

Yaşar Kemal

Deniz Küstü

Yaşar Kemal ✎ Deniz Küstü

Yaşar Kemal

Deniz Küstü

ADAM YAYINLARI

©

Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Bu kitabın ilk basımı 1978 yılında yapılmıştır.

Adam Yayınları'nda Birinci Basım: Ocak 1996

Adam Yayınları'nda İkinci Basım: Mart 1997

Kapak Tasarımı: Tülay Ulukılıç

Kapak Fotoğrafi: Ara Güler

97.34.Y.0016.559

ISBN 975-418-361-9

Yaşar Kemal

Deniz Küstü

Roman

Kahvenin kabaca yontulmuş kapısı sert bir tekmeyele árdına kadar açıldı, içeriye, elinde bir toplu tabanca tutan Zeynelden önce, tozla toprakla birlikte, dışarda denizi kudurtan lodos girdi. Zeynel önce kapıda bir an ikirciklendi, sonra ağır, temkinli, eşikte durup yolu kesti, tabancasını İhsana doğru çevirdi, üst üste ateş etmeye başladı. Kahvedekiler bir an öylece dondular kaldılar.

İhsan :

"Yandım anam," diye keskin bağırdı. İkinci "yandım" sesi çok usul çıktı, duyulur duyulmaz. Sandalyeden yere sağılıverdi, boynundan oluk gibi kan fişkırdı, sonra da hemen kesildi. Donmuş kalmış kahve kalabalığının arasından Selim balıkçının bir yay gibi gerilip, İhsanın "yandım anam" demesiyle birlikte Zeynelin üstüne atılması, tabanca tutan elinin bileğine sarılması bir oldu. Selim tabancayı almış şaşkınlıkla bir elindeki ağızdan duman çıkan tabancaya, bir orada durmuş kalmış Zeynele bakıyordu. Birden bütün kahve şaklayan bir tokadın sesiyle irkildi, ama gene de hiç kimse yerinden kıpırdayamıyordu. Selim Zeyneli sol eliyle boynundan tutmuş sağ eliyle veriştiriyordu. Zeynelse başını elleri arasına almış, o vurdukça iki büklüm oluyor, vurdukça bir ölümden kaçarcasına büzülüyordu. Artık ağızından duman çıkmayan tabanca da kahve ocağının altında duruyordu. Selim balıkçı balyoz gibi ağır elleriyle vurdu vurdu, en sonunda körük gibi soluyarak iyice soluğu taşmış, Zeyneli bırakıverdi. Zeynel orada ölünün başında, bir umarsızlık içinde kalakalmış, ne yapacağını bilemez bir duruma düşmüştü. İhsan sağ yanına yatmış, elleri yumuk, bacakları karnına çekilmiş, toprakta yer yer birikerek ta kapıya kadar akmış kanın içinde kalmıştı. Uzun sarı bıyığı da kana batmıştı. Gözleri bir korkuyu, ölümü, sonsuz şaşkınlığı bekler gibi alabildiğine açılmıştı. Selim geldi, İhsanın başında durdu baktı baktı, baktıkça yüzünün

rengi yerine geliyordu. Birden telaşla, korkuyla ardına döndü, Zeynel orada olduğu gibi duruyordu. Selim onun karşısında durdu, baktı baktı, belki şimdi ilk olarak görüyordu Zeyneli, bu adam da nereden çıktı der gibiydi hali tavrı, bakışları. Belki daha da neyin ne olduğunun farkında değildi. Arkasına döndü yeniden bir şeyler araştırmaya gibi ölünün üstüne eğildi gözlerinin içine gözlerini dikti, sağ elinin şahadetparmağının ucuyla da İhsana dokundu, hemencecik de elini, yalıtıma dokunmuş gibi geri çekti. Doğrulunca Zeynelle burun buruna geldiler :

"Hak tuuuu," dedi Selim, Zeynelin yüzüne kocaman bir tükürük attı. Bir daha, bir daha tükürdü. Tükürüğü Zeynelin suratında kırbaç gibi şaklıyordu.

Elleri yanlarına düşmüş Selim, bacakları feldirdeyerek, sarhoş gibi yalpalayarak kapıdan çıktı, plajın köprüsünün üstüne gitti, oradan döndü kahvenin kapısına geldi, orada durur gibi, bir şeyler düşünür gibi, bir şeyleri anımsar gibi yaptı, başını uzattı kapıdan içeriye birisini aramış gibi baktı, hemen de başını geri çekti, Martı gazinosunun önünden Florya plajlarına vurdu, lodoslu denizin dalgaları bir ağaç boyu yükseliyor, asfaltın üstüne çat diye düşüyordu.

O gittikten biraz sonra ortada iki büklüm kalakalmış Zeynel, bir uykudan uyanırmışçasına uyandı, sağına soluna bakındı, yerde yatan İhsana bakmadan üstünden bir adım atıp kahve ocağının altındaki tabancasına vardı, eğildi onu yerden aldı, gene İhsanın üstünden atlayıp kapıya kadar yürüdü, kapıda sırtını aydınlığa verip durdu. Her birimize teker teker baktı, gözleri sonunda geldi İhsanın üstünde kaldı, yüzünde bir an bir şaşkınlık dolaşır gibi oldu, gülümsedi, başını salladı, dişini sıktı, ıslık gibi bir sesle :

"Yaktın beni orospu çocuğu İhsan," dedi. "Yaktın söndürdün ocağımı. Ben ne yaptım sana ki?"

Arkasını döndü, eşikliğe varınca durdu, başını arkaya çevirdi, bir dışarıya denize, bir bize ürkek ürkek baktı :

"Söyleyin," dedi. "İşte hepiniz burada tanık oldunuz, ben ne yaptım o pezevenk Selime de bana bunu yaptı?"

Kimseden ses çıkmadı.

"Söyleyin lan, ben ne yaptım ona da beni bu kadar, hepinizin içinde aşağıladı? Peki, ben şimdi bütün bu yaptıklarının öcünü Selim-

den almamalı mıyım, söyleyin lan... Söyleyin be! Mezar taşı mısınız?"

Kahvenin içinde, elinde tabanca yürümeye başladı, hem yürüyor, hem konuşuyor, arada da bir kere durup aşağıya, ayaklarının yanında ki ölüye bakıyor, gene dolanıyordu uzun adımlarla kahvenin içinde. Ölünün ta eşige kadar akmış gitmiş kanına özellikle basmamaya dikkat ederek...

"Söyleyin, ben o Selimle, o bu Menekşeye geldi geleli hiç konuştum mu? Söyleyin be Allahın belaları, korkak, rezil yaratıklar. Siz de insan mısınız be! İşte elimde bu tabanca var diye, işte şurada da şu hergele kan içinde yatıyor diye, ağzınızı açamaz oldunuz, değil mi, kanınız kurudu, değil mi? İçinizde o dilsiz, bin yaşında Selim gibi bir yiğit yok, değil mi? Ses verin be, heey mezar taşları! Hey Süleyman, baksana çam yarması, baksana ayı gibisin be, afurundan tafurundan yanına varılmazdı be köpek, bak sinmişsin oraya neredeyse masanın altına kayıverecek, altına sıçacaksın..."

Delicesine bir kahkaha savurdu :

"Kim bilir, belki de altına sıçmışsındır da onun için yerinden kıpırdayamıyorsun."

Tabancanın namlusunu Süleymana çevirdi. Süleymanın mosmor kesilmiş dudakları düşecekmiş gibi titriyordu. Ve Süleyman sandalyenin üstüne yığılmış kalmıştı.

"Kalk ayağa ayı... Bakın şunun heybetine, yarsan üç adam çıkar gövdesinden."

Zeynel sıırım gibiydi, şimdi şu anda da sinirden daha da sınırlanmış çelik bir tel gibi gerilmişti.

"Kalk ayağa orospu analı palavracı Süleyman!"

Süleyman kalkmaya davrandı, iki elini masaya dayadı bastırdı, çöktüğü yerden bir türlü kıpırdayıp da doğrulamadı, yüzü kağıt gibi olmuştu.

"Laz Erkan, kalk, bak bakalım Süleyman altına sıçmış mı?"

Laz Erkan kalktı, Süleymanın koluna girdi, onu kaldırdı, eğildi sandalyesine baktı, sonra da arkasına, pantolonunun kıcını bir iyice gözden geçirdi, Süleymanı yerine otururken başını salladı :

"Cık," dedi. "Sıçmamış."

Zeynel güldü :

"O kadar korktu ki allahsız palavracı pezevenk, korkusundan sı-

çamamış bile..."

Süleyman ağzında bir şeyler geveledi, Zeynel ona yaklaşıp sordu :

"Ne diyorsun, ne?"

Sesi tepedendi, alaycıydı.

"O söylediğini bir daha söylemezsen yersin kurşunu."

Namluyu burnuna dayadı, sonra birden anımsamış gibi, toplu tabancanın topunu açtı, içindeki kurşunları eline döktü, kurşunlarla birlikte elini cebine soktu, oradan bir avuç dolusu kurşun çıkarıp tabancayı doldurdu, topu kapadı :

"Söyle lan, ibnetor," dedi. "Söyle. Ağzını kurşunla doldurmadan..."

Süleyman bir dua okur gibi :

"Etme oğlum etme, yapma yavrum Zeynel yapma, Allah var."

Zeynel dişlerini sıktı :

"Vay," dedi, "vay anasını avradını, vay sülalesini... Vay senin soyunu sopunu... Vay senin kızını kısırağını... Vay senin... Sizin için Allah yok da benim için var, değil mi, öyle mi?"

Tabancanın horozunu çevirip var gücüyle Süleymanın kafasına indirdi, Süleymanın alnından kanlar çıktı, dağıldı, bütün yüzünü bir anda kapladı, aşağı boynuna, gömleğine indi, masanın üstüne süzülmeğe, oraya göllenmeye başladı.

"Laz Erkan!"

"Buyur abi!"

"Şu pezevengin kanını sil, korkma gebermeyecek. Gebermeyecek ama bir ay da denize çıkamayacak, teknil Marmaranın balığını bir gecede yakalayamayacak..."

Erkan kalktı, kahve ocağına gitti, ocakçının omzuna atılmış el kurulama havlusunu aldı Süleymanın kanını sildi, vardı yerine oturdu.

"Ceketini çıkart da kendi ceketiyile sil bok herifin o mikrop kanını..."

Dişlerini sıktı :

"Alçak Süleyman," dedi, "aklında mı, on beş yıl oluyor herhalde, trolde balık ayıklarken elimin üstüne kabaralı ayakkabınla bastığın, basıp da kemiklerimi ezdiğin... Parmaklarımin bütün eti soyuldu da, apak kemikleri gözüktü de, senin de güldüğün... Ulan allahsız..."

Zeynel bir kapıya gidiyor, denize, karşıki yola bakıyor, bir karşı-sına kahvedeki bir kişiyi alıyor, onunla bir yaşam hesaplaşması yapı-yordu. Akşam olup gün kavuşuncaya kadar bu hesaplaşma sürdü. Bir ara Zeynel benim de önüme geldi, şöyle bir, acı, gözleri dolarak gü-lümsedi :

"Hepsini duydun ya abi," dedi hüzünlü, yıkılmış bir sesle. "Hep-sini... Bizi de ana doğurmadı mı, ben de insan değil miyim, ne der-sin?"

Sustum.

"Hiç olmazsa sen susma be abi," dedi. "Bu kadar dünya görmüş, gün geçirmişsin."

"Ne söyleyim ki Zeynel," dedim, "söze zaman bırakmadın ki sen!"

Tabancayı tam yüreğimin üstüne çevirdi :

"Bak," dedi, "bu ölü, bu da yaralı... Bunların hepsini de öldür-mekten beter ettim, belki az sonra polisler gelir ben teslim olmam, çarpışırız, bak," ceketinin iki cebini gösterdi, kurşun doluydu, "bile-rek geldim, çarpışırız polislerle... Ben öyle postu kolay deldirecekler-den değilim. Selim balıkçı polise haber verdi mi dersin?"

Soğukkanlı :

"Vermemiştir," dedim.

"Fena olmadı bu iş, değil mi?"

"Bilmem Zeynel," dedim.

"Hak etti şu yerde yatan orospu çocuğu," dedi. Süleymanı gös-terdi. "Bu da..." Sonra ellerine bakarak gülümsedi. "Bunlar da..." dedi, kahvedekileri gösterdi. Kapıya gitti, dışarıya baktı : "Elektrikler yandı," dedi sevinçle, "ne iyi... Az sonra belki de öldürülürüm, kim bilir ölmek nasıldır, bu orospu çocuğu öldü, bak nasıl da bakıyor. Kim bilir, belki de ölmez kurtulurum, kaçarım. Teslim olmak yok..."

Hiç kimseden ses çıkmıyordu kahvede. Zeynel akıl edip elektrik düğmesini çevirdi, kahvenin yüz elli mumluk çıplak kocaman ampülü yandı. Herkesin sararmış yüzü uzamış, upuzun olmuştu. Bir Erkan gülüyordu.

"Ne dersin abi, sen bilirsin, teslim olsam beni asarlar mı ki, belki asmazlar, değil mi, niye assınlar şu orospu çocuğunu öldürdüm diye, şu palavracı iti yaraladım, şu aşağılık heriflere sövdüm diye... Beni as-

mazlar, değil mi?"

"Kim bilir, belki..."

"Kim bilir, belki..." diye ağızına öykündü. "Ulan sizler de amma diplomat oluyorsunuz. Senin de ödün kopuyor, değil mi?"

"Kim bilir, belki..." dedim.

Tam bu sırada kapıda Selim balıkçı belirdi. Zeynel onu görür görmez dehşet bir paniğe kapıldı, ne yapacağını şaşırды, kapıya saldırdı, Selimi hızla bir yana itip kaçtı, karanlığa karıştı gitti.

İçeriye giren Selim balıkçı :

"Ne oldu?" diye sordu. "Polis daha gelmedi mi?"

Ben :

"Sen polise haber verdin mi?" dedim.

"Vermedim," dedi Selim balıkçı sert. Ben de sustum.

"Kaçtın gittin de bunca zaman ne yaptın," diye sordu ona Hakkı Baba.

"Ne mi yaptım?" Elleriyle saçlarını karıştırdı Selim balıkçı : "Ya-hu Hakkı," dedi, "benim tabanca... Gittim tekneye, açıldım denize... Belki yüz kurşun yaktım, denedim tabancayı. Azrail gibi tabanca... Bir de baktım, hiç kurşun kalmamış... Ne yapayım derken, buraya geldim. Aaah, bir tek kurşunum kalsaydı, o buradan çıkabilir miydi?"

"Çıkamazdı," dedi Hakkı Baba...

O gün sabah saat beşte geldi kahveye polis ekibi. Beni yatağımdan kaldırıp ertesi gün öğleye kadar sorguya çektiler bütün Menekşeyle birlikte.

Selim balıkçının birkaç kere kendi kendine :

"Aaah, bir tek kurşunum kalmış olsaydı," diye mırıldandığını duydum.

İhsanın cenazesi ertesi gün kaldırıldı. Cennet mahallesinin yeni camisine bütün Menekşe halkı gelmişti, yaşlılar çocuklar bile. Herkes İhsanın yakışıklılığını, gözü pekliliğini, babayığitliliğini, cömertliğini konuşuyordu. Onun öteki yanından, Gelibolulu Melihanın fedailiğinden kimse en küçük bir söz açmıyordu. Zeynel onu niçin öldürmüştü, onu herkes biliyordu ya, ondan da, sebepten de kimse söz etmiyordu. Zeynelde de söz açan olmadı.

Cenazeden sonra hep birlikte kahveye döndük. Bir tek Remzi kalmıştı Menekşede. Bir tenekenin üstüne balıkların dizmiş bir yandan satıyor, bir yandan da, "gitmem o boynuzlunun, gitmem o pezevengin cenazesine," diyordu, yöreye şarap kokuları fişkirtarak, oradan geçenlerin burun direklerini sızlatarak, "gidilmez o aşağılık yaratığın cenazesine," diye bastırıyordu. "Ancak onun gibi aşağılık olanlar kırlar öyle bir insanlık dışı mahlukun cenaze namazını..."

Kahveci Şaban çayları çoktan hazırlamıştı, ince belli, altın yaldızlı bardaklarda tavşankanı çaylar tütüyordu. Herkes yorgundu. Konuşmadan çaylarını yudumladılar. Sonra hemen birkaç kişi konkene oturdu, onların arkasından da tavlacılar, açık bıraktıkları tavlalarının başına geçtiler. Dışarda alabildiğine bir güneş vardı, ışık denizi doldurmuştu, silme... Denizde su yerine mavi, yoğun bir ipilteler örgüsü çaldıyordu. İnsanı sevinçten uçuran, yüreğine ta denizin sonuna kadar gitmek isteğini dolduran mor ışığın sağıldığı bir gündü.

İbo Efendi bastonuna dayanmış, bir haftalık kırçıl sakalı, ablak yüzüyle düşünceye dalmıştı. Laz Erkan önüne geniş bir kağıt çekmiş üstüne kargacık burgacık resimler çiziktiriyordu. Elleri iki el büyüklüğündeydi, kocamandı, gözleri de azıcık şaşkı bakıyordu. Elindeki tükenmezkalemi arada bir masanın üstüne bırakıyor, bir şeyler bekleyerek yöreyi gözden geçiriyor, gözleri bazı kişilerin üstüne gelip dikili-

yor, haydi ne duruyorsunuz, der gibi bakıyordu.

Ortalıkta sıkıntılı, üzülmeye, kızmaya benzemeyen sabırsız bir bekleme vardı. Herkesin dolup taşan bir hali vardı ya, kimse ağzını açmıyordu. Bir başlasalar, öyle bir boşanacaklardı ki... Dışardan Remzinin sesi, bir motorun pat patı geliyordu. Uzaklarda bir de horoz öttü, Yeşilköyün oralarda. Sıkıntılı hava uzadıkça uzuyordu. Benim de canım sıkıldı, bu ağır havadan kurtulmak için kendimi dışarı atmaya hazırlanmıştım ki Selim balıkçı ayağa kalktı, iriyarı, uzun boyuyla başı tavana değecek kadardı. Kumral, kırçillamış, gür bıyıklarının ucu burulmuş, sipsivriydi. Geniş alnında çok görmüş geçirmişlerin kalın, derin kırışıkları vardı. Güçlü çenesi, kalın dudaklarına, çökük avurtlarına yakışmıştı. Gözlerinin yöresi örümcek ağı gibi kırışmış, iri mavi gözleri bu kırışıkların ortasında daha parlamış, ışıldamıştı. Her zaman kısılmış gözleriyle bir yerlere bakar, doymayarak, usanmadan bıkmadan bakar gibiydi. Elini cebine soktu birkaç para çıkarıp masanın üstüne koydu, kahverengi şayak gocuğunun düğmelerini ilikledi, kahverengi pantolonu güçlü bacaklarına yapışmıştı. Ayağına sarı lastik çizmeler çekmişti. Belindeki kırmızı kuşağı özenle bağlanmıştı. Geniş adımlarla dışarıya çıktı, sonra nedense hemen geriye döndü, upuzun, kırışmış boynuyla içeriye uzandı, bir an içerde oturanları gözden geçirdi, şöyle bir tepeden bakarak, bu arada benimle göz göze geldi, hembecik de gözlerini kaçırdı, sonra da pişman olmuş ki gene göz göze geldik, inceden, belli belirsiz bana şöyle bir gülümsedi. Bana öyle geliyor ki dostluğumuz, onun bana güveni bu anda başladı. Çok uzun, hiç bozulmadan incinmeden, birbirimizi anlayarak yıllarca alttan alta sürmüş bir dostluğun açığa vurmasıydı bu. Başını çevirdi, plaj köprüsünden yöne gitti. Teknesine binip denize açıldığını sanıyorum. Üstümüzden gürültüyle, alçaktan bir uçak geçti, onun arkasından da, yakından tam üstümüzden bir helikopter... Bu helikopter her gün bu saatte üstümüzden böyle uçar Trakya yönüne giderdi.

Selim gittikten sonra, Süleyman dişlerini sıkarak :

"Deyyus, aşağılık herif," dedi. "Katil... İhsanı o öldürdü, Zeynel değil. İsteseydi, Zeynel daha tetiğe çökmeden, o uzanır tabancayı elinden alabilirdi."

"Alabilirdi," dedi İbo Efendi, başını bastonundan kaldırıp bir haftalık kırçıl sakalını kaşıyarak. "Tabii alabilirdi. İstedi ki Zeynel İh-

sanı önce öldürsün, ondan sonra da o varsın tabancayı onun elinden alsın."

"Tamam," dedi kahveci Şaban. "Ben buradan onu iyice gözetledim. Zeynel kurşunu sıkıncaya kadar yerinden kıpırdamadı. Hem de üç kurşunu... İhsan sandalyeden yere düşünce, vardı onun bileğini kavradı, o da tabancasını yere attı."

Süleyman :

"Danışıklı dövüş," dedi. Bana döndü : "Söyle," dedi, "danışıklı dövüş değil mi? Zeynel kahvede İhsanı öldürecek, Selim balıkçı da vurup onun eline vurup tabancasını düşürecek, daha önceden sözleşmişler."

"Sözleşmişler," diye alay etti Hakkı Baba. Süleyman ona ters baktı. "Behey allahsız, Zeynelle hiç konuştuğunu gördün mü sen Selim balıkçının?"

"Zeyneli hiç sevmezdi ki konuşsun onunla," diye güldü kıvançla Laz Erkan. "Elinden gelse Selim balıkçı amca bir kaşık suda boğardı onu. Zeyneli görünce Selim balıkçı amcanın suratı mosmor kesilirdi öfkesinden..."

"Susun," diye bastonunu yere vurdu İbo Efendi, "susun."

"İhsanı öldüren Zeynel değil, Selim balıkçıdır," dedi yine Süleyman.

Remzi kapıdaıydı, hışımla içeriye girdi. Bütün kahveyi ekşi bir şarap kokusuna boğdu :

"Ulan Allahtan korkun be, bu kadar da iftira olur mu, ulan allahsızlar be!" diye bağırırdı.

"Sen Selim balıkçının bir köpeğisin," dedi köşeden fırlayan Atom Salih.

"Sensin köpek," diye karşı koydu Remzi. Tekme tokat birbirlerine girdiler, bir süre kahvenin ortasında vuruştular, hiç kimse dövüşenlere karışmadı, öyle seyrettiler durdular. Ağzı burnu kanamış dövüşçüler kendiliklerinden ayrılıp az sonra dışarıya çıktılar.

İbo Efendi bastonunu yere vurdu :

"Selim balıkçı azıcık daha iyi adam olsaydı, şimdi İhsan aramızda olurdu, mezarda değil..."

Şaban oturanlara birer çay daha dağıttı.

Çerkes Yusuf :

"Onu öldüren bu cimri kişi Selim ağa balıkçıdır."

"Tabii," diye ağzındaki dumanı savurdu Süleyman. "Mahsus, hep mahsus... Bileğinden tuttu Zeyneli, sıkça suyunu çıkarırdı Zeynelin, Zeynelin de tabancası elinden düştü, neden Zeyneli yakalayıp elini bağlayıp polise teslim etmedi. Kolunu bağlayıp da onun, şuraya oturtup da polise bir çocuk göndermedi?"

"Neden yüzüne tükürdü Zeynelin?"

"İğrendi de, elini sürmek istemedi de ondan," diye güldü Laz Erkan.

"Korktu," diye konuştu Mahmut. Mahmut ta köşedeydi, ilk olarak konuşuyordu. Bütün başlar ondan yana çevrildi. "Bakmayın afur tafuruna onun. Dünyanın en yüreği yufka korkak kişisidir o. Kötü bir adam değildir ya, korkaktır. Bir balıktan, bir karıncadan, karanlıktan, mezarlıktan, şu köprüden, ağlardan, köpeklerden, kedilerden, kelebekten bile korkar o... Aslanın oğlu bir tay bulmuştu Florya düzündeki geçen yıl, küçücük, anasından yeni doğmuş taydan bile korkmuştu Selim balıkçı... O kendisinden bile korkar, onun sinekten bile ödü kopar."

"Etme Mahmut," dedim, "atma, din kardeşiyiz."

"Vallahi abi," dedi Mahmut utanarak. "Vallahi atmıyorum. Ben onunla çok balığa çıktım. O hiç konuşmaz ya, konuşurken korkusundan dili diline dolaşır da ondan konuşmaz. Bana öyle geliyor ki o korkusundan bir gün kendisini öldürecek."

"Atma!"

"Yalan söylüyorsam anam avradım olsun abi."

"Kimin korkak, kimin yürekli olduğunu ancak..."

"Ben onu çok gördüm abi, o korkudan deli olur."

"O dünyanın en cimri mendeburudur," diye içeriye girdi Atom Salih. "Az daha onun, cimri namussuzun, uğursuzun yüzünden Remziyle birbirimizi öldürüyorduk."

"Barıştınız mı Remziyle?" diye sordu Kürt Hasan.

"Barışmaz olur muyuz," diye yaygın güldü Atom Salih. "O pisin yüzünden kıyamete kadar küs duracak değiliz ya... O benim elimi öptü, barıştık."

Kapıda gözükken Remzi, kısacık boyu, sıska, kadidi çıkmış bedeniyle :

"O benim elimi öptü," diye bağırdı.

"Sen benim elimi öptün..."

Salih onun üstüne atılmaya hazırlanırken Remzi yüz geri etti :

"Doğru," dedi. "Haklısın arkadaşım, ilkönce ben senin elini öptüm."

"Öptün," diye kabardı Atom Salih, bacakları birbirine dolanarak vardı Remzinin koluna girdi, yolun öte geçesindeki meyhaneye yöneldiler.

Onlardan sonra gene kahvede bir curcuna başladı. Selim balıkçının incığını cıncığını çıkardılar. Konuştukça Selime öfkeleri artıyordu.

"Nereden geldiğini bilen var mı bunun?"

"Hastalandı da üç ay ben baktım köpeğe, üç ay baktım, çorba pişirdim de... Üç ay ilaç aldım da... Üç ayda da o kadar yalvar yakar, bak ölüyorsun Selim balıkçı, şu biriktirdiğin paraların yerini bana söyle de... Bak sen ölüyorsun, yazık değil mi, o kadar para da yerde kalmasın, nereye sakladıysan söyle de çürümesin... Selim balıkçı, Selim balıkçı, bak sana da aylardır çorba pişiriyorum, aylardır sana bakıyorum, üstünü başını yıkıyorum, seni elimle tıraş bile ettim, nasıl olsa yakında öleceksin, hiçbir ücret istemiyorum, söyle paranın yerini, devletin milletin o kadar parası çürümesin, Selim balıkçı, Selim balıkçı! Can çekişti, can çekişti, can çekişirken elini şöyle bir olamaz, diye savurdu, ben de o can çekişirken kaldırdım onu, sırtladım götürdüm teknesine attım. Evimde geberip de evimi pisleyeceğine kendi tekne de öl, dedim. Kendi tekne de..."

"Yalan, yalan söylüyorsun Osman... Benim şimdiki gibi aklımda, sen onu teknesine hiç götürmedin."

"Götürdüm de, bir baktım sabaha karşı o can çekişen adam geriye gelmiş, eski yerine, ocağın başına yatağın içine girivermiş... Bir ay daha çorba pişirdim ona..."

"Çok da parasını aldın..."

"Söyle, ben de ona kaç çorba içirdim kaç?"

"Kaç çorba kaç!"

"Çorba..."

"Ölseydi de teknesi, kayıkları sana kalacaktı."

"Boşuna mı, insanlık uğruna mı çorba içirdin ona, kaç lira al-

dın?"

"On lira... Cimri. Bundan daha cimri adam..."

"Gelemez bu dünyaya..."

"On günlük kurumuş ekmeği doğrar da suya..."

"Yumuşatır da..."

"Suyla ekme yer."

"Bir de tuttuğu balığın çurçurlarını..."

"Balıkların çoğunu pişirmez de, öyle martı gibi çığ çığ indirir gövdeye..."

"Balıktan, bir de ekmeekten başka bir yiyeceğe ağzını sürdüğünü gördünüz mü?"

"On yıl oluyor, belki de on beş yıl önceydi, birisi ona bir portakal vermişti, o da portakalı kokladı kokladı, bir hafta sonradır ki okşayarak soydu, parça parça, ince ince keserek, bir portakalı bir gün akşamaya kadar yedi."

"O kadar parası var ki, ton kadar."

"Bankaya da koymuyor parasını."

"Nereye saklıyor?"

"Kimsecikler bilemez."

"Belki denizin altına."

"Kimseye söylemediği nişanlara."

"Ölsen bir damla su vermez."

"Bir yaralı parmağa işemez."

"Kayığın batarken denizin ortasında, o da yanında olsa..."

"Boğulsan yanına uğramaz."

"Yüzü gülmez."

"Gider, bir hafta on gün gelmez."

"Nereye gittiği bilinmez."

"Meraktan çatlasan ona bir tek soru sorulmaz."

"Mendeburluğundan yanına varılmaz."

"Varılsa da onun yanında on beş dakika durulmaz."

"Hastalıktan kurtulduktan sonra bir daha hiç benim yüzüme bakmadı."

"Selam bile vermedi Osmana."

"Evinin kapısından geçmedi."

"Ondan sonra bir daha da hasta olmadı."

"Cimriliğinden hasta olmadı."

"Baktı ki hastalık bedava değil..."

"Selim balıkçı hasta olamaz."

"Bildi ki ölüm pahalı."

"Selim balıkçı ölemez."

"Giydiği el dokuması şayak gocuğu, o buraya geldiği yıl da sırtındaydı."

"Bir gömleği yedi yıldan aşağı giyemez."

"Eskir diye donunu yıkayamaz."

"Öldürdü İhsanı."

"Yarın ruzu mahşerde Allahın huzuruna adam gibi varamaz."

"Zeynelin elinden, eliyle aldı da tabancayı oraya attı. Attı da kaçtı da gitti."

"Nereye gitti?"

"Biz Zeyneli yakalamayalım diye bu işi öylece yaptı."

"Cimri, kalleş..."

"Öylesine cimri ki..."

"Bir laf..."

"Ağzından bir yılda çıkar."

"O da dirhemle."

"O da dirhemle..."

"O da dirhemle..."

"Bir gün bir kere kayığına bindim de... Az daha beni öldürüyordu."

"Yerdeki halat parçası meğer ki onunmuş, alayım, dedim. Bir tuttu kolumu, öldürüyordu."

"Hiç evinin içini gören var mı hiç."

"Kimseyi sokar mı ki..."

"İhsanı öldürdü..."

Süleyman ayağa kalktı, gerindi, kollarını açtı :

"Hepiniz şahitsiniz Zeyneli Selim balıkçı kaçırdı. Polis geldiğinde..."

"Elimizden aldı da kaçırdı."

"Oysa ki biz..."

"Yakalamıştık Zeyneli," diyecekti İbo Efendi, diyemedi.

"İstersek yakalardık."

"Selim balıkçı olmamış olsaydı, şu koca kahvede onu yakalayacak bir kişi bulunurdu."

"Bulunmaz olur mu!"

"Hepimiz ona, Selim balıkçıya güvendik."

"Hepimiz donduk da kaldık," dedi Laz Erkan. "İşin doğrusu bu. Tabancanın korkusundan altımıza sıçtıık."

"Zeynel de hepimizi sıçtı sıvadı."

"Aşşaağılık herif."

"Selim söylemiş ona..."

"Öldürdükten sonra İhsanı..."

"Böyle böyle yap onlara diye."

Süleymanın başı ak bir tülbentle, sarık gibi, güzelce sarılmıştı.

"Nutkum tutuldu, bağlandım, görünmez bir el beni bağladı."

"Bağlar," dedi İbo Efendi. "Yoksa sen..."

Süleyman başını elledi :

"Yoksa ben..."

Gerisini getiremedi.

"Şimdi iş Selim balıkçıda... Var mısınız, polis geldiğinde..."

"Varız," dediler.

Laz Erkan :

"Yokuz," dedi.

Mahmut :

"Ben de yokum," dedi.

"İçimizde bir... O korkaktır, pistir, alçaktır... İçimizde bir o..."

"Bir o dedim."

"Aldırmayın bu köpeklere," dedi Süleyman. "Polise bu kadar adam yeter de artar bile..."

"Artar bile."

"Kanlı..."

"Katil..."

"Plajlarda..."

"İşte o zaman..."

"Söyle Yusuf!"

"Ne söyleyim, birlikte karı satardık..."

"Vay be, vay anasını..."

"Şimdi de..."

"Yapmadığımız iş kalmadı onunla. Ben paraları Beyoğlunda yedim, o biriktirdi."

Hakkı Baba, ak saçlarını bir yele gibi sallayarak :

"Yalan," dedi. "O seninle, o hiç kimseyle karı satmadı, satmaz da... Cimridir, korkaktır, azıcık delidir, gölgesinden ürker, manyaktır. Ama o karı satmaz, hırsızlık yapmaz, içki içmez, kumar oynamaz. Onu kırk yıldır tanırım, yalan söylemez."

"Yalan söylemez," dedi İbo Efendi.

"Yalan söylemez," dedi Mahmut.

"O yalan söylemez," dedi Süleyman.

"Ben onu kırk yıldır tanırım, kellesini kessen yanlış bir laf çıkmaz onun ağzından," dedi kahvenin eşliğinde duran Selman.

"Ama Menekşeye çok faydası oldu onun," diye konuştu kahveci Şaban. "Bu kiralık kayıkları o icat etti de İstanbulun çocukları..."

"Kayığında düzüşünler diye icat etti," dedi Süleyman. "Sanki babasının hayrına icat etti, pezevenk..."

"Sus be Süleyman, bu kadarı da fazla," diye kızdı Mahmut. "Doğru, amenna..." Bana baktı, sustu.

"Doğru, amenna," dedi İbo Efendi. "Zeyneli Selim balıkçı salıverdi, gelirse polis, hep şahidiz."

Tam bu sırada dimdik boyu, kalın dudakları, sivri gür bıyıkları, sarı çizmeleri, şayak gocuğuyla Selim balıkçı dikildi kapıya...

Birkaç kişi ayağa kalktı telaşla :

"Buyur buyur Selim balıkçı," diye içeriye çağırıldılar onu.

Selim balıkçı içeriye girdi kapının sağındaki boş masaya oturdu, elini masaya vurdu :

"Vay be anasını," dedi, "bir tek kurşunum kalsaymış tabancamın namlusunda, Zeyneli kaçırmazdım. Vay be... Bir çay."

Sustu. Herkes de susmuştu. Kahvede kimseden küçük bir ses bile çıkmıyordu. Kahveci hemen çayı getirdi. Sıcak çay tütüyordu. Selim balıkçı çayı üç dikişte içti, parayı masanın üstüne koydu, ayağa kalktı, kırmızı kuşağını düzeltti dışarıya çıktı. O dışarıya çıkar çıkmaz gene arkasından konuşmaya başladılar.

"Zeynel bu, Zeynel ona bırakır mı?"

"Sağlama, bugün değilse yarın..."

"Sağlama öldürür onu Zeynel..."

"İhsanı nasıl öldürdüyse..."

"Bunu da öyle..."

"Derisini yüzecek Zeynel bunun."

"Yapılır mı bir insana hiç bunun yaptığı?"

"Yakala adamı, al tabancasını elinden at şuraya... Sonra da..."

"Hak tu, diye var gücünle..."

"Yüzüne tükür..."

"Yutar mı bunu Zeynel..."

"Öcünü almaz mı?"

"Alacak," diye bağırdı Süleyman.

"Zeynel öcünü alacak!"

"Bak şimdiden korku düşmüş ki yüreğine Selim balıkçının, bir yerde duramıyor."

"Ayağı yanmış it gibi seğirtiyor oradan oraya."

"Derisini yüzecek Zeynel onun."

"Yüzer ya! Sen var da..."

"Sen var da adama..."

"Öldürdü İhsanı..."

"Haksız mı?"

"Belki bir geçmişi vardı İhsanla..."

"Adam öldüren insana insan hiç dokunur mu?"

"Peygamberimiz su içen yılanı yılansa da dokunmayın buyurmuş."

"Adam öldürene insan hiç dokunur mu, karışır mı?"

"Al işte, o da seni..."

"Bugün değilse de yarın..."

"Yarın..."

Böyle işler olunca Menekşeye haftalar, belki de aylarca uğrayamam. Canım çekmez mi orasını, arkadaşlarımı, Nuri Reisi, Kazım Ağayı, İlyayı, Leon Ustayı, Tatar Aliyi, ama inemem Menekşeye, gide-mem kahveye, bir suç işlemişim gibi bakamam kimsenin yüzüne. Oysaki bu dünya böyle, bu insanlar böyle. Benim elimden ne gelir ki... diyemiyorum, içim götürmüyor, bir yerlerimden bir kire, iyi olmayan, dostça olmayan bir şeye bulaşmış gibi oluyorum. İçim kararıyor, içimin karanlığını delemiyor, uzun bir süre içimi arındıramıyorum. Onların Selim balıkçıya yaptıkları, nasıl bakarlar böylesi bir adamın yüzüne, oturup onunla nasıl çay içerler, tavla oynarlar, eğer Selim balıkçı ağzını açar da onlara bir sözcük konuşursa, nasıl konuşurlar onunla, bir türlü, bir türlü anlayamıyorum. Şu Menekşede bir adacığım olmalıydı, adada küçücük iki göz bir evim, bir bahçem olmalı, bahçeme zeytin fidanları dikmeliydim, onları her gün gözlerimle okşayarak büyütmeliydim. Zeytin fidanları hiç büyüdüklerini belli etmeden, ağaçlar içinde en alçakgönüllü büyürler. Öyle gıdım gıdım, belki de her yıl ancak bir iki yaprak açarak... Zeytinlerini adamdaki insanların torunları yemeliydi, bu ağaçları kimin diktiğini bilmeden... Nefti boz keskin yaprakları güneşe serilmeliydi. Bir de bir tazım olsun isterim. Soy-lu bir tayı da kendi elimle büyütme-k isterdim. Bir de adamdaki her insanın evine girip çıkmalı, her evi evim, her insanı kardeşten de ileri gönül, kafa, yürek yoldaşım yapmalı, her işlerine koşmalı, en küçük dertlerini derdim bilmeliydim. Onlar da benimkini... Böyle bir adayı şu Menekşede çok düşledim. Adam kalabalıklaştı, kimse kimsenin gözünü oymadı, parmak kadar çocukları balıkçılar o bıçak gibi ayazlarda denize çıkarıp dokunulmaz ıslak ağlardaki balıkları ayıklatmadılar, ayıklatıp haklarını vermeme-zlik etmediler, hele hele çocukları hiç dövmediler, onlara sövmediler, iri açılmış korku dolu gözleriyle çocuklar

bir sinema, azıcık çekirdek, bir simit parası için kıyılara kuşlar gibi sıralanıp, karayel buz gibi eser, ortalığı biçerken denizden gelecek balıkçı motorlarını beklemediler. Laz Mustafa dokuz çocuğunu yalnız ekmele doyurabilmek için gece gündüz, elleri otomobil tekerleğine dönmüş, surlarda maydanoz, turp, lahana, marul toprağı çapalamadı. Adamda Laz Mustafanın bile yüzü güldü. Kapkara kesilmiş elleriyle çırılçıplak dokuz çocuğunu giydirip kuşatıp her akşamüstü rıhtıma dolaşmaya çıktı. Herkes herkesin derdine, sevincine ortak oldu... Genç kızlarla genç oğlanlar teknelerine binip çiftler çiftler mor denize açıldılar, denizin ortasında hem balık tutup, hem güneşe karışarak seviştiler. Kimse onlara bakmadı bile... Tatar Alinin oğlu gidip denizin ortasında kayığa ateş verip kendisini yakmadı. Bekaroğlu, on bir çocuklu Hatçe ablayla evlenince daha da mutlu oldu. Çocuklar kuşlar gibi mutlu, sevinçle, o yorgun, deniz kokan ağları sırtında yokuş yukarı çıkarken çocukların hepsi bir yerden ona doğru koşup ağları bir deri bir kemik kalmış, dünyanın en iyi insanı Bekaroğlunun sırtından aldılar... Adamda çok işler, çok güzel şeyler oldu... Düş kurdular insanlar durmadan... Düş kurmaktan utanmadılar. Bir gün bu düşler gerçekleşemez, demeden, umutlarını içlerine gömme belasına uğramadan... Ve Menekşede bir ada, ben sağ oldukça, Menekşedeki bu ada duracak, ben, bir de Mahmut, bir de İlya, badanacı León Usta adamızı düşlemekten bıkip usanmayacağız. Bazı gün adamıza, o gün Ahmed-i bir iyi yönünü bulup alacak, öbürsü gün sarhoş olup emekli orospu Zelihanın kapısına gece yarısı varıp dayanan, onu aşağılayan Haydarı adamızdan öfkeyle, bir daha onu adamıza ayak bastırmamak koşullu- la kovacaktık. Tazılarımız olacaktı, ince uzun bacaklı, sallı, ince karınlı, dünya güzeli, ama biz bu tazılarla tavşan avına çıkmayacaktık. Adamızda insanlarla tazılar, tazılarla tavşanlar arkadaş olacaktı. İşin en güzeli adamızda alabildiğine düş kuracak, düşümüzün gerçekleşeceğine; gerçeğimizin düşleceğine yüreğimizin olanca gücüyle inanacaktık. Şimdi Menekşede bizim böyle bir adamız var mı, düşümüzle gerçeğimiz birbirine karışmış mı, az ötemizde gürültülü, pis, üst üste, alt alta İstanbul şehri insanların birbirlerini yemeleri, kötulemeleri, sö-mürmeleri, öldürmeleri, düşman olmaları üstüne her gün yeni yeni tuzaklar kurmuyor mu?

Tüm Menekşede, Menekşedeki adamızda düşümüz mü daha,

buradaki yaşamımız mı daha gerçek, bu sorunun altından kalkabile- nin, bu soruya bir karşılık bulup da gelip bize, işte bu iş böyle böyle- dir, kesinkes diyebilenin alnını karışlarım. Menekşe gerçeğimiz, Me- nekşe düş ülkemiz, Menekşedeki adamız gerçek yaşamımız, diyebile- lim mi?

Ne dersin Selim balıkçı? Selim balıkçı kahvede olanı biteni duy- du mu, duyup da bir iyice, böylesi kötü huylarından dolayı insanoğlu- na bir daha barışmamacasına küstü mü, incindi mi? Karşılaştığımızda bana nasıl davranacak, başını çevirip bir kere olsun, o keder dolu çu- kura batmış iri mavi gözleriyle, öyle dostça da olmasa bana bir kere bakacak mı? Kahvede olup bitenin, onun için söylenenlerin ben ancak çok azına tanık oldum, daha da kim bilir, bizim Menekşe insanlarımız onun için neler söylüyorlardır. Kalıbımı basarım ki doğrudur, içlerin- den biri de bu konuşmaları günü gününe Selim balıkçıya götürüyor, onun öfkelenen, üzülen, kahrolan, iğrenen, umarsız kalan yüzünü se- vinçten dört köşe olarak seyreyliyordur. Yoksa, boşu boşuna, konuğu- lanları Selim balıkçı duymadıktan sonra niye bu kadar konuşsunlar? Selim balıkçı kendisi için söylenenleri getiren kişiyi dinler mi acaba, dinler de yüreğinden vurulur mu, yağlı kurşun gibi yüreğine işler mi ola? Süleymanın, İbo Efendinin, ötekilerin her sözü, yoksa dinler din- ler de şöyle bir tepeden bir kahkaha savurur mu, kendisiyle bu kadar uğraşmaları, sövseler, aşağılasalar bile, hoşuna mı gider? Hiç belli de- ğil, Selim balıkçı o kadar az konuşur ki, konuştuğunda da konuşması öyle bizim bildiğimiz gibi bir konuşma değildir ki, o konuşmaz, pat- lar, sonra da rahatlamış, patladığı yerden utangaç bir yüzle başı yerde uzaklaşır gider. İnsanoğlunun en soytarısı, dalkavuşu, ölüyü güldüre- ni, şaklabanı, en aşılmaz insanı aşıp onun yüreğine işleyeni bile Selim balıkçıya vız gelir... Bir tanesi, ona karşı çizgiden çıkmayagörsün, ona şöyle bir tepeden bakar, adam olduğu yerde mihlanır kalır, gülüyor idiyse, gülüşü yüzünde olduğu gibi donar, konuşuyorsa, sözcük ağzın- da diline dolaşır. Yağma mı, birisi gelsin de şu arkasından konuştuğula- rının binde birisini yüzüne karşı söylesin. Böyle birisi çıksa da şu söy- lenilmez sözleri onun yüzüne karşı söylese Selim balıkçı ne yapar aca- ba? Bunu kimse düşünmemiştir bile. Böyle bir şey kimsenin aklının köşesinden bile geçemez. Gerçekten birisi böyle bir iş yapacak kadar yüreklenecek olsa, Selim balıkçı ne yapar ki, kimse bunu da merak

edememiştir bile...

Menekşeye inemedim. Benim Menekşeye inemediğim günlerde birkaç kere bana Mahmut geldi. Gene her zamanki gibi iyiydi. Yüzünden sevinç taşıyordu, sağlıklıydı. Geliyor, yarın başında yanımda oturuyor, oturuyor, kırılmış bir sesle bana bir şeyler söylüyor, sonra bayır aşağı, demiryoluna doğru kalkıp yürüyordu. Sonuncu gelişinde, merhaba bile demeden sert :

"Bana gücendin mi abi?" dedi.

Karşılık vermedim. Belli ki bu soruyu sormak için epey bir süredir hazırlanmıştı. Yanıma oturdu, kolu koluma değdi, kendimde olmadan ben kolumu çektim. Bu, onun gözünden kaçmamış olacak ki :

"Gücendin gücendin sen bana," dedi.

Gene bir karşılık vermedim, salt yüzüne bakıp güldüm.

"Ama İlya da, Tatar da, Hakkı Baba da konuştu onun hakkında," dedi.

"Onlar konuşmazlar Mahmut," dedim.

Mahmut şaşırды afalladı, ellerini açtı kapadı, kalkmaya davrandı kalkamadı :

"Ama o korkak," diye bağırdı.

"Herkes korkak," dedim, "sen de, ben de..."

Yüzüme soru dolu gözlerle, şaşkınlığını sürdürerek baktı :

"Sen de... Ben de..?"

Başını önüne eğdi, epey bir süre, "sen de, ben de," diye mırıldanarak öyle kaldı. "Sen de, ben de..?"

"Hepimiz de..."

O kendi içine yumulmuşken, ben de içimden veryansın ettim. İnsanlar bu kadar korkmasalar, bu kadar zalim olurlar mı, bu kadar birbirlerine düşmanlık eder, birbirlerinin böylesine kuyularını kazarlar mı, insan öldürürler mi, birbirlerine böylesine kıyar, köle eder sömürürler mi, birbirlerinin sırtına binerler mi, aşağılarlar mı, delirirler mi, sevmeyi, sevişmeyi böylesine unuturlar mı, uzattıkları el böylesine buz gibi olur mu, düşünebilme yeteneklerini böylesine yitirirler mi, öykünürler mi, durmadan ölümü düşünürler mi, ölümü düşünmenin boşluğunun farkına varmazlar mı, bastıkları yeri görmeyecek kadar üstümüzdeki gökten, altımızdaki topraktan, yıldızlardan, sulardan, çiçeklerden, dağ başlarından, ışıktan böylesine bihaber kalırlar mı, sevgisiz,

sevisiz, dostluksuz yürekleri sıcacık, bir sevgili, bir dost yüzü için, bir kuş gibi çırpınarak çırpmadan olur mu?

Mahmut içimden konuştuğumu duymuş gibi :

"Haklısın abi," dedi, "bağışla..."

Sonra gözlerini yüzüme dikti, bir şeyler söyleyecek oldu vazgeçti. Başını kaldırdı birkaç kere bana baktı, sonra gene vazgeçti.

"Söyle, çekinme be Mahmut," dedim.

Bir şeyler geveledi, duymadım.

"Söyle be, ucunda ölüm yok ya, ne düşünüyorsan söyle."

"Öyleyse," dedi, durdu bekledi. "Öyleyse sen niye..."

Sözü ağzından aldım :

"Gerçekten ben niye Mahmut," dedim.

"İnsan bağlanıyor. İnsan kendi kendini bağlıyor, havanın dışına çıkamıyor, şaşırıyor, soğukkanlı olamıyor..."

"Olamıyor," dedim.

"Ama bunu Selim balıkçıya hiç olmazsa ben yapmamalıydım."

"Sen... Hiç olmazsa bir kişi..."

"Beni sever," diye sevindi Mahmut.

"İşte onun için de ya..."

Yumruklarını sıktı :

"Bundan sonra hele bir konuşsunlar arkasından Selim balıkçının, vallahi dağıtırım o kahveyi..."

"Dur," dedim, "başa çıkamazsın, alışmışlar... Onsuz edemezler."

Boynunu büktü :

"Vay anasını be, sahi, onsuz, dedikodusuz edemezler. Selim balıkçının ardından konuşmadan yapamazlar. Ben kendimi bildim bileli bu böyle."

Ayağa kalktı, yüzüne bir rahatlığın, bir kıvancın mutluluğu gelmiş çökmüş oturmuştu.

"Görürsen selam söyle Selim balıkçıya," dedim. O Florya yoluna düşmüş giderken başını salladı.

Ben de az sonra kalktım, hiç yanıma yönüme bakmadan yokuştan aşağıya, yan yatmış istasyonun köprüsünün altından geçip kıyıya indim. Kıyıda, kayık iskelesinin açığında, az ilerde Selim balıkçı teknesinin içine oturmuş ağ örüyordu, başını kaldırıncı beni gördü, göz göze geldik, gözlerinden karmakarış bir şeyler geçti, hemencecik de

duruldu, sonra da öyle durdu baktı, bana gülümsedi.

"Merhaba Selim balıkçı," dedim.

Kocaman elini salladı.

"Bir sigara," dedim, küreklere asıldı tekneyi tahta iskeleye çekti yanaştırdı, yanına vardım tahtaları gıcırdatıp sallayarak, sigarayı uzattım, aldı yaktı, öyle karşı karşıya konuşmadan sigara içerek kaldık, sigaramız bitince bir sigara daha uzattım, onu da aldı, ben de paketten bir sigara daha çektim, yaktık, uzaklara daldı, ben de uzaklara daldım... Neden sonra bir tek sözcük söyledi :

"Orada," dedi, Hayırsızadanın oralarını eliyle göstererek.

"Vay be," dedim.

"Sağlama," dedi.

"Büyük mü?"

"Görmedim, söylediler."

"Kalmadı ki..."

"Daha var birkaç tane... Sarhoş gibi dolaşır dururlar."

"Yazık," diye içimi çektim. "Ne yazık."

"Yazık ama, ben değilsem ötekisi..."

"Ötekisi," dedim. "Birkaç tane, ne yazık."

"Kocamanmış."

"Tüh, yasak etseler..."

"Keşkiiii yasak etseler..."

Sigarasından bir fırt daha çekti :

"Kim dinler ki yasağı... Dinamit atmak da yasak bu sulara."

"Yasak," dedim.

"Kim dinliyor ki..."

Şu benim Boğazdaki, Bandırmadaki, şu Marmara Ereğlisindeki, şu Çanakkaledeki, şu benim Şiledeki balıkçı dostlarım, diyemedim. O orada teknesinin içinde oturmuş kendisini elindeki işine vermiş daldırılmış gitmişti, bense burada tahta iskelenin ucunda ayaklarımı denize sarkıtmış kalakalmıştım. Bir sürü sigara daha içtik hiç konuşmadan. Üstümüzden durmadan uçaklar geçip Yeşilköye iniyorlar, deniz buradan ta Bursa kıyılarına kadar güneş içinde kalmış menevişliyordu. Burnumuza da inceden bir lodos kokusu geliyordu.

Başını işinden kaldırmadan :

"Çıkmayacak," dedi.

"Ne?"

"Lodos canım," diye gülümsedi, sağlam apak dişleri ışılayarak.

"Ne olacak canım, lodos cilve yapıyor. Bazı bazı böyle cilveleşiriz."

Sonra başını kaldırdı :

"Sen denizi seversin, yarın benimle gelsene... Belki senin talihin yaver gider de onu görürüz."

"Görürüz," dedim, sevindim. İnsan nasıl sevinmez ki, Selim balıkçı belki ilk olaraktan bir kişiyi teknesine çağırıyordu. Belki benden önce onun teknesine binebilme onuruna kavuşmuş birkaç kişi bulunabilir, ama onun yüreğinden gelerek teknesine çağırdığı, çağırarak onurlandırdığı ilk kişi iki elimi keserim ki bendim.

"Gelirim, gelirim, buluruz onu, görürüz onu," diye coştum.

O da benim telaşımdan dolayı kıvançlandı.

"Yarın sabah tam üçte, burada..."

"Burada," dedim.

Küreklerle asılıp uzaklaştı, Cumhurbaşkanlığı köşkünün önünde kürekleri bıraktı. Teknesi durgun denizde usuldan sallanıyordu. Selim balıkçı ördüğü ağın üstüne yumulmuştu.

O gece sabaha kadar uyuyamadım, içim alıp alıp verdi. Selim balıkçı beni teknesine çağırmıştı! Yıllar yılı merak ettiğim, ağzından birkaç sözcükten başka sözcük duymadığım, alçakgönüllü mü, korkak mı, yürekli mi, onurlu mu, düşkün mü, konurlu mu olduğunu bilemediğim...

Deniz ağarmıştı, aşağı indim, bahçedeki erguvan tepeden tırnağa çiçeğe durmuş pembesini alacakaranlığa bir ışık patlaması gibi salıveriyordu. Kıyıya indim, deniz dümdüzdü, seher yeliyle ılık, kokuyordu. Selim balıkçı oraya, tahta iskeleye yanaşmış, sabahın içinde, ağarmış denize gölgesi düşüp uzamış bir heybet, teknesinin içinde oturuyordu. Ta uzaktan, aklığın, maviliğın, yıldız alacasının içinden belindeki kırmızı kuşağı parlıyordu. İki eli küreklerde, öyle durmuş bekliyordu. Başına yeşil bir takke geçirmiş, takkenin altından kırmızıya çalan kumral kıvrıkcık saçları dışarıya fırlamıştı. Beni, bu kıyılarda şimdiye kadar hiç görmediğim ta derinden, yürekten, yüzü tüm kıvanca, sevince keserek, içi sevinç dolarak, tüm bedeninden sevinç fışkırarak, gözlerinin yöresi kısılarak, kırışarak; tatlı, içten bir gülüşle karşıladı. İşte dostluk, arkadaşlık, sevgi denilen şey, eğer varsa, budur. Başka türlüşünü düşünemem. Sonra birden, bu kadar açıldığına, kendisini böyle sere serpe bıraktığına pişman olmuş ki, birden kapandı, alnının kırışıklıkları az daha derinleşti, yüzü gerildi, bıyıkları oynadı, ciddileşti ama, sevincinin önüne geçemedi, yüzündeki kıvanç, sevinç inatla hükmünü sürdürdü.

Sevincini netse neylese de gizleyemediği bir sesle :

"Atla," dedi.

Atladım, küreklere asıldı, az açılınca kürekleri bırakıp, onları tekneye yerli yerince, incitmemecesine yerleştirdi, upuzun parmaklı kocaman elleriyle motorun ipine yapıştı çekti, motor ateş aldı, Hayırsıza-

daya doğru döndük. Selim balıkçının motoru otuz beygirlikti, dümdüz suları köpürterek gidiyordu. Gökyüzünü yıldızla örmüşlerdi. Yıldız ışığı denize, karşıdaki soluk, mavi, dumana batmış dağlara vuruyordu. Tam Hayırsızadanın önüne gelince durduk. Ağır, durgun, sonsuz derinlikteki deniz uğuldamıyordu, çalkalanmıyordu ama, bu durumunda daha ağır, dünya kadar, daha da uğultulu görünüyordu. Böylesine sabah vakti, ortalık apakken, üstüne yıldız ışıkları örülmüşken, ağır ağır, inceden kırıksız yüzünden dumanlar göğe doğru usuldan ağarken denizin deniz olduğunu, büyüklüğünü, ağırlığını daha çok duyuyor insan. Bu düşüncelerimi Selim balıkçıya söylemeye çekiniyordum. İkimiz de bu sonsuz ağırlıkta, düzlükte, devineksizlikte, kırıpsızlıkta bir şeyleri bozmaktan, denizi ürkütüp uyandırmaktan korkuyorduk sanki. Selim balıkçı hiç kırıpsız, yalnız gözlerini kısarak açarak, kalın kaşlarını kaldırarak keskin şahin gözleriyle denizi tarıyordu. Arkada, alacakaranlığa batmış, dumanlar içinden ancak hayal meyal seçilen, yıldız mavisine girmiş, bir kısmı görünen, bir kısmı havaya asılmış gibi duran kurşun kubbeleri, minareleri, apartmanlarıyla ışığını iyice söndürüp yüzünü kapatmış İstanbul uykundaydı. Az sonra İstanbul uyanacak, otobüsleri, vapurları, çatanaları, Laz tekneleri, otomobil, at arabaları, üst üste yığılmış sandıkların altında inleyen hamalları, sokakları, caddeleri doldurup taşıran insanları, apartmanları, camileri, köprüleriyle, deniziyle birbirine girecek, kenetlenecek, karışacak, bir curcunadır alıp yürüyecekti, karmakarış olmuş trafiğiyle insanlar bu şehrin nasıl devindiğine, yerinden kıpırdayabildiğine şaşarak, gene de varacakları yere varmak için yöreyle bir dev dövüşe gireceklerdi. Denizde kayıklar içinde balık satanlar az sonra tezgahlarını kuracak, kömürlerini, bütan gazlarını ateşleyecek, derin lengerlerde yağlar kızartılıp içlerine una bulanmış balıklar atılacak, kızarmış balık kokuları Karaköy alanından, ta Çiçekpazarından, Yemiş iskelesinden duyulacak, daha sabahın köründe aç işçiler, uyuyacak yer bulamamış, ama eline birkaç kuruş geçirmiş aç serseriler, akşamdan kalmışlar, bütün geceyi kaldırımları arşınlayarak geçirmiş genç, uykulu orospular, serseri, sigara satan, yankesici, ev soyucu, söğüşçü çocuklar kıyıya, denizde sallanan teknelerin önüne sıralanacak, ortadan ikiye ayrılıp içine bir yarım lüfer, çeyrek palamut, üç beş izmarit, istavrit, bir kofana parçası konmuş ekmeklerini alıp, ağızlarının kıyılarından yağları akıtı-

rak iştahla yiyeceklerdi. Ta buradan uyanan İstanbulun ağır, koygun uğultusu denizi aşarak duyulacaktı. Ve kurşun kubbeler, minareler, çirkin, minarelere, İstanbulla, kubbelere hiç uymayan apartmanlar usul usul sisten sıyrılıp gün ışığına bir tuhaf dev gibi serilecek, gün görmüş surlarıyla kıyıya uzanacaktı.

Ben İstanbulla dalmışken Selim balıkçının tuhaf tuhaf bana baktığını anlayıp başımı ona çevirdim, o hemen kalktı, motorun ipine sarıldı çaktı, motor çalıştı, dümene geçti. Hayırsızadanın yöresini bir kere dolanıp arkadan Büyükadaya doğru yöneldik. Selim balıkçının gözleri hep denizdeydi. Ötelerden, bütün ışıklarını fora etmiş, birazcık da denizin akına karışıp denizle bir olmuş büyük, ak bir yolcu gemisi geçiyordu. Hiçbir şeye aldırılmaz görünen, şimdi bir iyice içine kapanıp dalıp gitmiş Selim balıkçının uzun, hiç belli etmeden yüzünde bir rahatlık, bir kıvançla açıktan, ötelerden süzülüp giden, denizin tüm akını da kendisiyle birlikte sürükleyerek alıp götüren gemiyi seyrettiğini gördüm. Bunu benim fark ettiğimi anlayınca Selim balıkçının yüzünde, eski zamandan, ta ilkel, yabanıl adamdan kalma, önüne geçilemeyen bir gülüş belirdi, söndü. Göz göze gelince gözlerinin içi gene aydınlandı, konuşacak gibi oldu vazgeçti. Büyükadaya Yalova yönünden yaklaşıyorduk. Sedefadasını dolandık, Selim balıkçı ayağa kalktı, kocaman ellerini gözlerine siper etti, bütün denizi dönerek bir bir araştırdı, Pendiğin oralarda birkaç martı dönüyordu, bir süre oraya baktı, yüzü gittikçe asılıyordu. Tavşanadasının önünde durduk, Selim balıkçı denize eğildi, iki avucunu suya daldırdı alıp yüzüne serpti, bu işi birkaç kere çabuk çabuk yaptıktan sonra doğruldu, yüzünden, rengi atmış makine örgüsü yeşil kazağına sular aktı, bıyıklarını sıvazladı, sonra elleri umutsuzcana yanlarına sarktı, derin düşüncelere daldı. Böylesi düşünen yüzleri bilirdim, böylesi yüzler bir şeyi ansımanın, bulmanın çabasında olan, olanaksızlığa düşmüş yüzlerdi.

Birden, ben, nasıl oldu, nasıl olmadı :

"Ben," dedim, "burada..." Elimle Tavşanadasının ucunu gösterdim : "İşte orada, şurası var ya..."

Kızacağını sanıp sustum.

"Eee?" dedi.

Bir de baktım yüzüne, benim konuştuğuma sevinmiş.

"Ne var orada?"

Kendimi ele vermiştim. Anlatsa mıydım, ya inanmazsa? O konuşmamı beklerken ben ölçüp biçiyordum. Vazgeçtim.

"Ne oldu orada?" diye üsteledi.

"Orada," diye kekeledim. "Çok eskiden..." Sonra çabuk çabuk :
"Biz bir keresinde orada balığa çıkmıştık da..."

"Yaaa," dedi.

"İşte," dedim.

Bir şey anlatmak istediğimi, sonra da vazgeçtiğimi anlamıştı :

"Söyle," dedi, "ben doğruya inanırım."

Daha o sözünü bitirmeden :

"Ben," dedim, "burada çapariyle kılıç yakaladım."

"Yaaa," dedi, bir tuhaf da yüzüme baktı.

"Kıyıda tarttık, on dört kilo geldi."

"Nasıl?" dedi.

"Mühendis Memet Bey," dedim, "onun kayığıyla, oltasıyla."

"Ben inandım," dedi gülümseyerek. "Nasıl?"

"Nasıl mı? Daha önce yirmi beş kadar mercan çekmiştim. İyi gidiyordu. Bir baktım olta bu sefer çok ağır, asıldım misinaya..."

Bayağı ilgilenmiş, soluğunu tutmuş beni dinliyordu.

"Çekemedim, balıkta, balık gelmedi. Memet Beye ağır, dedim, gelmiyor, dedim, büyük... Salıver misinayı, dedi. Salıverdim, ben ipi saldıka balık almış başını gidiyordu."

"Öyle olur hep..."

Ben anlattıkça gözlerinin içi gülüyordu.

"Saldım saldım ip kalmadı... Misina gerildi ki ip kopacak, keman teli gibi... Ödüm koptu."

"Çekin kürekleri ardı sıra."

"Çektik," dedim. "Gittik gittik, buradan ta şu ilerilere kadar... Sonra balık yorulmuş olacak ki ip gevşedi, çekince balık usul usul gelmeye başladı. Balık ipi çekip gerince ben boşaltıyor, o boşaltınca ben topluyordum. Bir ara topladım topladım ipi, balık geldi şandalın önünde bir kere dışarıya çıktı, yaldızlı, çok mavi, kadife, deniz, gökyüzü, hani akşam olurken camlar bir güzel maviler, öyle bir mavi, görülmemiş bir mavide balkıdı sırtı, sonra hemen battı.

"Sen ne yaptın?"

"Ben mi, ben ipi salıverdim."

Yüzü asıldı, bir tuhaf oldu, yüzündeki kırışıklıklar seğirdi, içine gömüldü gitti. Uzaklarda, kıyıda üst üste birkaç kere, kart olduğu se-sinden belli bir horoz öttü. Artık daha ileriye gitmeyip hikayemi bitir-meliydim.

"Salıverdim, salıverdim ipi... Vallahi... Saate baktılar tam üç sa-atte yorarak yakaladım balığı... Doktor İbo da, Beco da, Muzaffer de... Memet Bey daha sağ... İnanmazsan... On dört kilo. Küçük bir kılıçtı. Sırtı çok mavi... Sudan çıkınca boz bir lacivert oldu, sonra ya-vaş yavaş söndü, bozardı. Misina var ya balığın kılıcına dolanmıştı."

"Haydi gidelim," dedi Selim balıkçı. "Bir aydır arındayım onun, gördüm, çok kurnaz, çok da atik, gördüm, üç metreden fazlay-dı boyu... Üç kere karşılaştım onunla. Kaçtırdım, arıyorum, yakalaya-cağım. Onu bir yakalarsam, tamam. Bir yakalarsam, şimdi kılıcın ki-losu yüz elli liraya... Doğru Hiltona götürürüm, o almazsa, istediğim parayı vermezlerse onlar, ben de Şeratona götürürüm, o da olmazsa Vehbi Beyin bir oteli varmış, Divanlı mı ne, oraya götürürüm. Vehbi Bey alır, Koç, onun çok parası varmış. Türkiyenin en zengin adamı. Almaz mı?"

"Almalı," dedim.

"Yedi bin beş yüz lira onun için ne ki, değil mi?" Bana da soru dolu gözlerle baktı.

"Ne ki," diye yanıtladım onu.

"Yakalayacağım bu balığı. Ondan sonra tamam. Oldu..."

"Olacak olan nedir ki Selim balıkçı?"

Sustu, gene yürekten, çok değerli, can pahasına bir gizi varmış da söylemiyormuşçasına, çocukçasına, ak dişlerini göstererek güldü.

"Arayacağım... Bir zamanlar var ya, bu Marmara denizi ağzına kadar kılıçla doluydu, na bu kadar bu kadar her birisi üç dört metre uzunluğunda, üç yüz, beş yüz, altı yüz kilo ağırlığında... Balıkçılar, çelebiler, dinamitçiler, zıpkıncılar kökünü geçirdiler."

Selim balıkçı coşmuştu. Bu az konuşan adamlar var ya, bir ko-nuşmaya başlarsa, bir adamını, bir eşref saatini bulup da bir başlar-larsa işte o zaman Allah saklasın...

"Yunusların da köklerini geçirdiler. Oysaki yunuslar insanların kardeşi, balıkçıların dostu, can yoldaşydı. Eskiden, bir yunus balığı arkadaşım vardı, familyasıyla beni, ben nereden denize açılırsam, ister

Boğazda, ister Pendik, ister Ambarlı, ister Adalar olsun, benim tekneyi, Döndülü görür, kırk günlük yolda da olsa kokusunu alır, hopyaya sıçraya yanımda yöremde türküler söyleyerek, beni ta gittiğim yere kadar götürürdü. Ben de onu insan gibi bakan gözlerinden, sırtındaki yara yerinden, sağdaki kanadının ucu kopuktu, oradan tanırdım. Bayağı insan gibi selamlaşırđık. Benim tekneni denizde bir görmesin, nereden görürse görsün, aramızdaki uzaklık ne kadar olursa olsun, beni görür görmez, kokumu alır almaz havaya delice bir sevinçle bir metre, Allah seni inandırısın iki metre sıçardı, sonra denize dalar, bir an sonra teknil familyasıyla yanımda olurdu. Gelir teknenin etrafında sevinçten coşarak, dönebildiğı kadar, arada da başını çıkarır bana bakar bakar, dönerdi. Ben değıl de, o benimle konuşurdu.

Güldüm, güldüğümü gördü, alınmadı :

"Ben," dedi kaykılarak, "ben insanlarla da konuşurum."

Yunuslarla arkadaşlığı uzun sürdü Selim balıkçının. Yunuslar gariban Selim balıkçıyı da familyalarına aldılar, onu kendilerinden birisi saydılar. Birbirlerine dertlerini söylediler, birbirlerinin derdini dinlediler. Yunuslar onu görünce yürekten, candan gülüyorlardı. Hiç hayvan güler mi, gülmek ağlamak insanlara mahsustur. Vay ahmak insanoğlu vay, asıl gülmeyi unutan insanlardır. Şu dünyada dostu, arkadaşı olmayan, bir sıcak elin tadına, bir bakışın güzelliğine artık bundan sonra varamayan, varamayacak olan da insandır. Umutsuz olan, nankör olan insandır. Dünyanın güzelliğini yadsıyan artık salt yaşamının tadına varamayan insandır, altında yaşadığı göğü, üstünde gezdiği toprağı, akan suları göremeyen insandır. Görkemli doğa ortasında görmeden dolaşan, bakarkör olan insandır. Yunuslar, balıklar, kuşlar, kurtlar, tilkiler, ne pahasına olursa olsun, hem de börtü böcekler bu dünyanın tadını çıkarırlar.

"Hayvan olmak bu çağda insan olmaktan daha mutluluktur," dedi Selim balıkçı.

Selim balıkçı hiçbir insandan, anasından, babasından, savaşta diz dize oturup düşmana kurşun salladığı savaş arkadaşlarından, bir kimse bütün bunların dışında, bir tek insan, kardeşlerinden, canlarını kurtardığı balıkçılardan, hiç kimseden şu koca üç metre boyundaki yunustan gördüğü sevgiyi görmedi. Koca yunus denizde birkaç gün görmesin Selim balıkçının sandalını, deliye döner, koca Marmara denizi-

nin altını üstüne getirir yıldırım gibi bir Yalovadan girer Boğazdan çıkar, Boğazdan girer Saros körfezinden çıkardı. Kederlerinden, üzüntülerinden deliye dönmüş familyası da arkasında. Koca Yunus balıkçılara yanaşır balıkçılara, gemilere yanaşır gemicilere sorardı böylesi günlerde, kıyılarda, sandalların, teknelerin arasında dur durak bilmeden böylesi günlerde dolaşır durur, sorardı arkadaşını, Selim balıkçıyı.

Balıkçılar Selime gelirler :

"Seninki gene düşmüş denizlere seni arıyordu hey Selim balıkçı," derlerdi.

Selim balıkçı yüreğinde dolup taşan sevgiyle, konurlanarak, insan olmanın da bir güzel, umutlu yanının, hiç olmazsa kendisi için de kaldığına inanıp içi dolup taşarak gülerdi.

Yıldızpoyrazlarda lodoslarda, fırtınalarda Yunus bilirdi ki Selim balıkçı denize çıkamaz, o zaman aldırmaz, dingin, kendi havasında yiyeceği küçük balıkların ardında, her ağzını açışta bir sürü balık yutarak dolaşır dururdu. Selim bilirdi ki, belli etmeden, Yunus da böyle günlerde üzülür, özler, onu beklerdi. Selim de hiç üzülmez olur mu, o da bir an önce denize çıkmaya can atar, yıldızpoyrazın, fırtınanın, lodosun bitmesini dört gözle beklerdi. Böylesi uzun sürmüş ayrılıkların sonunda Selim balıkçının teknesini gören Yunus ta uzaktan Büyükanının önünden kopar, sevincini teknil denize, denizdeki yaratıklara, balıklara, istakozlara, karideslere, yengeçlere, martılara, yelkovan kuşlarına, balıkçılara yayarak, her yüz metrede bir göğe savrulurak Kumkapıya kadar gelir, teknenin yöresini döner, sonra orada, teknenin önünde durur, ıslık ıslık gözlerle hayran hayran Selim balıkçıya bakardı.

"Hayvandır deme," dedi Selim balıkçı. "Karşı karşıya geçer otururduk öylece konuşmadan, o söyler ben dinlerdim, ben söylerdim o dinlerdi. Hasret giderirdik böylece. O beni nasıl aradığını, merak ettiğini, önüne gelenden, balıkçılardan, denizcilerden beni nasıl sorduğunu söylerdi. Bu sefer ben ona çok kızardım, kıyılara çok yaklaşmanın, beni kıyılarda aramanın yanlış olduğunu, bir gün insanların onun başına bir iş getireceklerini lisanı hal ile söylerdim. Bana söz verirdi ki bir daha böyle tehlikeli işler yapmayacak. Ama ben bilirdim, dayanmazdı fıkarcık, arkadaşlık özlemek, balık kısmı, insandan daha sadıkane, daha yürekli, daha sevgi dolu olur, bir kere bağlanmaya görsünler, öldür Allah... Benim onunla, iyi bir insanla konuşur gibi konuş-

tuğuma kimsecikler inanmıyor, bana deli diyorlardı. Oysaki, balıkçılar, sabahlardan akşamlara kadar bizim onunla karşı karşıya oturduğumuzu, o denizde, ben teknede, öyle birbirimize dalıp gittiğimizi görüyorlardı. Ne yapıyorsunuz öyle hey, diye de laf atıyorlardı. Ben çoğu kereler onlara karşılık vermiyorum, alaylı seslerini sineye çekiyordum. Bazı da kızıyor, kör müsünüz, kör müsünüz, işte karşı karşıya oturmuş konuşuyoruz, diyordum. Gülüyorlardı. Bakın bakın, hey millet bakın, Selim balıkçı oturmuş da yunusla konuşuyor, diye tekneye bağırıyorlardı. Şu Selim balıkçı insanlarla konuşmaz da balıklarla konuşur, diye dedikodu ediyorlardı, eşşek kafalar... İşte her şey..."

Selim balıkçı sustu, ipe asıldı, motor hemen ateş aldı, dümeni batı yönüne kırdık, ayağa kalkıp yekeyi iki bacağı arasına aldı, ellerini gözüne siper ederek bütün denizi döne döne araştırmaya başladı. Biz Hayırsızadanın önüne gelince arkadan gün doğdu... Güneşin bir kırmızı portakal kabuğu dilimi gibi çıkışını, yöresindeki ak bulutları kızartarak, yanan bir ışıltıda kabarmış kenarlarını sırmalayışını, denizin usul usul aktan maviye dönüşümünü gördük. Denizin üstüne serilmiş gölgelerin koyulaşarak belirginleştiğini, sonra upuzun serildiğini, güneş yükseldikçe gölgelerin koyulaştığını, adaninsa gölgenin adaya, insanınsa insana, kayığınsa kayığa benzediğini gördük. Deniz ortalarda morlaşıp menevişledi. Adanın altında zümrüt yeşiline döndü, kıyılar da boz oldu... Yol yol, parça parça mavinin, morun, yeşilin, açık yeşilin, kül renginin, bulutun, akın, kırmızının rengine büründü. Bir anlık da suyun yüzünden sonsuz bir ışık hızıyla savrulurken, eserek, bir ışık selinin, tufanın gelip geçtiği duyulur, koklanır, ancak sezilir gibi bir şeyler yaptı, bir ışık düşü, gölgesi, imgesi gibi bir şeyler oldu, inceden, gözükmeyen.

"Bak, bak," diye ayağa fırladı Selim balıkçı, "gördün mü?"

"Görmedim," dedim, "nedir o?"

"Bir tuhaf bir ışık," dedi. "Hep bu saatlerde olur. Yok gibi bir ışık... Bu ışığı var ya, insanın kanı görür..."

Yüzüne çok tuhaf bakmışım ki :

"Doğru," dedi. "Söylediğim doğru, öyle şeyler var ki şu dünyada, öyle işler oluyor ki kaynaşma, ışık, gece, karanlık, bulut, mor, insan onları gözle göremiyor, ince, kanıyla görüyor. Bana kimse inanmıyor, söyledim de deli dediler. Ben de onlarla konuşmayı kestim."

Ben :

"Anladım, anladım, gördüm ışığı," dedim, "ama birazcık."

"Gördüğünü bildim," diye kırıışıkları geniş geniş açılarak, güneşin ortasında sağlam, keskin yüzü bakırlaşarak, derin çizgileri açılarak güldü. "Bildim gördüğünü. Bugün azcık, yarın daha, daha, daha çok göreceksin. Bir yıl iki yıl sonra da sen, uçarak sevinçten ışığa, için, damarların uçarak karışıp gideceksin ışığa, eriyeceksin. Bunu kimsecikler anlayamaz."

Oturdu karşıma, deniz tekneyi sallıyordu.

Öyle bakarkör değil, öyle vurdumduymaz değil, neyin varsa varlığında damar, kan, göz, kulak, el ayak, saç, kıl, diş, tırnak, burun, deri öylesine bir açacaksın ki dünyaya, renge, kokuya, acıya, tatlıya, denize, toprağa, akarsuya, bitkiye, çiçeğe, bahara, kışa, börtü böceğe, yaşayacaksın, denizsen deniz olacak, kuşsan kuş yaşayacak, balıksan, atsan, kartalsan, solucansan, hem de solucansan köküne kadar yaşayacak, ellerinle, ayaklarınla, saçlarınla, teninle, burnunla, kulaklarınla göreceksin, kemiklerinle koklayacak, sezeceksin.

"Yoruldu," dedi Selim balıkçı sonunda. Kollarını bütün denizi kucaklayacakmış gibi açtı kapadı. "Ben de dişime göre birisini bulunca, bak, nasıl da geveze oluyorum, nasıl da çenem düşüyor. Beni böyle geveze, durmadan konuşur gördüğünü varsan da Menekşede söylesen, Kurana da el basarak ant içsen, kimseyi inandırabilir misin?"

"İnanmazlar."

"İnanmazlar ya..."

İnanmazlar ya derken gözlerini dimdik bana dikti baktı baktı, gözleri soru doluydu, ikircik içindeydi de, anladım :

"Söyle," dedim, "sor."

"Sen," dedi, "kitaplar yazarsın, değil mi?"

"Yazarım," dedim.

"Gördüm," diye sevindi. "Hani üstünde at olanlarını... Birisi turuncu at, birisi de mor at... Üstüne de elinde silah bir adam binmiş. Atlar, savrularak doludizgin koşuyorlardı..."

"Benim işte onlar," dedim. "Ben yazdım."

Utangaç utangaç güldü :

"Bu kadar çok sözü nasıl buldun ki?"

"Dünyada çok şey var."

"Var," dedi düşünerek.

"Bak şu denize, içindeki kaynaşan yaşama, bak şu göğe, kuşlara, bak şu uğuldayan şehre, bak şu sana, bak şu bana..."

"Bak şu bana," diye içini çekerek yineledi. "Bugün de bulamadık."

"Başka birisi avlamış olmasın."

Bu sözümü duyar duymaz sapsarı kesildi, dudakları morardı, elleri titredi, kocaman adam ufaldı ufaldı şu kadcarcık kaldı, denize, bana, Hayırsızadaya baktı :

"Olamaz," dedi. "Şimdi kılıç avcısı kalmadı," diye dinginledi. "Kalmadı. İyi ki kalmadı... Bu balık bana çok gerek. Bu balığı ben avlamalıyım."

Gene ayağa kalktı, bir şeyleri ölçtü biçti eliyle koluyla, şehre, adalara, burunlara bakarak bir şeyler mırıldandı :

"Tamam," dedi, kararış yüzü aydınlandı. Teknenin başını kıyıya çevirdik, Selim balıkçının motoru çok pat pat yapıyor, tekneyi zangır zangır da titretiyordu. Hemen şu anda kırılıp paramparça olacak, tekneyi de kendisiyle birlikte havaya uçuracaktı sanki. Zeytinburnunun karşısına bir yere gelince ortalarda durduk. Şimdi artık Selim balıkçının yüzündeki o yumuşaklık, çocuksuluk, hayranlık bitmiş, yerine bir işadaminin sert, katı yüzü gelip oturmuştu. Gazı kesti, biz başıboş denizde sallanmaya başladık. Bir çinko kutu çıkardı birkaç olta aldı içinden, misinalara bağladı, yemledi, denize salarken :

"Balığın suyunu sen bulacaksın," dedi.

"Bulurum," dedim.

"Barbuni," dedi.

"Anladım," dedim.

Bir tuhaf baktı.

"Topal Hasan..." dedim.

"Onunla hiç çıktın mı?"

"Birkaç kez."

"Dünyanın en iyi barbunicisi odur. Bak, işte onunla o kırmızı, koca gözlü barbuni kerataları konuşurlar. O da onları hiç gözlerinin yaşına bakmadan yakalar."

"Sana..?"

"Barbuniler mi, onlar mı, bana selam bile vermezler. Vermezler

ya, ben de onların yataklarını bilir, yakalarım."

O, oltasını denize salarken, ben dikkat kesilmiş, onun ipini, elle-rini izliyor, kaç kulaç ip verdiği, balık suyunu arayıp aramayacağını anlamaya çalışıyordum. Tavrından belliydi ki burada balığın suyunu çok iyi biliyor, balığın suyunu söylemeyerek beni deniyordu.

Oltasını suya saldıktan hemen sonra uzun kolları makine gibi iş-lemeye, oltanın ipi teknenin ortasına yığılmaya başladı. Selim balıkçı dikkat kesilmiş, gözlerini denizden ayırmıyordu, suya eğilmişti. Bu durumu kırmızı balığın suyun yüzüne çıkışına kadar sürdürdü. Şöyle ba-lığın on santim üstünden tuttu ipi, balığı gözlerinin düzeyine kadar çıkardı, güneşte çırpınarak parlayan, görülmemiş bir kırmızıda balkı-yan balığa bir an baktı, sol elini uzattı, alışkanlıkla balığı alıp teknenin içine attı, bir daha da tahtaların üstünde delicesine çırpınan balığa dö-nüp bakmadı. Yüzünde belirli bir kıvançla oltasını yeniden denize sal-dı.

Oltasına balık vurdukça yüzü bir an ıslayıp ipe asılıp kolları ma-kine gibi işliyor, kırmızı, güneşte çakınca sol elinin iki parmağıyla onu tutup oltadan kolaylıkla alıyor teknenin içine atıp oltasını yeniden de-nize salıyordu. Böylece akşama kadar onun kolları işledi, teknenin içi kırmızı barbunlarla doldu. Ben ancak, bu kadar sürede, üç tane bar-buni yakalamıştım. Belli ki Selim balıkçının taşı bellenmiş, denenmiş bir taşı. Belli ki bu taşı Selim balıkçıdan başka da kimse bilmiyordu. Taşları başkalarına söylemek balıkçılarda yoktur. Hem de çok balıkçı barbuni avlamaz. Neden avlamazlar, belki zordur avlaması, belki de çok ustalık isteyen bir iştir. Barbuni dip balığıdır, aşağıda kumların üstünde, kayaların, yosunların arasında yatar. Barbuni avlamak için denizin altını karış karış bileceksin, başka türlü olamaz. Selim balık-çı Topal Hasan kadar değilse de hemen hemen o yakın denizin altını, barbuni yataklarını, taşlarını biliyordu. ■

Gün kavuşurken Selim balıkçı düzgün, yakışıklı endamı, posbı-yıkları, birer masmavi damla olan kenarları kırış kırış gözleri, koca-man boğum boğum elleriyle ayağa kalktı, kollarını geniş geniş açarak gerindi, ellerini gözlerine siper ederek Yalovadan Pendiğe, Pendikten Kartala, Kartaldan Pendiğe, Bostancıya, Modaya, Ahırkapıya, oradan Zeytinburnuna, Menekşeye, Ambarlıya kadar bütün denizi araştırdı. Serin bir akşam yeli çıkmış denizin düz yüzünü kırıştırıyordu. Ve gü-

neş, yarım, kocaman, pembeyle mor arası yumuşacık, tatlı bir renkte, batıda, savrulmuş bir yığın turuncu, mor, yeşil karışığı bulutun altında, denizin üstüne oturmuş öyle duruyordu. İkimiz birden güneşin bu görkemli durumuna daldık, orada bir süre öylece konuşmadan kaldık.

"Haydi gidelim," dedi Selim balıkçı motoru çalıştırırken :

"Dur oltamı toplayayım."

"Topla," dedi, motoru boşa aldı.

Ben oltamı toplarken gün battı, ortalık inanılmaz güzellikte kadife yumuşaklığında, tiril tiril, görülmemiş, ışıklı bir maviye kesti. Gök, deniz, hava bu kadife mavisinde bütünleşti, deniz koktu. Teknenin başı Menekşe yönüne dönmüşken Selim balıkçı derinden içini çekti. Üstümüzde, mavinin içinde apak işleyen martılar bizimle birlikte ışıkları yanmış kıyıya geliyorlardı. Kıyı ta Sarayburnundan Ambarlıya kadar bir ışık çizgisiydi.

Bundan sonra bir daha Selim balıkçıyla ne denize çıktım, ne de uzun bir süre onu görebildim. Evine hiç gitmemiştim, aradım buldum, bu, sarmaşıklar, yabangülleri içinde kalmış, mora kaçan bir kestane rengine boyanmış, önünde upuzun bir örtmesi olan bir evdi. Kapısında Romadan, ya da Bizanstan kalma yazılı, bir tuhaf çiçek kabartmalı dörtgen biçiminde bir taş duruyordu. Kapıyı çaldım çit çıkmadı, az ötedeki evden güzel bir genç kızın başı uzandı :

"Selim balıkçıyı mı arıyorsun abi?"

"Selim balıkçıyı," dedim.

"O epeydir eve uğramıyor, ne gece ne de gündüz."

"Nereye gitmiş acaba?"

"Olur bazı ona bir şeyler," dedi tatlı göçmen ağzıyla, kız, bir tuhaf sevimli yaratıktan söz eder gibi. "Bazı bazı aylarca hiç uğramaz eve, hep denizleri gezer. Ne yapacaktın?"

"O benim arkadaşım da..."

Kız şaşkınlıkla büyümüş gözlerle bana baktı, şaşkınlığı geçince gülümsedi, sevindi :

"Demek," dedi usulca, "onun da bir arkadaşı varmış." Böyle konuştuğuna da utandı, yüzü pespembe oldu, başını önüne eğdi.

"Var," dedim, "ben arkadaşım, hem de..."

Kız gene ağzından :

"Ne iyi, ne güzel," diye kaçırdı. "Onu," dedi merakla, "onu Zeynel öldürecekmiş," dedi. "O da kaçmış denizlere sığınmış, eve gelemiyormuş."

"Onu kimse öldüremez," dedim güvenle. "O Zeyneli geçen gün..."

"Duydum," dedi kız. "İnşallah. Bir de diyorlar ki o bir balığa sevdalanmış, onun ardına takılırmış, o da gezginci bir balıkmış, deniz deniz gezermiş. Şimdi de..."

"O çok eskidenmiş, belki on beş, yirmi yıl önceymiş."

"Şimdi söylediler," diye yüzünü buruşturdu kız. "Ne isterler ki bu adamdan?"

"Bilmem ki," dedim, kıza da, "senin adın ne?" diye sordum.

"Nebile," dedi.

"Nebile," dedim, "Selim balıkçı eve gelirse aradığımı söyle, olur mu?"

"O kimseyle konuşmaz ki, söyleyim."

"Konuşmaz mı?"

"İyi bir adam o," dedi Nebile. "Çok duru, temiz bakar insana, insanın gözlerinin içine bakar."

"Bakarak her şeyi, her güzel şeyi söyler," dedim.

"Söyler," dedi Nebile sevinerek.

Ben oradan ayrılırken Nebile pikabına yeni bir plak koymuştu, Ali Rıza Binboğa yeni türküsünü söylüyordu plakta.

Üç gün sonra Florya yazlık evlerinin yolunda Selim balıkçıyla hahap geldik.

"Oooo," dedim, "Selim balıkçı, amma da kayıplara karıştın. Seni çok aradım."

"Kız söyledi, aramışsın, sağ ol."

Durdu, denize doğru elini salladı :

"Bulamadım işte. Şu Marmarayı didik didik eyledim, bütün denizi hallaç pamuğu gibi attım, yok, yok, yok..."

"Nereye gider acaba?" diye sordum da, belki birisi yakalamıştır, diyemedim.

"Aylar yıllar geçse de bulacağım onu. O bana çok gerek ağam."

"Biliyorum çok gerek," dedim.

"Vay köpoğlusu, nereye saklanmış böyle, aramadık yer koyma-

dık."

"Deniz çok derin," dedim.

"Kılıçbalıkları denizin dibine yatmazlar," dedi. "Başlarına gelen belanın hepsi de bu yüzden zaten fıkalarının. Suyun yüzünde yirmi yıldır gelen zıpkınladı, giden zıpkınladı. Saklanmasını bilmezler fıkaları... Bir benden saklanıyor o kocamış balık. Onun böyle bir tek kalışının bir sebebi olmalı, değil mi?"

"Kurnaz," dedim.

"Kurnaz," dedi. "Kim bilir kaç zıpkını almış götürmüş, kaç oltayı dümdüz etmiştir."

"Bu kadar iri bir balık mı?"

"Ne diyorsun," diye coştı Selim balıkçı. "Sen ne diyorsun! Şimdi yakalasam alimallah altı yüz, yedi yüz kilo gelir. İşte ben de dileğime kavuştum gitti."

Selim balıkçıya, dileğin de nedir, diye soramazsın. Bizim dostluğumuz, benim ona hiç soru sormamamla başladı. Soru sorarsam da, o istediği için sorarım. Yoksa ona karşı her zaman tetikteyimdir. Duygusal adamdır Selim balıkçı, alıngan adamdır.

Yeşilköye kadar konuşmadan yürüdük. Denizciler gibi kısa adımlarla seker gibi yürüyordu.

"Haydi dönelim," dedim.

Gözlerinin içi sevinç dolarak, yaramaz bir çocuğun kurnaz bıçkınlığında :

"Trene binelim," dedi.

"Binelim," dedim.

Bir oyuncakla oynar gibi kıvançla trene binip Menekşede indik.

"Bulacağım onu," dedi.

"Bulacaksın," dedim.

"Yarın sabah ezandan önce."

"Üçte," dedim.

"Tamam," dedi.

Sabah saat üçte deniz usul usul ağarıyordu, az sonra bütün Marmara kar yağmış dümdüz bir ovaya benzeyecekti. Denizin ortalarında bir yerde martı sürüsü denize inip inip kalkıyordu.

Yunus, yani Selim balıkçının dostu, arkadaşı, kardeşi, familyası koca yunus, Selim balıkçı eğer adam olmuş olsaydı o zamanlar, onu

zengin, onu Karun ederdi. Ama Selim o zamanlar böyle miydi, o zamanlar Selim balıkçı daha insanlara sırtını dönmemiş, onlara böyle küsmemişti. Selim, nemrut, gaddar, içi kötülük, kin, oç dolu bir adam değildir. Değildir ya, Selim küsen adamdır. İnsana, balığa, kuşa kurda, börtü böceğe, ağaca, denize, göğe de küser. Huyu kurusun, bu huyunu kendi de sevmez, beğenmez ya, ne gelir elden, huy bu, bir kere huy olmuş ne yapsın. Gökten çok yağmur yağıyor da denize çıkmıyor diye, aylarca küser de göğe bakmaz Selim balıkçı, isterse mayıs geceleri şakır şakır yıldız kaynaşsın gökyüzünde, isterse yıldızdan geceleri masmavi yüz binlerce, milyonlarca çakan yıldızla şakınsın... İsterse... Denize de küser o... Aylarca yönünü dönüp de bakmaz denize... Özlem, deniz kokusu isterse deli etsin onu, bakmaz... Ama bir bakmışsın ki yıldızların altında Selim, ağzı yukarı yatmış, göğü de, yıldızları da... Günlerce içine ince, tatlı bir soluk gibi çekiyor, yıldızlı geceyi de... Bir gün bakmışsın deli bir sevinçle kendini vurmuş denize. Yunus da geniş temiz yürekli, küseğen huyluydu. İyi yürekliler, insan olsun, hayvan olsun, hep küseğen olurlar. Sanki yunusla Selim balıkçı aynı anadan doğmuşlardı. Deniz, şu koskocaman deniz de küseğen huyludur, bir küsmeyegörsün, balığının, karidesinin, ıstakozunun zırnığını koklatmaz kimseye, küseğenler iyi huylu olurlar, deniz de iyi huyludur, yüreğinde kin tutmaz, bir gün acıyiverir insanlara, yumuşayıverir, gizlisinde, zulasında ne kadar balığı varsa döküverir ortaya. Küsmeyen adamdan kork. Yunus bir küser, günlerce Selim balıkçının semtine uğramaz, başını alır, ta Çanakkale yanlarına giderdi ki, canı çekince, isteyince hemen şıp diye gelip Selim balıkçının teknesinin yöresinde bir deniz ağacı gibi bitmesin diye. Selim arada sırada dünyaya, insanlara, denize, börtü böceğe, İstanbula kızar, küser, canı burnundan gelir, öfkesi patlar. İşte bu sıralar görmeliydi yunusu, teknenin yöresinde ne şaklabanlıklar yapmazdı. Selimi güldürmek, gönlünü hoş etmek için. Denizi, bulutları, taşı toprağı, sevgiye, sevince boğardı. Bayağı, bir insan gibi kikir kikir gülerdi. Selim üzülürse o da onun karşısına geçer ondan daha çok üzülürdü. Bir acayip serencamdı yunusla Selim balıkçının işi, velhasıl... Ve arardı yunus en güzel barbunya taşlarını, ıstakoz, karides taşlarını, bulur Selim balıkçının teknesinin önüne düşer, alır götürürdü onu oraya ve Selim balıkçı yunusun götürdüğü yerde tekneler dolusu barbunya yakalar, satardı Balık-

pazarında. Balıkpazarındaki, öteki denizlerdeki balıkçıların yüzleri kiskançlıklarından yemyeşil olurdu. Selimin derin gizini öğrenmeye çalışırlardı. Nasıl bulsunlar ki, Selim bankalara, bankalara değil çanım, işte oraya para yığardı. Bu para çoğalacak, Selim balıkçı muradına erecek, kimdir o cimri olan, kimdir o mıhsıçtı, Selim mi, Selim balıkçı mı ondan sonra gör sen cömert, eli açık adamı, dünyanın tek mil varını bir pula satan adamı. Kimmiş, cömert olanı, yüreğini bile verir, görsün onlar hele bir. Selim balıkçının yıllardır dilinin altında bir şeyler vardı ya, neydi, herkes bunu seziyor kimse bilemiyor, Selim balıkçı gibi dünyayı yutmuş adam hiç bu kadar cimri olabilir mi, hiç böyle bir adam bir kuruş için kılı kırk yarar mı? Gençliğinde, Kumkapıda onun üstüne bıçak atan, lezginka oynayan, hiç duyulmadık bir dilden türküler söyleyen, bir gecede bütün bir yıl kazandığını harcayan, arkadaşlarına su gibi rakı, şarap ısmarlayan, hastalara, yoksullara koşan başka bir kimse yoktu, olamazdı da... Selim balıkçı köşe başından kırmızı kuşağı, kuşağının altına sokulmuş gümüş kabzalı savatlı Çerkes hançeri, sapı fildişinden nagant tabancası, uzun levent boyu, kırmızı posbıyıklarıyla bir görününce, bütün Kumkapı milleti, Türkü, Kürdü, Ermenisi, Çerkesi, Gürcüsü, Çingenesiyle ayağa kalkıp selama dururlardı. Sonunda, sonunda da kırdılar Selim balıkçıyı, küstürdüler, o da bir daha uğramadı Kumkapıya, ondan sonradır ki Kumkapının raconu bitti. Selim balıkçıdan sonra boş kaldı Kumkapı, eski neşesi kalmadı, kanı çekildi kurudu. Kumkapı Kumkapı olmaktan çıktı Selim balıkçı gidince. Ta ki, Kör Agop ortaya çıkıncaya kadar. Şimdi Kör Agoba göre, artık Kumkapının bir gözü kördür Selim balıkçıdan sonra. Kumkapının bir gözü kör olmasa Agobun ne işi vardı Kumkapıda... Kumkapıdaki cansız balık lokantası onundur. Onun lokantasına salt balık yemeye gelen zıkkımın kökünü yesin, içki yerine ağının günden gölgeye ulaştırmayanını içsin. Kör Agop bu dünyaya şu pezevenklere salt balık pişirmeye, içki sunmaya gelmemiştir. O sohbeta, sıcaklığa, dostluğa gelmiştir. Eğerkim dostluk yoksa çekiver şu dünyanın kuyruğunu gitsin. Kör Agop at yarışlarına gider, yıllardır kazanır yitirir, orası önemli değildir. Atları sever o... Atlar üstüne sohbeti sever daha çok. Agop Kumkapı Ermeni kilisesinin bahçesinde yirmi üç tane soylu Denizli horozu besler. Bu horozları için o, Çanakkaleden Adanaya, Antalyaya, Maraşa, Sivasa kadar... Ona en güzel horozları,

en dövüşçüleri dostları getirirler Anadolu'nun dört bir köşesinden. Ermeni papazı kilise avlusundaki horozlara ne der, iyi adamdır, hoş adamdır papaz, İsanın sevdiği bir kuludur, ne desin. Kilise avlusu bomboş dururken, pazar günü bile birkaç kocakarından, bir de deli Serkisten başka kimse uğramazken papaz Agoba ne desin... Agop Ermeni kilisesini, oraya dünya şampiyonu horozlarını koyarak şenlendirmiştir. Ermeni başpatriği bu yüzden Agoba madalya vermelidir.

Selim balıkçı o gün bugündür Kumkapıya bir daha ayak basmadı. Herkes umudu kesti ondan. Değil Kumkapıyla, Kumkapılı balıkçılarla da selamı sabahı kesti Selim balıkçı. Menekşeye gitti, oranın adamı da Kumkapının adamı gibi çıktı, dedikodu yaptılar, arkadan attılar yüze güldüler, bir gün iki gün, baktı ki Selim, olmayacak, kendine bir kabuk yaptı, kale gibi, kabuğuna çekildi, muhkem. Arada sırada kahveye uğradı, insanlara baktı, onların maceraları üstünde çok düşündü. Güldü, alay etti, üzüldü, kahroldu onların şu dünya yüzündeki ters tutumlarına, bu insanlar niye böyle olmuşlar, şu dünya cennetini kendilerine niye böyle cehennem eylemişlerdi... İnsanoğlunun içi geniş, aydınlıktır, deniz gibi, gök gibi, kokulu taze bir çiçek gibidir. İnsanoğlunun içi sevinçten, umuttan pır pır eder de uçar, niye böyle içlerini kararttılar, niye niye içlerindeki ışıkları söndürüp sevinç, sevgi damarlarını kuruttular, niçin, niye böyle mahzun, üzüntülü, yalnız oldular?

Niçin bu kadar öldürmeyi, yok etmeyi, parçalamayı seviyor insanlar? İnsan yumuşak başlı, iyilik dolu bir yaratıktır, ağız dolusu gülen, yürek dolusu ağlayan, iliklerine kadar duygulanan, seven bir yaratıktır insanoğlu... Bu öldürme, yok etme, öfke, öç, sevgisizlik neden? Niçin koparıyorlar çiçekleri, birisi tok da yüz bini niçin aç, o tok da bu kadar gözün altında, öfkenin içinde iflah oluyor mu? Tok olan niye bu kadar ahmak?

Balıkçı reisi Laz Dursun niçin böyle bir adamdır? Kim bu kötülüğü aşıladı onlara, niçin bu balıkçılar şu Marmaranın tek mil yunuslarını kırdılar, kırdılar da kendi elleriyle kenti rızıklarını kestiler? Yunuslar sürü sürü, atlayarak, denizin yüzünde oynayarak, gülererek, insanlara, kuşlara yoldaş olarak gezerlerken Marmarada balıkçıların kısımetleri balıkları da derinlerden alır kıyılarına sürerlerdi, balıkçılar da bol bolamadı balık yakalarlar, İstanbulun fakir fıkarcası palamutun tanesini

on kuruşa yerdı, şimdiki gibi çiftini yüz liraya değil. O zamanlar balıkçılar denizden dönerken akşamüstleri Menekşenin kumluğuna görkemli ateşler yakılır, öbek öbek közler kumun üstünde birer yıldız harmanı olurlardı düzlükte, Floryanın, Yeşilköyün, Kalitaryanın, Küçükçekmecenin fikir fıkaraları ekmeklerini kapıp kıyıya dökülürlerdi. Ve denizden gelen balıkçılar kıyıya kumluğun üstüne derya kuzuları fırlatırlarsa, o günkü tuttıkları balığın azlığına, çokluğuna göre, beş on, yirmi balık havada uçarak gelir kumluğa düşerdi. Delikanlılar, genç kızlar balık ayıklar, denizde yıkar, tuzlar, köze serer pişirir, ekmeklerin içini yarıp balığı oyar, önce çocuklara, sonra yaşlılara verirlerdi. O zamanlar bu kıyılarda aç, benzi soluk insan yoktu. O zamanın balıkları da yağlı lezzetliydi. Marmaraya bir şeyler oldu, yunuslar kırfacana uğratılınca denizden bet bereket çekildi, yakalanan bir iki balığın da tadı, lezzeti kalmadı. İşte şuralar, şu kıyılar közlerde yanan, pişen balık kokularıyla mis gibi kokardı. Balık kokusu deniz kokusuna karışır, sevinçten, iştahdan insanı deli ederdi. Ve çocuklar, gözleri tattan süzülerek ılık bahar akşamlarında balık yağları ağızlarından, parmaklarından sızarak balıkları yer, doyarlardı. Menekşe o zamanlar bir sevinç türküsüydü. Bu kıyılar halkı yiyip doyduktan sonradır ki balıkçılar balıklarını İstanbula Balık pazarına götürür satarlar, bir kucak parayla dönerlerdi. Yunuslardan sonra...

İşte o zaman, ne yılı kimse anımsamıyor, yılı batsın da arkasının üstüne gitsin, o yıl yunus balığı yağı çok para etti. Yabancılar yunus balığı yağı istiyorlarmış, bir damlası balık yağının bir gram altınmış. İşte o yıl Karadenizde, Egede balıkçı kalmadı Marmaraya döküldü, Akdenizden, Antalyadan, Bodrumdan bile balıkçılar geldiler, Boğazın bu kıyılarından da balıkçılar katıldı onlara, Marmarada dehşet bir balık kovalamacası, kırımını başladı. Balık çığılıkları Marmara denizinden daha gelir. Yunuslar yakalanınca, zıpkınlanınca, dinamiti, kurşunu yiyince çığılıklar atıyorlardı.

Topal Hasan, Rumeli Kavaklı Kısacık Reis, Sultan Reis, Laz Temel Reis, Rüstem Reis, Selim balıkçı gibi balıkçılar, etmeyin eylemeyin, diye önce balıkçılara yalvardılar, kendi kısmetinizi kendi elinizle kurutuyorsunuz, yarın öbür gün bu Marmarada ilaç için arasan bir tek balık bile kalmayacak, hepimiz, bu yunuslar bitince acımızdan öleceğiz, dediler. Dinleyen kim. Balıkçılar onların yüzlerine güldüler.

Sonra da valiye gittiler, hal böyle böyle ey valimiz, dediler. Kurtar şu Marmarayı, denizimizi, ekmeğimizi şu zalim ahmakların ellerinden, dediler. Vali başını kaldırmadan, "yaaa," dedi, "demek böyle ha, bunlar Marmara denizini kurutmaya kalkıyorlar ha?" diye sordu. Umuda kapılıp hep birden ayağa fırlayıp :

"Kurutuyorlar, kurutuyorlar," diye bağırdılar.

Vali onlara uzak bir dünyadan gelmiş yaratıklarımış gibi bir tuhaf, bir düş arkasından bakıyordu.

Gene düş içinde bir hal ile, uyurgezer konuşması gibi :

"Demek Marmarayı kurutmaya karar vermişler, icabına bakılacaktır," dedi, uzun uzun tepeden tırnağa onları süzdü, sonra da başını masanın üstünde duran kağıtlara indirdi. Bunlar beklediler, beklediler validen bir daha ses seda çıkmadı, orada kocaman, eski sadrazamlardan kalma vali odasında kalakaldılar. Bereket versin ki valinin polisi yetişti, onlara, dışarı çıkın, diye bir işaret çaktı.

Cumhurbaşkanına, Başbakan, milletvekillerine, önlerine kim geldiyse telgraf çektiler, Marmara yunus kanından kızıla bulandı, eey Başbakan, dediler...

Hiç kimseden bir yanıt, bir karşılık alamadılar. Hükümetten iş çıkmayınca gene düştüler denize, teker teker dolaşıp balıkçılara yalvardılar. Gene onları kimse dinlemedi. Üstelik de, bu deli deyyusların arkalarından gülüp, analarına avratlarına sövdüler.

Herkes yılmış çekilmiş, Selim balıkçı yılmıyor balıkçı balıkçı dolaşıyor, etmeyin eylemeyin, diye yalvarıyor, günlerce saatlerce onlarla konuşuyor, denizin kuruyacağını onlara anlatmaya çalışıyordu.

"Etmeyin eylemeyin deniz balıkla dolu. Öldürmeyin yunusları, dinamit atmayın, kurşunlamayın onları, ne olursunuz. Yunus insan gibidir, insandır, bir yunus öldürmek, bir insan öldürmekten de daha günahlıdır. Yunus Peygamberimizi bu balık kırk gün kırk gece karında taşımış da kılına hile getirmemiş. Ol sebepten adı yunus oluptur ki kutsal balıktır ki kimse onu avlamasın, öldürmesin..."

Selim balıkçı her zaman sözlerini :

"Deniz size küsecek, deniz bize küsecek, bu yaptığımız kötülükten sonra deniz bize bir çaça bile vermeyecek... Deniz bize küsecek..." diye bağlıyordu.

İşte o zaman Selimin adını balıkçılar, deniz küstü Selim koydu-

lar.

"Kim geldi gene?"

"Kim gelecek, deniz küstü Selim."

"Kim?"

"Başımıza deniz yağdıran."

"Kim?"

"Denizi kurutan."

"Kim?"

"Yunus balığına sevda bağlayan."

"Kim?"

"Aşık olmuş yunusa, bir yunusu ayali eylemiş."

"Kim?"

"Yunusla çiftleşen adam."

"Kim?"

"Deniz küstü Seliiiiiiiiim."

Bütün kıyılara koylara koca bakır kazanlar kurulmuş, altlarına kalın kütükler atılmış kaynatıyorlardı yunusları, Marmaranın her koyundan göğe yağlı dumanlar ağıyordu. Deniz yanmış, kaynamış balık yağı kokusuyla kokuyordu. Kıyılardaki toprağa, ağaçlara, çiçeklere, evlere, insanlara derinlemesine bir balık yağı kokusu siniyor, bulaşıyordu.

Selim artık bu yalvarmaların, öğüt vermelerin, doğru söylemelerin, tehditlerin bir para etmediğini anlamış kendi başının derdine düşmüştü. Koylara yüzlerce balık ölüsü serilmiş yatıyor, parça parça kesilip kazanlara doluyor, kaynıyor, yağlar büyük kepçelerle fiçılara doluyor, Boğaza, Haydarpaşa önlerine demirlemiş yabancı gemilere fiçi fiçi iniyordu.

Koca karınlı teknelerle, Marmaranın yunusu bitip tükenmeden koca karınlı tekneler dolusu kıyılara durmadan taşıyordu.

Selim balıkçı her şeyden vazgeçmiş, bu telaş, patırtı kütürtü içinde kendi familyasını unutup gitmişti. Unutup gitmiş de değildi, bütün balıkları kurtarmadan, şu koskocaman denizde kendi familyasını nasıl koruyabilir, bu korkunç kıyımdan balıkların nasıl kurtarabilirdi? Yunuslarını tutup da teknesine bağlayamazdı ki... Koca denizde beş balık bugün değilse yarın bir balıkçının eline geçecekti. Günlerce uyku dünek bilmeden düşündü taşındı bir çare bulamadı koca deniz-

deki balığa. Korkuyla, yüreği ağzına gelerek her sabah denize açılıyor, uzaktan ona doğru gelen familyasını görünce sevinçten yüreği çarpıyor, düşüp bayılacakmış gibi oluyordu.

Bir gece kendi yunuslarını, bu alçak balıkçılar tutup yağ yapacaklarına kendi yakalayıp satmak düşüncesine kapıldı. Sabaha kadar içi aldı aldı verdi, denize açılıp da ta Büyükadanın oralardan denizi köpürterek kendine doğru gelen familyasının sevincini görünce, kendini böyle alçakça bir düşünceye kaptırdığından dolayı suçladı, kötüledi, aşağıladı. O gün ana yunusla akşama kadar karşı karşıya öylece kalıp her şeyi inceden inceye konuştular. Konuştular ama ne gelir elden, fıkara balık nasıl olsa bir gün bir uğursuza rastlamayacak mıydı? Ve balık gün kavuşup da çekip gittiğinde Selim balıkçı onun gözlerinde iki damla yaş gördü. Selim yemin etti, kalem etti ki balık ağladı. Selim ne yapsın, o da, ikisi de akıbeti bilmişler gibi ağladılar birbirlerine.

Birden Selim balıkçı Menekşeye dönerken içinde bir top umut, sevinç ışığı patladı. Gidecek, bütün koyları teker teker dolaşacak, bütün teknelerin yanına varacak, onlara sırtında siyah yuvarlak bir beni olan, sağ kanadının ucu kırık, kuyruğu öteki yunuslar gibi dik olmayan, düz kuyruklu bir yunusu tarif edecek, onun familyasına dokunmamalarını bütün balıkçılardan isteyecekti. Yalvaracaktı bu köpeklerle, açlara, Tanrının lanetlediği, hiçbir zaman iflah olmayacak bu kişilere familyasının selameti uğruna. O alçakların yüzlerini görmek bile onu öldürüyordu ama, ne yapsın fıkara Selim balıkçı, başa gelen çekilir.

Önce Pendikten başladı, Tavşanadasını, oradaki büyüklü küçüklü adaları, koyları dolaştı, buralarda kazan kurmuş kimseleri göremedi. Oradan Gemlik körfezine vurdu. Ta uzaklardan koylarda balıkçıların dumanlarını gördü. Her koyda birkaç ateş yanıyor, dumanları koyları dolduruyordu. Mudanyaya varmadan küçük bir koyda durdu, teknesini demirleyip bir sandala bindi, balıkçıların yanına vardı. Balıkçılar on beş yirmi kadar kocaman yunusu vurmuşlar koyun kayalıklarının üstüne uzatmışlardı. Her balığın kafasında bir, birkaç kurşun deliği, derin, kapkara gözüküyordu. Teslim Reisi görünce sevindi, onu ta eskiden beri tanırdı, Kumkapıda bir sıralar içtikleri su ayrı gitmezdi. Selim balıkçı sonraları onu da Kumkapıyla birlikte bırakmış, o gün bugündür bir daha dönüp onun da yüzüne bakmamıştı. Şimdi

ona derdini nasıl anlatacaktı... Teslim Reis onu uzaktan gördü, kıyıya, onu karşılamaya koşarak geldi.

"Hoş geldin Selim, Selim balıkçı arkadaşım," diye onu kucakladı. Kahvesi ocaktaydı, kahve ateşinin bulunduğu yerin yanına bir düz taşın üstüne sekilendiler. Teslim Reis onun böyle kendisine gelişine şaşırılmıştı. Selim balıkçıyı öldürseler bir kimsenin ayağına gitmezdi. Bir sigara uzattı, Selim balıkçı aldı. Kendi de kehribar iri ağızlığına bir sigara taktı, eğildi eliyle ateşten bir köz alıp sigarasını yaktı. Selim balıkçı da onun gibi yaptı.

"Bu iş iyi oldu Selim balıkçı," dedi Teslim Reis. "Bu yunuslar bizi yoksulluktan kurtaracak. Ecnebi vapurları demir atmışlar İstanbulla ne kadar yunus yağı götürürsen alıyorlar."

"Alıyorlar," diye içini çekti Selim balıkçı.

"Bu yunus işi de çıkmasaydı Selim balıkçı arkadaşım, ben tekneleri bu yıl sağlama satıyordum. Bu balıkçılık bizi iflah etmedi. Geçen gün on dört fiçı yağ götürdüm, şimdide kadar balıkçılıktan kazandığımdan daha çok kazandım."

"İyi yapmadınız bunu," diye patladı Selim balıkçı. "Bunu hiç, hiç iyi yapmadınız. Deniz küsecek bize, denizin güzelliğiymiş yunuslar. Allah küsecek bize, Allahın güzelliğiymiş yunuslar, Muhammet Peygamber, Yunus Peygamber küsecek bize, yunuslar onların sevgilileriydiler... İyi yapmadınız bunu, denizler kuruyacak bize, sular akmayacak, dünya kabul etmeyecek bizi. Bu yunuslar bu denizlerde bitince deniz yüzümüze kapanacak, karanlık bir duvar olacak deniz bize."

"Biliyorum," dedi Teslim Reis. "Ama ne gelir elimden, ben avlamasam başkaları avlayacak, ben bitirmesem başkası bitirecek yunusları, bak nasıl saldırıyorlar hayvancıklara... Bir aydır yunus kanından kırmızıya kesti Marmara..."

Arkadaki yara dayalı beş mavzer duruyordu. İlerde koşar koşar fişekler serilmişti yere. Tayfaların bir kısmı büyük bir çadırı kurma hazırlığındaydılar, bir kısmı da kayalıkların üstüne serilmiş balıkları büyük kasap satırlarıyla doğruyorlar, altlarında gür ateşler yanan geniş binlik kazanlara dolduruyorlardı. İnsanın burnunun direğini kıran yağlı, sert, kaynamış bir balık yağı kokusu almıştı ortalığı. Teslim Reis kargaburunlu, ümük kemiği dışarı fırlamış, elmacikkemikleri çıkık, kurumuş çökük avurtlu, dudakları usturayla kesilmiş gibi yumulu,

uzun boylu, yürürken öne eğilip yaylanarak yürüyen birisiydi.

"Marmara bir savaş alanı şimdi..."

Selim balıkçı dalmış gitmişti, arada bir de kaçamak bakışlarla yara dayanmış tüfeklere bakıyordu. Teslim Reis bunu gördü.

"Sattım," dedi, "öteki benim yeşil tekneyi, kız gibi tekneyi de bu mavzerleri aldım. En iyisi bu. Bir de Kürt tayfa buldum, turnayı gözünden çivileyen... Erkenden denize çıkıyoruz, Kürt Haso tüfeği şöyle bir omzuna alıyor, daha nişan almadañ basıyor, basıyor tetiğe... Bir, iki, üç, dört, beş... Balıklar..."

Burada yüzü buruştu Teslim Reisin, yüz hatları dehşet bir acıda kıvrandı. Bunu geçiştirmek için sözünü sürdürdü :

"Bir iki saat içinde şu üç tekneyi de dolduruyoruz. Sonra kaynat kaynat yağın sat..." Birden yüzü değişti, güldü, kehribar kesilmiş sarı çürük dişleri gözüktü. "Bu gidişle apartman sahibi olacağız hepimiz, bütün Marmara balıkçıları..."

"Siz bütün Marmara balıkçıları iflah olmayacak, Allahın kahrı gazabına uğrayacaksınız," dedi Selim balıkçı yumruklarını sıkarak, ayağa kalktı. "Sizde din iman, insanlık, Allah korkusu kalmamış. Bir iki yıl sonra görürsünüz babanızın gününü, ananızın örekesini, yunuslar çekip gidince... Yunuslar öldürülünce öteki balıklar Marmarada kalır mı sandınız."

"Biliyorum, kalmayacaklar, onlar da gidecekler, ya da yunusların arkasından ölecekler. Biliyorum, Marmara yunus balıksız olmaz..."

Selim balıkçı Teslim Reisin yakasından tuttu, tayfalar işi bırakmışlar, durmuşlar onlara bakıyorlardı, onu birkaç kere hırsıyla öne çekip geriye itti, çabuk çabuk :

"Benim yunusumu, yunus familyamı, hepsi beş tane, kim öldürecek olursa, bu Marmarayı, dünyayı onun başına yıkarım. Kanıma kan isterim, kanıma kan alırım."

"Senin balıklarını ben ne bilirim denizin içinde?" diye sordu onun gözlerinin içine bakarak Teslim Reis. "Ha de bana, kurban olayım Selim balıkçı sana."

Selim balıkçı öfkeden üzüntüden bunu hiç düşünmemişti. Şimdi de apışıp kalmıştı. Sirtında yarası var, dese, kocaman siyah bir beni var, dese, kuyruğu düz, kanadı da kırık, dese, denizin içinde, Marmarada, kurşunla, hem de mavzer kurşunuyla uzaktan...

"Ben onu bunu bilmem," diye bağırarak kıyıya koşarcana yürüdü Selim balıkçı, sandalına atladı, teknesine kürek çekti.

Teknesine çıktı, orada öyle kalakaldı. Ne yapacağını bilemez, kendi içine yumulmuştu. Başı önde bir süre öyle güneşe karşı kısılmış gözlerle dikildi kaldı. Şimdi kendisi de bir mavzer, üç tayfa, iki kazan bulsa, başlasa yunusçuluğa, başlasa... Kaynatsa kaynatsa satsa yağları, altı ay sonra, ne altı ayı, iki üç ay sonra muradına eremez miydi? Nasıl olsa Marmarada yunus kalmayacaktı, ne edip, ne yaparsa yapsın kendi familyasını da uzak değil, tez günde bu canavarlar öldüreceklerdi. Teslim Reis şimdi kötü bir adam mı yani, canavar birisi mi, ondan candan, tatlı, iyi huylu, sevecen, sıcak, dost bir insan var mı İstanbul kentinde? İnsan mademki balıkçı yaratılmış, denizde babası gezse de öldürecek... Haydi Selim balıkçı, fırsat bu fırsat, bir daha şu balıkçılık denen lanet zanaatta bir daha böyle bir fırsat ele geçer mi, söyle Selim balıkçı... Bu fırsatı da öteki fırsatlar gibi, ben insan olacağım diye, insan gibi insan kalacağım diye, kaçırırsan, ölünceye kadar sen bir daha muradına zor erersin Selim, Selim, Selim balıkçı, balıkçı Selim! Gel yufka yüreklilik etme, bak yaşın da gelip geçiyor, hay Selim, hay Selim!

Mavzeri Kör Mustafadan alır... Dokuz tane Alaman filintası var gecekondusunda, dokuzu da kız gibi duruyor... Bir tanesini vermez mi? Kürt Cemil ne güne duruyor, demirci, üstelik de katı yürekli, gel Cemil, al şu tüfeği, vur şu yunusları desek, vurmaz mı? Üstelik Cemil, senin soyun göğe atılan meteliği bir atışta delmez mi? Bir de Laz Murat, ta Cezayir kıyılarında balık avlamış da ona ol sebepten Cezayirli Laz Murat demezler mi? Ya manda çobanı Muharrem ne güne duruyor, kazanların altını yakıp, kolları sıvayıp insan gözlü yunusları doğramaz mı?

Motoru çalıştırdı, nereye, ne yöne gideceğini bilemeden Marmaraya açıldı.

Menekşeye döndüğünde yorgundu, başı dönüyordu. O da yurius avlamalıydı canım. Herkes bu güzelim yunusları keyfinden vuruyor değildi ya, bu kadar balıkçı, bu kadar adam, öyle değil mi? Denize çıkmış herkes sever yunusu, herkesin can yoldaşdır onlar, göz eğlencesidir, bu ıssız, bu yalnız denizlerde. Her balıkçı, her balıkçı reisi bilir yunusların küçük balıkları kıyılara, balıkçıların üstüne sürdüklerini.

Yoksa her balıkçı bilir yunusların balık yuvalarını bozup onları kanallara akıttıklarını. Yoksa her balıkçı bilir, yunuslar gidince denizin insanoğluna küseceğini, kuruyacağını. Balıkçı milleti gibi cin fikirli bir millet daha var mı şu dünyada! O gece sabaha kadar uyuyamadı, ala şafakta soluğu Kör Mustafanın evinde aldı, Mustafa onu görünce az daha küçükdilini yutacaktı. Selim balıkçı, o ha, ala şafakta bir evin kapısına gelsin de kapıyı çalsın da utangaç bir çocuk gibi büzülerek, merhaba kardeş, desin! Kör Mustafa gözlerine inanamıyordu.

"Hoş geldin, hoş geldin, sefalar getirdin, başım üstüne geldin, gözüm üstüne, bir acı kahvemizi iç..." İçeriye eve seslendi : "Kız, bir iki sandalye, masa çıkarın dışarıya, ağacın altına, bakın bakın kim gelmiş bize, konuğumuz."

İçerden kayıtsız bir kadın sesi :

"Kim gelmiş?" diye sordu.

"Selim balıkçı, Selim balıkçı," dedi Kör Mustafa. Kadın sesi duyunca hemen dışarıya fırladı :

"Selim balıkçı mı?" diye hayretle sordu.

"Yaa," diye güldü Kör Mustafa. "Yaaa, kim olacak ya. Selim balıkçı yaa! Evimize gelmiş!"

Sesinde bir övünme vardı.

Kadın hemen içeriye koşup masayı, arkasından sandalyeleri çıkardı, ağacın altına kurdu, erkekler oturdular, kadın kahve pişirmeye yelyepelek içeriye girdi.

"Yaaa," dedi, "işte böyle, yaaa." dedi Kör Mustafa.

"Yaaa," dedi Selim balıkçı.

"Yaaa," dedi gene Kör Mustafa.

Konuşacak söz bulamadılar uzunca bir süre. Selim balıkçı sıkıldı.

"Ben de," dedi hınçla, öfkeyle, gerilmiş bir tel gibi zangırdayarak, "ben de... Ben de... Ben de, ben de, yunus..." dedi, sesi gırtlığında düğümlendi kaldı.

Şimdi, yunus sözcüğüyle birden dinginliğe kavuşan Kör Mustafa :

"Demek sen de yunus avına çıkacaksın? Ne iyi, ne iyi... Kimse kalmadı bak, herkes yunus avına çıktı, bak... Diyorlar ki, tekmi balıkçılar Karun, zengin olmuşlar. Bu Marmaranın da balığı hiç bitmiyormuş."

"Biter," diye bağırdı Selim balıkçı, "hem de öyle bir biter ki, oh

gibi biter... Bütün Karun balıkçılar da Marmarada tek çurçur balık bile kalmayınca açlarından ölürler."

"Gönül diyor ki," diye sözünü sürdürdü Kör Mustafa, "al bir tekne, sen de çık denize..."

O konuşurken, Selim balıkçı sol elini sağ elinin içine almış ufala ha ufala ediyordu.

"Ama ben ömrümde hiç denize çıkmadım ki... Balık nasıl tutulur, görmedim bile. Şu benim Alaman filintaları var ya, dün bir adam geldi fişekleriyle birlikte hepsini satın alıverdi. On yıldır satamıyordum. Bana hiçbir şey sormadan tüfeklerin parasını avucuma sayı sayı verdi... Verdiği para o kadar çoktu ki, benim tüfekler için isteyeceğim paranın beş altı misliydi. Hiç sesimi çıkarmadım, boynumu büktüm, adamın uzun kara bıyıkları vardı, güneşte yemyeşil oluyordu, ağam, dedim, sen bu tüfekleri nedeceksin, dedim, inşallah harp falan ilan edilmedi ya? Edildi, dedi adam gülererek, öyle bir edildi ki... Balıkçılarla Marmaradaki yunus balığı savaşı... Ben de on tekneyle savaşa gidiyorum. Bütün servetimi bu yola döktüm. Toprağımı sattım da bu işe yatırdım. Bak, Selim balıkçı kardeş, sana diyorum, eğer sen istiyorsan, o Alaman filintalarından birisini, paranın hiçbir kıymeti yok senin için, onu sana veririm. Sende hiç kimsenin parası kalmaz. Sende kurdun kuşun, balığın bile hakkı kalmaz. Eğer istiyorsan o filintalardan bir tane daha var, el değmemiş... Para mı, senden para isteyen kim, yok be, aslan Selim abim... İşini gör, istersen tüfeği geri getir. Sana can feda be Selim abi. Biz kimin kim olduğunu bilenlerdeniz. Bin tüfeğim olsa binini de al götür diye senin teknene yığardım. Senin gibi bir adam için ne kıymeti var Selim balıkçı abi..."

Selim balıkçının kırıksık içindeki alını daha da kırıştı, yüzü de asıldı, gözleri ta çukura kaçtı, elleri de titriyordu.

"Adam diyordu ki... Sen hiç aldırma filintanın parasına Selim abi sana can kurban... Adam diyordu ki, yunus balığı avı bir kimseyi altı ayda zengin eder. Adam diyordu ki, Marmaradaki yunuslar bitince Karadeniz ne güne duruyor, adam diyordu ki dünya denizle dopdolu, deniz kıtlığı mı var."

Bu sırada kadın, sabahın serinliğine, tertemiz havaya kahve kokusunu yayarak, kızarmış pespembe yanaklarıyla, ela gözleri ışıltılı, geniş kalçalarını oynatarak gümüş bir tepsi içinde kırmızı çizgili, eski kulp-

suz fincanlarda kahveyi getirdi.

"Buyur Selim balıkçı ağam, buyur. Hoş geldin evimize," diye tepsiyi onun önüne uzattı. Selim, eli titreyerek fincana uzandı kahveyi aldı. Sallanan fincandaki kahve alttaki tabağa taşıtı döküldü, Selim balıkçı hemen dudaklarına götürdüğü kahveyi bir dikişte içti. Sonra da ayağa fırlayıp çabuk çabuk :

"Sağlıcakla, sağlıcakla kalın, sağ olun," dedi, yokuştan aşağı yürüdü gitti, kıyıya indi, ter içinde kalmış, cıcığı çıkmıştı, kıyıda, karşısında Osmanı buldu birdenbire.

"Osman, Osman," dedi ona Selim balıkçı, "hay Osman, yarın sabah mavzerle yunus avına çıkıyorum."

"Çık," dedi Osman, Selim balıkçının kendisiyle konuştuğundan dolayı kıvanca boğularak... "Git, hemen çık denize, açıl. Zengin olmadık balıkçı kalmadı bu kıyılarda. Yunus öldüren öldürene. Oh-hooo, Selim balıkçı abi sen gitmeyeceksin de kim yunus balığı avına gidecek, ohhooo..."

"Gideceğim, hemen şimdi denize açılacağım," diye bağırdı Selim balıkçı, o hızla da kahveye daldı. Kahvedekiler hiç böyle görmemişlerdi onu, şaşırdılar. "Çıkacağım yunusa, yağlı kurşunlarla kara delikler açacağım kafalarına onların... Bebelere gibi bağıracaklar balıklar, ağlayacaklar, ağlasınlar," dedi daha sandalyeye oturmadan.

"Bu zamana kadar durduğun hata," dedi Süleyman.

"Millet bankalar dolusu para kazandı," diye dertlendi Çolak Zühtü.

"Yalnız bizim balıkçılar öyle bomboş durmuşlar seyrediyorlar denizi," dedi işportacı Rüstem.

"Aşk olsun," diye ona çattı Laz Hamdi. "Bizim yunus avlayacak mavzerimiz mi, koyacak tekne mi, kaynatacak kazanımız mı var?"

"Selim balıkçı gitsin," dediler.

"Gideceğim, Marmaranın bütün yunuslarını kurşundan geçireceğim," diye hınçla söylendi sandalyeye çökerken Selim balıkçı. Dişlerini sıktı, çenesi çatırdadı. "Marmara balık ölüleriyle dolacak, deniz kıpırmızı kızıl kana kesilecek. Benim tayfalar beş büyük, on, on beş büyük tekneyle arkamdan gelecek, benim öldürdüğüm balıkları toplayacaklar. Yalovadaki Çınarcık koyuna kazanlar kuracağım. Kırk kazan, elli kazan..."

"Sana yakışır," dedi yaşlı Hakkı Baba. "Sana ət da yakışır, küheylan da, otomobil de... Sana yakışır Selim balıkçı..."

"Gidiyorum," diye deli gibi ayağa kalktı Selim balıkçı, kendisini zor dışarı attı, havasızlıktan nerdeyse boğulacaktı.

O çıkıp gidince arkasından güldüler :

"Git," dediler, "git mendebur adam, git. Elin adamı denizde yunus mu koydu, git akılsız pezevenk, deli."

Özkan :

"Selim balıkçı abi konuştu!" dedi.

"Başı dara gelince konuşur değil, bülbül kesilir o burnu havadaki hırpo. Nesin ulan, sen nesin de kimseyle konuşmazsın? Altın üstün bir balıkçı parçası," diye dişlerini sıktı Süleyman.

"Balıkçı değil kendini kral sanıyor. Şöyle bir bakarsan afurundan tafurundan yanına varılmıyor. Küçücük dağları ben yarattım, diyor," dedi Çolak Zühtü.

"Ama başı sıkışınca..."

"Millet Marmarada balık bırakmayıp tüketince..."

"O da öfkesinden deliye dönünce..."

"Millet Karun olunca, balık yağı sata sata..."

"Bu da geç kalınca..."

"Yüzümüze bakmayan adam..."

"Yarın denize çıkacağım da çıkacağım diye bülbül kesilmez mi?"

"Başı sıkışınca."

"Dediğini yapar Selim balıkçı abi," dedi Özkan.

"Yapar o," dedi birkaç kişi birden.

"Denizin haritasını çıkarmıştır o..."

"Evi gibi bilir denizin üstünü, altını."

"Avucunun içi gibi."

"De git ulan oradan!"

"Göreceksiniz bir balık tutacak Selim balıkçı, bir balık tutacak..."

"Yunusları tutmuyorlar, vuruyorlar."

"Bir yunus vuracak, bir yunus... Fıçı fıçı yağları satacak ecnebi tankerlerine. Buraya, şu Menekşeye de bir saray kuracak."

"De git ulan, sen ne biliyorsun?"

"Ben biliyorum Menekşe cennet olacak."

Birden kahvede bir şangırtı koptu, Özkana doğru ince belli, dolu çay bardakları uçtu, kahvenin büyük penceresinin camı olduğu gibi aşağıya indi, delikanlının üstü başı çay, kan, bardak camı kırığı içinde kaldı. Ana avrat söven Özkan'ı iki kişi zorla zapt ederek kahvenin dışına çıkardılar.

Özkan durmadan sarhoş gibi sövüyor :

"Var mı ulan, var mı ibneler, kansızlar, uyuşuklar, siz de balıkçı olacaksınız da, var mı ulan, Selim balıkçı abi Marmarada ne kadar balık varsa, yunus varsa yakalayacak, kıskanç, karnı yemez aşâğılık köpekler..."

Özkanın koluna girmiş adamlar, birisi Bomba Kemal, birisi de Tantana Vedattı, onun ağzını kapatıyorlardı kavga büyümesin diye. Birden Fevzinin lokantasının ordan Selim balıkçı gözüktü, ötekiler Özkana, "suuus," dediler, "bak kim geliyor." Özkan dinginledi, birden kuzu kesildi, usulca, "bırakın kolumu," dedi, ötekiler onun kolunu bıraktılar. Selim balıkçı Özkan'ı şöyle uzaktan bir süzüp hışımla kahveye yürüdü, bir elini kapının sağına, bir elini soluna dayayıp içeriye uzandı, koskocaman açılmış birer çelik damlasına dönüşmüş mavi gözlerini kahvedekilerin üstüne dikti baktı, dolaştırdı dolaştırdı, içerdekilerin soluğu kesilmişti, çıt yoktu ortalıkta, sinek uçsa kanadının sesi duyulurdu, sonra birden iğrenmiş bir yüzle döndü, uzun bacaklarını alabildiğine açarak Çekmeceye yürüdü. Yolda karşılaştığı ilk adamı tuttu :

"Dur bakalım," dedi, adam olduğu yerde kaldı.

"Ben," dedi adama, "yarın denize çıkıyorum, denizde ne kadar yunus varsa öldüreğim, kaynatıp yağlarını çıkarıp zengin olacağım, olur mu?"

Adam telaşla :

"Olur olur," dedi, "olur kardeş, neden olmasın. Şimdi herkes yunus öldürüyor."

"Öldürüyorlar," diyerek Selim balıkçı adamın önünden çekildi. Çekmeceye doğru adımlarını sıklaştırdı. Önce Çakaloğlu kebabçısına girdi, bu adam altı ay önce işten kovulmuş, İstanbulda kurulan ilk sendikayı yönetmiş, grev, direnme kışkırtıcılığından Sansaryan Hanında inanılmaz işkencelere dayanmış genç bir kişiydi. Çekmeceye ilk olarak, ayağı Selimi alıp doğruca neden oraya götürmüştü? Epeyi bir

süreden beri bu sendikacıyı Selim balıkçı tanıyordu ya, o da uzaktan, hiç konuşmuşluğu yoktu onunla. Sendikacı onu iyi, eski bir tanış, dost gibi karşıladı, hemen kahve söyledi. O, Selim balıkçıyı çok yakından tanıyordu. Selim balıkçı gibi bir adamın böyle yelyepelek dükkanına damlaması öyle olağan işlerden değildi.

Selim balıkçı sendikacının gösterdiği masaya oturur oturmaz konuşmaya başladı :

"Aldım," dedi, "Kör Mustafadan bir Alaman filintası, daha yepyeni, pırıl pırıl, hiç kullanılmamış."

Sendikacı :

"Onda çoktur," dedi, "Alaman filintası. Laz takaları ona hep silah taşır, o da polislerle kırışır. Sen onun öyle gecekonduda oturduğuna bakma, öyle saf, ahmak gibi durduğuna... O en büyük kaçakçı şebekesinin başıdır. Anteplidir. Öldürdüğü, öldürttüğü adamın hesabı yoktur. Antebin, Urfanın, Mardinin, Diyarbakırın en namlı sınır kaçakçısı oydu. Sonra orada kaçakçılar birbirlerine düşmüşler, birbirlerini kıyasıya öldürmüşler, bu da canını İstanbula atmış. Bunun adı Kör Mustafa değilmiş, başka, namlı bir isimmiş."

Selim balıkçı kendine kapanmış, dalmış gitmişti, sendikacı durmadan Kör Mustafanın marifetlerini sayıp döküyordu. Yakında Kör Mustafa bütün Floryayı, Menekşeyi, Yeşilköyü alacaktı. Dediklerine göre daha şimdiden İstanbulda altı tane apartmanı varmış. Aksarayda arsa koymamış almış. Yeşilköye dadanmış, gözünün kestiği arsaları...

Birden başını kaldıran, gözlerini sendikacının gözlerinin içine diken Selim balıkçı bağırdı :

"Ben de ondan filintalar, filintalar alacağım. Alacak yunus avına çıkacağım. Öldüreceğim, öldüreceğim, Marmarada yunus bırakmaya-
cağım. Hepsini, hepsini... Marmara denizi yunus ölüsüyle dolacak, Marmara denizi kızıl kana kesecek. Marmara kıpkırmızı olacak, kan köpüklü... Öldüreceğim... Bir filinta aldım Kör Mustafadan, on beş tane daha alacağım, öldüreceğim..."

Ağzı köpürmüş gibiydi, sözler apak dişlerinin arasından bir ıslık gibi çıkıyordu.

Bir de baktı, sendikacı gülümsüyor.

"Öldüreceğim."

Sendikacı son derece dingin :

"Sen yunus öldüremezsın," dedi. "Yunus öldürmek her insana göre değil..."

"Öldüreceğim, öldüreceğim."

"Sen Selim balıkçısın," dedi sendikacı sevgi dolu, güvenli bir sesle okşar gibi. "Sen Selim balıkçısın, sen kendini öldürmeden yunus balığı, bir tek yunus balığı öldüremezsın."

"Ben kendimi de öldüreceğim... Önce kendi familyamı teker teker vuracağım... Hepsini dizeceğim kumsala... Önce kendi familyamı doğrayacağım, doğrayacağım kazanlara. Sonra da Marmarada ne kadar balık varsa, hepsini... Sonra kendimi öldür, öldür, öldürecekğim."

"Dur," diye çıkıştı sendikacı, "dur, Selim balıkçı, ne oluyor sana böyle?"

Selim balıkçı hemen ayağa fırladı, garsonun masaya bıraktığı kahve daha orada el sürülmemiş, soğumuş, öyle duruyordu, arkasını döndü koşarak oradan uzaklaştı, bir kahveye daldı, kapının ağzında o uzun boyuyla bir heybet gibi durdu :

"Öldürecekğim, önce kendi familyamı, sonra da Marmaradaki bütün yunusları, balıkları, sonra da kendimi..." diye başladı. Bundan sonra oradakilere ne söyledi, öbürleri ne dinlediler, ona karşı tavırları ne oldu, Selim balıkçı gerisini bilemiyor. Selim balıkçı orada müşekkel bir ağıt gibi dolaşıyor, uzayıp gidiyor, insanların yüreklerini paralıyordu. Çekmeceye girmediği lokanta, kahve kalmadı, bir taksiye atlayıp soluğu Çiçekpazarında aldı. Çiçekpazarı çiçek, ekşimiş bira, karides, pavurya, balık, karavides, ıstakoz kokuyordu. Ortaya, bir masanın üstüne kırmızı karidesleri, küçücük ıstakozları, karavidesleri yığılmışlardı. Kıp kırmızı birer öbektik çığ ampul ışığının altında bu yığınlar. Balıkları, fiçilerin üstüne konmuş dolu bira bardakları, adım atamayacak kadar tikiş tikiş insanlarıyla Çiçekpazarı deniz de kokuyordu. Tam Çiçekpazarının ağzına sağlı sollu tezgahlarını kurmuş kokoreççiler, dumanlar fışkırtarak şişlerini döndürüyorlar, elleri makine gibi işleyerek kokoreç doğrayıp, üstüne biraz maydanoz, soğan, domates ekerek ortadan yardıkları yarım ekmeğin içine dolduruyor müşterilere yüzlerine bakmadan uzatıyorlardı. Kokoreçin yanmış yağı tüm Çiçekpazarını dolduruyor, biralara, balıklara, beyazpeynirlere, çiçeklere, bademlere siniyordu. Çiçekpazarı kokoreç, bira, rakı, çiçek, ek-

mek, duman, ekşimsi, kekremsi koku olduğu kadar bir de bademdi. Tepeleme tepsilerin içine yığılmış, kaynatılmış, sarartılmış badem öbeklerini çocuklarla çocuk gibi yaşlılar taşıyorlardı. Karmakarışıklığın içine daldı Selim balıkçı. Kendini bir fiçinin başında birkaç adamla önce bira, sonra rakı içer buldu. Bu adamları tanıyor muydu, arkadaşları mıydı, belli değil, adamlar salt onu kulak kesilmiş dinliyorlar, arada da, "öldür, öldür, bir tane bırakma, zengin ol, gel burada kafayı çekelim, şerefe," diyorlardı.

Çiçekpazarı üst üste kalabalığı, kokuları, çiçekleriyle, üstündeki görünmeyen yıldızsız göğü, çiğ ampulleriyle dönüyordu, deniz, balıklar, kan, ağır ağır yürüyen istakozlar, sarı, altın parıltısında ışıklar, otomobiller, konuşmalar, kokoreç dumanları, satıcılar, bağırtilar, otomobil kornaları, yalpalayanlar, ana avrat sövenler, kusanlar, vitrinler, vitrinlerdeki yarı çıplak gözleri kocaman kocaman açılmış avratlar, Lefterin meyhanesi, balık sergileri, koskocaman uzatılmış kılıçlar, mersin balıkları, yığın yığın salatalıklar, Cumhuriyet Lokantası, Lambonun meyhanesi, güleç, gün görmüş gözleri, hoşgörülü bakışları, duruşu, inceden, az daha sert tutsa tuz buz olacak içki dolu kadehleri uzatışıyla kibar insandı Lambo, herkese, her yaratığa dost insan Lambo, portakal, mandalina, elmalar, sokak boyunca turuncu, kırmızı, yeşil, pırıltılı balıklar, maydanöz desteleri, yeşil biberler, kasapların camlarından sarkan, ayaklarından asılmış sülünler, bildircinler, sarıasmalar, çulluklar, boğazı kesilmiş tavşanlar, hindiler, tavuklar, sokağı taşıp İngiliz Elçiliğinin oraya taşmış meyve, sebze sergenleri, ta Tarlabası Caddesini bulmuş karpuz, kavun sergileri, ikiye bölünüp öbeklerin üstüne dağıtılmış kıpkırmızı karpuz dilimleri, sapsarı kavun dilimleri. Şamamalar ki bir tekinin kokusu bütün Beyoğlunu kokutur... dönüyordu. Lambo, "olmaz," diyordu gülererek. "Sen bunu yapma, sonra kendini bağışlamazsın Selim balıkçı," diyordu. "Ben seni bilirim arkadaş, biliyorum yaparsın, ama sonunda da kendini öldürürsün, biliyorum... Zengin olacak da ne olacaksın. Muradına sen ermişsin zaten..." Selim balıkçı, onun, o yumuşacık, candan adamın doğru şeyler söylediğini anlıyor, "öldüreceğim, öldüreceğim, tekmil yunusları öldürecek'im"den başka söz çıkmıyordu ağzından...

Dolaştı Beyoğlunu, sallanarak, ona buna çarparak, gene Çiçekpazarına geldi. Çiçekpazarı birazcık açılmış, insanlar artık öyle üst üste

değildiler. Bir köşede bir adam durmuş akordeonuyla bir şeyler çalıyordu. Selim balıkçının arkadaşları, hem de eski arkadaşları Çiçekpazarındaki bir meyhanede oturuyorlardı. Selim balıkçıyı böyle görünce çok sevinip hemen ayağa fırladılar, onu kucaklayıp masalarına götürdüler, içki verdiler, ne kadar içki verirlerse Selim balıkçı yok demiyor, içiyordu. Orada da ne dediğini bilmeden, "kurutacağım Marmarayı, şahdamarını keseceğim denizin, kanını akıtacağım denizin," diye bağıyordu. "Ciğerini, yüreğini sökeceğim denizin. Hayalarını buracağım ki bir daha döl veremesin. Bir daha açamasın deniz, bir daha öyle kokamasın."

Ta buradan, masadan akordeon çalan adama kadar fırladı, sündü, uzandı, adamı yakasından tutup orta yere, Çiçekpazarının küçücük alanına çekti getirdi. Karides, pavurya, istakoz satıcısı Laz hemen tezgahını köşeye çekti, yoksa Selim balıkçı bir vuruşta devirecekti.

"Bırak yakamı," dedi akordeoncu, "bırak beni. İstedığın Lezginka değil mi, çalayım sana."

Akordeoncu, Selim balıkçıyı yeniden görmenin sevincinde, kıvancındaydı.

"Sana bir Lezginka çalacağım ki bu gece, bütün Beyoğlu, taşıyla toprağı, insanıyla seninle birlikte kalkıp oynayacak."

"Kimseyi istemem bu gece," diye bağırdı Selim balıkçı, "bütün denizler ölecek bu gece..."

Selim balıkçı Lezginkasını oynamaya başladı, ortadaki kalabalık köşelere, kıyıları çekildi, alan bomboş Selim balıkçıya kaldı, coştukça oynuyor, oynadıkça coşuyordu. Yarı yarıya boşalmış Çiçekpazarı bir anda yeniden hıncahınç doldu, ama kimse ortadaki alana geçmiyordu. Sonunda birkaç kişi katılabildi oyuna, Selim onların farkında bile olmadı. Onların arkasından birkaç kişi daha girdi alana... Oynayanlar gittikçe çoğalıyordu.

Eminönü, Ahırkapı, Kumkapı, Narlıkapı, Topkapı, Bakırköy... Deniz, yıldızlar, gökyüzü, ay, güneş, yollar, ağaçlar, Çamlıca, Adalar, ışıklar, bulutlar, tekneler, vapurlar, kalın bir ses, Beyoğlu, Çiçekpazarı, uzun minarelerin gölgeleri denize düşmüş, Süleymaniye'nin, Yeni Caminin, Yağ İskelesinin, Azapkapının, Halicin, Sultanahmedin, Topkapı Çeşmesinin gölgesi denize düşmüş. Denizde mosmor minareler, kurşun kubbeler, bir sis içinde sallanıyorlar, martılar, yelkovankuşları,

kırlangıçlar, kırlangıç yuvaları, sokak lambaları, serseriler, karman çorman olmuşlar denizin üstünde kayıyorlar, yağlı, kaygan bir ipte kayıyorlar, Lambonun okşayan sesi, kırıgın biraz, "yapma, yapma Selim balıkçı yapma!" Bulutlar akıyor şehrin üstünden, ak bulutlar, kırmızı kiremitlerde martılar, Azapkapiya, Balıkpazarına sarı, mavi, yeşil, turuncu, beyaz Laz balıkçı tekneleri giriyorlar, arka arkaya sıralanmış, ağızlarına kadar balık dolu, ağılar balık dolu. Teknelerin burunlarında resimler, deniz kızları, kocaman katmer güller, hem de pembe, yunus balıkları, çınar ağaçları, bayraklar, bir yunusa binmiş sakallı bir adam, Yunus Peygamber... Balıkpazarını balık pullarıyla ısıltıya boğuyor. Yeşil, yanardöner, mavi, ak, kırmızı, bin bir renkte ağılarla bin bir renkte balıklar, ışıklar, rüzgarlar, yıldızlar, minareler, kokmuş Haliç karman çorman... Yıldızlar düşmüş Halice, bu kokulu suyu doldurmuş, ışıklar yeşil, kırmızı, ak, mor doldurmuş ağına kadar Halici. Haliç Tepebaşından bakınca yıldızla, neon lambaların ışığıyla dolu uzun, çok derin, karanlık bir kuyudur. Kuyular karman çorman... Fırtına bora, Süleymaniye, köprüler, Rüstem Paşa Camisi, Kılıç Ali Paşa Camisi sallanıyor. Deniz taşmış, gümbürdüyor, Sarayburnuna, Topkapı Sarayını almış götürüyor. Gülhane Parkının çınarlarını, kökünden sökmüş deniz salkım saçak almış götürüyor, kayıyor park, ağaçlar, çiçekler, binlerce çiğlik çiğliğe martılar, binlerce göğe sıçrayan, uzanan, kan içinde denize düşen, kıpkırmızı, kıpkızıl martılar, yunuslar, bir minare boyu kıpkırmızı köpük fışkırtan yunuslar, çiğlik çiğliğe, martı çiğlikleri, yunus çiğlikleri kıpkırmızı birbirine karışmış, deniz çalkanıyor, kırmızı dalgalar kıyıyı boyuyor, kırmızı kan... Kıpkırmızı gökten kıpkırmızı köpürmüş kan, köpürmüş kan saçarak yunuslar yağıyor. Kan kızılı... Koyu.

Selim balıkçı Menekşede, istasyonun üst başında, Yahyanın lokantasının önündeki ağacın altında, el aynasını çınarın yarığına koymuş alacakaranlıkta, yani yıldız ışığında usturayla sakalını kazıyordu. Az sonra denize çıkacak familyasını, kendi yunusunu arayacaktı. Denize çıkmaktan da korkuyordu. Ya bir daha familyasıyla karşılaşamazsa...

Sakalını kazımayı bitirince tekneye yöneldi, atladi. Çekmeceye

gitti dereyi geçerek, beş teneke mazot, on bir tane de ekmek aldı, yanında üç tane sağlam zıpkını vardı, oltaları, ağıları başaltında yığılıydı.

Denize açıldı, Silivriye doğru yol aldı, daha Silivriye varmadan yolda bir Laz teknesiyle karşılaştı, teknenin içi ağzına kadar, gelişigüzel üst üste atılmış yunus balıklarıyla tepeleme doluydu. Teknenin güvertesine kan dolmuş, daha da balıklar pınar gibi kanayıp duruyorlardı. Demek ki Laz teknesi bir sürüyle karşılaşmış sürünün hepsini yok etmişlerdi. Yakında, Ambarlının yakınında küçük koya demirleyecek, yunusları parça parça edecek yağını çıkaracaklardı. Selim balıkçı uzun bir süre yanından geçip giden tekneye bakamadı, yüzünü çevirdi tekne tam yanına gelince. Akşama kadar o koy senin, bu koy benim doluştu durdu. Yunuslar belki kaçmışlar denizin ta derinliklerine sığınmışlar, tutunmuşlar bir kayanın dibine, girmişler bir mağaraya, bir kovuğa sığınmışlar ve Laz tekneleri Marmarada aramadık bir yer bırakmamışlar, bir tek de yunus bile vuramamışlar. Yunuslar uslu hayvanlardır ya, böyle bir şeyi akıl edebilirler mi? Ve gün batımına doğru, deniz dümdüzken, batan güneş suyun yüzünde bin bir rengiyle, mavisi, yeşili, turuncusu, kırmızısıyla akarken, yunuslar suyun yüzünde dalıpatar oynayırlar. . . Bir de sabahları tam günün ucu gözükürken yunuslar suyun yüzündedirler gene. . .

Selim balıkçı Marmara Ereğlisinden geriye döndü. Başu uyuşmuş gibiydi. Uzak mı uzak, unutulmuş da yeni anımsanmış gibi bir şeyler, olmuş bir düşünce, bir olay kafasının içinde dönüp duruyordu. Elektrik ışıkları, vapurlar, minareler, Azapkapı çeşmesi, bir hoş ağı yeşili, safran sarısı balıklar, Çiçekpazarı, kıpkırmızı istakozlar, dumanlar, kokular, altından gün, ta dibinden, çok derinlerden gün vurmuş bir deniz, güneş ta denizin derinliklerinden vuruyor, deniz apaydınlık, suyun içinde ne var ne yoksa gözüküyor, kalkan balıkları kumlara serilmiş yatmışlar düğme düğme sırtları ışıktaki, gölgeleri suyun yüzüne vurmuş, barbunya balıkları gölgeleri birer kırmızı ışık parçası gibi suyun yüzünde, lipsoslar bin bir renkte çakararak, hani balıkları, izmaritler, alçakgönüllü istavritler, kaynaşan pavuryalar, esmer, uzun bedenli orfoslar, yemyeşil bir saydamlıkta dülgerler, sırtı ışıllı ışıllı en güzel mavide uskumrular, alacalı palamutlar, en güzel, ışıklı bir mavide durmadan çakıp sönen kılıçlar, dalgalar, denizanaları, kırmızı, ak mercanlar, istiridyeler, deniz kestaneleri, gölgeleri suyun yüzüne vurmuş bin bir renkte,

bin bir kaynaşmada, bin bir anaforda dönerek, andan ana renk, biçim değiştirerek, bir ışıklı som maviye, bir ışıklı som sarıya, yeşile, ala, ışığa keserek, denizin dibindeki ışıklar çoğalarak, gökyüzüne yayılan bir ışık seli mavisinde, gökyüzünü bir ışık fırtınasına, tufanına boğarak, ışıklı bir mavide gökyüzüne ağarak, evler denizin dibinde bembeyaz, şakır şakır ışık altında yanarak, otomobiller, tramvaylar, sarı, soluk yeşil dönerek gıcırdayarak, insanlar üst üste, sırt sırta, birbirinin sırtına binerek, Gülhane Parkının çınarları, Bursanın, Yalovanın çınarları, Süleymaniye, Ayasofya, Topkapı Sarayı, otobüsler, tünel, gökteki ay, yıldızlar, Beyoğlu amonyak, ağı, bira, ekşimiş, mayalanmış, mayası kabarmış, şişmiş ekme kokuyor, ortalık pişmemiş ekme kokuyor, bir köpek leşi asfaltın üstünde yatıyor şişmiş, kanı bulaşmış asfalta, akmış gitmiş, denizin altı orman, turuncu yapraklı, yunus balıkları koca, ak gövdeli ağaçlara dolanmışlar, üst üste, bir ışık tufanında çalkanıyorlar, birbirlerine girmişler, ta uzaktan, gökyüzünde, beşer onar yirmişer yüzer biner, sonra da teker teker ışığın içine atılıyorlar, kanatlarını kıskarak, ışığı fişkırtıp ta gökyüzüne ışığı köpürterek düşüyorlar, ışığın, bir ışık mavisinin çeliğinde paramparça olup dağılıyorlar. Yağmur damlaları gibi kızıl kan damlaları mavinin üstünde yuvarlanıyorlar, binlerce, on binlerce, milyonlarca... Mavi düzlüğün üstünde kan çiçekleri durmadan bir sel gibi yuvarlanıyorlar, soğuk... Deniz altından, dibinden ta uzağından, en uzak derininden gün doğuyor. Vapurlar, Laz takalrı, kayıklar, tekneler, yatlar, motorlar, duman fişkırtarak bir anaforda karman çorman dönüyorlar, dönüyorlar, bacalar, yelkenler, direkler, vinçler birbirlerine karışmışlar, dön ha dön... Çatırıyorlar, kırılıyorlar, ufalanıyorlar, birbirlerine binip çatırıyorlar, birbirlerinin içlerine giriyorlar, deniz mavi buz parçaları gibi dökülüyor, deniz çatır çatır kurumuş, mavi kaya parçaları gibi, deniz savruluyor mavi kumlar gibi, kayalıklar gibi som mavi dökülüyor, ulu bir fırtınada mavi bir uçtan bir uca alttan doğmuş güneşin ortasında dumanlanarak, bir çelik mavisinde sünerek savruluyor, kırılıyor, uçuyor, kum taneleri gibi mavi savrulularak boralanıyor, esiyor...

Selim balıkçının motoru durmuş, denizin ortasında bir burgaca tutulmuşçana dönüyordu. Kıyılardan dumanla birlikte balık yağı kokusu geliyordu. Bir tüfek patlamasıyla irkilen Selim balıkçı kendiliğinden motorunu çalıştırdı. Tüfegün patlamasıyla birlikte boğazlanmakta

olan bir çocuğun çığığı duyuldu. Bir tüfek, bir kurşun sesi daha... Bir çocuk daha boğazlanıyordu. Üçüncü tüfek sesinde Selim teknenin yönünü sese döndürdü. Tüfekler patlıyor, boğazlanan çocukların sesleri geliyordu. Selim bir tekne ormanının içine düştü. Yüzlerce tüfek hep birden parlıyordu. Deniz kan içindeydi. Kurşunu yiyen yunus balığı boğazlanan bir çocuk gibi bağıarak birden birkaç metre göğe fırlayıp geri düşüyor, denizde bir süre yitip gidiyor, sonra sütbeyaz karnı yukarda suyun üstünde sallanarak kaniyordu. Bazısı da kurşunu yiyince gene çocuk gibi bağıarak suya dalıyor, yeniden çıkıyor suyun yüzüne serilip kaniyordu. Kimisi de kurşunu yiyince suyun yüzünde delirmiş gibi çığıklar atarak, kendi yöresinde suları, kanları fıskırtarak dönüyor, sonra da ak karnı havada oraya serilip kalıyordu. Ve balıkçılar kancalarla, halatlarla, küçük kayıklarla bu suyun yüzüne serilmiş balıkları topluyorlardı, her birisi iki, üç, dört metre boyunda.

Selim balıkçı ne yapacağını şaşırılmış ortada kalakalmıştı. Gözlerini kirpiştirerek yanına yöresine öylece bakıyordu. Kumkapılı reislerden birisi onu bu durumdayken gördü, hiçbir anlam veremedi onun böyle elleri kolları kesilmiş durup kalışına. Selim balıkçı onun sesini çok iyi tanıdı, ama yüzünü bir türlü çıkaramıyordu. Bu çok iyi tanıdığı sesin sahibi çopur, uzun yüzlü, çakır yeşil ala gözlü kişi kimdi acaba? Kumkapıda, gençliklerinde arkadaşlık ettikleri, Selim balıkçının çetesine girmiş birisiydi birisi olmasına ya, kimdi, böylesine, alttan alan, böylesine sevgi, ilgi gösteren? Birden çopur yüzün arkasından alını kırmızı aylı bir apak bir kep çıktı ortaya, çıkar çıkmaz da bir duman, bir köpük oldu dağıldı. Sapsarı, uzun, bazı bazı örgülü, uzun bir saç dağıldı sulara tel tel, bir perde gibi. Sevgiyle dolmuş taşan kocaman iki mavi göz geldi geçti saç perdesinin ardından. Selim balıkçı durmuş seyreyliyordu kanlı balıkları, kan köpüklü suları, bağıarak yarı canlı balıklarla cebelleşen tayfaları, tüfek seslerini, dumanları, boğazlanan çocuk çığıklarını, çopur uzun yüzü, uzun yüzün arkasındaki kadın saçlarını, kızıl aylı ak kepi, mavi, sevgi dolu gözleri... Durmuş inatla, bir şeyleri anımsamaya zorlayarak kendini, alnını buruşturup gözlerini kısarak çopur yüzü seyreyliyordu. Çopur yüz de yukarıdan aşağı doğru üstünde denizin ipilteleri dolaşarak gidiyordu. Selim arkasına döndü, teknelere tayfalar balıkları dolduruyorlardı. Bir, beş, on... Tekneler yarı yarıya suya gömüldü. Çopur uzun yüz ellerini beline da-

yayıp bacaklarını geniş açmış, Selim balıkçıya candan, dostça gülüyordu. Selim balıkçı da güldü, sevinçle. Bir an içinde kendi teknesi de tepeleme balıkla doldu. Sonra Selim bastı gaza, Sinanköye geldi. Deli Nuriden aldığı kazanda, Deli Nurinin oğullarıyla Sinanköyün koyunda üç gün üç gece balık kaynattı. İliklerine kadar sinmiş yağ kokusunu Selim balıkçı hiç unutmaz, hep anımsar. Çopur yüzü de hiç unutmadı ya, onun kim olduğunu da bir türlü öğrenemedi. Sinanköy de evleri, tekneleri, denizi, kıyıları, ağaçlarıyla balık yağı kokusu, duman içinde kalmıştı. Sonra upuzun bir İtalyan bandıralı şilep, kızıl kahverengi, tepeleme fiçiyile doldu... Vinç sesleri... Sonra sonra, Selim balıkçı bir humma nöbetinde gibi... Elini yakan paralar, İstanbul, Balıkpazarı, balıklarla insanlar, köprü, sular, Haliçteki mavnalar, martılar sarmış Balıkpazarını, üst üste, balıkçı tekneleri sırt sırta... Balıkpazarına tepeleme kalkan yığılmış, sandık sandık kırlangıçbalıkları, tekneler dolusu... Kırmızı kırlangıçbalıkları havayı bir yalım şimşeği gibi ikiye biçerek, teknelerden ardı ardına Balıkpazarındaki çimentonun parlak, ıslak, boz düzlüğüne kayıyorlar. Usta eller oraya atılan kırmızı yalım kırlangıçları, üç, beş, on kiloluklarını yerden toplayıp, bir, iki, üç öbekte çoğaltarak üst üste düzgün yığıyorlar. Bütün balıkların gözleri öbeklerde dışarda kalmış, balık yığınları yalnız binlerce açılmış göz. Martılar sırt sırta, üst üste binmişler kanatlardan bir perde örerek Süleymaniye'yi kapatıyorlar, her balık atılışta da bir karman çormanlık, bir saldırganlıkta, acı, deli bir sesle bağrışıyorlar. Süleymaniye Camisi uzun minareleriyle kanatların ardından bir görünüyor, bir yitiyor. Yere sarı bir köpek uzanmış, başını ayakları üstüne koymuş uyuyor. Selim balıkçı o günden yalnız bu köpeği hep anımsıyor. Başlı ateşler içinde yanıyor, kanatlar açılıyor, Sultanahmedin minarelerinin ortasından kıpkızıl bir gün doğuyor. Halicin sularının üstü tozdan, kirden, yağdan kalın bir kaymak bağlamış, kokuyor. Suların üstünü martı ölüleri, tahta, yonga parçaları, boş konserve kutuları, domates, yeşil biber, mısır koçanları, karpuz kabukları kaplamış, bütün bu çöpler balık ölüleriyle birlikte ağır ağır sallanıyorlar, koyu, çamur olmuş suyun yüzünü örterek...

Ben o günü, o geceyi öyle çok iyi anımsayamıyorum. Olay gelip geçtikten sonra ancak oraya yetişebildim.

Gece yarısı çoktan geçmişti. Selim pencereden bir çift gözün gülererek kendisine alaylı baktığını, birden de namlunun ağzının yalınlandığını gördü. Penceredeki yüz ışıktan kızardı, uzadı, çarpıldı, ağzını sonuna kadar açarak bağırdı. Elindeki üst üste altı kere yalınlanan tabanca evin içine düştü. Adamın bileği Selimin ellerindeydi. Ve adam yani Zeynel evin dışında, duvarın dibinde bir yılan gibi debelenerek kıvranıyordu. Zeynel, gözleri pörtleyip yumruk kadar olmuş, dışarı uğramış, bir yandan bağıyor, bir yandan da sövüyordu. Selim balıkçı çok pis bir şeyi koklamış gibi yüzünü buruşturarak ellerindeki kolu bıraktı :

"Git, Allah belanı versin," dedi, ışığını söndürdü, hiçbir şey olmamış gibi yatağına girdi, günlerden beri, ilk olarak Zeyneli, onun ardından da, günlerdir ardında koştuğu kılıçbalığını düşündü. Birden içi burkuldu, bir hoş oldu.

Buraya, Menekşeye on, on bir yaşlarında gelmişti Zeynel. Gelip buraya dokuz yıl önce yerleşmiş hemşerilerine sığınmıştı. Orada, uzak Karadenizde, belki de Rize dağlarında, nerede olduğunu ne hemşerileri, ne de Zeynel hiç kimseye nedense, bir kere olsun söylemediler, bir gece düşmanları Zeynelin anasını, babasını, kardeşlerini, amcalarını, amcalarının karılarını, çocuklarını kurşundan geçirmişlerdi. Zeynelin altı yaşındaki küçük kardeşini bile öldürmüşlerdi. Çocuk yatağın içinde doğrulmuş, sırtını duvara dayayıp gözlerini kocaman kocaman açmış, iki elinin parmaklarını ağzına sokup ısırılmış, donmuş gözlerle öylece, tepeden tırnağa kana batmış öylece bakıp kalmıştı. Zeynelin hiçbir zaman çocuğun bu hali gözlerinin önünden gitmedi. Zeynele nasıl olmuşsa bir tek kurşun bile değmemişti. Kim bilir, düşmanlar geldi-

ğinde belki Zeynel samanlıktaydı, belki uyurgezerdi Zeynel, çay ya da fındık bahçesine çıkmıştı, belki de su döküyordu çınarın altında, kurşun seslerini duyunca ağaca tırmanmıştı. Sabahleyin, komşuları onu yatakta, kanlı ölülerin arasında tortop olmuş kollarıyla dizlerini iyice ne sarmış tir tir titrer buldular. Zeynel korkudan gözlerini günlerce ne gece ne de gündüz bir kere olsun açamadı. Kaskatı kesilmiş bir türlü de çözüleliyordu, öyle tortop olmuştu. Ne yemek yiyor, ne su içiyordu. Ağzına bir damla bir şey akıtılabilmek için çenesini açmaya en güçlü adamlar güçlerini denediler, kenetlenmiş dişleri bir türlü birbirinden ayıramadılar. Günler sonra çözülen çocuk, önüne koydukları yemeği gözleri korku içinde fıldır fıldır, yöresine bir yırtıcı, yabanıl hayvan gibi korkuyla, kaçmaya her an hazır bir ürküntüyle, tetikte bakarak, her an durup bir ölüm bekleyerek yiyip, suyunu içti. Onu evine alan uzak akrabalarının evinde ancak böyle bir ay kalabildi. O da gündüzleri yitip imi timi dümdüz olup, ancak geceleri ortaya çıkararak, bir kedi gibi usulca kayarak, yöreyi koklayarak... Zeynel her şeyden, kuştan, karıncadan, en küçük bir çıtırtıdan korkuyordu. Bir dal sallansa, bir yaprak kıpırdasa ürküyor başını alıp gidiyordu. Bir gün onu ta Trabzon önünde bir teknenin ambarında, su içinde köşeye büzülmüş, iki kaburganın arasına yapışmış buldular gemiciler, sordular sual ettiler, ne olduğunu, kim olduğunu öğrenmek istediler, onun ağzından bir tek sözcük alamadılar. Trabzonda onu kıyıya çıkarmak istediler, geminin direğine yapıştı da o kadar tayfa onu oradan ölümüne koparamadılar, vazgeçtiler. Sonunda yanına bir kocaman somunla bir kocaman kase çorba koydular. Tekne Trabzondan demir alıp açılıncaya kadar Zeynel ne direği bıraktı, ne de tüten nané kokulu tarhana çorbasına bir kere olsun dönüp baktı. Sonunda kaptan :

"Al kaşığı da zıkkımlan," dedi. "Bak limandan ne kadar uzaktayız, senin için de bir daha oraya dönecek değilim."

Bir yabanıl hayvan önsezisiyle Zeynel kaptandan kötülük gelmeyeceğini anladı, usulca çorbaya yanaşıp yavaş yavaş, terbiyeli, ağzını şapırdatmadan, yalnız arada bir içine kapanmış, yabanıl hayvan korkusuyla yöresine bir göz atarak çabuk çabuk çorbayı içti. Böylece İstanbula gelinceye kadar çocuk her limanda direğe sarılarak, dokunurlarsa, inanılmaz bir umutsuzlukla çığlıklar atarak İstanbula, Menekşeye geldi, köydeki, ya da kasabadaki eski komşuları Laz Refiğin evine

sığındı. Eve girdi, bir daha altı ay dışarı çıkmadı. Çıktığında da, birisi ona bir şey söyleyecek, azıcık bakacak olsa soluğu evde alıyordu. On altı, on yedi yaşlarında, karıncayı incitmekten korkan çocuk, birden Menekşenin alıkıran başkeseni kesildi. Nerde kavga, nerde kötülük, nerde hırsızlık Zeynel orada... Birkaç yıl içinde Zeynel Menekşenin, Floryanın, Çekmecenin, Yeşilköyün, yani Bakırköyden bu yanın baş belası oldu.

Dışarda bir kaynaşmadır almış başını gidiyor, Zeynel kalabalığa bir şeyler söylüyor, bağıriyordu. Selim balıkçı kulak verdi dinledi, ayak sesleri konuşmalar, Zeynelin sesi, onların üstünden gelen denizin uğultusu... Demek ki lodos çıkmış diye düşündü Selim balıkçı.

"Bırakın," diye bağırmaya başladı Zeynel. "Onun evini yakacağım. Onun evine şu bombayı koyacağım. Allahını seven tutmasın beni. Bu adam bu dünyaya gerekmez. Bu köpek..."

Ayak sesleri, kalabalığın uğultusu gittikçe Selim balıkçının evinin önünde yoğunlaşıyordu. Damın üstüne de usuldan bir yağmur çiseliyordu. Kalabalık gittikçe artıyor, Zeynel gittikçe bağıriyordu.

"At dinamiti Zeynel, zaten sen bir ölüsün, bunca işten sonra seni sağ mı bırakırlar sanıyorsun? At dinamiti de dünyayı, bizi bir muzırlıktan kurtar Zeynel. Belki bunu öldürürsen... Bırakın Zeyneli canım..."

Zeynel sesini perde perde yükseltiyordu. Coşmuştu. Selim balıkçıya bu kadar adamın içinde sövmenin tadını tadıyor, yiğitliğine erişiyor kendine geliyordu. Selim balıkçı da bunu bildiği için susuyor, yataкта onun gitmesini bekliyordu. Bir de korkmaya başlamıştı, bu lanet oğlan azıttıkça azıttıyordu. Belki de gittikçe azıtarak, elindeki dinamiti, varsa eve sallayıverecekti. Usulca kalktı, lambayı yaktı, giyindi, yerdeki tabancayı aldı, kapıyı açtı, dışarıya çıktı, avluya istasyonun ışığı vuruyordu, evle yolun arası zıncakın don gömlek, pijamalı insanla, yaşlı, genç, çocukla, bigudili, gecelikli kadınla kızla dolmuştu. Kalabalık Selim balıkçıyı kapıda görünce kirp diye sesini kesti, korkulu, büzülmüş, ürkek sert bir ışık yemiş baykuş gibi Zeynel ortada kalakaldı. Selim balıkçı sağ elinde tuttuğu tabancayla doğruca Zeynelin üstüne yürüdü, Zeynel ortada donmuş kalmış, gölgesi bir kavak boyu asfaltın üstüne uzanmıştı, balıkçı onun yanına varıncaya kadar durumunu hiç bozmadı, sonra adam ona yaklaşınca, yanlarına düşmüş ellerini azıcık

oyunattı, anlaşılmayan bir şeyler geveledi, sonra da sustu bekledi. Selim yavaşça ona yaklaştı :

"Ahmak adam," dedi usulca, "al da şunu git, polis geliyor, kaç!"

Bu sözlerle birlikte Zeynel yayına basılmışçasına birden fırladı, demiryolunu aştı, perona çıktı, merdivenleri inip denizin kıyısına vardı. Kalabalık orada durmuş kalmıştı. Selim :

"Haydiyin siz de gidin de uyuyun. Bu gece yarısı burada, bizim evde bok mu var?" dedi, içeri girip kapıyı ardından kapadı.

Olayın sabahı erkenden deniz kıyısına indim. Denizin üstünü, gemileri göstermeyecek kadar bir duman örtmüş, adalar, karşı dağlar yarı bellerine kadar bu ak dumanın içinde kalmışlardı. Ortalık sütlimandı gene. Duman çekildikçe deniz usuldan ağarıyordu. Ortalığı bir iyot kokusu almıştı, tazecik, yeyni, insanı sevinçten uçuran, denizden esen seher yeli ılıktı, okşayan. İnsan bu deniz kıyısında, ılık, okşayan seher yelinde anadan yeni doğmanın sevincinde, yaşamının güzelliğinde, içi içine sığamamanın tadındaydı.

Selim balıkçı ilerde, tahta iskelede oturmuş, mavi ağlarının üstüne yumulmuş ağ onarıyor, elleri gözükmeyecek kadar bir hızda gidip geliyordu. Vardım başucunda durdum, başını kaldırmadı, dalmış gitmişti işine.

"Merhaba!" dedim.

Başını kaldırdı, gözleri sevinç içinde kalarak :

"Merhaba," dedi, gülümsedi. Yanında da eliyle yer gösterdi, gittim oturdum. Bir süre daha işine daldı, sonra başını bana çevirdi :

"Saat kaç?" diye sordu. Sonra da ekledi : "Dört suları olmalı ya, daha o horoz ötmedi."

"Şimdi öter," dedim. Saate baktım. "Dörde on var," dedim.

"Yanılmamışız," dedi. "Şu ağacın gölgesi bu aylarda şu ak taşa gelince saat dört olur."

"Gölge falan göremiyorum," dedim.

Ağacı gösterdi :

"İşte o gölgedir."

"Vay anasını," dedim, bu alacakaranlıkta gölge falan göremiyordum. Şaka mı ediyor diye yüzüne baktım, o oralı bile değildi. Ağları topluyor, iskeleye yanaşmış sallanan teknesine taşıyordu.

Denizin yüzündeki duman usul usul çekiliyordu.

İğneleri, iplikleri, ağ parçalarını, iskelede tahtaların üstünde nesi var nesi yoksa hepsini topladı. Selim balıkçı, sonra bana döndü :

"Haydi atla," dedi.

Atladım.

"Bugün gene arayacağız o tosunu. Belli olmaz, bir bakmışsın, daha biz topağaç nişanını bulmadan o burnumuzun dibinde bitivermiş."

Ben de :

"Bitivermiş," diye pekiştirdim.

Motorun ipini çekerken :

"Bugün," dedi, "onu öyle boş boş aramayacağız. Bugün boş yere mazot yakmayacağız."

"Bulacağız," dedim.

"Kısmet, arayacağız," diye içini çekti. "Aaah, bir bulsak, ah bir daha gözüm onu görse..."

"Bugün içim diyor ki..."

"Benim de..." dedi.

Dumanın içine vurduk. Topağaç nişanına gelince motoru durdurduk. Burası Ambarlıyla Çekmece arasıydı, eski Menekşe dalyanının bir buçuk mil açığına düşüyordu. Deniz bu sabah burada, her nedense mosmordu. Morluk bir pembeliğe, bir açık maviye, bir koyu kırmızının moruna dönüşüyordu. Ağır, derin bir yol, bir kırmızı moru buradan açıklara kadar uzayıp gidiyordu.

"Buraya tekir ağı atacağız."

"Atalım," dedim.

"Dönüşte seninle toplayacağız."

"Olur," dedim.

"Götürüp Balık pazarında satacağız."

"Ne güzel," dedim.

Ağları denize sererken :

"Sen hiç bu saatlerde Balık pazarına gittin mi?"

"Bir kere," dedim. "O da bu saatlerde değil, saat yedilerde."

"Olmaz," dedi. "Saat beşte gideceksin oraya, martılardan Balık pazarı iskelesini bulabilirsen..."

"Ne yapar martılar?"

"Martılar sabah sabah Halicin üstünü bulut gibi örterler, teknele-

rin önüne duvar gibi yığılıp gerilirler. Geçebilirsene geç martı yığınlarını, aşabilirsene aş martı duvarlarını, o kadar çok kaynaşırlar, üşüşürler Halice bütün İstanbul martıları."

"Vay anasını," dedim.

"Yaa," dedi, "tekmil denizlerin balıkçıları da, Karadenizin, Boğazın, Marmaranın balıkçıları da Haliç martılarının paylarını ayırırlar... Haliç martılarına balık atmamak, bu şehir garibanlarının Balıkpazarı önünde paylarını vermemek en büyük uğursuzluktur. Çok denenmiştir. Martıların hakkını vermeyen balıkçının o gün balığı satılmamıştır. Martıların hakkını vermeyen balıkçı o günden sonra uzun süre balık tutamamıştır. Motoru bozulmuş, küreği kırılmış, yelkeni parçalanmış, teknesi delinmiştir. Batmıştır da, batmıştır da... Bu dünyada her şeyin, herkesin, denizdeki balığın, gökteki kuşun, yerdeki karıncanın, hele hele insanın, hele hele insanın hakkını vereceksin."

"Hele hele insanın," dedim.

"Biliyorum, biliyorum, seni çok biliyorum," diye ağız dolusu güldü. "Hapse düştüğünü de duydum. Hele hele," diye sesini yükseltti elindeki ağın son ucunu, şamandırasını da denize bırakırken, "hele hele insanın hakkını," dedi. "İnsanın hakkı er geç, ama erinde gecinde boğazına çakılır kalır yiyenin. Bak, balık komisyoncusu Laz Mazhar Bey, tekmil balıkçıların alın terini yiyen, yirmi yedi yaşında bu dünyadan göçtü gitti... Hele hele insanın."

"Çakılır," dedim "boğazlarına..."

"Ne zaman?" diye umutla, özlemle gözümün içine dikti çelik mavisi gözlerini. "Ne zaman?"

"Yakında," dedim.

"Yakında," diye güldü. "Elbette yakında... O gençler iyi. Bir gece, hani o öldürdüklerinden birisi var ya, bir Laz oğlu, hani o küçüğü, sarışını, onu ta karşıya, Şarköye götürdüm. Vurdular. Onlar iyi çocuklar, öldürüyorlar."

"Öldürüyorlar, belalarını bulacaklar," dedim.

"Anladım," dedi, "fakir fıkaranın çocukları... Fakir fıkaranın... Keşki benim de bir oğlum olsaydı, öldürselerdi," diye inledi Selim balıkçı. "Gitseydim de oradan, Gülhane parkından onun ölüsünü alsaydım ağlayarak, arkadaşları, bin, beş, elli bin yanımda..."

"Hiç çocuğun olmadı mı?" diye sordum.

Mavi gözleri bulandı, kısıldı, bir duman perdesi altında kaldı :
"Olmadı," dedi, derinden, göğsü inip kalkarak.

"Neden?" diye sordum.

"Evlenmedim," dedi. Bu evlenmedim sözcüğü onun dişlerinin arasından bir ıslık gibi çıktı. Yüzü bir anda değişmiş, o sert, öfkeli yüzün yerine yumuşacık, tatlı, çocuksu bir yüz gelip oturmuştu. Gözleri bir sevginin mutluluğuyla büyümüş, ışımıştı. Ta uzaklara dalmış gitmişti. Elinde tuttuğu dümenin yekesi parmaklarının arasında öyle kalakalmıştı. Denizin yüzündeki duman çekilmiş, deniz dümdüzdü. Teknemiz sallanıyordu. Uzaklardan geç kalmış birkaç horozun sesi geliyordu. Büyükadanın açıklarından donanmış, şakır şakır ışık içinde, bir ışık kütesi gibi denizin üstüne oturmuş bir yolcu gemisi geçiyordu. Geminin dalgaları bizi sallamaya başladı, Selim balıkçı bu sallamalarla uyandı, bana baktı baktı, sonra da başını önüne eğdi, gene kaldırdı, yalvarırcasına baktı, birden dudaklarından usulca aşağıya, denize bir sözcük kaydı :

"Evleneceğim," dedi Selim balıkçı. Öylesine bir kesinlikle söyledi ki, sırtım ürperdi.

Motoru çalıştırırken :

"Haydi gidelim," dedi. "Dönüşte gelir ağları toplarız. Kısmetin varsa çok teker gelir ağa."

"Kısmetim... İnşallah," dedim.

Kumburgaz açıklarına kadar konuşmadık. Selim balıkçının gözleri, bir alıcı kuş gözü gibi denizi bir boydan bir boya tarıyordu. Çok tuhaf, küçük yavru balıklar durmadan, birer, ikişer, üçer karış denizden yukarıya atlayıp atlayıp düşüyorlardı.

"Kaçıyorlar bak," dedi Selim balıkçı.

"Kimden?" diye sordum.

"İşte şu atlayan küçük balıklar onları kovalayan sinagrit babadan kaçıyorlar. Can bu be! Bak şu küçük balıklara sinagritten kurtulmak için nerdeyse denizi bırakıp gökte yüzecekler, zavallılıklar... Canlarını kurtarmak için... Ama sinagrit baba da aç..."

"Sinagrit baba zıkkımın kökünü yesin," dedim öfkeyle.

"Yesin," diye onayladı Selim balıkçı da aynı öfkeyle.

"Doğa ona bu denizde küçük balıkları yutmaktan, parçalamaktan başka yiyecek de vermiştir," dedim.

"Arar mısınız," dedi. "Denizde balıklardan başka her şey sinagrit babanın yiyeceği. Yosun, böcek, su... Yeter ki ağzını açsın da öyle yüzün dursun... Deniz onun yiyeceğiyle ağzına kadar dolu."

"Ahmak balık," dedim. "O da bırakmış denizi küçücük balıkların ardından gidiyor."

"İnsanlar gibi," dedi yüzü acılaşıyor. "İnsandan başka insan sinagritlerinin de çok yiyecekleri var. Dünya yiyeceklerle dopdolu. Nereye elini uzatsan yiyor doyuyorsun. Ot, çiçek, arı, kuş, balık, meyve, tohum, elini neye atsan... Tanrı vermiş insan için, bol bol, ama herkes aç... Benim tuttuğum bu balıkları..."

"Bu balıkları?" diye sordum.

"Hiç sorma," dedi.

Kumburgazın açıklarını dolandık, Silivrinin önlerinden, Silivri gözükmüyordu, kıyı duman ardında kalmış kalın mavi bir çizgiydi, uzakta birkaç ışık ipileyip ipileyip sönüyordu, Marmara adasının o yanlara çevirdi Selim balıkçı teknenin başını. Birden ne oldu ne olmadı motor sallandı, ben dalgınlığımdan uyandım, kendime geldim, önümüzde, az ilerimizde kocaman bir balığın billur mavisi sırtı balkıdı söndü.

Selim balıkçı zıpkını kavradı :

"O," dedi, "haydi ya Allah!"

Balığın sırtı bir daha çaktı.

Selim balıkçı gerilmiş, tetikteydi.

Balığın sırtı üçüncüde kamburladı, bir dalga sırtı gibi ışıktaki ustura mavisinde yalbirdadı. Selim balıkçı elindeki attığı zıpkınla birlikte sanki balığa kadar uzadı geri geldi, zıpkının suya gömüldüğünü gördüm, bir an ip gerildi, sonra hemencecik de gevşedi. Selim balıkçı :

"Eyvah," dedi.

"Eyvah," dedim ben de, gerilmiş.

"Kaçtı," dedi balıkçı, "üzülme!"

"Ama ip gerildi," diye sordum. "Zıpkın ona batmasaydı, ip hiç böyle gerilir miydi?"

"Kuyruğuna birazcık battı," dedi Selim balıkçı. "Elim titredi."

"Bu yaradan ölüp de denizin altında kalmaz ya?" dedim.

"Ölmez," diye güldü Selim balıkçı. "Bu kadarlık yaradan kılıçbalıkları ölmezler. Deniz onların öldürücü olmayan yaralarını çabuk sa-

ğaltır. Balıklar üstelik de öseler bile denizin altında kalmazlar. Suyun yüzüne vurur ölüleri, onları martılar, öteki obur balıklar parçalayarak yerler."

"Demek bir daha..."

"Bir dahaya," dedi Sëlim balıkçı. "Artık onun izini buldum, kaçırمام. Alıştım da ona, bir daha da elim titremez. Seninle götürür onu..."

"Hiltonda satarız," dedim. "Hiltonun alım müdürü var ya, benim sınıf arkadaşım."

"İsterse olmasın," dedi Selim balıkçı, "mecburi istediğim parayı verecek, bu Marmarada son kalmış bir iki balıktan bir tanesi... Bundan sonra Marmarada kılıç, mafiş... Onları da, kılıçları da kırdılar, daha iki kiloluk yavruyken pareketelere düşürdüler, zıpkınladılar, dinamitlediler... Daha yumurtalarını dökmeden öldürdüler... Daha... Allah bin belalarını versin, kısmetimizi kestiler, kanımıza, denizimize ekmek doğradılar..." Denize kocaman bir tükürük attı.

"Rüştü," dedim.

"Biliyorum," dedi, "Mardinli. O mu senin sınıf arkadaşın?"

"O," dedim.

"İsterse almasın, mecburi alacak, istediğim parayı mecburi verecek. Ecnebiyanlar ve hem de bizim beyler bayılırlar kılıç şişine."

"Bu kadar iyi balık mı?"

"İyidir," dedi. "Yakalayacağız onu."

Geriye döndük. Güneş gözükmeden önce pembe, mor, mavi, pul pul yeşil ışıkları döküldü suya. Güneşin ucu gözükünce de deniz baştan ayağa bir ışıktta patladı. İstanbulun ışıkları söndü, denizin dibinden, adalardan, dört bir yandan uğultular aldı ortalığı ışıkla birlikte. Minareler dumana batmış, kubbeler belli belirsiz ortaya çıktılar. Boğaz köprüsünün incecik ışık çizgisinin ardından gene öyle incecik kırılacakmış gibi, dumandanmış gibi bir yay, bir çizgi yapıştı oraya belli belirsiz. Bir yel esti Yakacığın oralardan, denizin yüzü kırıştı. Balıklar ardardına suyun yüzüne atlamaya başladılar, suyun yüzünü şaplatarak...

Selim balıkçı önce bir sevinç türküsü tutturdurdu, oynak, insanı yerinde durdurmayan, bilmediğim, ömrümde hiç duymadığım bir dilden... Sonra türkü uzadı bir ağıt, bir destan oldu. O türkü söyleye,

ben dinleye adaların önlerine kadar geldik.

"Burada bekleyelim," dedi Selim balıkçı. "Şehre bakalım, uğultusunu dinleyelim, bak nasıl kudurmuş ortalık, kudurmuş bir canavar gibi uyanıyor şehir."

Yüzü rahattı, mutluydu, alnındaki, yüzündeki bütün kırışıklıklar, çizgiler çözülmüş açılmıştı.

Güldüm, güldü, altımızdaki deniz dünyası da ilk ışıklarla uyanıyordu. Suyun çok uzak dibine gün vurmuştu, alttaki kayalar, yosunlar, balıklar gözüküyordu. Lipsoslar, bin bir renkte suyun dibinde ebemkuşakları gibi çakıp sönüyorlardı. Derken kayanın ucuna koskocaman bir sinagrit geldi durdu. Yosunlu kayanın ucuna burnunu soktu, kokladı, çıkarttı. Onu gören öteki bütün balıklar kaçıştılar, o tek başına, koskocaman, heybetli çenesiyle gün vurmuş, mavi suyu yeşillemiş yosunların arasında ağır ağır dolaşıyordu.

Selim balıkçıya parmağımla onu gösterdim :

"Bir olta sallayalım, bak haphazır, oltayı bekliyor."

"Sevmem," dedi, "böyle olta bekleyen balıkları tutmayı, böyle teslim olmuşların canını yakmayı... Bak orada, kendi kendine sabah keyfine çıkmış, dünyanın tadını çıkarıyor, o da bizim gibi... Boz mam," dedi gülerek, sevinerek, düşüncesinden kıvançlı, "onun da dünyasının, ağzının, keyfinin tadını... Şimdi farz et ki indirdik oltayı, biz göre göre o yuttu zokayı, can havliyle çırpındı, bağırdı. Tepesine hiç beklemediği bir anda yıldırım düşmüş gibi oldu. Elektrik çarpmış gibi... Ben bunu yapamam... Ben..." dedi sustu.

"Sen?" diye üsteledim.

"Ben," dedi, "evlenemem..." Sonra da hemen pişman oldu.

"Yok yok, evleneceğim. Mutlaka evlenmeliyim," diye düzeltti.

Yalova üstünden bir bölük bulut geldi. Bir büyük top bulut da Karadeniz üstünü kararttı, gün batısı olduğu gibi kapandı. Az önce orası da gün doğusu gibiydi. Sanki oradan da bir gün doğmuştu, öyle ışıklı.

"Kıyıyı tutamayacağız, yağmur bastıracak az sonra, gidelim."

"Gidelim," dedim.

"Korçkar mısınız?"

"Yağmuru severim," dedim.

"Öyleyse hiç üzülme, biz ağlara varıncaya kadar öyle bir yağmur

yiyeceğiz ki..."

"Olsun, daha iyi. İçimiz yıkanır."

Gözleri parladı :

"Gerçek," diye bir çocuk gibi sevindi. "Yağmur insanın içini de yıkar."

Deniz kararmıştı, dalgalıydı, neredeyse bir fırtına kopacaktı. Kendimizi Menekşe koyuna atabilseydik... Selim balıkçı motorun başını kıyıdan gelen dalgalara vermiş, eski motorun... Son hızıyla gidiyorduk. Dalgalar ta teknenin içine doluyordu. Ortalık gittikçe kararıyor, Karadenizden, Trakyadan, Boğazdan, Uludağ üstünden gelen bulutlar üstümüzde kaynıyordu. Büyükada önlerinde, Kumkapı mendi-reğinde, kıyılarında minare boyu dalgalar patlıyordu. Sular bizi Yeşil-köye doğru atıyordu. Yağmur başladı. Sağdan soldan, kuzeyden güneyden karmakarış geliyordu, dalgalara çıvgın vuruyor, denizin yüzünü savuruyordu. Ortalık kül renginden ışıklı bir karanlığa dönüyordu. Selimiyenin üstü güneşli gibiydi, uzaktan oraya, güneşe, ışığa suları fıskırtıyorlardı sanki. Bir anda ikimiz de sıırıslık olduk, cıcığımız çıktı.

Kasketinden, kalın püskül püskül kırmızı kaşlarından, posbiyıklarından sular akıyordu Selim balıkçının. Yüzünün kırışığına yağmur dolmuştu.

Bir anda dalgalar dindi, deniz dümdüz oldu. Ben buna çok şaşır-dım. Deniz ayna gibiydi. Yağan yağmur da çöpürleştirir masa bu ayna-nın yüzünü, orada uzun minareleri, Selimiye kışlasını, İstanbulu, bizi, teknemizi apaçık seyredecektik.

"Burada duralım," dedi Selim balıkçı, motorun gazını kesti.

"Duralım," dedim.

Demir attık oraya. Yağmur da gittikçe yavaşlıyor, ışıklanıyor, mavileniyor, billurlaşıyor, yumuşuyordu. Yağmur çok mavi, ışıklı, yu-muşak bir kadife gibi yağıyordu.

Selim balıkçı başını önüne eğmiş dalmış gitmişti. Ortalık gittikçe aydınlanıyor, yağmurun koyu, ipiltili mavisini açılıyor aydınlanıyordu. Gökyüzünde kaynaşan bulutlar da kül renginden açık yeşile dönüşü-yorlardı. Selim balıkçı neden sonradır ki başını kaldırdı gözlerini bana dikti, baktı baktı, dudakları kırırdadı, bir şeyler mırıldandı, anlaya-madım. Ben onun artık bana bir şeyler söylemek istediğini, her ne-

dense bunu bir türlü söyleyemediğini anlamıştım. Motoru da, belki bunun için denizin ortasında kesmiş, belki bunun için buraya demirlemiştik. Göz göze geldik, yumuşacık güldü.

"Bunu görüyor musun?" diye sordu, gömleğinin yakasını açıp, boynuyla sol omzunun arasını gösterdi. Orada, bütün omzu parçalayıp dağıtmış bir yara izi duruyordu, derin bir çukur.

"Gördüm."

"İşte bu kurşun yarası, domdom kurşunu. Sol omzum hep düşüktür, hiç dikkat ettin mi?"

"Etmedim."

"Düşüktür. Ben bu yarayı nerede aldım?"

"Senin hakkında çok şey duydum."

"Söylerler," dedi.

"Kumkapıda," dedim.

"Yok, öylesi değil," dedi.

"Merak ettim," dedim.

Gene başını yere eğdi, sular sızan yüzü, bıyıkları, püskül kaşları, kulaklarına kadar kızarmıştı. Başını kaldırmadan, teknenin sintinesine, denize, yağmura söyler gibi, bir düş içinde duyulur duyulmaz...

"Ağrıdağında," diyordu Selim ~~bulubuydu~~ "ben bu yarayı Ağrıdağında aldım. Ağrıdağında Kürtler isyan çıkarmışlardı, ben o zaman Erzurumda askerdim." Başını kaldırdı, bana baktı : "Sen Ağrıdağın gör-dün mü?" diye sordu.

"Gördüm," dedim. "Tepesine kadar da çıktım."

Bana inanmaz inanmaz baktı :

"Tam tam tepesine kadar mı?"

"Tam tepesine kadar değil... Ağrıdağının tepesine varınca önce bir düzlük görürsün."

"Eeee?"

"O düzlüğün üstünde de üç tane başka küçük tepelik vardır. Asıl Ağrıdağının en yüksek yeri, söylediklerine göre bu üç tepelikten birisidir. İşte ben o düzliğe vardım da, o en yüksek tepeye çıkamadım. O en yüksek tepenin yüksekliği altmış metre kadarmış."

"Nasıl ölçüyorlar dağların yüksekliğini?"

"Bir alet var, gördüm," dedim. "Demek sen Ağrıdağında..."

"Kürtlerle çarpıştım. Kürtler yaman adamlar, çok atıcı... Karşı-

lıklı çarpışırken ben asker kasketimi bir değneğe takıp çıkarıyordum, çıkarır çıkarmaz kasketim en az beş kurşunu birden yiyordu. Bizim bir komutanımız vardı, adı Salih Paşa... Meymenetsiz bir adamdı ya, Atatürk onu severmiş... Beni yanına çağırıyordu, şu savaş hele bir bitsin Selim, diyordu, hele bir bitsin, emekli olacağım, geleceğim senin Menekşeden bir tarla alacağım, şapkasını yana yıkıyordu, Cemal Gürsel gibi, kabadayı paşalar hep böyle şapkalarını yan yıkarlar, belki de Çekmeden bir çiftlik alırım, at yetiştireceğim, domates dikeceğim, seninle balığa çıkacağım, ta Büyükadaya kadar kürek çekerek gideceğiz, diyordu. Sen denizden korkarsın Paşam, diye takılıyordum, ne diyordu gülererek, ben korkmam, diyordu. Ama Paşanın denizden ödünün koptuğu belliydi. Bir Kürt bir askeri öldürürse bu Paşa var ya kuduruyordu. Ölen her askere karşılık bir Kürt köyü yakıyor, ne kadar erkek varsa köyde kurşundan geçiriyordu. Hiç akli almıyordu bu dil bilmez köylünün Atatürkümüze başkaldırmalarını. Deli divane oluyor, elinize geçen Kürdü kurşundan geçirin, bir tanesini sağ bırakmayın bu yılanların, diye bağıyordu. Asker onun dediğini dinleseydi şimdiye Türkiyede bir Kürt kalmazdı. Biz askerler ne yapıyorduk, yakaladığımız Kürtleri bırakıyorduk, din kardeşi değil miydik? Paşa böyle yaptığımızı bir duysa, alimallah tüm orduyu Kürtler gibi kurşundan geçirirdi. Bazı askerler zengin oldular, bir altına bir can bağışlayarak. Kürtlerde çok para, çok altın vardı. Ben bir kuruş almadım bıraktığım Kürtlerden, insanlık için... Bizim memlekette, can karşılığı para alınmaz. Ben can karşılığı hiç para almadım. Her askerin çantasında kağıt paralar, bir, birkaç altın gerdanlık, bilezik, altın halhallar, altın hırızmalar... Halhal dedikleri, kadınların ayak bileklerine taktıkları bir hoş bileziklerdir. Hırızma dediklerini de burunlarına takarlar... Bir bahar Ağrıdağını, eteklerini bir bir dolaşarak yaktık yıktık, yangın yerine çevirdik. Öldürmedik, sürmedik adam koymadık, Kürtlerin kökünü kestik... Salih Paşa, o gün çarpışma bitip de akşam olunca, bize yardım eden Kürt Beylerini de çadırına çağırır, beni de, sabaha kadar içer, Kürt Beylerini oynatır, kendi de o gün öldürülen Kürtlerin şerefine kadeh kaldırır, göbek atardı. Bir sabahı, Paşa beni çok içirmişti. Ben o zamanlar hiç konuşmazdım. Seninle tanışınca kadar da kimseye ağzımı açamazdım. Seni tanıyınca çenem düştü."

"Biliyorum," dedim.

"Bilirsin," dedi çabucak, sanki bütün sözleri elinden alacakmışım da, gene onu eskisi gibi yüz­süz bırakacakmışım gibi, çabucak sözünü sürdürüyordu. "Bir sabahtı, bilirsin, Kürtlerin son kalıntılarını temizliyorduk, Kürtler akın akın dağlardan gelip teslim oluyorlar, biz de onların çoğunu öldürüyorduk, cebinde altınları olmayanları... Bir sabahtı, bilirsin... Bir sabah biz Ağrıdağında bir ulu kayalıkta çarpışmaya başladık Kürtlerle... Kürtlerin sayısı on beş kadardı, kayanın ardındaydılar. Bizi vurmak istemiyorlardı. Vurmaya atmıyorlardı, yoksa bir anda hepimizi vururlardı, Onlar kayaların arkasında, içinde, top işlemez taş siperlerde, biz yamaçta, açıktaydık. Belki yarımızı yaraladılar ama bir tekimizi öldürmediler. Rast gele sıksalar gene birkaçımızı öldürürlerdi, öylesine nişancıları ki her attıkları yerden vuruyorlardı askeri... Kimimizi ayağımız, kolumuzdan, kimimizi boynumuzdan, elimizden vurdular, bir tekimizi öldürmediler. Akşam oldu, tipi başladı karanlık basarken, ben yandım, diye yere yuvarlandığımı biliyorum. Gözümü kaç gün sonra açtım, hiç hatırlamıyorum..."

Yağmur incele incele durdu, birden ortalığı aydınlığa boğan bir gün doğdu. Bir de ebemkuşağı sardı göğü bir baştan bir başa, kalın, geniş, üst üste, üç, dört, beş tane ebemkuşağı. Ebemkuşaklarının yankısı denize vurdu, geniş, dünya kadar, gök kadar geniş bir halka oluştu toprakla deniz arasında, biz bu renk cennetinin, cümbüşünün, aydınlığının, savrulan renklerin, savrulan ışığının, savrulan, esen renk dumanınının, tufanın ortasında kaldık. Selim balıkçının yüzünde ebemkuşağı yansıdı. Başka bir dünyada, başka, apayrı bir düştüydük. İçimize bambaşka bir dünya doluyor, sevincimizden, ebemkuşağının ortasına düşmüş uçuyorduk. Ortalık ılık bir deniz, ebemkuşağı, toprak kokusuna benzer yumuşak bir kokuyla kokuyordu. Bir balarası geldi, kendini kaptı teknenin tahtalarına bıraktı, kanatları ıslak... Orada tahtanın üstünde ileri geri sallanarak soluklanıyordu. Martılar, apak, yüzlerce ebemkuşağı dumanınının, cümbüşünün içine, halkasının ortasına çığlık çığlığa, delirmişler gibi inanılmaz bir hızla girip çıkıyorlardı sivri kanatları, sarı gagalarıyla.

"Gözümü açtım ki, ne göreyim, bir karyolada, sakız gibi bir yaktayım, başucumda da, üstüme eğilmiş bir hemşire... Duru mavi gözlü. Çok büyük mavi ela gözlü... Çok büyük gözlü... Çok büyük. Sütbeyaz... Çok güzel bir hemşire, uzun boylu. Saçları omuzlarına

dökülmüş, lepiska... Elimi tutmuş öyle yüzüme bakıyor. Güzel gözlerinin içi gülüyor. Elimden tutmuş, sıcacık. Bu yaşa gelmişim, bu yaşa, hiçbir insanın elimi böyle tutmuşluğu yoktur, sıcacık... Üstüme eğilmiş, gül kokulu, işte yani öyle demek düşüyor, gül kokulu demek düşüyor, soluğu yüzüme vuruyor, içimde bir kıpırdanma, bir ılık, yaşamak gibi, yaşıyorum, anamdan yeni doğuyorum. Eli bileğimde, sıcacık... Tutuyor elimi... Günler geçiyor, ben iyileşiyorum, yalvarıyorum Allaha, elimi ellerinin arasına alıyor, her gün üç saat, gözlerini mavi kocaman, bir çiçek gibi açmış, yani çiçek demek gerek, soluğu mis kokulu, yani gül demek gerek, yüzüme vuruyor, ben yalvarıyorum Allaha, beni çabuk iyileştirme hay Allah, diyorum. Durmadan da cana geliyorum. Sıcacık sokuluyor bana, lepiska saçları yüzüme değişiyor yumuşacık... Burası neresi, diyorum. Cerrahpaşa hastanesi, diyor. Bir askerin ne işi var Cerrahpaşa sivil hastanesinde, diye soruyorum. Sen artık asker değilsin, diyor. Sesini duyuyorum, yumuşacık, yüreğime değişiyor, ısıtıyor, okşuyor, yumuşacık... Yüreğime değişiyor demek iktizası yani..."

Ebemkuşağının içine martılarla girip çıkıyoruz. Deniz bir yanına gün vuruyor, apaydınlık oluyor orası, parlıyor, bir yanı karanlık kalıyor. Geçen gemiler yükseliyor ebemkuşağının içinde, denizden kesiliyor, birer minare boyu denizin aydınlığının, karanlığının üstünden kayıyorlar, kül rengine, bulut rengine boyanmışlar, yükseklerden denizin üstünden bacalarından duman süzülerek, uzayarak, salınarak gidiyorlar. Kuşlarla, uçan gemilerle, teknelerle, bulutlarla ebemkuşakları halkasının içine giriyor çıkıyoruz.

"Taburcu olma günü geliyor. Taburcu olacağım. Yatağımın ucuna oturuyor gözlerini bana dikmiş, boynunu bükmüş bakıyor da bakıyor. Elimi tutmuş sımısıcacık, sım sım sımısıcacık, yüreğimi yakıyor, yüreğimi yakıyor demek iktizası, yani gereği... Alıyor elimi kendi yüreğinin üstüne koyuyor, elim yanıyor, elim yanıyor, eti yanıyor... Saçları yüzüme değişiyor, soluğu mis gibi... Elim ayağım çözülüyor, ben bu hastaneden çıkarsam ölürüm... O öyle durmuş bakıyor, ölü gibi, hasta gibi, yüzü bir al al oluyor, bir sararıyor... Elimi bırakmıyor, götürüp götürüp yüreğinin üstüne koyuyor... Ben bunu hiç kimseye söylemiyorum, dilsiz kesiliyorum bundan sonra, Kumkapıda, İstanbulda dilsiz dolaşıyorum, hep yanımda, elimde sıcaklığı, sıcak, sımıs-

cak, ılık... Uçuyorum, seviniyorum. Doktor diyor, sen taburcusun, elim ayağım çözülüyor. Doktor, sen taburcusun eey efendi, diyor, ben ölüyorum. Saçları, ak etekliği, ak ak, kırmızı aylı kepi, sarı saçları azıcık ilaç kokulu, elimi tutuyor... Selim, diyor, Selim, Selim, Selim, Seliiiiim, yaktın beni, yaktın, beni böyle buralarda bırakıp nereye gidiyorsun, Seliiiiim, belki de bağırmadı arkamdan böyle, belki de ağlamadı, ben öyle duydum, belki de elimi... Yok, yok, yok, tuttu... Sıcacık, sıcacık, sıcaklığı daha elimde... Olur mu, iktiza eder mi, değil mi, ben nasıl onu alır da Kumkapıya?.. Kumkapının baldırı çıplağı Selim, Selim, Seliiiiim... Ona saray apartman, sakız gibi çarşaf, altın gerdanlık... Selim Selim, Seliiiiim! Kaç yıl oldu bilemem, nereye gitsem, hangi denize çıksam, hele baharda, hele deniz mavi bir çiçek gibi açılınca, çiçek demek iktizası, hele güz günleri, onun arkamdan çağırdığını duyarım. İşte, şimdi, şu anda da, senin yanında da, ilk olarak bir insanın yanında onun sesini duyuyorum, Selim, Selim, Selim, kör olarsın Seliiiiim..."

Eberkuşağı ağır ağır silindi, çekildi gitti, ortalık gene karardı, sıcak bir yağmur yeli, toprak kokulu, denizin yüzünü yaladı geçti, sonra iri damlalarla yağmur denizin yüzünü dövmeye, çopurlaştırmaya başladı. Martılar suyun yüzünden uçtular.

Selim balıkçı birden değişti, bir an bana öldürecekmiş gibi sert baktı, ürperdim.

"Bir sen biliyorsun," diye bıçak atar gibi attı sözünü. "Bu dünyada bir sen, bir Allah bir de ben biliyorum. Yirmi yıl, kırk yıl, yüz yıldır içimde saklıyorum... Bir sen..."

Bir daha Cerrahpaşaya hiç uğramadın mı, diye soracaktım, sormadım. Anlamış olacak ki bu merakımı :

"Bir daha nasıl, nasıl geçerdim oranın kapısından bu halimlen, bu serseri Selim balıkçıylan, bu eşkıya, bu meteliksiz, bu balık kokan, bu berbat, bu deli, bu azgın, bıçkın, küfürbaz, kokoz, evsiz barksız, üstsüz başsız halimlen... Kendimi bir gün dedim..." Umutsuzca bana baktı, cebinden kirli mendilini çıkardı, yüzünü sildi, soluk aldı, soluğu taşıyordu. "Bu evsiz barksız..." Gözleri derin bir özlemle dolmuştu.

"Her gün düşünür müsün onu, her gün, gece gündüz hayalde düşte?"

Karşılık vermedi, salt derinden içini çekti, kalktı, var gücüyle

motorun ipini çekti :

"Haydi gidelim be, kara kardeş, sizin Çukurovada en güzel dostluk sözüdür, kara kardeş sözü."

"Sen Çukurovaya da gittin mi?" diye sordum.

"Gittim ya," dedi. "Orada tonla para var, dediler, ben de kalktım gittim, karnımda öldürücü bir sıtmayla geri döndüm. Üç yıl titredim durdum, it gibi... Ondan sonra benim yapmadığım iş mi kaldı... Gemici yazılıp ta Amerikaya gittim, başımı taştan taşa vurdum para kazanmak için..."

"Umudunu kestini mi?"

"Keser miyim, bak şu kaçan kılıçta son umudum."

"Yakalayacaksın."

"Yakalayacağım ya... Sonra Hiltona... Bir kat elbise alacağım Beyoğluna çıkıp seninle, çok güzel..."

"Olur," dedim. "Çok güzel..."

"Haydi," dedi. "Belki ağlar tekirle dolmuştur. Kılıcı tuttuktan sonra seninle bir de Beyoğlunda kafayı çekeriz."

"Çekeriz," dedim.

"Uzun yıllardan bu yana ağzıma içki almadım da... Tadını rengini unuttum da..."

"Ne zaman istersen..."

Konuşmadan attığımız ağlara kadar geldik, ağı sulardan çekmeye başladık. Ağımız silme tekirle sıvalıydı.

Selim balıkçı üç gün üç gece Beyoğlundan inmedi, uyudu uyandı kafayı çekti. Sonra Ahırkapıya indi, Kumkapıyı teğet geçip Yeşilköye geldi, Fenerin yanındaki Adanalı Deli Memedin kebabçısında birkaç gün geceledi. Günlerce Yeşilköy Florya arasında gitti geldi. Menekşeye hiç uğramadı. Bir süre, Floryadaki ulu çınarın altına çöküp gözünü kırpmadan adalara baktı. Sanki denizin yüzünde bir şeyler arıyor da bulamıyordu. Bir lodos, bir fırtına, bir karayel, bir yıldızpoyraz bekliyordu. Böyle dümdüz denize baktıkça ürperiyordu.

Şöyle uzaklardan onu bir görse, denizi yara yara, bir yay gibi gerilip atlayarak denizin üstünde sünerек geldiğini bir görse sevincinden kim bilir ne yapardı, denize açılır, bütün dünyaya, yaratığa, kurda kuşa sevgi, kıvanç dağıtırdı. Şimdi burada, denizde birini bekleyerek, gözleri koskocaman açılmış, denizde familyasını arayarak, korkudan, öfkeden kudurarak, kollarını yanlarına düşürmüş, boynunu içine çekmiş kıyıyı arşınılıyordu. Gözleri kocaman kocaman açılmış, kenarlarındaki kırıksıklıklar silinip gitmişti. Alnındaki kırıksıklıklar da silinmişti. Burada denizin kıyısında durmakla, bu kadar uzaktan, denizdeki balığın kendi balığı olduğunu ne bilecekti? Selim balıkçı kalıbını basardı ki, yedi günlük yerden kendi yunusunun gölgesini görse tanırdı. Onu atlayışından, suları sevinçle çırpınarak yarışından, köpükleri saçışından, bir ay gibi parlayarak atlayışından bilirdi, ne kadar uzakta olursa olsun.

İşte böylece kaç gün bekledi Selim balıkçı eli yüreğinde korku içinde, kıyıda gitti geldi, denize çıkmadı. Öfkesi içinde kudurdukça kudurdu. Bu durumda denize çıkamazdı. Ya o ahmak balık gitmiş de bir eşşoğlu eşeğin teknesine yaklaşmışsa, ya beynine kurşunu yemişse... O zaman Selim balıkçı ne yapardı? Selim balıkçı çoğunlukla kendi kendisiyle, bir balığa tutkusuyla alay ediyordu. İnsanları sevmez de, kendi familyasının yüzüne evden çıktığından bu yana bir türlü dönüp

bakmamıştır da, bir yunus familyasını kendisine familya yapmıştır da... Bir duyan, bir bilen olsa, alimallah tefe koyarlar adamı. Kim demiş Selim balıkçı insanları sevmez diye, insanlara bayılır Selim balıkçı, yollarına can koyar, kokularını, ellerinin sıcaklığını, bakışlarındaki sevgiyi, çok seyrek sevgiyle, dostça, insanın içinde ılık ılık bir şeyler kaynaştırarak bakarlar ya, Selim balıkçı gene de sever insanları. Ama insan bu kadar da vurdumduymaz olur mu, birkaç kuruş için birbirinin gözünü oyar mı, bu kadar korkar, bu kadar kurur mu insan dediğin insan, bu kadar kurar mı, bir tavşan gibi ürker mi, hep kendini düşünür mü, hep karısını, çocuğunu, anasını babasını, çoluk çocuğunu düşünmeyenler de var, insan dediğin insan dünyada böylesine tek başına, denizsiz topraksız, bulutsuz, balıksız, kuşsuz, arısız, atsız, insansız, kendi yalnızlığına, kötü karanlığına kapanmış, iki elleriyle yüzünü örtmüş, ışık sızdırmamış, ölümün acısına, deliliğine düşmüş, umutsuzluğuna, korkusuna kendisini kapıp koyuvermiş, insan dediğin insan böyle mi olmalı? Oysaki insan, doğan güne, açan çiçeğe, geçen buluta, en güzel sevgideki insanın gözlerine yüzüne, ala şafağa, seher yeline, denizin apak olduğu seher vaktine, aydınlık sulara, deniz kokusuna, toprak kokusuna, yağın yağmura, insanın içine işleyen bir elin sıcaklığına, kucaklaşmaya, bir kadının bir erkekle birleşip bir kişi, bir bütün oluşlarına, şehvette, tatta eriyişlerine, dünyaya, yıldızlara, ışığa, aydınlığa, ipiltilere, bir hayvanın sıcak tüylerinin yıldırmasına, sıcacık yumuşaklığına, dünyayı yüreğine soktuğun anki coşkuya, türkülere, sözlere, öpüşlere kendisini, yüreğini, canını alabildiğine, iliklerine kadar kaptırandır. Ve böylesi insan çoktur, çoktur bu dünyada. Bizim aramızda değillerdir ama çokturlar. İnsanın, bu insanın soyu bitmez, sevincin, kıvancın, umut etmenin soyu tükenmez. İşte böyle umut ederek, böyle severek, her şeyi, sevgiyi, dostluğu, kıvancı severek, ağzı var da dili yok bir hayvanın kıvancı, katkısız, hilesiz sevinci, dostluğuyla dost oldu Selim balıkçı. Böyle insanlar çoktur bu dünyada. Dünyaya, yaşama, doğan güne, parlayan suya, çiçeğe durmuş bahara, bütün acıları, karanlıkları, kötülükleri, bulunmuşu, güzel olanı yitirip bularaktan, yitirip bulmanın coşkulu sevincinde, kıvancında insan kendisine, varlığına bir minnettarlık türküsüdür. İnsan kendisini var eden doğaya insan olduğundan bu yana bir minnettarlık ötüşü olmuş şakımıştır. Belki böyle düşünmüyordu Selim balıkçı, belki dü-

şündükleri, sezdikleri böyle söz haline gelememişti ya, bir balık familyasına girmesinin gizini kendisine çok iyi, hem de bir iyice açıklayabiliyordu. Denize çıkamıyordu, böyle giderse çıkamayacaktı da, işte burada, kıyıda, böyle bir boş kalıp gibi meraktan, korkudan, üzüntüden, gözlerine uyku girmeden dolaşarak çatlayacaktı.

Balıkla dostluğuna, arkadaşlığına utanmıyordu, hiç de utanmıyordu. Niye utansın, o karanlık, türkü söylemeyi, oyun oynamayı, gülmeyi, ağlamayı unutmuş insanlar da insan gibi insan olsunlar da, Selim balıkçı da onlarla dost olsun böyle. Hangi insan Selim balıkçının teknesini, yani bir arkadaşını, bir sevdiğini, dostunu görünce şu yunus balığı gibi bir sevinç kasırgasına tutulup, kıvancından delirerek, böyle denizi yararak gelir, böyle taklalar atarak sevincini gösterebilir, böyle yüreğini apaydınlık ortaya dökebilir? Öylesi insanlar da vardır, çok şükür ki bu dünyada onlar çoğunlukturlar. Böyle apartmanlar, çimento, demir, asfalt, petrol kokusu, ağı duvarları arasına sıkışmamışlardır. Sevğiden, arkadaşlıktan, bir sabah yağmuru gibi doya doya ağlamanın, çiçek açmış bir badem ormanı gibi apaydınlık gülmekten, acımaktan, seviden, sıcaklıktan, yüreğini ellerinin içine alıp sunmaktan, coşmaktan utanmıyorlardır. Bu dünyada bunlardan çok vardır, çok vardır. Biz onlardan uzak, yoz düşmüşsek, böyle olmuşsak kaba hat bizim...

Bir sabah, gene deniz apakken, Marmaranın üstünde ak bulutlar kaynaşırken, yıldızların ışığı bulutlara düşerken Selim balıkçı canını dişine taktı denize açıldı. Durmadan uzun, kırmızı bıyıklarını çekiştiriyor, geveliyordu. Yüreği sıkışarak gözleri denizin yüzünü tarıyordu. Tekneyi, balık onu, o denize çıktığında, en çok nerede karşılasa oraya, Hayırsızada önlerine sürüyordu. Hayırsıza vardı, iki kere Hayırsızı dolandı, gazı kesip uzakları, Yalova önlerini taradı, deniz dümdüzdü, ne gelen vardı, ne giden. Oradan Silivriye yöneldi, sonra nedense geriye döndü, Menekşe önlerine geldi, oradan da adalara doğrulttu. Birden, bir tansık gibi bir düş... Önde büyük yunus, arkasında ötekiler, Büyükadanın önünden kopmuş, atlayarak, havada yaylar çizip bir aydınlık parçası gibi sünenek geliyorlardı. Deniz bir ışık, bir sevinç, sıcak bir dostluk fırtınasına tutulmuştu...

Bundan sonra her gün Selim balıkçı gönül rahatlığıyla, güvenle denize çıktı, her gün de yunus onu artıp eksilmeyen bir sevinçle karşıladı.

Üç gün lodos esti, öyle bir lodos ki dalgaları minare boyu kadardı. Sarayburnundan sular ta içerilere kadar taşıtı, bu üç günde Selim balıkçının içi içini yedi. Dördüncü günün sabahıydı ki, ortalık sütlimandı, deniz dümdüzdü, dibi de apaydınlıktı, her bir şey, balıklar, yosunlar, yengeçler gözüküyordu. Kırlangıç balıkları yalım gibi kanatlarıyla, ışığa maviye bulanmış suyun yüzüne yakın, doğuya doğru geçip gidiyorlardı.

Selim balıkçı tekneyi doğru Büyükkada önlerine sürdü, bekledi bekledi, ne gelen var, ne de giden... Hayırsızı, Sivriadayı, Burgazı, Kaşıkadasını, Heybeliyi dolaştı, yok. Yalovaya vurdu, gene yok... Bundan sonra Selim balıkçı kepçe Marmara denizi kazan oldu, ara ara... Bir türlü yunusuna rastlayamıyordu. Gittikçe de kuşkusu artıyordu. Suyu, mazotu, yemeği bitiyor, Selim balıkçı bu gereksinmelerini hemen çarçabuk alıp teknesine atıyordu. Beş gün sonra artık olan olmuştu. Selim balıkçı yunusun yaşadığından artık umudunu kesip balığın ölüsünü aramaya başladı kıyı kıyı, koy koy... Önüne gelen balıkçıya soruyordu : "Sırtı benli, kanadının birisi kırık, çok iri, belki üç metre boyunda, ardında daha dört tane familyası olan bir yunus yakaladınız mı?" diye. Balıkçılar ona gülüp geçiyorlar, bazıları da ters, alaylı karşılıklar veriyorlardı.

Sonunda Çınarlının önünde karşılarından Güdük Osman Reis geldi, Kumkapıdan arkadaşıyla Selim balıkçının.

"Güdük Osman, Güdük Osman Reis..."

Güdük Osman baktı, gözlerine inanamadı, ona seslenen Selim balıkçıydı, hemen makineyi stop ettirdi, teknesi üst üste atılmış yunuslarla dopdoluydu.

"Sen misin Selim, Selim balıkçı..."

Demek Selim balıkçı da konuşurmuş insanla, diye, öyle bir bakışla baktı ki balıkçıya...

"Benim Osman, benim," dedi Selim balıkçı, az sonra ona yanaştı, tekneyi rampa edip Osmanın teknesine çıktı, hiç konuşmadan uzun bir süre teknedeki balıkları teker teker gözden geçirdi. "Yok," dedi, "bizimkisi yok." Dişlerini sıktı. "Kim ki... Öldüreceğim."

Osman ona bir sigara uzattı, Selim balıkçı somurarak, avurtları içeriye çökerek sigarayı içip bitirdikten sonra derdini Güdük Osmana anlattı, Alay mı ediyor, aşağılıyor mu beni bu Güdük diye de tetikte, kuşkudaydı. Osman dünya görmüş, ömür geçirmiş eski bir balıkçıydı, Selimin derdini Selim kadar değilse de hemen ona yakın anladı, onun kuşkusuna, acısına içtenlikle katıldı. Selimin belki de minnettarlık duyduğu ilk insandı bu Güdük Osman yeryüzünde.

"Kel Dursun Reisi bilir misin?" diye sordu Selim balıkçıya. "Hani Laz..."

"Bilirim," dedi Selim balıkçı.

"İşte o, beş tekneyle denizi yağma etti, Erdekte Deli Zargana koyuna o kadar yunus yığı ki şu tepe kadar... On bir kazanla kaynatıyor, milyoner olacak. Allah bilir ya senin yunus orada, git ara..."

Osmanın bunu söylemesiyle Selim balıkçının kendi teknesine atlaması, motoru çalıştırması, son hızla Erdeğe doğru gitmesi bir oldu.

Deli Zargana koyuna gelirken, havaya savrulan dumanları görünce, balık yağı kokuları burnunun direğini kırınca Selim balıkçı bayılır gibi oldu, eli ayağı titremeye başladı, hemencecik de kendini toparladı, çabucak kıyıya demir attı, küçücük kayığına bindi, denizi yararçasına kürek çekip bir anda kıyıya ulaştı, kumların, çakıl taşlarının üstü tepelenie yunus balığı yığılıydı, her birinin kafasında birer kara delik, küçücük kayığını oraya bıraktı, kumlar ayaklarının altında çatırdadı. En büyük balık yığınına gitti, balıklar gelişigüzel üst üste atılmışlardı. Tayfalar, Kel Dursun Reis oldukları yerde durmuşlar bu yeni gelen, inceden inceye balıkları inceleyen adama merakla bakıyorlardı. Kazanlar, tam dokuz tane dumanlanarak fokurduyor, tayfalar bir Selim balıkçıya bakıyor, bir parça parça kestikleri balıkları altlarında kocaman kütükler yanan, harlı yalımların çepeçevre sardıkları is bağlamış kazanlara dolduruyorlardı. Birinci kümenin balıklarını teker teker gözden geçiren Selim balıkçı ikinciye atladı, belki bir yarım saat onları da gözden geçirip sivri kayanın ardına geçti. Kayanın ardına balıklar, sırt sırta serilmişlerdi. Selim balıkçının birden yüreği hızlı hızlı çarpmaya, gözleri kararmaya, başı dönmeye başladı. İlerde, iki adım önünde kendi yunusu yatıyor, sırtındaki ben karardıkça kararıyor, kırık kanadı savruluyordu.

Selim balıkçı bir süre orada, ayakta sağa sola sallandı kaldı, so-

nunda :

"Dursun Reis kim?" diye sorabildi.

"Benim," diye kırçıl sakallı, gaga burunlu, kaz boyunlu, üç köşe gözlü, azıcık kamburu çıkmış bir adam ona doğru yürüdü. "Benim, ben Dursun Reisim, ne istiyorsun?"

Selim balıkçının bu sözleri duymasıyla onun üstüne atılıp gırtlığına sarılması bir oldu. Balıkçının güçlü kolları Dursun Reisin ince boynunu dehşet bir mengeneyle aldı, sıktıkça sıkıyordu.

Selim balıkçının altında, kumların üstünde debelenen Dursun Reis can çekişiyordu ki tayfalar yetiştiler. Yetiştiler ama Selim balıkçının parmaklarını Reisin boynundan bir türlü söküp alamıyorlardı. Ötekinin gözü yumruk gibi dışarı uğramış, dudakları morarmış, öldü ölecekti, sonunda Kürt Remzi tayfa yetişmeseydi, Kel Dursun Reis rahmeti rahmana çoktan kavuşmuş olacaktı. Kürt oğlu baktı ki hiçbir çare yok, hemen Selim balıkçının hayalarına atılıp burmaya başladı, buna dayanamayıp kendine gelen Selim balıkçının elleri çözüldü. O kadar tayfa onu uzun bir süre uğraşarak zor yumuşatabildiler.

Selim balıkçı başı önde oradan ayrılırken :

"Seni öldüreceğim hey kel," dedi soğukkanlılıkla. "Seni bu dünyada yaşatmayacağım, daha iki üç gün bekle. Öldürdüğün şu balığım gibi, senin kellene tam yedi delik açacağım, hele azıcık bekle alçak, kanlı katil Kel Dursun... Ben bu dünyada sağ oldukça bu balığın kanını, öcünü yerde, sende koymayacağım ulan kel... İstanbula gidip hemen geriye dönüyorum, hazır ol..."

Bütün bu sözleri o kadar soğukkanlı söyledi ki Selim balıkçı, zaten yarı ölü, bitkin hale gelmiş Kel Dursun Reis ürperdi, soğuk soğuk terliyordu.

Selim balıkçı uzaklaşıp gittikten sonra ayakta duramayacak duruma gelmiş Dursun Reis :

"Toparlanın çocuklar," dedi, "bu adam delirmiş, kudurmuş, şimdi İstanbula silah almaya gidiyor, dönüp bizimle savaşa girişecek. Ya biz onu öldürüp hapse gireceğiz, ya o bizi öldürecek mezara gireceğiz. Haydin, hemen toparlanın, doğru Karadenize, Marmara o çıldırmış kudurmuşun başını yesin. Allah balığının belasını versin. Benim çoluk çocuğum var. Bu Marmarada kalırsak, arar bizi bulur o... Biz bir adamdan değil, bir deliden kaçıyoruz. Onun bulamayacağı yere, Kara-

denize... Eeeh, Karadenize kadar gelir de, orada da bizi bulursa ya Allah bize verir o zaman da, ya da ona..."

Kazanlardaki yağları fiçılara doldurup ateşleri söndürdüler. Kumluktaki balıkları tekneye taşıyıp Selim balıkçının ardından teknelerinin başını Boğaza çevirip denize açıldılar.

Selim balıkçı, sabaha karşıydı ki Kör Mustafanın kapısını çaldı, o Selimi karşısında görünce hiç şaşırmadı :

"Dur giyineyim de..." dedi, hemen içeriye koştu, giyindi kuşandı geldi, "buyur Selim balıkçı," dedi.

Selim balıkçı :

"Durmanın sırası değil," diye ölü bir sesle konuştu. "Hemen bir filinta, ne kadar kurşun verebilirsen o kadar da kurşun... Çabuk, durmanın hiç sırası değil..."

"Yaa, ben sana demedim miydi Selim balıkçı, ben sana... Durmanın hiç sırası değil... Hiç hiç sırası değil... Durmanın hiç... Elin adamı, Kumkapının, Samatyanın, Bandırmanın, Karadenizin tüm balıkçıları zengin, Karun oldular Yunus yağından... Durmanın hiç sırası değil... Hemen, hemen getiriyorum filintayı... Bir Alaman filintası ki, bütün Yunusları gözlerinin bebeğinden vurabilirsin..."

"Getiiii," diye bağırdı Selim balıkçı öfkeli, titreten bir sesle...

"Getiriyorum, hemen, hemen... Biliyorum, biliyorum işin acele, biliyorum. Öteki balıkçılar Marmarada Yunus koymadılar kökünü kurtuttular, biliyorum, sen geç kaldın Selim balıkçım. Sana çok çok kurşun gerek."

"Çok," diye bağırdı Selim balıkçı. "Ne kadar varsa... Ne kadar..."

"Biliyordum, biliyordum, sen çok beceriklisin, yürekli bir adamsın, senin bir gün gelip zengin olacağını biliyordum... Yunusları, hepsini, kalanlarını gözbebeklerinden... Denizin balığı mı tükenirmiş canım! Gözbebeklerinden..."

"Keceees!"

"Geliyorum balıkçım, geliyorum, biliyorum acelen var. Hiç olmaz olur mu, el alem denizin tüm Yunusunu topladı, sen, sen, sen..."

Az sonra Kör Mustafa bir elinde büyük bir torba fişek, pırıl pırıl bir Alaman filintasıyla geldi :

"Al kardeş," dedi. "Parasını da ne zaman istersen ver. İstersen

sana beş tane, on tane daha filinta veririm... İstersen de sandık sandık mermi veririm."

"Yeter," dedi Selim balıkçı. "Bu işimi görür. Paranı da önümüzdeki hafta alırsın..."

"Ne zaman istersen ver, ne zaman işine gelirse..." dedi Kör Mustafa.

Selim balıkçı koşarak yokuştan aşağıya, deniz kıyısına indi, Yeşilköyden mazot aldı, denize açıldı, Alaman filintası kucağında, bir büyümlü elin gökyüzüne dokuduğu şıkır şıkır yıldızların altında Deli Zargana koyuna doğru yöneldi.

Koyda kimse kalmamıştı. Ocaklardaki birkaç kütük daha tütüyordu, ötede kayanın dibinde bir tek de balık kumların üstünde upuzun yatıyordu. Selim balıkçı kıyıya demirlediği teknedan inip balığa doğru yürüdü geldi, başucunda durdu. Balığın sırtındaki kara ben gitlikçe soluyor, rengini yitiriyordu, baktı baktı, hiçbir şey demeden oradan ayrıldı. Selim geldiğinde yunusun üstünde dönen bir bölük arı o ayrılınca geldiler, gene vızıltılarla orada kumlara yakın dönmeye başladılar.

Selim balıkçı ayaklarını sürükleyerek yorulmuş bitmiş, tekneye döndü, eski battaniyesini başaltından alıp sarındı, başını tahtaya koyar koymaz da uyudu.

Uyandığında gün bir hayli yekinmişti. Hava ılıktı, deniz, güneş, toprak, bahar birbirlerine karışmışlar bir hoş, insanı sevinçten uçuran bir güneş kokusuyla kokuyorlardı. İnce, az köpüklü dalgalar gelip kıyıda çakıl taşlarında kırılıyordu. Selim balıkçı şöyle yan dönüp göz ucuyla balığa baktı, arılar balığın üstünde, bir top, daha öyle dönüyorlardı kumlara yakın.

Motoru çalıştırdı. Bir daha da arkasına dönüp bakmadı, tekne İstanbula doğru yol alıyordu.

Öldürülen yunusla birlikte Selim balıkçı üstüne çok şeyler söylendi İstanbul şehrinde. Bir yunus balığıyla bir balıkçının hikayesi her yerde günün konusu oldu. Bu hikaye bire bin katılarak Boğazdan Pendige, Pendikten Karamürsele, Marmara adasına, Silivriye, Tekirdağa, balıkçıdan balıkçıya, tekeden tekneye ta Şarköye, Geliboluya, Çanakkaleye kadar, bütün Marmara denizi kıyılarına ulaştırıldı.

"Deli olmuş adamcağız, vah Selim, balığı öldürülünce divaneye dönmüş."

"Vah vah Selim, vaaah!"

"Tek başına düşmüş Marmara denizine, deli gibi dolanır dururmuş koca denizi..."

"Ararmış balığını, yunusunu..."

"Sevdalısını..."

"Ararmış deli gibi..."

"Bu da balığa sevdalanmış."

"Balığın koynuna girilmez."

"Balığın memeleri yok."

"Yunus soğuk bir yaratıktır."

"Bu da balığa sevdalanmış."

"Balığın dili yok..."

"Güzel sözler bilmez."

"Kolları yok kucaklayamaz."

"Bu da balığa sevdalanmış..."

"Balığı öldüren kel kafalı Dursun Reisi yakalamış Erdek çarşısının ortasında, çınarın altında, yakalamış boğazından, altına almış sıkılmış sıkılmış."

"Bütün Erdek çarşısı bir olmuş da kel kafalı Dursun Reisi elinden alamamışlar."

"Elinden aldıklarında da yarı canlıymış."

"Can çekişiyormuş Kel Dursun."

"Gebersin köpek!"

"Ne istemiş sevdalının balığından!"

"Gırtlığını kesseydi Selim balıkçı köpeğin."

"Gözlerini oysaydı."

"Derisini yüzseydi."

"Bir de güzel balıkmuş, insan sevdalanır böylesine."

"Selim balıkçı sevdalanmış."

"Selim balıkçı konuşurmuş onunla..."

"O gün doğarken gelirmiş."

"Atlarmış Selim balıkçının teknesine, almış aynayı eline..."

"Atma atma arkadaş atma, din kardeşiyiz."

"Kim atıyor lan, gören var, hem de iki gözüyle."

"Gören var, Selim deli mi ki durup dururken bir balığa sevdalan-
sın?"

"Eskiden, şimdi değil ya, şimdi zamane piçe kesti, eskiden deniz-
kızı görmemiş balıkçı var mıydı şu Marmarada?"

"Şimdi yok."

"Kalır mı?"

"Kalırlar mı hiç, bizim gibi piçlerin, yozların, saygısızların, dinsiz
ahlaksızların, hak yiyenlerin, harama uçkur çözenlerin, tayfaları, çırak-
ları dövenlerin, keyfine troller, ağlar dolusu balığı öldürüp, kokutup
gerisin geri denize dökenlerin arasında ne işi var denizkızlarının!"

"Yalan söyleyenlerin, dedikodu edenlerin..."

"En yakınlarının, arkadaşlarının, analarının, babalarının, kardeş-
lerinin kuyularını kazanların..."

"Birbirlerinin gözlerini oyanların..."

"Çaresizleri ezenlerin..."

"Fıkaraların derisini yüzenlerin."

"Denizi kurutanların..."

"Denizkızlarının böylesi bir İstanbulda ne işleri var. Bizim ara-
mızda..."

"Altta kalanın canlarının çıktığı..."

"Yaralı parmağa işlemeyenlerin..."

"Birbirlerine düşman olanların..."

"Selim balıkçı kaçır insanlardan..."

"Kaçtı, iyi yaptı."

"Bir tek denizkızı kalmış Marmarada..."

"De git oradan lan!"

"Senin orospu karın gitsin."

"De git oradan yalancı..."

"Senin patrona anan gitsin."

"De git oradan palavra..."

"Senin dümbük, pezevenk, boynuzlu baban gitsin..."

"De git..."

"Bir tane kalmış Marmarada denizkızı."

"O da Selimi bulmuş!"

"Her sabah gün doğmadan Büyükadanın önünden, Zümrüt koyundan koparak gelir, Selim balıkçının teknesine çıkarmış, aynayı alır, uzun, ışık gibi sarı saçlarını tararmış. Sonra..."

"Sonra girermiş Selim balıkçının kamarasına ağzı yukarı yatar, Selim balıkçıyı beklemiş. İşte bu sıralar, denizkızı Selim balıkçıyı beklerken yangınlıktan ateş gibi olurmuş. Selim balıkçı da gelir onun koynuna girermiş. Böylece birleşirlermiş. Denizkızı Selimi çok kıskanır-
nırmış, Selim bir insan kadına bakmayagörsün, Selimin eli bir insan kadının eline değmeyegörsün, denizkızı, yani balık, kokusundan an-
lar, denizi birbirine katar, dünyayı Selim balıkçının başına dar eder-
miş."

"Deniz kızları çok kıskançmış, çok."

"Ol sebepten bu Selim balıkçı da insan olan insanla konuşamaz-
mış, hiç."

"Ol sebepten insandan kaçarmış."

"Üç çocuğu olmuş Selimin balıktan... İki kız biri oğlan..."

"Kızlar analarına benzemiş."

"Selim almış oğlanı, Adapazarına kendi familyasına göndermiş. Oğlan büyümüş, Oğlan büyümüş de deniz kıyısından ayrılmaz ol-
muş."

"Oğlan büyümüş de..."

"Otururmuş denizin kıyısına susuz ekmeksiz, gözlerini kırpmad-
an Karadenizin sularına, ötelere bakarmış."

"Kel Dursun Reis kaçmış... Ta Hemşine, memleketinin kayalık-

larına kadar..."

"Selim onu öldürür."

"Selimin oğlu da onda anasının öcünü koymaz, öldürür onu."

"Denizkızıyla da cima etmek, balıkla, deli Selim balıkçıdan başka kula nasip olamaz."

"Denizkızıyla, balıkla insanın çiftleşmesi kim bilir ne tatlı, hoş olur."

"Alay etme bu ilki değil..."

"Selim ilki değil oğlum..."

"Ta Nuh babamızın gününden beri, tufandan beri balıklarla insanlar aşna fişnedir. Deniz kızları en yakışıklı erkekleri ta Nuh babamızın gününden beri baştan çıkarırlar."

"Selim de bu kıyıların yakışıklı adamı."

"De git ulan, tuzlayım da kokma e mi, ham deri, çarpana..."

"Şimdi Selimin, ölmüş balık karısının..."

"Günahtır lan alay etmeyin oğlum."

"Çarpılırsınız oğlum."

"Dünyadır bu, kimin ne olduğu belli mi?"

"Balık kıızı, denizkızı hiç aybaşı olur mu?"

"Memeleri var mı?"

"Orası geniş mi?"

"Sıcak mı?"

"Sarılıp öper mi?"

"Öpüşü yakar mı?"

"Selim ona..."

Bütün bu söylenenleri beş aşağı beş yukarı Selime ulaştırıyorlardı, daha da bire beş katarak, Selimi kırmak, üzmek için... Selime başka türlü yanaşamayanlar, ondan ürken, korkanlar, yüzüne karşı onunla alay edemeyenler, onu çekemeyenler veryansın ediyorlardı. Selim dinlemiyor, dinlemez görünüyordu ya, duymamazlık da edemiyordu. Selimin balıkla nasıl yattığını, orasını, memelerini nasıl tuttuğunu balıkçılar ortalığa düşmüşler hayasız bir biçimde kadına kıza, yaşlıya çocuğa durmadan anlatıyorlardı. Dedikoduda, çekememezlikte balıkçıların üstüne yoktur, o zamanlar Kumkapı, Menekşe balıkçıları daha da berbattılar.

Bütün bu olup bitenlerden sonra uzun bir süre bir daha ne Selim

balıkçıyı, ne teknesini kimsecikler ne Menekşede, ne Samatya, ne Kumkapı, ne Ahırkapı, ne Haliçte, ne Boğazda, ne de İstanbulun herhangi bir yerinde görebildiler. Ve de İstanbulun balıkçı halkı karşılarında laf dokunduracak birisini bulamayınca denizkızıyla Selimin maceralarını her gün her gün birbirlerine anlatmaktan usandılar, yoruldular, vazgeçtiler.

Selim balıkçı Kumkapıya hiç uğramadan Menekşeye, teknesinin burnuna resmedilmiş kıpkırmızı bir yunus balığıyla döndüğünde, artık sanki her şey unutulmuş, közler kül bağlamıştı.

İhsanı öldürdükten sonra Zeynel Sirkeci istasyonuna gitti. Ta-bancası çıplak, beline sokulu, dimdik, yürüyüşünü değiştirmiş, dizleri-ni kırmadan adım atarak peronda bir gidip bir geliyor Hüseyin Huri-yi, öteki serseri çocukları bekliyordu. Hüseyin Huri, şimdi yirmi biri-ni sürüyordu. Babası, ta o zamanlar bir yolunu bulup Urfadan Al-manyaya çalışmaya gitmiş, anası da ölünce Hüseyin Huri el aralığında kalmış, sonra da bu kimsesiz çocuğu bir genelev anası evine almıştı. Çocuk genelevde orospuların arasında büyümüş, çocuksuz, çocuk öz-lemiyle yanan bütün genelev kızları ona analık yapmışlar, Hüseyin Huriyi şımarttıkça şımartmışlardı. Hüseyin de onların emeklerini boşa çıkarmamış istediklerinden de eksiksiz bir çocuk olup çıkmış, dokuz yaşında dünya gezgini donunu giyip kendini ülkeden ülkeye, sınır, karakol, pasaport, kafabağı, hiçbir şey dinlememiş, dünya onun bir çiçek bahçesi imişçesine elini kolunu sallaya sallaya dolaşmıştı. Bu dokuz yaşındaki çocuk büyüklü küçüklü bütün gazetelerimizin gün-lerce baş sayfalarında boy boy fotoğraflarıyla maceralarını bastığı paha biçilmez konuları olmuştu. Bir gün bakmışsın Hüseyin Huri Alman-yada bir uçağın merdiveninde kürklü bayanlar, paltolu, şık erkekler arasında gülümsüyor, kalın dudaklarını yayararak, tıraşlı sivri kellesi, cin gibi kara gözleriyle... Ve gazeteler işi gücü bırakmışlar, bu dokuz ya-şındaki bızdığın koskocaman uçağa nasıl bindiği üstüne yorumlar ya-pıyorlar... Bir gün bakmışsın, Hüseyin Hurinin gülümseyen resmini ajanslar Londradan özenle yollamışlar... Gene gazeteler birbirine gir-mişler, atlatma uydurma haberler girila gidiyor, bu tansık çocuk Lond-raya nasıl, hangi yolla gitti diye. Bin bir yorum, bin bir olasılık... Boy boy, iki, üç, dört sütunlu gülen çocuk fotoğrafı... Bir gün bakmışsın Hüseyin Huri soluğu bir vapurun bacası dibinde geceleyerek taaa Gü-ney Afrikada almış. Ve Afrika yetkililerince açıklama üstüne açıklama

Hüseyin Huri üstüne... Almanyada, İstanbulda, İsviçrede Huriyi zenginler paylaşamıyorlardı da bu sıralar. Yüreklere acımayla, sevgiyle, iyilikle dolu zenginler Hüseyin Hurinin, bu çok ünlü kişinin üstüne eğilmemezlik etmediler, onu evlerine aldılar, bu gülümseyen kara gözlü çocuğa kendi çocuklarının giyitlerinden de güzel giyitler giydirip yanlarına aldılar, Münih, Berlin sokaklarında, alanlarında onunla, çocuğun eline şefkatle tutmuş fotoğraflar çektiler. Hele bir resmi vardı Hüseyin Hurinin İsviçre Alplerinde çekilmiş, hem de renkli, bu çocuk Hüseyin Huri değil de, İran Şahının oğlu Rıza Pehlevi derdin, bu iki çocuk o kadar birbirlerine benzemişler. Kara gözleri tıpkı, sivri kafaları, ortadan ikiye ayrılmış saçları, ayaklarındaki skiler, ski kılıkları, dik dik bakışları, bu bakışın altındaki utangaçlıkları aynı.

Sonra bir baktık bu büyük dünya macerasına doymuş çocuk, on iki yaşlarında soluğu Sirkeci garında almış. Nerede Münihler, Berlinler, Bonlar, Cenevreler. Nerede Londralar, Capetownlar, Kahireler, Şamlar, Beyrutlar. Nerede Stockholmler, Oslolar, Madridler, nerede o güzel, sarışın, altın, inci, elmas, kürk içindeki kokuları baş döndüren analar babalar, şefkatler, güzellikler, güzel yatlarda deniz sefaları, uçaklar, vapurlar, otobüsler, trenler, İsviçre gölleri, İtalya operaları, Hüseyin Huriyi bir keresinde bir anası babası operaya da götürdüler Milanoda, bu gözünü daldan budaktan esirgemeyen çocuk ilk olarak, kürkler, mücevherler, her biri bir kazık olmuş, bostan korkuluğu adamlar, el öpmeler, dalga dalga sıcağa, pis soluğa karışmış ağır kokular, uçuşan kürk tüyleri, sahnede alabildiğine böğüren bir hoş giyinmiş boynuzlu, tuhaf kılıklı, uzun eşşek kulaklı, renk renk, durmadan iç geçiren, birbirleriyle, hem dinliyor görünen, hem de fısıl fısıl konuşan insanlar arasında bozuldu, nerede götürüldüğü sirkler, gazinolar, nerede, Hüseyin Huri hepsini bir kalemde silip süpürüp atmış, gelmiş Sirkeci garına demirlemişti. Buradaki yerli, serseri çocuklara karışmış, onlarla sur kovuklarında, Gülhane parkında, trenlerin içinde yatıp kalkmaya, kumar oynamaya, kafayı çekmeye, tufacılık, sövüşçülük, yankesicilik yaparak gününü gün etmeye başlamıştı. Sonunda çok zengin, yani altı yılda üç fabrika sahibi olmuş, yani Demokrat Partinin has adamlarından birisi Hüseyin Hurinin Sirkeçide ahlaksız çocuklar arasında süründüğünü duymuş, böyle bir şeyi duyar da yeni, yüreği acımayla, sevgiyle, insanlıkla dolu zenginimiz hiç durur mu,

böyle ünlü, cin gibi, üstelik de İran Şahının oğluna benzeyen bir çocuğu böyle başboş, Sirkeçide bu serseri, bu bozulmuş çocukların arasında bırakır mı? Hemen polise Hüseyin Huriyi bulmaları, bulup kendisine getirmeleri için buyrultu çıkarttırmış, çocuğu polisler bir saat içinde bulup ona getirmişlerdi. Sabahleyin bütün gazetelerde, zenginimiz fabrikatör Fahrettin Çoksoylunun Hüseyin Huriyi evlat edindiği üstüne yazılar çıkmıştı. Uzun boylu, briyantimli saçları fotoğraflarda bile parlayan bir adamın yanında hırpani kılıklı bir çocuk gülen cin gibi kara gözleriyle kameraya dik dik bakıyordu. Sonra gazetelerde, haftalık renkli dergilerin kapaklarında Hüseyin Hurinin Fahrettin Çoksoyluyla çekilmiş çok resimlerini gördük... Resim altları da Hüseyin Hurinin ününe, şanına, yeni babasının zenginliğine göre özenle yazılıyorlardı. Artık Hüseyin Huri bu resimlerde hep ski kılığındaydı. Abantta, Uludağda, İzmirde, Adanada hep ski kılığında ve iki uzun değnek gibi skileri elinde... Hüseyin Hurinin yeni babasıyla son resmi Alp dağlarında çekilmişti. Bu sefer uzun boylu babası, yeni sarışın anası da ski kılığındaydılar, bir dağ evinin önünde duruyordular. Arkalarında da karlı, görkemli bir dağ... Hüseyin Huri burada boynunu bükmüştü. Kara gözleri de hüzün doluydu. Kalın dudakları uzamış, sarkmıştı.

Bir ay sonra mı ne, Hüseyin Huri artık iyice Sirkeçideydi. Bu onun son macerası olacaktı. Hüseyin Huri sırtındaki ski kılığıyla bir süre Sirkeçide, Eminönü, Beyoğlunda dolaştı. Bu kılık belli ki hoşuna gidiyordu. Sonra bu kılıkla herkes de onu tanıyor, Beyoğlundan geçerken bütün başlar ona çevriliyordu. Yeni babası, yani Fahrettin Çoksoylu nedense ona ski giyitinden başka bir giyit almayı akıl etmemişti. Ne don, ne atlet, ne de başka bir şey... Pahalı ski giyitlerini çıplak bedenine giyiyordu, ama olsun, ısıtıyordu bu giyitler onu. Babası onu bir daha hiç aramadı, yani son babası, Fahrettin Çoksoylu. O da birkaç ay bu kılıkta dolaştıktan sonra iyi bir paraya bu kılığı Bursalı bir tüccara okuttu.

Ondan sonra dünya gezgini Hüseyin Huri Sirkeçiyi mekan tuttu, oradan bir daha ayrılmadı. Zeynelle tanışıklıkları eskidir. Zeynel Menekşeye geldikten bir yıl sonra Çolak Alinin balığını Balıkpazarında satmış trenle Menekşeye dönerken garda Hüseyin Huriye rastladı. Hüseyin Huri o zaman daha üstündeki ski giyitini çıkarmamıştı. Bun-

dan sonra Zeynel bir aya, iki aya bir, üç aya bir Sirkeciye, sıkılınca geldi gitti. Buradaki çocukların hemen hepsini tanıdı. Hırsızlıklara, yankesiciliklere, söğüşçülüklere katılmadı. Öylece onları konuşmadan, içine kapanık, çok konuşan Hüseyin Hurinin maceralarını dinleyerek seyretti. Sirkeci'den çok çocuk geldi geçti... Ama Hüseyin Huri oradan ayrılmadı, Anadolu'dan, İstanbul'un fıkara semtlerinden kopup gelen her çocuk kuşağını kumarda, yankesicilik, tufacılık ve söğüşçülükte, kaçakçılıkta ve sigara satışlarında o yönetti. Hüseyin Hurinin polislerle çok iyi ilişkileri vardı. Sirkeci'de polisin bir numaralı adamı oydu. Arkasında polis olmasın, kim takardı Hüseyin Huriyi... Geçenlerde sigara toptancısı Çolak Salmanı öldürüp ölüsünü demiryolunun üstüne boylu boyunca serdi de bunu da Sirkeci'de hem çocuklar, hem herkes gördü de polis gene Hüseyin Hurinin kılına dokunmadı. Hüseyin Huri istasyonun o Boğaza bakan duvarlarının dibinde bir sürü adama zar attırır, kumar oynatır da onun kılına bile kimse dokunmaz.

Hüseyin Huri ortalıkta gözükmedikçe Zeynel sabırsızlanıyor, garın kapısına gidiyor, kıyıya yanaşan vapurlara bakıyor, sonra dönüyor, Cağaloğlundan yana bakıyor, sonra gene aynı kurumlu hal ile yerine gelip yürümesini sürdürüyordu. Çocuklar kapıda kaçak sigara, Malbro, Kent, Dunhill satıyorlardı bağrışarak... Zeynel Çeliğin içi içini yiyordu. Zeynel on beş yaşına gelince kendisine Çelik soyadını yakıştırmıştı. Anasının babasının soyadını unutmuştu. Belki de hiç bilmiyordu, kim bilir onların soyadları neydi? Ama bu soyadı hoşuna gidiyordu Zeynelin... Çelik... Sağlam... Çelik gibi adam... Sert, kırılmaz... Çok güzel... Ne güzel... Oysa ki Zeynel dünyanın en...

Menekşeye geldikten birkaç ay sonra artık her işe koşan oydu. Çekmece deresine, derenin kıyılarına çekilmiş kayrakları o yıkıyor, temizliyor, balıkçıların köprü üstüne serdikleri ağlarına o göz kulak oluyor, balıkları bekliyor, ağ ören İlyaya, Tatar Aliye, Canoya o yardım ediyor, iplik yumaklarını açıyor, mantarları, naylon topları, naylon şamandıraları o ağlara bağlıyor, ağlardaki balıkları ayıklıyor, teknelere sabahlardan akşamlara kadar dur durak bilmeden ağları o taşıyordu. Tekne onarıcısı, boyacısı Capon Ahmedin başyardımcısı da gene Zeynel'di. Zeynel sabahlardan akşamlara durmadan işten işe koşuyor, kim ne söylerse söylesin kırk parça yapıyordu. Gittikçe de Zeynelin ellerinin hüneri artıyor, çeşitleniyordu. Ağ örmeden motor onarımına,

badanacılıktan muslukçuluğa kadar akla ne iş gelirse yapıyor, bunlara karşılık birisi ona para verecek olursa, yumuşacık, utangaç, başı yerde, yerin dibine geçerek, "istememez, neye gerek!" diye savuşuyordu oradan. Bu hiç kimsenin isteğini geri çevirmeyen utangaç, hemen hemen hiç konuşmayan çocuğa da Menekşeliler yüklendikçe yükleniyorlardı. Neredeyse çocuklarının boklu donlarını da Zeynele yıkatacaklardı. Bazı karlı kış gecelerinde Zeyneli uyandırıp bir şişe şarap aldirmek için onu Çekmeceye, olmazsa Yeşilköye, Bakırköye, ta İstanbula kadar bile gönderiyorlardı. Esrar içiciler bile sıkıştıklarında esrarlarını ona verip saklatıyorlardı. Zeynel bütün bunların hiçbirisine yok demiyordu. Ne iş buyururlarsa gülümseyerek, sanki bu işi bu dünyada ondan başka yapacak kimse yokmuş gibi yapıyordu. Tayfası hastalanan, kaçan, olmayan balıkçılarla denize çıkıyor, verilerse bir payı utanarak alıyor, payını ne yapacağını bilmeden elinde balıklar ortalıkta öyle şaşkın, tedirgin dolaşıp duruyordu. Söylediklerine göre geceleri durmadan sayıklıyor, sabahlara kadar bağıriyormuş. Hastalanan kadınların yemeklerini pişiriyor, çamaşırlarını yıkıyor, evlere durmadan mahalle çeşmesinden kova kova sular taşıyordu. Bir anda belki üç tane, beş tane işi birden buyuruyorlar ona, oysa soğukkanlılıkla işleri sıraya koyduktan sonra başlıyordu koşuşturmaya... Menekşede bunca yıl kaldı da bir tek kişinin bir isteğini geri çevirmedi, hep gülerek her şeyi kabul ediyordu. Zeynelin bütün bu çabalarına karşılık, üstelik de herkes ya alttan alta, ya da yüzüne karşı onunla alay ediyordu. Zeynel Menekşeye geldiğinden bu yana bir tek kişinin isteklerini geri çevirdi, o da İhsanın... İhsan şu Çekmeceyle Menekşe arasındaki gazonun, yani randevuevinin sahibesi Gelibolulu Melihanın dostu ve hem de fedaisiydi. İstanbulun da tanınmış, namılı kabadayılardanandı. Hep kemerinin altına sokulu çifte nagant tabancayla dolaşır, en küçük bir dalaşta tabancasına sarılırdı. Dört tane adam öldürdüğü, yıllarca hapis yatıp çıktığı burada biliniyor, herkes ona göre İhsana karşı ayağını denk alıyordu. Balıkçılar tuttıkları en iyi balıkları önce İhsana getiriyorlardı. İhsan bu seçme balıkları alıyor, isterse parasını veriyor, istemezse vermiyordu. Florya plajlarının, gazonlarının, Yeşilyuva, Mimar Sinan kerhanelerinin haracını alıyor, sabahlardan akşamlara kadar ya kahvede kumar oynuyor, ya da ceketini sırtına atılı kıyıda, denize tükürerek dolaşıp duruyordu, sarı uzun bıyıklı, geniş omuzlu, geniş yüzlü,

çift çeneli birisiydi. Her gün çok renkli, başka başka kravatlar takıyor, pantolonlarını pahalı kumaştan bol paça diktiriyor, ütüsü de kılıç ağzı gibi duruyordu. Bir gün Menekşede, hiç yoktan, tabancasını çekip üç kişiyi kanlar içinde yere serdi, adamlar ölmediler ya, sakat kaldılar. İhsan bu yüzden her ne hikmetse bir gün bile içerde yatmadı... Adamları vurduktan bir hafta sonra mıydı ne, İhsan, Zeyneli çağırıp elindeki balıkları ona uzattı : "Al bunları eve götür," dedi. Zeynel onu duymamış gibi yaptı, İhsan aldırmadı, üsteledi. Zeynel gene aldırmadı, orada plajın önündeki köprüde öyle dimdik donmuş kaldı. İhsan bağırdı çağırdı, o öyle kaskatı kesilmiş, gözlerini kırpmadan olduğu yerde çivilenmiş bekledi. İhsan sonunda, "tuh Allah senin belanı versin soysuz oğlan," dedi, arkasını ona döndü, elindeki balıkları başka birisine uzattı, o uzattığı adam İhsan ona büyük bir onur bağışlamış gibi koşarak balıkları onun evine götürdü. İhsan birkaç kere daha iş buyurarak Zeyneli denemeye kalktı, çocuk gene kaskatı kesildi onun önünde, yerinden kıpırdamadı. İhsan bu çocuğun kendisine karşı davranışlarından dolayı şaşkınlıktan şaşkınlığa düşüyordu. Uzun yıllardan bu yana İstanbulda ona bu biçimde ancak bu çocuk karşı gelebiliyordu. O da ne yapsın aldırmadı. Bir daha da Zeynelin yüzüne bakmadı. Sanki Menekşede böyle bir insan, Zeynel adında bir delikanlı yoktu.

Zeynelin Selim balıkçıyla arası çok iyiydi. Zeynel Selim balıkçıyı nerede görse hemen ayağa kalkıyor, ona karşı en saygılı tavrını takınıyordu. Selim balıkçı da ona en büyük değeri veriyor, geçerken, "merhaba delikanlı" diyerek kalın, tok sesiyle, onun sırtını dostlukla okşuyor, gözlerinden sevgi taşarak Zeynele bakıyordu. Zeynel arada sırada da, yılda bir, iki, üç ay, bir de bakmışsın, ortadan yitiveriyordu. Nereye gidiyor, ne yapıyor kimse bilmiyordu. Ama Zeynelin gitmesiyle Menekşedeki hemen bütün işler duruyordu. Teknelerin onarımı, boyanması, motorların silinip temizlenmesi, ıskarmosların, küreklerin yapılması, sobaların sökülüp yerlerine geri takılması, türlü türlü işler onun dönüşünü bekliyordu.

Zeynelin bir kere olsun ağzını açıp da bir kişiye bir kötü söz söylediği, bu kadar işten bir kerecik olsun yakındığı görülmuş değildi. Hep düşünceli; hep başı yerde, hep gülümseyen, hep sabırlı, dayanıklı, her işe sevinçle koşan, hep çok utangaç...

Bacaklarına yepyeni bir blucin çekmişti, pantolonun geniş paça-

ları sarı kundurasının üstüne düşüyor, yeri süpürüyordu. Kırmızı bir gömlek giymiş, lacivert ceketinin yaka cebine de gene kırmızı bir mendil sokmuştu. Bir de masmavi bir kravat bağlamıştı. Pantolonu belini iyice kavramış, bacaklarına, kışına iyice yapışmış, kışını daha da küçültmüştü. Sarı kıvrıkcık saçları ensesinden ceketinin yakasına kadar lüle lüle dökülüyordu. Bıyıkları kızıla çalıyor ve sarkıktı. Zeynelin yüzünde yeni terlemiş gibi duruyordu.

Zeynel yürürken üst bıyığını durmadan kemiriyor, arada durup gelen giden trenlere, koşuşan insanlara, vagonlara doluşanlara bir göz atıyordu. Gazete satıcıları, kaçak sigaracılar, lahmacuncular, balıkçılar, köfteciler, ayrancılar, işportacılar, Sirkeci alanını doldurmuş arabaların, taksilerin arasından kendilerine yer açmaya uğraşiyor, her birisi bir makamdan bağırsıyorlardı.

Zeynel peronda, Sirkeci alanında, arabalı vapur iskelesinde birkaç saat dolaştı durdu. Hüseyin Huriyi sabırsızlanarak bekledi, ötekiyse bir türlü ortalıkta gözükmüyordu. Ne yapması gerektiğini uzun uzun kendi içinde tartıştı, sonunda banliyö trenlerinin gittiği perona geçip orada volta vurarak dolaşmaya karar verdi. Ama buradan Menekşeliler trene binerlerdi. Ya onu görürlerse... Varsın görsünler, diye söylendi kendi kendine, ne olacak yani! Ve Sirkeci Halkalı hattının kıyısında istasyon boyunca voltalamaya başladı. Nasıl olsa bundan böyle ömrü hapisanede geçecek değil miydi?

Zeynel Çelik İstanbullu biraz bilirdi ama, en çok Menekşeyi, Menekşenin denizini, bir de Sirkeciyi bilirdi. Bütün Menekşe onun nasıl eviyse, Sirkeci de onun öylesine eviydi. Amma da gürültülüydü Sirkeci, ilk olarak bugün farkına varıyordu bunun... Üst üste binmiş trenlere akan insanların uğultuları, tren sesleri, sidik kokuları, kulağı sağır eden korna sesleri, vapur düdüklere, yoğun, eksilmeyen, hep yağın bir toz, nereden çıktığı belirsiz, eksilmeyen, genzi yakan bir duman, soğan, yağlı, közde kavrulmuş et kokusu, işportacıların, kaçak sigara, gazete satanların, köftecilerin, dolmuşçuların bağırmaları çağırmaları, ana avrat sövmeleri, yerlerdeki, üst üste kağıt parçaları, balık kılçıkları, portakal kabukları, güğümlerle soğuk su, ayran satanlar, kuzu kemikleri, duvar diplerine göllenmiş keskin bir amonyak kokusu salan işemikler, işemiklerin üstünde dönen sinekler, kaldırımların eğri büğrü çimentolarına düşmüş balgamlar, kirli, yağlı çaput parçaları, vapurlar,

bacaları, dumanları, trenlerin duman fışkırtan lokomotifleri, gar duvarının önüne çekilmiş bilmem kaç yılından kalmış küçücük bir lokomotif, yılın on iki ayı da insan boyu kazılmış, kazılıp toprakları ortaya yığılmış hendekler, Zeynel bütün bunları yalnız bugün apaçık olduğu gibi görüyordu. Neden acaba şimdiye kadar Sirkeciye hiç böyle bakmamıştı, neden hep şimdi gördüğü şeylere, onların bir parçasıymışçana karışıp gitmişti?

Karşıda Konyalı lokantası, oradan mis gibi döner kokusu, yemek, tereyağı buğusu gelir. Bir kere girip de orada yemek yemek nasip olmadı Zeynele. Allah izin verirse Zeynel hapse girmeden önce bir kere girip Konyalıya doya doya mis kokulu bir yemek yiyecek. Parası yeter mi ki? Yetse bile bu kadar kibar, güzel giyinmiş insanın arasında yemek yiyebilir mi ki, utancından yediği yemek boğazından geçer mi ki, yemek nasıl söylenir, çatal, kaşık, bıçak nasıl tutulur, suyu bardağa doldurup içebilir mi ki, parası yeter mi ki, cebinde ne kadar çok olsa da, garsona bahşişi verebilir mi ki, sandalyeye oturabilir mi, kaşıkla çorbasını üstüne dökmeden, ağzını yakmadan içebilir mi, yemeğin parasını ödeyebilir mi ki? Hüseyin Huri nerede kaldı, artık gelmez mi ki?

Dokuz yirmi treni Menekşeye doğru kalkarken Hüseyin Huri istasyona girdi, onu ta uzaktan görüp koşarak geldi, kucakladı, sonra da öteye çekilip şöyle Zeyneli tepeden tırnağa gözden geçirdi. Zeynel ona doğru bir iki adım atıp yanına vardı, başını yere eğip, utangaç :

"Öldürdüm," dedi, belindeki çıplak tabancasını gösterdi.

"Ne yaptın, ne yaptın?" diye coşkuyla, ama telaşla değil, sordu Hüseyin Huri.

Sesini daha da yükseltip başını kaldırarak :

"Öldürdüm," dedi Zeynel Çelik.

"Kimi?"

"İhsanı," dedi yalınlıkla, alçakgönüllü Zeynel Çelik.

"Melihanın İhsanını, öyle mi?"

"Öyle," dedi Zeynel, ne yapalım der gibi de bir yana boynunu eğdi.

"İyice öldü mü?"

"Bir iyice," dedi gene alçakgönüllülükle Zeynel Çelik.

"Polisler?"

"Bilemiyorum ya, şimdi herhal Menekşedeler."

"İyi yaptın," dedi Hüseyin Huri. "İnsan öldürünce insan gibi birisini öldürmeli, cihana nam salmalı."

Zeynel bu sözler üstüne sustu, başını önüne eğdi.

"Bağırdı mı?"

"Duymadım," dedi düşünerek Zeynel. "Belki de bağırmıştır." Başını kaldırdı.

"Benimki kıyameti kopardı pezevenk geberirken..." dedi Hüseyin Huri üzüntüyle. "Bir bağırdı bıçağı yiyince, tıpkı öküz gibi böğürdü."

"İhsan abi Allah bilir ki o kadar bağırmadı, belkim de hiç..." Anımsamaya çalıştı, baktı ki aklına gelmiyor vazgeçti.

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu Hüseyin Huri. "Teslim mi olacaksın?"

"Olmayacağım," dedi kesinlikle Zeynel Çelik. "Dışarda çok işim var."

"Öyleyse haydi gidelim, çocuklar seni burada görmesinler."

"Sen git," dedi Zeynel, "ben de bir iki saat sonra dönerim."

"Gece yarısından sonraya kalma," diye tembihledi onu Hüseyin Huri. "Sonra seni çok merak ederim. Ben gidiyorum."

Birbirlerinden ayrıldılar.

Zeynel, o, kıyıdaki yıkık köşkün önündeki kaldırımdan yürüyerek Sarayburnunda görünmez oluncadır ki döndü, eli ayağı titreyerek Konya Lezzet Lokantasına girdi. Girer girmez de pişman oldu, geriye dönmüş lokantayı çıkarken başgarson incelikle, azıcık da önünde eğilerek :

"Buyurun beyim," dedi, "bir emriniz mi var?"

Zeynel tepeden tırnağa buz kesip şaşırdı.

Yaşlı bir garson hemen yetişip ona bir masa gösterdi. Zeynel bundan sonrasını öldürseler anımsayamaz. Nasıl yemek söyledi, ona ne getirdiler, çatalı nasıl tuttu, kaşıkla mı yedi yemekleri, masada ekmeğin var mıydı, parayı nasıl verdi, garsona bahşiş bıraktı mı, masadan nasıl kalktı, ona bir şey söylediler mi, yoksa para da mı almadılar, hiç hiçbir şeyi anımsamıyor. Yalnız lokantadan dışarıya çıktığını, Sirkeciye, ıpslak tere batmış, arabalı vapur iskelesine vardığını biliyor. Kendine geldiğinde Sarayburnundaydı ve sırtının teri azıcık kurumuştü.

Arabalı vapur iskelesinin orada üç kere arka arkaya denize tükürdü, geriye döndü, istasyona geldi, büyük kapının köşesinde durmuş bir elinde tombala torbası, bir elinde sigaralar Kürt Caferi gördü, vardı, onun karşısına dikildi :

"Ben İhsanı öldürdüm," dedi.

"Ne zaman?"

"Az önce," dedi Zeynel. "Ağzının içine yedi kurşun boşalttım."

Onlar böyle konuşurlarken, bir anda yöreleri sigara satanlar, tombalacılar, gazete satıcıları, ayakkabı boyacıları, serseri çocuklar, fitil gibi esarcılar, eroinciler, şoförlerle doldu.

"Öldürdüm," diyordu Zeynel.

"Niye öldürdün?"

Bu soruya Zeynel şaşırıyor, verecek bir karşılık bulamıyor, kıvranıyordu.

"Öldürdüm işte. Öyle icap etti de öldürdüm."

Yöresi kaynaşıyor, kalabalık merakla soru üstüne soru soruyordu ona durmadan. O da yalnızca, eli belinde çıplak sokulu tabancasının üstünde, "öldürdüm," diyordu. Sanki, öldürdümünden başka bir söz bilmiyordu.

"Kahvenin ortasında... Yedi kurşunla..."

Polisler bu eski istasyonun kapısına birikmiş kalabalığa ters ters bakarak yanlarından geçip gidiyorlardı.

Zeyneli gittikçe büyüyen kalabalık bunalttı :

"Ben varayım gideyim arkadaşlar," dedi. "Varayım gideyim de... Daha çok işim var, ben teslim olmayacağım ki... Belki bir polis gelir de... Sağlıcakla kalın..."

Ayakları onu aldı Emniyet Müdürlüğüne, eski, köhnemiş Sansaryan Hanına götürdü. Büyük, eskilikten kararıp, yer yer sıvası dökülmüş biçimsiz yapının ana kapısında iki polis nöbet tutuyordu. Zeynelin eli daha tabancasının üstündeydi ve ceketinin düğmeleri açıktı. Elinin altındaki tabancanın kabzası apaçık görünüyor, yeni tabanca arada menevişleyip duruyordu. Blucininin ön, arka cepleri, koynu mermilerle doluydu. Polislere bakmadan geniş, yıpranmış merdivenlere yürüdü, insanla tıklım tıklım dolu merdivende önüne gelene çarpa çarpa ta üst kata çıktı, orada hiç durmadan gene paldır küldür aşağıya indi. Odalara girdi çıktı. Sordular bir şey söylemedi, durdurdular dur-

madı, eli hep tabancasının üstünde, kan ter içinde odadan odaya giriyor çıkıyor, sanki odalarda birini, bir şeyleri arıyordu. Yüzü gerilmiş, çekilmiş, avurtları çökmüş, dehşet bir şey olmuştu. Zeynel, öfke içinde, korkudan da gözleri sonuna kadar fal taşı gibi açılmış bir uyurgezerdi Emniyet Müdürlüğünün içinde... Polislerin, oradaki kaynaşan insanların şaşkın bakışları arasından sıyrılarak kendini Eminönünde Yeni Caminin önünde buldu Zeynel... Caminin avlusundaki güvercinler bir kara bulut gibi alana inip kalkıyorlar, yemci çocuklar, yaşlılar durmadan yere, güvercinlere yem atıyorlardı. Gezginici satıcılar, boyunlarına takılı oparlörleri, kaçak sigaracılar, kaçak radyo, televizyon, fotoğraf makineleri satanlar öteberilerini kemerin altına serip, geçecek en küçük bir yer bırakmamışlar, kemerin altından, caminin duvarının dibine bırakılmış otomobillerin arasından taşarak ta İş Bankası önündeki yola kadar yayılmışlardı. Caminin Mısır Çarşısına bakan yanında bir yılan, zavallı ölgün bir yılanı oynatmaya çalışıyor, yılan ne yaparsa yapsın uyuşmuş yılan bir halat parçası gibi duruyordu. Yılan da ne yapsın yılanını durmadan boynuna dolayıp çözüyor, yeni çıkmış bir kesmez jiletin reklamını yapıyordu. Ötede bir gözbağcı, hünerinden kıvançlı, arada bir, tepeden, alaycı yılanıya bir göz atarak şapkasından güvercinler, tavşanlar, canlı, cin gibi, bırakınca, otomobillerin ara vermeden, üst üste aktığı yola kayıp giden yılanlar çıkarıyor, o da işlemeli tahta havanlar, eski borulu gramfonlar, cep saatleri, nakışlı Konya kaşıkları, işlemeli Erzincan bakırları, öttürerek, çok eski, bu kadar çanı nerden bulmuşsa, biçim biçim Tokat çanları satıyordu. Onun sağında başka bir hünerbaz, ağzından yalımlar fışkırtarak, midesine uzun bir kılıcı indiriyordu. Eminönü köprü geçidinin ikincisinin merdivenlerinin tam dibinde durmuş, tıkanmış kalmış, günün her saatinde burada dolmuşlar, otobüsler, at arabaları, tankerler, kamyonlar tıkanır, birbirlerine geçerler, aralarında salkım saçak yürüyen insan kalabalığıyla iç içe girerlerdi, arabaların şoförlerine, korna, küfür, teneke, vapur sesleri arasından, sesini onlara duyurarak, öylesine keskin bir sesi vardı ki ağzından yalım fışkırtan kişinin, çıksa şu minarenin başına eli kulağa atsa alimallah sesi Taksimden duyulurdu, belki de Kadıköyden, Modadan duyulurdu, ustura reklamı yapıyordu. Usturanın yanında havlusunu, tıraş fırçası, tıraş sabunu da vardı. Ağzından yalım çıkaran adam usturanın erdemlerini anlata anlata bitiremi-

yor, usturayı bırakıp da jilet kullanan züppeleri yerin dibine batırıyor, ağzı açık on usturayı elden ele atarak, her usturayı bir parmağının arasına alıyordu, usturalar havada kıvılcımlanarak uçarlarken... Bir hayli zamandan beri tıkanmış olan otomobillerin şoförleri yalım fişkirtircasına hayranlıkla bakıyor, onu görebilenler tıkanmadan dolayı sıkılmıyorlardı. Zeynel satıcıları teker teker, her birisine merakla uzun uzun bakarak, gene uyurgezer haliyle dolaşıyordu. Şimdi, dışarı çıkınca azıcık dinginleşmişti. Yılancının yanına vardı, ona acıyarak baktı. Ta ötedeki Çiçekpazarında bir dükkanın önünde bir büyük kafes çarptı gözüne, kafesin içine bir tavşan koymuşlardı ve tavşan oraya kafesin köşesine yumulmuştu, kırmızı gözleriyle. Tavşanı görünce Zeynelin yüreğinde bir şeyler kıpraştı, otomobillerin arasından geçerek kafesin yanına vardı, parmağını kafesin içine uzatıp tavşanın pembe burnuna dokundu, tavşan hiç aldırmadı.

Dükkanacı :

"Bir yaşında," dedi. "Çok güzel bir tavşandır bu. İstersen kader kısmet de çektirebilirsin. Tavşan uğurlu olur. Fiyatı da ehven, yüz elli lira... Bak şunun gözlerine, mercan gibi..."

Zeynel adamın yüzüne baktı. Baktıkça yüzü sararıyor, bacakları titriyor, bedeni çözülyordu. Birden aldı yatırdı Galata köprüsüne doğru. Bir kartal görmüştü bir zamanlar, köprüye koşarken onu düşünüyordu. Tam köprünün ucunda durdu, geriye döndü. Yırtıcı bir canavardan kurtulmuş bir ceren sürüsü perişanlığında soluğu taşmış, kendi yöresinde dönüyor, Çiçekpazarına bakıyor, adamı da, tavşanı da göremiyordu. Kartal koskocaman, belki kanatları iki buçuk, üç metre uzunluğunda kırmızı bakır kanatlı, eğri gagalı, başı iki yumruk kadar, büyük, halka halka, azgın, şaşkın, sonuna kadar açılmış çakır gözleri deli, çırnakları pençe gibi bir kızıl kartaldı. Başında bir sivri Türkmen börkü olan, bu kısa boylu, sırtında yıpranmış bir tilki kürkü taşıyan, ayaklarına da Çerkes mesti geçirmiş adam bu koskocaman kızıl kartala, yüzlerce delik delip, kader kısmet kağıtlarını sokup sırtında taşıdığı tahtayı, nereye giderse, orada indirip kader kısmet çektiriyordu. İnsandan dolup taşan Çekmece pazarına bu kızıl kartallı adam her zaman geliyor, tezgahını demirci dükkanının önündeki çınar ağacının altına kuruyordu. Tahtasını yere indiriyor, her zaman sağ omzunda olan kartalını uzun tahtanın üstüne koyuyor, boynundaki megafonu-

nu sağ eline alıp bağırırmaya başlıyordu :

"Haydiyin, haydiyin, haydiyin arkadaşlar, bu kızıl kartal Kafdağında yakalanmıştır. Anka kuşunun bu dünyada... Anka kuşu bin yıldı bir kere yumurtlar, işte o yumurtadan da bu kartal çıkar..."

Kartal onun sözünün tam burasında uzun geniş kanatlarını sonuna kadar gerinerek açar, üç kere çırpar, ayaklarındaki iri ziller öterdi...

"Evet arkadaşlar, işte arkadaşlar o Anka kuşunun yavrusu olan bu doksan iki yaşındaki kartal ta Mekkeye, Medineye kadar gitmiş, ulu Peygamberimiz Hazreti Muhammedin türbesini ziyaret etmiştir. Bu Anka soyundan gelen kartalların hepsi, öldürseniz de ne yapar yaparlar Hazreti Muhammede gidip onu ziyaret ederler. İşte bu gördüğünüz kartal gibi ölümsüz bir kartal ancak dokuz yüz sekiz yıl sonra bir daha dünyaya gelecektir... İşte biz de bu kartalı görmekten mutlu olmalıyız arkadaşlar..."

Pazarı doldurmuş bin bir ayak kalabalık alışverişlerini, işlerini güçlerini bırakarak Anka kuşunun bin yılda bir kere çıkan yavrusunu seyre geliyorlardı.

"Bu Anka yavrusu kızıl kartallar, dünyayı yumurtadan çıktıktan sonra on altı kere dolaşırlar. Yuvaları bunların karlı Altay dağlarında ve hem de karlı Himalaya dağlarında olur... Anka kuşu sadece Kafdağına yumurtasını bırakır... Ve yedi yıl kalkmadan bu yumurtanın üstünde oturur yemeden içmeden. O kudretten beslenir, Anka kuşudur o... Anka, Anka, Anka kuşudur. Eskiden krallara, padişahlara, beylere, şahlara, sultanlara, Cengiz Hana, Aksak Timura, Sultan Süleymana taç giydiren, kılıç kuşatan Anka kuşudur. Şimdi bu kartal kimdir, iyice anladınız mı?"

"Anladık," diye heyecanla bağırırlardı seyirciler.

"İşte bu Anka kuşunun yavrusu olan, cehennemi de, cenneti de gidip görmüş bulunan, kanatlarının ucunda cennet kokusu taşıyan kartal insanın geçmişini ve hem de geleceğini okur... Ve hem de avucumuzun içine koyar... Bir ayna gösterir ki size, içinde geçmişiniz ve hem de geleceğiniz olduğu gibi çıkmıştır üstüne... Burada, şu tahtanın üstüne sokulmuş kağıtlarda her bir şeyiniz yazılıdır uzun uzun... Diyeceksiniz ki o oraya çok eskiden, biz daha ortada yokken yazdırıldı..."

Kartal başını onun boynunun altına kadar uzatır onu dinliyor-

muş gibi yapardı tam bu sıra.

"Beni dinleyin arkadaşlar, bakın, ulu soylu kartalımız da bizi dinliyor, bakın arkadaşlar, doğru düşünüyorsunuz, bunlar yazılıp, kartalın kanadına yükletilip ta Kabeye götürülüp zemzem suyuna batırılıp getirildiğinde siz yoktunuz arkadaşlar... Yalnız şunu bilirsiniz ki ulu, kutsal kartalımız yazdırdı bu yazıları bize, lisanı hal ile, kayıplardan haberler vererekten, tekmil insanlığın kaderinin üstüne eğilerekten... İnsanların bu çağda kaderleri, geçmişleri, gelecekleri, birdir. Hepimiz birbirimize benzeriz arkadaşlar. Zenginler de birbirlerine benzerler, fakaralar da... Kartallar da birbirlerine benzerler arkadaşlar, güvercinler de... İşte arkadaşlar burada gelmişiniz geçmişiniz yatıyor. İnsanın geçmişi geleceği en çok üç yüz altmış iki biçimdedir, oysaki ben buraya yedi kere üç yüz altmış iki koydum, ne olur ne olmaz, bu insanlığın ardı önü bilinmez diye... İnsan yaşamından çok şey bilmiyoruz diye..."

Ve kartal kanatlarını burada bir iyice açar, gerer, bir süre öylece dururdu.

"Başlıyoruz arkadaşlar, hemen şimdi başlıyoruz. Hediyesi iki buçuk liradır. İki buçuk lira ne ki, iki buçuk liraya geleceğinizin aynasını alacak, ölünceye kadar başınıza ne gelecek, ne gelmeyecek bileceksiniz... Bak ulu, kutsal kartalımız kanadını açmış sizi bekliyor..."

Kalabalık kuyruğa girer, iki buçuk lirayı verenin kısmetine, şimdi kanatları sımsıkı yumulmuş, uzun, tuhaf, başka türlü bir kuş olmuş olan uysal kartal, tahtanın üstünden sağa sola sallanarak gider, kıvrak, güçlü, kapkara gagasını uzatıp oradan bir kağıt çeker getirir kısacık adamın eline verirdi. Adam da kağıdı alır almaz müşteriye uzatır, kartalı yeniden işe yollardı. Ve kartal akşama kadar böyle gidip gele gele yorulur biter, kanatları yere düşer, fıkara kuşun boynu upuzun süner, tüyleri ürperir, kalkar, domur domur olur, ıslanırdı. Bazı günler kartal bacakları titreyerek yere düşer, kalkamaz, olduğu yerde, kanatları düşmüş, başı toprağa boylu boyunca uzanmış, gözleri yumulup üstüne ak bir perde gerilmiş yatar orada, tahtanın üstünde kalakalırdı.

Kader kısmetçi dehşet bir korkuya, ürküntüye, üzüntüye kapılarak kartalını kucaklar, tahtasının kayışını sırtına geçirip oradan, daha kısmet çektirememişlerin, belki üç saat orada ayakta bir kısmet çektirmek için bekleyenlerin öfkeli bakışları, küfürleri, aşağılamaları arasın-

dan geçip giderdi.

Kader kısmetçi kartalını yalnız Çekmece pazarında çalıştırmazdı. İstanbulun bütün büyük pazarları, Yeşilköy, Hasköy, Balat, Kadıköy, Beşiktaş, Feriköy, Çağlayan, bütün büyük, insan almaz kalabalık pazarları onun çalışma yeriydi.

Bu kılıksız, yaşlı, eskimiş tilki kürklü köse adamın Boğazda kırk odalı, Beyoğlunda, Şişlide, birkaç tane de Ayazpaşada apartmanı olduğu söyleniyordu. Bir fabrikayla bir bankaya da ortakmış. Bütün bu paraları hep bu kartal kazanmış.

"Helal olsun adama..."

"Helal olsun ki helal olsun..."

"Aşk olsun, her dediği de çıkıyor kartalın. Bir ayna tutmuş insanın geleceğine kartal, olduğu gibi okuyor her insanın geleceğini, ölümünü kalımını."

"Aldığı para, diktiği apartmanlar helal olsun ona..."

"İnsanlığa hizmet ediyor adam, o kadar da olmasın mı?"

"Kim bilir bu bulunmaz kartalı ne güçlüklerle..."

"Gitmiş de Kafdağına..."

"Yedi yıl, yedi yıl beklemiş de kuluçkadaki Anka kuşunu..."

"Kayalıkların arasında..."

"Perperişan..."

"Yedi yıl o dağda beklemek dile kolay."

"Ne bilsin fıkara adam civcivin ne zaman çıkacağını."

"Ne bilsin ne zaman kuluçkaya yatacağını..."

"Ne bilsin ne zaman Ankanın yumurtladığını."

"Tam yedi yıl beklemiş."

"Sabır demişler buna..."

"Şabırla koruk helva olur."

"Sabreden derviş muradına ermiş."

"Şu kısacık adam sabır taşı olmuş da..."

"Beklemiş ulu Kafdağının başında..."

"Beklemiş boranında kışında..."

"Beklemiş insanlığı hizmet etmek için..."

"Beklemiş insanların geleceğini okumaya..."

"Beklemiş güzel güzel..."

"Han da helal olsun ona, hamam da, apartman da, banka da,

bankalar dolusu para da..."

"Kimi kimsesi de yoğumuş..."

"Böylesi adamların..."

1960 bir Dodge taksinin gocurtulu, ıslık gibi keskin fren sesiyle irkildi Zeynel, köprüde tam yolun ortasında yürüyordu. İrkilmesiyle kaldırıma sıçraması, köprünün korkuluk demirlerine yapışması bir oldu. Şoför ona ana avrat düz gidiyordu ya, korkudan paniğe kapılmış Zeynel onu duymuyordu bile... Utanmışlıkla korku, bilememe, bir boşluk ortasında bocalayan Zeynel yandaki merdivenden aşağıya indi, burnuna acı bir çürük Haliç kokusuyla taze deniz kokusu geldi, çocuklar, yaşlı kişiler, emekliler, alttaki korkuluklardan, köprünün aralıklarından oltalarını sarkıtmışlar, dalmışlar, gözleri, üstü domates, patlıcan, yeşil biber, soğan, lastik top, yongalar, ağaç parçaları, yapraklar, pırasa yaprakları, kağıtlar, kavun, karpuz kabuklarıyla kaplı denizde dehşet bir beklemenin heyecanıydılar, oltaya vuracak balığın gerilmişliğinde tetikteydiler. Zeynelin canı şuradan, köprünün altındaki köşeden, oltacı Abidinden bir olta alıp balık tutmak istedi. Tam bu sırada arkasındaki çocuk denizden oltasını, yumulmuş, çabuk çabuk, bütün bedeni, varlığıyla çekmeye başladı, o çektikçe uzun mavi naylon ip yere yığılıyordu. Sonunda balık çıktı denizden oynayarak, çırpınarak, havada sağa sola atlayarak çocuğa kadar geldi, palamutun mavi sırtı güneş vurunca menevişledi. Balık tutan çocuğun birden bütün yüzü, gözleri, elleri, saçları sevinç içinde kaldı. Öyle durmuş kalmış, hayran, oltanın ucunda çırpınan balığa bakıyordu. Balık çırpındı, çırpınması titremeye dönüştü, balığın sırtının mavisi soldu, önce usuldan ağardı, sonra da karaya doğru kaydı, balığın titremesi azaldı azaldı, görülür görülmez, belli belirsiz, sonra sırtında hafif ürpertiler doluştu, çocuk birden elindeki balığın ağırlaştığını bileğinde duydu. Sonra balık birden sağa doğru bir kere atladı, sonra soluğu kesilmiş olacak, durdu, çocuk daha öyle durmuş kalmış ağzı kulaklarında balığını seyrediyordu. Zeynel de çocuğun bütün yöresini saran, ışıtan sevincine katılmış o da gözlerini balıktan ayıramıyor, balığın titremesi usuldan azalırken, sırtının mavi menevişinin solmasını, renge, devinime kendini kaptırmış gitmiş seyreyliyordu.

Çocuk biraz sonra kendine gelmiş olacak ki, daha yöreye sevinç dağıtarak, usta elleri sevinçten uçarak balığa uzandı aldı, oltadan kur-

tardı. Balık oltadan kurtulurken ağzı baştan başa yarıldı, kanadı, ince kan çocuğun şahadetparmağından sol avucunun içine sızdı.

Zeynel ellerini cebine sokmuş, çocuğun kanlı eline bakıyor, yüzü andan ana bir hastalıkta seyirerek, oltayı, oltadan koparılıp naylon, su dolu leğene giren, suyu bulunca, yarık, kanlı ağzını unutarak suda canlanan balığı izliyordu. Bunu gören çocuk, kendi sevinciyle sevinen, onun mutluluğuna baştan sona katılmış, şimdi durmuş, yırtık ağzıyla leğende ağır, tek başına yüzen balığı seyreden Zeynele minnetle baktı. Onun bu büyük utkusunu şu anda iki kişi bir olmuş yüreklerinde aydınlanan kıvançla kutluyorlardı.

"Al senin olsun," dedi çocuk Zeynele doğru dönerek gülen, sevinçli, dost gözlerle. "Ben bugün sanırsam çok çingene tutacağım, iyi başladık, değil mi? Al, bu balık senin olsun."

"İyi," dedi Zeynel, "orada dursun. Balıkçılar ilk avlarını kimseye vermemeliler, bunu iyi bil, yoksa kısmetleri kesilir."

"Ne yazık," diye boynunu büktü çocuk. "Ben daha bu balıktan akşama kadar kim bilir ne kadar çok tutacağım... Keşki sen alsaydın da bu balığı evine götürsen pişirip de ne güzel yeseydin."

Zeynel onun omzuna elini minnettarlıkla koydu, elleri dostluktan, insanlıktan yanarak, içinde ılık ılık, bir güvenle karışık bir sevgi uyanarak, yüreğinin aydınlığının dibine ağır ağır, bir çakıl taşı güzelliğinde bir ışıklı tortu gibi çökerek... Şimdiye kadar içinde böyle bir sevgiyi, arkadaşlığı, sıcaklığı, bir insanla dostlukta, bir sevinçte birleşmenin tadını böylesine derinden hiç tatmamıştı. Gözlerini kocaman kocaman açmış, hayretle çocuğa bakıyordu. Yeşil naylon leğendeki balıksa artık ölmüş, sırtüstü yatmış suyun içine, ak karnı havada, kederli, dünyadan kopmuş bir yalnızlıktaydı.

Çocuk oltasına yem takıp yeniden denize salarken :

"Benim hiç evim yok ki," dedi Zeynel hüzünle. "Benim hiç evim olmadı ki arkadaşım..."

"Akşama bize gel öyleyse, anam sana... Bir çingenepalamutu yahnisi yapsın ki... Akşama gel buraya, eve gidelim. Ne olacak, çok insanın evi yok. Evsiz tek insan sen değilsin ki bu dünyada. Bu dünyada var ya abi, anam gibi palamut yahnisi yapan yok... Yaaa, o bir palamut yahnisi yapsın, sen o palamut yahnisini var ya, parmaklarınla yersin... Benim anam var ya Laz, Karadenizden, babam bizi bıraktı

başka bir kadına gitti. Ama anam bir yahni yapar ki... Ne olursun abi gel akşama... Bak bana uğur getirdin. Ben hep burada, ya da şu köşeyim. Benim uğurum şu köşeyle burası. Gel akşama olur mu, gör bak ne kadar çingene..."

Çocuğun çenesi açılmış, sevinç içinde şakıyordu.

"Evin yoksa ne olacak, bizim var, değil mi abiciğim? Sen de anamın memleketlisine benziyorsun."

"Rizeliyim," dedi Zeynel. "Adın ne senin?"

"Adım mı, Kemal," dedi çocuk. "Dursun Kemal Alceylan..."

"Ne güzel," diye iç geçirdi Zeynel. "Ne güzel bir ad koymuşlar sana. Kim koymuş ola sana bu güzel adı?"

"Babam," diye yüzündeki kederi saklamayarak konuştu çocuk. Ve oltasını denize salıyordu boyuna. "Anam da Rizeli. Babam pişman oldu, geri geldi ya, anam onu bir daha eve almadı. Anam gibi var ya, palamut yahnisi yapan bu dünyada yok."

"Yaaa," dedi Zeynel.

"Öyle," dedi Kemal.

"Dursun Kemal Alceylan ben bir adam öldürdüm, biliyor musun?"

Kemal önce inanmadı, gülümsedi, tepeden tırnağa onu şöyle bir süzdü, gene inanmadı :

"Sen hiç, şeye... Benzemiyorsun..." İnci, terütaze, sıram sıram apak dişlerini göstererek Zeynelin bu şakasına gülüyordu. "Senin adın ne, amma da şakacısın be abi..."

"Öldürdüm," dedi Zeynel. "Adım Zeynel... Menekşeli küçük Zeynel derler adıma benim, küçük Zeynel..."

Birden çocuğun gözüne Zeynelin belindeki tabanca ilişti, oltayı denize salan elleri titredi, ipi karıştırdı, dudakları sündü, morardı, ağzı kurudu, kekeleyerek :

"Bununla mı, gerçek mi?" dedi sesi titreyerek, gözleriyle onun belindeki tabancayı gösterdi. "Ne zaman, onu ne zaman öldürdün, şimdi mi?"

"Şimdi," dedi boynunu bükerek Zeynel, "az önce, Menekşedeki balıkçıların kahvesinde, İhsan yere serilmiş, kana bulanmış daha yatıyor orada... Trene atladım onu vurduktan sonra, buraya geldim."

"Sana ne yaptı o adam?" diye çocukça bir saflıkla sordu Kemal.

Zeynel bu soru karşısında şaşırıp, kıvrandı, ne yapacağını bilemedi, gerçekten ona ne yapmıştı İhsan?

"Adı İhsan onun. Yaaa, adı İhsan... Bana ne mi yaptı, bilmem. Bana? Ne mi? Bana... Bilmiyorum... İhsan abi..."

"İhsan mı?"

"İhsan ya!"

Dursun Kemal Alceylan, İhsan mı, İhsan mı, diye, sanki İhsanı yakından tanıyormuş da, onun ölümüne şaşırması gibi, İhsan mı, diye boyuna yineliyordu. Sonunda dili diline dolaştı, ne dediği anlaşılmasız oldu, ardından sustu, Zeynele baktı kaldı, kocaman kocaman açılmış gözlerle... Donmuş gibiydi. Oraya, denizle Zeynel arasına kısılmış kalmıştı. Daha konuşmak, Zeynele bir şeyler söylemek istiyor, açık kalmış ağzından sözcükler bir türlü çıkmıyordu, elinden düşürdüğü oltanın ipi denize hızlı hızlı sağılıyordu, dudaklarını uzatıyor, kekeliyor, gırtlığından bir tuhaf sesler çıkıyor, kekeler gibi ediyor, bir türlü ağzından sözcüğe benzer bir ses çıkmıyordu. Sonunda, denize akan ipinin ucunu atılarak yakalayan Kemal o telaşla kendine geldi, ipini denizden geriye toplarken :

"Kan, kan çıktı inı adamdan?" diye aptallaşmış sordu.

"Duvarlar, yer, adamların yüzü kıpkırmızı oldu."

"Kaç," dedi, sonsuz telaşlanarak, "kaç abi... Polis... Kaç ne olursun..." Yerinde duramıyor, dalmış gitmiş, son hızla oltasının ipini makaraya sarıyordu. "Kaç... Polis... Burada dolular... Bak... Aynasız... Oradalar... İhsan... Yaaa, İhsan mı?"

"İhsan," dedi Zeynel, soğukkanlı, İhsanın kendisine ne yaptığını daha düşünerek. "İhsan... Hiç bilmem, niye acaba? Öldürdüm işte..."

Çocuk elleri makine gibi işleyerek boyuna ipi sarıyordu. Ellerinin ne yaptığının farkında değildi. İp makaraya sarıldı, olta geldi Kemalın avucunun ortasına saplandı, Kemal o zaman kendisine gelip avucundaki epeyce derine saplanmış oltayı çıkardı, yaradan fişkırırcasına kan geldi.

Zeynel sarardı :

"Mendilin yok mu, yok mu?" diye sordu telaşlandı. "Yok mu?"

Kemal ona blucininin arka cebini gösterdi, Zeynel oradaki kirli beyaz mendilini aldı yaraya bastırdı :

"Kapa avucunu, yumruğunu sık," dedi.

Yeniden, düşünceli, yalnız aşağıya, denize bakarak, Kemal oltasını denize doğru yolladı, suya değen demir, orada bir halka yaptı, halkalar genişleyerek, köprünün ayaklarında incelerek söndüler. Olta suyunu buluncadır ki Kemal başını kaldırdı, gözlerini, hiç konuşmadan Zeynele dikti.

"Durup..." dedi sonradan.

"Durup dururken," diye ekledi Zeynel.

"Amma da soğukkanlı oluyorsun be abi," diye güldü Dursun Kemal. "Adam senden hiç korkmuyor, sen hiç adam öldürmüşse benzemiyorsun be abi..." Kuşkusunu belirtmek için de, inanmadığını gösteren bir hareket yaptı. "Adam öldürmüş bir insan hiç böyle durur mu?"

"Nasıl durur ya?"

"Kaçar."

"Ben kaçmam," dedi Zeynel.

"Hiç böyle soğukkanlı da olur mu adam öldürmüş bir insan, böyle senin gibi gelir de köprünün üstünde bir balıkçı çocuğun yanında durur mu?"

"Durur," dedi Zeynel...

"Belinde tabancan olmasa inanmayacağım."

"Bana bu tabancayı kim verdi biliyor musun?"

"Kim verdi?"

"İhsan..."

Kemal her şeyi unutup kahkahayla güldü :

"Matrak be," dedi.

"Matrak ya," diye güldü Zeynel.

Kemalin gözleri bütün yöreyi, birbirinin sırtına binmiş yürüyen bin bir ayak kalabalığı, köprünün altını üstünü tarıyor, yuvalarından fırlamış gözleri vefecr okuyordu. Köprüde hiçbir şey değişmemiş, iskelelere yansımış balıkçı kayıklarında kızarttıkları balıkları balıkçılar gene bir yarım ekmeği ortasından yarıp içine tüm bir balığı yatırıp üstüne yeşil maydanozla soğan koyup veriyorlar, satıcılar su doldurdularını leğenlerde oynar oynar balıklarını gene öyle bağırarak satıyorlar, arada bir denizden aldıkları suyla leğenlerdeki suyu değiştirip balıkları havalandırıyorlar, meyveciler meyvelerini, simitçiler, kitapçılar, gaze-

teciler gazetelerini bağıarak satıyorlar, boyacılar sandıklarının önüne oturmuşlar, elleri boyaya batmış, önlerindeki ayağa sevinçle fırça sallıyor, Adalar İskelesi önüne gelip demir atmış hırpani kılıklı, briyantınli saçlı bıçkınlar kışları bir karış arkalarından gelen adalı zengin kızlarına, gün yüzü görmedik, açık saçıklıktan da beter sözlerle laf atıyorlar, bir sarhoş köprü'nün bir demirine yapışmış, bir kanat gibi açılıp kapanarak, kırçıl sakalına ağzından salyalar sızarak eski bir İstanbul türküsü söylüyor gene her günkü gibi... Köprü'nün yakışıklı Kürt polisi Urfalı Necati, karakolun önünden Karaköy asfaltına, oradan da köprü kahvesine kadar volta atıp duruyor gene her günkü gibi.

"İnanmak çok zor be Zeynel abi, sen olmasan, bu dediklerine şu kadarıcık inanmazdım... Bu kadar, hiç öldürmemiş gibi..." Çenesinin altına sokuldu onun Kemal, bir iyice gözlerinin içine baktı baktı : "Yok be abi, hiç benzemiyor," dedi. Sonra döndü tepeden tırnağa gene gözleri bir şey ararmış da hemen buluverecekmiş gibi köprüyü birkaç kere baştan aşağı taradı, başı önünde düşündü kaldı, başını kaldırıncaya Zeynelle göz göze geldiler. "Yok be abi," dedi yalvarırcasına Kemal, "hiç insan öldürülmüşe benzemiyor..."

"Benzemeyen ne?"

"Köprü, bak şu kalabalık, her şey, sen..."

"Ben o İhsanı var ya..."

"Var," dedi onun gözlerinin içine bakarak Kemal.

"On beş yıl her gün öldürdüm, günde üç kere..."

"Yaaa?" dedi Kemal.

"Bu da sonucusu..."

"Kanı çıktı mı?" diye kuşkuyla sordu Kemal.

"Hem de nasıl! Fışkırdı. Bütün kahve, kahvedeki oturanlar, Selim balıkçı da, kan içinde kaldılar..."

"Kaç," diye bağırdı Kemal, "kaç! Bak oradalar."

"Sus," diye onun ağzını kapattı Zeynel, yanlarından geçen bir komiserin ve iki polisin gözlerinin içine bakarak. "Beni ele mi vereceksin?"

Kemal başını onun elleri arasından çekti, gözlerinin içi gülererek :

"Bırak beni," dedi. "Şimdi her şeyi bir iyice anladım. Al şu oltayı da, sal denize, ben birazdan gelirim. Çok palamut var bugün..."

Kemal Yeni Camiden yana çekip giderken Zeynel alışkan ellerle,

çok balık tutmuş usta bir tavırla oltayı denize salıyor, buradan hızla Emniyet Müdürlüğü yönüne giden Kemal kendisini ele vereceğini hiç düşünmüyordu bile. Kemal Yeni Cami kemerinin altından geçip Çiçekpazarına geldi. Çiçekpazarında çok büyük, bir oda kadar bir kafesin içinde atmacalar vardı, renk renk, boy boy, her biri Istrancalardan, kayalıklı Rize dağlarından getirilmiş. Kemal atmacaları baştan sona gene saydı. Her gün buraya gelir kafesteki atmacaları sayar, satılıp satılmadığını, ya da kaç tane kuşun getirilip kafese konduğunu anlardı. Bu sefer tam otuz altı tane atmaca saydı kafeste... Demek ki bugün kafese beş atmaca daha girmişti. Oradan tavşanın yanına vardı, tavşan kırmızı mercan gözleriyle ona gülüyordu. Bu tavşan var ya, çok sevinçten dolup taşan bir tavşan, insana hep gülüyor. Kim bilir, fıkaracık, bir de kafesin içinde olmasa ne kadar şen şatır olurdu. Tavşanlardan bıldırcınlara, apak, küçücük farelere, akvaryumlara, akvaryumların içinde dönen yanardöner küçücük balıklara, bir tarla gibi uzanmış çiçeklere, topraklara, kuşlara, öpüşen muhabbet kuşlarına, bu kuşlar Kemal nedense çok tuhafına gidiyor, Kemal saatlerce geçip onların karşılarında duruyor, onların kafesler içinde, çok mavi, som yeşil, kırmızı, som sarı parlak renklerine dalıp gidiyor, öpüşmelerine kendinden geçip saatlerce gülüyordu. Çiçekpazarında çok tuhaf, insanı uçurur gibi sevindiren bir koku, acımtırak, genzini yakıyordu. Ama Çiçekpazarının her yerinde yoktu bu koku, Çiçekpazarında durur da yönünü Yeni Camiye döner, bu yandaki minareyi tam karşına alır da havayı usul usul içine çekersen, işte o zaman...

Kemal aşığı yukarı her gün Çiçekpazarına geliyor, Çiçekpazarını böyle her gün gözleriyle tepeden tırnağa tarıyor, ne kadar çiçek, ne kadar kuş, fare, balık satılmış önceki gün, biliyordu. Çiçekpazarındaki işini bitirdikten sonra Mısır Çarşısının içinden, tarçın, ıhlamur, adaçayı, sumak, naftalin, nane, acı, acısı kokan, acı acı havaya yayılan kırmızıbiber, karabiber, pastırma kokuları arasından geçerek, çarşının denizden yana açılan kırmızı taştan örülmüş kapısına geliyor, orada durup bir süre akıp giden kalabalığa, kalabalığın üstüne uzanmış olan minarelerin gölgelerine dalıyor, sonra da gidip minare gölgesinin, tam sivrisinin üstüne basıyordu.

Minare gölgesinin üstünden bir kedi gibi Rüstem Paşa Camisinin avlusuna kaydı, orada ayakkabıcıların derileri, kalaycıların yanan

nişadılarını, sandıkçıların yongaları kokardı. Rüstem Paşa Camisinin çinileri loş karanlığın içinde, dehşet, kıvılcımlanan bir renk cümbüşünde kalkar geceye, ortalığı şıkır şıkır aydınlatmış ışığa yürürlerdi. Dursun Kemal Alceylan, Rüstem Paşa çinilerinin dal gündüz de yerlerinden çıkıp renk renk, pul pul İstanbul üstüne sağıldığını çok görmüştür, yedi bin renkli bir eberkuşağı olaraktan... O, geceleri de, sabahın alacasında da bu çinilerin kalkıp sessizce, usulca, inceden bir yel gibi Halice, Halicin üstündeki yaldızlı lacivert geceye de yıldız yıldız yağdığını görmüştür. Ondan başka kim görececek çinilerin böylesi hünerlerini, bir o bilir, Dursun Kemal Alceylan... Onun kadar kim gelmiştir de buraya, şu köşedeki pencerenin içine, nakışlı tahta pervazın arkasına süzülüp saklanarak, evini, anasını, yemeyi, içmeyi, yaaa, kendisini unutup günlerce, aylarca gözünü kırpmadan, bir düş cennetinde yaşayarak bu çinileri kim seyretmiştir, kim? Onların çağıldayarak pencereden sızan güneş ışınlarının içine yansıdığını, İstanbul göklerinin gecelerini bin bir renk cümbüşüne boğarak, İstanbullu kamaştırdıklarını Kemalden başka kim görmüştür? Şimdiyse Kemal'in oraya gidemediğini, orada uzun bir süre duramadığını da kimsecikler bilmiyor. Bıktı mı, usandı mı, doydum mu, onu da kimsecikler, Kemal bile bilemiyor.

Rüstem Paşa Camisine çabucak şöyle bir göz attı, orada, caminin içinde yedi sekiz çocuk, bir de çok yaşlı bir adam, başlarında tepelikleri, önlerinde rahleler bağdaş kurup oturmuşlar, öne arkaya sallanarak Kuran okuyorlardı, hemen oradan ayrılıp Yağ İskelesine doğru yürüdü. Orada kırmızı kiremitlerin üstüne konmuş martılar, yapıların damlarını sütbeyaz eyerlerdi, Kemal onu görecekti, kıyıda durdu, ayağının dibindeki dalgalanmayı unutmuş, koyu, biraz da çamura dönüşmüş nefti, yüzü kirden kırış kırış suya baktı, yapıların, Galata köprüsünün, camilerin, minarelerin yansımaları denizdeydi. Karşı Karaköye, Tünelin oraya, Kadıköy vapur iskelesine, Yeni Camiye, Rüstem Paşaya, Halici doldurmuş, arka arkaya bağlanarak Halicin yarısından çoğunu kapatmış Laz takalarına, bacalarını kırarak köprülerin altından geçen teknelere yığılmış sebzelere, portakal, elma, lahana, mandalinalara baktı, bir şeyi, çok önemli bir şeyi yitirmiş de arar gibiydi. Birden bulunca da sevindi ve kendi kendine söylendi : "Değişmemiş, hiç hiçbir şey değişmemiş, değişmedi, değişmedi, her şey, her şey yerli

yerinde..." derken, iskeleye yönelip yürüdü, birden de olduğu yerde zınk diye durdu, orada, ilerde, iskelede yan yana tam beş tane polis duruyordu, başlarında da komiserleri. Eminönüne geri döndü, bir başka polis de tam Eminönü balık pazarının deniz geçesinden, kıyıdan köprüye yürüyordu. Aaaa, bir de candarma vardı Mısır Çarşısının önünde. Sebze halinin önünde de üç tane polis duruyordu. Kemal ne yapacağını, pusulayı bir iyice şaşırdı. Sağına bakıyor polis, soluna bakıyor polis. Orada, ortada çırılçıplakmışçana kalakaldı. Dursun Kemal Alceylan daha on ikisini sürüyor, bıyıkları çıkmış mı, diye, her sabah uyanır uyanmaz ilk iş olarak aynaya bakıyordu. Bir polis de sallanarak Unkapanı köprüsü yönünden geliyordu. Bugün ortalıkta amma da çok polis var, diye düşündü Kemal... Şimdi ne yapacaktı burada, işte polislerin ortasında kalakalmıştı. Polisler kuşatmışlardı onu. Kemal gözleri şahin kesilmiş yöredeki polislerin parmaklarını oynatışlarını bile gözden kaçırmıyordu. Unkapanı üstünden gelen polis yürüdü geldi, Mısır Çarşısının önünden geçti, İş Bankasının köşesinden yukarıya, Mahmutpaşaya saptı, saparken de güneşe gelen altı köşe yıldız çaktı söndü. Şimdi artık Unkapanı köprüsünün yolu açılmıştı, Kemal nereye gidecekse oraya gidebilirdi... Ama o polis arkasında, Unkapanı köprüsünün altındaki geçitte üç polis daha bırakmıştır, Kemal hiç yutar mı? Eee, bekle bekle burada böyle ne olacak... İskelenin üstündeki polislerden birisi, çizmeli olanı bacaklarını bir iyice ikiye ayırıp gerekerek habire yaylanıyor, birkaç adım atıyor, duruyor, gene yaylanıyor, sonra yürüyor, birkaç adım daha atıp gene yaylanıyor, her yaylandıkça da götünü kaşıyor... Oradan hiç de ayrılmıyorlar. Bunların sivilleri de burada dopdolu olacak, diye düşündü Kemal. İşte şimdi ne yapacaktı Kemal, buraya, Rüstem Paşa Camisiyle, Haliç Denizi, Yağ İskelesi arasına sıkışıp kalmıştı. Gene cadde her zamanki gibi tıkanmış, korna sesleri İstanbulu bir kaldırıp bir indiriyordu. Tıkanıp kalmış, bir adım ilerleyemeyen otomobillerin, tepeleme sebze sandığı yüklü kamyonların, akaryakıt tankerlerinin arasından, sebze sandıklarını sırtlarına üst üste yığıp dikmiş, kara bıyıklı, iki büklüm, burunlarından ter damlayarak geçen hamalların arkasına saklansa, polislere gözükmeden yazmacı Adem Ustanın dükkanına varabilir mi? İmkani yok, dedi kendi kendine Kemal, hemen yakalarlar, her bir yan sivil, resmi polis dolu... Tıklım tıklım doldurmuşlar ortalığı kaynaşıyorlar... Bakın şunlara,

nasıl da durmuşlar orada denize bakıyorlar! Serkomiser de durmadan denize tükürüyor, ağzında tükürük kalmadı adamın be... Kemal birden, elektriğe tutulmuşçasına titredi, iki polis daha geliyordu Unkapanının oralardan, dalmışlar birbirleriyle, dünyayı unutmışlar, ellerini kollarını sallayarak, bağışarak tartışıyorlardı. Kemal hiç yutar mıydı bunu, zızzzzt, andavallılar, yutar mı bu numaralarınızı Kemal, hemen-cecik arkadaki ancak bir çocuk sığabilecek büyüklükteki delikten tahta perdenin arkasına kaydı, vardı tahtaların aralığından polisleri dikizlemeye başladı. Polisler tartışarak, durarak, birbirlerine bağırıp çağırarak geldiler, Galata köprüsünün altında gözden yittiler. Kemal derin bir soluk aldı. İskeledeki polisler daha öyleydiler. Götünü kaşıyan polis azıtmış durmadan hem götünü kaşıyor, hem de yaylanıyordu çizmeli bacakları üstünde. Komiser denize tükürmesini sürdürüyordu.

Kemal gene girdiği delikten, tahta perdeden usullacık, gözlerini iskeledeki polislerden ayırmadan caddeye kaydı. Eski, üstü açık bir kamyonetin arkasına sığınıp büzüldü. Ah, şu polisler oradan bir ayrılırsalar... Sebze halinin önündekiler de sanki nöbetteymişler, orada kıpırdamadan duruyorlar... İşte şu kara şapkalı, ince bıyıklı, avurdu avurduna geçmiş adam da sivil polis. Kemal köprüde balık tutarken çook polis gördü... Bilmez mi kim polis, kim değil? İşte şu şişko da... Şişkolar hiç polis olurlar mı be, diye de kendi kendine çıkıştı. Ama şu çekik gözlü, kafası kazanmış, film artisti suratlı da mı polis değil, bak insanlara, kaşlarını nasıl da çatıp bakıyor, öldürecek, yiyecek gibi... Kemal kendisini, tenekeci dükkanına hemen o anda atmamış olsaydı... Yaralı bir kuş gibi dükkanına gelip düşen bu çocuğa çok şaşırdı tenekeci :

"Ne var oğlum, ne oluyor?"

"Polis," diyebildi Kemal. "Polis, amca," soluğu taşarak, yüreği göğüs kafesini çatlatacakmış gibi hızla döverek... "Polis!"

"Polis sana ne yapacak oğlum? Sen ne yaptın ki..."

Birden kendine gelen çocuk, bir an bomboş kalmış gözlerle sakallı, yumuşak, güzel, tertemiz, çocuk yüzlü tenekeciye baktı :

"Sahi ben ne yaptım ki..." Usul usul kendine gelirken : "Ben, ben, ben ne yaptım?" diye kendi kendine söyleniyordu. Birden gülümsedi, alını ter içinde kalmıştı, terini sildi, elini silkeledi. "Ben bir şey yapmadım ki..." dedi. "Hiçbir şey... Neden, polisten...?"

Kafasında bu sorunun ağırlığıyla tenekeci dükkanından çıktı, doğru iskeleye geldi, Haliç öğürtücü bir kokuyla kokuyor, yaylanan polis daha kıcını kaşıyor, komiser denize tükürüyor, öteki polislerse birbirleriyle ağza alınmayacak küfürlerle şakalaşıyorlardı.

"Polislere ben bir şey yapmadım ki..."

Ağır, temkinli, birazcık da tetikte polislere yaklaşıyordu. Birden, polislerden birisinin kendisine baktığını gördü, ya da görür gibi oldu. Polisin bıçakla kesilmiş gibi ince, keskin dudakları, ağzını karanlık bir kuyuya çeviren, dudaklarının üstünde bir bıyığı vardı. Polisle göz göze geldiler, polis ona, o polise bakıyordu habire... Polis ona, o polise... Polis ona... Kemal aldı yatırdı, Unkapanı köprüsünün geçidinin altına kadar koştu, orada da Merkez Bankası önünden gelen bir polisi görünce geriye döndü, bir otomobile, bir arabaya koşulu bir kır ata, bir hamala çarptığını hayal meyal düşünebiliyor koşarken, sebze halinin içine düştü, domates, soğan, portakal, yeşil saplı kırmızı turp, pırasa, lahana, elma öbeklerinin, deniz kıyısına yığılmış sandıkların arasına girdi. Kapana kısılmış gibi halin içinde, oraya koşuyor, orada bir polis çıkıyor karşısına, buraya koşuyor burada... Kan ter içinde kalmış, oraya buraya, önüne çıkana çarparak halde dört dönüyordu. Bir yalım, bir polis çemberinin ortasındaydı, buradan da kurtulacağını hiç sanmıyordu. Halka da gittikçe daralıyor, korkunç bir gürültüyle, halin içi bin bir ayak kaynaşıyordu. Toz duman, hamallar, at arabaları, vapur düdükları, sebze yığınları, boş, dolu telis çuvallar, Kemal hepsinin üstünden aşarak...

"Usta, usta..."

"Ne var, ne oldu Kemal?"

"Yok bir şey usta be, çok koştum da..."

"Bekledim seni," dedi usta.

"Geldim," dedi Kemal.

İşte bu Adem Usta İstanbulda kalmış son yazmacıydı. Yaşı yetmiş çoktan aşmıştı. Yumuşak başlı, güler yüzlüydü. Uzun sakalları bembeyazdı. Nakış kalıbını boyaya bir mühür gibi basıp bezlerin üstüne koyarken, boya bulaşmasın diye sakalını dürer büker koynuna, gömleğinin içine sokardı. Uzun, çok uzun parmaklıydı elleri. Onu ilk görünce, önce sakalını, sonra da elini görürdün. Elini görür görmez de yürekten, içinde ta eskiden kalma, gün görmemiş bir sevgi depre-

şirdi. Gözleri ellerinden de güzeldi, duru, aydınlık, dibine gün vurmuş bir su gibi sevinç içinde kalarak bakardı insana.

"Yavrum Kemal," dedi Adem Usta, ona bir turuncu bez parçası uzattı. "Şunu nakışla." Duvarın dibindeki boya çanaklarını, çanakların sağındaki nakış kalıplarını da göstererek. "Oradaki kalıplardan hangisini beğenirsen, boyalardan hangilerini seçersen, onlarla yap..."

"Olur Ustam."

Kemal epeydir Bursalı Adem Ustanın çırağıydı. Usta çırağından, çırak ustasından memnundu. Çocuğa Rüstem Paşanın çinilerinin ebemkuşağı gibi balkıdığını usta söylemiş, Kemal de gözünü açtığı bu camide çinilerin tiryakisi olmuştu.

Kısa bir sürede çırak elindeki bezini uçan yeşil turnalar, mavi yaşam ağaçları, koskocaman boynuzlarıyla bezin tam ortasında dimdik duran kara bir geyikle bezemişti.

"Oldu mu Usta?"

Usta gözlerini kısarak beze baktı baktı, içini çekti, yüzü sevinç, mutluluk, kıvançla kırıştı, gözlerinin içi gülerек :

"Ne güzel yavrum, eline sağlık," dedi. "Ne güzel. Akşama daha çok var, bak, oradaki kalıplardan da al istersen, birkaç tane daha bez boyasana... Ne güzel uyduruyorsun Kemal Usta, ellerine sağlık..." Ona bir top bez daha uzattı : "Buradan beğen beğendiğin bezi seç."

"Olur Usta..."

Kemal bu sefer belki de üç metre kare büyüklüğünde mavi bir bez seçti, yere serdi, köşeye gitti, dikkatle en güzel nakış kalıplarını aramaya başladı. Kararmış, sonra da renk renk olmuş kalıplar Kemal'in usta ellerinden bir su gibi akıyordu.

Kemal, mavi bezin başında parmaklarını kemirerek beze baktıktan sonra turuncu boya çanağına yanaştı, eğildi, elindeki kalıbı çanağa batırdı, geldi mavi beze bastı, kalıbı kaldırdığında mavi bezin üstünde süzülen bir ceren uçarcana uçsuz bucaksız çölü sünmüş koşuyordu. Kemal cerenin arkasına oylum oylum, katmerli bir ak bulut koydu. Bu ak bulutun kalıbını Adem Usta gençliğinde tam üç ay çalışarak oymuştu. Bir de bezin ta öteki ucuna Kemal, kırmızı, büyümlü, bu dünyada, dünyanın hiçbir yerinde türü bitmemiş bir çiçek yerleştirdi. Ceren belki de bu kırmızı büyümlü çiçeğe koşuyordu.

"Eeee Kemal Usta, insan bu kadar usta olur da kendi işini bırakır

da bu kadar gün ortalıktan yiter gider de sırra kadem basar mı?" dedi Usta, sesinde acı bir güceniklik vardı. "Ben de diyordum ki..."

Kemal kendini savunmak, işliğe gelmediği bu birkaç gün için Ustaya kendisini bağışlatmak için bir sebep ararken, hem çalışıyor, hem de düşünüyordu.

"Anam var ya... Bana dedi ki..." Kekeleydi, kekelerken yalan söylemekten vazgeçti. "Bir balık, bir palamut akını var ki, deniz ağzına kadar... Bal..."

Balık diyecekti, elleri öyle kalakaldı, kalıbı mavi bezin üstüne koyduğu gibi kapıya fırlaması, fırlamasıyla sokağı bulması bir oldu. Mahmutpaşayı, Yeni Camiyi, önüne çıkana çarpa çarpa, küfürleri yiye yiye caddeyi geçip köprüye geldi, yuvarlanırcasına köprünün Adalar İskelesi merdiveninden aşağı indi ve iner inmez de gözlerine inanamadı, Zeynel orada köprünün korkuluğuna dayanmış gözlerini denize dikmiş bakıyor, elindeki oltayı sallıyordu arada bir de.

"Zeynel abi..."

Zeynel başını kaldırdı rahat :

"Neredesin be Kemal, neredeyse akşam oluyor," diye ona çıktı.

"Buradayım abi..." Yöreye baktı, tam dört tane yeşil kocaman leğenin içinde çingenepalamutları yüzüyorlardı. Zeynele hayranlıkla baktı : "Bunları hep sen mi tuttun?"

"Çok balık var," dedi Zeynel. "Denizin içi kaynıyor. Bu üç naylon leğeni almak için Karaköye giderken oltayı şuraya, korkuluğa bağladım, döndüm ki ne göreyim, koskocaman bir palamut yakalanmamış mı?"

Kemal uzun bir ısıklık çaldı :

"Vay be," dedi. "Amma da usta balıkçıymışsın be Zeynel abi."

"Bırak bu lafları da al şu balıkları köprünün başına götür de sat. Ne yapacağız bu kadar balığı?"

Kemal köprünün Kadıköy İskelesine giden ucuna leğenleri zorla taşıyarak götürdü, götürmesiyle de elinde bir deste parayla dönmesi bir oldu.

"Toptan okuttum bir balıkçıya abi."

"Koy öyleyse paraları cebine."

Kemal paraları ceketinin iç cebine güzelce yerleştirdikten sonra :

"Abi," dedi, durdu.

"Söyle," diye sert buyurdu Zeynel.

"Haydi gidelim," diye yalvarırcana onun elini tuttu Kemal. Daha hayranlıkla bakıyordu ona, ben olsam mümkünü yok bu kadar balık yakalayamazdım, diye de düşünüyordu.

"Nereye?"

"Bizim eve, anam sana yahni yapacak..."

"Olur mu?"

"Bak, burası polis kaynıyor, çabuk gidelim."

"Olur mu? Bir tane daha tutayım, yedi tane olsun."

"Yeter, altı tane yeter abi, sar ipi," diye Kemal onu çekiştirdi.

"Çok polis, seni de tanıyorlar gibi, bak... Şu abi, şu, şu abi de, hepsi de hep polisler..."

"Yaaa..."

"Ben bunların, polislerin, sivillerin hepsini bilirim."

"Boş ver," dedi Zeynel Çelik.

"Acıktım abi," diye kendine acındıran bir sesle boynunu büktü Kemal.

Zeynel oltayı çekiyordu.

"Hah, yakalandı," diye bir sevinç çığlığı attı Kemal. "Ölüyorum, acımdan ölüyorum Zeynel abi..."

Sırtı mavi büyücek bir balık geldi oltanın ucunda. İpi toplayıp balıkların suyunu döktüler, leğenleri iç içe koydular, balıkları da içine... Asfalta çıkıp Beşiktaş dolmuşunu beklemeye başladılar.

"Taksim."

"Beşiktaş..."

"Şişli, Osmanbey, Nişantaş."

"Beşiktaş."

"Feriköy, Pangaltı, Kurtuluş."

"Beşiktaş."

Yarım saat bekledikten sonra bir Beşiktaş dolmuşu bulup atlayabildiler.

Yollar tıkanıp açılarak, şoför öfkesinden soluyarak sigara üstüne sigara içerken sonunda Beşiktaş buldular. Serencebey yokuşunu koşarcana çıkararak, kararır, tahtaları yer yer dökülüp, sağa doğru yan yatmış küçücük, pencerelerinden pembe, mavi, kırmızı sakız sardunyaları sarkan bir eve geldiler. Evin sokağı damdaracıktı, ancak bir insan sığa-

çak kadar. Sokağın evlerinin pencereleri, kapıları iç içeydi. Kemal sokağın başına gelir gelmez, ta uzaktan :

"Anne, anne, annee!" diye bağırdı, sokağın öteki ucundan bir yerden dışarıya beyaz başörtülü bir baş uzanıp :

"Huuu," diye ona karşılık verdi.

Kemal :

"Bak, bak, bak," diye iki eliyle sıkı sıkıya kucakladığı leğenleri, içlerindeki balıkları göstererek, ona bağırarak koştu. "Bak anne, bak!"

Bütün komşular pencerelere üşüştiler.

Az sonra Zeynel onun arkasından yetişip geldi kapıda durdu.

"Bak, bak anne, Zeynel abi o kadar çok balık tuttu ki, benim ol-tamla, ben de tuttum ya, Zeynel bir usta, bir usta balıkçı ki... Atıyordu oltayı, daha olta denize inmeden çekiyordu balıkları..."

Kadın :

"Hoş gelmişsiniz Zeynel kardeş," dedi, çok eski bir tanıdıkla, bir akrabayla konuşur gibi. "Safalar getirmişsin..." Kapıdan çekildi : "Buyur içeriye Zeynel kardeş."

"Zeynel abiye var ya, Zeynel abiye sen şimdi çingenepalamutu yahnisi yapacaksın, değil mi, ben dedim ki Zeynel abiye, ben dedim ki ona, sen parmaklarının hepsini birlikte yersin, annem bir palamut yahnisi pişirince... Sen Zeynel abime..."

Kemal kapıdan içeriye girerken durmadan heyecanla konuşuyor, anası da :

"Olur yaparım, ne güzel, tabii," diyordu.

Kadın kapkara kömür gibi gözlü, duru buğday benizli, iri memeli, geniş kalçalı, konuşurken yanaklarındaki iki gamzesi birden çukurlaşan, baş döndürücü güzellikte bir kadındı.

Komşular pencereye üşüşmüşler eve giren bu sarı delikanlıya bakıyorlar, birbirlerine elleriyle usulcana gizli bir şeyler söylüyorlardı.

Kadın sevinçle, hızla kapıyı, evleri, pencereleri kapıları, kafesleri iç içe girmiş sokağın yüzüne kapattı. Bu sokak bir tek ev gibiydi, bir tek ev gibi değil, bir oda gibiydi, herkes herkesi, cemaziyülevvelini, herkes herkesin ne yaptığını, ne yiyip ne içtiğini, karısıyla gecede, haftada kaç kere yattığını, kimin sevgilisine, kimin kerhaneye gittiğini, kimin Beyoğlunda sürterek kaç para kazandığını, kuruşu kuruşuna, kimin hangi kumar, hangi kaçakçılık işinde çalıştığını, kimin bir fab-

rikada enayi gibi kırk yıl kendini çürüttüğünü, hangi kadının, kızın beli gelirken çığlık attığını, hangi kadının beli gelir gibi yapıp da kocasını aldattığını, oysaki ömrü billah bir kerecik olsun belinin gelmediğini, hangi kızın kızlığı bozulmadan Beyoğlunda erkekleri tavladığını, sayısız erkekle yatıp da... Herkes herkesin kendisinin bile unuttuğu, unutmak istediği, bilemeyeceği her şeyini biliyordu. Şimdi de, şu anda bu eve girenin kim olduğu, adının Zeynel olduğu, Rizeden böyle böyle geldiği, Menekşede yok yoksul büyüdüğü, sonunda da hiç yok yere İhsanı vurduğu, Kemalle köprüde tanıştığı öğrenilecek, dillere pelesenk edilecekti. Nasıl öğrenirler her şeyi, nasıl bulurlar anında, bu bir sırrı hikmetti akıl sır ermez. Bu iç içe girmiş, ta Osmanlıdan kalmış, o günlerden bu yana hiç dokunulmamış bu sokak tüm İstanbulun da, Vehbi Koçundan Eczacıbaşısına, Eczacıbaşısından Erol Simavisine kadar girdisini çıktısını bilirdi. Bu sokak, bu Geçermiş sokağı her gün, her sabah İstanbulun avucunu açar inceden inceye onun elinin falına bakardı. İstersen, seversen kal bir iki gün, kal Geçermiş sokağında, İstanbulu gecekondusu, Şişlisi, Ayazpaşası, Arifpaşa korusundakilerle, zenginlerin Adalarda, Burgazlarda, Polonezköylerde yaptırıkları villalarıyla, kendini öldürenlerle, kaçakçılarla, cinayetlerle, orospuluklar kumarlarla, İsviçreler Parisler Londralarla bir ulu kitap gibi aç oku, ezberine al... Geçermiş sokağı büyüdü, pis, aldatılmış, ahmak, yürekli, akıllı, korkak, bozulmuş, canlı, diri, soysuz, soylu, bıkmış, yeni anadan doğmuş gibi, kızgın, uysal, deli, çılgın, alabildiğine ağız dolusu gülen, kendi kendine kapanmış ağlayan, giz vermeyen, apaçık, içine kapanmış İstanbulun kilididir. İstanbul çılgınlığını, çapaçulluğunu, kirliliğini, çamurunu, kokmuş çürümüşlüğünü, acımasızlığını, soğukluğunu, düşmanlığını, cümbüşünü, sevincini, güzelliğini, sıcaklığını, candanlığını, sevgisini, yalansızlığını, koruyuculuğunu, onurunu, başkaldırmasını bu küçücük, pekmez rengine yıllarca önce boyanıp, boyaları dökülüp kararmış, tahtaları çatlamış, bu damdarcık, evleri, insanları iç içe bu semt sokağında birkaç misli abartılmış yaşar. İstanbul İstanbulluğunu böylesine bir de Kumkapıda, bir de Beyoğlunun arka sokaklarında, bir de Kasımpaşada, Elmadağda yaşar... İstanbul İstanbulluğunu Bursalı yazmacıda, dünyanın en güzel sedef kakma boyacı sandığı yapan Kerami Usta, Kerami Usta Bakırköylüdür ve ömründe bir kerecik olsun Bakırköyden çıkıp başka bir

yere gitmemiştir, Kerami Ustanın İncirliyi geçtiğini bile kimse görmemiştir. Kumkapıda meyhaneci Kör Agopta da yaşar İstanbul delice ne... İstanbul İstanbulluğunu Sirkeci'deki serseri çocuklarda, Hüseyin Huride yoğunlamasına yaşar.

Hamarat kadın hemen musluğun başına geçti, suları akıtarak bir anda balıkları temizledi, soğanı bir anda keskin bir bıçakla güzel tıktırtılar çıkararak, bir İstanbul türküsünü soğan doğrayan bıçağın tıktırtılarıyla çalarak kesti, tencereye biraz su koydu, suya soğanları attı, soğana karabiber serpti, ateşi açtı, soğan kaynayıp pişince balıkları koyup ateşi gürləştirdi... Gürləştirip indirerek, yahninin içine daha bir şeyler koyarak pişirdi, gitti bacağı kırık masaya klaptan işleme eski İstanbullardan kalmış pırıl pırıl, sakız gibi bir masa örtüsü getirdi koydu, klaptan işlemeli peçeteler yerli yerince yerleştirildi... Çatal, kaşık, bıçak, eski Türk işi cam bardaklar, çok eski yaldızlı bir sürahi... Kadın bir de mor mor açılmış, çok kokulu bir İstanbul karanfili dalı getirip bir çeşmi bülbül çiçekliğin içine koydu.

Bu arada Kemalle Zeynel fısır fısır konuşuyorlar, kadın göz ucuyla onlara bakıyor, ne konuştuklarını bir türlü işitemiyordu. Berikilerinse yüzleri bir kararıyor, bir ışığıyordu. Kadının onları dikizlediğini sezdiklerinde de konuşmayı kesip duvarlara bakmaya başladılar. Karşılarındaki duvarda, sedirin bir metre yukarısında başı fesli, sert bakışlı, hepsinin gözleri çok büyük üç tane bıyıklı, birisinin de çok kısa kesilmiş sakalı olacaktı, zabıt fotoğrafı duruyordu. Büyük fotoğrafların işlenmiş çerçeveleri yaldızlı, kararmıştı. Fotoğraflardan ortadaki kaşları çatılmış kişinin rütbesinin paşa olması gerekiyordu. Başlarındaki feslerin püskülleri sağa düşmüştü, hepsinin de, bir biçimde... Sedir iri güller, yeşil yapraklarla, kırmızı, sarı, mor menekşelerle, kara gözlü nergislerle, asma yapraklarıyla bakır rengi, işlenmişti. Sıvaları yer yer dökülüp badanası sararmış duvarda bir deniz manzarası duruyordu, is bağlamış çerçevesiyle, Ayvazovski takliti. Yere çok eski Buhara halıları serilmişti, yer yer delinip havları dökülüp kavlamış bu halıların sağlam kalmış parçalarının renkleri terütaze, bugün dokunmuşçasına parlıyordu. Pencere perdeleri de sim işlemeydi, tertemizdi. Bu büyük oda hem mutfak, hem de oturma odasıydı. Karşı köşede camlı, ta tavana değen, üstüne iri güller, boynuzlu geyikler, kuğular oyulmuş çok eski bir ceviz dolap duruyordu. Ceviz eskiye eskiye kırmızıya kaçan bir

kestane rengini almıştı. Naylon leğenler, kovalar, işlenmiş bakır leğenler, ibrikler, yapma çiçekler, güller, eski İstanbul şamdanları, bakır, kalaylı sahanlar, bir koskocaman tunç mangal, ama pırıl pırıl, göz kamaştırıcı, çok büyük bir bakır kazan, içinin bakırı kararmış, içinde kıpkırmızı küçük göbekli bir balkabağı türü, pembe, kapağı güllü, yıldızlı bir Sevr çanağı, bir eski, kırılıp yapıştırılmış, mavi ejderhalı Çin vazosu, vazolar, çok tuhaf, nakışlı tunç masalar, çok da güzel gümüş savatla işlenmiş sapı fildişinden bir körük, kırık, kara damarlı bir ak mermer tezgahın altında duruyorlardı. Mermerin bulunduğu yer mutfaktı ve üstünde ak bir gaz ocağı duruyordu, mavi mavi yanarak. Mermerin solundaki duvarda sırmaları kararmış altın kabzalı bir kılıç asılıydı.

Kadın masaya Kütahya işi yeşil mavi kahverengi bir nihaleyi getirip usulca koyarken, oynayan kalçalarına Zeynelin gözü takıldı.

"Adım Zühre Paşalı," dedi kadın.

Zeynel utandı sıkıldı, ağzında bir şeyler geveledi, suçüstü yakalanmışçasına bir an kıvrandı, sonra da :

"Sağ ol abla," dedi usulca.

Zühre Hanım gözlerini Zeynele dikmiş, zeytin karası gözleriyle gamzeleri çukurlaşarak tuhaf bir yaratığa bakar gibi, bu yüzü kavruk, dudaklarının derisi soyulup kavlamış, sarı saçlı delikanlıya bakıyordu. Bu delikanlıda bir hoşluk vardı var olmasına ya neydi?

Arkasını döndü, geniş kalçalarının kanatları, iç çamaşırları yokmuşçana şehvetle oynadı. Zeynelin boğazına bir şeyler tıkanı. Kadının kalçasından odanın içine buğu gibi, duman gibi bir baş döndürücü kokuya benzer, Zeyneli kendinden geçirten bir şeyler dağılıyordu. Bir anda hayası kalktı, dar pantolonuna sığmaz oldu. Zühre Hanım gene dalga dalga o bir şeyi saçarak yemek tenceresini masaya getirip nihalenin üstüne koydu. Zeynelin yüzü kıpkırmızı kesilip ter içinde kalmıştı. Başını hiç kaldıramıyor, dimdik kalkmış hayasından başka bir şeyi düşünemiyordu. Ve hiç inmiyordu. Ve kadın masanın üstünde tüten tencerenin dumanları arasında çırılçıplaktı. Zeynel içinde bir azgınlığın deliliğini duyuyor, hayası kalktıkça kalkıyor, sertleştikçe sertleşiyordu. Kokuya, dumana benzer o şey de odayı doldurdukça dolduruyordu. Zühre Hanım da gözlerini ona dikmiş ayıramıyordu. O da büyülenmiş gibi oğlanın patancının arasındaki dimdik şeye ba-

kıyordu. O da, yanakları çukurlaşıp pembeleşerek, gamzeleri çukurla-
şarak, durmadan yutkunarak şakır şakır terliyordu.

Zeynel önündeki tabaktaki tüten balıklara bir anımsama gibi,
uzaktan, dumanlar, kokular arasından, çıplak kadının iki bacağı, ka-
barmış, tüylü yeri yanından bir aç kurt gibi saldırdığını, sonra dışarıya
çıktığını, kadının onun arkasından koşup yakaladığını, bir yokuşu, bir
bahçe duvarını, ılık bir kokuyu, ıhlamur ağaçlarını, kadının onun
gömleğini yırtışını, Kemalın büyüyüp donmuş kalmış, iri iri açılmış,
hiç kapanmayacakmış gibi bakıp duran şaşkın gözlerini, kadının onun
hayasını yakalayıp bırakmayışını, durmadan, bahçenin içinden, ma-
rulları ezerek, kokutarak, çamurlara batarak sürüklenişini, kalın göv-
deli bir ağacın altına gelişlerini, kadının üstüne düşüşünü, donunu çe-
kip alışını, kadının inleyişini, boşanışını, bedeninde sıcacık bir şeyin
dolaşışını, sıcacık, ılık, delirten bir yere girişini uzak, alacakaranlık
anımsıyor...

Kemal ardından koşuyordu, elinde bir şeyleri taşıyarak, bir şeyle-
ri vermek isteyerek, Beşiktaş İskelesi, yeşil neon ışıkları, karanlık, Üs-
küdar, Harem İskelesi, sesi kısılmış Kemal, Zeynel onun arkasından
neon ışıklara batarak, kırmızı, mavi, turuncu, ak, yeşil ışıklara bir gi-
rip bir çıkarak arkasından koştuğunu biliyor, hem de bir iyice biliyor-
du. Daha hayası ayakta, dimdik bir tuhaf sallanıyor, sert, ıslak, inmi-
yor, arabalı vapurda da böyle, karanlığa gidip saklanıyor, Kemali bir
ara yitiriyor, çocuk bir ara kocaman açılıp hiç kapanmamış gözleriyle
ortadan yok oluyor, acı yeşil bir neon ışığının içine girip orada koyu
yeşil bir leke gibi kalıp usul usul eriyordu.

Kemalin sesi birden çınladı, Zeynel o anda kendisine gelip Saray-
burnunda, susuz havuzun duvarının arkasından atladı, atlar atlamaz
da yere yattı, tabancası elindeydi :

"Kıpırdamayın yâkarım."

Tabancası kendiliğinden elektrik direğinin üst başındaki polislere
çevrildi, üç kere ateş aldı.

"Atın tabancalarınızı yere..."

Polisler tabancalarını yere attılar.

Zeynelin hayası inmişti. Zeynel buna sevindi.

Polislerin ardında bir de baktı Hüseyin Huri duruyor, elinde de
çıplak tabanca :

"Sen de elindeki... Seni orospu çocuğu seni."

Hüseyin Huri de tabancasını yere attı.

"Ellerinizi yukarıya kaldırın."

Kaldırdılar.

"Kemal, git oradaki tabancaları topla bana getir."

Orada kurumuş bir ağaç gibi dikilmiş kalmış çocuk kıpırdadı, vardı gitti polislerin önlerindeki tabancaları topladı.

"Kemal, şimdi git üstlerinde ne kadar mermi, para varsa al getir."

Kemal polislerin, Hüseyin Hurinin ceplerini inceden inceye aradı, neleri var, neleri yoksa torladı topladı Zeynele getirdi.

"Hüseyin Huri, puşt, orospu kasiğında yatmış, ibne çocuğu, demek beni yakalatacaktın, seni öldüreceğim."

"Öldürme beni, ben ettim sen etme, bir daha yapmam."

"Bir daha yapmaz mısın?"

"Yapmam, vallahi billahi, iki gözüm önüne aksın, anamın ölüsünü, hem de babamın ölüsünü öpeyim ki yapmam."

"Öyleyse şunların kollarını, bellerindeki kemerleri çıkar da bir iyice bağla arkalarından."

"Olur," dedi Hüseyin. Hemencecik de polislerin ellerini arkalarına kemerleriyle bir iyice bağladı.

"Kemal!"

"Buyur Zeynel abi."

"Al şu tabancayı, kar önüne Hüseyin Huriyi, gidin de bizim kovuktan halatları alıp getirin! Kaçırma bu köpeği. Kaçacak olursa salla kurşunu beynine... Yaklaşma ona çok, atiktir, üstüne atılıp tabancayı elinden..."

"Alamaz abi..."

Hüseyin Huri önde, Kemal arkada gecenin karanlığına karışıp Gülhane Parkına doğru gittiler, az sonra da gene öyle geri geldiler.

"İkiniz yatırın bakalım polisleri, bağlayın ayaklarını!"

Polisleri yatırıp bağladılar...

Daha deniz apakken Hayırsızadanın önüne geldi, günbatıdan yana üç yüz kulaç öteye teknesini demirledi, oltasını salıverdi. Selim balıkçı bugün yorgundu, kollarını geniş geniş açarak geriniyor, gerinirken de esniyordu çene kemikleri acıyarak... Oltası denizde, durmadan hesap kitap ediyordu. Arsalar da gittikçe pahalaniyordu, az daha elini çabuk tutmazsa göz koyduğu arsayı ömrü billah alamayacaktı. Bu arsayı da alamayınca muradına eremeyecek, öfkesinden ölüp gidecekti. Denizi, oltasını, dünyayı unutmuş, mutlu, güzel, mest, tattan eriyerek kendini o eski düşüncesine, düşüne kapıp koyvermişti. Aşağı yukarı her sabah, böyle deniz apakken, oltasını salıvermiş balığını beklerken kendini düşünün tadına, o hiçbir zaman hiçbir içkide erişemediği sarhoşluğa sonuna kadar bırakır, oltasına vuran, düşen balığa, onun denizin dibinde çırpınışlarına aldırılmazdı bile. Sonra da yakalanmış balığı unuttur giderdi orada. Neden sonradır ki, bir mestlikten, bir cennet uykusundan anadan yeni doğmuşçasına denize, aklığa, ışığa, som maviye uyanır, yeniden doğar, ağır ağır balığını sudan çekerdi.

Bir çocuk bahçesindeydi. Böyle bir çocuk bahçesini hiç görmemişti Selim balıkçı. Bu bahçe belki de Adana parkına benziyordu. Ortada şakır şakır şadırvanlı bir tuhaf yeşil, kırmızı balıklı bir havuzu vardı. Ak gömlekli, ak çoraplı, ak ayakkabılı, ak kepli, hep sarı lepiska saçlı bir sürü kız, hepsinin de gözleri iri, mavi, hepsi de uzun boylu... Selim önlerinden geçiyordu. Boynu ağrıyordu, kurşun yarası... Dehşet utanıyordu Selim, utancından yerin dibine geçiyordu.

Uzun, mor bataklık kamışları, tepeleri tozaklamış, esen yel bu kalın, mor kamışları sonuna kadar yere yapıştırıyor, sağlam kamışlar gerisin geri ayağa kalkıyorlardı. Kamışların altında diz boyu kokulu çiçekler, nergis tarlaları... Sarı gözlü nergisler geniş ekin tarlaları gibi, sık, üst üste, sert yel kamışlarla birlikte onları da yere dümdüz yatırır-

yor ve nergisler yel azıcık dinince de doğruluyorlardı. Kızların ortasına bir şey düştü. Selim balıkçı ne olduğunu göremedi, kızlar kaçıştılar. Selim çarşafı sabun kokan bir yatakta, eski demir bir karyolada yatıyordu. Boynu ağrıyordu, boynunda kurşun kalmıştı, düşüyor sa- yıklıyordu. Uzak, hiç görmediği dağların düşünüyordu. Orada, uzakta, mor, sarp kayalıklı, şakırdayan pınarlı dağlarda... Yollara düşmüşlerdi, top sesleri, tüfek sesleri arkalarından geliyordu... Bir derbentteydiler, çok ölü, çok yaralı vardı. Kayalıklardan üstlerine ateş açıyorlardı. Babası kır atının üstünde, beli savatlı bir kemerle sıkıştırılmış, Çerkes hançeri belinde, tüfeği elinde, çizmelerinin derisi yer yer soyulmuş, sarışın, kartal burunlu, uzun boyunlu, gırtlak kemiği dışarıya fırlamış, parlak, çok parlak, çimeni yeşil gözlü, dimdik duruyordu. Anası ince belli, hep ağıtlar söyleyen, yolda üç kardeşi ölmüştü, ölüm neydi, o zaman bir türlü anlayamamıştı, hep acılı konuşan, hiç gülmeyen, çok güzel bir kadındı. Babası atının üstünde, dağların kayalık geçidine dizilmiş, uçsuz bucaksız göçün, insan selinin önünde yukardaki kayalıklara, atları karmakarış olarak, yanındaki atlılarla kurşun sıkıyordu. Arada bir de karmakarış atlılardan birisi kayalıklardan gelen kurşunla bağırarak yere yuvarlanıyor, atların ayaklarının dibine düşüyordu. Düşen adamı geriden gelen insan seli yerden kaldırıyor, ölmüşse geçidin kıyısındaki bir kayanın üstüne koyuyorlar, ölmemişse bir atın üstüne atıyorlardı. Kayalıklardaki göç, savaş uzun sürdü. Babası da yaralanıp atından düştü, anası hemen onu yerden alıp geri atına bindirdi. Babası oluk gibi kanıyordu, güzel anası tepeden tırnağa babasının kanına battı çıktı. Selim balıkçı görmediği savaşı, kan içindeki anasını daha kan içinde öyle, sırlıklam yaşıyordu. Çok anlatmışlardı, her şeyi, her anı, barut kokusunu... Babası kanlı hançerini öpüyordu. Bir ovada durdular, ova dümdüz, göz alabildiğine uzak, geniş yemyeşil bir ovaydı. Uzakta, bir çizgi gibi bir orman çevreliyordu ufku. Babası iyi olmuştu ya, yüzü sarıydı. Düzlükte Çerkes kızları, oğlanları, ölümden, yoksulluktan kurtulmuş kazaska oynuyorlardı çadırların önünde... Atlar kurban ediyorlardı kurtuluşlarına... Ak sakallı, çok yaşlı, ince uzun bir adamdı bu kayalıklardan kurtulmuş, bu ateşten ölümlerden geriye kalmış kalabalığın başı... Ağır ağır toprağa hep düşünerek basan, başı hep önünde, çizmeleri parlayan, al bir atı olan, atının üstünde dimdik duran birisiydi. Selim balıkçı bu adamın ölümünü görmüş

gibi, görmüşlükten öte yaşadı. Ovada sönmüş ocaklar tütüyordu, ova duman içindeydi. Yaşlı, ak sakallı adamın ovadan dağlara koştuğunu gördüler. Tüm kalabalık da onun ardınca koştu, adam ırmağın kıyısına indi, bir tüfek patladı, yaşlı adam ırmağın suyuna daldı, su adamı aldı aşağlara sürükledi götürdü.

Uzakta ulu Kafkas dağları gözüküyordu, ulu, karlı, taa gökyüzünün üstüne kadar uzanmış. Babası yere diz çökmüş, yönünü ulu Kafkasa dönmüştü, dağların yarı yamaçlarında salınan ak bulutlar... Babası çimenli toprağı eğilip üç kere öptü. Belki bir daha seni hiç hiç görmeyeceğiz, ey anamız, ey dağımız, dedi, dağa uzun dualar okudu... Uzun çığlıklar duydular ovalar, yollar boyunca. Selim Toros eteklerinde, böyle uzun, keskin, ustura ağzı gibi tıpkı öteki çığlıklara benzer çığlıklar duydu sonraları kayalıklı Toros eteklerinde... Savaş göçmenleri hiç bitmeyen ağıtlar yakıyorlardı ölülerine, ta buradan, Torostan koparıldıkları ulu dağlara, Kafkasa, yurtlarına, topraklarına... Torostan sonra çok dağ gördü Selim balıkçı, Ağrı, Süphan, Nemrut, Erziyes, Hasandağı, Binboğalar... Sıcak, ağılı Çukurova toprağına konular sonra, kalabalığın yarısını orada toprağa verdiler. Sonra Uzunyayla... Güzel evler yaptılar oraya. Soylu atlar gene, gene Çerkes eyerleri, sapı gümüş savatlı hançerler, Toros ormanları, yaylalar... Selim Uzunyaylada doğdu. Sonra babası öldü. Kaçış. Kumkapı. Kumkapıda balıkçılık, sonra askerlik, boynundaki yarası sızlıyor daha... Cerrahpaşa hastanesi. Selim balıkçı çok kadın görmüştü Beyoğlunda, Kumkapıda, Samatyada... Samatyada Rum kızları... Selimin uzun boyuna, sarı saçlarına, sarı uzun, kırmızıya çalan sarkık bıyıklarına vurulurlardı kızlar, som mavi, derin gözlerine. Gözlerine bakamazlardı kızlar Selimin... Hiçbir tanesi aklında değil Selimin, yalnız arada sırada bacakları güneşten yanmış kara gözlü, uzun boyunlu bir Rum kızını anımsar. O zaman Selim balıkçı, balıkçı değildi ve bileğinin hakkına yaşardı İstanbulda, vurucu kırıcıydı. Kara gözlü Rum kızından sonradır ki balıkçı oldu ve Selim balıkçı namusuyla çalışıp kazanacak, ev bark sahibi olacak, Rum kızıyla da ondan sonra evlenecekti. Bir gün kızın evine uğradı ki ne görsün evin yerinde yeller esiyor. Sordu soruşturdu ki, kızın anası tutmuş kızının elinden, ver elini Atina. İşte ondan sonra iflah olmadı Selim balıkçı, bunu kendisine yediremedi, vurdu Beyoğluna, Çiçekpazarına, dağa taşa, suya denize, insana, herkese küştü.

Anası kızını kaçırmıştı, kız bırakıp gitmezdi onu, bunu iyi biliyordu... Uzun bir süre, belki de yıllarca Atınaya gidip kızını alıp getirmeyi düşledi. Ama bir türlü bu düşünüyü gerçekleştiremedi, askere aldılar onu bir gün apansız... Orada, karlı dağların ortasında anasını anımsadı, gerçekten onun bir evi olmalıydı. Anası da vardı, sağ olmalıydı. Üçü kız beş kardeşi vardı. Uzunyaylada çiftçilik yapıp at yetiştiriyorlardı. Ulu Kafkas üstüne özlem ağıtları yakıyor, bitip tükenmeyen düğünlerde Lezginka oynuyorlardı. Evini, anasını, kardeşlerini, onların Çerkesçe konuşmalarını çok özledi, askerlikten sonra Uzunyaylaya dönecekti, kendi kendine ant verdi.

Cerrahpaşada büyük bir koğuştta açtı gözünü. Boynu çok ağrıyordu, inledi, başucunda sarı saçlı, çok mavi gözlü bir kız duruyordu, onun üstüne eğilmiş, sıcacık ellerinden tutmuş, memeleri kabarmış. Kızdan çıldırtan bir koku geliyordu, baş döndürücü, Selim balıkçıya acıyı unutturan... Kız kabarmış memeleriyle ona gittikçe yaklaşıyor, sokuluyor, kadın kokusu gittikçe onu sarıyor, bir sarhoşluğa itiyordu. Üç gün sonra kız onu bu kalabalık koğuştan aldı iki kişilik başka bir odaya verdi. Hiç başından ayrılmıyor, elini hiç bırakmıyordu, sıcacık... Sarı saçları, o baş döndüren kokuyla birlikte yüzüne dökülüyordu. Şimdi bile, şu denizin ortasında bile o kokuyu Selim balıkçı olduğu gibi duyuyor. Selim balıkçı bu kızın adını bile bilmiyor, unutmuş değil, hiçbir zaman sormayı akıl etmedi ki. Soramadı, utandı, kız da söylemeyi akıl etmedi. Belki ilk günlerde söyledi de Selim balıkçı duymadı, anlamadı. Ne olacak, adın ne gereği var, orada Cerrahpaşa hastanesinde durup duruyor, Selimi bekliyor, kıyamete kadar da bekleyecek. Sarı saçları terli, çalışkan yüzünü örtüyor. Elleri sıcacık, Selimin saçlarını okşayarak yarasını sarıyor. Sonra da karşıya geçip Selim balıkçıya gözlerini dikiyor bakıyor, öyle durmuş, hayran, kıpırdamadan, gözleri duru mavi, ışıklı bir su gibi, gökyüzü damıtılmış, ela, büyük, hayran, güzel... Uzunyaylada bir ay kaldı. Tüm Çerkesler hep bir ağızdan bir özlem türküsü söylüyorlardı, o görkemli Kafkasa, o cennete... Tepeden tırnağa özlem kesilmişlerdi. Anası daha öyle güzeldi. Kardeşleri, kız kardeşleri büyümüşlerdi. Güzeldiler. Görenekleri, gelenekleri gene Kafkastakinin tıpkısıydı. Erkeklerinin kadınlarının kılık-ları da Kafkastakinin tıpkısıydı. Evleri, yiyecekleri de öyle... Bu Çerkes kavmi Kafkası alıp taşıyla toprağıyla Uzunyaylaya getirmişti. Ulu

kartallar dönüyordu göğünde Uzunyaylanın, Kafkas dağlarının tıpkısı... Uzun kanatlı, mercan gözlü, yırtıcı gagalı kırmızı kartallar... Ve gökyüzünde yumulmuş akarlarcken hışılıyorlardı.

Gene de gece gündüz dillerinde Kafkas, ah Kafkas, vah Kafkas... Hiç kimse, hiçbir biçimde unutamıyordu Kafkası. Hiç kimse yerleşmemişti, bağlanmamıştı bu toprağa, buranın insanlarına. Ateş üstündeydiler. Bir gün tez günde nasıl olsa Kafkasa varacaklardı, güzel, mor, kırmızı kayalıklı, ulu ormanlı yurtlarına... Buranın yerlilerinin arasında bir ada gibi yaşıyorlardı. Bir tuhaf, bir yabancı...

Altta ağır, sonsuz genişlikte, derinlikteki su usuldan çalkanıyordu. Selim balıkçı denizdeki oltayı unutup gitmişti. Bir güneşli, ılık kış gününün düşünüyordu. Eminönünde, Galata köprüsünün bu ucunda bir kere, onunla karşı karşıya gelmişler, öyle karşılıklı hiçbir şey konuşmadan dikilmiş kalmışlardı. Yanlarından yönlerinden kalabalık akıyordu. Vapur düdükları ardı ardına ötüyorlar, işportacılar bağıyorlardı. Martılar çığlık çığlığa Halicin üstüne doğru uçuyorlar, Balıkpazarının önüne yığılıyorlardı. Tılsımlı gibi, birbirlerine böylece bağlanmışçasına kalakalmışlardı. Nasıl ayrıldılar, nasıl birbirlerini o anda kalabalığın ortasında yitirdiler Selim hiç farkında olmadı. Ne oldu birden kız nasıl yitti, o yitip giderken niye tutmadı, kucaklayıp Uzunyaylaya, ulu Kafkasa alıp kaçırmadı onu, niye, niçin, kim geçti önüne bunun, kız nasıl yitti gitti, kim aldı götürdü onu, Selim nasıl buna izin verdi? Bir daha hiç karşılaşmadı onunla... Bir yıl, iki yıl, belki de üç yıl Selim Cerrahpaşanın Aksaraydan geçen yolunun ucunda her ikindiüstü bekledi kızı, her gün, her ikindiüstü, nedense kız bir türlü yoldan geçmedi, geçtiyse de Selim onu görmedi. Niye sabah beklemedi, öğle, akşam beklemedi de hep ikindiüstleri bekledi? Herhalde bir bildiği vardı Selim balıkçının... Bir de yağmurlu, karlı havalarda Cerrahpaşa hastanesinin kapısından ayrılmıyordu. Bütün çabasına karşın Selim balıkçı onu göremedi. Belki istese görürdü. Onu görmekten korkuyordu. Onu görmek için Selim balıkçı hem can atıyor, hem de onu görünce ne olacak diye ödü kopuyor, tir tir titriyor, ter içinde kalıyor, başı kepli, sarı saçlı birisini de hastane kapısında görünce eli ayağı dolaşiyor, sonra da alıp yatırıyor. Nerede sarı saçlı bir kız görse yüzüne bakamıyor, önce eli ayağı çözümlüp boşanıyor, yüreği göğsünü yırtarcasına dövüyor, kendini toparlar toparlamaz da alıp ya-

tırıyor, neredeyse en çabuk yoldan Kumkapıya, Menekşeye gelip kendisini teknesinin içine atıyor, denize son hızla açılıyordu, isterse dalgalardan minare boyu olsun... Sonra sonra Cerrahpaşa hastanesine, yakınlarına, dahası da Aksaraya uğrayamaz, oralardan geçemez oldu. O yanlara ne zaman yolu düşse eli ayağı çözülür, yüreği duracakmış gibi olur, soluk alamaz, ölüm gibi, acı, dehşet bir coşkuya düşer, toparlanınca da oradan ayrılırdı. Artık her şey Selim balıkçının düşündeydi. Sarı lepiska saçı her gün, her gece denizde olsun, uyurken olsun, uyanırken olsun okşuyordu. Sıcacık eller elinde... Sıcacık, sıcacık, sıcacık... Bir düşün, bir ömür boyu, sıcaklığına kendisini kapıp koyuvermişti. O günü bekliyor, o günü düşlüyordu. Belki her gün, her gece... Evi deniz kıyısında, ulu, üç adam el ele verse çeviremez çınarın altındaydı. Ve ev baştan ayağa Çengelköydeki o konak gibi cilalı tahtadandı. Bahçesi büyük, çiçekleri renk renkti, yeşil çimen denizin mavisine karışıyordu. İşte böyle bir ev gerek, öylesine...

"Olmaz," diyordu Selim. "Olur mu hiç. Bin yıl geçse de, sen beni bekliyor musun, beklemiyor musun?"

"Bekliyorum."

"İşte öyleyse, orada, çınarın altında, denizin kıyısında bir evimiz olacak... Ben o çınarın altının arsasını bir milyon lira olsa da alacağım... Olmazsa Halim Beyi öldürüp gene alacağım. Bu arsa benim olacak. İstanbulun en güzel evine gelin gideceksin, yani geleceksin... Anam gelecek Uzunyayladan, Adapazarı Çerkesleri gelecekler, görkemli Çerkes düğünleri olacak... Çerkes giyitleri, Çerkes atları yarışacak... Bu dediklerim olacak, olacak..."

"Olmasa ne olur, bu kadar beklemeye değer mi?"

"Değer, değer, sen beni beklemeyecek misin?"

"Ben seni gördüm sevdim. Biz de senin o Kafkasta oluruz."

"Nereden nereden?"

"Ulu göklü, çok atlı, ulu kayalı Kafkasyadan."

"Kan kana karışmış, kan kanı sevmiş."

Kan kanı sevmiş, diye var gücüyle bağırды ayağa kalkıp Selim balıkçı Büyükadaya doğru. Kan kanı sevmiş.

İnce bir yel esti, dipteki oltanın ipini salladı. Selim balıkçı usul usul düşünden uyanıyordu. Terlemişti. Uzun bir cebelleşmeden çıkmıştı o uzun altın saçlıyla... Oltaya asıldı, ip gerildi, Selim ipi çekme-

ye başladı. Gelen balık ağırdı, altta çırpınıyordu. İyi, usta bir balıkçı bilir ancak, altta bir balığın çırpınıp çırpınmadığını. Usta bir balıkçı ipe eli değer değmez de gelen balığın boyunun, ağırlığının ne kadar olduğunu bilir. Bir de çok iyi bir balıkçı yakaladığının türünü de hiç şaşırmadan söyleyebilir.

Selim balıkçı düştten uyanıklığa, uyanıklıktan sevince geçerken :

"Gel baba sinagrit gel!" dedi. "Gel ki görelim şu senin güzelliğini..."

Az sonra, durgun suyun yüzünü büyücek bir sinagrit şaplakladı. Selim balığı oltadan alıp tekneye atarken, "yapacağım o evi o çınarın altına," dedi, oltasını geri suya salarken kanlı parmaklarını eğilip denizde yıkadı.

Selim balıkçı düşlerinde, gerçeğinde kızın evlenebileceğini, yaşlanacağını, çocuklarının olacağını da, kendisini unutacağını, hiç anımsayamayacağını da düşünüyordu. Hem de çok çok düşünüyordu. Ama Yeni Caminin orada, Eminönünde kız nasıl oraya, kalabalığın ortasına çakılmış kalmış, oradan, yerinden, büyülenmiş, bir türlü ayırlamamıştı.

"Evlenmiştir, evlenmiştir," diyordu Selim balıkçı, sırtından ağır bir yükün kalkmasının sevincinde, kurtulmanın, özgür olmanın yeynilliğinde, bu sözlerine yürekten inanıyordu.

Önce eli çıkıyordu denizden, sonra kırmızı aylı kepi, sonra sarı saçları savruluyordu denizin üstünde, sonra iri, damıtılmış som mavi gözleri, derin, öfkeli dikiliyordu üstüne :

"Alçak, adam olmaz, sersem Selim balıkçı," diye bağıırıyordu, "korkak. Korkak olmasaydın görmeye can attığın ananı bir kere olsun görmeye giderdin Uzunyaylaya... Korkak, deli olmasaydın kardeşlerin evlendi, çoluk çocuğa karıştı, gider de onları görürdün. Onları görmek için ölüyorsun, ama korkundan kabuğunun dışına başını çıkaramıyorsun. Korkuyorsun, korkuyorsun... Korkundan, işte burnunun dibindeyim, gelip beni göremiyorsun. Ölüyorsun, geberiyorsun, ama sen tepeden tırnağa korkuya kesmiş bir rezilsin... Korkundan deli oluyorsun. Herkesten, her şeyden korkuyorsun. Bütün insanlardan, esen yelden, açan çiçekten korkuyorsun. Bana gelince, ben bir kere sevdim, bir kere sevdim, seni bekleyeceğim, bekleyeceğim..."

"Korkuyorum," diyordu Selim balıkçı. "Hakkın var Gülizar, kor-

kuyorum. Ama evim yok, barkım, yorganım yastığım yok. Ben seni elinden tutup da, ben seni nasıl alır da bu balıkçının serseri teknesine getiririm? Bu balık, işkembe, keçi başı kokan tekneye... Bu delik, su alan tekneye... Ben sana nasıl dokunurum Gülizar, elimi saçlarına nasıl değdiririm?"

Gülizar diyordu kıza arada sırada, hoşuna gittiğinde dünya, konuşmalar...

Bir balık daha çekti Selim, o da sinagritti.

Deniz ağır, milyarlarca tonuyla aşağıda çalkanıyordu. Martılar uçuşuyordu yörede. Keyifli Selim balıkçı teknenin öbür yanından denize çaparisini indirip beş on tane istavrit çekip martılara attı. Martılar üst üste balıkların atıldığı yere denize çıgıllıklarla yumuldular.

Akşam olurken Selim balıkçı son balığı da denizden çekti, oltadan aldı, tekneye attı. Balık çırpındı, hopladı, soluklanarak iki kaburganın arasında yattı kaldı.

Selim balıkçı oltasını sararken ayağa kalktı, denizi keskin alıcı kurt gözleriyle taramaya başladı. Balığı bugün de gözükmemişti. Oysaki o balığı bir yakalasa da satsaydı, o parayı da parasına ekleyseydi, gider de o mendebur heriften o çınarlı arsayı alırdı. O balığı tutsun Selim balıkçı, götürsün Hiltona satsın, parasını da oradan çıkarsın, varsın o herife, al paranı ver arsamı, desin...

"Veremem," desin...

"Neee, veremez misin?"

"Veremem arkadaş, arsa benim değil mi, malım değil mi?"

"Demek arsa senin ha, veremezsin ha? Gerçekten veremez misin, öyle mi, veremezsin ha? Ben kuru ot, yosun, kokmuş balık yiyerek bu parayı biriktireyim de, sen de bana bu arsayı satmayasın, öyle mi? Ben bu parayı niçin biriktirdim öyleyse, ben adımlı cimriye, nekese çıkardım niye, söyle bakalım?"

"Satamam arkadaş, arsa benim değil mi, ben buraya yedi katlı, yirmi sekiz dairesi bir apartman dikeceğim, her daireyi iki buçuk milyona satacağım, Karun kadar zengin olacağım, tüm İstanbullu alacağım..." Bu sefer de desin, hele bir desin...

Başka arsa mı yok yeryüzünde, İstanbul arsa dolu, niye geldin de gözünü benim milyonlar eden arsama diktin? Ben arsa satmam kardeşim, alırım. Milyonlar versen, bunu böylece bileşin, arsamı sana vere-

mem. Veremez misin, veremezsin de bak bu yaşıta saçım ağardı, alnımdaki kırışığın içine parmak sığar, bak bu yaşıta belim büküldü, bak bu yaşıta yüzüm, gözlerimin kenarı örümcek ağı gibi, bak bu yaşıta, veremezsin de arsayı ben niye bu hale geldim, yirmi beş yıl, tam yirmi beş yıl ben içki içmedim, ben, yosun yedim. Ben suya kurumuş ekmeği katık ettim. Sen daha bu arsayı almadan ben bu arsaya göz diktim. Tam yirmi beş yıl ben bu arsayı, bu çınarı gözlerimle okşadım büyüttüm, ey Veziroğlu! Eey Veziroğlu bak, senin Pendikten İzmitte, Topkapı surlarından Tekirdağa kadar binlerce dönüm arsaların var. Bak senin kiraya verip temiz para aldığın yedi tane siten var, her birisinde altmış daire... Bak senin hanların, otellerin var, bak senin fabrikaların var... Bak senin... Bu arsa benimdir, eey Veziroğlu. Fiyatını söyle... Bak Veziroğlu, yaşım geldi geçiyor, bak Veziroğlu bak, seninle aynı yaştayız, senin oğlun kızın torunların var, benim de yolumu bekleyen bir sarı saç, ardına kadar açılmış bir ela mavi göz var. Bu arsa bir güzel ev bekler, bu kadın beni bekler oturmuş oraya, kimseyi parmağına bile dokundurmadan beni bekler, ben bu arsaya ev beklerim, bak Veziroğlu, bu dünyada senin her şeyin var, Adadaki köşkün, köşkünün bahçesi var, bir sarayda yaşıyorsun Veziroğlu. Benim senden neyim eksik, senin benden çok şeyin eksik... Ben balıkların, deniz altlarının envai çeşidini bilirim. Ben balıkların, suların bin bir tanesini, bin bir tanesinin huyunu husunu bilirim. Sen para saymaktan başka, hile yapmaktan, insan aldatmaktan, yalan söylemekten, boş arsaları on yıl öncesinden, fakir fıkaranın eline beş on kuruş sayarak, kapatmaktan başka ne bilirsin. Bak Veziroğlu, yirmi beş yıl önce, o deniz kıyısındaki zeytin ağaçlarını ben diktim bu arsaya, bu arsa benimdir. Ben ne bileyim bu arsayı senin alacağını? Buraya kimse benim canımı almadan bir taş koyamaz, bir direk dikemez, bunu böylece bil, ey Veziroğlu... İşte al, istediğinden de çok parayı biriktirdim. Veziroğlu aldı parayı saydı, saydı, cık cık etti, bu para nedir ki, dedi güldü. Sırtını koltuğa yapıştırıp ağzını tavana dikip güldü güldü... Sen bu parayla değil bu arsayı, sen bu parayla buradan elli metre kareyi bile alamazsın... Birkaç yıl sonra daha da para biriktirip, o yıl çok palamut olmuştu, palamutun çiftini elli liraya satmışlardı, gene gitti Veziroğluna... Veziroğlu gene saydı paraları, gene başını kaldırdı, ağzını havaya dikti, cık cık yaptı, sen bu parayla, dedi, bu arsadan yirmi beş metre-

kare bile alamazsın artık... Selim çok konuştu, çok sızıldı, diline geleni söyledi, sonunda parasını torbasına doldurup öfke içinde bir hışım gibi gene çekti gitti. Aradan birkaç yıl daha geçti, Selim balıkçı çok balık tuttu, çok para biriktirdi, gene gitti Veziroğluna, bak bu zeytin ağaçlarını buraya ben diktim, bu çınarın altına ben göz koydum, bu arsa bir ev, bu ev de bir gelin bekler, dedi, sarı lepiska saçlı, ben canımı koymuşum ona, ya canım, ya sarı saçlım, dedi. Veziroğlu başını kaldırdı, ağzını tavana dikti, benim de arsam benim canımdan tatlı, dedi, var git yoluna, sen bu parayla bundan sonra bu arsanın on metrekaresini alamazsın... Alacağım, ne kadar para istersen bulacağım o parayı, senden alacağım bu arsayı, dedi Selim balıkçı, söverek, köpürerek oradan ayrıldı. Böylelikle on beş yıldır, her balık akınında Veziroğluna, para torbası elinde gidiyordu Selim balıkçı... Sonuna kadar da gidecekti. Bir şu balığı yakalasa, aaah yakalasa, gene, o da artık son olarak gidecekti ona, Veziroğluna, o zalime... Vermesindi bakalım. Haydi bakalım Veziroğlu, haydi, kışında don varsa, bundan sonra da verme bakalım ulu çınarlı arsayı... İri sarı güller dikecekti bahçeye, yabangülleri dikecekti pembe, sarı, ak... Mavi ortancalar açacaktı kayaların gölgesinde, güre... Sol köşesinde bir gelincik tarlası olacaktı bahçenin... Üç tane balıkçı teknesi şurada, denizde, küçük koyda duracaktı, radarlı... Çok balık avlayacaktı... En fırtınalı havalarda denize açılacaktı ve o bekleyecekti Selim denizden dönünceye kadar eli yüreğinde, ölüp ölüp dirilerekten, öteki, öteki balıkçı karıları gibi... Yaaa, öteki balıkçı karıları gibi, sarı saçları, deniz ötede delirirken, Selimin teknelerini açığa çekerken, esen sert yıldızpoyrazda uçuşacaktı...

"Bu sefer de desin, hele bir desin..."

Öfkeyle bomboş denize tükürdükten sonra eğildi, sertçe motorun ipini çekti, dümeni Menekşeye kırdı.

Menekşeye geldiğinde güneş çok pembe, azıcık da pembe mor, yakınlarındaki bulutları çok pembe mor karışığına boyayarak denizin üstüne oturmıştu. Batıdan gelen üç uçak altın damlası gibi, arada altın bir pembeye batıp çıkarak, arkasında uzun bir altın tozu seli bırakarak pembe mor geliyordu. Selim balıkçı bu pembe mor altın damlası, kayan uçakları nerede olursa olsun hiç kaçırmaz, onlar gözden yitinceye kadar arkalarından bakar, neredeyse, onlar gökte yitinceye ka-

dar orada dikilir kalırdı.

Kahvede üç sivil polis bekliyordu. Süleyman onlara demişti ki, kan tutar bir kanlıyı, demişti. Bir kanlı, adam öldürdüğü yerden hiç ayrılamaz, mutlaka oraya döner gelir, demişti. Polisler kahvede oturmuşlar Zeynelin gelmesini bekliyorlardı. Nöbetleşe, gece gündüz bekliyorlardı. Süleyman ne derse desin, Zeynelin gelmeyeceğini bile bile bekliyorlardı. Üçü de köylüydü. Üçünün de kanı temiz, ırkı soyluydu. Onları işte bu özelliklerinden dolayı polise almışlardı. Polisler de bu özelliklerine inanmışlar, kendileri gibi olmayan herkese, Çerkese, Kürde, Laza, özellikle Yahudiye, Ruma, Ermeniye düşman olmuşlardı. Zeynele de dış biliyorlardı. Zeynel bir Lazdı da ondan... Ellerine bir geçirsinler, derisini yüzerlerdi onun, ağzını kurşunla doldururlardı o Lazın... Kahvedeki balıkçılarla da hiç konuşmuyorlar, onlara tepeden bakıyorlar, bir köşede oturup aralarında fısıldaşıyorlar, sosyalistleri bir gün nasıl keseceklerini, Türkiyenin soylu kanını nasıl temizleyeceklerini konuşuyorlardı. Onlar çok güçlüydüler. Poliste bile yirmi bin kanı temiz, öz soylu, Kürt, Laz, Çerkes, göçmen, Yahudi düşmanı yirmi bin kişi, yirmi bin vurucu kartal vardı. Bu memleketi yıkanlar kanı bozuk göçmenler, Selanıkliler ve Kürtler, Çerkesler, Yahudilerdi. Başbuğ yakında bir emir versin yeter ki... Sağlam hesap kitap etmişlerdi Başbuğlar, Türkiyede Bozkurtlar üç milyon kişiyi öldürecek, beş milyon kişiyi de sürececek, Türkiyeyi toptan kurtaracaklardı. Ve Orta Asyadan öz Türkleri, özellikle kanı saf kalmış Kırgız atalarımızı getireceklerdi.

Bunları ağzı köpürerek çok sarı, uzun, pantolonu kılıç gibi ütülenmiş Mustafa Çelikdağ söylüyordu. Polis olmadan önce Adanada, vatancı Türkoğlunun portakal bahçesinde ırgattı. Elleri portakal dikeninden lime lime olmuştu.

"Üç milyon, üç milyon..." derken gözleri yuvalarından fırlıyor, boynunun damarları şişiyor, coşkusundan boğulur gibi oluyordu.

Ali Sarpoğlu soğukkanlı yumuşak huyluydu. Çok konuşmuyordu, yalnız bir keresinde bir sara nöbeti geçirircesine :

"Elime o solculardan bir geçirsem bin tanesini, iki, üç, beş, on bin tanesini kör testereyle usul usul keserim," demiş, iştahla, ulu bir sarhoşlukta mest, gözlerini yummuş bir daha hiç konuşmamıştı. O da Laz Zeyneli bekliyordu.

Durmuş Yalınkat, Urfanın Tektek dağlarındandı, bir teneke suyu altı saat uzaklıktan sırtıyla taşımıştı evine kadar, yıllarca gık demeden. Anası ölünce kadının ölüsü bir hafta evde, ortalık sıcaktan kaynarken kalmış, Durmuş sersem, yıkılmış, şişmiş kokmuş ölüyü gece gündüz beklemişti. Kokuyu duyan komşular zorlan Durmuşun anasını elinden almışlar da gömmüşlerdi. Şişmiş ölü kokusuyla da Durmuşların evi aylarca kokmuş, kapıyı açıp da havalandırmak Durmuşun nedense aklına gelmemişti. Anası ölünce Durmuş bomboş evde aç susuz kalmış, bir yere girip çalışmayı akıl bile edememişti. Sonunda köyün ağası onu Ceylanpınar Devlet Çiftliğinde çobanlığa kayırmış, Durmuş Yalınkat asker olmuş çobanlıkta, askerlikte çavuş, çavuşluktan sonra temiz kanı onu polisliğe yükseltmişti. O da aklında, düşünde, gece gündüz keseceği kişileri çoğaltıyordu. İlkönce köyünün, onu çobanlığa kayıran ağasını öldürecekti. Sonra da bütün ağaları, sonra da ona tepeden bakan çiftlikteki traktör sürücülerini, ustalarını, çiftlikteki işçilerin hepsini öldürecek, çobanların hepsini de polis yapacaktı. Bunu o solcu öğrenciyi öldüren, yakaladıkları, sonra da hemen bıraktıkları yüzbaşı rütbesindeki sanat okulu öğrencisine söylemiş, yüzbaşı da, olur, münasiptir, iyidir, temizle o kanı bozuk sürücüleri, işçileri, o işçilerin hepsi komünisttir zaten, demişti. Öldürülecek bu üç milyonun yarısından çoğu işçiydi zaten. Durmuş Yalınkat, bu soyadından da nefret ediyordu. Hangi alçak muhtar koymuştu bu soyadını onlara? Ne demekti Yalınkat, Yalınkat ne demekti, fıkara, pis, alçak, demekti. Fıkara alçaktır, fıkaraların hepsini kesmek gerektir. Fıkaraların çok kötü olduğunu, onların hepsinin komünist olduğunu ona kursta öğretmişlerdi. O da umutla, sabırla üç milyonu kesip Türkiyeyi kurtaracakları günü mest, kendinden geçmiş bir sevinçle bekliyordu. Ona göre polis şeflerinin hepsi de komünistti ya, bunu kimseye söyleyemiyordu.

Kahveye giren Selimi çok sert karşıladılar.

Yalınkat, soyadından nefret ederek :

"Sen misin Selim balıkçı?" diye sordu, sert, kaşlarını çatıp gözlerini hiç kırpmadan Selim balıkçının gözlerine dikerek. Böylesi göze bakmayı da ona kursta öğretmişlerdi. Öldürülecek üç milyondan birisine bakar gibi bakıyordu Selim balıkçıya. Onun kim, nenin nesi olduğunu, burada, Menekşede, herkesten bir iyice öğrenmişti.

"Benim," dedi Selim balıkçı yüzlerine bakmayarak.

"Karakola gidip ifade vereceksin yarın."

"Olur," dedi Selim balıkçı.

Durmuş Yalınkat bana döndü.

"Seni de, seni de istiyor komiser. Sen de ifade vereceksin."

"Olur," dedim.

Arkamızdan Hasan Bey girdi kahveye, yele gibi kabarmış ak saçlarıyla... Polisler ona hiç bakamıyorlardı. Nasıl baksınlar, yarın öbürsü gün gözlerini oyarak öldürecekleri kişilerin başında o geliyordu. Bu gecekonduarda yirmi yıldır oturan Hasan Bey can düşmanlarıydı. Kursta ilk öğrendikleri adlardan birisi onun adıydı, belki birincisi... Onu burada, Menekşede görünce çok şaşırılmışlar, gözlerine inanamamışlardı. En çok şaşırdıkları da Menekşe balıkçılarının hepsinin Hasan Beyin yakın arkadaşları oluşuydu. Balıkçılar onunla çekinmeden, korkmadan nasıl da konuşuyorlardı! Böyle arkadaş, kardeş gibi, aralarından su sızdırmadan...

Yalınkat polis elleri titreyerek, heyecanla Hasan Beyle selamlaşan bütün balıkçıların adını cebinden çıkardığı deftere yazmaya başladı. Bunu Mustafa Çelikdağ gördü :

"Ne yapıyorsun Durmuş?" diye sordu.

"Bunların adlarını komiserime vereceğim."

"O bunları öldürmez," dedi Mustafa Çelikdağ. "Bunca yıl bu adam burada nasıl yaşamış şimdi anlaşılıyor. Yaz hepsini, bir bir yaz... Bizim komiseri de başa yaz..."

"Ben," dedi Durmuş Yalınkat, "bunların, bu adamla konuşanların listesini Başbuğa vereceğim ki... Üç milyonu kesme zamanı gelince, bunları da, bu adamla konuşanları da unutmasınlar. Bunların hepsi balıkçı değil mi, balıkçılar da fakir değil mi, bu adam da bunların hepsini bunca yıl zehirlememiş mi?"

Mustafa Çelikdağ sustu, konuşmadı. Varsın Yalınkat bir iyice yazsın adlarını bu pis fıkaraaların, dedi içinden. Adam olsalardı zaten balıkçı olmazlardı. Varsın öldürsünler bunları da, vatan temizlensin, onlar da bu adamla konuşmasınlar...

"Yarın saat onda... İkiniz kaldınız ifade vermedik."

"Olur," dedim.

"Olur," dedi Selim. Selim balıkçıyla bir çay bile içmeden oradan

ayrıldık. Cumhurbaşkanı köşkünün önünden geçip Florya istasyonuna vardık, Sirkeci-Halkalı treni kalkıyordu, köprüyü geçip Belediye Parkındaki bir kanepeye oturduk...

"O polislerin gözlerini gördün mü?" diye sordu Selim balıkçı.

"Gördüm," dedim.

"Delirmişler," dedi.

"Çok tuhaf, delirmişler," dedim. "İlk bakışta bana da öyle geldi."

"Çok bilirim," dedi Selim balıkçı, "bu gözler kana susamış insanların gözleridir. Çok gördüm, hep böyle, öldüreceklermiş gibi bakarlardı... Hep böyle... Korktum. Hasan Beye..."

"Ben de korktum."

"Bunlar birilerini öldürmeye hazırlanıyor, öyle değil mi?" dedi Selim balıkçı.

"Öyle," dedim. "Arkalarında da iktidar."

"Vay anasını," dedi Selim balıkçı. "Gerçek mi?"

"Gerçek," dedim.

"İyi ki çocuğum olmadı," dedi Selim. "Olsaydı bunlar öldürürlerdi."

"Öldürürlerdi," dedim.

Selim parmaklarını bir iki üç, diye saymaya başladı, sayısını sayıp bitirince mavi gözlerini bana dikti, kederle gülümsedi :

"O günden bu yana çok bir süre geçmiş," dedi. "Dün gibi, dün, dün, daha dün gibi," dedi şaşarak... "Demek çocuklarım olsaymış, şimdi kocaman kocaman..."

"Senin çocuklarını bunlar öldürürlerdi," dedim.

"Öldürürlerdi," dedi Selim balıkçı. Sonra gözlerini bana dikip baktı baktı : "Keşki olsaydı da öldürselerdi," dedi. "Olmamak en kötüsü... Olsa da ölse... Bak, Zeyneli öldürecekler..."

"Öldürürler mi?" dedim.

"Yeter ki Zeyneli gözleri görsün..." Sesi boğuldu, sözcükleri dudaklarının arasında ezdi. "Üçü üç yerden asılırlar tabancalarına... Üçü üç yerden kurşunlarlar fıkara oğlanı..."

"Seni öldürmeyecek mi Zeynel?"

"Beni öldürmeyecek."

"Ya geçen gece seni öldürmeye gelmedi mi?"

"Geldi ama beni öldürmez. İsteseydi öldürürdü beni zaten."

"Neden öldürmez?"

"Benden korkmuyor ki... Beni öldürmeyi kendi istiyor da içi istemiyor. O yalnız çok korktuklarını öldürür."

"Ben Zeyneli bilirim, o her şeyden korkar. Senden de, benden de..."

"Benden korkmuyor," dedi Selim balıkçı. "Bu Menekşede o her şeyden korktu da yalnız benden korkmadı. Veziroğlu Halim Bey de benden korkmuyor, hiç kimse de... Ama bir gün, çok yakında, ben o balığı yakalayınca Veziroğlu benden bir korkacak ki..."

"Bazı insanlar var ki kimse, hiçbir yaratık onlardan korkmazlar. Benden de..."

"Senden de..." dedi Selim balıkçı. "Bu Zeynel kadar korkmuş hiç kimseyi görmedim şu dünyada. En çok korktuğu da İhsandı. İhsan onu çok korkutmuş."

"Ne zaman, niçin korkutmuş ki İhsan onu? İhsan bu Menekşede yıllardan bu yana kimseye gözünün üstünde kaşın var demedi, kimseyi en küçük korkutacak bir şey yapmadı ki..."

"Olsun, korku başkadır, kimin neden, hangi olaydan, hangi hareketten korkacağı belli olmaz ki..."

"Olmaz," dedim. "Mutlaka İhsan Zeynele kötü bir şey yapmış olacak. Belki kaçakçılık işlerine karıştırdı onu. Belki kaçakçılar, düşmanları kışkırttılar İhsanı Zeynel öldürsün diye..."

"Hiçbirisi de olamaz. Zeynel tasarlayarak hiçbir şey yapamaz, parmağını bile kıpırdatamaz. O korkudan, bir yere kadar kaçır..."

Korkunun son sınırına varır kaçır kaçır, son, en üst sınırdaki korkusu o kadar büyür ki, insan orada insanlığından çıkmaz, çözülmez, laçka olmaz, bitmezse geriye aynı şiddetle, şiddeti yoğunlaştırarak döner, işte o zaman ölür, öldürür...

"Zeynel bu gece kahveye gelecektir."

"Deli mi?"

"Deli değil ya gelecek, ne oluyor bitiyor öğrenecektir. Şimdi kahveyi öylesine merak ediyor ki o, şimdi var ona kahveyi bin polis çevirmiş de, Zeynel gene gelir kahveye, hiçbir şeyi dinlemez o, sonuna kadar, durdurulacağı yere kadar son hızla uçacaktır o..."

"Öyleyse bu gece durduracaklar onu."

"Kim bilir, belki," dedi Selim balıkçı. "Kim bilir, belki... Onu

vuran Şu polisler de ne sevinecekler... Ne ne sevinecekler... Kim bilir, belki..."

"Vay be..."

"Boş ver," dedi Selim balıkçı. "Seninle yarın, karakoldan sonra denize çıkalım, belki benimkine rastlarız. Onu bir yakalarsam..."

"Hiltonda... Bizim Rüştü Tan..."

"Rüştü Tan," dedi Selim balıkçı. "Mardinli, senin sınıf arkadaşın... Satılma Müdürü... İstedğimiz fiyata satarız ona... İşte o zaman vermesin arsayı bana Halim Bey, Veziroğlu... İşte o zaman orada yüzümü görüne, görüp de oracıkta ölmezse, ben de bana ben demem."

"Ölmezse..." dedim, yarın denize ıkacağımıza, o kocaman balığı arayacağımıza bir sevindim ki, sevincimden uçtum. Sevincime Selim de katıldı.

"İyice bağladınız mı ellerini ayaklarını?"

"İyice bağladık," dedi Hüseyin Huri sesi korkuyla titreyerek.

"Orospu çocuğu... Demek beni yakalatacaktın?"

"Nasıl olsa yakalanmayacak mısınız?" diye sordu Hüseyin Huri.

"Yakalanmayacağım, bak, kaç tabancam var, bütün kurşunlar bitinceye kadar şu yerde yatan polis abilerle dövüşeceğim. Onların hepsini öldürmeden ölmeyeceğim," diye üstüne yürüdü onun. Hüseyin ağırca geriye birkaç adım attı.

"Kaçma, dur köpek, sana birkaç sorum var."

"Sor," dedi Hüseyin Huri.

"Getirip polisleri burada, evimde bana pusu kurdurmak insanlığın raconunda var mı?"

"Yok," dedi Hüseyin Huri.

"O zaman işte ben senin canını almamalı mıyım?"

"Almamalısın... Ben seni yakalatıp ölümden kurtaracaktım."

"Hapishaneye gönderecektin, öyle mi?"

"Öyle," dedi Hüseyin Huri.

"Ölmek, benim gibi kimsesiz bir gariban için mahpushaneye düşmekten daha iyi değil mi?"

"Değil," dedi Hüseyin Huri. "Biz o kadar yattık da öldük mü?"

"Ölmedin ama ırzına geçtiler içerde senin, söyle, geçmediler mi?"

"Sen büyüksün, senin ırzına geçmezler," dedi Hüseyin Huri.

"Ben acımdan ölürüm."

"İhsan gibi bir adamı öldüren içerde acımdan ölmez. Senin İhsanı öldürdüğün şimdiye bütün mahpushanelerde duyulmuştur."

"Ben mahpushaneye giremem ki... Öldürürler daha iyi. Şu yerde yatan zibidilerle dövüşmek daha iyi. Şimdi gideceğim Sansaryana, orada ne kadar varsa bu zibidilerden yere yatıracığım, tabancalarının

hepsini de alıp Eminönüne yığıp bağırarak işportada satacağım."

"Bak, bak," diye sesini yumuşattı Hüseyin Huri, "bak arkadaşım, yakında gene bir af çıkar, sen de içerden bir iki yıla kalmadan uçar-sın."

"De lan orospu çocuğu kandırma beni de. Af daha geçen gün çıktı."

"Gene çıkacak," diye gürlledi Hüseyin Huri. "Gene bir yolunu bulacaklar. Sen hiçbir katilin beş yıldan artık içerde kaldığını duydun gördün mü? Nasıl olsa af çıkacak, sen gel teslim ol Zeynel..."

Dursun Kemal Alceylan, Zeyneli kolundan tutup azıcık oradan uzaklaştırdı, ayaklarının ucuna dikilerek onun kulaklarına uzandı, usulca :

"Bunun da kollarını, ayaklarını bağlayalım... Biz ayrılır ayrılmaz polis abilerin ellerini ayaklarını açacak bu."

"Açacak," diye kendine geldi Zeynel. "Yat aşağı ulan," diye bağır-dı. "Yat!"

Hüseyin Huri hemencecik yere uzandı, Zeynel bu sefer kendi eliyle onun elini ayağını sağlam bağladı. Onu bağladıktan sonra da yerdeki polisler gitti bağlarını yokladı, hepsinin de bağları gevşetti, bağları çözdü, yeniden gemici düğümüyle bağladı. Polisler durmadan konuşuyor, onu delirtecek sözler söylüyorlardı. Zeynelin gittikçe korkusu büyüyor, bir deliliğe varıyordu. Hüseyin Huri de ona sövüyordu.

Zeynel :

"Kalsınlar burada," diye güldü. "Sabaha kadar donarlar. Sabaha kadar biz de Ankarayı tutarız..."

"Tutarız," dedi Dursun Kemal. "Sağ ol Zeynel abi."

"Al da tabancaları kılıflarına koy, beline tak. Fişeklikleri varsa, onları da beline bağla."

"Olur," dedi Dursun Kemal. Tabancaları az bir sürede el değer etek değmez hemen kuşandı. "Bak abi, polis gibi oldum."

"Polis gibi," dedi Zeynel.

Dursun Kemal durdu, bekledi, Zeynele bir şey söyleyecek oldu vazgeçti. Elleri ayakları bağlı polisler şimdi Zeynele onları bıraksın diye yalvarıyorlardı, yalvarıyor sonra da gözdağı veriyorlardı. Hüseyin Huri de katılıyordu gözdağcılara bin misli, bin beteriyle.

"Seni kıyma gibi kıyacağım," diyordu komiser. "Seni kanı bozuk Laz. Çöz ellerimi ayağımı. Sana göstereceğim bir Türk polisinin ne demek olduğunu."

"Kardeşim Zeynel, çöz elimizi, sana bir şey yapmayacağız ki... Kardeşim Zeynel..."

"Bak Zeynel, şu elimi çözersen sana yok yok bu İstanbulda..."

"Bak Zeynel, ellerimi çözersen bak kardeşim, seni alıp başka diyarlara..."

"Bak Zeynel kardeşim, eğer ellerimizi çözersen sana karakolda fiske vurmak yok. Erkek sözü."

"Polisin elini ayağını bağlamanın yanına kalacağını mı sandın orospu oğlu?"

"Bir elime geçersen derini yüzmem mi?"

"Haydi gidelim."

"Sana bir şey söyleyeceğim abi."

"Söyle, çabuk söyle... Çabuk çabuk söyle, bunlar delirtiyorlar beni. Şimdi hepsini kurşundan geçireceğim, hepsini... Az daha kalırsam burada..." Polislere doğru yürüdü, az ilerilerinde durdu : "Susun beee!" diye avazı çıktığı kadar bağırdı. Deliriyor kendinden geçiyor, tepiniyor, yırtınıyordu. "Susun beeee, elimi kana, kana, kana bulaştırmayın... Susun beeeee!" Sesi birden kesildi, sanki az önceki bağırın o değildi. "Haydi gidelim."

"Bir şey söyleyeceğim..."

"Söyle," dedi Zeynel. "Ama çabuk ol."

"Şu polislerden birisinin şapkasını alabilir miyim?"

"Al," dedi Zeynel, "ama çabuk ol."

Dursun Kemal koşarak polislere gitti, başlarından şapkalarını çıkarıp çıkarıp giyiyordu.

"Hiçbirisi başıma olmadı," diye kırılmış söylendi.

Zeynel :

"Haydi çabuk, gidelim," dedi korkuyla. "Sana kafası küçük bir polis bulurum şimdi, onun şapkasını alırsın sen de..."

"Alırım," dedi Kemal ona doğru koşarken. "Bir tabancayla bir fişeklik de sana aldım."

"İyi," dedi Zeynel, "iyi..."

Koşarak Gülhane Parkı köprüsünü geçip bir anda Eminönüne

geldiler. Yeni Caminin kapısındaki muşambanın altına sığındılar.

"Vay anasını be, vay be arkadaşım Hüseyin Huri!" dedi Zeynel Çelik. "İyi kurtulduk polislerin elinden."

"Bağladık onları."

"İyi akıl ettin Hüseyini. Onu bağlamasaydık..."

"Şimdiye çoktan polislerin elini açmıştı."

"Üç de tabanca aldık, ganimet. Şimdi nereye?"

"Ankara yalandı, değil mi?" diye sordu Dursun Kemal.

"Yalandı tabii. Polislere şaşırtmaca. Onlar beni saf belliyorlar. Başta da Hüseyin Huri... Zurnik pezevenk, akılsız. Şimdi bizi Ankarada arayacaklar..."

"Alloooooş," diye coştı Dursun Kemal, "arasınlar bakalım bizi Ankarada!"

"Tabancaları saklayalım."

"Saklayalım," dedi Dursun Kemal.

"Nereye?"

"Ben biliyorum," dedi Dursun Kemal. "Şu caminin içine, minberin arkasına. Orada kocaman bir zula var, bir kiremidi çekersin... Onu bir ben bilirim. Burada üç yıl Kuran kursuna gittim."

"Ya kapıyı?"

"İmam her zaman, şurada bir delik var, gizlice oraya koyardı anahtarı."

"Buldun mu?"

"Burada," dedi soğukkanlı Dursun Kemal.

"Yaşşa be Kemal... İkimiz bir olunca bizi dünyanın bütün polisleri yakalayamazlar, evelallah."

"Evelallah," diye övündü Dursun Kemal, usulca kolu kadar kocaman anahtarı kilidin içinde döndürdü, kapı küt diye açıldı, ürkerek ağır ağır minberin yanındaki pencereye varıp zulanın kiremidini çektiler, tabancaları içine koydular, kapağı kapattılar.

"Çabuk," dedi Dursun Kemal, "çabuk, içerde birisi olabilir."

Korkmuş sesi fısıltı gibiydi.

"Gel," dedi Zeynel, karanlık caminin içinde onun elinden tuttu, "gel, içerde bir patırtı duydum, belki bir adam..."

Kapıya geldiler, dışarıya çıktılar, Dursun Kemal kocaman anahtarı kilide soktu iki eliyle güçlkle çevirdi, anahtarı yerine koyup Zey-

nelin yanına geldi, usulca :

"Buradan hemen gidelim," dedi. Titriyordu.

Kapının kalın deri perdesini kaldırıp dışarıya, caminin deniz yönüne bakan merdivenlerine geldiler, deniz epeyce dalgalıydı. Eminönü alanından da el ayak çekilmiş, kimsecikler yoktu. İki numaralı iskelenin önündeki büfenin ışıkları yanıyordu. Eminönü bu saatte bir göç yeri gibiydi. Öbek öbek ortalığa dökülmüş çöplerde köpekler rızıklarını arıyorlardı. Gülhane Parkı üstünden de durmadan çöplerin yığıldığı bu alana cins cins köpekler hırлаşarak sürüyle geliyorlardı. Yozukmuş kurt, av, çoban köpekleri, bitkin tazılar, yozukmuş süs köpekleri... Ortalık çürümüş Haliç denizi kokuyordu, dalga dalga esen ılık öğürtücü yelle, bir sıcak, bir soğuk... Caminin merdivenlerini ağır ağır inmişler dördüncü iskelenin önüne gelmişlerdi ki Dursun Kemal korkunun boğduğu bir sesle Zeynelin elini yakaladı :

"Bak oradalar," dedi. "Geliyorlar."

"Göremiyorum," dedi Zeynel kayıtsız.

"Bak abi bak." Caminin kemerinin altını gösterdi. "Bak abi bak." Mısır Çarşısının kapısını gösterdi. "Bak abi bak!" Polisler her bir yandan geliyorlardı, hamamböcekleri gibi oradan buradan çıkıyor, Eminönü alanına yürüyorlardı. "Bak abi bak!"

"Göremiyorum."

Dursun Kemal onu elinden tutup korkuyla Galata köprüsünün altına çekti. Köprü'nün altına işporta arabaları çekilmiş, arabaların tekerleklerinin ucuna sahipleri kıvrılmışlardı. Serseri çocukların başları birbirlerinin bedenlerinin üstündeydi, kıvrılmışlar, derin uykudaydılar. Ta ki bekçiler gelip onları oradan atıncayadır ki böylece uyuyacaklardı köşelerinde. Polisler birer ikişer köprü'nün altına da doluşmaya başladılar, ellerinde çıplak tabancalarıyla...

"Abi, bak, abi!"

"Bizi arıyorlar," diye fısıldadı. "Göremiyorum," dedi sonra da. "Vay anasını be, bu gece yarısı amma da çok polis."

"Bizi öldürecekler abi, bak abi bak, tabancalarını da çekmişler, bak abi bak," dedi iki büklüm olmuş Dursun Kemal.

"Çekmişler," dedi Zeynel, Adalar İskelesinin merdivenlerine atıldı, elinden tuttuğu Dursun Kemali de ardınca sürüyor, uçuruyordu. Koşarak Kadıköy İskelesine geldiler, Kadıköy İskelesinin ağzı çürümüş

balık, yanmış kömür, kızarmış, yanmış yağ kokuyordu. Sokak lambaları gemici fenerlerinden de daha sönük yanıyorlardı. Karaköyün yan sokaklarına saptılar, Necatibey Caddesini polisler tutmuşlardı, oradan geriye döndüler, Ömer Abit Hanının içine girdiler, orasını polis ağzına kadar doldurmuştu, sevkıyat gibi. Belki de sevkıyat vardı. Bir balıkçı teknesi kıyıya rampa etmiş, içinde bir sigara ateşi yanıp sönyordu. Kadıköy İskelesine, sokak aralarına, başlarına polisler dolmuşlardı. Polis düdükleri, vapur düdükleri birbirine karışmıştı. Otomobiller doldurmuştu Karaköyü, Galata köprüsünün üstünü... Hep bir ağızdan kornalar çalıyordu. Çatısının altını firdolayı yemyeşil, çimçim bir ışık sarmış eski, ağır Galata Kulesinin gölgesi kırılmış çarpuk çarpuk Halicin denizine vurmuştu. Belki de Galata Kulesinin gölgesi değil, banka reklamlarının ışıkları düşmüştü Halicin kokar, öğürtücü suyuna, çimçim, neon, karanlık, derin, kuyu... Haliç kirli, sarı, kırmızı, mor, renk renk ışıklar vurmuş, çimçim, ışıkları çarpıtan, usulca çalkan-
dığında renkleri birbirine karıştıran, bir tekne, vapur geçtiğinde de derin, karanlık bir kuyuya benzeyen, çok büyük, çirkin apartmanların, kötü, karanlık, isli fabrika bacalarının, çatılarından, duvarlarından yöreye pas akıtan fabrikaların çevirdiği, sapsarı pasla dolmuş, çirkef, boş tenekelerin, bidonların, leşlerin yığıldığı, at, köpek, martı, yabandomuzu, kuş, binlerce kedi leşinin atıldığı, kokudan insanın burnunun direğini kıran, orada çok aşağıda pelte, saydam, bulaşık, sallanan, kurt düşmüş, kıvıl kıvıl kaynaşan, yanından geçilmeyen, içinde oyuncak gemiler gezinen, oyuncak köprüler kurulmuş, can çekişen, bir yanı canlı, oynayan, kımıldayan, bir yanı lime lime, çürümüş, eski zamanlardan kalma, kokan bir tuhaf yaratığa benziyordu. Birbirine karışmış çalkanan, uzanmış ışıklar bir ucundan bir ucuna kayıyordu bu karanlık, uçsuz bucaksız derin kuyunun... Martılar, soyları taa Bizansa kadar giden, gün görmüş eski martılar kanat kanada karanlığın içinde Halicin üstünden, renk renk neon reklam ışıklarının arasından kayıyorlardı. Sesleri de ortalığı doldurmuş polis, vapur, tren düdüklere, otomobil kornalarına karışıyordu. Karaköy balık pazarının kulübeleri arasından geçtiler. Çarşığı üst üste kediler doldurmuştu, oradan geçerken ayakları yumuşacık bir kedi sürüsüne daldı, sımsıcak. Az sonra Perşembepazarındaydılar, paslı demirlerin üstünden yürüyüp Azapkapı Camisine geldiler, oraya kapının arkasına sığındılar. Polis düdükle-

ri, martı sesleri kulaklarını sağır edecek gibiydi. Çın çın ötüyordu. Dursun Kemal, "polisler, abi polisler," dedi. Zeynel Çelik, "göremiyorum," dedi. "Nasıl göremiyorsun?" Dursun Kemalın sesi ıslık gibiydi. "Göremiyorum işte." Köşelerinden çıkıp bir karanlığa düştüler. Martılar başlarına üşüştüler bir kuytuda, bir teknenin içine girdiler. Polisler teknenin yöresini sardılar, martılar teknenin üstünde Zeynelle Dursun Kemalın başlarına kanatlarını çarpa çarpa uçtular. Kıyı boyunca kaçtılar. Teknenin içi katran kokuyordu. Ardı ardına Halicin üstüne tirkenmiş, ta ortasına kadar denizi kaplamış teknelerin üstünden, arkada polisler, önde bunlar teknedeki tekneye atlayarak kaçıyorlardı, kulaklarında uğultular... Karşlarına katran kokan bir teknenin içinde iriyarı, bir kucak sakallı bir adam çıktı, adam Zeyneli boynundan yakaladı, bir tavşan gibi havaya kaldırdı yere çarptı. Bu gece yarısı böyle nereye, nereye kaçılıyorsunuz, eey uğursuzlar, dedi, böyle nereye? Dursun Kemalın de boynunu sıkıştırdı. Sonra uyudular, renk renk neon ışıkların içine girdiler çıktılar. Sarıya, yeşile, kırmızıya, maviye bulandılar. Bir minareden de çok daha uzun Beyazıt yangın kulesinin ışıkları sarı, mavi, kırmızı, yeşil, ak yandı yandı söndü. Sonra som bir mavide, uzakta, göğün ortasında durdu, parladı. Zeynelin ağzı, burnu, saçları kanıyordu, elleri de kanıyordu. Bir yerlere yumruk savuruyordu. Köpekler bir leşi sürüklüyorlardı kereste fabrikasının yolundan Merkez Bankasının önüne doğru. Kalın çimento duvarların altındaki bel vermiş eski, dökülen ev yıkıldı yıkılacaktı. Evden koca memeli, karalar giyinmiş, iri süzgülü gözlü bir kız çıktı sokağa, kalın kalçaları oynayarak, ta arkadan gelerek. Zeynel ona doğru gitti, ağzı kanıyordu. Polisler geldiler onların dört bir yanını sardılar. Menekşede, denizde gün açıldı, yeyni, mis gibi bir deniz kokusu, ipek gibi, sütbeyaz serildi önlerine. Özkan uyuduğu teknesinin içinden yekindi, kollarını açarak gerindi, altındaki kayık sallandı, gözlerini ovaladı, bir şişeden su içti, kirden muşamba olmuş yastığının yanı yöresi, altı üstü portakal, mandalina kabuklarıydı.

"Ben hiçbir yere gitmem," dedi Özkan, "gidemem. Ben bu işlere karışmam, Polis Bey... Ben, ben, ben, balıkçıyım efendim."

Özkanın Selim balıkçıdan da daha çok elleri ayakları, yatağı, teknesi, giyitleri, teknesindeki paslı motoru bile balık kokardı. Balık pulları, derileri yatağına, giyitlerine, saçlarına, kaşlarına, kirpiklerine sıva-

ma yapışmıştı. Özkan on metre öteden, gelirken yoğun bir balık kokusuyla kokardı. Sanki bir balık yığınının ortasında kalmış gibi yıllarca, yatmış gibi balıklarla...

"Özkan, Özkan... Ben geldim ben, bu da Dursun Kemal Alceylan, arkadaşım. On bir polisi yakaladım ellerini ayaklarını bağladım, Sarayburnunda... Hüseyin Huri bana puştluk etti. Hergelelik... Beni polise teslim etti. Polisle birlikte bana pusu kurdu. Ben de polisleri yakaladım."

"Kaç," dedi Özkan Özkul. "Kaç... Kaç buradan, plajın içi polis dolu, seni bekliyorlar, kaç! Kaç! Kaç!"

Telaş içinde, gözleri dişleri bembeyaz, yüzü saydam, uzun, bembeyaz, korku dolu, korku dolu bas bas bağıırıyordu, gecenin, ağarmış denizin yanında Özkan, bas bas bağıırıyordu : "Kaç! Kaç! Kaç Zeynel kaç!" Horozlar öttüler hep bir ağızdan, köpekler ürüştüler, polis düdükleri ortalığı birbirine kattı, kurşun sesleri vızıldadı gecede keskin, biçen, ustura, ağarmış denizi, ağarmış geceyi biçerek, biçerek... Zeynelin ağızı kan doldu. "Al," dedi, "al al, bunların hepsi hepsi senin olsun Selim balıkçı, on bir tabanca, on bir fişeklik, hepsi de ağızına kadar dolu." Selim balıkçı uyandı, tabancasını, bütün tabancaları elinden aldı. Ortalığı duman almıştı. Deniz, Selim balıkçının evi, Menekşe İstasyonu barut koktu. Merdivenlerde üç polis, ağarmış denizin, ağarmış gecenin içinde... "Beni kurtar Selim balıkçı, ayağına düştüm." Ayağına düştüm derken Zeynel dondu kaldı. Ayakları, kolları, bedeni, ağızı kenetlendi kaldı, dişi dişine geçti çatırdadı, bir top oldu, kan içinde kaldı. Kirpikleri bile kenetlenmişti. Polisler geldiler, ellerinde tabancaları, Selim balıkçı, "oraya oraya gittiler," dedi, yan yatmış Menekşe İstasyonunu gösterdi. Polisler gittiler eski yerlerine merdivenlerde sıraya durdular çıplak tabancaları ellerinde... Dursun Kemal Alceylan da kenetlenmiş kalmıştı. Zeynelle birbirlerine kenetlenmişlerdi. Dursunun anası, Zühre Paşalı gelmiş, o delirten kadın kokusunu dört bir yana yayarak, mest ederek onları açmaya uğraşıyordu. Haliçte Azapkapı Camisinin karşısında, Haliç delirtici, öğürtücü kokarken, insanın kokudan, leşten içi dışına çıkarken, koca memelerini üstüne örtmüş Zühre Paşalı, Zeynelin burnu ıslak, acı, ekşi ter kokan iki memenin arasında bir buğuda çıldıracakmış gibi olarak ağır ağır çözülrken... Martılar arka arkaya sıralanmış teknelerin üstünde, tek-

neler ta denizin yarısına kadar denizin üstünü örtmüş, birbirine bağlanmış, teknelerin çoğu ev, evlerde çok çocuk var, karınca köresinden fırlamışlar gibi teknelerin içinde, ağzında, tekneden tekneye oynuyorlar, en büyük teknenin içi futbol sahaları, martıların ortasında kalmışlar, teknelerin ortasında, martı kanatları ortasında, başlarının üstünde şakır şakır martı kanatları...

"Dur," dedi, "dur Eminönü meydanı." Durdular, caminin merdivenine hızla koştular; Beşiktaş otobüsüne bindiler.

"Ana, ana, anacığım, bak biz ne yaptık. On bir polisin on bir tabancasını aldık... Herkes Zeynel abiden korkuyor, tüm polisler... Biz Menekşeye de gittik, Selim balıkçıyı da gördük."

"Susun, susun, deliler, deliler, deliler. Mahalleli bir uyanmasın, zaten çoktaaan Zeynel abinin kim olduğunu öğrenmişler. Mahalleyi polisle doldurdular, deliler, deliler, sizi öldürecekler... İyi ki bu saatte geldiniz. Yoksa sokak ağzına kadar polisle doluydu. Kaç, kaç Zeynel kaç, şimdi gelirler."

Odayı, evi, o yoğun, buğu gibi, çıldırtan kadın kokusu dolduruyordu. Zühre Paşalı boyuna, yanakları al al olarktan, gamzesi çukurlaşarak konuşuyordu, ödü koparak Zeynele yalvarıyordu. Zeynel onu görmüyor, ne dediğini, hiçbir şeyi duymuyordu. Onu, hiçbir şeyi... Kafası bir yere, kadının gerdanına takılıp kalmıştı, koku da onu gittikçe sarıyor, içine, yoğunluğuna alıyor, kısıvrak bağılıyordu.

"Sen kapıda şurada, şurada, buradan hiç ayrılmayacaksın," dedi Zeynel. "Hiç ayrılmayacaksın, polisler gelince öksür, ben kaçırım pencereden... Şuraya yapış, hiç ayrılma..."

Kadın kokusu odayı, evi, çıldırtıcı sardı, Zeynel zangır zangır titriyordu. Kadını elinden tuttu, bayılacaktı, eli yandı, merdivenlere yürüdü, eli yandı, düşecekti, kadının elini bıraktı, düşecekti, merdivenin eski tahta korkuluğuna tutundu, sürünerek, dizleri üstünde merdivenleri çıktı. Kadın da arkasından geliyordu. Kendinden geçmişti. Sonsuz, hiç bilmediği bir tatta eriyordu. Kadın onu soydu, eli bir yalına değmiş gibi ürperdi kadın. Zeynel çırılçıplak, sarı, yay gibi büzüldü, kaburgaları sayılır. Hayası dimdik, kemik gibi, sarı, sivri öne fırlamış, öyle durdu kaldı, soyunmuş kadın onu yatağa götürdü, ağzı yukarı uzandı, Zeyneli üstüne çekti. Zeynel öyle durdu kaldı. Donmuş gibi, hiçbir şey yapamıyor, titriyordu. Kenetlenmekten korkarak... Kadın

tuttu onu üstüne çekti : "Öyle değil, orası değil," diye inledi. "Orası değil, orası orası orası... Değil, dur, burası..." Oh, dedi Zeynel ve kadın girdi, kenetlendi. Kendinden geçti, geçer gibi oldu, aradan çok süre geçti. Kadın etinde, memelerinde, ıslaklığında, sürtünmesinde, girmesinde yitti gitti, yok oldu, kendine geliyordu, usul usul esen kokuda... Düdükler öttü, Dursun Kemal çok öksürdü, Zühre Paşalı giyindi hemencecik, belki bir dakikada, arkasından da Zeynel, önce Zühre atladı pencereden evin arkasına, sonra Zeynel... El ele tutuşup polislerle gözükmeden oradan uzaklaştılar. Mahalle orada, gecenin içinde bir top gürültü yumağı gibi kaldı. Polisler düdük çalıyor, çocuklar ağlaşıyor, horozlar ötüyor, köpekler havlıyor, yaşlılar bağırıyor, kadınlar çığlık atıyor, dehşet bir uğultu oradan Boğaza doğru yayılıyor, iniyordu. Bir duvarı atladılar, burası eski bir dutluktu, bir okulun çakıl taşlı avlusuna düştüler. Zühre Paşalı Zeynelin elinden tutmuş çekiyordu gittiği yere. Bir kemerin altından süzöldüler, geçer geçmez bir yayılım ateşine tutuldular, Zühre Paşalı elinden tuttuğu Zeyneli hızla yere çekti, aşağıdaki apartmanın kapısına kadar yuvarlandılar. Zühre Paşalı kalktı, Zeynel daha yerde yatıyordu, Zühre üstünü çırptı, elinden tuttu Zeyneli yerden kaldırdı, Zeynel :

"Sen git, beni bırak da kaybol, seni öldürecek polisler," dedi usulca, sesi bitmiş, tükenmiş, yılmış.

"Seni bırakamam, seni hiçbir zaman bırakamam, hiçbir zaman bırakamam, ilk mi, bu ilk mi, bu ilk mi, bir kadınla ilk olarak mı yatıyorsun?"

"İlk," dedi Zeynel yumularak, utanarak : "İlk, ilk."

"Ben seni bırakamam, sen daha bir çocuksun, çocuksun, çocuksun... Polisler seni öldürecekler."

Apartmentın bodrum katına indiler. Dışarda sokaklarda polislerin ayak sesleri, küt küt, küt küt küt... Burada apartmanın bodrumunda bir kuyunun içinde gibiler. Çürümüş ekmek, nem, işemik kokuyor burası. Ayak seslerini dinlediler birbirlerine sokulup. Gene kadın kokusu gelmeye başladı Zeynelin burnuna... Koku öteki, bütün kokuları bastırıp Zeyneli gene bayıltmaya başladı. Zeynelin elleri kadının meme aralarına, bacak arasına, kalçasına gitti. Kendiliğinden, bir içgüdüyle okşuyordu kadını. Kadın birden ayağa fırladı, "gel, gel, gel,"

dedi, "buradan çıkıp uzaklaşalım." Dışarıya fırladılar. Yağmur başlamıştı, ortalık kapkaranlıktı, uzaklarda bile, hiçbir yerde elektrik lambaları yanmıyordu. Burunlarının ucunu bile göremiyorlardı. Şimdi bütün Beşiktaş uyuyor, Zühre Paşalının mahallesinden yoğun bir uğultu geliyordu. Yokuş aşağı indiler yuvarlanıp düşerek, çamura bulandılar, duvarı atlayıp bir bahçeye daldılar, yumuşak, sıcacık toprağa, ılık, ayakları gömüldü. Lahanalar, turplar, marullar, kadife çiçekleri arasından geçip, ak taşı bu karanlıkta bile belli olan bir kuyunun başına geldiler. Bu bahçeye yağmur yağmamıştı, öteden, bahçenin köşesinden üstlerine doğru sessiz, büyüyen karartılar geldi, nar kokularını geride bırakıp bahçenin kapısından çıktılar, soluk soluğa kalmışlardı, az koşunca yağmura düştüler yeniden. Yağmurdan çıkıp büyük demir bir kapıya vardılar. "Burası," diye fısıldadı Zühre. "Nasıl girilir içeriye bilmem." Zeynel soğuk, ıslak demiri elledi, üşüdü birden, yağmur içine geçmişti. "Dur," dedi Zühre Paşalı, kapıya yüklendi, kapı açıldı. "Burası İhlamur Köşkü," dedi. Köşke yürüdüler, bir küçücük, kuru ot kokan kapalı eve girdiler. Birden Zeynel onun üstüne atıldı, bir anda, karanlıkta soydu. Tozlu toprağa boylu boyunca düştüler. Kadın Zeynelin altındaydı, artık Zeynel her şeyi biliyordu.

Zeynel oradan ne zaman çıktı, Zühre Paşalıya ne oldu, kadın nereye, ne zaman gitti, delikanlı hiçbir şey bilmiyor ve hayaları dimdik, sabahın alacasında Beyoğlunda, çöp bidonlarında kediler köpekler, yaşlı orospular, atlı çöp arabalarının önünde uykulu koca bıyıklı adamlar, alttan sıcak buğular, pasta, süt, ekmek kokuları fişkırtan sıcak, ekşi havanın arasında, elleri ceplerinde, içinde dehşet bir mutluluk, içi içine sığmayarak, bedeni yokmuşçasına yeynilemiş dolaşıyordu. Birden bir kalabalığın ortasında kaldı, sarhoş gibi Zührenin kokusunu içinde bedeninde taşıyarak, başka hiçbir şey düşünmeden, kendisini kadının sıcaklığına mest olmuş, düşüne bırakmış yürüyordu, kalabalığa çarpa çarpa...

Karşıdan bir çocuk geliyordu, Dursun Kemal Alceylana benzetti, ona doğru yürüdü, onun üstüne geldiğini gören çocuk birden gözleri büyüyerek, kalabalığın arasına girdi, orada yok oluverdi. Zeynel şaşırıldı, ne oldu bu çocuğa diye sersem sersem bakındı kaldı, ne oldu bu çocuğa ki... Niye korktu bu kadar, niye gözleri birden öyle büyüdü de, hemen kalabalığın arasına karıştı gitti? Tünele doğru insanların

gözlerinin içine bakarak yürüyordu. İnsanlar da gözleri fal taşı gibi açılarak gözlerini ondan kaçırıyorlar, kalabalığın içine karışıp yitip gidiyorlardı. Tünele kadar geldi, Tünelin kapısından uykulu bir kalabalık caddeye fıskırdı, sessiz, hiç konuşmayan... Buna Zeynel şaşırdı, bu kadar sessiz sedasız bir kalabalığı hiçbir yerde görmemişti. Gökyüzüne baktı İsveç Konsoloshanesinin önünde, gökyüzü kapalıydı. Bulutlar Selimiye üstüne doğru karmakarış olmuşlar koşuyorlardı. Sıcak bir yağmur yeli, benzin kokusuna bulanmış dalga dalga gelip Zeynelin yüzünü yalıyordu. Zeynel Konsolosluğun duvarına sırtını verip paçalarının, ceketinin kurumuş çamurlarını çırpmaya başladı. Bir süre orada, İsveç Konsolosluğunun önünde oyalandı. Sonra kalktı Haşetin önüne yollandı, kitapçı vitrininin camında kendine, renk renk kitapların üstüne düşen ince uzun bedeninin yansımasına baktı, bıyıklarını sıvazladı. Bu vitrinde kendini iyi göremiyordu, öteki arkası karanlık vitrinlere yürüdü. Şimdi kendini, boyunu bosunu olduğu gibi görüyordu. Bıyıkları tıpkı tıpkısına Selim balıkçının bıyıklarına benziyordu. Boyu da Selim balıkçının boyu kadardı. Dur hele, belki boyu Selim balıkçının boyu kadar yoktu, az kısacaydı. Galatasarayaya geldi, Galatasarayaya gelince büyük bankanın önünde çakıldı kaldı. Oradan bir türlü ayrılamıyor, çakılmış kalmış, gözlerini bankadan bir türlü alamıyordu, büyülenmiş. Gelen geçen ona çarpıyor, ayağına basıyor, öteye itiyor, canını acıtıyor, o duymuyordu bile. Neden sonradır ki kendine geldi. Tünele doğru koştu, içeriye girdi. Koşarak markasını aldı, vagona bindi. Az sonra Perşembepazarındaydı, bir dükkana girdi, orta boy bir naylon çuval seçti, iyice topladı koltuğunun altına sıkıştırdı, dükkandan çıktı. Çarşayı araya taraya, bir de bombaya benzeyen yuvarlak, paslı bir demir top buldu, koltuğundaki çuvalı açtı, topu bir iyice sarmaladı, gene Beyoğlunun yolunu tuttu. Tünele bindi. Hiç kimseyi, hiçbir şeyi görmüyor, bilmiyor, anımsamıyordu. İnsanlara çarpa çarpa geldi gene o bankanın önünde eski yerine çivilendi kaldı. Gözlerini içerden, kasadan alamıyordu, büyülenmiş, kendinden geçmiş. Bankanın her bir yanı camdı. İçine girmeye korktu, birden yaman bir içgüdüyle geriye döndü, karşıdaki bankaya hızla koştu durmadan, ikirciklenmeden hızla kapıdan içeriye daldı, geldi veznenin önüne dikildi :

"Eller yukarı," dedi. "Eller yukarı." Çuvalı açtı, yuvarlak demiri

ana kapıya doğru yuvarladı. "Bu bomba," derken tabancasını çekti, "kıpırdamayın." Çuvalı açtı, "ne kadar para varsa hepsini buraya doldurun," dedi. "Eğer kasalarda bir tek kuruş kalırsa giderken şu bombayı patlatırım. Bu bomba o kadar güçlü ki, patlarsa bütün Beyoğlunu havaya uçurur..."

Ağzı açık bekleyen çuvala bankadakiler, birkaçı birden deste deste paraları dolduruyorlardı. Sonunda bir bankacı, uzun saçlı, sapsarı kesilmiş, yüzü upuzun olmuş bir genç :

"Tamam," dedi, "başka bir kuruş bile kalmadı, tamam," dedi, titreyen boğuk sesi birden öldü.

Zeynel de sapsarı kesilmişti. Bankacılardan beter kanı çekilmiş gitmişti. Çuvalı sırtına atıp kapıya yollandı. Eli tabancasının tetiğindedi. Bankanın kapısının insanla dolduğunu gördü, kalabalık durmadan artıyordu. Kapının ağzına gelince allak bullak oldu ve birden kalabalığa çevrili tabanca patladı, kalabalık kaçıştı, üst üste yığılıştı, yere düştü. Yağmur başlamış, ortalık alacakaranlıktı, Zeynel tabancasını ateşleye ateşleye karşıya geçti, Galatasarayaya koştu, Boğazkesen yokuşundan aşağı inerken birkaç kişi, bir polis, iki bekçi ardına düştüler, Zeynel geriye dönüp onlara, tam karınlarına nişan aldı ateş etti, polis düştü, öteki kovalayanlar yere yattı, Zeynel de dar sokağa girip bir marangoz işliğine sığındı, işlikte on altısında gösteren bir çocuk çalışıyordu, çocuk onu görünce sesi çıktığıncaya bağırırmaya başladı. Zeynel bir kartal gibi çocuğun üstüne atıldı : "Sus," dedi, "sus, yoksa kurşunu yersin." Marangoz çocuğun sesi kirp diye kesildi. "Sus, ben banka soydum, bak, sana da para veririm."

O anda orada bulduğu bir iple çocuğun ellerini bağladı.

"Burada ayrı bir oda var mı?"

"Var," dedi çocuk, hiçbir şey olmamış gibi soğukkanlı, bir oyuna başlarmışçana. "Bak oda işte bu." Bir küçücük kapıyı açtı, odanın içi tavana kadar talaş doluydu.

"Seni buraya kilitleyeceğim."

"Kilitlee..." dedi çocuk oralı bile olmadan, hoş bir maceraya hazırlanıyor gibi.

"Ustan nerede?"

"Ustam gitti, evi uzakta, bir daha da kimse gelmez buraya, bu saatten sonra."

"Adın ne senin?"

"Mutlu."

"Mutlu, seni buraya hapseyleyeceğim."

"Olur," dedi gene kayıtsız, azıcık da sevinçli, sevincini belli etmek istemeyerek. "Çok para aldın mı bari bankadan?" diye sordu odaya girerken Mutlu.

"Çoook," diye karşılık verdi Zeynel. "Gir şimdi sen şimdi içeriye." Kapıyı çocuğun üstüne kapamasıyla açması bir oldu. "Senin ağzını da bağlamalıyım," dedi Zeynel. "Ya içerden bağırsan bir ayak sesi duyunca, ya da polislerin geldiğini anlayınca?"

"Bağırsam puştum abi," dedi Mutlu. "Biz erkek adamız abi, kimseyi ele vermeyiz. Hele banka soyan abileri."

"Bağırsan seni öldürürüm."

"Öldür abi," dedi Mutlu, "erkek adam erkek adamı ele vermez."

"Ele vermez," dedi Zeynel, kapıyı Mutlunun üstüne kapadı kendi de vardı, oraya kapının ağzına koyduğu para çuvalını aldı tezgahın altına koydu. Duvardaki önlüklerden birisini hemencecik kuşandı, önündeki tahtayı en kocaman rendeyeyle rendelemeye başladı. Ortalık iyice kararınca, sokak lambaları yanınca kadar başını işinden kaldırmadan önündeki tahtayı rendeledi durdu. Elinin altındaki üç dört parmak kalınlığında olan tahta inceldi inceldi kağıt gibi oldu, sonra Zeynel rendeyi bu kağıt gibi tahtanın üstünde bırakıp gitti küçük odanın kapısını açtı, elektriği yaktı ki Mutlu rahat, derin bir uykuyla, yorgun, talaşların üstüne serilmiş uyuyor. Usulca çocuğun başına vardı. Kim bilir, diye düşündü, şu çocuk ne kadar da çok çalışıp yoruluyor ki, böyle bir anda odaya girer girmez, başını koyar koymaz uyumuş. Oda ağır, yoğun, baş döndürücü hoş bir çam kokusuyla kokuyordu. Çocuğun başucuna diz çöktü. Kendisi de böyle yorulup ne kadar çok, ne kadar çok çılgıncasına uykuya kapılıp olduğu yerde işte böyle taş gibi uyumuştı. Orada öylece çocuğun başucunda çakılıp kalmıştı, onu bir türlü uyandırmaya kıyamıyordu. Önce ışığı, sonra kapıyı kapattı, tezgahın altındaki torbasını alıp kapının eşikliğine çöktü, dehşet bir yorgunluk duydu çözülünce, kendini bıraksa şurada kıpırdamadan şu Mutludan da beter üç gün üç gece uyuyup kalacaktı. Böyle düşününce korktu, uyku neredeyse onu da delicesine bastırıyordu ki ayağa fırladı, çuvaldan bir deste para aldı, küçük odaya gitti ka-

pıyı usulca açtı, elektriği yaktı. Mutlu daha öyle sağına yatmış dudaklarını sündürmüş uyuyordu. Zeynel içi tattan dolup taşarak elindeki bir tomar beş yüzlüğü onun cebine tıka basa soktu, elektriği söndürdü, kapıyı açık bıraktı. Duvardaki kocaman mavi önlük gözüne çarptı, onu oradan aldı, para çuvalına dolayarak sardı, kuşandığı önlüğü de çıkarmayıp, öyle önlükle dışarıya çıktı, dar sokakları dolaşa dolaşa Kabataşa indi. Galatasaraydan çok eski bir model, çarpılmış, boyaları dökülmüş bir taksi iniyordu, onu durdurdu :

"Çek," dedi, "çek Topkapıya..."

Şoför yaşlı, gün görmüş, anasının gözü, kül yutmaz birisiydi.

"Yüz yirmi beşten aşağıya olmaz," dedi.

"Yüz liram var," diye belirtti Zeynel, "fazla bir kuruşum bile yok.

Bir marangoz bugünlerde ne kazanıyor ki ustacıgım..."

"Gel, gel," dedi şoför, büyük bir özverili tavrıyla, "gel, marangozlar çok kazanırlar ya, sen gel marangozcubaşı yüz lira olsun seninki de..."

"Sağ ol ustam," dedi Zeynel rahatlıkla, öne, ustanın yanına bindi, çuvalını da yanına, kapıyla kendi arasına sıkıştırdı.

"Dolmuş da yapabilirsin usta."

"Olur," diye sevindi şoför.

"Sen de sağ ol ustam," dedi Zeynel. "Ancak biz biliriz birbirimizi. Ancak biz biliriz birbirimizin halini, ancak biz. Sen var ol ustam şoför."

Dolmuş yapa yapa Pazartekkeye kadar geldiler. Yolda bir trafik polisi, iki kadın, dört uzun saçlı, ağızları rakı kokan delikanlı, bir çok yaşlı, iki büklüm bir emekli, çok konuşan, hep emir verir gibi dimdik duran eski bir subay bindiler indiler dolmuştan. Pazartekke Zeynel inip surlara yürüdü. Topkapıya geldi. Topkapıdaki dört yol ayrımı gene birbirine girmiş, otomobiller, kamyonlar, minibüsler, otobüsler, at arabaları birbirlerine girmişler karman çorman olmuşlardı. Usuldan da incecik, hiç yağmaz gibi yağın bir yağmur tutturmuştu. Üç tane trafik polisi otomobillerin arasında koşuşturup duruyorlar, kenetlenmiş bu araba selini bir türlü açamıyorlardı. Zeynel gideceği yeri biliyordu. Çok eskiden beri sığınağı o büyük kapının altıydı. Orada, o büyük kapının sağ yanında, mezarlığın az ötesinde, ağzında çok büyük bir incir ağacı bitmiş, kemerli küçük yeraltı yolunun kapısını iyi-

ce kapatmıştı. Orası sıcak, tertemizdi, kimsecikler burayı bilmiyordu. Yağmur gittikçe şiddetleniyordu. Büyük kapıya gelinceye kadar sırlıklam oldu. Bir kedi çevikliğıyle karanlıkta mezarlık duvarından içeriye atladı, duvara yapışmışçasına duran incir ağacının karartısına koştu, kemerden içeriye girdi, içerisi bir hoş bir toz, ıslak duvar, yosun kokuyordu. Acı bir koku genzini yaktı, onu birkaç kez öksürttü, öksürükten korktu Zeynel, korkunca da bir daha öksürmedi.

Marangoz işliğinden aldığı keskiyle yumuşak toprağı, tam duvarın dibini kazmaya başladı. Kan ter içinde kalıncaya kadar kazdı, kazdı, çukur tam kolu boyunca eşilince çuvalı açtı, çuvaldan üç deste para alıp arka cebine koydu. Sonra da çuvalın ağızını kıvırdı, gene önlüğe sardı, belindeki öteki önlüğü de çıkarıp üstüne koydu. Çuvalı çukurun dibine indirdi, üstüne toprağı küreledi, ayaklarıyla bastırdı, bastırdı, sonra da elleriyle düzeltti. Artık burada parayı hiç kimse bulamayacaktı. Küçük serseri çocuklar korkularından buraya gelemiyorlardı, büyükler de burasını çoktan unutmuşlardı. Buraya güvenebilirdi, birileri gelse bile kim bilecekti şu toprağın altındaki, şu bir mezar gibi derindeki parayı. Toprağı elleriyle bir daha düzeltip dışarıya çıktı, dışarda yağmur veriştiriyordu, gök delinmişçesine. Samatya İstasyonunda treni bekledi. Buradan Kumkapıya gidecek orada bu gece bir iyice kafayı çekecek, sonra da Topal Hasan Barutu bulacak ona üç bin lira verecekti. Topal Hasan Menekşede memleketinden geldiğı günden beri ona en iyi davranan insandı.

Menekşedeydi. Denizde fırtına vardı. Kıyıya bindiren deniz evleri, yolları, toprağı sallıyordu. Ak dalgalar ta Büyükadanın önünden kopup son hızla İstanbula yükleniyorlardı. Çıvgın ustura gibi, soğuk, ortalığı, geceyi, ışığı biçiyordu. Menekşede kahvede üç polis köşeye oturmuşlar pişpirik oynuyorlar, memleketlerinden, polislikten, gurbet elden konuşuyorlardı. Bugün Menekşede bir olağanüstü telaş göze çarpıyordu. Zaten Menekşe birkaç günden bu yana, İhsanın öldürülmesinden beri bir olağanüstülük yaşıyordu. Herkes yalnız gazeteleri, Zeyneli, Zeynel Çelik çetesini konuşuyordu. Ve her gece Zeynel Çelik Menekşeye geliyor, bir olay çıkartıp gidiyordu.

Üç kere Zeynel Çelik Selim balıkçının evini kurşunladı, bütün Menekşe bir anda oraya, Selimin evi önüne yığıldı karanlıkta. Selimin evini kurşunlayanlar, Menekşenin, Floryanın bütün elektrikliğini söndürmüşlerdi. Kahvedeki polisler dışarda kıyamet kopar, kurşunlar kahvenin üstünden, yanından yönünden cıv cıv geçerken yerlerinden bile kıpırdamadılar, kahvecinin getirdiği mum ışığında kağıt oyunlarını sürdürdüler. Çok soğukkanlı adamlardı.

Dün gece de gene Zeynel Çelik çetesi Selim balıkçının evini kundakladı. Ev bir anda çıra gibi yandı, esen yel evin yalımlarını ta yan yatmış istasyon yapısının üstüne kadar savurdu. Sanki çok büyük eski ahşap bir konak yanıyordu. Selim balıkçının evi öylesine çabuk, öylesine göz açıp kapayıncaya kadar yandı söndü bitti ki, kimse evin bu kadar az sürede yanıp tükendiğine inanmadı. Evi, Selim de içerde yansın diye tam kapısından kundaklamışlardı. Balıkçının uykusu bu kadar hafif ve balıkçı da bu kadar atik olmasaydı çoktan yanmış kül olmuştu eviyle birlikte. Kapıda yalımlar patladığında Selim üstünde giyitleri yatağına uzanmış elinde gazete uyumuş kalmıştı, yalının içeriye uzanması, yüzüne bir sıcak yelin vurmasıyla uyanıp ateşin kapattı-

ği kapıdan dışarıya fırlaması bir olmuştu.

Sabah açıldığında Selim balıkçının evinin yerinde külden, bir de biriktirdiği çerin çöpün kalıntısından başka hiçbir şey kalmamıştı. Selim balıkçı lodoslarda deniz kıyısında, yollarda bellerde, surlarda, çöplüklerde ne kadar ıvır zıvır bulmuşsa hepsini toplamış iki odalı evinin bir gözünü tıka basa doldurmuştu. Onları da satacak, o parayı da biriktirdiği paraya katacak, bir daha, bir daha Halim Veziroğluna gidecekti. İşte şimdi, ne yapсын, yirmi yıldır biriktirdiği öteberileri yanmıştı.

Selim balıkçı evinin yanmasına hiç mi hiç üzülmedi, ama birazcık kızdı Zeynele. Artık bir iyice hergelelik yapıyordu bu oğlan. Belki de İhsanı korkudan öldürünce, belki de daha çok korkarak, korkunun son ucuna gelerek çıldırmış, kendisinden de korkmaya başlamış, evini kundaklamıştı. Hemen o gün Selim balıkçı kereste, sunta, ev yapmak için gerekli öteki şeyleri almış gelmiş, yanan evinin yerine Mahmutla, bir de Özkanla yeniden gecekondusunu kurmaya başlamıştı. Ona düşman olmuş tekmi Menekşe de gecekondu yapımında çoluk çocuğu, yaşlısı genciyle Selime yardım ediyorlardı. Kimi su getiriyor, kimisi kum, kimisi cam, tahta, kimisi musluk getiriyor, kimisi kum karıyor, kimisi tahta biçiyordu. Gecekondu yapımı bir imece işidir, gecekondu işinde dost düşman yoktur, düşman düşmana bile yardım eder. Akşama sabaha kalmaz bu gidiş, bu çalışmayla Selim balıkçının evi biter. Ama başka bir şey de vardı ortada, Menekşeli, böyle yediden yetmişe Selimin evini kurmaya uğraştığı gibi hiçbir gecekonduyla uğraşmamıştı. Selimin bunu düşünecek vakti yoktu.

Evi yakanlar bir de yarın üstüne çıkmışlar, o yaşlı çitlembik ağacının önünde durmuşlar, geceye sallamışlardı kurşunu.

Gazeteler Zeynel Çelik macerasıyla dolup taşıyordu. Her gazete Zeynelin İhsanı öldürüşünü başka türlü yazıyordu. Zeynelin gazetelerde çıkan fotoğrafları da bir tuhaftı, hiçbir tanesi Zeynele benzemiyordu. Hepsinde çatık kara kaşlı, kartal burunlu, gözlerini korkunçlaştırarak bakan, elinde bir sten tabanca tutarak poz vermiş, geniş omuzlu, uzun boylu birisi duruyordu. Hele bir gazetede, adamın gazetenin yarısını tutacak kadar büyütülmüş resmi arkasında mor kayalıklı bir dağ yükseliyordu. Bir başka gazete de Zeynelin çetesiyle birlikte çektiği resmini gene renkli koskocaman basmış, altına da "Zeynel Çeliğin üç

yıl önce memleketi Erzurumdan geldiği zaman kurduğu çetenin resmini görüyorsunuz," diye yazmıştı.

Zeynelin yaşamı hakkında da türlü türlü söylentiler çıkıyordu gazetelerde. Bu söylentilerin hepsine de Menekşeliler inanıyorlardı. Nasıl inanmasınlar, Zeynel Çelik Menekşeye geldiğinde koskocaman bir adamdı. Burada kaldığı sürece de, belki on yıl on beş yıl, kimse onun ne yaptığını, nereye gittiğini bilmiyordu ki... Gazetelerdeki fotoğrafların da Zeynel Çeliğin fotoğrafları olduğuna, herkes inanıyordu. İnsan bu kadar maceradan sonra böylesine değişemez miydi ki?

O sabah Menekşeliler erkenden uyanmışlar, Küçükçekmeceye birkaç çocuğu gazete aldirmaya yollamışlardı. İbo Sakça efendi bile dört buçuk papele kıyıp üç gazeteyi birden ısmarlamıştı. Gazeteler gelince Menekşeliler, kadın erkek öbek öbek olmuşlar plajın alanında, kahvede, ev aralarında sesli sesli okuyorlar, gazeteler Zeynelin İhsanı nasıl öldürdüğünü ballandıra ballandıra güzelce anlatıyorlardı. Her gazete olayı başka türlü anlatıyordu ya, hepsinin birleştiği bir yan vardı, o da Zeynelin dokuz kişilik çetesiyle, demiryolu istasyonuna gelip sabahlara kadar bütün mahalleyi, denizi bile, denizdeki tekneleri bile kurşunladığıydı... Bundan başka gazeteler, şunu da yazıyorlardı. Zeynel, dokuz kişilik canavar çetesiyle Menekşe kahvesine girmiş, ünlü kabadayı on bir adamın katili İhsanı yakalamış, uzun uzun işkence ettikten sonra, gözlerine üçer kurşun sıkarak onu öldürmüş, halkın gözleri önünde ünlü kabadayının dilini, tenasül uzvunu kesmiş, soğukkanlı, kahveden çıkıp gitmişti.

Olayı haber alan polis denizden ve karadan bu korkunç gangsterin yöresini sarmış, onu Menekşede kapana kısırmıştı. Yalnız çok yürekli, atik, gözünü daldan budaktan sakınmaz, çok deneylerden geçmiş bir gangster olan gangster Zeynel kuşatmayı yarıp kaçmıştı. Menekşeliler her şeye, Zeynel çetesinin varlığına, gangster tek başına İhsanı öldürmek için çıplak tabancayla kahveye girdiğinde, belki çeteleri dışarda onu bekliyorlardı, gerçeğin de böyle olması gerekti, Zeynelin o cellat bakışlı, geniş omuzlu fotoğraflarına da inanıyorlardı, ama ne yazık ki polislerin gelip mahalleyi kuşattıklarını Zeynel Çelik çetesini karadan, hem de denizden sardıklarını, günlerce gecelerce gangsterle çarpıştıklarını ne yazık ki görmemişlerdi. Nasıl olmuştu da gazeteler bu hiç gerçekleşmemiş olayı gerçekmiş gibi yazıyorlardı?

Zeynelin kim olduğu da gazetelerde anlatılıyordu. Bir gazete de onun Ağrıdağında eşkıyalık yaptığını uzun uzun ballandırıyordu.

Derken polislerin ellerinin ayaklarının bağlanması, tabancalarının alınması olayı sardı gazeteleri. Polisler bir ihbar alarak Sarayburunda Zeynel Çelik çetesini yakalamak için Atatürk heykelinin denize bakan yerinde pusuya yattıklarında kendilerini bir ateş çemberinin ortasında buldular, Atatürk heykelini, ağaçları, duvarları siper alan gangsterler kurşun yağmuruna tuttular onları. Sonunda Zeynel Çelik bağırdı :

"Canınıza kıymak istemiyorum, hemen teslim olmazsanız hepinizi öldürürüm, silahlarınızı yere atın."

Ve polisler silahlarını yere attılar. Zeynel Çeliğin polisleri hıncı vardı, onların ellerini ayaklarını bağladıktan sonra işkence, hakaret etti. Polisler İstanbul şehrinin şimdiye kadar görmediği en büyük gangsterle karşı karşıya kalmıştı. Zeynel Çelik polislerin ceplerindeki bütün parayı, tabancalarını da almıştı. Zeynel Çeliğin arkasında daha büyük bir çetenin olduğu da muhtemeldi. . .

Zeynel Çelik çetesinin İhsanı öldürdükten sonra polisleri bağlayışı, ondan sonra Beyoğlundaki en büyük bankalardan birisini soyuşu, ondan sonra da gelip en büyük düşmanı Selim balıkçının evini yakması... Gazetelere gün doğmuştu. Artık gazeteler, bu azılı gangster yakalanıncaya kadar onun birer destan değerindeki maceralarıyla dolup taşacak ve İstanbul şehri eli yüreğinde her sabah gazeteleri gün ışımadan dört gözle bekleyecekti.

Bir gazeteci de dün Boğazda adı söylenmeyen bir gazinoda viski içerken Zeyneli yakalamış, onunla uzun bir konuşma yapmıştı. Gazeteciyle Zeynelin boy boy renkli resimleri gazetenin birinci sayfasını boydan boya kaplıyordu. Bu gazetedeki fotoğraflarda Zeynel uzun boylu, çangal bıyıklı bir bahadırdı. Tuncelili olduğunu, on bir yaşında oradan geldiğini, önce büyük bir kaçakçı şebekesine girdiğini, az büyüüp kendini bilince patrona isyan bayrağını çekip onu öldürdüğünü, kaçakçılığı sevmediğini, polisleri düşman olduğunu, nerede polis görürse hemen orada elini kolunu bağlayacağını, tabancalarını da Emniyet Müdürüne göndereceğini söylüyordu.

Zeynel otuz yaşlarında, iriyarı, geniş omuzlu, kartal bakışlıydı. Çok rahat, düz, coşkuz, alçakgönüllü konuşuyordu. İhsanı, beş kişi

birleşerek ağabeyini öldürdükleri için vurmıştu. Geriye kalan dört kişiyi de arıyordu. Yakında onları da bulup teker teker avlayacaktı. Banka soygunculuğuna gelince, çetenin paraya gereksinmesi vardı. Aç mı kalacaklardı yani? Banka soymaktan da kolayı yoktu bu dünyada. Üç banka daha soyup dünyalığı doğrulttuktan sonra bir daha harama el sürmeyecekti. Geçinecek parası olduktan sonra soygunculuk, hırsızlık yapmak ahlaksızlıktı, insanlığa sığmazdı.

Zeynel Çelik kulüplerden Fenerbahçeyi tutuyordu. Ta Tunceliden bu yana o Fenerbahçe aşıkıydı. Yiyeceklerden karalahana çorbasına ve madımak köftesine, bir de içli köfteye, Antep kebabına bayılıyordu. Bekardı ama yakında göz koyduğu üniversiteyi bitirmiş bir kızla evlenecekti. Kız gangsterlere, özellikle yürekli insanlara bayılıyordu. Zeynele de bir bakışta aşık oluvermişti.

Gazeteci Zeynele nişancılığını da sormuş, Zeynel de belinden tabancasını çekmiş karşıdaki elektrik lambasına ateş etmiş, lambayı parçaladıktan sonra otomobile binmiş, o kadar, o kadar kalabalığın gözü önünden gaza basmış gitmişti.

Az bir sürede olan olmuş, birkaç günde Zeynel Çelik çetesi dallanmış budaklanmıştı. Olaylar büyük bir hızla birbirini izlemeye başlamış, Zeynel Çelik çetesi iki gün içinde Beyoğlundaki ikinci bankayı, Şişlide üçüncüsünü, Sirkecide de dördüncü bankayı soymuştu. Harrem İskelesinde enselerinden kurşunlanmış üç de ceset bulunmuştu yamaçta ağaçların altında, bu üç cesedin de pantolonları, iç donları ta dizlerine kadar indirilmişti. Bu üç Anadolu tüccarın pantolonlarını indirmelerine sebep, bu ölümlere başka bir şey süsü vermek içindi. Aksaray köprüsü altında da çırılçıplak bir iki ceset bulunmuştu. Bütün bunlar Zeynel Çelik çetesinin marifetleriydi.

Artık Zeynel Çelik çetesi her gün İstanbulun bir yerinde bir cinayet işliyor, bir banka soyuyor, bir ev, bir köşk yakıyordu. Ve gazeteler her gün Zeynel Çeliğin boy boy resimlerini basıyorlardı, yandan, önden, elinde mitralyöz, mavzer, filinta, tabanca, kılıç...

Polis Zeynel Çeliği Unkapanında, sabıkalı cinsi sapık Rifat Ardıçın evinde kısırdı. Denizden ve karadan ekipler evi sardılar. Çarpışma sabaha kadar sürdü. Çelik yelekli polisler sabah olduğunda artık uzun bir süreden beri silah sesi gelmeyen eve yayılım ateşiyle girdiklerinde Rifat Ardıç kanlar içinde bir eli yarı açık kapının tokmağına yapış-

mış, yere serilmiş yarı yarıya, öyle kalakalmış gördüler. Dahası da içerde eli bir makineli tabancada, tabancaya bir iyice sarılmış bir kız, başı darmadağın olmuş, beyni duvara yapışmış iki büküm, buruş buruş eteğinde kan kurumuş, kızın eteği sert muşamba gibi, kıvrılmış yatıyordu. Daha sonra bir gazete kızın bu resminin altına, makineli tabancaya sevgilisine sarılır gibi sarılmış, diye yazdı. Köşeye on beş yaşında gösteren esmer, çok uzun boyunlu kıvrıcık saçlı bir çocuk yığılmıştı. Çocuğun ayaklarının dibinde boşanan kan bu köşeden ta odanın eşiğine kadar akmış, orada göllenmişti. İki kişi de oraya konsolun arkasına gizlenmişler, orada inleyip duruyorlardı. Polisler onları oradan çıkardılar ama, ikisinde de hayır kalmamıştı. Az önceki yayılım ateşiyle vuruldukları belliydi. Hemen hastaneye kaldırıldılar ya, yaralıları oraya yetişmeden yolda can verdiler.

Polisler gazetecilerle birlikte gelmişlerdi kuşatmaya. Zeynel Çelik gene ne etmiş eylemiş kaçmıştı. Bu, gazeteciler için üzücüydü ya, öteki ölülerin kan içinde, ellerinde türlü silahlarla boy boy çok fotoğraflarını çektiler...

Zeynel Çelik, çetesinin en güçlü elemanlarını, özellikle çetenin en yürekli vurucu gücü olan eli tomsonlu Fatoş diye anılan kadın gangsteri yitirmişti. Kendisinin bu çatışmada ele geçmemesi gazeteciler için çok daha iyiydi. Zeynel bu çatışmada üç kat kuşatmayı yarmış, bir kedi çevikliğiyle çatıdan çatıya atlayarak polisin elinden kurtulmuştu.

Polis onun evin damını delip de öteki çatılara atlayıp kaçacağını hiç aklına getirmemişti. Bundan sonraki kuşatmada bütün evlerin çatıları da tutulacaktı.

İstanbuldan polise ihbar yağıyordu. Sayın vatandaşlar işi gücü bırakmış, kolları sıvamışlar polise ihbar yağıdırıyorlardı. Polisteki kayıtlara göre, dün sabah aynı saatte Samatyada yirmi üç, Beyoğlunda yüz otuz yedi, Tarabyada dokuz, Bebekte doksan altı, Eminönünde üç, Mısır Çarşısında, Yemiş İskelesinde yetmiş bir, Eyüp Camisi ve civarında kırk altı, Menekşede bir, Floryada üç, Aksarayda yirmi yedi Zeynel Çelik görülmüştü. Daha da durmadan ihbarlar yağıyordu. Polisler de bütün bu ihbarları değerlendirerek ellerinden geleni yapıyorlardı.

Zeynel Çelik çetesinden beş kişiyi polisler sonunda burunlarını

bile kanatmadan diri diri yakaladılar Dolapderede. Bu kuşatmada da Zeynel Çelik, tilki kurnazlığıyla bir yolunu gene bulup kaçmıştı. Yakalananlar çarşaf çarşaf maceralarını anlatıyorlardı gazetelerde. Bankaları nasıl soyduklarını, Zeynelin kim, nasıl bir adam olduğunu bir bir söylüyorlardı. Ama bankalardan alınan paranın bir tek kuruşu bile ortada yoktu. Olur mu hiç, Zeynel paranın bir kuruşunu hiç kimseye koklatır mı ki, o bir canavardır ve yalnız be yalnız parayı sever. Onu görenin eli ayağı çözülür, o bir büyücüdür ki, onun emrinden kimse çıkamaz. Dese ki bir kişiye, al şu tabancayı şurada, karşımda kendi kafana, aç ağzını da içine sık, o kişi hiç ikirciklenmeden kurşunu hemencecik kendi ağzına oracıkta sıkıverir...

Bugünlerde polisler Kasımpaşada da bir evi kuşatıp makineli ateşine tuttular, orada da yaralı altı çete yakaladılar Zeynel Çelikten, gene şeytan Zeynel Çelik kaçtı. Ümraniyede de bir mahalleyi bastılar polisler, on beş kişi de orada yakaladılar. On beş kişinin on beşi de Zeynel Çelik çetesindendi. Hepsi de suçlarını itiraf ettiler. Hepsi de Zeynele tapıyordu yakalananların. O yürekli, ele avuca sığmaz, bir pehlivandan da daha iri, güçlü kuvvetli bir şeytandı. Sihirli bir bakışı vardı. Karşısındakine şöyle bir baksın, isterse karşısındaki kişi Emniyet Genel Müdürü olsun, isterse İçişleri Bakanı olsun oraya çivilenir kalır, büyülenir de Zeynel Çeliğin emrine giriverirdi. Yüz on iki sabıkası olan altmış yıla mahkum hapislane kaçacağı Vural Yavuz işte böyle girmemiş miydi Zeynel Çelik çetesine?

Sonunda poliste, gazetelerde izin kaldırıldı, İstanbul gazeteleri ve polisleri aşağı yukarı tümüyle Zeynel Çeliğin ardına düştüler.

Bir keresinde Karagümrük Stadının yanında bir otomobilin içinde kısırdılar onu. Mahalle halkı Zeynelin polislerce kısırıldığını anlayınca, daha polisler silaha davranmadan binlerce kişi gangsterin otomobilinin yöresini sarıverdi. Otomobil de, gangster de kalabalığın arasında yitti gitti. Kalabalık açıldığında ortada ne otomobil, ne de herhangi bir kimse vardı. O gece mahalle halkını sabaha kadar dayaktan geçirdi polisler ama, Zeynel Çeliğin izinin yerini bile bulamadılar. Gangster yer yarılmış da içine girmişti.

İstanbul kazan polisler kepçe her gün, her saat İstanbulun bir semtini, bir evini basıyorlar, Zeynel çetesinden her gün beş on insan yakalıyor, birkaç insan öldürüyorlar, ama Zeyneli, her ne hikmetse bir

türlü yakalayamıyorlardı. Bu korkunç gangsterin zekası, yürekliliği, ele avuca sığmazlığı, atıklığı, bir kedi gibi bütün kuşatmalardan sıyrılışı polisi yıldırılmış canından bezdirmişti.

Kahvelerde de yalnız Zeynel Çelik ve onun çetesi konuşuluyordu durmadan. Menekşede de Zeynel her yerden bin beter almış yürümüştü. Onlar da yaratıyorlardı durmadan... Balıkçılığını, nişancılığını öve öve bitiremiyorlardı. Bir keresinde Arapoğlunun kayığı Hayırsızada önlerinde batmış, Zeynel ta oradan Menekşeye kadar o fırtınada yüze yüze gelmişti. Her zaman çifte tabancalı geziyor, ağaçlardaki serçeleri vuruyordu şöyle bir bakışta, hiç nişan almadan...

Menekşeliler, özellikle Süleyman, Ramazan, Hüseyin, Arap Ali, Gemici Hüsnü, Adanalı Cafer panığe kapılmışlardı. Kimsenin gözüne doğru dürüst uyku girmiyordu. Burada bu çocuğa, akrabaları da içinde, kimse hiç iyi davranmamıştı. Balığa çıkarmışlar o soğuklarda kışlarda, payını vermemişler, çocuk da, Zeynel de bir şey söylememiş, boynunu bükmüştü. Herkes her işini ona buyurmuş, herkes onu bugüne kadar uşak gibi kullanmıştı. Şimdi Menekşeliler bir korku olmuşlar, bir gece gelecek, bütün şu gecekondualara ateş verecek, gecekonduardan dışarıya çıkanları da kurşunlayacak Zeynel Çelik çetesi ni bekliyorlardı. Gelecekti, hemen yakınlarda Zeynel Çelik buraya gelecek, Menekşelilerden ona çektirdiklerinin hesabını soracaktı.

"Tabii yakacak Menekşeyi..."

"Tabii öldürecek hepimizi..."

"Sen, sen allahsız, Rizeden dağlardan gelmiş bu ağzı var dili yok çocuğu sen, sen Duran, bir de hemşerisi olacaksın, sen balığa götürdün de ırzına geçmeye kalkmadın mı, çocuk elini, bacağına, kalçalarını ısırıldı, ısırıldı kopardı da vazgeçmedin mi, bunu da gelip kahvede bir bir, ağzının suyu akararak anlatmadın mı? Şimdi seni yaşıtır mı sanıyorsun bu çocuk?"

"Sen Temel, sen de onun akrabası olacaksın bir de, sen onu, bir karış hasta çocuğu ölüm halinde dışarı, sokağa, çamurların üstüne atmadın mı? Fatma abla olmasa Zeynel ölmez miydi, sen ölümlerden ölüm beğen, sen Laz Temel."

"Eey Süleyman..."

"Ben ona hiçbir şey yapmadım. Ben ona o açken ekmek verdim... Ben..."

"Geçen yıllarda, sen Süleyman sen, Boğazda lüfer akını varken, hani o yıl Boğaziçi hep lüfer akıyordu, balık tutarken sen o soğukta, buz tutmuşken dünya, kar yağar, yıldızpoyraz savururken ha, sen Zeynelin tahta üstündeki eline kabaralı ayakkabınla basıp kemiklerini kırmadın mı? O İhsanı değil seni öldürmeliydi. Sağ olsun Fatma abla, sağ olsun da fıkara çocuğu sınıkçıya götürdü de Sinanköye, ellerini sardırdı da, çocuğu çolak olmaktan kurtardı. Şimdi seni sağ mı bırakacak Zeynel Çelik, şimdi seni sağ mı?"

"Ben bir şey yapmadım ki, ben onun elinin orda olduğunu ne bileyim, farkında olmadan..."

"Allahtan kork Süleyman, ben oradaydım. Ağı yavaş çekiyorsun, diye çocuğa kızdın da, ver ettin kunduranın ökçesini çocuğun tahtanın üstündeki eline... Çocuk acısından düşüp boğuluyordu."

"Ben ona para verdim."

"Sen ona bir kuruş vermedin."

"Yaa, seni, sen ne yapacaksın şimdi Fahri Bey, ağlarımı çaldı, diye Zeyneli karakola aldırıp orada ona kırk sekiz saat sopa attıran sen değil misin?"

"Ya şimdi ben ne yapacağım, beni öldürür Zeynel, derimi yüzer. Ben nereye gideyim?"

"Kaç kaç Fahri Bey kaç, İsviçreye git."

"Yaaa, yaa... İsviçreye mi gitsem?"

"Ben bir şey yapmadım ki ona... Haaa, ne yapmıştım ona? Hiçbir şey yapmamıştım ona be... Bayramda bir seferinde elimi öpmüştü de ben ona yirmi beş kuruş vermiştim, anımsar mola? Anımsar, anımsar, Zeynel akıllı çocuktur, hiçbir şeyi unutmaz o, unutmaz mu ki... Yaaa?"

"Unutmaz."

"Onun gibi bir insan var mıydı?"

"Ona bu mahallede hiç kimse iyi davranmadı."

"Zavallı, koca Zeynel Çelik şu kayıkların arasında büyüdü, şu köhne teknelerin içinde yattı kalktı yaz kış, aç susuz... Hepimizin sıcak evi varken o... Soğuktan..."

"Bir sabah kahveye geldim ki, kapıda Zeynel, büzülmüş kapıya, kaskatı donmuş kalmış. Açtım kapıyı, sıcak çay yaptım. Yaaa, sıcak çay yaptım, Zeynel bunu hiç unutmaz mu? Zeynel akıllı, hem yürekli-

dir, çayı yaptım götürdüm ki Zeynele, Zeynel çayı tutamaz, ağzına dayadım çayı, Zeynel kenetlenmiş ağzını açamaz, sonunda çayı bir yana koydum, aldım onu kucağıma ovdum ovdum, bir iyice ovdum, açıldı çocuk, ben ona sıcak çayı içirdim. O gün Zeynel tam otuz altı tane sıcak çay içti, ben de Zeynel'den bir kuruş çay parası almadım."

"Yalan yalan, yalan söylüyorsun, sen babana, baban ölse de, son solukta olsa da parasız çay vermezsin, yalan!"

"Senin sülalen yalancı, köpek! O kadar parasız içtiğin çaylarım ağzından burnundan gelsin..."

"Durun, durun kavga etmeyin, bu gece değilse yarın gece mutlaka gelir Zeynel otuz altı kişilik çetesiyle... Sen o zaman söyle ona kaç çay içirip de donmaktan, ölümden kurtardığını onu..."

"Söylerim."

"O bu mahalleyi toptan yakacak, bunu böylece bilesiniz."

"Yakacak."

"Fatma abla... Onu sever."

"Selim balıkçıyı da severdi, evini nasıl yaktı?"

"Selim balıkçı da onun yüzüne tükürmeseydi."

"Diyorlar ki Zeynel otuz altı çetesiyle Emniyet Müdürlüğünü basıp bütün polisleri sıraya dizmiş. Bir daha demiş fakir fıkardan rüşvet almak yok. Polisler hep bir ağızdan yemin içmiş, ant vermişler, yooook... Bir daha gecekonduculara silah çekmek, evlerini başlarına yıkmak, gecekonducuları öldürmek yok. Polisler yemin içip ant vermişler, yooook... Zeynel polisleri çok şey üstüne ant verdirmiş. Grevciler de kurşun sıkmak yok... Onlar sizin öz bir kardeşleriniz... Polisler, grevcilere de, yooook, demişler... Öyleyse sizi bu sefer öldürmüyorum, sizi çoluk çocuğunuza bağışladım. Polisler, sağ ol Zeynel ağamız, demişler. Benim de hiçbir zaman ardıma düşmeyeceksiniz, çünküleyim beni hiçbir zaman yakalayamayacaksınız, demiş. Eğer dediklerimi yapmazsanız, şu Sansaryan Hanının altına kırk kilo dinamit sokacağım, hepiniz uçacaksınız, bunu böyle bilesiniz, demiş gitmiş... Bana yakalanmaz Zeynel Çelik derler, bunu da böylece bilesiniz, demiş gitmiş."

"Yakalanmaz o."

"Belliydi çocukluğunda..."

"Bir keresinde onu plajın helasına kilitledim, baktım iki dakika

sonra dışarda..."

"Bela, mendebur, inatçı bir oğlandı, bir seferinde benim bir çevale balığımı çaldı, ben de onu bir iyice bağladım, elini, kollarını, ayaklarını birbirine geçirdim. Ben değil canım, bizim tayfa Osman onu domuz topu yaptı. Bu dünyada benim yaptığım, yok yok tayfa Osmanın yaptığı domuz topundan kimse kurtulamamıştır. Onu götürdüm Kumkapılı Agobun teknesinin dibine attım, kahveye geldim, bir de baktım Zeynel benden önce gelmemiş mi? Pardon, dedim, Zeynel pardon..."

"Bütün dünya polisi bir olsalar yakalayamazlar onu. O kaçagan bir kişidir. Yüksek bir huy..."

"Biz ne yapacağız biz?"

"Fatma ablaya... Geçse geçse onun zulmünün önüne Fatma abla geçebilir."

"Birinde polis Zeyneli yakaladıydı ya, bilmem ne için?"

"Polis onu hiç yakalamadı."

"Yakaladı."

"Nasıl yakalayamaz, yakaladı!"

"Sen bilmiyorsun, hem de ne kadar yakaladı."

"Sen söyle, yakalandığında..."

"Polis onu yakalandığında eline, ayağına çifte kelepçe vurmuş..."

"Eeee, sonra ne olmuş?"

"Ne olacak, polis onu Sansaryan Hanının en derin, demir kapılı bodrumuna atmış, Zeynel Çeliktir bu, aslan Zeynel Çelik, polisler bakmışlar ki Zeynel Çeliğin yerinde yeller esiyor. Hem demir kapıyı açmış, hem de kelepçeleri un ufak etmiş, kelepçelerin parçaları orada yerde duruyor."

"Zeynel Çeliği polisler yakalayamazlar."

"Bankalardan aldığı paraları geçende gecekonduları yıkılıp da kurşunlananlara veriyormuş."

"Helal olsun oğlana, helal süt emmiş bir kişi olduğu daha çocukluğunda belliydi. Öyle yumuşacık, eline vur ekmeğini ağzından al... Eşkiden öyleydi ama, şimdi ne Çelik! Gazetelerdeki heybet gibi resimlerine bakın, yıldırım gibi keskin bakıyor. Ustura gibi..."

"Öyle iyi..."

"Bizim Menekşeye o bir şey yapmaz."

"İnsan ekmek yediği sofraya bıçak sokar mı?"

"Sokmaz!"

"Sokar mı sokmaz mı siz bu gece değil de..."

"Yarın gece görürsünüz."

"Ne biliyorsun sen?"

"Ben biliyorum ben..."

"Nerden biliyorsun?"

"Ulan be, kan kusturdunuz çocuğa, kan!"

"Kan kusturduk çocuğa kan..."

"Ne var yani, kan kusturduksa, öldürdük mü?"

"Buraya düşen her çocuk aynı yoldan geçer, geçmez mi?"

"Geçer."

"Pekiyi, herkes Zeynel olup da bizi yakacak olsaydı..."

"Zeynel başka, Zeynel yakacak..."

Hep bir ağızdan korkuyla inlediler : "Zeynel bizi yakacak..."

Zeynel artık şimdi onların boyunlarının günahı olmuştu. Şimdi kafalarında Zeynel karmakarıştı. O kaçakçı, ermiş, deli gangster, iyi, kötü, cömert, zalim, nekes, yürekli, korkaktı.

Zeyneli yalnız Menekşe böylesine konuşmuyordu. Kumkapı, Çekmece, köprü altı kahveleri, Beyoğlu, Boğaz, Haliç kahveleri de başka başka, huylarınca, meşreplerince Zeyneli konuşuyorlar, onun maceralarına, geçmişine küçük de olsa bir katkıda, bir eklemede bulunuyorlardı.

Kahvelerde büyüyen Zeynel Çelik efsanesi gününde gazetelere geçiyor, gazetelerde, poliste büyüyen, gelişen efsaneler de kahvelerde bire bin katılarak okunuyor, anlatılıyordu.

Daha şimdiden kahvelerde Zeynel Çelik destancıları doğmuştu. Onlar şöyle bir o günkü gazetelere, gazetelerdeki Zeynel fotoğraflarına bakıyorlar, sonra da coşkuyla kahve halkına Zeynel Çeliğin o günkü maceralarını anlatmaya başlıyorlardı.

Bu büyük, görkemli macera nerede, nasıl bitecekti, bunu kimse bilmiyor, bilmek de istemiyordu.

Uyandığında karşısında ak bir duvar gördü, duvarın sıvaları dökülmüştü yer yer... Bir örümcek köşeye kurduğu ağına doğru incecik teline asılmış boşlukta sallanarak ağır ağır gidiyordu. Zeynel bu örümceğe çok şaştı, kendi yapıyordu bu teli, kendi bu tele tırmanarak istediği yere çıkıyordu. Nerede bulunduğunu, bu odanın kimin odası olduğunu bir türlü çıkaramıyor, başı yastığa düşüyordu. Başı da usuldan ağrıyordu. Birden dün geceyi anımsadı, orada Yaninin meyhanesinde içmiş, garsona yüz lira bahşiş vermiş, bir sürü hırtlıklar yapmış, ben Zeynel Çeliğim, bana Zeynel Çelik derler, diye tabancasını çekmiş bağırmıştı. Gün görmüş Yani de : "Bugünlerde artık herkes Zeynel Çeliktir," diye daha fazla hır çıkarmasın diye onun koluna girmiş oradan uzaklaştırıp götürüp istasyona bırakmıştı.

Zeynel, "ben Zeynelim, Zeynel Çelik benim hey, var mı bana yan bakan. İhsanı öldüren, bankayı soyan, polisleri bağlayan benim ben," diye bağıyor, Yani de tabancasını alıp geri beline sokuyor, "sensin evladım, herkes sensin, bütün İstanbulun en büyük kabadayısı sensin. Her şey, herkes sensin... Zeynel de sensin, İrfan Vural da sensin..." diye onu yatıştırıyordu.

"İrfan Vural da benim. Benim işte..."

"Melih Yağız da sensin."

"O da benim, abi. Ben... Ben... Ben, Zeynel Çeliğim ama..."

"İnanmıyor musun?"

"İnanıyorum."

"İnanıyorsun da beni neden polise vermiyorsun?"

"Çünküyem ki evladım, polisler senin kemiklerini kırarlar Zeynel Çelik diye, vre aslanu."

Onu istasyondaki bir kanepenin üstüne oturttu bıraktı gitti. Zeynel trene bindi, Floryada indi, şimdi azıcık, yarı hayal, yarı düş gibi

anımsıyor. Sonra bir iyice dağıttı, bir bulanık suyun ardında bir şeyler anımsıyor. Ormana düştü, çamura battı, sarı, yeşil, ak, mor neon ışıkların ortasında döndü durdu bir süre, ne yapacağını, nereye gideceğini bilemeden. Sağa vurdu neon ışık, sola vurdu ışıklar gözlerini yaktı. Işıkların dışına çıkamadı, korktu, bağırdı, çırpındı, delirdi, dört döndü ışıkların ortasında : "Ben, ben, ben Zeynel Çeliğim, ulan hergeleler, niye inanmıyorsunuz bana, niye gülüyorsunuz lan?" diye önüne gelenin yakasına yapıştı.

"Zeynel Çelik bıyıklı, dev gibi bir adam. Yarsan Zeynel Çeliği senin gibi üç adam çıkar ondan, behey zibidi!"

"Ben Zeynel Çeliğim, ben, ben, ben..." Göğsünü yumrukluyordu. "İhsanı ben vurdum Menekşenin ortasında."

"Zızzzzzt! Yalan!"

"Polisleri ben..."

"Zızzzzzt, yalan!"

"Bankayı da ben! Bakın, bakın buna para derler, bakın..."

"Zızzzzzt, yalan!"

"Ben, ben, ben Zeynel Çeliğim."

Zeynel Çelik her gün, daha gözünü açar açmaz gazetelere saldırıyordu. Bugünlerde şu gazetelere bayılıyordu. Zeynel Çeliğin maceralarını yüreği duracak bir heyecanla okuyor, onun maceralarını okurken bir gangster filmi seyrederek gibi oluyor, her günkü gazeteyi büyük açlık, doyumsuzluk, hırsla yutuyordu. Zeynel Çelik memleketindeyken üçe kadar okula gitmiş okumayı yazmayı sökmüştü. Burada, Menekşede de her gün her gün gazete okumuştur. O roman bile okumuştur, ama biricik, bir tane... Çok hoşuna gitmişti... Bazı balıktan dönüşlerde kendini kahvenin bir köşesine atıyor, yumuluyor gazetelere, her gazeteyi ilanlarına kadar, hiçbir satırını kaçırmadan okuyor, gazeteleri bitirince de büyük bir iş görmenin mutluluğunda kahveden çıkıp deniz kıyısına gidiyor, orada kıyıda yalnız, kendi kendine volta atıp duruyordu.

Bugünlerde, şimdi onda gazete okuma alışkanlığı bir delilik olmuştu. Ah, bir de şu bıyıklı adamın resmi yerine kendi resmini bassalar da, altına gangster Zeynel Çelik yazsalar ne güzel olurdu. O bıyıklı, Zeynel Çelik olan adam da kimdi acaba, neciydi, bir Zeynel Çelik daha mı vardı, ne demişti de şu Çelik soyadını almıştı, güzel bir

soyadıydı soyadı olmasına ya, demek başka bir kabadayı da bu soyadını almıştı. Adı da Zeynel. Gazeteciler de ne yapsınlar başka bir fotoğraf, asıl Zeynel Çeliğin fotoğrafını bulamayınca da o eski, bıyıklı Zeynelin fotoğraflarını bas babam bas ediyorlardı.

"Sen, sen, sen Zeynel Çelik olamazsın."

"Böylesi günlerde herkes Zeynel Çelik olur oğlum! Herkes kendisini bir Zeynel Çelik sanır. Şimdi her mahallede beş on, Zeynel Çeliğim diye bağırın belki yüz kişi vardır."

"Benim, benim, vallahi benim o Zeynel Çelik..."

"Sen Zeynel Çelik olamazsın, yavrucuk. O on beş polisi bağladı tek başına, o başka, başka bir adamdır. O bankayı tek başına... O, Zühre Paşalıyı... Tek başına... O, bütün İstanbulu titretiyor tek başına. Sen Zeynel Çelik olamazsın yavrum, bu dünyada hiç kimse de Zeynel Çelik olamaz. Sen hiç gazeteleri okumadın mı?"

"Ben Zeynel Çeliğim ben."

"De git ulan yanımdan, kafa şişirme lan."

"Bak amca bak, bu resim Zeynel Çeliğin resmi değil ki..."

"De git ulan başımdan."

Deniz gümbürdüyordu. Cebindeki kurşunlar, tabancası, elleri, tüm bedeni ıpıslaktı, denize girmiş çıkmış gibi. Polisler, önde Hüseyin Huri onu kovalıyorlardı. Haliçte neon ışıkların tam ortasına, karanlığına düştü. Sarı, yeşil, mor, kırmızı, ak neon ışıkların çemberinde, gözleri kamaşmış, gözleri kör olmuş gibiydi neon ışıkların çemberinde, polisler karanlığa durmadan kurşun sıkıyorlar, tarıyorlardı deniz kıyısını. Zeynel, soluğu taşmış, bir türlü neon ışıkların ortasından, çemberinden kurtulamıyordu. Işıklar yöresinde bir duvar gibi yükseliyordu durmadan. O ışıkların ortasında dört dönüyordu kendisinden geçmiş. Başını neon ışık duvarına, oraya vuruyor çarpıyor, buraya vuruyor çarpıyordu. "Burada burada," diye Hüseyin Hurinin sesi de, polislerin ayak sesleri de yaklaşıyordu. Oysa Zeynel neon ışıkların çemberine sıkışmış, dön ha dön ediyordu. Neon ışıkların ötesi bir kuyu gibi dört bir yanını sarmış kurşun geçmez bir karanlık ve karanlığın da arkasında kurşun sesleri, Hüseyin Hurinin, "burada, burada, vallahi gördüm, oydu," diye bağırın sesi, hışırtılar, ayak sesleri. "Vallahî de billahi de gördüm onu, oydu o, şu ışıkların arkasında orada, orada kayboldu. Bir kedi gibidir o... Martı gibi de yüzer, suyun altında da

istediği kadar kalır. Belki de denize attı kendisini. Bakın bakın, bakın ışıkların arkasına, odur o... Zeynel Çelik tırmanıyor." Zeynel Çelik neon ışığın duvarına tırmanıyor düşüyor, tırmanıyordu. Sonra bir caminin bahçesinde yasemin koktu. Bir dal da ful kopardı oradan, karanlıkta. Ful çiçeğine hiç dokunmayacaksın, elin azıcık değerse o apak çiçek kararır solar. Zeynel bir elinde tabancası, bir elinde incitmekten korktuğu fulü, orada bir ermiş mezarını kendine siper etmiş bekliyor, tir tir titriyordu, yüreğindeki korku almış başını gitmiş teknil damarlarına yayılıyor, onun bedeninin her parçasını gittikçe tutsak kılıyordu. Şimdi polisler yerini bulsalar da şu kapıdan içeriye girseler, bir tanesini sağ bırakmazdı. Böylesine korku onu delirttiğinde bir de nişancı oluyordu ki... Neon ışıklar çok uzaklarda kalmıştı ama gözleri acıyordu. Neon ışıklar onun gözlerini yakmıştı. Gözleri daha karanlığa alışamıyordu. Hüseyin Hurinin sesi, bir de polislerin ayak sesleri yaklaşıyordu gene. Kurşun sesleri kesilmişti. Karanlık yağıyordu üstüne, zifiri, ağır, taş gibi. Zeynel daha soluğunu toparlayamamış, sesli sesli, hırıltıyla daha soluyup duruyor, soluğu caminin duvarlarında yankılanıyordu. Yankılar, ayak sesleri, Hüseyin Hurinin sesi yaklaştıkça büyüyordu. Soluğum ele verecek beni soluğum, soluğum... Vay orospu analı Hüseyin Huri bunu da mı getirecektin başıma, en yakın arkadaşının başına... Ulan alacağı olsun.

Polisler, Hüseyin Huri, camiye bakmadan, içeriye girmeden, onun körük gibi işleyen soluğunu duymadan çekip gittiler. Zeynel onlar gidince terlemeye başladı. Boynu, alını, göğsü, bacakları, sırtı durmadan terliyordu. Saçlarından damlayan terler şıp şıp önündeki mezarın mermer taşına düşüyordu.

Camiden caddeye çıktı koşarak, teri buz gibi esen yelle kurumaya başladı, Zeyneli üşüttü, öksürttü. Öksürmenin sırası mı? Gene Hüseyin Hurinin sesini duydu, aldı yatırdı aşağıya doğru, Ayvansarayaya kalafattaki büyük Laz teknelerinin yanına kadar koştu. Laz teknelerinin yanına gelince içine bir güven geldi, orada bir an durdu. Elektrik direğinin dibinde, ışığın ortasında üç kişi oturmuşlar, öne doğru yumulmuşlar bir şeyler yapıyorlardı. Zeynel merak etti adamları, elini burnuna götürdü fulü koklayacaktı, baktı ki ful elinde yok, üzüldü, elini var gücüyle silkeledi, sonra parmaklarını burnuna götürdü, çiçeğin kokusu parmaklarına sinmişti, derin derin içine çekti. Demek ki ko-

şarken farkında olmadan çiçeği parmakları arasında ezmişti.

İşğin ortasındaki hiç kıpırdamayan üç adamdan birisi birden ayağa fırladı, geriye döndü :

"Kimdir o?" diye Zeynele doğru koşmaya başladı.

Zeynel hiç yerinden kıpırdamadan :

"Benim," dedi, "balıkçı Zeynel."

"Ha sen misun?" dedi Zeynele doğru koşarak gelen adam. "Biz de seni polis sandık."

"Polisler dolaşıyorlar burada ama..."

"Gördük," dedi gelen adam, "ama onlar bizimkiler, bizim Beyin adamları."

Adam Zeynelin yanına kadar geldi, onu tepeden tırnağa süzdü.

"Ha sen bizim köylü Zeynel misun?"

"Benim."

En koyu, Zeynelden de beter bir Karadeniz ağzıyla konuşuyordu.

"Uyuyacak mısın uşağım, polisten mi kaçarsın? Ha gir şu teknenin içine, bir kamaraya saklan uyu... Seni burada on yıl kimse bulamaz."

"Polisler..."

"Aldırma, o polisler zararsız, onlar gangster Zeynel Çeliği arıyorlar."

Ortalık, katran, çam, kirli, öğürtücü, binlerce leşin yığıldığı bir çukur gibi kokan Haliç denizi kokusuyla kokuyordu. Zeynel usulca merdivene tırmandı, eski, büyük teknenin içine girdi, arkasından da merdiveni yukarıya çekti.

Tam şafak atıyordu ki Hüseyin Hurinin sesiyle uyandı, aldırma, alt kamarada uyumasını sürdürdü, başını yastığa koyup gene... Birkaç horoz öttü, arka arkaya vapurlar düdük çaldı, teknelerin gövdelerini döven çekiç sesleri tekneyi, havayı, Halici salladı, güm güm güüüm... Zeynel dehşet yorgundu, kemikleri birbirinden ayrılırcasına bütün bedeni sızlıyor, sökülüyordu, bir tuhaf, kendinden geçmiş uyuşukluk içindeydi. Çekiç seslerinin gümbürtüsü, köpek sesleri, kalafatçıların bağrışmaları arasında yeniden uyudu.

Uyandığında Ayvansarayın şamatası kulakları sağır edecek gibiydi. İlk bir şaşkınlık geçirdi, sonra korktu, sonra geceyi, dört bir yanını sarmış, bir kuyu gibi ortasına düştüğü neon ışıkları, bataklık, öğür-

tücü, üstünü bir parmak kir bağlamış Haliç denizini, Haliç denizinin ortasında, orada, Eyüpsultanın önünde bir ada çıkmıştı ortaya, adaya gitse miydi, adanın ortasında da bir kulübe gözükiyordu, bu bataklık, çamur suyunu yüzebilir miydi, bataklık onu içine çekmez miydi, Hüseyin Hurinin sesini, polislerin uzun yüzlerini anımsadı bir de. Polislerden birisi tepeden tırnağa çamura batmıştı. Sarı, uzun yüzü solgundu. Çenesinde sakalı diken dikendi. Öteki polisler de sıırıslıklamdılar, pelerinlerinden yağmur süzülüyordu. Orada Süleymaniye'nin üstünde üç kere şimşek çaktı. Şimşeg'in bir tanesi dörde bölündü, sonsuz hızda bir ışık seli dört koldan Süleymaniye Camisini firdolayı kuşatıp ortadan anında yitti. Işık seli akarken bir an Süleymaniye'nin kubbesi göğeyi islak yükseldi, büyüdü, karanlık ışıldı.

Ayağına bir köpek dolandı, köpek olanca hızıyla venilledi.

Örümcek incecik teli tırmanarak köşedeki ağa vardı, ağın tam ortasına oturdu, rahat... Duvarın sıvaları yer yer dökülmüştü. Örümcek gittikçe bulanıklaşıyor, ağın ortasında çatal matal oluyor, büyüyor, yayılıyor, bütün köşeyi kaplıyordu. Dışardan bir tren düdüğü sesi geldi. Duvarın arkasından da Topal Hasan'ın öksürüğüyle, boğazında boğulan sürekli hırıltıları geliyordu. Nerede olduğunu anlayınca, yarı uykulu, yarı uyanık bir dalgaya düştü.

"Kalk ayağa, orospu çocuğu, kalk ayağa Hüseyin Huri. Ulan oğlum, sende hiç insanlık kalmamış. İnsan hiç arkadaşını, hem de Zeynel Çelik mertebesine çıkmış bir arkadaşını, olsun, o Zeynel Çelik başka Zeynel Çelik olsun, o Zeynel Çelik benim ya, kim biliyor benim öyle çangal bıyıklarım olmadığını, bir sen biliyorsun, kalk ulan ayağa, kalk ulan köpek, ölümün benim elimdenmiş kalk, ulan polislerin beni yakaladıklarında diyeceksin ki bu Zeynel Çelik değildir, öyle mi, kalk öyleyse ayağa, aç ağzını, ağzını kurşunla dolduracağım, yalnız sen mi adam öldürürsün?"

"Etme Zeynel kardeşim, oldu bir kere, bir daha yapmam. Bütün Zeynel Çelikler sensin. Sen bir macera adamsın. Bu İstanbul şehrinde seni yakalayacak polis anasından doğmamış. Öldürme beni."

"Öp ayaklarımı, şöyle dizlerinin üstünde sürünerek öp ayaklarımı. Sen ölümü hak etmiştin ama... Sen ölümü, ölümü, ölümü sen..."

"Bütün gazeteleri okuyunca Zeynel... Bu bıyıklı fotoğraflar da olmasa... Herkes seni Zeynel Çelik bilir. Bir Zeynel Çelik ki..."

"Beni herkes bilir öyle mi, herkes benden korkar mı?"

Herkes, karanlık gece, mezarlık, surlar, polisler, bekçiler, İhsan abi sağ olsaydı o da, Selim balıkçı, candarmalar, şoförler, tabancalılar, herkes, benim adımlı duyan...

"Herkes senden korkar, korkuyor..."

Yandaki merdiveni aldı, aşağı sarkıtıp Laz takasının yanına dayadı, aşağı indi. Bu alanda kalafata alınmış, gövdelerinin boyaları yakılmış, bir sürüsünün de boyalarının şu anda yakıldığı, ortalık dehşet bir yanan boyayla kokuyor, acı, genzi yakan boya kokusu Haliçten fıskıran çürümüş leş kokusunu bastırıyordu, takaların arasından, üstleri başları yağa batmış çıkmış, yüzleri is bağlamış, karga burunlu adamların arasından geçti, çamurlu yola çıktı, adamlar onun hiç farkında bile olmadılar. Çamurlu sokaktan Cibaliye doğru yürüdü, Hasköyde bir dolmuş bulup Unkapanına geldi, oradan da gene bir dolmuşla Beyoğluna çıktı. Ah bir de bıyıkları olsaydı. Bıyık bırakmıştı ya, daha o kadar çıkmamıştı kıllar, yakında çıkarlardı. Ama bıyıkları kara olmayacaktı. O Zeynel Çeliğin fotoğraftaki bıyığı karaya benziyordu. Beyoğlunda en büyük hazır giyit satan mağazalardan birisine girdi. Mağazanın ortasında, şaşkın, ama daha az sıkılmış, hele Konyalı lokantasına girdiği gibi hiç değil, durdu kaldı, giyitlere, mankenlerdeki pantolonlara, ceketlere gözü takıldı, neredeyse dalıp şaşkınlığını unutacakken bir ses :

"Buyurun beyefendi," dedi, "buyurun efendim. Bir emriniz mi var?"

Zeynelin karşısında kendi yaşında sarışın, uzun, sivri bıyıklı birisi duruyordu.

Zeynel delikanlıya gülümsedi, ah bu delikanlı bir bilseydi onun kim olduğunu, korkar mıydı acaba, korkardı ya, Zeynel Çelik de korkar mı, belki korkmaz, ama ben korkuyorum, ödüm kopuyor...

Mağaza mankenleri, insanları, top top kumaşları, satıcı kızlarıyla ayaklanmış üstüne üstüne geliyordu. Zeynel artık kaçamazdı da, hiç düşünmeden buraya girivermişti işte, girivermiş ve bu delikanlıya yakalanmıştı.

"Sizin için, tam boyunuza göre elbiselerimiz var efendim, buyurun, şöyle bakın..."

Bir masaya yürüdü, üç giyiti birden çıkarıp tezgahın üstüne koy-

du. Zeynel bir delikanlıya tepeden tırnağa bakıyor, bir giyitlere.

"Beğenmediniz mi?"

Zeynel gözünü delikanlıdan ayırmadan :

"Cık," yaptı. Bu beğenmedim demektir.

Delikanlı boyuna giyitler çıkarıyor, Zeynel ondan, onun giyitlerinden gözünü ayırmadan "cık," yapıyordu. Gittikçe de tedirginliği artıyordu. Birden delikanlı Zeynelin nasıl bir şey istediğinin farkına vardı.

"Bundan mı?" dedi, kendi giyitini gösterdi. "Tıpkısı var... Size de yakışır. Durun bakalım, boyumuz da bir mi?" Zeynelin yanına geldi durdu : "Dik durun, ha şöyle dik, yumulmayın, omuzlarınızı açın. Vay be, tıpkısı... Hemen getiriyorum. Aynı tip, aynı desen..."

Koşarak başka bir bölüme gitti, koşarak elinde bir kat giyitle geldi :

"Giyecek misiniz, size kalıp gibi oturur, benimkini görüyorsunuz."

Yandaki duvardan bir kapı açtı, bir kişi sığacak kadar küçücük, dört bir yanı boy aynalarıyla kaplı bir odaya, "buyurun, buyurun, burada giyinebilirsiniz," diye onu soktu, kapıyı da üstüne kapattı. İçeriye girince Zeynele biraz daha bir güven geldi, soyunup, bu boz, çizgili giyiti giymeye başladı ya, ayakkabısını çıkarınca ortalığı kötü bir koku aldı. Zeynel, birkaç çorap almalıyım, don, atlet de, ayakkabı almalıyım, diye düşündü. Bu çocuğu sevmiştii, hem kendi yaşında, hem kendi boyundaydı, hem de sarışındı, güleç yüzlüydü de... Az sonra kapıyı açtı, ayakkabılarını hemen giymiştii, başı yerdeydi.

"Kalıp gibi," dedi sarışın satıcı delikanlı. Onu odadan çıkarıp sağa sola döndürerek baktı : "Kalıp gibi oturmuş," diye yineledi. "Size de çok yakıştı."

Zeynel başını kaldırdı, sevgiyle, minnetle satıcıya baktı.

"İsterseniz çıkarmayın. Ben öteki elbisenizi paket yaptırırım."

Sıkılarak, başı önünde :

"Olur," dedi Zeynel.

"Size bir de ayakkabı gerek, öyle mi?"

Zeynel gene başını salladı.

"Bakın karşıda Goya var. İstanbulun en iyi, en sağlam kundurlarını onlar yaparlar. İsterseniz oraya gidin. Satıcıya benim adımlı ve-

rin, Kaya gönderdi deyin, olur mu?"

"Olur," dedi Zeynel, yavaşça da ekledi, "sağ ol abi..."

Parayı ödedi, az önce tezgahın başında ceplerini boşalttığı eski giyitlerinin paketini aldı Goyaya yollandı. Goyadan çıkıp çorapçıya, oradan don atlet dükkanına... Eli paketlerle doldu. Goyadan çok güzel bir koyu kahverengi ayakkabı almıştı. Orada da ayaklarının kokusu yüzünden yerin dibine geçmişti. Goyaya giderken ayağının koktuğunu unutmuştu, yoksa yıkamadan oraya hiç girer miydi. Orada, satıcı "ayağını çıkar," deyince kıvranmış, yerin dibine batıp çıkmış, o anda bir terlemiş, bir terlemiş kan ter içinde kalmıştı. Ayağına giydiği ilk ayakkabıyı çıkarmamış, parayı ödeyip dükkandan nasıl çıktığını bilememişti.

Oyuncakçı mağazası vitrininin karşısında yere çakılmış kalmış, epey bir süreden beri oradan ayrılamıyordu. Gelen çarpıyor ona, giden çarpıyor, o hiç farkında olmuyor, orada büyülenmiş durmuş, gözleri bir tuhaf, yüzü uzamış, hayran, gülümsüyor, bir şeyler mırıldanıyor, arada bir de vitrine yaklaşip eğiliyor, bir oyuncakçı gözden geçirip sonra gelip gene yerinde duruyor, mağazanın tam kapısına yürüyor, orada durup içeriye bakıyor, sonra yayına basılmışçasına, yanından yönünden, arkasından geçen kalabalığa çarpıp eski yerine gelip duruyordu.

Böylece uzun bir süre geçti. Zeynelin yanından yönünden, onun çarptığı, ona çarpan, korktuğu, kızıp köpürdüğü bir insan seli akıp gidiyor, Zeynel bu hincahınç kalabalığın yüzlerini hiç görmüyordu...

Sonunda bir sıçrayışta oyuncakçı mağazasının içinde buldu kendisini, satıcı kızlar korktular. Zeynel hiç farkında değildi bir şeyin, eliyle vitrini gösterdi :

"Şunu," dedi, düşündü, "bir de şunu, şunu..."

Satıcı kızlardan birisi korkusunu unutup vitrindekilerin üçünden de birer tane çıkarıp tezgahın üstüne koydu. Oyuncaklardan birisi boyalı tahta tekerlekli bir arabaya kıcının üstüne oturtulup, iki ayağını ileriye uzatmış pembe bir fildi. Birisi de bir ağaca tırmanmış bir maymundu. Ötekine gelince o, uzun boyunlu, benekli, belki yarım metre bacakları olan bir zürafaydı.

Zeynel :

"Kutuya koy şunları," dedi satıcı kıza sertçe, ardından da bir beş

yüzlük çıkardı uzattı. Kız kasayı gösterdi. Zeynel kasaya gitti, beş yüz-
lüğü kasaya verirken eli titredi. Paranın üstünü aldı, kız kutulara koy-
muştu oyuncakları, Zeynel yatkın, alışkan bir beceriyle oyuncakları
kollarına, ellerine, sırtına yerleştirip gene insanlara çarpa, küfür yiye,
küfrede hızla Beyoğlundan geçip Teknik Üniversite parkının merdi-
venlerinden Dolmabahçeye indi, doğru denize koştu, merdivenleri
indi, birinci basamağa oturup ayakkabılarını çıkardı yanına koydu,
ayakları burada da dehşet koktu, eski, dibi yırtılmış çoraplarını ayağa
kalkıp ta öteye, denizin ortalarına var gücüyle fırlattı, oturdu yeniden
ayaklarını ova ova soğuk suda yıkamaya başladı, oyuncaklardan birisi-
nin kutusunu açtı, içindeki ince kağıdı alıp ayaklarını kuruladı, yeni
çoraplarını giydi, bir güzel fabrika koktu yeni çoraplar. Akşama da ha-
mama gidecek bir iyice keselenecekti. Ömründe bir kere gitmişti ha-
mama, o da pis, küçücük bir mahalle hamamına... Şimdi Cağaloğlu
Hamamına gidecekti. Ayağa kalktı, yüreği çarpıyordu, merdivenleri
çıktı, filin kutusunu açtı, korkuyla yanına yönüne bakındı, kimsecik-
ler yoktu, fili kutudan çıkardı, yüreği daha çok çarpmaya başladı, elle-
ri titredi, fili yere koydu, ipinden tutup, koşarak, Dolmabahçenin de-
mir parmaklıkları dibinden caminin duvarına kadar gitti. Oraya gelin-
ce gene sağına soluna bakındı, gene kimsecikler yoktu, parmaklıklara
doğru gene koştu. Kocaman fil, arabanın içinde sallanarak ardından
geliyordu. Parmaklıkların yanına gelince de gene birkaç kere sağına
soluna bakındı, gene arada bir arkasındaki sallanarak gelen file, teker-
lekleri takırdayan arabaya baktı, sonra da sağına soluna bakmayı unu-
tarak, sarayın demir parmaklıklarından camiye, camiden parmaklıkla-
ra hızla gidip gelmeye başladı. Artık arada bir alanın ortasında duru-
yor, file gülüyor, onun uzun beyaz dişlerini tutuyor, ona bir şeyler
söylüyor, fili okşuyor, sonra da koşturuyordu.

Yorulup bıkcındır ki, durdu, soluk aldı, başını kaldırdı ki, ne
görsün... Alanda bir sürü insan, otomobil, otomobillerdeki, alandaki
insan kalabalığı durmuşlar ona gülerek bakıyorlar. Bir an oraya, oldu-
ğu yere çakıldı kaldı, kalabalığın üstüne yürüdü, merdivenin oraya
koştu, yerdeki kutuları, torbaları aldı, Dolmabahçe Sarayının arkasın-
daki çınarlı yoldan Beşiktaşa doğru koştu. Barbaros alanına geldi, ora-
da çocuklar bağırarak futbol oynuyorlardı, durup onları bir süre sey-
retti. Bir kısım çocuklar da, daha küçükleri, kız erkek, duvarın üstüne

oturmuşlar top oynayanları seyreyliyorlardı. Zeynel bu çocukların yüzlerine teker teker bakarak önlerinden geçti birkaç kez. Ellerine, ayakkabılarına, giyitlerine bakıyordu her birisinin, hiçbirisini de gözü tutmadı. Çocuklar da önlerinden geçen, sırtına bir fil asılmış bu tuhaf adama baktılar, gözleri büyümüş.

Zeynel Barbaros alanının ortasında durdu, bir süre şaşkın bekledi, sonra Barbaros Bulvarından sağa, yukarıya, Yıldıza vurdu. Her yerde, en küçücük bir alanda bile çocuklar futbol oynuyorlardı bağrışarak. Bağrışarak futbol oynayanların da, en azından, daha küçük boyda, kız erkek, özellikle kız, durmuş oyuncularını seyreden beş altı seyircisi oluyordu. Zeynel karşılaştığı tek mil çocukları gözden geçiriyor, onların her hallerini inceden inceye araştırıyordu. Sonunda bir eski ahşap, bel vermiş, eskilikten kararmış tahtaları yarılıp dökülmüş, pencerelerine cam yerine naylon takılmış, eşigindeki eski mermer aşınıp çukurlaşmış bir evin önünde iki çocuğa rastladı. Birisi kız birisi de oğlandı. Oğlan on, kızsız dokuzunda gösteriyordu. Oğlanın arkası yamalı pantolonunun dizleri aşınmış, dizkapağıyla birlikte öne fırlamıştı. Ayağına da lastik bir ayakkabı geçirmişti. İp gibi ince boynunun üstünde sallanan başında saçları diken diken, gözleri de alabildiğince açılmış kocamandı. Kızın da sırtında köylü fıstanı vardı. O da ayaklarına, oğlanın ayaklarındakinin tıpkısı bir lastik ayakkabı geçirmişti. Saçları uzun, kalın çift örgülüydü. Bu çocukları görünce Zeynelin içi titredi, yüreğine bir sevinç doldu, pır pır etti. "İşte bunlar," dedi, "aradıklarım bunlar." Durdu karşılarında, kirpikleri uzun, kıvrıkcık, ikisinin de kirpikleri çok uzun, kıvrıkcık, gözleri büyüktü, kahverengi, saçları özenle taranmıştı ikisinin de, onlara hayranlıkla, içinden acıyla karmakarış olmuş bir sevgi taşarak baktı.

"Gelin çocuklar," dedi yavaşça, sıcacık, sevgi dolu sesiyle. Sesini kendi de tanımadı. Kendini de hiç tanımadı. Hiçbir zaman ne kendi, ne de sesi böylesine kendini kapıp koyvermemişti.

Çocuklar ikirciklendiler. Zeynel onlara doğru gülererek birkaç adım attı :

"Al bunu sen," dedi. "Bu fil oğlanların oyuncağıdır." Fili oğlana verdi. Maymunu da kutusundan çıkardı kıza uzattı : "Bu da kızların oyuncağıdır." Zürafayı da kutusundan çıkardı eşikliğinin mermer taşına koydu : "Bu da ikinizin. Bir gün sen oynarsın bununla, bir gün de sen

oyinarsın. İsterseniz ikiniz birden oynayın..."

Çocukların gözleri büyümüş hiç konuşamıyorlardı. Aptallaşmışlar, adama öyle sersem bakıp kalmışlardı. Kızın da gözleri gittikçe büyüyor, bir hoş, inançsızlıkta, korkuyla sevinç arasında, ağlamakla gülmek arasında şaşkınlaşıyordu.

Bir yumruk gelmiş Zeynelin boğazını tıkamıştı. Neredeyse boşanacaktı. Yaşlar gözlerine dolmuştu.

"Oynayın," diyebilirdi ancak, oradan yokuş aşağı koşarcana indi, soldaki sokağa saptı, oradan Dolmabahçenin arkasını buldu az sonra da. Karşıdan geçen bir taksiyi çağırırdı, "Cağaloğlu," dedi. Arkasından da, "tarihi Cağaloğlu Hamamına," demeyi unutmadı.

Hamamdan çıktığı zaman bir kuş gibiydi. Hamama girince tabancasını, cebindeki kurşunları ne yapacağını bilememiş, sonunda da kirli kokar, kirden kapkara olmuş çamaşırlarına sarmış, oraya, ayakba-bıların yanına bırakmıştı.

Caddeyi ağır ağır yürüyerek geçti. Ortalığı, kaldırımları, caddeyi gene tepeleme otomobiller doldurmuş, at arabaları, kamyonlar, otobüsler, minibüsler gene birbirlerine girmişler tikiş tikiş olup sıkışmış, tıkanmışlar. Oldukları yerden bir adım ileriye gidemiyor, arada bir de hep bir ağızdan umutsuzca kornalarını çalıyorlar, sonra da susuyorlardı. Ayasofyanın önünden geçip, Topkapı surlarının sağından Ahırkapı fenerine ulaşmış, caddeyi koşarak geçti, burada otomobiller son hızla gidiyorlardı, deniz kıyısına vardı, merdivenleri indi, oraya basamağa oturdu. Karşıda Selimiye Kışlası, Haydarpaşa Lisesi, Haydarpaşa Lisesinin üstünde bir parça apak bulut salınıyordu, arkasındaki gök de çok maviydi, görkemli öyle duruyorlardı. Zeynel tabancasını, fişeklerini kirli çamaşırların arasından aldı, yerlerine yerleştirdi, kirli, kokulu çamaşırları da var gücüyle karşıya, denizin ortalarına doğru tortop edip iğrentiyle yüzünü buruşturup fırlattı. Çamaşır topu şap diye bir taş gibi suya düştü, bir sürü martı korkuyla havalandı.

Buradan Boğaziçi köprüsü incecik, ya varmış ya yokmuş gibi görünüyordu, oraya ipten bir oyuncak köprü gibi gerilmiş. Köprü'nün altından çok uzun bakır rengi bir şilep denizi yararak bu yana geliyor, denize dağılmış ak şehir hattı vapurları, arabalı vapurlar oraya buraya telaşla kaçıyorlardı, sonsuz bir tedirginlikte. Karaköy İskelesinden de vapur düdüklü geliyor.

Zeynel birden merdivenin basamağında dondu kaldı, ağzı kuru-
du. Tam üstünden denize, beş tane polisin gölgesi düşmüş, denizin dur-
gun suyunu dibine kadar oymuştu. İnce dalgaların kırıışığındaydılar.
Zeynel kaskatı kesildi. Bacakları, kolları, ayakları, boynu dondu, ke-
netlendi, bir anda Zeynel taş gibi, devinimsiz kaldı. Hüseyin Hurinin
sesine benzer bir ses geldi kulağına, bu daha da bitirdi onu... Kalkma-
ya davrandı, kalkıp polislere ateş etmek istedi, bir türlü yerinden azı-
cık bile kıpırdıyamadı, elini bile oynatamadı.

Onun başucunda polisler bir şeyler konuşular, sonra da oradan
ayrıldılar. İçlerinden birisinin, Hüseyin Hurinin sesine benzeyen biri-
sinin sesi durmadan geriye dönüyor, yaklaşıyor, sövüyor uzaklaşıyor-
du.

Zeynel Çelik merdivenin basamağında ancak gece yarısına doğru
kendisine gelebildi, çözüldü, önce ellerini, kollarını, sonra da ayakları-
nı oynattı, ayağa kalktı uzun uzun gerindi, bütün kemikleri çatırdadı,
merdivenleri çıktı, Ahırkapı fenerinin altına geldi, dehşet acıktığını
birden anımsadı, burnuna ızgara balığın közde yanan kokusu geldi,
yakındaki lokantaya girdi, beş polisin beşi de içerde bir masaya otur-
muşlar kafayı çekiyorlardı, bir an eşikte ikirciklendi, içeriye girmekten
başka çaresi yoktu, o hiç o çangal bıyıklı Zeynel Çeliğe benziyor muy-
du, polislerin üstüne üstüne yürüdü, vardı üç masa arkalarına oturdu,
polisler ona bakınadılar bile, Zeynel yerine oturur oturmaz onların
konuşmalarına kulak verdi, polisler hep Zeynel Çelikten konuşuyor-
lardı.

Garson geldi :

"Buyurun efendim?" diye sordu.

"Bir palamut ızgara," dedi Zeynel sesi titreyerek.

"İçki, efendim?"

"Bira," dedi Zeynel. Boğazı kurudu. "Arnavutciğeri, havuç salata,
kızarmış ekmek, madensuyu..." Bütün bunları hep Fevzinin lokanta-
sında görmüş öğrenmişti. Aklına başka bir yiyecek daha takılmıştı,
müşteriler hep onu isterlerdi. Anımsayınca sevindi, polisleri unuttu
bir an, "bir de cacık," dedi.

"Baş üstüne."

Örümcek duvarın köşesinde yayıldı yayıldı, büyüdü, sonra da to-
parlandı, ağın ortasından yana geçti, ince bir tele tutunarak aşağıya

inerken tavanın ortasına geçti çabucak, teline tutunarak bir metre kadar aşağıya sarkıp orada durdu. Topal Hasanın öksürüklü, hırıltılı sesi kapıda duyuldu :

"Zeynel, Zeynel uyandın mı?"

"Uyandım amca, ne var?"

"Çabuk kalk giyin."

Zeynel hemen ayağa fırladı giyinmeye başladı, içeriye giren yaşlı adama gene sordu :

"Ne var, ne oldu amca?"

"Çabuk! Mahalleyi polisler bastı, seni arıyorlar, önlerinde de Hüseyin Huri."

Zeynel :

"Vay orospu çocuğu vay," dedi başka bir şey demedi, hemencecik giyindi, yastığın altındaki tabancasını aldı, beline taktı.

"Şimdi polisler buraya gelince ne yapacaksın?" diye sordu Topal Hasan.

"Teslim olmayacağım, çarpışacağım."

"Seni öldürürler onlar," dedi. "Sen bir kişisin, onlar yirmi beş... Üstelik de hepsi çelik yelekli."

Zeynel odanın ortasında öyle, umarsız durup kalmıştı, başına yakın bir yerde de, ipincecik ağ ipliğinin ucunda örümcek sallanıp duruyordu.

"Kaç," dedi Topal Hasan, "kaç, az sonra buraya gelirler. Burada yakalanırsan bitirirler seni, kaç! Şu arkadan, arka kapıdan hemen dışarıya sıvış, doğru istasyona git kalabalığa karış, bir trene bin, nereye giderse oraya kadar git, yeter ki buradan hemen çık..."

Zeynel bir anda arka kapıya atıldı, kapıyı usullacık açtı, bir kedi gibi dışarıya kayd.

Eskiden, Menekşe koyunda daha dalyan dururken, kumsala ateşler yakılırdı baharda, kış sonlarında, güz başlarında. Balıktan dönen her balıkçı teknesi yanan ateşin dumanını görür görmez Menekşe koyuna dümen kırar kıyıya yaklaşabildiğince yaklaşır, tuttuğu balığın çokluğuna, türüne göre kıyıya bir iki, beş on, yirmi balığı ardı ardına fırlatırdı. Hele baharda, hele palamut akınında tekneler silme balıkla doluyken denizden Menekşe kumsalına balıklar yağardı. Ve kumsaldakiler, ellerinde keskin bıçaklar, hemen oracıkta, balıkların düştüğü yerde onları temizlerler, yıkayıp tuzlar, yeğın ateşin tepeleme yığılmış közlerinin üstüne atarlar, iri palamutlardan akan yağlar kıyıyı, insanı açlıktan çıldırtan kokuyla doldururdu. Ateşte, balıklardan çıkan, yanan yağlar közlerde cızırdardı. Uzun tel maşalarla balıkçılar balıkları çevirir, kızartırlardı. Ve yoksullar, çocuklar, garipler, hastalar, kimse-sizler koltuklarında birer kocaman ekmele gelirler, orada, eski, atılmış teknenin tahtaları üstünde kızarmış mis kokulu, deniz kokulu balıkları kılçıklarından ayırır, ortadan baştan başa kestikleri ekmeğin arasına koyarlar, büyük lokmalarla balık ekmeği dişlemeye başlarlar, ağızlarının kıyılarından balık yağı sızarak yemeklerini orada iştahla yerlerdi.

Baharlarda palamut akınlarında Menekşe, Küçükçekmece, Florya gecekondularının önüne maltızlar çıkarılır, tepeleme odunkömürüyle doldurulup üstlerine eski soba boruları konur, kara kömür az bir sürede yıldız yıldız köz olurdu. Bütün mahalle bir köz ışığıyla, kıpkırmızı donanır, sonra da köyün üstünü yoğun, cızırdayan, yanmış, zifir, yağ kokusu alırdı. Durgun havalarda da evlerin üstüne koyu, ağır bir balık yağı dumanı çökerdi. Bütün mahallede herkesin karnı doyar, çocukların yüzleri gülerdi.

Kıyıda ta Yeşilköyden Avcılara, Mimar Sinana kadar balık ateşle-

ri yanar, işçiler, çiftçiler, yolcular balığa doyarlardı. Bu günler kıyı insanları hiç bitip tükenmeyecekmiş gibi bir balık bayramı yaşarlardı.

Zeynel çocuk kıyıdaaki ateşin yanına hep eli ekmeksiz gelirdi. Ona kimse bir ekmek alıvermezdi ki, Kadir Ağa hep Zeyneli kollar, o ateşin yanına gelir gelmez koşar gider, kayığındaki çok önceden çocuk için hazırladığı ekmeği alır, elindeki bıçakla ortasından ayırdığı ekmeği Zeynele uzatır, ateşte kızaran en iyi balığı gözüne kestirir, balık iyice pişince varır, közlerin üstünden onu eliyle alır Zeynele getirir, kuyruğundan, eski teknenin tahtası üstüne tuttuğu balığı şöyle bir silkeleler, kılçığını olduğu gibi ayırır, Zeynelin ekmeği içine balık parçalarını güzelce sıralar, Zeynel ekmeği kaptığı gibi koşarak gider plaj barakalarından birisinin kuytusuna sığırır, orada balık ekmeğini tek başına ağır ağır yedi. Kadir Ağa onu buradan izler, bu utangaç, kimsesiz çocuğa gösterdiği dostluktan dolayı kendi kendinden hoşnut, kıvançla gülümserdi. Bazı günler onun bu tatlı sevincini Selim balıkçı elinden alırdı. Çocuk, Selim balıkçının elinden aldığı balığı yerken daha çok mutlu olurdu, Kadir Ağa bunu bilir, Selim balıkçıya kızardı.

Kadir Ağa çok yıllar önce buraya, Menekşeye Romanyadan gelmişti. O buraya geldiğinde burada hiçbir insan yoktu. Şu yamaçlar çalılıktı ve çalılıkların altında top top yaban menekşesi koskocaman öbeklerle kokarlardı. Burası ta şu koya kadar sazlık, bataklık. Fabrikanın olduğu yerin önü kaplan girse sökemez, uzun, bilek kalınlığında kamışları tozaklanan bataklık. Yabankazları, yabanördekleri, tür tür kuşlar, uzun boyunlu pembe balıkçılar gelirdi buraya. Kadir Ağadan sonra buraya kumcu Sait geldi. Ondan sonra da Menekşe doluverdi. Nasıl, ne zaman doldu burası böyle, Kadir Ağa hiç anımsamıyor. Topal Hasan geldi sonra da, en güzel barbunları, tam yirmi altı santim, burada yakaladı, tam yirmi altı santim. Tuttuğu balık yirmi altı santimden küçükse, Topal Hasan kayığının kenarına çizdiği ölçüye vururdu balığı, var sen büyü, diye denize atardı, büyükse, sen kartaldın arkadaş, var git sen de bol bol yumurtla da yeni barbunyalar yetişsin, diye gerisin geri onu da denize incitmeden yollardı. Tuttuğu ölçüye uygun kırmızı barbunları livarına koyar, her on beş dakikada bir livarın suyunu değiştirir, livarda yüzen canlı balıklarını hayranlıkla seyrederdi. Topal Hasan yakaladığı balığı da öyle her önüne gelene satmazdı, onun müşterileri vardı. Floryadaki, Yeşilköydeki, Bakırköy-

deki müşterileri de ağızlarının tadını bilir soylu kişilerdi. Öyle şimdiki arsa milyonerleri gibi bir tek balık için yarım saat pazarlık etmezlerdi. Topal Hasan niye denizi bıraktı da lodosçuluğa başladı, çünkü İstanbul şehrinde ağzının tadını, barbunyanın, Topal Hasanın değerini bilenler öldüler, ya da fıkıraladılar, adam kalmadı İstanbulda, balık yiyecek adam!

Kadir Ağa Romanyadan geldiğinden beri kırk elli yıldır, ev, oda, çadır yüzü görmemişti. Kış yaz teknesinin içinde uyurdu. Balıkçılığı, Menekşeyi o icat etmişti buraya. Belki de bir teknede doğmuş, bir teknede ölecekti. Ve elli yıldır, belki de daha fazla, balık tutmuştu İstanbul şehrine. Öyle Topal Hasan gibi ince eleyip sık dokumamış, her tür balığı tutmuş, her biçim balıkçılığı yapmış, tuttuğu balıkları da Yeşilköyden Kumkapıya, oradan da Azapkapıdaki Balıkpazarına kadar herkese okutmuştu. Öğütmüş sonra da Beyoğluna çıkmış Çiçekpazarında öteki balıkçı arkadaşlarıyla kafayı çekmişti, kafayı çektikten sonra da her zaman Abanoz sokağındaki dostuna uğramıştı. Kadir Ağanın en büyük hüneri, her İstanbulla gelişinde Galata köprüsünün korkuluklarına çıkıp, dengesini bozmadan, sallanmadan, sarhoş, oradan denize işemektir.

Topal Hasan :

"İyi bir güneş var," dedi Kadir Ağaya. "Tam balık havası."

"Ben artık balığa çıkmıyorum," dedi Kadir Ağa. "Gözlerim o kadar iyi görmüyor."

"Benim de kulaklarım duymuyor," diye bağırdı Topal Hasan.

"Olur olur," dedi Kadir Ağa.

"Balık da kalmamış," dedi, "denizde," Topal Hasan.

"Kökünü kuruttular, Marmaranın günahına girdiler," dedi Kadir Ağa.

"Yunusları öldürdüler, ellerini kana buladılar, bütün balıklar da küstüler, başlarını aldılar da Yunanistana, Rusyaya gittiler," dedi, yaman bir küfür salladı balıkçılara Topal Hasan. "Yunusları öldürdüler. Yunuslarını öldürünce, Selim balıkçı o zaman genç bir çocuktuktu, yani delikanlıydı, kendine ant verdi ki, benim yanımda, ben bir daha balığa çıkmam, dedi. Sözünde durmadı. Marmaranın da bütün balıkları da başlarını aldılar, bize, denize, hepimize küstüler de gittiler..."

"Gittiler," dedi Kadir Ağa. "İyi oldu bize, gitsinler," diye köpürdü.

"Bizi aşığladılar balıklar," dedi Topal Hasan. "Bundan kötüsü olmaz. Balık insanı aşığılarsa sonu kötü olur."

"Hakları da yok değil, aşığılansınlar, gittiler, gitsinler gelmesinler..." dedi Kadir Ağa.

"Zeynel çocuk?" dedi Topal Hasan.

"Onun da hakkı var. Bu Menekşe o çocuğa etmediğini bırakmadı ki, balıklara ettiklerinin bin betelerini de ona ettiler. Ben ona hep balık verdim. Bir Selim balıkçı bakardı ona, bir de ben. O çocuk burada aç kaldı hep. Herkes onun tayfalık hakkını yedi, herkes onu dövdü, aşığladı, o karlı kışlarda başını sokacak bir tekne içi bulamaz da geceleri benim yanıma gelir, küçücük teknenin içinde iki kişi üst üste yattık..."

"Ben de ona çok balık verdim," dedi Topal Hasan.

"Sus," diye bağırdı Kadir Ağa. "Allahsızlık yapma, sen kesip attığın tırnağı vermezsin kimseye, sus Hasan, değil balık... Sen balığı Yesilköyün beylerine yedirdin hep, kırmızı barbunyaları."

Oltanın ucunda denizden çıkınca delicesine çırpınırdı balık ve kısa bir süre kıpkırmızı kıvılcımlanan balığı Topal Hasan güneşe tutar seyrederdi. Hayran, balığın çırpınışları durmadan da bu güneşte kıvılcımlanan yalım parçasını oltadan söylenerek alır :

"Bu gece seni hangi deyyus yiyecek güzelim?" der içini çeker, balığı ölçer sonra da ya denize, ya da livarına atardı. Balığı denize atacaksa yüzü sevinçten bir çiçek gibi açar, şahadetparmağının ucuyla balığa dokunur, sonra onu denize bırakırdı. Şu bütün Marmaranın balıklarını tutar tutar gerisin geri denize salardı. Her gece zengin deyyuslar, zıkkımın kökünü yesinler, onun barbunilerini rakıya meze edip yerlerken onun yüreğinden kan giderdi.

"Ben," dedi, "senin aklında değil, gizli gizli çook barbuni verdim o çocuğa, öksüz Zeynele... Gazeteler çok fena yazıyorlarmış onun için."

Topal Hasanın yuvarlak, kırışık içindeki yüzü acıyla buruştu, dudakları içeriye doğru biraz daha çöktü.

"Çok fena yazıyorlar," dedi Kadir Ağa. "Gelip Menekşeyi yakacakmış, Menekşenin adamlarını da teker teker öldürecekmiş."

"Öldürsün," diye öfkeyle söylendi Topal Hasan. "Öldürsün varsın."

"Günahsızlar da var..."

"Hiç de yok," dedi Topal. "Kim bu çocuğa iyi davrandı?"

"Ben," dedi Kadir Ağa.

"Başka?"

"Selim balıkçı."

"Başka?"

"Başka kimse yok," dedi Kadir Ağa.

"O akrabası olan Aslan var ya, kışın çocuğu soydu da, suda ıslattı da kırbaçla dövdü, nah bu gözlerimle gördüm."

"Ya Süleymanın yaptığı?"

"Çocuğun parmakları küt kaldı."

"Ya Kürt Resul?"

"Oysamki Kürtler merhametli olurlar..."

"Üç yıl ona tayfalık ettirdi de bir kuruş vermeden onu kovdu! Sonra da çocuğa bir sopa çekti, çocuk Çerkes Rüstemin tayfası olunca..."

"Ya Ali, Eskişehirli Kel Ali, çocuğu o hale getirdi ki, Zeynel onu nerede görse önce fıkarayı bir zangırdama alıyor, sonra da donup kalıyordu. Zeynel burasını yakacak."

"Yaksın... Yaksın da kül etsin... Hepimizi, hepimizi meydan da yağına çeksın de ağızımızı burnumuzu kan içinde koysun."

"Bir sopa gerek bu Menekşeye... İnsan azdı ki azdı..."

Tam bu sırada elinde gazetelerle balıkçı Taner geldi kahveye. Kadir Ağa :

"Gel hele Taner, gel," dedi. "Ne yazıyor ki gene? Otur da şuraya bana oku hele..."

"Ben de senin için aldım gazeteleri, hepsini aldım."

"Başla öyleyse, başla okumaya," diye sabırsızlandı Topal Hasan. "Başla. Ne yapmış bakalım bizim oğlan?.." Bizim oğlan dediğine pişman oldu, yöresine bakındı kimse bizim oğlan dediğini duymuş mu, diye, "Zeynel yani, gangster Zeynel..."

Topal Hasan günlerden beri korku içindeydi. Gangster Zeynelin gelip evinde yattığını herkesin bildiğini sanıyor, korkuyordu. Bu balıkçı milleti ne kurnaz, ne uğursuz, ne saman altından su yürüten millettir ne! Bilmez olurlar mı, biliyorlar da saklıyorlar, yarın öbür gün Zeynel yakalanınca bu alçaklar varacaklar polise, böyle böyle, Topal

Hasan böyle böyle eyledi Hükümete, bir kaçağı, gangsteri, bir kanlıyı evinde sakladı, işte bu, Topal Hasan, hem de beş gün..."

"Beş gün değil," diye söylendi Topal Hasan. "Bir gün..." Sonra da ekledi : "Bir gün, bir gün, bir geccecik... Yahu ben Zeynel meynel görmedim. Tanımam bile onu..."

"Ne diyorsun Allah aşkına sen Hasan?"

Topal Hasan kendine geldi, ter içinde kalmıştı, alınının terini sil-di :

"Taner oğlum, sen oku, bir şey yok."

"Gangster Zeynel Çelik için vur emri çıktı..."

"Yaaa," dedi Kadir Ağa.

"Vay," dedi Topal Hasan. "Öldürecekler çocuğu..."

Taner okumasını sürdürdü.

"Zeynel Çelik, Unkapanında Cibali fabrikası arkasında bir tütün işçisi kızı kaçırdı, kendisini saran polisler ateş ederek çemberi yar-dı çıktı. Kız orada kaldı. Kız kimse benim ırzıma geçmedi, o adam be-nim hemşerimdi, adını mı soruyorsunuz, adı Zeynel, soyadı mı, bil-miyorum... Haa, ha Çelik olacaktı, Çelik..." Taner başka bir gazeteyi açtı : "Bakın," dedi, "burada Zeynel Çeliğin bir fotoğrafı var, yanında bir kadın, kadın çok şık. Bu kadın Zeynelin sevgilisi imiş. Zeynel uzun yıllar bu güzel kadını seviyormuş. Bakın bu adam hiç Zeynele benziyor mu?"

Topal Hasan Tanerin elindeki gazeteyi çekti aldı uzun uzun bak-tı :

"Allah Allah," dedi, gazeteyi Kadir Ağaya uzattı. "Allah Allah... Bence bu kadar az zamanda, bir iki günde bir adam bu kadar değiş-mez."

"Ben iyice seçemedim," dedi Kadir Ağa. "Gözüm iyi görmüyor."

Plaj köprüsünün ucunda durmuş kalınış Selim balıkçıyı gördü Topal Hasan :

"Selim, Selim, gel hele Selim," diye onu çağırdı. Selim balıkçı onTara doğru geldi. "Bak hele şu gazeteye," dedi Topal Hasan. "Şu adam kim, Zeynel mi? Bir insan bu kadar..."

Daha ben onu birkaç gün önce gördüm, diyecekti, dilinin ucuna geldi, söyleyemedi. Evime geldi evime, bu adam Zeynel değildir, bu Zeynel Çelik başkasıdır, diyemedi.

Selim balıkçı Tanerin ona uzattığı gazeteye bakmadan :

"O değil," dedi sertçe, oradan uzaklaştı.

"Belki de odur," dedi Topal Hasan.

"O olmasa durup dururken ne diye el alemin fotoğrafını bassınlar gazeteler?" dedi Kadir Ağa. "Niye bassınlar?"

"Bıyıklı, kalın çeneli, düz saçlı, geniş omuzlu birisi bu fotoğraf," dedi Taner. "Zeynele hiç benzemiyor."

"Benzemiyor ya," dedi Topal Hasan, "belki kendisini değiştirmek için bu dona girmiştir. Kendisini böyle yapmıştır Zeynel, olmaz mı?"

"Olmaz olmaz," dedi Kadir Ağa.

"Hiç benzemiyor," diye yineledi Taner.

"Sen oku bakalım başka ne diyor Zeynel için gazeteler," dedi Topal Hasan.

"Zeynel Çelik bir kaplan gibidir, çeviktir. Ele avuca sığmıyor. Onu yakalamak zor olacak diyor polis müdürü," diye okudu Taner.

"Demek onu yakalamak zor olacak diyor müdür?"

"Öyle yazıyor gazete."

"Sen oku."

"Onu yakalamak zor olsa da ekiplerimiz yakında onu yakalayacaklardır. Polisimiz, Zeynel Çeliğin izindedir. Elimizde birçok ipuçları bulunmaktadır, bu ipuçlarını değerlendiriyoruz."

"Yakalayamazlar onu," dedi Topal Hasan.

"Yakalamalarının mümkünü yok," dedi Kadir Ağa. "Sen oku hele Taner, daha var mı?"

"Daha on beş gazete var. Bugünkü çıkan gazeteleri, dünküleri, önceki günküleri de aldım."

"Oku öyleyse, hepsini oku."

Menekşede kahvede, evlerde herkesin elinde, okuryazar olsun olmasın, bir, birkaç gazete vardı. Okumasını bilmeyenler de Zeynelin bu boy boy, kendisine hiç benzemeyen çatik kaşlı, alıcı kuş gözlü resmine bakıyorlardı.

Gangster Zeynel Çeliğin bir gece gelip, kendisine çocukluğunda zulmeden Menekşeyi yakacağı, buradaki insanları yediden yetmiş kurşundan geçireceği, özellikle onu çocukluğunda aç bırakan, kemiklerini kıran, kapı dışarı eden akrabalarını öldüreceği, dilden dile her

an değişerek, bin bir tuhaf hikaye eklenerek dilden dile dolaşıyordu. Bu tuhaf hikayeler bugün buradan İstanbul'a gidecek, oradan gazetele-
rin sayfalarına surati gittikçe azgınlaşan, kaşları çatılıp omuzları geniş-
leyen, bıyığı palalaşan gangsterin fotoğraflarıyla girecekti.

"Oku Taner oku!"

Tartışmalar, ağız dalaşlarına, yumruklaşmalara kadar varan çekiş-
meler Menekşelileri birbirlerine düşürmüştü. Herkes, hep bir ağızdan
gazeteleri okuyor birbirlerine fotoğrafları gösteriyorlardı.

"Oku sen Taner, oku!"

Ve Taner okuyordu.

"Polisler Ayvansarayda, kalafata çekilmiş Laz teknelerine sığın-
mış Zeynel Çeliği ve avnesini ele geçirdiler ve sonra da kaçırdılar.
Gecenin karanlığından istifade eden gangsterler, makineli tabancalar-
la polisleri kurşun yağmuruna tutup Haliç kıyısında bekleyen çok sü-
ratlı bir tekneye binip oradan uzaklaştılar. Galata köprüsünü tutan
polisler, oradan geçen bir süratli tekneyi görüp yakalayamadılar. Tek-
ne, polisler köprüyü daha tutmadan oradan çoktan uzaklaşmış Mar-
maraya açılmıştı. Dün geceki gangster Zeynel Çeliği kaçıran tekneyi
bekçiler Kalamış kıyılarında bomboş buldular. Teknenin içi şamfıstığı
kabuğuyla doluydu. Gangsterler kaçarlarken çok şamfıstığı yemişler-
di."

"Daha, daha Taner!"

"Gangster Zeynel Çeliğin yeni cinayeti : Azılı gangster Zeynel
Menekşeli kabadayı İhsanı kahvede öldürdükten sonra yedinci cina-
yetini de işledi. Katilin yeni kurbanları milyoner karıkoca Bebekteki
elli üç milyon değerindeki villalarında birbirlerine uzun bir halatla
bağlanmış, enselerinden kurşunlanmış olarak bulundular. Anlaşıldığı-
na göre kan içici, hunhar katil Zeynel Çelik dün gece bir sularında
adamlarıyla villaya girmiş, milyoner işadamı Cevdet Başarıyla karısını
yakalamış, evdeki bir buçuk milyon liralık parayla, dört buçuk mil-
yonluk mücevherleri aldıktan sonra karıkocayı birbirine bağlayarak
onları enselerinden üçer kurşunla kurşunlamışlardır. Sabahleyin hiz-
metçiler villaya geldiklerinde ölüleri bir kan gölü içinde çevrili bul-
muşlardır."

"İşte bu iyi değil, günah, bunu iyi yapmadı Zeynel... Kan içicilik
bu," dedi Topal Hasan. "Vah vah, vaah, ne kadar da zengin imiş!"

"Baksana resimlerine ne kadar da gençler," dedi Taner.

"Demek bu kadar servet babalarından dedelerinden kalmış," diye acıyla içini çekti Hasan.

"Vah ana kuzucukları, elin kırılısın Zeynel," dedi Kadir Ağa, sonra hemencecik de pişman oldu. Ya Zeynelin kulağına giderse, diye düşündü. "Belki bir bildiği vardı, kim bilir onlar da Zeynele ne yapmışlardı, değil mi? Zeynel ta Menekşeden kalkıp da ta Bebeğe kadar git-sin boşu boşuna bu adamı, gencecik de, neden öldürsün? Milyonları da dedesinden kalmış."

"Yok," dedi Taner, "yok, bakın gazete yazıyor, bütün servetini de on yıl içinde kendisi kazanmış."

"Hımmmm," dedi Topal Hasan, "bunda bir iş var."

"Bunda bir iş var," dedi Kadir Ağa.

"Bunda ne iş olabilir amca?" dedi Taner. "İstanbulun zenginlerinin çoğu böyle gençtir. İstanbulda bu Zeynelin öldürdüğü adam gibi belki bin tane milyarder var... Çoğu da karanlık işlerden vurmuşlardır vurgunlarını. On milyon ne ki!"

"Çok para," dedi Topal Hasan. "Bütün Menekşeyi satın alır."

"Çok para," dedi Kadir Ağa.

"Daha çok marifetleri var bizim Zeynelin," dedi Taner. "Bak gazeteler dolup taşıyor Zeynelin yaptıklarıyla. Zeynel İstanbulun alıkkıran başkeseni, altını üstüne getiriyor İstanbulun. Polisleri hallaç pamuğu gibi atıyor."

"Ondan bunu kimse beklemezdi."

"Küçücük, çelimsiz, bitkin, karnı geçmiş aç bir tazı gibiydi Zeynel."

"Dün gece..."

"Gazeteyi mi okuyorsun?"

"Gazeteyi... Bu son gazete. Bugün çıkan..."

"Ne yazıyor?" Kadir Ağanın boynu uzadı.

"Polisler dün gece Arifpaşa korusunda, lüks apartmanların, villaların arasında Zeynel Çelik ve çetesini çevirdiler. Gazetemiz son baskısını yaparken gangsterlerle çarpışma bütün şiddetiyle sürüyordu. Bir villanın duvarını siper alan gangsterler makineliyle ateş ediyorlardı polise. Bir polis yetkilisi ölü ya da diri Zeynel Çelik çetesini ele geçireceklerini söylüyor..."

"Başka?"

"Bu kadar," dedi Taner.

"Yakalandılar mı?"

"Tabi yakalanırlar," dedi Kadir Ağa. "Bu kadar polise, askere can mı dayanır? Ben askerlikte gördüm, Hükümetten güçlüsü yok... Yazık oldu Zeynele..."

"Yazık," diye boynunu büktü, üzüntülü Topal Hasan.

Taner geniş geniş güldü :

"Ben Zeyneli iyi bilirim amca, burada beraber büyüdük, onu kimse yakalayamaz. Balık olur kayar, martı olur uçar. Yarın gazeteler Zeynel Çelik çemberi yardı da kaçtı, diye yazacaklar..."

"İnşallah," dedi Kadir Ağa, "inşallah! Ben ona çok balık verdim."

"Ben de onu..." dedi Topal Hasan, sustu, az daha ağzından kaçırıyordu, dün gece benim evde... diyecekti, yuttu. Bir bilselerdi ki Zeyneli geçen sabah polislerden o kurtardı. Zeynelin nah bu kadar kocaman bir tabancası vardı. Topal Hasanı dehşet bir öksürük tuttu.

Kahve karışmış, bitip tükenmeyen bağışmalar çağrışmalar, durmadan artan dalaşmalar, dövüşmeler sövüşmelerle kaynaşıyordu.

Balıkçı Süleyman koşarak evine gitti, karısına :

"Toparlan karı, hemen gidiyoruz. Bu canavar azıtmış, Menekşeyi yakacakmış, gazetelerin yazdığı fena... Önüne geleni öldürüyormuş. Dün gece Bebekte bir milyarderi karısıyla doğramış. Suçsuz milyarderi doğrayan adam beni hiç yaşatmaz, kıyma kıyma doğrar... Keşki bu köpeğin eline basmaz olaydım! Bilerek basmadık ki..."

Kadın hınçla söylendi :

"İnkar etme Süleyman, bilerek bastın. Benim elime de keskin soğukta ağ ayıklarken bilerek bastın. Şimdi tatlı canını kurtar onun elinden, kurtar bakalım!"

"Kimseye, kimseye söylemeyelim, sen hazırlan, çocukları da hazırla, ben gizlice bir otomobil... Haberi olursa yolunu keser... Ambarlının orada bir otobüs durdururum... Çabuk çabuk..."

Dışarıya koşarak çıktı, elli model bir şevroleyle beş dakika sonra geldi.

"Hazır mısınız?"

Kadın iki çocuğunu elinden tutup dışarı çıktı, hemen otomobile bindiler. Süleyman güldü.

"Sür," dedi şoföre, "Ambarlıya. Şimdi Menekşelilerle Selim balıkçı namussuzu düşünsün bakalım, kaç parça edecek onu Zeynel! İnsan, insan olan bir insan hiç bir insanın, bir Zeynelin yüzüne tükürür mü? O insan da onu öldürmez mi? Alsın şimdi alacağını Selim! Onu da Bebekli milyarder gibi etmezse Zeynel, ben de yuf derim ona."

Otomobil Floryadan geçip Şenlikköy yolundan Londra asfaltına çıktı. Otomobil hızla ilerliyordu. Köprüyü geçtikten sonradır ki balıkçı Süleyman ancak rahat bir soluk alabildi.

Bu sabah bol bir güneş vardı, deniz kokuyordu, ortalık ılıktı, dünya güneşe karışmış yunmuş arınmıştı.

"Bu gece basmadı Menekşeyi Zeynel," dedi Hatçe, uzun yüzlüydü, ön dişlerinden birisi eksikti, iki örgü saçı düşük memelerinin üstüne sarkmıştı. Balıkçı kocasına kazak örüyordu, eteğinde yünler. Yeşil bir pantolonun üstüne çiçekli basmadan kısa fistanını geçirmişti. Başındaki turuncu yazmanın mor çiçekleri iri iriydi. Balıkçı Kemalın karısıydı.

"Öbürsü gün gece basacak."

"Nerden duydun?"

"Ben duyarım..."

"Demiş ki Zeynel..."

"Gazeteler yazdı anam, o Menekşe durdukça ben yaşamam."

"Demiş ki Zeynel... O Menekşeyi yakmadan, o Menekşelileri kurşuna dizmeden çoluk çocuk, teslim olmayacağım polise... Gazeteler yazdı."

"O Zeynel var ya, dün gece yakalamış polisleri. Çırılçıplak, anadan doğma soymuş hepsini..."

"Yaaa, gazeteler yazdı."

"Soyunca uzun bir kendirle birbirine bağlamış hepsini, doldurmuş bir Laz takasına bırakmış Marmaranın ortasına..."

"Polisleri üç gün sonra denizin ortasında aç çıplak, baygın bulmuşlar..."

"Yaaa, gazeteler yazdı."

"Zeynel haber göndermiş polislere... Benim ardıma düşmeyin, kökünüzü kuruturum."

"Zeynelin başına çok adam birikmiş."

"Hepsi de nişancı..."

Oraya, ağların gerildiği söğütlerin altına kadın erkek, çoluk çocuk birikiyorlar, her kafadan bir ses çıkıyordu.

"Süleyman kaçtı!"

"Kaçmasın da ne yapsın, can bu! Zeynel aman vermiyor İstanbulla."

"Balıkçı Zeynel."

"Selim balıkçı da almış başını gitmiş."

"Selim balıkçı gitmez."

"Aha bak, orada plaj köprüsünün üstünde duruyor, durmuş denize bakıyor."

"Baksın baksın, görsün babasının gününü! Yarın değil de öbürsü gece..."

"El alemin içinde tükürmek var mı insan olan insanın içinde yüzüne Zeynelin!.."

"Al işte Selim balıkçı!"

"Kaç şimdi kaçabilirsen!"

"Zeynel bu sabaha karşı buraya gelmiş."

"Ben de duydum, Hurşit görmüş."

"Bir gün Zeynel kapıdan geçiyordu, balıktan dönmüştü, ıslanmış, ıslak bir kedi yavrusu gibi tüyleri kabarmış, diken diken olmuş. Ne o yavrum, küçüğüm, Zeynelim, dedim, sen üşümüştün... Ona kocaman bir ıspanaklı börek verdim."

"Zeynel bizim evi yakmaz. Sırtındaki, daha bugüne kadar giydiği kazağı ben ördüm. Zeynel bizim evi yakar mı hiç?"

"Zeynel bir yalı almış Boğaziçinde..."

"De git oradan, Zeynel yalıtı ne yapsın?"

"Zeynel nişanlanmış, milyoner Osman Tuzlunun kızıyla..."

"Zeynel bir otomobille geziyormuş, masmavi, bir otobüs kadar büyük."

"Zeynel önüne çıkkanı öldürüyormuş."

"Yan bakanı..."

"Polisler ona hep selam duruyorlarmış."

"Zeynel bir nişancı olmuş ki havaya meteliği atıyorlar o da daha yere düşmeden vuruyormuş."

"Vay Zeynel vay."

"Bilmez ki insan, o sümsük Zeynelden böyle bir Zeynel çıkacağı-
nı. Bilseydim ondan böyle bir adam çıkacağını onu yıl on iki ay hiç
teknelerin içinde yatırır mıydım? Bilseydim onu böyle aç çıplak gezdi-
rir miydim?"

"Fıkara Zeynel, bir de yüzü yumuşaktı..."

"Git şu yılanı elinle tut getir dersen getirirdi."

"Git köpekbalığını denizin dibinden al da gel desen alır gelirdi."

"Git şu aslanı yakala, desen, yakalardı."

"Yürekliydi, iyi çocuktu."

"Süleyman kaçtı."

"Kaçar ya..."

"Selim balıkçı da evini barkını toplamış denk etmiş, kaçacak-
mış."

"Polisler Zeyneli öldürecekler."

"Kimi kimsesi de, ardından bir ağlayanı da yok."

"Zeyneli öldürecekler."

"Yiğidin anası çabuk ağlar."

"İki buçuk milyon lira almış bankalardan. Daha da durmadan,
habire banka soyuyormuş."

"Zeynel ne yapmış bunca parayı?"

"Ne yapacak, gitmiş yıkılan Ümraniye gecekondularına, alın bu
paraları, bu paralar sizin, demiş. Daha da ne kadar para soymuşsa ge-
tirmiş o fıkara vermiş."

"Hükümet bunu duymamış mı?"

"Nereden duyacak?"

"Gecekonducular gidip de Hükümete, ey Hükümet Zeynel bize
para mı verdi diyecekler?"

"Zeynel Kadir Ağaya da bir balıkçı teknesi alacakmış, radarlı..."

"Radarlı mı?"

"Radar denizin dibindeki giden balığı görür."

"Kadir Ağa da gider ortların hepsini yakalar."

"Kadir Ağayla Topal Hasan sevinçlerinden uçuyorlarmış."

"Fatma ablaya da bir kat alacakmış."

Usuldan bir yağmur başladı, iri taneli bir yağmurdu, toprağın üs-
tüne, denize pat pat düştü. Az sonra çıkan hızlı yel, üstteki söğütlerin

dallarını kırarcasına yana yöne savurdu, birkaç yaprağı da koparıp aldı denizin üstüne götürdü. Kadınlar evlerine kaçtılar.

Selim balıkçıya gittim, evindeydi, beni görünce sevindi, köşedeki tek sandalyenin üstüne yığılmış gazeteleri gösterdi :

"Bu ne hal?" dedi.

"Öyle," dedim.

"Öldürecekler fikarayı, Zeyneli," dedi.

"Öldürecekler."

"Bu, bu olanların hepsini Zeynel mi..." diye şaşkınlıkla sordu.

"Şimdi İstanbulda ne kadar gangster varsa hepsi birden Zeynel oldular," dedim.

. Selim güldü :

"Anadoludan da gelmişlerdir," dedi. "Yoksa bu kadar işi becermeye İstanbulun gangsterleri yetmezdi."

"Öyle olacak."

"Yarın sabah seninle denize," dedi Selim balıkçı. "Saat tam üçte... Gene bizim o kocaman balığın ardına düşeceğiz. Geçen gün az daha..."

"Gerçek mi?"

"Marmara adası açıklarında."

"Bir gün nasıl olsa..."

"Menekşe çıldırmış, farkında mısınız?"

"Süleyman kaçtı duydun mu?"

"Üç gecedir hiç kimsenin gözüne uyku girmiyor."

"Biliyorum," dedim.

"Polise gidecekler az sonra, bütün mahalle çoluk çocuk giyiniyor. Zeynelin Menekşeyi toptan yakıp kendilerini kurşundan geçireceğine inanıyorlar."

Selim balıkçının daha çam kerestesi kokan yepyeni evinden ayrıldı, istasyonun kemerinin altından geçip Martı gazinosunun önüne geldik, baktık ki ilerde, düğüne, bayrama, şenliğe gider gibi giyinmiş bir genç, yaşlı, çocuk, kadın, genç kız kalabalığı kahvenin önünde kaynaşıyor.

"Polise," dedim.

"Polise," dedi Selim balıkçı. "İş çıktı Menekşelilere. Bu yıl durmadan Zeynelle uğraşacaklar. Durmadan Zeynel masalı anlatacaklar birbirlerine."

"Bütün İstanbul da anlatacak," dedim.

"Öyle, bütün İstanbul da..." dedi.

Selimle hep saat üçlerde küçük iskelede buluşuyorduk. O, teknesinin içinde ağlarını örerek beni bekliyordu.

Beni görür görmez, sesinde bir sevinç :

"Atla," diyordu ve ben küçük tahta iskeleyi sarsarak uca kadar gidiyor, buruna yanaşmış tekneye atlıyordum, ben atlar atlamaz da Selim dümeni Hayırsızadaya doğru kırıyordu. Önce bizim kocaman balığı arıyor, sonra da bir nişana gelip uğultulu, aydınlık, yemyeşil denizin dibine, gizine, sonsuzluğuna oltalarımızı salıyorduk.

Selim balıkçının üstü başı, elleri saçları hep balık pullarıyla doluydu. Kahveye girerken ondan önce içeriye mis gibi bir deniz kokusu, arkasından koygun bir balık kokusu gelirdi.

Selim balıkçı İstanbulda, Kumkapıda, Beyoğlunda Çiçekpazarında mis gibi bir deniz, koygun bir balık kokusuyla koktu her zaman. Deniz adamı nereye giderse kendisini de, kokusunu da birlikte götürür sözü Selim balıkçının sözüdür.

"Pullarını da..." dedim.

Gülümseyerek :

"Öyle," dedi Selim balıkçı. "Pullarını da götürür."

Önce arabacılık yaptı Büyükadada bir Çerkes arabacının yanında, atlara baktı. Hanımefendileri gezdirdi faytonunda. Hep, "bu kış memlekete döneceğim, anam şimdi tek başına ne yapıyor," diyerekten. O kış silaya nedense gidemedi. Ya da gitmek istemedi canı. Kaç yaşındaydı o kış hiç bilmiyor. Evden kaçtığında kaç yaşındaydı, niçin kaçınıştı evden onu bana hiçbir zaman söylemedi Selim balıkçı, ben de üstelemedim, üstelesem belki söylerdi. Üstüne düşmedim. İkinci yaz Çerkes arabacıyla bozuşup Burgazda bir Rum manavın yanında çalıştı, bütün yaz sırtında domates, patlıcan, şeftali, üzüm, incir sandıklarını taşıdı. Kış gelince durmayacak, gene Uzunyaylaya, evine gi-

decekti. Anası ne yapıyordu acaba? O kış gidemedi, bir balıkçının yanına tayfa olarak kaplandı. Gelecek kış çok para biriktirip gene gidecekti Uzunyaylaya, evine, anası ne yapıyordu acaba, kardeşleri ne olmuştu, onları çok özlemişti. O kış da gidemedi Selim. Balıkçılığı çok sevmişti, o kış Beyoğluna çıktı, ilk rakıyı Çiçekpazarında çekti, ilk kadını orada kokladı. Ustası balıkçı Hristo ehlikeyf bir adamdı, bütün kazancını Beyoğluna, Çiçekpazarına, sevgilisi Despinaya yatırırdı. Selim balıkçı Hristo Ustayı çok sevdi.

Selimin Hristo Ustayla çalışması tam üç yıl sürdü, birbirlerinden çok hoşnuttular, gece gündüz hiç ayrılmıyorlar, içtikleri su ayrı gitmiyordu. Selim balıkçı kesinlikle dördüncü yıl Uzunyaylaya, anasına, ne olursa olsun gidecekti, gene gidemedi.

Hristo bir gün körkütük sarhoş, kendi kendisiyle kavga ediyordu, böyle sık sık sarhoş olur kendi kendisiyle kavga eder, kendisine ana avrat düz giderdi Hristo, gene öylesi günlerinden birisindeydi. Ortalık yıldızpoyrazdı, ayazdı, deniz kuduruyor, dalgalar kıyıdaki evlerin yarısına kadar fıskırıyordu. Hristo küçük koydaki teknesini çözdü, içine atladı dümeni Yalovaya kırdı. Selim arkasından yetişemedi, bağırды çağırды ya, Hristoyu yolundan döndüremedi. Arkasından, o soğukta ta gırtlığına kadar denize girdi, yürüdü. Hristo arkasına bakmadı bile, üç dört gün sonra Hristonun teknesini balıkçılar Yalova kıyılarında karaya oturmuş buldular. Bir daha Hristonun ne ölüsünden ne de dirisinden bir haber çıktı. Selim balıkçı artık Burgazadada kalmazdı, balıkçı Hristonun kimi kimsesi yoktu, teknesi Selime kalmıştı. Selim buna, Hristonun yitişine değil de, teknenin kendisine kalışına çok sevindi. Hristonun teknesi gıcır gıcır sağlam bir tekneydi. Motoru da has bir motor, Volvo Pentaydı. Selim balıkçı Hristonun teknesini aldı gitti, tekneyi Kumkapıya bağladı. O zamanlar Kumkapıda balıkçıların böyle güzel tekneleri yoktu. O yıl beş tayfayla denize çıkan Selim balıkçı, bu bahar, dedi kendi kendine, iki elim kanda da olsa gidip Uzunyaylaya anamı göreceğim. Bahar geldi, Selim çok balık tuttu, çok para kazandı, Beyoğluna Çiçekpazarına çok çıktı. Kumkapıda, Beyoğlunda, Çiçekpazarında gözü peklığı, yakışıklılığı, Lezginkası, tabanca çekişi, bıçak atışıyla, uzun gülüşleri, sıcaklığı, mertliği, sözünde durması, güven vericiliği, arkadaş canlısı olmasıyla ün yaptı. Yemin etti, kendisine ant verdi, bu yıl da anama, Uzunyaylaya gitmezsem...

dedi ve o yıl asker oldu, Ağrıdağına gitti. Ağrıdağında savaştı, bir generalle ahbaplık etti, yaralandı, Cerrahpaşa hastanesinde yattı, o sarışın kızı, dünya güzeli hemşireyi tanıdı, iyileşti hastaneden taburcu oldu, kızın sevdası aklından çıkmadı. Karda kıyamette çok hastane kapıları bekledi, varıp da kıza bir tek bir sözcük söyleyemedi. Oysaki kız ona seni ölene dek beklerim, demişti. Bir daha yaklaşmadı. Anasını, kardeşlerini, içkiyi, kumarı, balığı, Beyoğlunu, Uzunyaylayı unuttu. Arada sırada anası, Uzunyayla gene aklına geliyordu ya, gene her baharda, ya da kışta, yazda Uzunyaylaya gidecekti ya, buna, artık Uzunyaylaya gidemediğine üzülmüyordu. Şimdi artık her baharda, her yazda, her güzde, her kışta giyinip kuşanıyor, hastanenin kapısından geçiyor, ama bir türlü içeriye girip kızı bir kimseye soramıyor, arayamıyordu. Bir gün biliyordu, inanıyordu, o kıza kavuşacaktı, günü geldiğinde, yani bir ev yaptırdığında o kızın güzelliğine uygun, girecek hastaneye kapıldığı gibi kızı alıp evine götürecekti, sonra da Beyoğlu evlenme memurluğunda çiçek arasında, o kadar çok çiçek olacaktı ki evlendikleri yerde gelin çiçekten gözükmeyecekti, güzelliğine yakışır evlenecekti. Yıllar yılı balığa çıkmış, yememiş içmemiş, bu ev için para biriktirmişti. O gün bugündür de para biriktiriyordu. Artık, son yıllarda Cerrahpaşa hastanesinin de önünden geçemiyor. Kız gittikçe, aradan çok süre geçtikçe hayalinde, düşünde daha canlanıyor. Çok balık tuttukça, çok para kazandıkça, parasını yerine saklar saklamaz, giyiniyor kuşanıyor İstanbulda ev yaptıracığı arsayı aramaya çıkıyordu. Böylelikle Büyükdada Madende ilk arsayı buldu. Bu arsanın kimin arsası olduğunu bilmiyordu ve götürdü arsaya yedi tane çam ağacını dikti. Çam ağaçları büyüdüler. Zaman geçince Selim burasını beğenmedi. Sonra Burgazda bir yer buldu, oraya da ağaç dikti, birkaç yıl geçince orasını da beğenmedi. Şöyle gönlünce, sarı saçlı kızın güzelliğine uygun bir yer olmalıydı. Bu bahar değilse gelecek bahar evini dikecekti o arsaya. Sonra Floryada, denizin kıyısında bir arsa beğendi, oraya da üç çınar dikti. Birkaç yıl geçince orayı da beğenmedi. Sonra Yeşilköyde bir arsaya ıhlamur ağacı dikti, birkaç yıl sonra oradan da vazgeçti. Aşağı yukarı hiç para harcamıyor, bütün paraları santimi santimine zulasına saklıyordu. İnsanlardan uzaklaşmış gitmişti. Bir o sarı kızı, bir denizdeki familyasını düşünüyor, beğendiği her arsaya ağaç dikiyordu. En sonunda, bir gün Boğazda balığa çıktığında bu arsayı

beğendi, hemen Beykoz fidanlığına gitti, yedi tane kocaman zeytin fidanını alıp getirdi, bu çınarlı arsaya dikti. Artık bu sondu, bu arsayı alacaktı. Arsanın sahibi çok yaşlı, soylu, defterdarlıktan emekli olmuş bir kişiydi. Boğazda paşa dedesinden kalmış daha böyle yirmi bir tane yeri vardı. Selim balıkçıya göre bu arsa en önemlisiydi. Buraya yapılacak evin sarı güzelliğe uygun bir bahçesi olmalı, bahçedeki ağaçlar göğe ağmalı, denizle mavilenmeliydi.

Selim balıkçı ağaçları dikince arsayı kapatmış, almış sayıyordu kendini. O yüzden o uzun boyunlu, ak saçlı emekliden gidip de arsayı satın almadı. Nasıl olsa arsa yerinde duruyordu. Yaşlı adamı da Çengelköye her gidişinde orada çınarın altındaki kahvede nargilesini içer, kendisini hayallerine kaptırmış dalmış gitmiş görüyordu. Ev parası da, arsa parası da habire zulasında birikiyordu. Duvarcı da, marangoz da, tekmil ustalar da hazırды. Ustalarla yıllar yılı belki her birisiyle on, on beş kere konuşmuştu. Hiç kimseden çekinmeyen, hiç kimseye aşırı saygı göstermeyen Selim balıkçı bir marangoz, duvarcı ustası, muslukçu, camcı görmesin hemen telaşla ayağa fırlıyor, sandalyesini ona veriyor, varıp ocaktan ustanın çayını kendi eliyle getiriyordu.

Marangoz Haydar Usta, Selim balıkçı kapısının önünden her geçişte :

"Ne zaman başlayacağız eve be Selim, daha arsayı almadın mı?" diye ona soruyor, o da telaşlı bir saygıyla :

"Yakında, yakında usta, elin boş mu?" diye karşılık veriyordu.

"Boş değilse bile senin için boşalır balıkçım."

"Sağ ol ustam sağ ol," diye Selim balıkçı aradan kayıyordu.

Selimin bir gün o arsaya köşk gibi bir ev yaptıracığına bütün ustalar, çıraklar, balıkçılar, bütün Menekşe inanıyor, bekliyorlardı o mutlu günü...

Selim tıpkı bunun gibi, o eski Rum aftosu için de ev yaptırmayı, ondan sonra onunla evlenmeyi düşünmüştü. Onun güzelliğine uygun, bahçeli, içinde de büyük ağaçları olan bir ev olacaktı o da. Selim her gece evini kıza anlatıyor, İstanbuldan her gün yer beğeniyor, her gün bir ev yaptırıyordu.

Sonradan kız bir gece, yataktan çıktıktan sonra :

"Vre, sen çok konuşuyor, hiçbir şey yapmıyorsun. Vre, sen hayal kuruyorsun," demiş, Selim de buna çok kızmış, vurmuş tekme kapı-

ya çıkmıştı. Rum kızını, aftosunu bir daha görmemiş, anası kızı Atina-ya kaçırmıştı. Oysa Selim bir arsa alacağına, yakında oraya bir ev dikeceğine, hem de pembe boyalı, hem de köşk gibi, hem de bahçesindeki ağaçları göğe ağan... Hem de... Böyle bir ev yapacağına yürekten inanıyordu.

Bu olay aklına düştükçe Selim kahroluyordu. Ya o da, hastanedeki de bekler bekler de bıcarsa, "arsan da, köşkün de başına yıkılsın Selim, ben yaşlandım kocakarı oldum Selim, diktiğin çınarlar göğe ulaştı Selim," derse, der de çekip giderse, ne yapardı? Bu gitmez, diyordu içinden her zaman, bu bana çok aşık... Bu yıl, bu yıl, bu yıl dikeceğim, bu baharda köşkü, azıcık sabret gülüm, güzelim, diyordu. Bak sevdiğim, Haydar Usta, eli kanda da olsa, gel usta işe başla desem, hemen gelecek... Duvarcı ustası Leon ki, onun üstüne bir usta yoktur İstanbulda, ya camcı Sivaslı Cemal Usta, köşkünü tüm sırça yaparım istersen Selim balıkçı senin, diyor. Ustalar, sıvacılar, badanacılar hep bekliyorlar. Haydiyin dememi bekliyorlar. Bana üç ayda bir köşk kururlar, bir haydiyin deyim yeter ki... Hele bir biriksin para, az kaldı. Zulam doldu taşacak...

Sonra Selim balıkçı bir gün duydu ki, duyunca yerinde durabilir mi ki, hemen soluğu Çengelköyde aldı. Arsanın sahibi, o beyaz saçlı soylu kişi ölmüş, arsaların tümünü de Halim Bey Veziroğlu almış. Eeee, şimdi ne yapacak Selim balıkçı?

Halim Bey Veziroğluna gitti :

"Bu, şu çınarlı arsa benim," dedi. "Bak oraya yedi tane de zeytin ağacı diktim."

Halim Bey Veziroğlu önce şaşırdı, birtakım kağıtlar istedi içerden, baktı, sordu, araştırdı, sonra da ayakta dikilmiş kalmış Selim balıkçıya, "sizin buralarda böyle bir arsanız yok. O dediğiniz arsa da bizim, hiçbir ihtilaf yok. Bir yanlışlık olmasın?" diye sordu.

"Bir yanlışlık yok," dedi Selim balıkçı. "O arsa benim, yedi tane de zeytin ağacı diktim, gidin bakın ağaçlar toprağın üstünde duruyor. Ne de güzel büyüdüler."

"Ağaç dikmekle arsa sizin olmaz ki! Tapunuz var mı, beş para verdiniz de aldınız mı arsayı?"

"Ben oraya köşk yapacaktım."

"Köşk mü?" diye kendini topladı Halim Bey Veziroğlu. "Köşk

mü yapacaktınız, buyurun şöyle oturun."

Selim balıkçı maroken koltuğun ucuna ilişti.

"Ne iş görürsünüz efendim?"

"Balıkçıyım."

"Demek balıkçı reisisiniz."

"Balıkçıyım efendim."

"Nerede?"

"Menekşede."

"Bir yanlışlık olmasın efendim?"

"Bir yanlışlık yok, ben, bu arsayı o ihtiyardan alacaktım, yazık, o da öldü. Artık köşkümü yaptıramayacağım. Burasını çok sevmiştim. Ben burasını yıllarca arayarak buldum. Çok uygundu ona, çook..."
Selim balıkçı derinden içini çekti.

"Haaa, anladım, üzölmeyin efendim," dedi Halim Bey Veziroğlu, "size bir şey yaparız, belki biz de size satabiliriz arsayı, biz de satmak için aldık. Bir sigara içer misiniz?"

İşlemeli altın tabakasını uzattı, Selim balıkçı sıkılarak içinden bir sigara aldı, Halim Bey ona çakmağını tuttu, çakmak som altındı.

"Üzölmeyin efendim, muhterem Reis Bey, ne zaman isterseniz gelin, arsa sizin."

Selim bu söz üstüne oradan sevinç içinde ayrıldı.

Altımızda deniz sallanıyordu. En verimli taşlardan birisinde olacağız ki, oltamıza yem takıyor, zokayı aşağı indirir indirmez ip hemen geriliyordu. Gergin ipe asılıyor, balığı yukarı coşkuyla, sevinçle çekiyorduk. Deniz yer yer morarıp yeşilleniyordu. Üstümüzden ak bulutların denize vuran gölgeleri hızla geçip kuzeye, İstanbulun üstüne gidiyorlardı. Selim balıkçı derin bir düşüncedydi, burun delikleri koşmuş bir atın burun delikleri gibi açılıp açılıp kapanıyordu.

"Bu baharda..." dedi Selim balıkçı, çelik mavisi gözlerini üstüme dikip.

Boş bulunup :

"Ne ki bu baharda?" diye sordum.

"Arsayı alacağım, vermezse öldüreceğim..."

"Öldürsen gene arsayı alamazsın ki..."

Bu sefer Selim balıkçı bana kızdığını belli etti.

"Biliyorum, öldürürsem arsa hiç elime geçmez. Yalnız Halim Bey Veziroğlu bilirse ki, inanırsa ki ben onu arsayı vermezse öldüreceğim, o zaman verir."

"İşte o zaman verir," dedim.

Başını birkaç kere sağa sola döndürdü oltasını denize salarken.

"Ama o ne hin oğlu hindir."

"Neden?"

"O benim adam öldüremeyeceğimi bilmez mi?"

"Bilir," dedim.

"Kendimi tam adam öldürecek gibi bir adam yapsam, anlar mı ki?"

"Anlar," dedim.

"Ne yapalım öyleyse?"

"Hiç," dedim.

"Sonunda öyleyse ben bu adamı öldürmekten başka bir yolunu bulamayacağım."

"Aman Allah esirgesin, ağzından yel alsın. Sana o arsadan daha güzelini, daha güzel bir yerde buluruz. Yeter ki paramız olsun. Burada, Menekşede bulsak daha iyi olmaz mı?"

Umutla yüzüme baktı :

"Denize bakacak, bahçesinde çınar ağaçları olacak, ben de zeytin dikeceğim."

"Dikilmiş zeytini de var."

İyice sevindi :

"Zeki Beyin arsası mı?" diye sordu.

"Onun," dedim. "Bir parçasını."

"Olur," dedi, "çınarların orayı."

"Zeki Bey verir," dedim.

Oltayı çekti, zokaya kocaman, güneşte parlayan, yanardöner kırmızı bir mercan takılmıştı.

"Çek oltanı."

"Dur be Selim," dedim, "bir tane takılsın da..."

"Takılsın," dedi, boynunu büktü, bekledi, sonunda da dayanamadı yeniden oltasını denize saldı.

Güneş denizin üstüne inmiş mosmor kesilmişti, ışıklı pembe

mor bir yuvarlak, denizi, göğü, dünyayı pembe mor bir ışığa boğmuştu. Arada bir pembe morun içine uçaklar düşüyor, bir altın, yıldız damlası gibi akıp gidiyordu, arkasında çok pembe, ipiltili, uzun, yıldız kayması bir kuyruk bırakarak.

Oltalarımızı denizden çekip motora yol verdik.

"Var mısınız?" dedi Selim balıkçı gülerek.

"Varım," dedim. "Neye?"

"Sen daha gelmeden bu sabah tekir ağlarını denize atmıştım. Belki dolmuştur balıkla. Ağ denizden çekmeye var mısınız?"

"Varım," dedim.

Az sonra ağın bulunduğu yere geldik. İkimiz iki yerden ağa asılıp çekmeye başladık.

"Üç yüz kulaç," dedi ağa asılırken.

"Çok," dedim.

"Bir balıkçının ağ bundan aşağı olmamalı."

"Olmamalı," dedim.

Ağ çektikçe balıkların sıvandığını görüyorduk. Ağda balıklar oynuyor, çırpınıyor, denize düşüyorlardı.

"İyi ki şimdi çektik. Ağda balık ölmemeli."

"Dökülüyorlar denize."

"Aldırma, kalanı bize yeter."

Ağları denizden çektik, bitirdik, ağımız güneş, balık, damlayan, uğuldayan su doluydu.

"Haydi sürelim, kıyıda ayıklarız ağı."

Teknenin başı Menekşeye çevrildi.

Selim balıkçı bir süre başını yere eğip, gözlerini livarda yüzen mercanlara dikti düşündü kaldı. Üstümüzde martılar, hızlarını motorun hızına uydurmuş, kanatlarını germişler bizimle kıyıya geliyorlardı. Bir apak yolcu gemisi bütün ışıklarını fora etmiş, upuzun, Çanakkaleye bir ışık seli gibi akıp gidiyordu.

"Bu bahar köşkü dikmezsem olmaz. Oraya, çınarın dibine... Rengi de ak, ışıkları da böyle." Vapuru gösterdi. "İlk gün..." dedi durdu. "İlk gün... Tıpkı böyle..."

Neyin ilk günü, diye sormadım.

"Yaşlandım da," dedi. "Bu baharı da atlatırsam... Elin insanı..." dedi durdu. "Bir... İlk... Değil mi? Ne kadar sevse de..." İçini çekti.

"En çok beş yıl, altı yıl çok çok... Bu baharda..."

"Şimdiden..."

"Arsayı şimdiden... Önce seninle Halim Bey Veziroğluna, sonra da Zeki Beye..."

"Olur," dedim.

Hep aklımda, ama bir türlü ona soramıyorum, bu tekne Hristonun teknesi mi, yepyeni, pırıl pırıl, motoru da saat gibi çalışıyor, onun mu? Sorabilseydim, belki Selim balıkçı güvenli, övünerek, "onundur ya," diyecekti. "Onundur ama, bunca yıl nasıl baktım Hristonun emanetine, gözüm gibi. Belki Hristo bir gün gelir de nerde benim teknem derse... Al Histo, tekneni al, ona gözüm gibi baktım."

Niçin satmaz bunu Selim balıkçı, satıp da o can attığı evini niçin yapmaz? Bu balıkçı teknesini şimdi satsa Selim balıkçı Zeki Beyin de, Veziroğlunun da arsasını alır, üstüne de parasını ekleyip muradına erer. Ama yapamaz bunu Selim balıkçı, ne pahasına olursa olsun, emanete ihanet edemez.

Ve Hristoyu Selim balıkçı yıllardır bekler, o ölmemiştir, bilir Atınadadır, bir gün İstanbulu özleyip gelir. Selim balıkçı gene bilir ki bu Rumlar İstanbulsuz edemezler. Hiçbir şey yapamazlarsa gelir burada ölürler. Hristo da belki buraya ölmeye gelecektir bir gün. "Al Hristo, al tekneni, ona gözüm gibi baktım al... Çok balık tuttum bu tekneyle, hakkını helal eyle Hristaki."

"Çok balık var bu yıl."

"Çok."

"Baharda..."

Menekşeye geldik, tekneyi Küçükçekmece deresinin ağzına, plaj köprüsünün altına çektik, ağdan balıkları ayıklamaya başladık.

Menekşede, İstanbulda bugün Zeynel Çelik üstüne gene kıyametler kopuyordu. Oysa biz bütün gün Selim balıkçıyla onun üstüne tek sözcük konuşmamıştık. Aklımıza bile gelmemişti belki de Zeynel...

Hüseyin Huri namussuz, alçak, arkadaşlık, dostluk nedir bilmez puşt bir kişi, belinde bir tabanca, başında polis şapkası, polislerin önünde, tam bir av köpeği gibi duvar, çalı, ağaç, kamış köklerini, köprü altlarını, kovukları, tekne içlerini, vagonları, vagon altlarını, surları, yanık sarayları, yanık evleri, atılmış otobüs karoserilerini, bırakılmış camileri, unutulmuş Bizans kiliselerini, yerebatan saraylarını, yıkık kemerleri, kapalı geçitleri, insan ayağı değmemiş Boğaz koruluklarını, şehir hatları vapurlarının baca diplerini keskin bir av köpeği alışkanlığıyla koklayarak, serseri çocukların gittikleri her yeri arıyorlardı. Aşağı yukarı da böylesi her yeri bekliyorlardı. Çünkü Hüseyin Huri Zeynelin gittiği gideceği her yeri biliyordu. Topal Hasanın evini de polislere o söylemişti. Topal Hasan atik davranmasaydı o sabah Zeynel yakalanmış gitmişti. O hergele, it, ekmezsiz, nankör Hüseyin Huri... Tıpkı... Bir polis köpeği gibi... Onu öldürmediğine pişmandı. Arkadaş demişti de... O hayını...

Zeynel Çelik her sabah gazeteleri alıyor, Zeynel Çeliğin maceralarını satır be satır okuyor, heyecanlanarak, sanki Zeynel Çelik başkasıymış gibi ona hayran kalarak onun o yakışıklı, dalgalı saçlı, kartal burunlu, kalın dudaklı, iri ela gözlü, geniş omuzlu resmine dalarak, Zeynel Çeliğin kendisi olduğunu bir iyice unutarak... Sonra Zeynel Çeliğin kendisi olduğu gerçeğine başını vurunca da, İhsanı öldüren gangsterin, bu işleri yapan gangsterin kendisi olduğunu anımsayınca da tüyleri diken diken olarak, orada kaskatı kesilip bir süre öyle kalarak... Bebekteki karıkocayı Zeynel Çelik mi öldürmüş, Zeynel Çeliğin yirmi bir kişilik, otomatik silahlarla donatılmış bir çetesi mi varmış, Harem İskelesinde polislerle tam dört buçuk saat mi çarpışmış, ordu birlikleri gelince polis çemberini yarıp kaçan o muymuş, Çemberlitahta dört genç kızın ırzına mı geçmiş çetesiyle, Beşiktahta bir sev-

gilisi mi varmış, bütün bu işleri yapan Zeynel Çelik kendisi miymiş?

Beşiktaşta Zeynel Çeliğin çok güzel, eski paşalardan birisinin kızı, bir sevgilisi varmış. Zeynel Çelik de bu sevgilisine çok tutkunmuş. Zeynel Çeliğin sevgilisi Zühre Paşalının oğlu söylemiş bütün bunları polise. Zeynel o kadar tutkunmuş ki bu kadına, mümkünü yok, ne yapıp edecek, Zeynel Çelik Almanyaya, ya da Yunanistana kaçmadan, ya da Bulgaristana gitmeden sevgilisine mutlaka uğrayacakmış... Bir de Aksarayda bir de Menekşede bir sevgilisi varmış. Polis bu üç yeri de, özellikle Zühre Paşalının evini, mahallesini sarmış, gece gündüz bekliyormuş. Polis şimdilik açıklayamadığı daha birçok yeri de, şeyi de biliyormuş Zeynel Çelik hakkında. Gangsterin eski arkadaşı Hüseyin Huri, sevgilisinin oğlu Durmuş Ali Alkaplan, bir de Zeynel Çeliğin yakalanan arkadaşları polise onun hakkında geniş bilgi, sağlam ipuçları vermişler. Zeynel Çelik polisin kısıkcındadır, bu kan içici gangster bu kısaçtan kurtulamayacaktır. Almanya, Yunanistan, Bulgaristanla çalışan, esrar, silah, afyon, eroin, sigara, viski kaçakçılarıyla işbirliği yapan Zeynel Çelik, her şeye karşın polisin elinden kurtulamayacaktır. Azılı gangster Zeyneli çok yakında polis diri ya da ölü ele geçirecektir.

Bu Zeynel Çelik kim, kendisi mi? Ya bu fotoğraf kimin? Başka bir Zeynel Çeliğin fotoğrafı olmasın, şimdi İstanbulda iki Zeynel Çelik dolaşmasın, birisi o, bıyıklı o, birisi bu Menekşeli Zeynel Çelik? Ya Beşiktaştaki sevgili ne oluyor, bu doğru, ya banka soygunu, bu da doğru. Ya polisleri bağlamak, Hüseyin Huri, ya Durmuş Alkaplan, bu yanlış, ya İhsan abi, bu da doğru. Ya Bebekte öldürülenler, bu yanlış, bunu öteki bıyıklı Zeynel Çelik yapmıştır. Ya Harem İskelesindeki çarpışma, bunu da o bıyıklı yapmıştır çetesiyle. Ya Ayvansarayda Zeynel Çeliğin çarpışarak yaraladığı polisler... Ayvansarayda polisler onu kalafata çekilmiş Laz takalarının arasında kovaladılar, gecenin karanlığında, bir av köpeği gibi önlerinde Hüseyin Huri... Karanlıkta polisler boşuna kurşun yaktılar, Zeynelse salt saklandı kayıkların arasına, kıpırdamadı. Onlar durmadan bağrıştılar sabaha kadar, kendi seslerine kurşun sıktılar. Zeynelse güzelcene saklandığı yerden çıktı, onlar öteki Zeyneli kovalarken, doğru Cibali fabrikasının arkasındaki kereste deposuna girdi, kerestelerin ta tepesine çıktı, burada onu değil Hüseyin Huri, Hüseyin Huri burasını bilmiyordu, bir tek Mido kız bili-

yordu burasını, ona da Mido göstermişti bu yeri bir gece yarısı, bütün İstanbul polisi bir olsa bulamazdı. Rahat bir uyku çekmişti ta geceye kadar burada çam, sedir, gürgen kokuları arasında, yayla gibi. Gün kavuşup uyanınca da kerestelerin arasından bir kedi gibi sıyrılmış soluğu Beyoğlunda Lale İşkembecisinde almıştı. Peki, ya Unkapanı Manifaturacılar Çarşısında soyulup da öldürülen Erzurumlu tüccarlar ne oluyor, o da öteki Zeynelin işi... Kendisi hiçbir şey yapmıyor, öyle elini kolunu sallayarak dolaşiyor, öteki Zeynel Çelikse onun adına durmadan çalışıyor, öldürüyor, soyuyor, ırza geçiyor, kaçakçılık yapıyor, sevgililerine gidiyor, İstanbulu titretiyordu.

Birden, boyalı bir gazetede, "İki buçuk milyonun yeri belli oldu," başlığını görünce yerinden sıçradı. Haberin gerisini okuyamadan bir taksiyi durdurdu, "çabuk, çabuk kardeş, Yedikuleye, otobüs garajlarının oradan," dedi. Bereket ki yol açtı, çabucak garajların önündeki yola geldiler. Burada indi, ellerini pantolon cebine soktu, ılık çalarak garaja girdi. Garaj renk renk otobüslerle, köylüler, kentliler, askerlerle dolup taşıyordu. Garaj yazıhanelerinin üstünde türlü renkte, biçimde yazılar çakıp sönüyor, titreşiyorlardı. Baş döndürücü soğuk bir neon ışık ortalığı doldurmuş, garaj kaynaşıyor, gürültüden de uğulduyordu. Motor sesi, insan sesi, homurtular, şehir, satıcı sesleri birbirine karışmıştı. Köşede altı tane polis duruyordu, kaş altından baktı, çaktırmadan polisin biri onu dikizliyordu. Tanımış mıydı acaba? Nereden tanıyacak, onun Zeynel gibi bıyıkları yoktu ki... Ayakkabısı, giyitleri, boyun atkısı, gömleği, yakasındaki mendili... Her gün bir çorap giyiyor eski çoraplarını da denize atıyordu... Bir de yatacak bir yer bulabilse, bir otele yerleşebilse, hiç otele yerleşir mi Zeynel, oteller polislerin yatağı, hem de ortağı, bir otelde yatsa değil, bir otelciye gözükse bile hemen enselenir. Zeynel kaçın kurası, bütün bu kurnazlıkları o Sirkeçide öğrenmiştir. Polisten en iyi saklanmak polisin karnının içine girmektir. O Hüseyin Huri puştı olmamış olsaydı, Zeynel şimdi Emniyet Müdürlüğünün çay ocağında çırağı ki, o biçim. Ama daha iyi oldu, bu Zeynel Çelik ortaya çıktı ki, herkes kendisini, bu Zeynel Çeliği unuttu gitti. Bütün polis de onun ardında. Meneşe de şimdi altına sığıyor korkusundan, o Süleyman, sonra Adem, sonra da Kürt Resul, Ağrılı, gece gündüz kendine söven, cimri, hiçbir zaman hiçbir tayfaya hakkını vermeyen o Kürt Resul o kadar çok

korkmaz ama, bu Zeynel Çelikten de kim korkmaz! Ya Arap Halil, vay anam vay, şimdi kaçacak delik arıyordur, korkusundan ölmüş gebermiştir.

Polis daha onu el altından dikizliyordu. Zeynel de hiç durumunu bozmuyor, dalmış, ıslık çalarak onlara doğru gidiyordu. Polislerin tam bir metre önünden geçip Edirne otobüsleri yazıhanesine girdi, biraz sonra da gene elleri cebinde polislerin burnunun dibinden geçti, garaj kapısına yöneldi, kapıdan çıkıp koşarcana sağa saptı. Büyük Altın Kapı dedikleri, surların en büyük kapısının önündeki mezarlık duvarına geldi. İçerde ta Büyük Altın Kapıdan başlayarak, buraya, şu duvarın dibine kadar mezar taşları, uzun kısa, yan yatmış, yazılı yazısız... Bir sürü mezar taşı... Birden polisleri gördü surun kapısında, bir at arabasının arkasına sinmiş bekliyorlardı. Doğru denize aşağı indi gene elleri cebinde ıslık çalarak, Demiryolları İşliğine geldi, oradan Halı Yıkama Fabrikasına döndü, Yedikule zindanları duvarı boyunca. Zindanın kapısına gitti, oradan hızla geriye döndü, soluk soluğa geri mezarlık duvarına geldi. Polisler orada oldukları yerde öyle duruyorlardı. İçerde, incir ağacının örttüğü kemerin altında da birtakım kıpırtılar vardı, onları da polise benzetti. Bir polisin ışığa gelen düğmesi bir an parladı söndü.

Zeynel :

"Eyvah," dedi, "eyvah Allahım, Allahım eyvah! Paralarım gitti." Paralarının yerini, o kemerin altını Hüseyin Huriden başka kimse bilmezdi. Her bir yerleri polise söyleyen Hüseyin Huri burasını, en gizli yerlerini söylemez mi, polis de ahmak mı, burasını beklemez mi?

Of be, ne yapmıştı da bütün parasını götürmüş bu deliğe tıkmıştı. Şimdi Hüseyin Huri, cin gibidir o, şeytanın yattığı yeri bilir, polislerle bir olup bu deliğin, öteki yuvalarının altını üstüne getirmemiş midir? Gangster Zeynel Çelik, iki buçuk milyonu nereye saklayacak, babasının kasaları yok ya, yuvalardan birisine saklayacak elbette, bir keresinde bir tabanca aşırmışlardı Hüseyinle, aşırıp buraya getirmişler, tam parayı gömdüğü yere gömmüşler, bir ay sonra da tabancayı oradan çıkarıp okutmuşlardı. Şimdi Hüseyin Huri, o şeytanın yattığı yeri bilen kişi, burasını bilmez mi, toprağı deşip de parayı bulmayı akıl etmez mi?

Telaşlanarak, hayflanarak, üzülerak yürüye yürüye denizin kıyı-

sına geldi. Ah, ahmak kafa, eşşek Laz, diye düşünüyordu Zeynel, aaah, deli adam, insan hiç gider de parasını Hüseyin Hurinin bildiği bir yere gömer mi, insan parayı götürüp de sakla diye Topal Hasana vermez mi? Birden Topal Hasana parayı vereceğine pişman oldu, Topal Hasan bu kadar parayı görünce ona birden bir hal olurdu, bu paranın bankadan kaldırıldığını da öğrenince korkusundan deliye döner, kalın dudakları birbirine çarpar, ağzından bir tek sözcük çıkmaz, ne yapacağını şaşırır, yöresinde dört döner, önce ateşe değmiş gibi para çuvalını elinden atar, korkudan delirir, evinden çıkar gider, ne yapacağı bilinmez, ya polise söyler, ya da daha tatsız bir şey yapardı.

Ya Selim, Selim balıkçı, o parayı alır, üstüne yatar, yatar mı, yok yatmaz, o paraya tapar be tapar... Polislerle o pis oğlu pis Hüseyin Huri alacağına, varsın Selim balıkçı alsın... Ya yüzüne tüküren o değil mi, olsun, istese yakalayamaz mıydı, polise vermez miydi, vermedi, yiğit adam, olsun... Ona para verilir mi, bu parayla o istediği kadar arsa alır, üstüne istediği kadar ağaç diker... O çok para kazanmıştır şimdiye kadar. O, Rum Hristoyu öldürmüş, bütün paracıklarına konmuş, teknesinin de üstüne yatmıştır. Bunu Menekşede, Kumkapıda, İstanbulda bilmeyen balıkçı var mı? O para için anasını da babasını da öldürür, o yalnız boş arsa sever, boş arsaya da ağaç dikmeyi sever. Başka bir şey bilmez. O bir, Arnavut Recep iki, hep adam öldürür paralarını alırlar. Arnavut Recep üç adam öldürüp üç tane radarlı balıkçı teknesi alıp beş apartman dikmedi mi?

Zeynel da banka soydu, kim bilecek Zeyneli? Bankayı soyan da, İhsan abiyi öldüren de o Zeynel değil mi? Ya Menekşe, o Zeynel yakalanınca, ya da vurulunca, o Zeynel, ne de babayiğit, salt yürek bir adammış be o Zeynel, iyi ki de adı Zeynel olmuş, ya adı Zeynel olmasaymış o Zeynelin, yanmıştı Zeynel... Ya o Menekşe, o Zeynel yakalanınca Menekşeli gidip de İhsanı vuran, bankayı da soyan o değil, bu, bizim Zeynel mi diyecek? Korkusundan kimse diyemez. O Zeynel yiğit ya, bu Zeynel de kahvede, koca bir mahallenin, köyün gözü önünde İhsanı öldürmedi mi, kimde yürek varsa gitsin de söylesin bakalım, o Zeynel değil de, bu Zeynel diye! Kimse söyleyemez. O zaman ne yapar Zeynel iki milyonla, yok yok, iki buçuk milyonla, üç tane, ne üç tane, beş tane, yedi tane radarlı balıkçı teknesi alacak, Kumkapılı Jirayir gibi, bütün Menekşeyi tayfa yazacak, gelmezler mi,

isterse gelmesinler... Hüseyin Huri? Orada, kıyıda zıncı diye durdu. Eğer para durmuyorsa yerinde bugün ilk işi onu öldürmek olacaktı, karnını deşecekti. İhsanı öldürmüş, hiçbir şey olmamıştı. Salt, vay anam, demiş, sandalyeden düşüp ölüvermişti, kanı usul usul akıp oraya, kahvenin tabanına, toprağın çukuruna göllenmişti, yok yok, toprağın çukuru değil, çimentonun çukuruna, yarığına... Hüseyini bir öldürecek ki, öldürme gibi öldürecek, karnını deşecek, boğazını kesecekti. Parası yerinde durmuyorsa, bir banka daha, her gün banka soyulmuyor mu? Birden ürperdi, geriye döndü, bir daha hiçbir bankaya yaklaşabilir miydi Zeynel? Banka sözü duyunca ölüp ölüp diriliyordu. Bir daha hiç mi hiç adam da öldüremezdi Zeynel, ya Hüseyin Huriyi nasıl öldürecek, o başka, belki Hüseyin Huriyi de öldüremezdi. Eğer para durmuyorsa... Geriye döndü, otomobillerin, kamyonların, kalabalıkların arasından koşa koşa, mezarlıkların duvarlarını atlayarak Büyük Altın Kapının karşısına geldi dikildi. Surun kapısına baktı, araba yerinde duruyordu ya, polisler gitmişlerdi. Bir kuş gibi duvarı aştı, Büyük Altın Kapıya geldi, bir mezar taşına ayağı çarptı, kemiği ta yüreğine kadar sızladı, kapısını incir ağacının örttüğü kemeri bir anda buldu. Birden irkildi, o anda da yıldırım gibi bir içgüdüyle tabancasını çekti :

"Teslim olun, silahlarınızı yere atın, yakarım," diye fısıldadı.

Üç ses birden kovuğun en uç köşesinden geldi :

"Teslimiz Zeynel abi."

"Siz kimsiniz ulan?"

"Beni tanımadın mı Zeynel abi?"

Zeynel, bu sabah aldığı küçücük el fenerini sol eliyle cebinden çıkardı sesin geldiği yana tuttu, orada köşede, gözlerini kirpiştirerek, üst üste yığılıp büzülmüş üç küçük çocuk ona korkuyla bakıyorlardı.

Zeynel birden sevindi :

"Ben de polis sandım sizi be!"

Çocuklardan en iricesi, bembeyaz kesilmiş, yerinden kalktı :

"Biz niye buraya geldik biliyor musun?"

"Yook," dedi Zeynel.

Öteki çocuklar da yerlerinden kalkıp Zeynelin yanına geldiler.

"Hüseyin Huri seni kancıkladı."

"Şimdi polis senin gittiğin..."

"Yaaa, her yeri biliyor..."

"Hüseyin Huri bizim yattığımız her yeri polise gösterdi."

"Haremdeki yeri de mi?"

"Orasını da..."

"Çocukların çoğunu da seni aramaya saldı. Sen hiçbir çocuğa gözükme."

"Polis bütün çocuklara para, şeker verdi."

"İstasyondaki polis de kimseyi her gece dövmüyor artık."

"Senin yerini bulup da söyleyene de polis bin lira verecek... Seni yakalatana da bir elbise, ayakkabı alacaklar..."

"Sizin ne işiniz?.."

"Biz de..." dedi Rifat.

"Biz de..." dedi Ali.

"Biz de..." dedi Celal.

"Siz de beni yakalamaya mı geldiniz?"

Çocuklar uzun bir süre sustular.

"Bin lirayı hanginiz alacaktınız?"

"Ben," dedi Rifat.

"Alıp ne yapacaktın?"

"Benim bir nenem var," dedi Rifat, "hasta, yatalak. Doktor parası, ilaç parası da yok, ona verecektim. Komşular ona yemek verirler... Ben de... Belki iyi olur, değil mi Zeynel abi?"

"Belki," dedi Zeynel içini çekerek. "Öyleyse ben şimdi size ne yapayım?"

"Hiçbir şey yapma abi bize," dedi Rifat, bir kedi yavrusu gibi yaltaklandı. Üstü başı dehşet işemik kokuyordu. "Biz sana bir şey yapmadık ki..."

"Polisler neredeler?"

"Şu ilerde kapıda, şurada incirin altında, orada şu mezarın içinde, bak orası ev gibi, orada beklediler beklediler gittiler."

"Kaç kişiydiler?"

"Kapıda dört, burada incirin altında iki, orada mezarlığın içinde, ev gibi yerde yedi kişiydiler..."

"Size?.."

"Bize para verdiler..."

"Şimdi ben ne yapayım sizi, burada bıraksam gitsem, az sonra

polistesiniz..."

"Yok abi, vallahi billahi..."

"Yok abi, iki gözüm önüme aksın ki..."

"Yok abi, seni polise hiç kancıklar mıyız biz, sen bizim Zeynel Çelik abimizsin."

"Ben sizi biraz sonra o mezar içine götürüp bağlayacağım. Çok para vereceğim size, polislerin beş misli, olur mu?"

"Olur," dediler sevinçle.

"Ben sizi esir aldım, öyle değil mi?"

"Öyle abi."

"Ağzınızı da bağlayacağım, mendiliniz var mı?"

"Bağla abi, var abi..."

"Sonra nasıl kaçacaksınız? İpiniz de var mı?"

Kemerlerini gösterdiler, hepsinin pantolonları kalın iplerle bağlanmıştı.

"Haydi şimdi dışarı çıkalım. Kaçmak yok. Kaçanı vururum."

"Ayıbettin abi, hem bizi esir ettin, hem de para veriyorsun, niçin kaçalım?"

"Ben gidince sizi kim açacak, burada kalır, donar ölürsünüz. Ağzınız da bağlı bağıramazsınız."

"Sen bağla bizi, biz her şeyi hallederiz," dedi Rifat.

"Nasıl halledersiniz?"

"Az sonra polisler gelecek..." diye ağzından kaçırdı Rifat.

"Niye söylemediniz az sonra polisin geleceğini? Vay puştlar vay, vay orospu çocukları vay, ben de size..."

Zeynel birden çıldırdı, çocukları tekmelemeye, tabancasıyla onların yüzlerine gözlerine vurmaya başladı, üç çocuğun üçünün de başlarında yarılmadık yer kalmadı.

"Rifat."

"Buyur Zeynel abi."

"Çıkar şunları dışarı! Çöz şu puştaların pantolonlarını, al iplerini, bir iyice ellerini ayaklarını bağla."

"Olur abi..."

Zeynel dışarda kan içindeki çocuklara cep fenerini tuttu. Rifat onların, her birinin ipini elindeki çakıyla ikiye bölerek, ellerini ayaklarını bir iyice bağladı.

"Ağızlarını da bağla."

"Şimdi abi..."

Rifat çocukların ceplerinden mendillerini de çıkardı, güzelce ağızlarını da bağladı.

"Şimdi gidelim."

Yürüdüler.

"Burası mı ev gibi yer dediğin? Buraya mı saklanmıştı polisler?"

Rifat :

"Buraya."

"Ne zaman gelecek polisler?"

"Hemen şimdi."

"Şimdi senin de elini ayağını bağlayayım."

Bir anda, göz açıp kapayıncaya kadar Zeynel Rifatın ellerini bağladı, onu da götürdü mezarın içine öteki çocukların yanına attı. Sonra durdu, bir süre düşündü, arka cebinden bantlı bir deste kağıt para çıkardı, hep beş yüzlüktü, ucundan tuttu, bir parça parayı şöyle bir çekti, oraya, mezar taşının karnına koydu :

"Bunun bin lirası senin nenenin," dedi Rifata. "Artanını da paylaşın. Polise göstermeyin, elinizden alır. Sağlıcakla kalın."

Güldü.

İçeriye girdi, paranın yerinde durduğunu biliyordu, içerdeyken çuvalı gömüdüğü yeri ayağıyla yoklamış, paranın yerinde durduğunu anlamıştı. Yoksa o çocuklar, para yerinde olmamış olsaydı, hiç bu kaddarcık dayakla kurtulabilirler miydi, belki de her birisinin kafasına bir kurşun sıkardı, hemen toprağı kazdı, çuvala eli değince yüreği küt küt atmaya başladı, paraları sırtlandı, mezar taşlarının üstünden kayarak duvara geldi, duvarı da bir tazi gibi atladı caddeye çıktı. Birden durdu, caddede koşmamalıydı, ağırlaştı, durgun, rahat bir davranışın içine girdi, ağzında gene bir ıslık, başı havada yürümeye başladı. Böyle yürüyerek gene denize indi, dalmış gitmişti. Kocaman, ağır, bir efsane devi gibi denizin kıyısında duran bir şahmerdanın ortasında durdu. Şahmerdanın kocamanlığı ona azıcık güven verdi. Az şey miydi, kocaman bir demir dağının ortasına, yüreğine girmişti. Denize merdivene oturdu, şahmerdanın ayağını dulda alarak. Düşünceye daldı, şimdi ne yapacak, bu kadar parayı nereye götürüp koyacaktı?

Orada, önündeki denizi, başucunda heyula gibi dikilmiş durmuş

şahmerdanı, önünden akıp giden, ışık içinde, şıkır şıkır, telli pullu vapurları, farları, üst üste bir ışık dağı, yolu gibi akan otomobilleri görmeden gece yarısına kadar orada kaldı. Dalgınlığından bir homurtuyla uyandı ki, arkasında bir çift birbirlerine sarılmışlar, öpüşüp sallanıyorlar. Eli yanındaki para dolu çuvalına gitti, her şey yerli yerindeydi. Kalkmalıydı, inanılmaz bir uyku gittikçe bastırıyordu, sallanarak, çuvalı koltuğunun altında caddeye çıktı, bir otomobil durdurdu, "Unkapanı," dedi. Ne yapısın, kereste deposuna gidiyordu, başka bir yer gelmiyordu ki aklına.

Usuldan bir yağmur başladı, az sonra da otomobiller tıkanı, cadde bir iyice kapandı, kenetlendi. Polisler düdük, otomobiller korna çalıyor, insanlar bağışıyorlardı ama tıkanmış otomobiller bana mısın demiyor, bir tekerlek boyu yürümüyorlardı. Az sonra şehrin bütün ışıkları da sönünce hercümerç karanlıkta daha da arttı, otomobiller bir ağzdan öylesine korna çaldılar ki, bu gürültülere alışık Zeynel bile irkildi. Kendi bindiği otomobilin şoförü de ortalığı durmadan kornalıyordu.

Işıklar tam Unkapanı köprüsüne gelince yandı, otomobiller bu sefer de hep bir ağzdan bir sevinç kornası öttürdüler. Merkez Bankasının önünde indi, Cibali fabrikasının ardına yürüdü, kereste deposuna geldi, tam pencereden içeriye atlayacakken bir el ensesine yapıştı, Zeynel çırpındı, güçlü elden ensesini kurtaramadı, bir daha çırpındı, gene olmadı, çuval birden nasıl oldu, Zeynel de farkına varmadan sol koltuğuna geçti, sağ elindeki tabancanın sokak lambasının ışığında menevişlemesiyle patlaması bir oldu, çevik Zeynelin bağırarak arkasında kalan adamın elinden kurtulmasıyla caddenin karşısını bulması bir oldu. Düdüklerin üst üste, acı, uzun ötmesiyle ardından kurşunların patlaması da bir oldu. Tam bu sırada da gene ışıklar söndü, ortalık taş gibi ağır bir karanlığa gömüldü. Yağmur hızlanmıştı, Zeynel Topal Mustafanın lokantasının önünden geçerek, çınarın altından yukarıya, papazın bahçesine vurdu. Burası da tehlikeliydi, şimdi ışıklar yanınca polisler onu elleriyle koymuş gibi burada bulurlardı. Zeynel nasıl olsa, bir başına olsa kendisini kurtarırdı ya, şu koskocaman para çuvalı başına belaydı. Papazın bahçesine bir kere Midoyla gelmişlerdi, epey bir süre önce, bir gün akşama kadar burada kalmışlardı ya, burada öyle sığınacak, parayı saklayacak bir yer bilmiyordu. Ah şimdi Mido olsaydı

yanında, ne erkek, ne yürekli bir kızdı! Karanlıkta habire koşuşturmalar, arada bir kurşunlar, bir hengame, durmadan öten düdüklerin sesi geliyordu. Düdükler, ayak sesleri bahçeye yaklaşp yaklaşp uzaklaşıyordu. Zeynelse bahçenin içinde nereye gittiğini bilmeden koş ha koş ediyor, ağaçlara, duvarlara çarpıyor, çalılara takılıp düşüyor, ter içinde kalmış üşüyor, yağmurda sırsıklam, çuvalı koltuğunda, ıslanmasın diye ceketinin altına almış koşuyordu.

Birden ışıkların yandığını anladı, bahçe duvarının arkasındaki sokak lambalarından içeriye ışık sızdı, yaşlı ağaçların tepelerine gün vurur gibi vurdu. Koşarken içinden, hep kuyuya düşmeyeyim, düşmeyeyim, diye geçirmiş durmuştu. Midoyla burada bir kuyu görmüşlerdi. Daha doğrusu, bu kuyuyu ona, ne olur ne olmaz diye, Mido göstermişti. Susuz, epeyce derin, sarnıç gibi geniş bir şeydi bu kuyu... İçinde ışık gibi bir şey, bir sevinç patladı. Bu geceden tezi yok Midoyu bulacaktı, ama onu nerede bulacaktı, Sirkeciye gidemezdi ki, çocuklara, kimseye Midoyu soramazdı ki, hepsi kendisini ele verirdi. Düdük sesleri, kulaklarını sağır edecek kadar çoğalarak fırrfırrr ötüyorlardı. Midoyu Dolapderede arayacaktı. Orada kendisini kimse tanımazdı. Dolapdere garipler, kimsesizler yatağı... Mido oralıydı.

El yordamıyla, şavullayarak, el lambasını ceketinin içinde tutup yakarak kuyuyu buldu. Yok, bu kuyu değil, kocaman bir sarnıçtı. Hemen kendisini sarnıca attı, derin değildi. Sarnıcın duvarındaki kovuğu aradı, bir sürü derin kovuk vardı. Yağmur yukardan sel gibi akıyordu. Düdük sesleri bahçeyi doldurmuştu. Koltuğundaki çuvalı sarnıcın derin bir kovuğuna tepeleme soktu, yerden, suyun içinden aldığı birkaç taşla da orasını ördü. Ağzında tuttuğu fenerini söndürdü. Sarnıçtan yukarıya tırmanması, açık bahçe kapısına ulaşp Bozdoğan Kemerine gelmesi fazla güç olmadı. Haşim İşcan Geçidinden geçip Aksaraydaki büfeye geldi, cıçığı çıkmış, cebindeki paralar da ıslanmış hamur gibi olmuştu. Büfeden üç tane lahmacun istedi, hamur gibi paralardan elleri titreyerek bir yüzlük ayırdı büfeciye verdi. Yandaki saçağın altında, sarkık bıyıklı birisi közde mısır pişiriyordu. Mangalında közler mercan gibi ışıldıyordu. Onun yanına yanaştı, üşüyordu, azıcık ısınabilirdi. Lahmacunları iştahla yiyordu. Bir anda da bitirdi. Elindeki kağıtla da dudaklarını sildi. "Çok güzel bir mısır pişir bana," dedi sarkık bıyıklı adama. "Hemen," dedi sarkık bıyıklı, kocaman bir mısırı harlı

közlerin üstüne sürdü. "Çok ıslanmışsın be kardeş," dedi. "Nerden böyle?" Zeynel telaşlandı. Azıcık düşündü, ikircik geçirdiğine de kızdı. Hemen kendisini toparlayıp, övüncek bir tavır takındı, "Beyoğlundan," dedi. "Çok yağmur yağıyor... Dolmuş bulamadım da, böyle bekleye bekleye..." Sarkık bıyıklı mısırcı bilgiç, "yağmurlu havalarda dolmuş olmaz," dedi. "Herkes ıslanır." Ardından da, "nerelisin," diye sordu. Zeynel, "Rizeliyim," dedi. "Belli," dedi mısırcı. Zeynel buna içerledi, "neremden belli?" Mısırcı güldü, "nerenden olacak, dilinden," dedi. "Bir de burnundan." Zeynelin o anda eli burnuna gitti, o da mısırcıyla birlikte güldü.

"Ne iş yaparsın?"

"Balıkçıyım," dedi Zeynel. "Amma da yağmur yağıyor. Adın ne senin?"

"Abuzer," dedi mısırcı koyu bir Kürt ağzıyla.

"Malatya," dedi Zeynel.

"Tam üstüne bastın," diye güldü Abuzer.

Zeynel bir yandan da Abuzeri tepeden tırnağa gözden geçiriyor, oğlanın yüreğinin içine girmeye çalışıyordu. Nasıl adam olduğunu, kancık bir adam olup olmadığını bir anlayabilse, ona dese ki beni bu gece evine alamaz mısın, sana ne istersen veririm, dese... Baksana gözlerine diye düşündü Zeynel, adam cin gibi, her şeyi anında anlayıverir, sonra da doğru polise... Polis de onun burada kıyamete kadar durup mısır satmasını sağlar... Abuzerin eline böyle bir fırsat geçsin, Abuzer sevincinden uçardı. Abuzeri konuştu, uzun bir süre de kendi konuştu, bir türlü gözü bu adamı tutmadı, Abuzer polis de olabilirdi. Hani Menekşeye de bisiklet üstünde mısır satan böyle yakışıklı birisi gelmişti. Tıpkı böyle, üstelik de sarışındı o adam, Abuzer gibi de konuşuyordu.

Koşarcasına, sağlıcakla kal demeden, oradan ayrıldı Zeynel, Aksaray geçidinin altından geçip kıyıya, Yenikapıya indi, deniz usuldan dalgalanıyordu. Çakılların üstüne oturdu. Yağmur daha bütün hışmıyla veriştiriyordu. Karşıda adalar ışıklarını yakmışlar, denize salmışlardı. Bir an adaları düşündü, adalara gitmek kapana kısılmak olurdu. Bacağı da ağrıyordu, orasını yokladı, pantolonu yırtılmıştı, ayakları da sızlıyordu. Birden parası düştü aklına. Ya polisler gelmiş almışlarsa? Ayağa fırladı, merdiveni çıkıttı, Aksaray Bulvarına koştu, geçide gelince

mısırcıya gözükmemek için yolunu yukarı, Topkapıya çevirdi, caddeyi aştı, karşıya geçti. Aksaray alanından el ayak çekilmiş, ortada arabalarında, tablalarında portakal, elma, muz, kavun satanlar, kebabçılar, balıkçılar kalmışlardı. Gezgin Tatar köfteci arabasındaki ocağını daha yeni yakıyor, ocağın bacasından, bir fabrika bacası gibi dumanlar fışkırıyordu. Bir çöp kebabçının önünde durdu, kebabçının dört bisiklet tekerleğinin üstünde duran arabasında "Çöl Ceylanı Maişet" yazıyordu. Ocaktaki köz silme, pırıl pırıl doldurmuştu bacası geniş, uzun, geniş maltızı...

"On altı tane şiş," dedi.

"Olur," diye satıcı sevindi.

Çok yaşlı, ak sakalını kısa kesmiş, uzun sarı yüzlü, gözlerinin altı çok kırışmış, alnında bir bıçak yarası olan bir geniş omuzlu, bir tuhaf dengesi olan, yarı kambur bir kişiydi bu. Ötekisi gibi de insana hiç güven vermiyordu. Zaten geceleri çalışan gezginci satıcıların hiçbirisi oldum olası güven vermezdi Zeynele. Adam çöp kebab şişlerini biberleyip tuzlayarak közlerin ucuna koydu, üstünde çıtırçıtlak bir kız resmi bulunan bir mukavvayla közleri yellemeye başladı. Yanan yağın, tuzun, biberin kokusu bir anda bütün alanı sardı. Neon lambanın ışığı altında közler, dumanlar bir hoş yeşile dönüşüp tüttüler.

Adam on altı şişi becerikli elleriyle ortadan yardığı ekmeğın içine bir parça domates bir tutam maydanozla koydu :

"Buyurun efendim," dedi. Efendim sözü çok sevindirdi Zeyneli.

Kebab ekmeğini hem yer, hem de yağmurun altında koşarken, polislerin Hüseyin Hurinin ya da Midonun öncülüğünde gelip sarnıçtan paralarını aldıklarını düşünüyor, çıldırıyor, koşuyor, koştukça da büyük lokmalarla, ağzının dopdolu olduğunun farkına varmadan ekmeğini yiyordu... Yağmur, sonuncu lokmasını hamur gibi etmişti ya, Zeyne' onu da ağzına tepti. Soluk soluğaydı. Bir de bir su bulsaydı bir yerlerden... Yarın ilk işi kurunacak, oradan Beyoğluna çıkacak, o büyük mağazadan kendisine daha güzel bir giyit alacaktı. Yok yok, o mağaza olmazdı. Üç günde bu adam giyitlerini ne hale getirmiş demez miydiler? O mağazanın karşısındakine gidecekti. Ayakkabıyı da Beyazıtın alacaktı. İsterse yüz tane ayakkabı alırdı, para ton... derken, yüreği cızzz etti. Vay orospu Mido, yaktın beni, diye bahçe duvarına koştu. Bu sefer duvarı öyle kolaylıkla aşamadı, ıslak duvardan elleri

kayıyordu, uğraştı uğraştı olmadı, duvarı aşamadı, bahçenin kapısına vurdu, bir kilisenin önünden geçti, bir yokuşu tırmandı; yokuştan aşağı sel suları hızla akıyordu, bahçe kapısından önce bir yıkık gördü, bahçe duvarı bir on metre kadar açılmıştı, yana yöne dağılmış taşlar arasından geçip bahçeye girerken sarnıcın bulunduğu yer sandığı ağacın altında kıvıldaayan karartılar gördü, arkasını döndü aldı yatırdı, yokuşta üç kere düştü. Birkaç pencere açıldı kapandı başucunda, hızla kapılar kapandı, karışık sesler geldi kulağına. Bir minibüsün arkasına gizlenmiş üç adam üstüne geldi, bir asma çardağının altından, ahşap evlerin üst üste yığıldığı evlerin aralarından geçti, evlerin hepsinin lambaları sönmüş, pencereleri karanlıktı, sokak lambaları ölü gibiydiler, yağmur damlaları süzülüyordu lambalardan, sokağın ortasında, sokak lambasının tam altında bir adam bir elinde çıplak tabancası, bir elinde uzun saçlarından iyice kavradığı bir kadın, kadını ayaklarıyla tekmeleyerek, ağza alınmaz küfürlerle ona sövüyor, onu çekiştiriyor, kadınsa ayaklarını öne vermiş direniyor, ileriye bir adım bile atmıyordu. Zeynel onların yanına gelince kadının ellerinin kan içinde olduğunu gördü, yanlarından can havliyle çavdı, soluğu yukarıki sette aldı, bir de baktı Patrikhanenin önünde sallanarak iki bekçi ona doğru geliyorlar, bekçiler ondan şüphelenmişler, bekçilere doğru koştu, heyecandan, telaştan bitmiş, bütün giyitleri üstüne olduğu gibi yapışmış, adamlıktan çıkmış, bekçilerin bir adım önünde durdu :

"Öldürüyor, öldürüyor, ablamı öldürüyor o adam aşağıda," dedi, bayılır gibi yaptı, bekçinin birisinin koluna yapıştı. Bekçiler onu orada bırakıp aşağı sokağa koştular, Zeynel de karşı sokağa canını dar attı. Az sonra gene bahçenin duvarı dibindeydi, oraya ağacın altına, karartıya sindi. Ötede sokak lambasının altında bir polisin yıldızı parladı söndü. Zeynel olduğu yere bir iyice yapıştı. Aşağıdan üst üste üç kurşun sesi geldi bir uzun çığlıkla birlikte. Sonra her şey evlerin karanlığına, ıslaklığına gömüldü.

Zeynel yerinden doğruldu, doğrulur doğrulmaz da kendine doğru gelen kalabalık karartıyı gördü. Ayak sesleri yanında, burnunun ucunda çınılıyordu. Arkasını döndü, duvar boyunca sessizce yürüdü, başını geriye çevirip bakamıyordu, solunda sarı bir neon lamba yanıyor, önündeki yarısı çürümüş, gövdesinin çürümüş yerine çimento doldurulmuş çınar ağacını sarıya boyuyordu. Neon sarı ışığın geldiği

reklam tabelası üç metre uzunluğunda vardı. Zeynel de bu sarı ışığın içine düştü, ışığın içinde bir süre döndü, sesler çınliyordu, kabaralı ayakların çıkardığı sesler, kulakları uğulduyor, çınliyordu. Çınarın kalın yöresini, sarıya karışmış gitmiş, dönüyordu. Sararmış, gittikçe uzayan insan bedenleri de usulca kendisiyle birlikte dönüyordu. Bir uzun çığlık daha geldi aşağıdan, Zeynel uzun çığlıkla birlikte ıslak duvarı atladi, uzun adamların çınlayan karartıları arkada, gecede, yağmurda, kalın çimento çınarda, sarı neon lambasının ortasında kaldı, kopkoyu sarı ışığa tutunmuşlar dönüyorlardı, ağaçlara çarptı, çalılarının içine düştü, uzun bir taşın üstüne kapaklandı yamyassı oldu, ağzı burnu kanadı, gözünden şimşekler fıskırdı, taşın dibine halsiz sağılıverdi. Üstüne karartılar üşüştüler, bir çığlık daha geldi aşağıdan, sokaktan... Bekçiler üst üste düdük çaldılar. Zeynel azıcık kendine geldi, taşa tutundu, ıpslak kayıyordu. Adamlar onu çevirdiler, Zeynel döndü durdu adamların ortasında, sarnıca bir türlü ulaşamıyordu, kendini yukardan aşağı sarı neon ışığının ortasına attı, çınarın ardına gizlendi. Adamlar kovalıyordu onu. Birden bütün şehrin ışıkları söndü, fıskırdı söndü geceye. Zeynel duvar boyunca koştu, sarnıca yaklaştı, neon ışığın ortasında kaldı, uzandı, gırtlığına kadar suya girdi, boğuluyordu, su onu dışarıya attı.

Eminönünde, Mısır Çarşısının önünde sabah oldu. Güneş vardı, tüyleri domur domur olmuş, ıslak güvercinler Yeni Caminin merdivenlerine birikmişler, üst üste uyuşmuş, sessiz kurunuyorlardı. Zeynelin aklına büyük petekli, peteği belki beş el büyüklüğünde bir sarıca arı yumağı geldi. Neredeydi anımsamıyor Zeynel, belki köyünde belki de Menekşede, belki de bir keresinde Nuri Reisle balığa Çanakkaleye inmişlerdi, belki de orada, Çanakkaledeydi. Böyle yağmur sonu, koyu sıcakta arılar kanatlarını peteğin üstüne, güneşe sermişler kurunuyorlardı. Bu güvercinler de öyle, arılara benziyorlar. Minarelerin gölgeleri ta sebze haline, Rüstem Paşa Camisinin önüne kadar uzanmıştı. Zeynel susuzluktan ölüyordu ya, yerinden kalkamıyordu, o kadar bitkindi. Dizleri de kopacakmış gibi sızlıyor, ayaklarının altı yanıyor. İçi de öylesine yanıyor ki, edemedi, bütün kemikleri çatırdayarak ayağa kalktı, sarsak sarsak merdivenlerden yürüyerek caminin denizden

yanına geçti, geçidin merdivenlerini tırmanıp karşıya indi, dört numaralı vapur iskelesine dayalı büfeye geldi, bir gazoz istedi, buz gibi gazozu bir dikişte içti bitirdi. Yanı yönü, bağırان çağırان sigara kaçakçılarıyla dolup taşıyordu. Bunların çoğunu da tanıyordu, Sirkeci'deki ser-seri çocuklardı, bir de madensuyu sodası istedi, onu da bir dikişte içti. İçtikçe de içi yanıyordu. Hemen buradan, bu çocuklardan birisi onu görmeden uzaklaşmalıydı. Bir de su istedi, suyu ağır ağır, yöresini kol-layarak içti, iskele yapısının içine kaydı, öteki uçtan çıktı. İki tombala-cı çocuk ardına takılmışlardı, sel gibi akan kalabalığa karıştı, caddeye çıktı bir otomobil durdurdu, "Beyoğluna," dedi. Kuşluk vaktiydi, bu vakitler yollar açık olur, tıkanmaz. Taksi onu Galatasaray'a götürdü. Oyuncakçı mağazasının önünde taksiden indi, insan seline karıştı. İnsan seline karışınca içinde bir güvenlik duyuyor, kendine geliyordu. Önce bir kunduracı dükkanına girdi, kendisine yıllardır düşünüyör-düğüy yüksek topuklu, yüksek apartman pençeli bir ayakkabı seçti. Kı-vañ içinde kaldı, bu kahveengi mor ayakkabıyı seçince. Parayı öde-di. Giydiğı ayakkabıyı ayağından çıkarmadı, öteki eski ayakkabısını pakete koydurdu, eski ayakkabı çamur içindeydi. Giyitleri azıcık ku-rumuştuy ya, onlar da çamur içindeydiler. Karşıdaki en lüks hazır giyit mağazasına yollandı, asansöre bindi, burada kendini daha bir güven içinde buldu. Asansör onu yukarı, erkek giyitleri satılan kata çıkardı. Çok güzel bir kız geldi çamurlu, yırtık, ıslak giyitlerine hiç bakmadan, "buyurun efendim, bir emriniz?" dedi. Zeynel buradan da beğendiğı, yıllardır düşünüyör kurduğı bir takım seçti. Aynalı, küçük odada taban-casını öteki çamurlu, ıslak giyitlerine sararak giyindi. Hemencecik de tabancasını gene koltuğunun altına bağladı. İhsan abi var ya, hep ta-bancasını koltuğunun altına bağlardı böyle.

"Bir de pardösü alacağım," dedi kıza. Eski giyitlerinin cebini bir anda yeni giyitlerine boşaltmıştı. Kız onun önüne düştü, pardösü katı-na götürdü, başka bir kıızı çağırırdı, "beyefendiye bakar mısınız?" dedi. Bu yeni kız da çok güzeldi, "buyurun efendim," dedi, önüne düştü pardösülere götürdü. Zeynel, "şunlardan," dedi parmağıyla gösterdi. Üçüncü pardösüyü giyince Zeynel, "tamam," dedi. Kız sevindi, fazla yorulmamıştı. Zeynel bu hiç yüzü gülmez kızın sevindiğini neden, na-sıl anladı, ellerinden anladı. Topal Hasan ne der, bir insan sevinirse önce onun elleri güler, der. Kızın elleri gülüp şıkır şıkır oynuyorlardı.

"Çorap da alacağım, gömlek de," dedi Zeynel.

Kız :

"Bir kat aşağıda," diye ona merdiveni gösterdi.

Üç gömlek, iki çift de çorap seçti, aşağıda parayı ödeyip, eskilerinin paketini aldı çıktı. Bu uzun topuklu ayakkabıyla zor yürüyor, sağa sola sallanıyordu. Kalabalığa karıştı. Herkesin gözlerini ardına kadar açmış kendine baktığını sanıyordu. Galatasarayın köşesine gelince sokağa saptı, elindeki paketleri oraya usulca bıraktı, sağına soluna bakındı, kimsecikler görmemişti, caddeyi geçip İngiliz Sefaretinin kapısının önüne geldi. Orada bir taksiye bindi, "Cibali," dedi. Tütün fabrikasının arkasında, kereste deposunun önünde indi, tütün, kereste, çürümüş Haliç suyunun kokusu birbirine karışmıştı. Bir o kokuyordu, bir bu. Adamı vurduğu yere baktı, kan man göremedi. Demek ki, kurşun onu sıyırılmış geçmiş, diye düşündü. Dün geceki yürüdüğü sokaklardan ağır ağır yürüyordu ya, içi içini yiyordu. Bir an önce oraya yetişmek için de can atıyordu ya, dün geceki gibi de güpegündüz koşamazdı. Papazın bahçesine varıncaya kadar ter içinde kaldı. Ya parası yerinde durmuyorsa, ya Mido paranın kokusunu alıp... O öyle bela bir kızdır ki bir yerden en küçük bir para kokusu almasın yeter ki, ne yapıp edip o paranın yerini bulur, gider oradan o parayı aşırır. İsterse bin polis olsun, ve hem de polisin gözünün önünde...

Hüseyin Huriyi de yanına almış buraya gelmiş, parayı çıkarmış gitmişlerdir...

Böylece kendisini bir çılgınlığa kaptırmış, "Hüseyin seni, Mido kız seni, seni de öldüreceğim. İkinizi de... Öyle tabancayla değil, sizi seni boynunuzdan keseceğim, durun hele," diyor, yokuşu çıkıyordu. Tepeden tırnağa tere batmıştı. Bir de oraya, sarnıca varmaya korkuyordu. Ya gerçekten para çalınmışsa o zaman ne yapardı Zeynel! Ölürdü be!

Yokuşu tırmandı, eski bahçenin paslı demir parmaklıklı kapısına geldi, kapıyı korkuyla araladı, içeriye baktı, içerde, eski kuyunun, sarnıcın yöresinde çocuklar futbol oynuyorlardı, orada hep bir ağızdan bağrışarak. Çocuklara çok sevindi, çocuklar bir tür bekçilerdi burada, demek ki polisler, Mido, Hüseyin gelmemişlerdi, daha önce gelmiş olamazlar mı, diye düşündü sonra da... Futbolcu çocuklar burada yokken... Gene de burada çocukların bulunması hiç yoktan iyiydi.

Temkinli, ağır, dört yanına bakınarak sarnıca yürüyordu ki, orada, duvarın üstünde, saçları kız saçı gibi uzamış bir oğlanla sarmaşdolaş Midoyu gördü, vurulmuşa döndü, bir an ikirciklendi, düşündü, hemen geriye döndü. Mido paranın yerini bulmuş muydu acaba, bulmuş da Zeynelin paracıklarını şu öpüştüğü züppeye vermiş miydi? İşte o zaman Zeynelin kim olduğunu görürlerdi, o bıyıklı Zeynel mi, yoksa bu Zeynel mi, görürlerdi, onları bu Zeynel nasıl kıyma gibi doğrayacak!

Yokuştan aşağıya bacakları feldirdeyerek indi, öfkeden kuduru-yordu. Belki de Midoyla o züppe, çocukların bahçeden çekilmelerini bekliyorlardı. Çocuklar çekilince gidecekler, bu ahmak Zeynelin parasını alacaklar, bir güzelce, çıtır çıtır, Vehbi Koç gibi yiyecekler... Ya Zeynel! Öfkeden eli ayağı tutmuyordu. Dönse de orada ikisini de temizlese mi? Yokuşu inmişken geriye döndü koşarak, bahçenin kapısına geldi, içeriye gene, öyle ağır temkinli girdi. Çocuklar gene öyle bağrışarak futbol oynuyor, Midoyla uzun saçlı sevgilisiye birbirlerine dalmışlar gitmişler, dünyadan habersiz... Zeynel epeydir kabzasını sıkı sıkıya tuttuğu koltuğunun altındaki tabancasını bıraktı. Vurduğu İhsan abi var ya, o birinci gangsterdi şu İstanbulda, çok adam öldür-müştü, işte o da böyle koltuğunun altında taşırdı tabancasını. Belki de hiç haberi yoktu Midonun. Mido on dört yaşındaydı, onun baştan çıkarmadığı erkek yoktu Sirkeçide. Herkesle yatar, karşılığında da hiç kimseden bir şey almazdı. Zeynelle de yatarı isteseydi. Geçen yıl tanışmışlardı, Mido da sevişmeye onu buraya getirmişti. O sarnıcın içi-ne girmişlerdi. Zeynel o kadar korkmuş eli ayağı o kadar çözülmüş sonra da o kadar delirmişti ki kızı öldürecek. Şimdi Mido o oğlanla sevişiyordu. Az sonra şu çocuklar buradan çekilince de sarnıcın dibine inecekler, Mido soyunup çırlıçiplak olacak, arkaüstü yatıp bacaklarını da açacaktı.

Gene yokuşu dalgın aşağı indi. Yokuşun altında, ucunda durdu. Eski, aşınmış, cilalanmış gibi ak parke taşları bol güneşte parlıyorlardı.

Zeynel orada bir süre durdu düşündü. Beyoğluna gitmek, parayı koyacak büyük bir güzel renkli torba almak istiyordu ya buradan da bir türlü ayrılamıyordu. Bir süre yokuşun altında duruyor, sonra koşarak yokuşu çıkıyor, futbolcu çocukları, Midoyu, o uzun saçlı oğlanla şöyle aşna fişne görünce rahatlıyor, ağır ağır yokuşu geri iniyordu. Yokuşun altında bir süre gene duruyor, düşünüyor, içi götürmüyor, gene

bahçenin kapısına kadar koşuyor, bahçeyi olduğu gibi görünce gerisin geri, yorgun, bitkin, süklüm püklüm aşağıya yürüyordu.

Akşam oluyordu. Gölgeler apartmanları, evleri, yolları, kuytuları sarmış, minarelerin uçları ışık içinde kalmıştı. Bir boz sis Halice ağır ağır çöküyordu.

"Parayı Mido bulamamıştır. Aramamıştır bir yeri. O kendi bilmem neresinin yangınında o uzun saçlı oğlanla. Hele bir karanlık kavuşsun."

Unkapanına geldi, geçidin altından karşıya geçti, bir parmak oynatışıyla taksiyi durdurdu, bindi, "Beyoğlu, abi," dedi. "Korkma paranı tam veririm."

Otomobiller gene üst üsteydiler, küfürler, kornalar, polis düdükları arasında Şişhaneye geldiklerinde denize yapışmış mosmor güneş batıyordu. Haliç de sisin altında mosmordu. Kırmızı, yeşil, sarı, ak neon ışıklar Halicin yüzünü kaymak bağlayıp çamur etmiş kokar sularına vurmuş, ışıklar bu uçtan o uca denizde upuzun renk renk yayılmışlardı. Buradan bir kuyu gibi gözükiyordu Haliç, bir ışık cümbüşünde, derin dağlar ortasındaki karanlık, yeşil, kırmızı, sarı, mosmor bir kuyu, dumana batmış.

Çiçekpazarında indi, üç tane çizgili, büyük, sağlam, kalın örülmüş, renk renk çizgili naylon torba aldı. Torbalar onu sevindirdi her nedense. Hemen İngiliz Sefaretinin bahçesine doğru yürüdü, bir otomobile bindi, "Cibali," dedi. Tam yokuşun altına kadar otomobili sürdürdü, koşarak yokuşu çıktı, karanlık kavuştu kavuşacak, bahçeye girdi, bahçede kimsecikler kalmamıştı. Zeynel yüreği küt küt atarak sarnıca koştu, sarnıcın içine atladı, parayı koyduğu yere vardı, taşları çekti, çuval orada olduğu gibi duruyordu. Yüreği, elleri, tüm bedeni sevincinden uçtu. Elleri titreyerek çuvalı aldı, para çoktu, büyüktü... Oraya, bir taşın üstüne oturup paraları deste deste çuvaldan alıp torbanın birisine koymaya başladı O torba doldu, ötekine başladı bu sefer de. O da dolunca üçüncüye... Üçüncü torba tam dolmadı. Beş altı deste parayı da ceplerine doldurdu. Şimdi paraların üstü açık kalmıştı, bir gazete bulup üstünü kapatmalıydı. Çantaların kulplarını sıkı sıkıya birbirine geçirdi, çınarın altındaki gazeteci daha kapatmamıştır, diye düşündü, oraya yollandı, tezgahdaki gazeteyi uzandı aldı, gazete parasını tezgahın üstüne koydu, yürüdü, fabrikanın kuytusuna çekilip ga-

zeteyle paraların üstünü iyice kapadı. Bu torbaların içinde para olabileceği şeytanın bile aklına gelmezdi. O da bir daha Sirkeciye hiç mi hiç uğramazdı. Gene Unkapanına çıktı, bir taksi buldu, gene cadde tıkanmış, otomobiller üst üsteydiler. Koyu bir sis çökmüştü karanlığa. "Kumkapiya," dedi Zeynel. Çok sevinçliydi. Topal Hasana gidecekti. Ama niçin gidiyordu ona, bilmiyordu, düşünmemişti. Bindiği taksi Bozdoğan Kemerinin altında uzun bir süre bekledi, Zeynel yarı uyku da, yarı uyanıktı. Gözlerinin önünden düşler geçiyordu, çarpıtılmış. Hüseyin Huri, polisler, Mido, Midonun öpüştüğü sevgilisi uzun saçlı oğlan, Selim balıkçı, Süleyman, kanlı manda, kartallı niyet çekicisi, İhsan... Rizedeki köyü ağır, koygun bir sis altında... Yelkenli gemiler, Laz takaları, katran, çam kokuları... "Kumkapiya geldik," dedi şoför, uyku sıçramasıyla uyandı, Topal Hasanın sokağına saptı, balık lokantalarını geçerek. İki polisle göğüs göğüse geldi birden, hiç bozmadı, doğru sokağın sonuna yürüdü, oradan istasyona geçti, istasyonda da hızla giden otomobillerin önünden koşarak, frenleri, küfürleri duymayarak caddenin karşı kaldırımına, deniz kıyısına ulaştı. Arkada, istasyonda üst üste polis düdükleri ötüyor, yoğun bir uğultu ortalığı almış, ta buraya kadar geliyor, denizin dalgalarına karışıyordu. Yoğun sisin arkasından gözüken karşı adaların ışıkları ipilti gibiydi. İlerde yanan deniz fenerinin ışığı da bir mum ışığı kadar donuk gözüküyordu.

Zeynel bir otomobil bulunca sevindi, "Beşiktaşa," dedi. Beşiktaşa gelince Serencebey yokuşunu gösterdi şoföre. Dursun Kemallerin sokağının başında indi otomobilden, iki adım ilerlemişti ki, arkadan birisinin koluna dokunduğunu duydu, irkildi, bir sıçrayışta köşeyi buldu, tabancasını çekti, geriye döndü, Dursun Kemali hemen tanıdı.

Dursun Kemal :

"Benim Zeynel abi," dedi, sesi ölüydü, üzgündü. "Bütün mahalleyi sardılar. Ben o gün bugündür burada seni bekliyorum. Gel şu sokağa, orada hiç polis yok."

Dursun Kemal önde, Zeynel arkada yandaki daracık sokağa saptılar.

"Ne var," dedi Zeynel, "böyle sana ne oldu?"

"Babam," dedi Dursun Kemal, "anamı öldürdü." Tıkandı, konuşamadı, ağlamaya başladı.

Zeynel yokuş aşağı hızla koştu karanlıkta. Dursun Kemal de ken-

dine gelip onun arkasından koştı. Zeynel önde, çocuk arkada karanlık, aydınlık sokaklar, caddeler, alanlar geçtiler. Hendekler, çitler, duvarlar atladılar, çok iri ağaçlı bir bahçeye indiler, bahçenin ucundan sesler geliyordu. Kuzeye çavdılar, bir koruluğa gelince, ağaçları tam çıkınca gür bir ışığın içine düştüler, dönerek oradan çıktılar, bir çukurda Zeynelin ayağına bir böğürtlen dalı takıldı, delikanlı olduğu gibi ağzı yere kapaklandı, burnuna ıslak bir çimen kokusu geldi. Yüreği bütün bedeninde, boynunda, bacaklarında, karnında, göğsünde hızla atıyordu.

"Dur abi, burada duralım," dedi Dursun Kemal. "Hiç kimse yok burada, ıssız..."

Zeynel toparlandı, ayağa kalktı, o kadar soluğu taşıyordu ki konuşamıyordu. Dizleri çözüldü, ayakta kalamadı, olduğu yere çöktü. Burnuna daha çimen kokusu geliyordu.

Dursun Kemal :

"Issız," dedi, o da soluk soluğa kalmıştı. "Burada hiç kimse yok, dağ başı gibi..." Kesik kesik konuşuyordu.

"Niye öldürdü baban ananı?" diye neden sonra sorabildi Zeynel.

"Öldürdü," dedi Dursun Kemal, gene kesik kesik, arada bir soluyarak. "Babam annemi yirmi bir yerinden bıçaklayarak öldürdü."

"Niye öldürdü ki?" Zeynel artık kendisini ağır ağır toparlıyordu.

"Öldürdü," diye yineledi Kemal. "Zaten babam annemi çoktaan öldürecekti. Mahalleliler senin eve geldiğini söylemişler ona... Senin de Zeynel Çelik olduğunu söylemişler. Babam da annemi öldürdü."

"Nerede baban?"

"Evde, ağlıyor, annemi sen öldürdün diye ağlıyor. Polisler de evde seni bekliyorlar, bütün mahalleye pusu kurdular. Seni yakalayıp öldürecekler. Kulağımla duydum, polisler görünce seni, dur, teslim ol demeyecekler sana, tabancalarını çekip öldürecekler. O senin arkadaşın var ya, o manyak, o da geldi mahalleye, hani neydi, o kara gözlü, kalın kaşlı?"

"Hüseyin Huri."

"İşte o. Polisler beni de sorguya çektiler. Seni sordular. Sen onu nerede tanıdın, dediler, ben de köprüde balık tutarken, dedim. Sen köprüye hiç gitme, orada sivil polisler bekliyorlar seni. Köprüde her-

kes polis. Sirkecide de bekliyorlar seni. İstasyonda da, her yerde. Seni görür görmez vuracaklar. Polisler senden çok korkuyorlar."

Çocuk anlatıyor, artık Zeynel hiç duymuyordu. Başı dönüyor, kulakları uğulduyordu. Elindeki torbaları sıkı sıkıya tutuyordu. Çocuk konuşuyordu kulağının dibinde... Kanlar almıştı odanın içini. Her yer kan içindeydi. Kocaman bir hançer varç varç girip çıkıyordu. Aynaların üstünden kan süzülüp akıyordu yere. Fıskıran... Hançer gözüne girip çıkıyordu varç vurç... Kadın göklere kadar çığlık atıyordu.

"Karımı Zeynel Çelik öldürdü," diye bağıyordu dışarıya çıkmış, kollarını açmış, uzun sarı bıyıklı adam. İşte bu adam Dursun Kemalın babasıydı. Bütün mahalleli eve üşüştü. Arkasından da polisler geldiler. Anasının ölüsü soğumamıştı. Babası ağlıyordu. Mahalleli kadınlar da ağlıyorlardı. Dursun Kemal Alceylan da ağlıyordu. Herkes Zeynel Çeliğe beddua ediyordu. Bütün mahalleli, polisler de, bu gece vakti mahalleye Zeynel Çeliğin gelmediğini biliyorlardı. Ama herkes herkese kadını Zeynel Çeliğin öldürdüğünü söylüyordu.

"Babam beni çekti arkaya, polisler, kimsecikler görmeden, boğazıma dayadı kanlı hançeri, söyle, dedi, sen gördün, değil mi, gözünle gördün Zeynel Çeliğin anneni öldürdüğünü, yoksa görmedin mi, görmediysen seni de öldürürüm. Gördüm, dedim, yalan söyledim. Polisler bütün mahalleyi sorguya çektiler, herkes senin annemi öldürdüğünü, hem de o kanlı hançerle öldürdüğünü, sonra da... Ben de gördüm seni, annemi... Babam beni de öldürecek, korkuyorum. Kanlı hançeri sen oraya, kovanın içine attın."

Zeynel hemen o anda yerinden fırladı, deli gibi koşmaya başladı, çocuk da arkasından. Zeynel hem koşuyor, hem de ikide bir dönüyor, "gelme arkamdan gelme," diye bağıyordu. "Gelme arkamdan gelme, gelme, seni de öldürecekler benimle, gelme, gelme, nolarsun gelme, gelme, gelme..." diyordu. Hem koşuyor, hem de izine bаса bаса arkasından koşan çocuğa yalvarıyordu. Çocuksa hiç aldırıyor, onun ardını bırakmıyor, onunla birlikte gecenin içinde koşuyordu.

Birden bir aydınlığa çıkınca, ışığa çarpmış gibi sersemleyip durdular, Zeynel geriye döndü, Dursun Kemalle karşı karşıya geldiler. Çocuğun gözleri ardına kadar açılmış büsbüyük olmuştu.

"Gelme arkamdan..." Soluğu taşıyordu. "Seni... Seni... Seni de öldürecekler benimle..."

Çocuk inler gibi :

"Korkuyorum," dedi başını yere indirip. "Babam beni yaşatmayacak..."

"Gelme, seni de öldürecekler benimle. Beni öldürüyorlar, gelme." Cebinden üç deste para çıkarıp çocuğun eline sıkıştırdı. "Bak, al, çok para... Bu parayla nereye istersen oraya gidersin, al, çok para."

Sarı bir ışık duvarı, duvardan bu yana taşmış çınar ağacının dallarını aydınlatıyordu. Lambanın ışığı aşınmış ak parke taşlarını parlattıyordu. Zeynel koşar gibi yaparak bir süre ışığın içinde döndü, Dursun Kemal para destelerini elinde tutuyordu, vay be, hepsi de beş yüzlük...

"Çok para... İstersen daha da veririm."

Zeynel sağ kolunu havaya kaldırıp kaldırıp indiriyordu. Sonunda yokuştan aşağı aldı yatırdı. Dursun Kemal de paraları bir iyice ceketinin iç cebine yerleştirip üstüne düğmesini vurup onun ardına düştü, gene izine basa basa koştu.

"Daha mı geliyorsun," diye Zeynel birden durup geriye döndü, ağlamsı bir sesle konuştu. "Vallahi billahi beni öldürecekler, seni de benimle... Geriye dön be Allahın bin belası adam!"

Dursun Kemal olduğu yere, onun beş adım ötesine çakılıp kalmıştı.

"Ne olursun geriye dön, sonra polis ikimizi birden görürse benim Zeynel olduğumu anlar. Ne olursun gelme ardından."

Döndü gene koşmaya başladı. Dursun Kemal bir süre daha durdu, sonra gene ona yetişmek için onun ardınca karanlığın içine daldı, uğundu. İyice, bir göz gözü görmez karanlığa düştüler, bir lahana tarlasını geçtiler, bir serin önüne geldiler, ser çok uzundu, içinde soba yanıyordu, karanfiller renk renk açmışlardı. Zeynel koşarak seri dönüyordu, biraz sonra serden aşağıdaki tahta parmaklığa çavdı, parmaklığı gürültüyle devirdi. Dursun Kemal de o devrilen yerden hızla geçti. Yıldız Parkına düştüklerini anladı Dursun Kemal... Usulca ardından bağıriyordu Zeynele : "Dur, dur, dur Zeynel abi, polisler... Polisler, polisler..."

Zeynel duymuyordu, küçücük tahta köprülerden geçiyor, yenden küçük tahta köprülere çıkıyor, bir deliliğin kısırdöngüsünde yokuşlar inip, yokuşlar aşıyordu.

"Polisler, polisler... Burada bütün polisler... İstanbulun bütün polisleri burada."

"Nerede?" Zeynel bir an durdu. "Nerede?"

Dursun Kemal fısıltıyla konuştu :

"İşte aşağıda, orada, işte şu evde bin, iki, üç bin polis yatar."

"Üç bin mi?"

"Daha da fazla."

Zeynel Yıldız Parkının kapısına koştu, kapı kapalıydı, orada bir karışıklık oldu, Zeynel hemen yukarıya karanlığa çavdı. Yokuşun başına geldiklerinde ikisi de bitmiş tükenmişler, ayakta duracak halleri kalmamış, zorlukla soluk alıyorlardı. Orada karşı karşıya bir an kaldılar, Zeynel bir şey söyleyecek oldu söyleyemedi, duvarın öbür yanından, ağaçların dalları arasından ölgün bir ışık geliyordu, ağzını açtı kapadı, konuşamadı, yere usulca sağıldı. Dursun Kemal de olduğu yere oturuverdi.

Ne zaman buradan kalktılar, nereden aşağıya, Ortaköyün çınarlı geniş caddelerine çıktılar, bilmiyorlardı.

Pus gibi bir yağmur yağıyordu Beşiktaş vapur iskelesi vapur apaydınlık Zeynel içinde bütün gözler ona çevrili ışığın neonların yeşilin sarının mosmoru kımıldıyor deniz gibi dalgalanıyor bir yumak ışık sünyüyor bir vapur geçiyor Boğazdan Boğaz köprüsünün karanlık gölgesi vurdu vapurun ışıklarına ışıklı donanmış telli pullu pul pul evlerin ışıkları vurmuş kıyı boyunca sulara Boğaza pul pul şıkır şıkır Boğaz karanlığına girdi vapur bir ışık seli gibi aktı hızla suların üstünden sular karanlık vapur suları yarıyor gözler üstünde büyümüş hep bakıyorlar karanlığa bir ışıktan duvara girdiler çıktılar projektör ileriye deliyor karanlığı projektörün altına geldiler bütün vapur halkı üstlerine yürüdü gelme kaç kütür kütür bir burgu karanlığı deliyor projektörün ışığının önüne puslu karanlık yağmur yağıyor sular köprüye kadar fişkırdı vapur suya battı çıktı denizin dibi aydınlandı yeşil yosun Hüseyin Huri bir önüne bir arkasına vapurun kayıyorlar vapur ışık saçıyor renkli çizgili üç torba elinde hiç bırakmıyor sol eli kenetlenmiş çok puslu bir yağmur ağı gerdiler çok uzak puslu kımıldar gibi pusun ardında ağı gerdiler ulu çınar ağacının gövdesine iki üç çınar ağacının arasına geniş kocaman mavi bir ay ağı Rizeden getirdiler vapur sallanıyor sular aydınlanıyor Boğazda karanlıkta evler ışık çizgisi kıyıda yalı-

lar eski tepelere yayılıyor yağmur puslu sarı seyrek evler vapur başını kaldırmış Karadenize gidiyor ağı gerdiler geniş ağın altına üç tane gemici feneri koydular köy ormanlık ıslak puslu ağır yel gibi yağın bir yağmur az ilerde kayalık Karadeniz uğulduyor gümbürdüyor hızlı dalgalar vuruyor deli bildircinler yorgun ölü ağa sulara karanlığa geceye ışığa yüzlerce gelip düşüyorlar ağdan toprağa yağlı ıslak sepetler dolu su bildircin topluyorlar ağın önünden bütün Karadeniz topluyor herkes Karadenizi geçerken gelen kanatları yorulmuş kıyıdaki ışıklara koşan oraya son kalan güçlerini harcaııp bitiren ulaşamayıp denize düşen sonsuz dalgalı uzak Karadenizi aşarken köz kokusu yıldız yıldız ocaklar yağlı kokulu bildircin esen yeller ıslak durmadan yağın puslu yağmur uzun yüzlü kadınlar sarı otomobil geldi sen dur burada Kemal bildircinler bitkin karanlığa bir avuç ışığa düşüyorlar uyuma Kemal deli misin sen kaç olursa olsun şoför bey çek kardeş binlerce far binlerce otomobil üst üste binmişler düdükler şehrin ışıkları toptan söndü ortalık zifiri bir karanlık deniz kapkaranlık Hüseyin Hurinin gözleri kocaman kapkara ortalık kapkaranlık ıslık ıslık gözleri polislerin önleri dur orada bir daha arkamdan gelirsen vururum seni dur dur niye konuşmuyorsun benim yanımda olursan öldürmezler mi seni daha daha iyi öldürürler sen deli misin gözlerini mi amanın nereye gitsem polis Hüseyin Huri tek başına vapur karanlığın içinde ışık gibi akıyor projektörü aydınlatıyor kapkaranlık puslu yağmurlu bildircin kıyıya bildircin düşüyor vapurun üstüne ışığına yağıyor kaç Dursun Kemal öldürecekler karanlığı yarıyor tek başına gidiyor vapur Kadıköy İskelesinde durmuş hepsi polis mi vapurun içindekilerin nerden biliyorsun nasıl minareye çıkalım anahtarı yok mu nasıl bilmezsin yerini gelme gelme burası arkası iyi gel yanıma sığın çek Osmanbeye olsun alacağın paran değil mi yok yok olmaz Londra asfaltı.

Ölüyü kamyonun altından çıkardılar kocaman bir Tır kamyonu devrildi altından o arabayı, kaplumbağayı çıkardılar vapur durdu Eminönü İskelesi kimse kalmamış yağmur pus gibi yağmur acımdan öldüm yemek yiyecek bir yer Çemberlitaş karanlık ortalık karartma vapur tek başına yanıyor şıkır şıkır iskelede tek vapur donanmış karşıya Kadıköye gidiyor Sirkeci otomobil farları yüzlerce ıslak yağmurlu yüz binlerce ışık göz geceyi karanlığı yağmuru İstanbullu daracık üst üste apartmanları kirli puslu yağmur yağıyor yağmuru deliyorlar bin-

lerce ıslak ışık şimşek apak otomobil farları hep kesik kalsa böyle şehrin ışığı kokuyor polisler yok Haliç denizi bir parmak kir kaplamış yüzünü lağım kokuyor Hüseyin Sirkeci istasyonu sidik kokuyor serseri çocuklar vagonların altında yatıyor Amerikan sigarası satıyor izmarit topluyor izmarit içiyorlar vapur suları köpürtüyor ışıktaki projektörde silme karanlık.

Birden ışıklar yandı, yağmur pusu yırtıp şorrrr diye döküldü.

"Bak, gelme Dursun Kemal."

Tabancasını çekti Zeynel.

"Seni de öldürürsem ne yazar ki..."

Ananı ananı öldürdüm ya, gözlerini oydum ya...

"Ulan başıma bela mısın, işte o kadar da para verdim!"

Yürüdü. Dursun Kemal orada iskelenin yanında kalakaldı. Zeynel karanlığa karıştı, köprünün altına girdi. Dursun Kemal dünyanın ortasında, ölümün elinde, kucağında boğazı sıkılmış kalakaldı. Can havliyle köprünün altına saldırdı : "Zeynel abi, Zeynel abi," diye var gücüyle, ağlayan sesiyle bağırdı, Zeyneli Yemiş İskelesinin orada gördü. Zeynel bir arabayı durdurdu bindi. Dursun Kemal yetişti otomobile, otomobile atladı, "Bozdoğan Kemeri," dedi Zeynel, orada indi, papazın bahçesine çıktı, taşlar, çürümüş ahşap evler küf, lağım koktu. Sarnıca gelince bir güçlü, ışığı gür el feneri ışığının kendine uzandığını gördü, bir kurşun patladı arkasından da, sonra da bir yaylım ateşi. Şehrin ışıkları bu anda söndü, ortalık karanlığa gömüldü, bir süre koskocaman şehir öldü, çıt çıkmadı. Zeynel, ardından da Dursun Kemal ak yokuştan yuvarlanırcasına indiler. Şehrin uğultusu şehir hatları vapurlarından birinin düdüğüyle başladı. Üstlerine farlarını sonuna kadar yakmış otomobiller geldi, ışık içinde kaldılar, otomobiller çarpıştılar. Tır kamyonları yarlardan denize yuvarlandılar. Ölülerin üstüne gazete kağıdı kapattılar, kirli, tek çoraplı bir ayak asfaltın üstüne uzanmış kaldı. Kumkapıda da polis. Onlar da ateş ettiler. Köfte kokusu. Acımdan öldüm, dedi Dursun Kemal. Öl, öl, dedi Zeynel, başımın belası, seni öldürecekler, öldürecekler anan gibi. "Gelme, gelme arkamdan, gelme."

"İşte, işte, işte Hüseyin Huri, öldür onu."

Üç tabanca birden patladı Ahırkapı fenerinin altında, yukarı Topkapı Sarayına doğru kaçtılar, onları kimse kovalamadı.

Yalnız, aşağıdan, denizin kıyısındır. Hüseyin Hurinin sesi geliyordu.

"Gel Zeynel abi, buraya saklanalım."

Ahşap evin kapısından içeriye atıldılar, evden bir köpek delicesine korkmuş, havlayarak kendisini dışarıya attı. Ev bomboştu, bir köşeye sindiler.

"Burası iyi," dedi Zeynel.

Bir süre konuşmadılar. Ev, sırtını Topkapı Sarayının surlarına vermişti. Beş adım önlerinde de Ayasofyanın duvarı uzanıyordu. Ayasofyada şehrin gürültüsü derinden yankılanıyordu. Bir kayalıklı dağa vurmuş gibi.

"Burada bizi bulacaklar, bulacaklar," diye dışarıya fırladı Zeynel, koştu. Sultanahmedin önüne geldi, Dikilitaşın karşısında durdu kaldı, sonra da parka yürüdü. Orada Dikilitaşın parmaklığına oturdu. Dursun Kemal de onun az ilerisine, bahçesinin demir parmaklığına tünedi. Dursun Kemal oturur oturmaz, birden, yayına basılmış gibi Zeynelin yerinden fırladığını Sultanahmedin arkasına geçtiğini gördü.

Bir otomobile bindiler, ağaçlık bir yerde indiler, ardından başka bir otomobile bindiler indiler, tepeye çıktılar, durmadan taksi değiştirdiler, bir kumlukta yürüdüler, bir dağ gibi çöplüğe düştüler. Otomobillerin yüzlerce farı gözlerini kör, korna sesleri kulaklarını sağır etti. Kaynaşan martı yığınınına daldılar. Nerde bir ışık gördülerse oradan kaçtılar.

"Gelme, gelme, öldürürüm seni ardımdan gelme."

"Korkuyorum."

Kereste deposunda üst üste yığılmış kerestelerin üstünde uyudular. Uyandıklarında Zeynelin başı küt diye çatıya vurdu, çatının çinkosu uzun süre öttü. Nerede olduklarını hiç bilmiyordu. Para torbasına Zeynelin eli kenetlenmiş, uyurken bile açılmamıştı. Yanında Dursun Kemali görünce şaşırıldı önce, sonra da :

"Gelme, gelme, git başını kurtar, sarıldık," dedi, başını elleri arasına aldı düşünmeye başladı. "Gelme gelme git, beni öldürecekler, seni de... Kaç kurtul sen..."

Selim balıkçı daha deniz ağarmadan denize açıldı. İncecikten, insanı sevinçten uçuran bir seher yeli esiyordu, yumuşacık. Selim balıkçının içi bu alacakaranlıkta pır pır ediyordu. Gene o eski tanıdığı martılar teknenin ardına takılmışlar, kanatlarını germişler tam teknenin üstünde uçuyorlardı. Deniz usuldan hışırtıya benzer duyulur duyulmaz bir sesle sallanıyordu. Selim balıkçı motorun patpatına alışmış, bu sesi duymuyordu.

Hayırsızın burnuna vardığında gün ağaracaktı. Ağaracak, deniz ışık yağmış gibi sütbeyaz olacaktı. Deniz, tan atmadan önce öyle her gün ağarmazdı. Bugün deniz ağaracaktı, Selim balıkçı bunu deneyleriyle biliyordu, karşı dağlardan, bulutlardan, İstanbulun üstündeki sisten, ışıklardan, denizin alacakaranlıktaki sallanışından, renginden, denize vurmuş, yağmış yıldızlardan, gökyüzünden biliyordu.

İstanbul yakında bütün hayuhuyu ile uyanacaktı. Selim balıkçı dümenin başına oturmuş, yönünü İstanbula dönmüştü. İstanbul kubbeleri, tepeleri, apartmanları, neon ışıkları, kıyılarıyla sallanan, boz bir pusun ardında, alacakaranlığın arkasında bir yitip bir görünüyordu. Minareler bir elini uzatsan tutacakmışsın gibi yaklaşıyor, bir pusun ardında yitiyor, uzaklaşıp gidiyorlardı. İstanbulun ışıkları da bir yanıyor sönyüyor, bir yeniden çakıyor, yeniden sönyüyordu.

Hayırsızın önünde deniz açıldı, ağardı, dümdüz kaldı, sallanmadı, yüzü kırışmadı, uçsuz bucaksız, lekesiz bir kar aklığı sonsuzcana uzadı gitti, ışısız. Selim balıkçı böyle anlarda hiç kıpırdamaz, denizi, karşı dağları, geceyi, gökyüzünü onlara karışarak seyreder dururdu, ta ki günün ilk ışıkları Selimiyenin, Üsküdarın ardından belirinceye, deniz mavileşinceye kadar...

İlk ışıklar önce minarelerin parlak tunç alemlerine gelir, belli be-

lirsiz minarelerin uçları aydınlanırdı. Ondan sonra tanyerleri mor, sonra pembe, sonra da apaydınlık olur, ardından da günün ilk ışıkları birden patlar, kurşun kubbeler, evlerin, apartmanların camları en sert ışıkları yansıtır, İstanbul bir anda yanar, ışığa batardı.

Selim balıkçı dümene yaslanmış, teknesini sallayan denize gözlerini dikmişti. Selim balıkçı tanyerlerinin ışığını, İstanbulun uyanışını, sesi, gürültüsü, aydınlığı, karanlığıyla denizden izlerdi ve İstanbul uzun minareleriyle ağır ağır gerinerek uyanırken o yemlerini, oltalarını hazırlardı, deniz aklıktan morluğa, sonra da ışıklı bir maviye dönüşürken o ilk oltasını denize atar, keskin, eğri, insafsız demire vuracak ilk canlıyı beklerdi.

Bir yel gibi bir mavi pembe ışık denizin yüzünü yaladı geçti. Her günkü gibi İstanbulun üstünde ışıklar patlamadı, bu sefer ışık Boğazdan, Kız Kulesinin oralardan, Moda burnundan, Fenerbahçeden denizin yüzüne bir sıvı gibi yayılarak ağır ağır geldi, bir şimşek gibi Selim balıkçının altından, tekneyi sallarcasına sert vurdu geçti, yayılarak Silivri, Tekirdağ yönüne gitti.

Selim balıkçı, en eski Kafkas diliyle, büyükanasından öğrendiği, anlamının derinliğine hiçbir zaman varamadığı kartallı, kayalı, atlı, ışıklı duasını okudu. Bu duayı her zaman okumaz, bir çok sıkıştığında, bir de bir şeyi çok istediğinde, bir de Halim Bey Veziroğluna giderken okurdu. Bugün de bu duasını en büyük zokasına en güzel, en kokulu yemini takarken uzun uzun okudu.

Deniz çok uzak derinlerden soluklanıyor, ağır ağır sallanıyordu. Rengi de maviden som yeşile doğru usul usul değişiyordu. Som yeşil, ışığın varacağı yere kadar, güneşte, esen yelde dalgalanan yeğın bahar ekininin sırtının parlaklığında balkıyordu. Selim balıkçı bunca yıldır balıkçıyım, diye düşündü, ancak birkaç kere rast geldim böyle bir denize. Yeşil ekin, dalgalanan, yeşil, gün vurmuş bir sırça denizi, kırılan, suyun yansıttığı, balkıyan, kırılan, pul pul sallanan, gökyüzüne yansıyan ipiltiyle kaynaşan... Karşı Hayırsızın kayaları da, kırılan, pul pul yeşil ipiltiye boğulmuştu. Selim balıkçının yüzü, elleri, elindeki yemli zoka, oltanın ipi, İstanbulun minareleri, İstanbul şehri, camileri de, ışıkları da yeşil, kırılan, kırılarak tuz buz olan, kaynaşarak kayan bir pus arkasındaydı, düş gibi.

Selim balıkçı duasını bitirdi, arkasından da oltasını suya saldı, ol-

tanın ipi yeşil denize ellerinden ağır ağır sağıldı. Bu oltaya küçük, orta balık vurmazdı, vursa da yakalanmazdı. Bugün o kendi, en büyük balığını bekliyordu. Bugünkü hava, deniz tam büyük balıkların havası deniziydi. Bugün bereketli, diz boyu kalkmış verimli bir ekin tarlasıydı deniz, esen yelde usulca dalgalanan, dalgasına gün vurmuş, ışıltıya boğulmuş.

Halim Bey Veziroğlu, doymaz oğlu doymaz, gözünü toprak doyursun. Yüzü sarı, gözleri ölgün, ölmüş koyun gözlerinin içi gibi buruşmuş gözlerinin içi, bu gözler insanı iflah etmezler. Böylesi gözler bağışlamaz sayrılığa işaretler.

Oltayı alışkan elleri ağır ağır sallıyorlar. Bugün bir yakalarsa... Geçen sefer zokasının küçüklüğünden, ipinin inceliğinden dolayı iri balık oltayı kapmış bir silkinişte alıp götürmüştü. Bu sefer bu ipi, bu zokayı kapıp götürecektir bir balık yoktu Marmarada. Parası tamam olmuştu, evi yanmışsa da... Belki daha da iyi olmuştu evinin yanması. Halim Bey Veziroğlu bu balıktan da sonra bilmeli ki... Halim Bey Veziroğlu, ölüm vurmuş damgasını onun alınına, oynuyor dünyayla, sarı, uzun, ölmüş elli, pantolonu düşmüş, dudakları mor, tüylü kulakları da morarmış, alnı açık, bir iki tüyü çıplak yere yan yatırmış, elleri tir tir titriyor, uykulu, canından bezmiş, arsa deyince sanki az önceki bu ölmüş adam o değilmişçesine, bu ölü koyun gözleri o gözler değilmişçesine canlanıyor, parlıyor. Belki kendisini de almış bu oyunun içine. Her gelişinde alıyor parayı sayıyor, sayıyor, eviriyor çeviriyor bakıyor paraya, sonra da derinden içini çekip, "vah vah diyor, "vah vah, Selim Bey, arsa fiyatları gene çok arttı, sizinse paranız kafi değil efendim. Çok çok üzgünüm Selim Bey. Yazık, her dirhemi bir altın eden arsamı size nasıl verebilirim bu kadarcık para karşılığında? Hele biraz daha bekleyelim Selim Bey... Anlıyorum sizi, anlıyorum Selim Bey. İsterseniz ağaçlarınızı söküp alabilirsiniz, zahmet etmişsiniz. Ağaçlarınızdan dolayı çok üzgünüm Selim Bey. Ne de güzel büyümüşler, dün gittim de gördüm ağaçları, yeşil, hayat fışkırıyorlar efendim. Ağaç dikmek sevaptır, bilhassa zeytin ağacı dikmek çok makbuldür. Zeytinler uzun ömürlü olurlar ve efendim meyveleri cennet meyvesinden sayılırlar. Ne zahmet, ne kadar zahmet efendim, kim bilir nasıl çalışarak yetiştirdiniz bu ağaçları. Duydum efendim, geçende bir arsa daha aldım efendim, onun içindeki ağaçları da siz dikmişsiniz, sizin ağaçse-

verliğinizi duydum efendim, çok iyidir. Bir ağaç yetiştirmek bir çocuk yetiştirmekle birdir. Hele bekleyelim Selim Bey. Ben size arsayı satmam demiyorum ki, hiç der miyim. Ben arsa satmıyorum arsa alıyorum sadece ya... İstanbulu tüm arsa yapsalar da bana satsalar, ben arsa almayı severim Selim Bey. Şu İstanbulun en iyi arsaları benim. Her birisinin içinde eski, büyük ağaçlar var, siz mi diktiniz Selim Bey? Biliyorum, benim işim en güzel arsaları kapatmak, sizinkisi de arsalara ağaç dikmek Selim Bey, değil mi? Biliyorum, biliyorum, siz balık da yakalıyorsunuz, o da, o da iyi bir zanaat, insanları doyurmak fena mı? Görelim Selim Bey, hele biraz balık daha satın, arsa kaçmıyor ki, hiç meraklanmayın, ben arsalarımı kimseye satmam. Ben satmak için almıyorum ki bu arsaları... Herkesin bir tutkusu, aşıklısı var efendim, benimkisi de arsa... Vah vah efendim vah!"

İnceden bir yel çıktı yeşil suyun yüzünü kırıştırdı. Şimdi suyun yüzü incecikten ipileşiyor. Su, ta dibe kadar, derin, gün vurmuş, dibinden ışıklarla karman çorman olmuş, suyun dibi, bir yanı koyu yeşil, yeşil karanlık, bir yanı ışıklı aydınlık dalgalanıyor. Selim balıkçı dibe kadar uzayıp giden oltanın kalın ak ipini dipteki yarı ışıklı yeşil dalgalara kadar, günün vurduğu dibe kadar izliyor.

Hastanede, tam iri memelerini, çırılçıplak, ince, sarı ayva tüylü, yanan, getirip yüzüne dayıyor. Selim balıkçı her anımsadıkça, o günkü gibi tattan aklını oynatacak gibi oluyor. Hele denizdeyken, hele deniz böyle sütlimanken, hele oltası böyle dipte en iri balığı beklerken dalgalara düşüyor, bir sıcaklığa, cennete dalıp gidiyordu. Yüzlerce, binlerce kere böyle dalıp bir cennetin sıcaklığına, tadına, güzelliğine, sarhoşluğuna kendini kapıp koyvermişti. Bütün yaşamındaki en büyük tat o sarı saçın, sonsuz açılmış mavi gözün, kadın kokusunun dalgasına düşüp kendisinden geçmesiydi. Onu delirten de bu büyüünün bozulmasıydı, bu düşün eskimesi, uzaklaşmasıydı. Tortusu dibe çökmüş şarap gibi, ışık gibi, ışıklı bir pus gibi. Gerçekten uzaklaştıkça düşü güzelleşiyordu. Bazı, belki de bir ay, iki ay, üç ay bile, o sarı lepiska saçın, mavi gözün, başını döndüren kadın kokusunun yüzüne değen meme sıcaklığının dalgasına düşemiyor, işte o zaman çıldırıyordu. Böyle bir dalgaya bir insan bir kere olsun düşmüşse bu insan artık bir ömür boyu mutluların mutlusudur. Işığı görmez, koklar, düşler, tepeden tırnağa esrikleşir, denizi, maviyi, kadını, balığı, balık kokusu-

nu, güneş kokusunu, duymaz, görmez, koklamaz, bütün bedeniyle onlara karışır, güneşten daha çok güneş kokar, bir esrikliğe kaptırır kendisini, bir ömür boyu ayılamaz. Vurgun, çarpılmış, büyülenmiş insandır artık. Selim balıkçı büyülenmiştir. Varır, gerçeğe ulaşır, sonra bir tersyüz eder, düşünce kadar, sığırır...

"Kim istedi senden Selim, Selim, Seliiiiim, kim ev istedi senden, o çınarın altında, o bahçenin içinde? Belki bir gecekonduya, belki bir göz odacığa razıydı."

Selim bütün bunları yıllar yılı düşünmüştür. Selim kendini kandırmış, Cerrahpaşa hastanesinin kapısına gelmiş, beklemiş, ak kepler dışarıya çıkarırken yığın yığın, o alıp yatırmıştır caddeye aşağı telaşlı, kendisini kapacak, bir atılıştaki boynunu koparacak yırtıcı bir hayvandan kaçır gibi, oradan Aksaray alanına gelip en hızlı araca binmiş soluğu Menekşede alıp denize açılmış, kendine neden sonra gelebilmiştir. Ondan sonra da el alemin boş, hayırsız arsalarını ağaçlarla doldurmuştur.

Selim bütün bunları açık seçik düşünmüştür ya, kendini o sonsuz cennet düşünün tadına kaptırmadan da edememiştir. Temiz, sakız gibi sabun kokan bir yataktadır, yanına diri ak memeleriyle çırılçıplak bir kadın oturmuştur, geniş kalçaları taşmıştır yataktan, göbeği Selimin avucundadır, kadının eli Selimin saçlarındadır... Kadın tek mil bedeni, sıcaklığı, tüten kokusuyla üstüne eğilir, sıcaklığı delirterek sarar Selimi, sarar Selimi... Selim bunun için yalnızdır, balıktadır, kimseyle konuşmaz, dalgasının, dalgasının kutsallığının kimsece bozulmasını istemez. Ama Selim gene de bir ev yaptıracak oraya, çınarın altına, Çengelköye, Çengelköy, Veziroğlu olmazsa Zeki Beyden alacaktır arsayı... Evi yaptıracaktır. Hiç olmazsa kadının tüten kokusuyla dolduracaktır evi.

Selim gene dalgaya düşmüştü. Yarı uykuda yarı uyanıktı. Bir ara Zeynel geldi aklına, düşünün içine girdi, ayaklarının ucuna basa basa hastane odasına geldi, kadının kokusuyla kendi arasında durdu. Bütün gazetelerin yazdıkları doğru muydu acaba, Zeynel bankayı soymuş, bu kadar parayı almış, bunca adamı öldürmüş, tüm İstanbulu ayağa kaldırmış, ortalığı böylesine titretmiş miydi? Acaba Zeyneli başka birisiyle karıştırmış olmasınlar, gazetede ki resmin Zeynelle hiçbir ilişkisi yoktu ki... Zeynel hiç fotoğraf çekirmiş miydi acaba? Az sonra

Zeynel hastane odasından ayaklarının ucuna basa basa çıktı gitti. Zeynel gider gitmez de Hayırsızdaki martılar hep bir ağızdan telaşla, çilgincana ötmeye, kayalıkların üstünde birbirlerine karışarak alt alta üst üste uçmaya, dönmeye başladılar. Başını kaldırdı Selim balıkçı, onlara baktı. Martılar gittikçe çoğalarak, bağırmaları artarak Hayırsızın kayalıklarının bu ucunda karman çorman hızla birbirlerinin yöresinde büyük bir yumak gibi dönerek uçuşuyorlardı.

"Bir şey var," diye söylendi Selim balıkçı. "Bir olağanüstülük var. Bir büyük balık sürüsü küçük balık sürülerini kovalıyor demektir bu," demeye kalmadan, denizin yüzünde sıçraşan binlerce ışıltı gördü. Balıklar sıçraşıyorlar, yitip az ilerde gene suyun yüzünde binlerce çakıp sönüyorlar, gene batıyorlar, biraz sonra gene yeşil suyun yüzünde binlerce ışık parçası, ipileşiyorlar, sonra da sönüyorlardı.

"Dur bakalım," dedi Selim balıkçı. "Bir şeyler olacak."

Ve gözlerini suyun yüzünde sıçraşan, kaçan balıklardan uzun bir süre ayırmadı. Tetikteydi. Kovalanan balıklar öyle az buz balık değillerdi. Büyük büyük balıklar belki bir metre sudan dışarı fırlıyor, geriye düşüyorlardı. Martıların kanat kanada dönerek çıkardıkları şamata durmamıştı. Telaşla oldukları yerde daha da bir top olarak dönüyorlar, çığlık çığlığa ötüşüyorlardı.

Martıların seslerinin birden kirp diye kesilmesiyle, kuşların dağlararak oraya buraya, denizin üstüne uçmaları Selimin gözünden kaçmadı. Altındaki büyük, sağır, sallanan denizin rengi yeşilden boza, ondan da maviye dönüşüyordu, denizin dibindeki ışıklar da çekilmiş. Selim elindeki oltayı kendiliğinden alışkanlıkla sallıyor, takılacak büyük balığı bekliyordu. Gün kuşluktu, denizin rengi iyice maviye dönüşmüş, martılar uzaktan, denizin ötelerinden Hayırsızadaya kadar bir sıra olmuşlar, aşağı yukarı aynı aralıklarla çok alçaktan uçuşuyorlardı.

"Bir olağanüstülük var bugün," dedi Selim kendi kendine, martılarla konuşur gibi. "Bir olağanüstülük..."

Gene dalgasına düştü. Balıkçı adam, hele olta balıkçısı adam hiç dalgaya düşmeyecek. Selim bugün inanılmaz bir dalgada, gerilmiş bir yay gibiydi de. Hastanedeki son günlerde nasılsa öyleydi. Yanlarından yönlerinden, ışığın ortasından, denizin çok üstlerinden uçarcana, havada asılmış gibi uzun ak gemiler İstanbula, Çanakkale Boğazına gidiyorlardı. Böylesi havalarda, gün ışığı buğu gibi tüter denizin üstünde,

sallanır, kabarır, işte o zaman vapurlar uzaktan bakınca denizde değil-ler de, denizin çok üstünde, dumanlar içinde uçar gibi olurlar. Belki bu lodos başlayacak demektir. Belki de...

Birden Selim balıkçının kolu, tekne, deniz, hava, martılar, hepsi her yerden sallandılar. Selim az daha denize düşüyordu. Martılar bir anda Hayırsızın burnunda toplanıp üst üste, çığlık atarak dönmeye başladılar. Olta gerildi, tekne yan yattı, Selimin gövdesi iple birlikte denizin üstüne gitti geldi, usta balıkçı birden elindeki ipi balığa vermeye başladı. İpi balığa verir, ip elinden son hızla sağılırken, Selim aklından geçirdi : "Bu bir balık değil, bir alamet..."

İp bitince ne olacaktı, hemen karar vermeliydi, motoru çalıştırıp ağır ağır ardından mı gitmeliydi, yoksa bırakmalı, balık mı çeksin tekneyi? Naylon ip kalındı, değme balık bu ipi kesemez koparamazdı, eğer zokayı tam yutmuşsa istediği kadar bu kocaman tekneyi sürüklesin, bir an gelip yorulacak, suyun yüzüne çıkacaktı. Motoru çalıştırmadı, elindeki ipin ucunu aldı öndeki tunç babaya bağladı. Bağlar bağlamaz da teknenin balığın ardı sıra gittiğini gördü. Hayırsızadadaki martılar delirmişler, ok gibi teknenin üstüne çığlık çığlığa atılmışlar, Selimin tepesinde kanat kanada ötüşerek uçuşuyorlardı.

Tekne bazı hızlanarak, bazı yavaşlayarak balığın arkasından sürükleniyordu. Martılar da balıkla tekne arasında çığlık çığlığa gidip geliyor, gidip geliyorlardı. İpin gevşediğini gördü Selim, gerilmiş ip çözüldü, gevşecik denize yayıldı. Balıkçı ipi tuttu içeriye almaya başladı. Selimin sevinci usul usul sönüyordu, acaba balık ipi kesmiş gitmiş miydi? İp, çektikçe geliyordu. İpi çekti, çektikçe daha geliyordu... Balık ona beklemediği bir anda bir oyun mu etti, şaşırdı balıkçı, hızla elindeki ip gerildi, sağılmaya başladı gene, ön güverteye boylu boyunca gerilip elindeki ipi yitirmiş Selim, daha kendini toparlamadan tekne sarsıldı, burnu suya girdi çıktı, balıkçının üstü, ön güverte su içinde kaldı. Balık durmadan tekneyi var gücüyle dibe çekiyordu. Selim hiçbir şey yapamıyor, durmuş, sersemlemiş olana bitene seyirciymiş gibi bakıp duruyordu. Teknenin burnu inip inip kalkıyordu. Bir süre sonra teknenin sallantısı durdu, Selim gene ipin boşaldığını gördü. İpi aldı, bu sefer temkinli, ağır ağır güverteye toplamaya başladı. Balık gene birden ipi balıkçının elinden silkti aldı, tekneyi orta bir hızda sürüklemeye koyuldu, bu sefer de tekneyi aldı açıktan Hayırsıza

doğru sürükledi, hızlıca. Bu balık Selimin, son kalmış, günlerdir kovaladığı balıktan da iriydi. Selim o balığı kafasına takmış aylardır, belki de yıllardır kovalıyordu ama, hiçbir zaman yakalayacağını aklına getirmedi. İşte şimdi ondan da daha büyük bir balık yakalamıştı. şöyle bir bakarsan bir üç yüz, beş yüz kilodan aşkındı, hem de bu balık bir kılıçbalığıydı. Bundan daha büyük bir balık olamazdı Marmarada, ne orkinos, ne de köpekbalıkları... Zaten Marmarada köpekbalıkları pek öyle bulunmazdı. Yaşasın kılıç, diye içinden geçiriyordu. Ve balık boyuna Hayırsıza doğru tekneyi sürüklüyordu. Vay namussuz, diye düşündü Selim, tekneyi doğru kayalıklara götürüyor, motoru çalıştırsam mı? Ya balık kayalıklara çekerse tekneyi, vay kurnaz vay... Ulan elimden kurtulmak yok be, nereye çekersen çek, al götür kayalıklara tekneyi... Vay kurnaz vay!

Ya çarparsa tekneyi kayalıklara, diye düşündü Selim balıkçı. Arından da, çarparsa ne olur, diye söylendi. Varsın çarpsın, çarparsa da kurtulabilir mi ki elimden? Gene de motoru boşa alıp çalıştırmalı, tettekte durmalı, ne olur ne olmaz, bu balık sandığımızdan da büyük bir balık, belki tam kayalıklara, kayalıkların gözüne varır, bindirir... Vay kurnaz vay!

Balık adaya yaklaşınca yolunu değiştirip kayalıklara gitmedi. Bir yarım halka çizdi adanın güneyinde. Sonra da adayı baştan sona fırdöndü gittikçe hızlanarak. Selim balıkçı yüreği çarparak, "koparamadı, koparamadı ipi, kesemeyecek, yakında yorulacak," diye var gücüyle bağırdı içinden, "koparamayacak!"

İçindeki korku da var gücüyle bağırıyor. Balık naylon ipi öylesine gerdi, gerdi ki, ip neredeyse kopacak, kopacak... İp gerilmiş, titriyor, ötüyor, kopacak!

Verecek ip kalmadı, gerilmiş koptu kopacak... İçi çığlık çığlığa balıkçının...

Kafasındaki düşünce telaşsız, son hızda uğunuyor. İpi çeksem, diyor... İp daha fazla dayanamaz. İpi bir karış olsun içeriye çekmeye uğraşıyor, elleri kesiliyor, gerilmiş, öten ip bir santim gelmiyor.

Motoru çalıştırmalı, diyor Selim, başka çare yok. Ya boş kalıp da tekneyi olduğu gibi dibe çekerse, diyor ürküntüyle... Ürküntü tekmil bedenini sarıyor, elleri titriyor, gerilmiş ipin titreşimine karışarak... Tekne çok büyük, diye içinden geçiriyor sonra da, balık ne kadar bü-

yük olsa da denizin dibine çekemez ki... Azıcık rahatlıyor. Rahatlıyor ya, gene de kötü şeyler düşünmekten kendini alamıyor, bu balıkların gücü hiç belli olmaz, diyor. Bir bakmışsın küçücük bir balık oltanın ucunda çırpınırken kolunu koparacakmış gibi ipi koparmış uçmuş denize... Bir bakmışsın küçücük bir balık koskocaman tekneyi sallamış, denizi allak bullak etmiş... Bir balık ne kadar güçlüdür bunu 'kimse bilemez... Böyle düşünürken, içi alıp alıp verirken, Selim balıkçı birden motoru çalıştırdı, balığın gittiği yöne tekneyi ağır ağır sürmeye başladı. Balık ipi boşaltmadan, gittikçe de hızlanarak, teknenin önünde, yönünü değiştirmeden, aynı suda, ne dibe inerek, ne de yüze çıkarak biteviye gidiyordu. Deniz düz, mavi, kırıksız, güneşle dopdolu, yüzü kıvılcımlanarak uzanmış dipten, çok uzaktan, ağır ağır sallanarak uğulduyordu. Şu yukarda, tekneyle balığın arasında alçaktan telaş telaşa çığlıklarla uçan birbirlerine girmiş martılar da olmasa, ortada hiçbir olağanüstülük yok denecekti. Balık son hızla ilerliyor, yavaşta olan, balığın ardınca sürüklenen tekneyi de ipi germiş sürüklüyordu. Selim dalmış, gözleri gerilmiş ipte, düşe benzer, uykuya benzer bulanık bir düşüncedeydi. Balık da gittikçe hızını artırıyor, arkasından yavaşta gelen tekneye bağlı oltanın ipini geriyordu.

Kim bilir ne kadar büyük bir balık bu, diye düşündü Selim balıkçı. Koca bir tekne ardından yavaşta gidiyor, o daha germiş ipi koşturuyor. Bu belki balık değil, Marmarada bu büyüklükte balık olmaz. Ya nedir öyleyse, balık değil de şu koskocaman tekneyi alıp götüren? Orkinos mu, yaşı bellisiz, kılıç mı, başka bir balık mı, her neyse yiğit, görkemli bir şey olacak. Oltanın ipi gerildikçe geriliyordu. Selim motora biraz daha gaz verdi, tekne hızlandıkça, balık da hızlanıyor, ip boşalıyor, bu sefer de balık sağa sola yalpalıyordu.

Az ilerde deniz morarıyordu ardında apak dönen bir akıntı, biraz sonra balık morluğu geçti, akıntıya vurdu kendini, doğuya döndü, hızını biraz daha artırarak Büyükadanın ardına doğru sürdü. Selimin içinde epeydir kıpırdanan sevinç birden patladı, balıkçı sevincinden ne yapacağını bilemiyordu. Önünde denizi yararak bir tansık, büyüü bir yaratık gidiyordu. Ve yorulmuyordu, böyle böyle geceyi bulacaklar, sonra da... Üç gün üç gece böyle... Gitseler de suyun altındaki bu heyula sonunda yorulmayacak mı, yorulup boylu boyunca şu çelik kıvılcımlı suyun yüzüne serilmeyecek mi?

Birden balık durdu, gerilmiş ip suyun içine sağıldı, akıntı tekneyi kuzeye çevirdi, aldı. Selim dümene yapıştı. Balık sağa vurdu ipi gene gerdi, sonra da hemen boşaltdı. İp bir süre öyle boşalmış kaldı, Selim gazı kesti, nerdeyse tekne balığın üstüne gelecekti, balık gene doldurdu ipi, teknenin burnu suya doğru indi geri çıktı, ip gene gerildi, sarıldı. Balık akıntıdan çıkarak, gene düz yolunu sürdürdü. Selimin içindeki sevinç gene geldi yüreğine oturdu. İpe yapıştı, çekti çekti, balık dayanıyordu. Sonra balık başını birden sallamış olacak, Selim balıkçıyı aşağı, denize çekti, güçlü Selim az daha kendisini toparlamasa boylu boyunca güverteye serilecekti. İp ellerini yakarak avuçlarından kaydı gitti, tunç babayı yerinden koparıncasına sarstı, Selim motora koştı, çalıştırdı, yavaşta, balığın ardınca yol verdi. İp gene gergindi ya, baba çatırdamıyordu. Selimin sevincine diyecek yoktu. İçinden delicesine, dayan, dayan, dayan aslanım, sözleri geçiyor, bu dayan aslanımın da anlamına bir türlü varamıyordu. Tekne Sedefadasını döndü, bir şehir hatları gemisinin önünden geçti. Ak bulutlar kuzeyden kopmuş yükselerek, hızla buraya, denizin üstüne geliyorlardı, kabarak, ışıklararak...

Gene balık yönünü Hayırsızadanın kayalıklarına döndürdü. Martılar çığlık çığlığa, gittikçe çoğalarak, balıkla tekne arasında telaşla, korkuyla uçarak gidip gelmeye, dönmeye başladılar. Balık gitti gitti, ta Hayırsızın burnuna varınca yüz geri etti, Selim de onun yönüne göre dümeni kırdı.

Şimdi artık Yalovaya doğru yol almış gidiyorlardı. İlerde, denizde aydınlık, bir ışık kuyusu gibi bir yer vardı. Güneş oradan bütün denize, fışkırır gibi yansıyor, gözleri yakarak. Selim balıkçının içi kuş gibiydi. Şimdi deniz bir iyice güneş kokuyordu. Elleri biraz acıyordu ya, bütün bedeni dipdiriydi. Halim Bey Veziroğlu, öldürür diye korkarsa, bu adamlar canlarını çok severler, belki para almadan da verirdi arsayı... Bu sefer onu korkutmalı. Korkutmak için de onu öldüreceğine yürekten inanmak gerek. İnanmazsan inandıramazsın. Gene ip boşaldı, balık dibe inmeye mi başladı, ip indi indi teknenin altına, gerildi, balık tekneyi sarstı ya, o kadar değil, demek ki yorulmuş. Selimin içine geldi bir acı oturdu, gözleri yaşardı. Belki az sonra balık yorulacak yorulacak, suyun yüzüne çıkıp ak karnı havada, kar gibi, serilecekti. Selim merak etmiyor değildi bu koskocaman balığı ya da yaratığı.

Gene balık silkindi, öne atıldı, ipten büyük bir kısmı önde, sudan dışarı çıktı gerildi. Şimdi balık ipi andan ana boşaltıp geriyor, ip her gerildikçe sular fışkırıyordu yöreye. Ak bir suyu geçtiler, gene bir yeşille karışmış pembe morunu geçtiler, açık maviye vurdular. İlerde deniz köpürüyordu oraya vardılar, köpüklerde balık tekneyi gene salladı, dibe daldı çıktı, yavaşladı hızlandı. Selim de balığın devinimine kaptırmış kendisini, seviniyor üzülüyor, üzülüyor seviniyordu. Selim kendini anlayamıyordu, balık yoruldukça üzülüyor, hızlandıkça seviyordu.

Balık gene hızlandı, delicesine koşuyor, Selim gazı verdikçe o da teknenin önünde ipi germiş boşaltmadan gidiyordu. Selim hiç böyle bir balık tutmamış, görmemişti. Böyle dört beş, dahası da yedi saat bir balığın ardından gitmiş yorup yakalamıştı ama, böylesi değil. Böyle bir tekneyi ceviz kabuğu gibi alıp götüreni ne yakalamış, ne de görmüştü. Ya balık böyle üç gün üç gece Marmarayı dolaştırırsa, ya gazı biterse, gazı biter de balık bir asılıp ipi kesip giderse... Ya bir yakalarsa... Ya yakalarsa balığı? Bunu düşündükçe titriyor, eli ayağı birbirine karışıyor, içine bir sevinçle karışık bir acı çöküyordu.

Martılar gökte delirmeye, daha hızlı, daha iç içe, balığın gittiği yerden tekneye, tekneden balığa gidip gelmeye başladılar. Çılgınlıkları da büyüdü, bir korku oldu, uluma gibi bir şey... Gidip gelmeleri, kaynaşmaları, kanat kanada birbirinin yörelerinde karman çorman, deli bir fırtınaya gittikçe tutularak dönmeleri azgınlaşıyordu. Martılar azdıkça balık hızlanıyordu. Denizin üstünden de ak bulutların gölgeleri geçiyor, sular andan ana değişiyordu.

Selim sulara, karşıdaki sis içindeki İstanbula, önünde denizin dibindeki balığa, Veziroğluna, diktiği ağaçlara, ulu Kafkasa, Cerrahpaşa hastanesindeki sarı saça, memelerin kokusuna, minarelere daldırıp gitmişti. Belki teknenin önünde yürüyen şu balığı da unutmuştu. Balık başını almış gidiyor, yavaştaki Selim balıkçı da usta, alışkan ellerle balığın gidişine göre dümeni yönetiyordu.

Balığın gene Hayırsızada önüne geldiğini, adayı bir iki kere firdolayı döndüğünü, bir keresinde ipi kıracakmış gibi tunç babayı çatırdattığını, nerdeyse kopardı koparacak, sevinçle düşünden uyandığını gördü Selim, kendine geldi. ■

"Bir balık ne kadar güçlü olursa olsun bu bir parmak kalınlığın-

daki naylon ipi koparamaz, o kocaman zokayı ağzından çıkaramaz, kesemez, kıramaz," dedi kendi kendine umutsuzlukla. "Yazık kıramıyor, kesemiyor, koparamıyor, ne yazık!"

Balık şimdi artık yavaşladıkça yavaşlıyordu. Selim balıkçı umutsuzcana artık balığın boşalttığı ipi güverteye topluyordu. Artık balık kendisini bir iyice bırakmıştı. Balıkçı ipi topladıkça, bir ağıt gibi : "Gel, gel, gel," diyordu. "Gel, gel, gel yavrum, gel derya kuzusu, bu kadar kocamanlığına, belki de küçücük bir balıksın, bu kadar görkemine bakarsan çabuk teslim oluyorsun, çabuk, gel..."

Daha gel sözü ağzından çıkmadan balık gene bir silkindi, güverte tahtalarının üstündeki ip bir anda denizi buldu, gerildi, suları sıçrattı, gene adayı dönmeye başladılar. Balık birazcık açılıyor, sonra da bir şeylerden korkmuş olacak ki, gerisin geri ada yakınlarına dönüyordu.

Tekne bir sağa, bir sola, bir ileri, bir geri, arkaya öne sallanıyor, yanı yöresi ak köpükler içinde kalıyor, dört bir yanı köpürüyor, Selim balıkçı balığı göremiyordu.

Martıların deniz köpürdükçe gidip gelmeleri, çığlıkları, üst üste kaynaşmaları hızlanıyor, bir deli fırtınada dönen savrulan kuşların baş döndürücü devinimleri sürüp gidiyor, çoğalıyordu. Martılardaki bu değişme denizdeki bir değişmeyle birlikte oluyordu.

Martıların baş döndürücü gidip gelmeleri, kulakları sağır eden çığlıkları, bir fırtınaya, savrulmaya, sonsuz bir çırpınışa dönüşürken tekne birden hızlandı, ip gerildi, kopacakmış gibi titredi, suları sıçrattı, sonra da arkasından koskocaman bir balık suyun yüzüne atladı, gerildi, bir yay gibi oldu, sırtı güneşte som mavi ışıladı, denize dönerken menevişledi battı. Selim büyüledi kaldı, gözlerinin önündeki kayan, yaldırdayan balkıma daha bitmemişken balık suyun yüzünde bir daha balkıdı, dünyayı, denizi, suları, tekneyi, Selimi som maviye boğdu, yaylandı suya gömüldü. Üçüncüsünde suların üstündeki koskocaman menevişlenen mavi yay yeniden balkıdığına Selim artık hazırды, elindeki keskin balıkçı bıçağını ipe doğru savurmasıyla balığın sulara gömülmesi bir oldu. Gömüldüğü yerde sular köpürdü, Selim gözleri köpüklerde bir süre öyle kaldı. Giden balığın arkasından, elleri yanlarına düşmüş bakakaldı.

Neden sonradır ki balıkçı uzun sürmüş, masmavi, som mavi, bir çelik morunda menevişleyen düşünceden uyandı, kendine geldi, uzak-

taki güneşle dolmuş deniz bambaşka bir ışıkla parladı, balıkçının yüreği, içi pır pır, pır pır apaydınlık, gittikçe gürleşen bir sevinçle doldu.

Dümeni İstanbula kıran Selim sonra da rahat, yorgun, dinlenmiş, içi kuş gibi yeynemiş oraya, güverteye çökuverdi.

Tekne ağır ağır Menekşeye doğru yol alıyor, Selim balıkçı ömründe hiç tatmadığı bir iç rahatlığıyla düşünüyordu :

"Koca balık ağzındaki zokayı atamazsa, zokayı iyice yutmuşsa, zoka onu öldürür mü ki?"

İçi biraz daha rahatlayarak :

"Öldürmez," dedi kendi kendine.

Sevinçten pır pır ederek yüreği :

"Balığın içindeki zokanın üstünü bir madde sarar, zoka orada, battığı yerde kalır. Büyük balıklara zoka bir şey yapamaz," dedi. "İpe gelince, balık ipi ne yapıp eder de birkaç gün içinde keser..."

Eski balıkçılar bunu da deneyleriyle bilirdi.

Azapkapı Camisinin karşısında, sebze halinin önünden başlayıp Halicin ortasına kadar arka arkaya, borda bordaya yanaştırılmış eski, karanlık, katran kokulu Laz takalarının buğulu kokusu, ağırlığı, bitkinliği içinde birbirlerine sokulmuş uyumuşlardı, şafakla birlikte vapur düdükleleriyle uyandılar. Bu eski takalarda insanlar oturuyorlardı, bekarlar, gurbetçiler, işsizler. Birbirlerine, özellikle kadınlara sonsuz saygılı. Kıyıdaکی esrarkeşler, sigara kaçakçıları, hırsızlar, yankesiciler buraya giremiyorlardı. Haliç ne kadar kirliyse bu takalara sığınmışlar o kadar aydınlıktı.

Karanlıkta düştüler buraya, bu boş, eski, katran kokan geminin başaltında birbirlerine sokulup taş gibi uyudular, yorgunluktan bitiktiler. Haliç çamur, büyük bir lağım, çöplük, köpek, kedi, at, iri fareler, martı leşleriyle ağır, çalkanmayı, akmayı, dalgalanmayı unutmuş, neon, otomobil, puslu donuk güneş ışıklarıyla, üstünde odun parçaları, kabuklarla, süprüntülerle, sebze halinden dökülmüş yüzlerce kilo sebzeyle, domatesle, patlıcanla, portakal, pırasa, karpuz kavunla kımıldısız, yıllardır hiç durmadan akıtılan fabrika artıklarıyla, yanmış acı, kokan yağlarla kaymak bağlamış, dünyada hiçbir kokuya benzemeyen ağır, öğürtücü, delirtici bir kokuyla, gene dünyada hiçbir bataklığa benzemeyen bir bataklıkta. Yorgun, pis, korkunç Haliç İstanbulla birlikte uyanıyordu. Galata, Unkapanı köprülerinde üst üste, birbirlerine girmiş, saatlerce tıkanacak, bir daha açılmayacak, kenetlenecek olan otomobilleriyle, yanmış benzin kokusuyla, insanı deli eden otomobilleriyle ağır aksak uyanıyordu. Belli belirsiz, zorla soluk alınan bir sis arkasında, içinde. Motorlu, kürekli küçük kayıklar bu çamur suyu umutsuzca yarararak kıyıdan kıyıya gidiyorlardı. Çatanalar uzun, boyalı direklerini kırıp köprülerin altından geçiyorlardı. Kasımpaşa tersanesinde gemiler kaburga kaburgaya yanaşmışlar, onlar da ta Halicin or-

tasına kadar gelmişlerdi. Bir demir pası dünyasıydı Halicin burası. Sularını demir pası kızartıyor, çamurluyordu. Bu tepelerce yığılmış pasın, pas olmuş suyun üstünde gözleri kör eden, kaynak makinelerinden durmadan fışkıran mavi ışıklar ustura, keskin, bir uçtan bir uca çakıp sönerek, şehri, ışıkları, vapurları, gürültüleri, yağmurları biçiyorlardı. Bütün bu yörelerin martıları Azapkapı Camisinin, yandaki yöndeki evlerin, apartmanların kiremitlerinin üstüne apak sıvanmışlar, kıpırtısız, orada atmakta olan tan ışıklarının içinde uyukuyorlardı. Az sonra, Balıkpazarı iskelesine ilk giren tekneyle birlikte çığlık çığlığa uyanacaklar, kanat kanada Halicin, caminin, balıkçı teknelerinin üstünde uçuşacaklar, balıkçıların denize döktükleri balıkların ardınca şimşek gibi denize ineceklerdi.

Çukurlarla, lağımlarla, çamurlarla, çürümüş meyve, atılmış çöplerle, naylonlarla, ayakkabı parçaları, leş kalıntılarıyla, sokaklarla, kanlı kemiklerle, vıcık vıcık ağılı havasıyla öldürücü, İstanbul Halicin üstüne uyanıyordu. Yakında Halicin üstündeki reklamların ışıkları da sönecek, Haliç ağır sisi, ağır, öğürtücü kokusu, fabrika dumanları, yanmış yağları, arada ışıldayan kaynak makinelerinin gün ışığına karışıp giden ışığıyla kendi içine kapanacaktı. Karaköyde şehir hatları vapurları bacalarından duman kusacak, ortalık, denizin üstü ağır dumanlarla örtülecekti.

Zeynelle Dursun Kemal kaskatı uyanmışlar, anlamadan, ne olduğunu bilemeden birbirlerinin yüzlerine bakıyorlardı. Olup bitenler de kafalarında karmakarıştı, acıkmışlar, birbirlerine tutunmuşlar, ağır katran kokularının içinde, Haliç bataklığında...

Ve birbirlerinin gözünü oyuyordu İstanbul, öldürüyor, banka soyuyor, koşuyor, tıkanıyor, yağmur yağıyor, korkunç bir pas, lağım, çöp yığını üstünde, açgözlü martılar gibi çığlık çığlığa çöplere saldırarak kuduran, İstanbula saldıran açgözlü, umutsuz bir kalabalık. Bir yanda Haliç, lağım, yarı çıplak serseriler, kestaneci, işportacılar, yarı serseriler, küçük kaçakçılar, cinayetler, ırza geçmeler, lüks otomobiller, lüks mağazalar, kendilerini insanlıktan çıkarmış boyalı, süslü kadınlar, küf kokan, aydınlık, üç milyon liralık lüks arabalar, altmış bin lira aylığına oturulan daireler, yedi milyona satılan katlar, çiçekleri ta Japonyadan getirilmiş bahçeler, usta bahçıvanlar Japonyada kurs görmüş, villalar, lüks yatlar, kumarhaneler, sigara, viski, elektronik maki-

ne kaçakçıları, su gibi kan akıtan para harcayan, açlar, açlıktan kendi canlarına kıyanlar, üç yüz bin orospu, aç, homoseksüel, rüşvet almadan kimseye bir adım attırmayan polis, köşe başlarını, randevuevlerini tutmuş, haraç alan, bir cinayet şebekesi gibi adam öldüren, katili bırakıp ölüyü suçlu yapan, gözü dönmüş, önüne geleni, kaçakçıyı, öldüreni değil, öldürüleni copluyan, kurşunlayan polis, hepsi birbirlerine girmiş, mücevherler, kürkler, açlıklar, kirler, lağımlar karmakarış, gece kulüpleri, pazarlıklar, insan eti ticareti... Çürümüş, Haliç ta Bizans-tan beri insanı, açlığı, leşleri, fabrikaları, yağları, çıplağıyla çürümüş, Beyoğlu, Galata tüccarları, Galata Kulesi, insan alım satımı, çil çil Osmanlı altınları, çürümüş, her zaman, yıkılıp bitinceye, tükeninceye kadar bir ortaçağ şehri, Beyoğlunda kumarhaneler, kumarhanelerde öldürülen, soyulanlar, çürüyenler... Çamur içindekiler, akın akın açlıktan gelenler, Zeytinburnunda, avuç içi kadar suntalardan, tenekelerden, ambalaj sandıklarından yapılan evler, Gültepede, Fikirtepede, biraz ışık, bir çeşmeden akan birazcık su, Kuştepe, İstanbulu çevirmiş bütün tepeler, delik deşik evler, ırza geçmeler, birbirlerini öldürmeler, kan, kıskançlık, çürümüş, görkemli minarelerinde, kubbelerinde, çürük apartmanlarında, yüz­süz, iğrenç, ölçüsüz, karmakarış, evlerinde, ne güzel, ne iyiyse, insanca ne kalmışsa eskiden yıkılan, üç beş ağacı da kesilen, çürüyen, yok olan, bir çürümenin, leşleşmenin kokusu. Ağır kokular içinde ölen, yıkılan, hızla çürüyen bir eski şehir İstanbul... Yüreğine binlerce kurdun girdiği, kıvıl kıvıl, milyonlarca kurt, suyu, toprağı, insanı çürüyen bir şehir, taşları, demiri çürüyen, bir çöplük yığını, binlerce solucanın kıvılaştığı, salgınlardan, hastalıklardan, vebalardan gitmeye hazırlanmış, kokuşmuş, parçalanıp bin parçaya ayrılmış, kokmuş, yalancı, kötü, adamlığını yitirmiş, kıvıl kıvıl eden bir çöplükte...

Zeynel kalktı, uzun uzun gerindi, torbalarını eline aldı, Dursun Kemale bakmadan bir atlayışta güverteye çıktı, yanaşmış öteki teknenin güvertesine atladı, atladığı teknede bir kadın, bir tenekede tahta parçaları yakıyordu, odun kokusunu içine çekti, halin önünden geçti, Yeni Camiye geldi, merdivenleri çıktı, caminin aptes musluklarından birisini açtı, gür bir su döküldü, torbalarını hemén oraya taşın üstüne koydu, ellerini, yüzünü, saçlarını bir iyice yıkadı, ayağına kalktı gene gerindi, sular yeni giyitini ıslattı, sağına dönünce Dursun Kemali gördü,

onunla gene konuşmuyordu. Dursun Kemal de bol su akan musluğa eğildi, o da tıpkı Zeynel gibi ellerini yüzünü, saçlarını yıkadı, o da doğrulunca sular giyitlerini ıslattı.

Satıcılar, soluk, uzamış yüzlü, giyitleri bedenlerinden kaçacaklar-mış gibi bol giyitli, lastik ayakkabılı, topukları uzun, pençeleri kalın apartman ayakkabılı, uzun, saçları omuzlarına dökülen, blucin pantolonları içinde kışlarını tıpkı Amerikan zencileri gibi döndürerek yürüyen delikanlılar, yarı köylü, yarı şehirli kılıklı, kaba köylü bıyıklı adamlar, fistanlı kadınlar, fistanlarının altına renk renk pantolon giymiş kızlar, çocuklar yavaş yavaş Eminönü alanını, Yeni Caminin arkasını, Mısır Çarşısıyla Yeni Caminin arasındaki caddeyi, İş Bankasının önünü, Mahmutpaşaya çıkan caddeyi dolduruyorlardı.

Gezginci, bisiklet tekerleri üstüne oturtulmuş arabalarda tüterek giden, giderken de yöreye yanmış yağ kokusu fışkırtan, kokusuyla insanları acıktıran köfteciler, camekanlarda böreklerini satan kirli önlüklü börekçiler, tahta yayıklarda çalkalayarak, bağırarak ayranlarını satanlar, lahmacuncular, yerlerini daha şimdiden almışlardı.

Ucuz ayakkabı, pantolon, naylon kap, tabak, maşrapa, bidon, alüminyum kap kakak, cam işleri, sürahiler, gömlekler, eski ceketler, süpürgeler, atletler, donlar, kazaklar, yapma çiçek satıcıları, kafeslerde horozlar, tavuklar, sepetlerde yumurtalar, kavun karpuz arabaları, kamyonetlerde limon portakal, maydanozlar, domatesler, kırmızı-turplar, kilimler, halılar, kuzular koyunlar, akla ne gelirse dökülmüş-tü yerlere, arabalara, tezgahlara, kamyonetlere... Ortalık dolup taşı-yordu.

Kuşluğa doğru kalabalık caminin önündeki deniz geçesindeki alanı, arkasındaki Mısır Çarşısı yönündeki caddeyi kapattı. Tezgahlar, arabalar, kamyonetler bin bir ayak kalabalığının arasında kaldı. Satıcılar arabaların, kamyonetlerin, tezgahların, cami merdivenlerinin üstüne çıkmışlar ellerinde birer mikrofon, boğazlarını yırtarak mallarını satıyorlardı. Bağırıcılar daha çok kadınlar ve çocuklardı. Bir çocuk, ince boyunlu, gözleri dışarı fırlamış, geniş bir tezgahın ortasına çıkmış, dokuzla on yaş arası, boynunun damarları şişerek hiç durmadan, ne dediği anlaşılmadan konuşuyor, babası da hepsi yeşil yün, orlon, naylon kazaklar satıyordu. Sarı saçlı bir kadın merdivenlerde kalçasını kıvırarak, bir açık hava gazinosundaymış gibi, türkü söylüyormuşçasına ko-

caman memelerini sallayarak yeni çıkmış bir çorabın reklamını yapıyor, kalın sağ bacağına, eteklerini ta yukarılara kadar açarak külotlu çorapları giyip giyip çıkarıyordu. Blucinli, kirli uzun saçlı, hepsinin de ayakkabıları, pantolonlarının paçaları çamur içinde delikanlılar da onun yöresini sıkı sıkıya, üst üste sarmışlar seyreyliyorlardı. Hepsinin de uzamış yüzleri sapsarıydı.

Bir yaşlı adam merdivenlerin en üst basamağında elindeki bir fişenin içindeki ne olduğu anlaşılmayan, kırmızı kağıtlara sarılmış bir şeyleri satar gibi yapıyor, hiç durmadan bir uçtan bir uca gidip geleerek, "gel, gel, gel arkadaş, gel," diyerek söyleniyordu. Alnı boncuk boncuk terlemişti.

Bu insanların hepsinin de giyitleri dökülüyordu. Bedenleri çarpuk çarpuk, yüzleri uzamış soluk, gözleri doymamış hırslı, öfkeli, ölgün, bitkin, saçları kirli, elleri ölüydü. Yozlaşmış, bambaşka bir insan türü, kir, çamur içinde, birbirlerinin ayaklarına basarak, birbirlerine çarparak, diş gıcırdatarak, söverek, kıvıl kıvıl, üst üste alanı doldurmuşlar, gidip geliyor, bağılıyor, çağırıyor pazarlık ediyorlardı. Yozlaşmış bir insan yığını buradan denize kadar çalkanıyordu ve denizin yüzünü boydan boya bir çöp yığını doldurmuş, kayıklar, şehir hatları vapurları bu çöp yığınına yara yara gidiyorlardı Marmaraya, Boğaziçi-ne...

Yılcılar, gözbağcılar, kılıç yutucular, yalın kusanlar da yüksekçe bir yerden hünerlerini icra ediyorlardı. Tam Mısır Çarşısı duvarının dibince de niyetçiler dizilmişlerdi, güvercinler, tavşanlar, bir tane de Hindistan kargası kafeslerinden çıkıp önde sıralanmış niyet kağıtlarını gagalarına, dişlerine alıp önlerine hemen uzanan bir ele koyuyorlardı. El de kağıdı açıp niyetini okuyor, güler yüzle oradan uzaklaşıyordu.

Zeynel şimdi kalabalığın ortasındaydı, Dursun Kemal de arkasında... Kendilerini kalabalığa kaptırmışlar, kalabalıkla birlikte, kalabalık nereye giderse gidip geliyorlardı. Kalabalık kendisini bir İş Bankası önüne, bir Mahmutpaşaya, oradan Mısır Çarşısının manavlarına, oradan da Galata köprüsüne vuruyor, az sonra da Yemiş İskelesini buluyordu. Zeynelle Dursun Kemal, her zaman da kalabalığın tam ortasında oluyorlardı. Yörelerindeki kalabalık azıcık çekilip seyrelecek olsa onlar hemen en koyu kalabalığın ortasına, gözüne kendilerini atıyor-

lardı. Yörelereindeki kalabalık azıcık seyrelecek olsa kendilerini çırılçıplak, güvensiz, kimsiz kimsesiz, terk edilmiş buluyorlar, çılgına dönüyor, telaştan, korkudan ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kalabalığın, bu hayuhuyu içinde, nasılsa akıl ederek, bir börekçiden aldıkları kocaman birer parçayı ısırarak, açgözlü, büyük lokmalarla yiyorlar, yanlarından geçen bir arabadaki soğuk meyve sularından durmadan içiyorlardı.

Orada, gündoğuda Ayasofyanın üstünde bir kartal dönüyordu. Kanatlarını geniş geniş açmış bulutlu gökte bir buluta girip bir çıkarak uçuyor, Boğaz Köprüsünün üstüne akıyor, Boğaz Köprüsünden de bir anda Kız Kulesini, Fenerbahçeyi, Ahırkapı fenerini buluyor, oradan da gene gelip Ayasofya minarelerinin arasında göğsünü kuzeyden esen yele vermiş süzülüyordu, kırmızı kanatları ışığa batıp çıkarak. Martılar, Haliçte, Balıkpazarında yük boşaltan balıkçı gemilerinin üstünde, gemilerden denize durmadan balık dökülüyordu, bir hortumda döner gibi dönüyorlardı. Küçükçekmece pazarı da burası gibi pazar kurulduğunda böyle bin bir ayakta. Kartalci niyetçi bir kapı kadar geniş, uzun tahta tezgahını gene yere yatırmış, yarıklara kırmızı, yeşil, sarı, mor, mavi katlanmış niyet kağıtlarını sokmuştu. Koca kartal dinç, kanatlarını gövdesine iyice yapıştırmış, bakır rengi tüylerinde menevişler, ipilteler, geniş adımlarla niyet kağıtlarına basarak, sert, kıvrık bıçak gibi sivri pençeleriyle, gözlerinde sarı altın halkalar, kıvrık gagasıyla başı yukarıda gidip geliyordu. Arada da durup yöresine yırtıcı gözleriyle, bağışlamaz, ustura gibi bakıyordu.

Niyetçi bağıyor, kartal üstüne, kartalın soyu soppu, büyü, geleceği bildiği üstüne, efsanelerini, hikayelerini bir hoş, büyüleyici bir sesle, kendinden geçmiş, bir esrikliğin seline kapılmış, elleri ayakları, burnu ağzı, saçları, gözleri, kaşı kirpiği, burnu kulağı, bütün gövdesiyle anlatıyordu.

"Bu kartal," diyordu, "bu kartal Anka kuşunun bin yılda bir yumurtladığı, hem de Kafdağında yumurtladığı yumurtadan çıkan bir yavrudur. Yıllardan bu yana binlerce, milyonlarca insanın niyetini çekmiş, hiçbirisinde yanılmamış, herkesin geleceğini olduğu gibi gözlerinin önüne sermiştir. Haydiii niyet çekiliyor, geç kalan geceye kalır!"

Niyetçinin küçücük boyu konuştuğunda heybetleniyor, çarpık ba-

cakları düzeliyor, küçük, kıllı yüzü, çekik, üç köşe gözleri, çıkık, üstünde derin bir yara izi olan elmacikkemikleri, fırlak yanakları güzelleşiyordu. Niyetçinin boynu da kısacıktı, başı iki omuzları arasında yitip gidiyordu.

Kartal kuyruk olmuş yaşlı, genç erkeklere, kadınlara kızlara, çocuklara durmadan korkunç kıvrık gagasını uzatıp yarıklardaki kağıtları çekiyordu, güçlü boynunu uzatarak, sarı, ak, mor halkalı gözlerini keskin, arada bir kalabalığın üstüne dikerek, gittikçe de hızlanarak, tahtanın üstünde çok eski zamanlardan kalma bir kartal oyunu oynar gibi o köşeden bu köşeye, arada bir de geniş kanatlarını açıp gererek, gidip geliyordu. Gün kavuşuncaya, kartal yorulup kanatları düşüp tahtanın üstünde sürükleninceye, bazı bazı da tökezleyip niyet kağıtlarının üstüne çökünceye, çöküp kalkamayınca kadar bu oyun sürüp gidecekti.

Niyet çektiren kalabalık da kıvançlı, mutlu, çektirdikleri niyet kağıdını dönüp dönüp okuyarak evlerinin yolunu tutuyorlar, içlerinde sevinç, geleceklerine güven, yeni bir dünyaya, ışığa kavuşmanın rahatlığı, yataklarına giriyor, kartala minnet duyarak tatlı düşlerinin, bir gecelik için de olsa cennetine giriyorlardı. Ve kartal niyetlerini okumuştur, gelecekleri iyi olacak, yaşlılıkları kıvanç, mutluluk, güzellik, onur içinde geçecekti.

Gün kavuşup da pazaryerinden el ayak çekilince çekik gözlü niyetçi hiç hali kalmamış, yorulmuş bitmiş kartalı, üstündeki niyet kağıtları çekilip bitmiş tahtadan alıp yere koyuyor, tahtayı yerden alıp sırtına yerleştiriyor, her iki yanından sarkan lastiklere kollarını geçiriyor, eğilip yerdeki uysal kartalını kucağına alıyor, bir elinde para torbası yola düşüyor, Küçükçekmece köprüsünü geçip Londra asfaltına çıkıyor, asfaltın kıyısında küçücük çekik gözlerini kirpiştirerek ya sola İstanbula sapıyor, ya sağa aşağı Avcılara doğru yürüyordu.

Usuldan bir yağmur çiseliyordu. Gün daha kavuşmamış, pembe mor güneş gelmiş kocaman denizin bir kavak boyu üstüne oturmuştu. Olduğu gibi de denize yansıyor. Bulutlar, mışmır, kıyıları kabarak altın çizgisinde dönüyorlardı. Niyetçi kartalı kucağında Avcılar yoluna düştü, Zeynel kaç yaşındaydı hiç anımsayamıyor, kartala, niyetçiye merak sarmıştı. Onların ardını hemen hemen hiç bırakmıyordu. Koca kartal onun için bir güvence, bir sığınca olmuştu. Uzaktan

uzağa, nereye giderse gitsin niyetçiyi izliyordu. Hele eline bir iki buçukluk geçirip kartala bir de niyet çektirince keyfine diyecek yoktu.

Avcıların yokuşunu çıktılar, Çekmece gölü arkada kaldı, küçük çekik gözlü adam kartalıyla yardan aşağıya kumsala indi, kartalı kumsalın üstüne bıraktı, sırtındaki tahtayı yara dayadı, para torbasını tahtaya astı, sağ omzuna asılı büyük torbayı oradan aldı, büzgüsünü açtı içinden bir güvercin çıkardı, Zeynel yarın başındaki ağacın altına oturmuş onu seyreyliyordu, güvercin aktı, ölüydü. Ayakta güvercini yoldu, kartal ayaklarına bir kedi gibi sürünerek, onun ellerine kanatlarını çırparak bakıyordu, canlanmıştı. Niyetçi olduğu gibi yolunmuş güvercini çakılların üstüne attı, kartal sevinçle kanadını azıcık kaldırıp yalpalayarak güvercine gitti. Bu sırada da yarın burnundan bir adam çıktı. Geniş adımlarla niyetçinin yanına kadar geldi, niyetçi bu sıra yere oturmuş, topladığı çalı çırpıyla ateş yakıyordu. Adam yanına gelir gelmez niyetçi hemen ayağa fırladı. Gelen adamı Zeynel tanıdı, bu İhsan abiydi. İhsan abiyle niyetçi uzun uzun konuştular, tartıştılar, sövüştüler. Ne konuştuklarını Zeynel buradan, yarın başından duyamıyordu, ancak kulağına kızgın homurtular, bağırımlar, sövmeye benzer sözler geliyordu. Sonra kavgaya tutuştular, küçücük niyetçi koskocaman heybetli İhsanla başa baş dövüşüyor, dövüş uzadıkça daha çok dövüyordu İhsanı. İhsan iki üç kere yere kapaklandı, kalktı. Atik, devnekli niyetçi İhsanın yöresinde, onu bir kere de avazı çıktığı kadar bağırttı, taşlarla, yumruklarla ona vurarak dönüyordu. Kartal da kanatlarını açıp kapayarak, onların yörelerinde seğirterek, oradan oraya sekererek uzaktan dövüşe katılıyordu. Zeynel orada büzülmüş kalmış, hiçbir şey düşünemiyor, korkudan dili tutulmuş, dişleri birbirine çarparak, üşümüş zangırdıyordu. Birden İhsanın elinde uzun bir bıçağın parladığını gördü. Bıçak şimşek gibi bir balkıdı sonra da söndü. İhsanın sağ kolu inip inip kalktı. Niyetçi birkaç kere kendinden umulmayacak bir sesle bağırdı, sonra yere yığıldı. İhsan yerdeki niyetçinin üstüne eğilmiş onu daha durmadan bıçaklıyordu. Güneş de denizin üstüne inmiş, yöresini, bulutları, denizi mosmor, pembe boyamıştı. İhsan ayağa kalktığında sendeliyordu. Sallanarak gitti tahtadaki para çantasını aldı, oradan geldi, ölüyü ağzı yukarı yatırdı, bütün ceplerini, kotonunu, pantolonunu aradı, bir şeyler bulup para torbasına koydu, ayağa kalktı, kartal orada öyle mahzun duruyordu, ölünün ayakucunda,

İhsan kartala yaklaştı, ona bir tekme attı, kartal uzun bir ses çıkardı, kanadını çırparak denizin kıyısına kadar uçtu, sonra da geldi gene ölünün ayakucunda durdu. Sonra ölünün yöresinde yürümeye başladı. Sonra da birden kanatlarını açıp göğe yükseldi, birden de indi, ölünün üstünde geniş kanatlarını açmış kımıldatmadan dönmeye başladı.

Sabahleyin ala şafakta niyetçinin ölüsünü kıyıda balıkçılar buldular. Kartal tepede kanatlarını germiş dönüp duruyordu. Zeynel, yukarda, ağacın altında kaskatı kesilmiş kenetlenmişti. Balıkçılar onu aldılar Menekşeye götürdüler.

Bir ambulans geldi niyetçiyi aldı Gülhane Parkının yanındaki morga götürdü. Kartal da ambulansın üstünde uçarak, o da morga kadar gitti. Zeynel çözüldüğünde bunu Menekşede herkes konuşuyordu. Ambulans gidiyor, kartal bir kavak boyu yolun üstünden uçuyordu. Ölü morgun içine taşınırken kartal da gelmiş kapının önündeki çınar ağacına konmuş beklemişti. Niyetçinin hiçbir kimsesi çıkmamıştı. Adamın ölüsü orada, buzhanede uzun bir süre beklemiş, kartal da gün akşama kadar durmadan morgun, Ayasofyanın, Gülhane Parkının, Topkapı Sarayının üstünde dönüp durmuştu. Her gün birkaç kere Yeni Caminin güvercinlerine dalıyor, bir tanesini kapıp gidiyor, ardından bir saat kadar ortadan yitip gene Ayasofyanın üstünde, gökte süzülerek dönüyor, günde bir iki kere de gelip o caddenin ortasındaki çınara konuyordu. Niyetçinin ölüsünü Belediye gömmüş. Ölü morgdan gidince kartal da birkaç gün ortadan yitmiş, sonra gene gelmiş Gülhaneye, ulu çınara, Ayasofyanın göklerine yerleşmişti.

Zeynel düzeldikten sonra günlerce, aylarca Gülhaneye gitti, kartalı havada hiç göremedi. Belki gece uçuyordu oralarda... Zeynel, kartalın güvercinleri kaptığını da duymuştu, Yeni Camiyi de günlerce bekledi, bir gün olsun bir kartal gelip de bir güvercin götürmedi. Demek ki, diye düşündü, kismetini başka yerlerden çıkarıyor, yalnız burada mı güvercin var, güvercinlerin en büyükleri Rumelihisarında, her birisi ördek kadar. Belki de kartal, arkadaşı ölünce, ne yapsın fikara, o bir kuş, arkadaşını öldüreni öldüremez, nereye gitmiş bulamaz ki... Ah, bir kartalı eline geçirebilseydi Zeynel, işte o zaman... Zeynel, niyetçiyi İhsanın öldürdüğünü kimseciklere de söyleyemedi.

Martılar bir hortuma tutulmuşçasına Azapkapı Camisinin üstünde karmakarış uçuyorlar, hep birlikte denize inip kalkıyorlardı.

Kalabalık onları sıcacık bir yorgan gibi sarmıştı. Karınları toktu. Şimdi de köşedeki bir arabaya tepeleme hıyar doldurmuş bir satıcıdan birer kocaman hıyar alıp soymuşlar, tuza batırıp yiyorlardı. Kalabalık durmadan artıyor, bağıra bağıra pazarlıklar çoğalıyordu. İstanbulun bütün halkı, Kazlıçeşmenin, Zeytinburnunun, Taşlıtarlanın tüm gece-konduları buraya akıp gelmişlerdi. Kalabalık büyüdükçe Zeynelin güveni artıyor, içini bir sevinç dolduruyordu. Sebilin köşesindeki gazeteciye gözü ilişince bütün sevinci kaçtı. O bol renkli haber gazetesini aldı, alınca tüyleri diken diken oldu. Kalabalığı yarararak Yeni Caminin merdivenlerine koştu, en üst basamağa geçti oturdu. Dursun Kemal başucuna dikilmiş görünce, "sen git şuraya otur," diye ona merdivenin öbür ucunu gösterdi. Para torbalarını yanına koydu, gazeteyi açtı, elleri titriyordu, gözünü hiç gazeteden ayıramıyor, baktıkça bakıyordu. Renkli haber gazetesi Zühre Paşalının çırılçıplak, bir karyolaya serilmiş yatmış resmini bir uçtan bir uca koymuştu. Kadının her bir yeri, iri memeleri, göbek kılları, koltuk altı kılları gözüküyordu. Ak çarşaflar, kadının göbeğinin yarısı, yüzünün yarısı kana batmıştı. Zühre Paşalıydı bu, ve büyük güzel gözleri açık kalmıştı. Zeynel karyolayı, işlemeli çarşafı, fırdolayı pembe yabangülleriyle donatılmış yastığı iyice anımsamıştı. Resmin altına da gene bir boydan bir boya, hunhar, canı gangster Zeynel Çeliğin son cinayeti, diye kıpkırmızı parmak kadar harflerle yazılmıştı. Ondan biraz küçük harflerle de, bu sefer mavi, polis alarma geçti, Zeynel Çelik için vur emri verildi, diye yazılmıştı. Vur emrini okuyunca Zeynelin yüzündeki bütün kan çekildi, artık daha fazla okuyamazdı, gazete elinden düştü, aşağı kadar kaydı, kalabalığın ayaklarının altına ulaştı. Dursun Kemal hemen koştu, o gazeteyi alırken Zeynel kendine geldi, sert bağırdı :

"Bırak! Alma o gazeteyi."

Dursun Kemal hemen elindeki gazeteyi bıraktı.

Zeynel, günahdır, diye düşündü, anasını böyle çırılçıplak görmesin. Birden yöresindeki her şey boşaldı, kendisini yalnız, çırılçıplak burada insanların gözleri önünde üryan buldu. Hemen oradan, merdivenlerden kalabalığın ortasına balıklama fırladı, sıcak, yumuşak, güvenli bir giyit gibi kalabalığı sırtına giydi. Kalabalığa girmesine karşın telaşı, korkusu bitmemişti. Kendinden geçmiş, kalabalığı yarararak, insanları sağlayarak sollayarak ortada dönüp duruyordu. Arkasından ge-

len Dursun Kemale soluğu kesilerek :

"Git caminin köşesine, iskelenin oraya, polisler, Hüseyin Huri beni arıyorlar mı, bekliyor, gözlüyorlar mı?" dedi. "Çabuk. Ben burada, sebilin köşesindeyim, seni beklerim."

Dursun Kemal bir koşuda caminin ön avlusuna geçti, geçer geçmez de beş tane polisle karşılaştı, oradan hemen, polislere gözükmenden kemerin altına vurdu, kalabalığın ayakları altına alt basamağa oturdu. Bir süre orada sinmiş kaldı. Polislerin yürüyüp Yemiş İskelesine doğru gittiğini anlayınca ayağa kalktı. Yemiş iskelesine doğru tetikte yürüdü. Polisler sırtlarını dönmüşler Unkapanına doğru koşuyorlardı. Yemiş İskelesinde gene geçen seferki polisler orada tahta iskelenin ucunda duruyorlar, gene o polis durmadan götünü kaşıyor, ötekisi habire denize tükürüyordu. Unkapanı geçidinin altından gene iki polis koptu. Koşarak bu yana geliyorlardı. Dursun Kemal sağına dönünce iki kapkara göz, kalın kaş, kalın dudaklarla karşılaştı. Hüseyin Huri durmuş orada, alaycı, küçümseyen, ona bakıyordu. Mısır Çarşısının büyük kapısına yöneldi, tam Hüseyin Huri Çelikkana benzeyen bir kara göz, ıslıl ıslıl orada ona tepeden, aşağılayan, alaycı bakıyordu. Dursun Kemal şaşırды, nereye gitse, nereye baksa karşısında Hüseyin Huri, Hüseyin Hurinin yanında polisler, polisler koşuşturuyorlardı. Hüseyin Huri onu Yemiş İskelesinin önünde yakaladı, denize tükürüyordu bütün polisler, Hüseyin Huri de. Hüseyin Huri hem denize tükürüyor, hem de Dursun Kemalın yakasına yapışmış : "Ananı sen öldürdün, sen!" diye bağıyor, polisleri gösteriyordu. "Zühre Paşalıyı Zeynel öldürmedi, baban da öldürmedi, orospuluk yaparken ananı yakaladın da sen öldürdün, sen!" Hüseyin Hurinin elinden yakasını kurtardı, caddeyi bir anda karşıya geçip Süleymaniye yokuşunu tırmandı, çamurlu, pis kokan, çamurların içinde küçük çocukların oynadığı eski dar sokaklara saptı. Her sokak başını polisler, Hüseyin Huri tutmuştu, oralardan çavdı, aşağıya, Kapalıçarşının kapısına Mahmutpaşaya vurdu. Mahmutpaşa da bin bir ayaktı, insan, öteberi, giyitler, renk renk naylon kaplar, cam işleri, alüminyum ev öteberileri, kaldırımlar boyunca serilmiş cins cins ayakkabılar... Kalabalığın içine daldı, ortasında yitti.

Zeynel Çelik sebilin taşına oturmuş gazete okuyordu. Bütün gazeteleri almış yanına, taşın üstüne, para dolu üç büyük çizgili torbası

nın yanına koymuştu... Gazetelerin hepsinde büyük, parmak kadar harflerle vur emri yazıyordu. Zeynel nerede görülürse, dur ihtarı verilmeden kurşun yağmuruna tutulacaktı. Zeynelin gazetede her vur emrini gördükçe sırtının tüyleri diken diken oluyordu. Bir gazetede de polisin Zeynel Çeliğin izinde olduğu yazılıyordu. Polis gangsterin izini bulmuştu. Gangster üç gecedir öldürdüğü sevgilisi Zühre Paşalının sokağının yöresinde sabaha kadar durmadan koşarak, elinde çıplak tabanca, öldürülen sevgilisinin on bir yaşındaki oğlu da arkasında dolaşarak duruyordu. Bunu bütün sokak halkı görmüştü. Katilin aradığı bir şey olacaktı. Bundan sonra başka bir gazete de onunla Zühre Paşalının ilişkilerinin hikayesini sayfa sayfa yazıyordu. Gazetenin birinci sayfası Zühre Paşalının boy boy fotoğraflarıyla süslenmişti. Bir de nikah resimleri vardı karıkocanın, Dursun Kemal Alceylanın babası, gözlerini ardına kadar açmış, terli bir deli bakışla, boynunu uzatmış, kolundaki ak gelinlik içindeki tombul kızdan kaçacakmış gibi bakıyordu, korkuyla... Bu adam insanı öldürür, diye geçirdi içinden Zeynel. Zeynel Çeliğin bıyıklı fotoğrafıysa bütün gazeteleri renk renk süslüyordu. Yalnız iki gazetede, birisinde Zeynel Çelik elinde uzun namlulu bir tabanca tutuyordu. Kolunu uzatmış, bir yere ateş eder gibiydi. Ayaklarında parlak çizmeler, külot pantolon, belinde kuşak, yakasında mendil, boynunda bir kırmızı kravat... Bu resimdeki adam o bıyıklı Zeynel Çeliğe hiç benzemiyordu. Bu gazete de apayrı, Zühre Paşalıyla Zeynelin aşk hikayesini en acıklı, insanı ağlatacak bir biçimde yazıyordu. Öteki gazete renkli değildi. Yazılar, fotoğraflar silikti, oradaki resimde de ulu bir kayalığın önünde de eşkiyalar vardı ve Zeynel Çelik, koşar koşar fişeklikler içinde, mavzeri elinde okla gösteriliyordu. Buradaki resimde Zeynelin bıyıkları yoktu. Gözleri hafif şaşığı. Bu gazete de gangster Zeynelin köydeki çocukluğunu, köyde büyüüp de delikanlı olunca babasını vurana nasıl vurduğunu, sonra da o bölgenin en güzel kızını elinden tutup dağa nasıl kaçırdığını, ikisinin birden nasıl candarmalarla çarpıştığını uzun uzun anlatıyor, sevgilisi vurulunca da Zeynelin şehre indiğini, burada Zühre Paşalıyla nasıl karşılaştığını, onu nasıl kocasından ayırdığını, Zühre Paşalının bu dağ haydudunu nasıl eğittiğini, onu olağanüstü bir şehir gangsteri haline getirdiğini bir bir söylüyordu. O da üç gündür bu azılı gangsterin sokağın yöresinde döndüğünü, evde bıraktığı soygun paralarını almak için çılgın-

casına sokağı kurşun yağmuruna tuttuğunu yazıyordu.

Polis Zeynel Çeliğin izinde... Çember daralıyor, polis yakında gangsterin ölüsünü... Polis kimseye gangster hakkında en küçük bir haber sızdırmıyor. Zeynel Çelik dün gece Beyoğlundaki gözüktü, gözükmeye tabancasını çekip ortadan kaybolması bir oldu. Zeynel Çelik bir şoförü yaraladı. Nişantaşında on yedi yaşındaki Nişantaşı güzeline yolunu kesti. Kız yolunu kesenin Zeynel Çelik olduğunu anlayınca bayıldı. Bayılan kızı kaçırmak isteyen gangster polisleri görünce kaçtı. Menekşeliler korku içinde... Çocukluğunda gangstere kötülük edenler mahalleyi terk edip başka yerlere gidiyorlar... Gangster öldürülünceye kadar da Menekşeye gelmeyeceklerini söylüyorlar. Zeynel gazetenin burasını okurken kendi kendine gülümsedi, vay alçaklar vay, vay korkaklar vay, diye söylendi.

Polis Zeynel Çelik çetesinden üç kişiyi daha yakalamıştı. Bunlardan Üsküdar Canavarı Şahin, Zeynel Çeliği anlatıyordu. Zeynelin ne kadar kan içici, ne kadar kahraman, ele avuca sığmaz, safi yürek, bütün İstanbulu en kuytu yerlerine kadar tanıyan, her semtte bir sevgilisi olan, hiçbir zaman hiçbir kimse tarafından yakalanamayacak, attığını hiçbir zaman boşa atmayan, özellikle polis düşmanı, girdiği her evde saklanan, şeytan tüylü, yumuşak huylu, kızınca da anasını babasını öldüren, zaten kasabasında ilk olarak kız kardeşini sevgilisiyle birlikte öldürüp İstanbulla gelmişti, Zühre Paşalı da onun yakın akrabası, belki teyzesinin kızıydı, hep güleç yüzlü, karıncayı ezmez görünen, önüne gelen güzel kıza aşık olan birisi olduğunu... Polis, bir de onu yakalamak için genç kızları tuzak olarak kullanacaktı.

Zeynel de bu Zeynel Çeliğe hayran olmuştu. Uzun bıyıkları, şahin gibi bakan gözleriyle heybetli bir şeydi bu Zeynel Çelik, onu vuracaklar diye üzülmüyordu. Bir süre onun ölümüne, vurulmasına, bir bölük polisin onu delik deşik edişine dalıp gitti. Dev gibi adam bağırarak, kanları yöreye fışkırarak kesilen bir çınar gibi Gülhane Parkının çimenlerine seriliyordu. Niçin hep orada yakalıyorlardı Zeynel Çeliği, Zeynel bunu bilmiyordu ama, hiçbir zaman da bundan sonra bir daha Gülhane Parkına gitmeyecekti. Birden titredi, ya yanlışlıkla, Zeynel Çelikle, o bıyıklıyla kendisini karıştırıp vururlarsa, Gülhane Parkında kısıtırlıp delik deşik ederlerse? Ayağa fırladı, para torbalarını kaptı, kalabalığın arasına karıştı, ödü patladı korkudan, sebile döndü. Bir şeyler,

çok kötü bir şeyler oluyordu, şu anda Zeynel Çeliği, kendisini çevirmişlerdi, dört dönüyordu sebilin önündeki kaldırımda, aklı başından gitmiş, gözleri pörtlemiş, eli koltuğundaki tabancasında, dört bir yandan üstüne yağacak kurşunları bekliyordu. Bu sırada Dursun Kemal Alceylan koşarak soluk soluğa geldi : "Hüseyin Huri," dedi. "Polisler... Her yan polis dolu. Bütün her yeri sarmışlar... Tabancalarını çekmişler, öldürüyorlar..."

Zeynel fırladı, arkasından da Dursun Kemal, kemerin altını koşarak geçtiler. Dursun Kemal, "dur," diye bağırdı, "dur, orada, işte Hüseyin Huri, polisler." Zeynelin koluna asıldı, geriye koştular, Sümerbankın köşesine geldiler, Dursun Kemal gene Zeynelin koluna asıldı, titreyerek, "bak oradalar." Büyük Postanenin önüne çavdılar, orası zinkazınk radyo, teyp, ıvır zıvır, poster, kart, zarf, kağıt, kalem, ayakkabı, baston, renkli naylon çiçek, portakal, muz, elma satıcılarıyla doluydu, kalabalığı yardılar, Dursun Kemal gene ilerde köşe başını tutmuş Hüseyin Huriyle polisleri gösterdi. Oradan postanenin karşısından Emniyet Müdürlüğünün önüne vurdular, dehşet bir polis kalabalığıyla karşılaştılar, burada Hüseyin Huriyi göremedi Dursun Kemal. Polis kalabalığını yarıp Eminönüne geçtiler, iskelenin önünden denize vardılar, burada gene karşılarında polisler çıktı, yüz geri ettiler.

Çember gittikçe daralıyor, nereye gitseler karşılarında polisler çıkıyordu. Kapana kısılmışlar, polis çemberini bir türlü aşamıyorlar, ortada, bir hortuma tutulmuşlar dört dönüyorlardı. Kalabalık da gittikçe yörelerinden çekiliyor, seyreliyordu. Ortada dönüyorlar, polisler de sıkıştırıyorlardı. Kalabalık, gezginci satıcılar, gözbağcılar, büyücüler, reklamcılar da yavaş yavaş evlerine gidiyorlardı. Bunlar tek başlarına güvencesiz, çırılçıplak, ne yapacaklarını bilemez, başlarını boyunlarının içine çekmiş, üstlerine yağacak, kendilerini deşik deşik edecek kurşunlardan sakınarak, ellerini gelecek kurşunlara karşı yüzlerine siper etmişler başlarını oradan oraya vuruyorlardı. Sonunda Dursun Kemal, o geçen seferki geçtiği tahtanın deliğini Zeynele gösterdi, Zeynel eğildi, delikten karşıya geçti. Burası bomboş, çamurlu bir alandı. Alanı dolanıp karşıya vardılar. Mısır Çarşısının ardından yukarıya vurup Dursun Kemalın çalıştığı eski hana geldiler, hanın kapısından kendilerini içeriye dar atıp içerdeki merdivenin basamağına, loşluğa oturdular. Pazar olduğundan handa kimse yoktu, yalnız ilerde çok

yaşlı han kapıcısı uzun bir süpürgeyle yerleri süpürüyor, süpürerekten onlara doğru geliyordu.

"Korkma Zeynel abi," dedi Dursun Kemal, "o var ya odacı Halo Mıstodur. Dünyada da ondan iyi adam yoktur. Şimdi bizi görsün hemen çay yapar bize... O herkese çay yapar, para vermeyenlerden, parası olmayanlardan da para almaz."

Halo Mısto süpüre süpüre ta yanlarına kadar geldi, kalın, kırçıl, gür, püskül püskül gözlerini örtmüş kaşlarını kaldırıncaya onları gördü, alıcı gözle bakınca Dursun Kemali tanıdı, sevgiyle, sonra birden de yüzü acılaşıyor :

"Ne o Dursun oğlum, hiç göremedim seni birkaç gündür. Vah vah, başın sağ olsun. Demek ananı öldürdüler, vah vah, insanın anası gibi var mı, ana ölümü gibi zor gelen ölüm var mı, insan anasıyla bir kere daha ölür... Durun size çay yapayım."

Zeynel, anası öldürülmüş, korkudan kendinin arkasına düşmüş, polislerce birlikte öldürülmeyi göze almış Dursun Kemale var sevgisini gözlerine toplayarak baktı, sonra da ona doğru uzanıp çocuğun saçlarını eli yanarak okşadı. Dursun Kemal'in bu sevgi karşısında gözleri yaşla doldu, Zeynele yaklaşıp onu bir iyice kucaklayıp sıktı.

Selim balıkçı yatağında dönüp duruyor, demir karyola habire gıcırdayordu. Öteden, belli belirsiz denizin sesi geliyor, gece cikiliyor, Yeşilköye inen uçakların uğultusu bu seslere arada bir karışıyordu. Sirkeci Halkalı treni son seferini çoktan yapmıştı. Selimin içindeki boşluk gittikçe büyüyordu. Bölük pörçük anılar bir geliyor bir gidiyorlardı. Dışarda köpekler ürüşüyorlardı.

"Öldüreceğim, onu bu sefer öldüreceğim." Selim balıkçı durmadan yineliyordu. "Onu öldürmeyince olmaz." Bu sözleri günlerden beri balıkçı diline pelesenk etmiş, Halim Bey Veziroğlunu öldüreceğine kendini inandırmaya, kandırmaya çalışıyordu. Bu adam kötüydü, zalimdi, kan içici, yalancı, mendeburdu, kimseye bir iyiliği dokunmaz bir bencildi. Hırsızların, kaçakçıların başıydı.

Uzun yıllar İstanbulun esrar, eroin, afyon kaçakçılığını o yönetmiş, türlü kaçakçılık yollarını, düzenlerini, biçimlerini o icat etmişti. İnsafsız, kimsenin gözünün yaşına bakmayan bir gaddar kişiydi. Bu gaddar adamın her yerde eli kolu vardı. Karşısına çıkan adamı babası, kardeşi olsa da bağışlamaz yok ederdi. Nice hanumanlar yıkmış, ocaklar söndürmüştü, nice çocuğu öksüz bırakmıştı. Veziroğlu soyadını sonradan uydurmuştu. Ne Veziroğlu, ne bir şeydi. Nereden geldiğini kimse bilmiyor, konuşmasından da nereli olduğu anlaşılmıyordu. Onun Beyoğlunda bir çete kurup kumar kulüplerinde fedai durduğunu, orada da gücünün yettiğinden haraç aldığını bilenler vardı. Sonra hapslere girdi çıktı, bir güzelce bilendi, sonra da İstanbulun en büyük eroin imalatçısı Hayri Gülistanın kızını aldı. Ondan sonra ona Allah yürü ya kulum, dedi. Partiler üstü kaldı, her partiye milyonlarca lira yardım etti. Partiler de iktidara geldiklerinde onun iyiliklerini yadımadılar. Halim Bey Veziroğlunun adı İstanbulda somut bir korku gibi otuz yıl dalgalandı. Çok para kazandı, çok para yitirdi. Günü gel-

di denizde milyonlar değerinde kaçak mal yüklü vapurlarını batırdı, karada gene milyonlar yüklü kamyonlarını havaya uçurdu. Günü geldi karaya vurmuş ağzına kadar kaçak mal dolu Panama bandıralı koskocaman bir gemiyi bir otomobil fiyatına satın aldı. Marmara, Karadeniz kıyılarına polisten, candarmadan, gangsterlerden çelik ağlar kurdu. Ve silah, viski, Amerikan sigarası, elektronik araçlar yüklü gemiler kolaylıkla yüklerini gece karanlığında kıyılara büyük bir güvenlik altında boşalttılar. Şimdi ülkede her insanın belinde bir tabanca varsa bu yarı yarıya Halim Bey Veziroğlu yüzündendir. Ve köyler, evler otomatik tabancalar, mitralyözlerle donatılmışsa bunu da Türkiye Cumhuriyeti Halim Bey Veziroğluna borçludur.

Halim Bey Veziroğlu arasında bu bey sözcüğü olmadan adını ağzına almaz, beysiz, adını kimsenin de ağzına aldırılmaz. Halim Bey Veziroğlunun bu da sıkı kurallarından birisidir. Halim Bey Veziroğlu çok sıkı ellidir, bir kuruş için ölür gerektiğinde. Ama bazı da su gibi para harcar. Hele konuk ağırladığında artık onun para harcaması, cömertliği bir delilik halini almıştır. Halim Bey Veziroğlunu, onun girdisini çıktısını olduğu gibi de bütün İstanbul bilir. Bu bilgiler ona saygıyı daha da artırır. O milyoner sosyete salonlarının başkonuğu ve en saygıdeğer kişisidir. Herkes ona, özellikle kadınlar hayranlıkla bakarlar. Adı bu sosyete salonlarında her gün bir dedikoduya karışır.

"Öldüreceğim!"

Halim Bey Veziroğlunun en büyük özelliği adam seçmesi, adamları kendine bağlaması, kazancını yöresine, ilişkide bulunduğu kişilere eşitçesine pay etmesi, ilişkide bulunduğu büyük, yetkili kişileri gözü gibi kayırması, onları saklaması, adlarını, ilişkilerini kimseye duyurmamasıdır. Halim Bey Veziroğlunun ilişkide bulunduğu yetkili kişilerin adını şimdiye kadar hiç kimse hiçbir yolla öğrenememiştir.

Halim Bey Veziroğlunun bir sürü kolda çalışan bir sürü fabrikası, Adanada bir, İzmirde iki çiftliği, gemileri, türlü ortaklıkları vardır. Halim Bey Veziroğlu kaçakçılığı, öteki kötü işleri çoktan bırakmıştır. Bir gün, bıçakla keser gibi o işleri kesti. Hiç kimse böylesi işleri bir anda bıçakla keser gibi kesemez, ama Halim Bey Veziroğludur bu, o keser. Belki Halim Bey Veziroğlu da öyle bizim sandığımız gibi birdenbire bu ilişkilerini bıçakla keser gibi kesmemiştir de azar azar, yıllar yılı hazırlanarak, tüketerek birdenbire, o da şaşarak, kötü ilişkileri-

nin birdenbire bittiğini görüvermiştir.

Yıllardan bu yana da arsa alımına hız vermiştir. Bu onun hobisidir, en büyük merakı, aşkı, karasevdasıdır. Yıllar yılı bir yerde bir arsa görmesin duymasın hemen o arsaya göz açıp kapayıncaya kadar konuvermiştir.

"Bu adamı öldürmek, onun pis vücudunu şu dünyadan kaldırıp, güzel dünyamızı arıtmak gerektir."

Bir de çok genç kızlara meraklıdır Halim Bey Veziroğlu. O, yılda birçok kızın, on sekiz, on dokuz yaşında kızın, ne daha genç, ne daha yaşlı olmalıdır kızlar, bekaretini alır. Şu darıdünyada bu kadar işler çevirmesine karşın Halim Bey Veziroğlunun tek büyük keyfi budur. Böyle bir insan için çok mu? Ve İstanbul şehri Halim Bey Veziroğluna bekaretini verecek kızlarla doludur. Ve Halim Bey Veziroğlu bu işte dünyanın en cömert adamıdır.

Halim Bey Veziroğlu en az ayda bir kere otomobiliyle karadan, teknesiyle denizden Boğazın her iki yakasını da dolaşır, sevdiği bir yalı, boş arsa görürse ne pahasına olursa olsun satın alır. Ne kadar para isterlerse istesinler verir. Yoook, parayla vermediler, işte o zaman silahlar konuşur. Birisinde Halim Bey Veziroğlu Boğazda bir caminin avlusunu, avludaki çınar ağaçlarını sevdi de adamları onu cami avlusu sevdasından birkaç ay yalvararak ancak vazgeçirebildiler. Yoksa ne pahasına olursa olsun, Halim Bey Allah demez kitap demez caminin avlusunu alırdı, parasıyla değil mi, isterse camiyi de satın alırdı. Alsınlar paralarını onlar da, gitsinler camilerini Kandillinin tepesine kursunlar, daha görkemli olmaz mı?

Böylelikle Halim Bey Veziroğlu Boğazın, Adaların, Pendikten ötenin, Yakacığın, Yalovanın, Kumburgazdan Tekirdağına kadar olan yerlerin en güzellerini kapattı. Antalya, Marmaris, Bodrumdan Karadenize, Şileye, Akçakocaya, Amasraya kadar el uzatmadığı yer kalmadı. Bugün elli bine aldığı arsa üç yıl sonra on milyona, yerine göre, otuz kırk milyona çıkıyordu. Ve Halim Bey de, eski arsalarından küçük bir bölümünü okutuyor, ona karşılık başka arsalar alıyor, o arsalar da birkaç yıl sonra aldığının bin katına çıkıyordu.

"Öldüreceğim, öldüreceğim, öldüreceğim onu. Dünyayı almış. İsterse arsaları üstüne büyük şehirler kurabilir. O arsa benim, yıllar önce oraya ben ağaç diktim, o neredeydi, ben emek verdim. Vermezse

arsamı onu öldüreceğim. Ben o arsanın üstüne bir ev yapacağım, bunu benden o istedi. Hem de orada, Çengelköyde, çınarın altında, dedi. Yolumu bekliyor benim. Vermezse arsamı Halim Bey Veziroğlu, öldüreceğim. Yeter, yaşlandım, vaktim geldi geçti gider... Yaşlandım. O da... O da mı? O öyle duruyor, kadınlar yaşlanmaz, taze çiçek gibi kalırlar, deniz gibi kalırlar, deniz yaşlanmaz, gökyüzü, bulutlar, yıldızlar yaşlanmaz, insan yaşlanır, ölür. Öldüreceğim onu yarın, öbürsü gün vermezse benim arsamı, ben Halim Bey Veziroğlunu tam alnının ortasından vuracağım... Bir küçücük çocuk, Zeynel, dağ gibi adamı vurup deviriyor da, ben nasıl öldüremem Halim Bey Veziroğlunu, varsın gangsterlerin başı olsun, varsın tüm Hükümet, polis onun elinde olsun, ben onu öldürürüm vermezse arsamı. Ben onu keserim, doğrarım, bir can değil mi, ben de canımı koyarım arsamın yoluna, vermezse arsamı Halim Bey Veziroğlu. Vermezse arsamı, vermezse o, kendi bilir. O bir sıkımlık alçak canını alırım onun."

Yatağında üç kere sertçe döndü, dişlerini sıktı :

"Nedir be," diye geçirdi içinden, belki de sesli konuştu, "nedir be bu adamın bana yaptığı?" Kemikleri çatırdadı, dişini sıktı : "Nedir be! Her yıl giderim bir torba paraylan, ohhooo, bu kadar mı getirdiğin, sayın Selim balıkçı? Bu kadar paraylan sen değil benim arsamı, sen bu arsanın üç metrekaresini alamazsın, ben sana vermem demiyorum ki, ama bu para yetmez ki, geçen yıl mı, geçen yıl yeterdi kardeşim, ama bu yıl, ne yazık bir yılda yirmi sekiz katı arttı arsalar, ya kardeşim, ben nasıl veririm arsamı size bu fiyata, üzgünüm efendim, Selim beyciğim balıkçı, ne yazık... Paranız o kadar az ki veremem... Yeter be..."

Suratı sarı, suratı uzamış, pis, ölümcül, sünger, sarkmış, ölüm vurmuş damgasını yüzüne. Gözleri de ölü, boğazlanıp kanı akıtılmış bir koyunun gözleri.

"Yeter be! Öldüreceğim seni, kurtaracağım senin zulmünden İstanbulu. Öcünü alacağım söndürdüğün ocakların. Öldür, öldür, öldüreceğim..."

Boğazın korularını, koyaklarını, pınarlarını, kıyılardaki ulu çınarlarını, hepsini hepsini aldı Halim Bey Veziroğlu... Ağaçları kesecek, koyakları düzleyecek, korulukları hopur edip ağaçları köklerinden sökecek, kaynakları, çeşmeleri, pınarları kurutacak, bir yangın, bir ölüm yeli gibi İstanbulda esen Halim Bey Veziroğlu daha da hışımlayarak

esecek. Yüz, iki yüz dairelik blok apartmanlar kuracak o güzelim Boğazın koyaklarına, koruluklarına, kıyılarına... Satacak, satacak... Boğazın üstünü evlerden atılan çöpler örtecek, Haliç gibi kokan bir çamurdan bataklık olacak Boğaz da...

Çok adamı var, çok iyi korunur Halim Bey Veziroğlu. Vursalardı onu çoktan vururlardı ocaklarını söndürdükleri, yıllar yılı hapislerde süründürdükleri, gencecik kızlarının ırzına geçtikleri... Halim Bey Veziroğluna kimsecikler bir şey yapamaz, şu dünyada insan olan onun kılına dokunamaz. Ağını germiştir o, ulu bir örümcek gibi, ona kötülük düşünen daha düşüncesini kendi kendine söylemeden önce Halim Bey Veziroğlunun ağına düşer, çırpına çırpına orada, ortadaki o büyük örümcek ona dokunmadan, onun gözlerinin önünde, öyle kendi kendine can verir.

Halim Bey Veziroğlunun yanına kolaycana varılır, vurulmasına o it vurulur ya, vurduktan sonra oradan nasıl çıkılıp kurtulunur? Belki kaçmanın da bir yolu bulunur. Yeter ki sen yüreğini sağlam tut, içini arıt, onu vurabileceğine kendini, özünü, yüreğini inandır, o ölmeden ben yaşayamam de kendine. O yaşadığı sürece ben ölmüşüm de kendine. Bunu da böylece bil, al eline tabancanı çık Halim Bey Veziroğlunun karşısına, karışma gerisine...

Selim balıkçı ala şafakta yatağından çıktı giyindi, eline sabun kalıbını alıp aşağıdaki mahalle çeşmesine gitti, su cıgıldayarak akıyordu, suya vardı, başını musluğun altına soktu, sabunladı. Yüzünü, boynunu, kulaklarını da bir iyice sabunladı, suları saça saça koşarak gecekondusuna döndü yüzünü kuruladı, ceketini giydi, bıyığını saçlarını taradı eski, sırları yer yer dökülmüş aynada. İstasyon köprüsünün altından geçip deniz kıyısından kahveye yürüdü. Kahvede uyuklu birkaç kişi oturmuşlar çay içiyorlardı. Bakkal Tahsinden sıcak ekmek, peynir aldı, dışarıya bir masaya oturdu, çayını söyledi, kahvaltısını yapmaya koyuldu. İnceden bir lodos esiyor, karşı Bursa dağları elini uzatsan tutacakmışın gibi şurada, yakıncacık gözüküyorlardı.

Selim balıkçı sabırsızlanıyordu, gözleri yoldaydı, Mahmudu bekliyordu. Ya bugün gelmezse? Ödö kopuyordu. İçinden de durmadan yineliyordu, kim bilir kaç yüzüncü kez, "öldüreceğim onu, öldürmeliyim onu, arsamı versin o. Kanlı bir katil o, onu öldürenin eli nurlanır. Fıkara kızlarının para verip ırzlarına geçen o, canavar o... Öldürmeli,

öldüreceğim onu. Onu öldüren doğru cennete gider..." diyordu.

Öfkelendikçe öfkeleniyor Halim Bey Veziroğluna, çileden çıkıyor, çıldırıyor kendi kendine, sağ bacağı öfkeden, sinirden uçuyor, eli, ağzıyla masa arasında uçarak gidip geliyordu. Kahvaltısını göz açıp kapayıncaya kadar bitirdi, bir çay istedi, çay geldi, onu da bir dikişte içti, bir daha istedi, kahveci bir çay daha getirdi. Artık durmadan kahveci çay dolduruyor, Selim balıkçı durmadan içiyordu. Sonra birden kendine geldi ayağa kalktı, parayı masanın üstüne bıraktı, Martı Gazinosuyla kahve arasında hızlı hızlı gidip gelmeye başladı, Mahmudun yolunu gözleyerek. Mahmut gözükmedikçe öfkeleniyor, öfkelendikçe hızlanıyordu. Yanından otomobiller, kamyonlar, köpek sürüleri, başının üstünden çığlık çığığa martılar geçiyor, Selim balıkçının bunların hiçbirisinden haberi olmuyor, o salt delicesine gidip geliyor, orada, uğunuyordu. Kahveden Mahmudun uzun gülüşü kulağına gelinceye kadar balıkçı yürüyüşünü böylece sürdürdü. Gülüşü duyunca da zınk diye olduğu yerde kaldı, kahveye döndü koşarcana, Mahmuda yürüdü, Mahmut daha çayından bir yudum almamıştı, onu koluna yapıştığı gibi kaldırdı. Mahmudun elindeki çay bardağı sallandı, sıcak çay adamın eline, üstüne döküldü.

"Kalk," dedi Selim balıkçı, "kalk, sana söyleyeceklerim var." Bu sözleri onun kulağına eğilmiş söylüyordu. "Kalk, kalk, kalk..." Elleri, ayakları, tüm bedeni titriyordu. Mahmut hemen kalktı, o da kendini Selim balıkçının bu telaşlı heyecanına kaptırmıştı. Selim balıkçının kolunda Floryaya doğru yürüdüler. Cumhurbaşkanlığı köşkünün önünden hızla geçtiler, Belediyenin plaj evlerinin arkasındaki Yeşilköy asfaltına çıktılar. Soluk soluğa kalmışlardı.

Selim balıkçı :

"Dur," dedi, "dur Mahmut, sana çok gizli bir iki kelamım var." Sözüm demiyordu da, işin önemini daha büyüteceğine inandığından, kelamım diyordu. "Kelamım şu ki, ben yarın öbür gün Halim Bey Veziroğluna gideceğim, al parayı ver arsamı, diyeceğim. Vermezse onu tabancamı çekip, dan dan dan, onu öldüreceğim."

Bunu söylerken ağzı çarpılıyor, gözleri pörtlüyor, bütün bedeni zangır zangır titriyordu. Durmuş, Mahmudun tepkisini bekliyordu. Sözlerini bitirir bitirmez Mahmudun içten, yürekte gelen gülüşüyle irkildi, öfkeleni, köpürdü.

"Sen adam öldüremezsın benim yiğidim arkadaşım, Selim balıkçı, sen karıncayı bile öldüremezsın."

"Öldürürüm," diye var gücüyle bağırdı Selim balıkçı. "Öldürecekim, öldürürüm."

Gidiyor, geliyor, Mahmudun yöresinde dört dönüyor, çırpınıyor, öfkeleniyor, kollarını bacaklarını sallıyor, tepiniyor, gözleri pörtlemiş, boynu uzamış, saçları dimdik, bıyıkları savrularak bağılıyor, Mahmudu Halim Bey Veziroğlunu öldürecekine inandırmaya çalışıyor, Mahmutsa dudaklarında soğukkanlı bir gülümseme, salt, "sen adam öldüremezsın," diyor başka bir şey demiyor, ötekiyse Mahmudun kolunu, yakasını çekiştiriyor, onu öldürecekği üstüne yemin içip ant üstüne ant veriyordu. Mahmutsa durgun, dingin, hiçbir şey olmuyorcasına, "sen adam öldüremezsın. Sen nerdeee, adam öldürmek nerdeee, sen karıncayı bile ezemezsın"den başka bir şey söylemiyordu.

"Ben mi, ben mi adam öldüremem, ben mi?" diye delicesine çırpınıyordu Selim balıkçı.

Baktı ki Mahmudu kandıramıyor, onu aşağılamaya, ona sövmeye başladı. Mahmut gene aldırmayınca üstüne yürüdü, kocaçman eliyle Mahmuda bir denizci tokadı attı, çevik, genç Mahmut hemen çekilip tokadı karşılamasaydı yeri öpecekti. Bir sıçrayışta ondan uzaklaştı, koşarak demiryolunu geçti, demiryolunun ötesinde, yarın üstünde, orada, asfaltın ortasında elleri yanına sarkıp kalakalmış Selime kırgın bir sesle :

"Bana ne, bana ne, öldür Halim Bey Veziroğlunu. Öldür bakalım öldürebilirsen," diye bağırdı.

Selim balıkçı durup da ona bakmadı bile, arkasını döndü, bitkin, kamburu çıkmış Yeşilköyden yana ağır ağır yürüdü. Üstünden, tam tepesinden gürültüyle, on, on beş metre yukardan dev bir yolcu uçağı geçti, Selim balıkçı onu bile duymadı.

Bundan sonra Selim balıkçı her gün, her gece Halim Bey üstüne gerçekdışı düşler, hikayeler, öldürmeler kurdu, onu öldürecekine bir iyice inandıktan sonra aradı taradı Mahmudu buldu, korkarak ona yanaştı, birden kolundan tutup :

"Bana bak Mahmut," dedi gözlerinin içine bakarak, "ben onu öldürecekim."

Mahmut durgun, telaşsız, gözlerini onun gözlerinden kaçırmadan :

"Sen adam öldüremezsın Selim balıkçı," dedi, güldü.

Selim gene çıldırdı, onu inandırmaya, kandırmaya çalıştı, bin dreden su getirdi, yemin kaseın etti, öfkeden uğundu, gene Mahmudun üstüne atıldı, gene Mahmut elinden zor kurtuldu, gene ondan uzaklaşıp :

"Sen karıncayı bile incitemezsın Selim balıkçı," diye ona uzaktan bağırdı.

Selim balıkçı çileden çıkıp, sonra da bitkin, başını omuzlarının içine çekip, bacakları feldirdeyerek, iki büklüm ondan uzaklaşıp gitti.

Selime uyku dünek kalmadı. Yatağa giriyor uyuyamıyor, denize çıkıyor kalamıyor, şehre gidiyor, Beyoğluna çıkıyor, bir dakika yerinde duramıyordu.

Halim Bey Veziroğlu, kız aldatıldığını anlayınca, onu da dünyaya ilan edeceğini söyleyince, gencecik, on dokuz yaşındaki suna gibi kızı boğup da denize köpek ölüsü gibi atan o değil mi? Kaçakçı İbrahim, ben artık bıktım bu işten, artık çalışmayacağım bu kirli işlerde, dediği için Beyoğlunda kurşunlatan o değil mi? Bu işin araştırmasına girişen, girişip de ipin ucunu ta Veziroğluna getirip dayayan, onu tutuklayacakken soluğu hemen doğuda alan Emniyet Müdürünü sonradan da işten attırıp süründüren o değil mi? Bunu da Beyoğlunda, İstanbulda bilmeyen var mı?

O gecekondular, o tarlalara kurulduğunda tarlalar Veziroğlu Halim Beyin değildi ki... Koskoca yüzlerce evlik bir mahalleyi yok pahasına aldı ve yıkım ekipleri göndertti mahalleye, ekipler buldozerlerle yıkarlarken evleri gecekondular karşı koydular. Buldozerler evleri insanların başlarına yıktılar, yaşlılar, çocuklar yıkıntılarının altında kaldılar, ezildiler, öldüler... Gecekondular buldozerlerin önlerine yattılar, buldozerler durdular, polis emir verdi, ezin de geçin, diye... Binlerce gecekonducu çığlık çığlığa yürüdüler buldozerlerin üstüne, mahalleyi çevirmiş panzerler, otomatik tüfeklerle, makinelilerle ateş kustular yürüyenlerin üstüne. Bir savaş alanı oldu gecekondusu semti. Çok insan öldü. Ve Halim Bey Veziroğlu bir dünya kadar arsaya sahip oldu. Şimdi o arsa bomboştur, dikenli tellerle çevrilmiştir. Üstüne blok blok apartmanların dikilmesini bekliyor. Oradan kalkan gecekondular, semt semt İstanbula dağıldılar, gecekondusu yapıyorlar gene. Ve gecekonduları buldozerlerle, panzerlerle gene yıkılıyor. Onlar yapmak-

tan, ötekiler yıkmaktan bıkmıyorlar.

Halim Bey Veziroğlu tepeden tırnağa fakir fıkaranın kanı içindedir. Bunların hepsi, adam öldürmeyenleri, gecekondlu yıkmayanları bile kan içindedirler...

"Öldürmeliyim onu, öldüreceğim de, hele bir vermesin arsamı, hele bir..."

"Sen mi adam öldüreceksin? Senin yüreğin kuş gibidir. Sen değil bir insanı bir böceği bile öldüremezsın."

"Öldürürüm!" diye dişlerini sıkıp gözlerini pörtletti Selim balıkçı. Mahmut gene karşı koydu. Aralarında öfkeli bir tartışma oldu gene. Selim balıkçı boynunu içine çekip gene Yeşilköye yürüdü.

Kel Dursunu bir daha ele geçiremedi Selim balıkçı, bugün geçirsin o kanlı katili, o denizi öldüreni, o familyasını kurşunlayıp tepelerinden birer kapkara delik açanı, ağzını kurşunla doldurur onun. Kim getirtti o İtalyan gemilerini de buraya, Boğaza, Haydarpaşa önlerine demirletti, kim olacak, bunu çok sonraları öğrendi. Halim Bey Veziroğluya bu işinde ortaklarından birisi, o uzun boylu dev gibisi, gülerken yüzüyle değil de o göbeğiyle güleni... Kel Dursun Kaptana tekneleri, mavzerleri, iyi silah kullanan, uçan turnayı gözünden vuran Kürtleri de yeren onlar değil mi?

İstanbulda Türkiyede mayalaşan kötülüklerin bir kısmı bunların ellerinin altındadır. Her kötülük taşının, yunus kırımının, gecekondlu yıkımının, afyon, esrar, eroin, silah kaçakçılığının altından bunlar çıkar. Bütün kötülükler bir elektrik akımı gibi Halim Bey Veziroğlunun parmaklarına, dört bir yandan bağlanmıştır. Halim Bey Veziroğlular birbirlerine bağlıdırlar, sökülmezler, kırılmaz çelik kementlerle birbirlerine kenetlenmişlerdir. Ağ gibi ülkeleri, dünyayı kişiliklerinde örmüşlerdir.

Yunuslar kurşunları başlarından yedikçe bebekler gibi ağlaşarak göğe fırlıyorlardı, kıvranarak, havada bükülerek, yaylar çizerek, denize sular fişkirtarak düşüyorlar, mavi suları kızıl kana boyuyorlardı. Ve apak karınları havada kanayarak, denizin mavisini kıpkızıl kana bulayarak, dalgalarla sallanıyorlardı.

Yüzlerce yunus kaçıyor, onlar kovalıyorlardı. Balıklar azıcık başlarını sudan göstermeyegörsünler yiyorlardı kurşunu. Marmara denizi, Karadeniz sabahlardan akşamlara kadar kurşunlanan çocuk çığlıklarıy-

la doluyor, akan yunus kanından kıpkızıl kesiliyordu sular... O gün bugündür bir tane yunus yok ne Marmarada, ne de Karadenizde... Ya eskiden, bir denize çıkmayagör, vapurların teknelerin, savaş gemilerinin yöresinde bir sevinç kasırgasına kesip mavi, güneşte şimşekler çakan sırtlarıyla oynuyorlardı. Gemilerle oynatarak yarışılar, üstlerinde de onlarla birlikte ak martılar yüzlerce, kanat kanada, gene sevinç çığlıkları atarak yüzerlerdi.

Denizin damanını kesti Halim Bey Veziroğlu, kanını kuruttu.

Selim balıkçının kafasında yıllar öncesinin öfkesi, öcü, yeniden büyüyor, kökleşiyor, yüreğine bir top ağı gibi oturuyordu. Günlerce, aylarca, yıllarca düşünerek, araştırarak bu kötülüklerin öz kaynağını bulmuştu. Ve Halim Bey Veziroğlunu öldürecek, hiç olmazsa bir kötülük kaynağını, kendine zarar vermiş, mutluluğunu yıllar yılı elinden almış birisini öldürecekti. Onu nasıl öldüreceğini de biliyordu. Onu öldürecek, Uzunyaylaya kaçacaktı, şimdi anası çok yaşlanmıştı. Köye gelirken onu köyün delikanlıları kızları akordeon çalarak, Kafkas türküleri söyleyerek, Lezginka oynayarak karşılayacaklardı. Çerkes köyleri, kasabaları, Kafkasta olsun, burada olsun değerli konuklarını oyunlarla türkülerle ta köyün, kasabanın dışında karşılardı. Köye gelince de bir toy düğün yaparlardı onuruna. Selim balıkçıya da yapacaklardı. Gençler tanımayacaklardı onu. Uzunyayla düz bir bozkırdı, baştan aşağı yeşil çimenle kaplı taptaze, sütlüman bir deniz kadar hoş bir düzlük, göz alabildiğine... Uzaklaştıkça silme yeşillik bir gök mavisine dönüşüyordu. Uzunyaylanın göğünde yapayalnız kalmış bir güneş, pınarları aydınlık, pırıl pırıl, içi balıklarla dolu, kırmızı benekli, pul pul... Uzunyaylanın ucunda ala karlı Binboğa dağları, çam kokularını getirirdi esen yeller Uzunyaylaya oralardan. Çam, yarpuz, kekik, yabannanesi, alıç çiçeği kokusu... Alıç ağaçlarına arılar çokuşurlar çiçek zamanı, çiçekli dallar ağırlıkları altında bükülürlerdi. Uzunyayla adamı Çerkes olsun, Kürt, Avşar, Türkmen olsun kendine sığınmış ordu gelse vermezdi. İyi ki bu iş böyle oldu, yoksa Selim balıkçı ölünceye kadar sılasına gidemeyecek, ölüsü it ölüsü gibi burada sürüklenip ağıtsız törensiz bir mezara atılacaktı. Kafkasın, Uzunyayla Kürdünün, Avşarının uzun çığlık gibi ağıtları ta buradan Binboğaya kadar duyulmuyacaktı. Gözlerinin önünden bir fırtına gibi geçiyordu. Halim Bey Veziroğlu tepeden tırnağa kan içinde kalmış. Polislere, askerlere, herkese

gecekonducuları öldürsünler diye buyruklar vererek... Gecekondu-
rın üstüne yürüyordu buldozerler, tanklar, panzerler. İnsanlar çığlık
çığığa eziliyorlar, mavi deniz kızıl kana kesiyor, kana batmış yunuslar
kıvrılarak, mavi sırtları güneşe gelince şimşeklenerek denize yağıyor-
lardı, kanlı suları fişkirtarak, çınarlar, evler, sarı, perde perde uzun saç-
lar, alabalıklı, taze uzun çimenlerdeki pınarlar ışık dolmuş çalkanıyor,
kır atlar Binboğalardan Uzunyayla çimenine yıldı yıldı kuyruklarını
sırtlarına dikmişler akıyorlar, bunların hepsi, denizler, ağlar, yalnız
kalmış güneşler, Marmara denizi, ağlar, bir şafak vaktinde deniz ağar-
mış, inceden seher yeli eserken karman çorman oluyor, birbirine karı-
şıp karman çorman bir düşte, öfkede, uğunmada dönüyorlardı.

Koşarak Mahmuda gitti, Belediye plajının çınarı altında onu ya-
kaladı, sevinçle :

"Öldüreceğim onu," dedi, "Halim Bey Veziroğlunu, onun ettik-
leri boydan aştı."

Mahmut olduğu yerde durdu, sonuna kadar açılmış gözlerle ona
baktı, şaşırılmış, dudakları titredi, yalvarırcasına :

"Yapma Selim," dedi, "elini kana bulama..."

Onun koluna girdi, Yeşilköye doğru asfaltın kaldırımından ağaç-
ların altından yürüdüler, yol boyunca Mahmut, Halim Bey Veziroğlu-
nu öldürmemesi için, bin dereden su getirerek onu kandırmaya çalıştı.
Selim balıkçı Nuh diyor da peygamber demiyor, "onu öldüreceğim
arsamı vermezse"den başka söz bilmiyordu.

"Seni asarlar."

"Daha iyi ya, kurtulurum."

"Ölünceye kadar mahpusta kalır sürünürsün, ölümden bin beter
olur."

"Af çıkar."

"Bundan sonra af çıkmaz."

"Çıkmasın, onu öldürüp Uzunyaylaya gideceğim. Oradan da
Rus içine ulu Kafkas dağlarına, baba yurduma, ver elini diyeceğim."

"Halim Bey Veziroğlunun adamları sana bir adım attırmazlar,
kaçsan da İstanbul dışına çıkarmazlar seni, öldürüverirler seni."

"Ben de Halim Bey Veziroğlunu öldürürüm ya..."

Mahmut elinden geldiğince, dilinde tüy biterek onu vazgeçirme-
ye çalışıyor, o söyledikçe ötekinin Halim Bey Veziroğlunu öldürme is-

teği daha da güçleniyordu. Sonunda Mahmut baktı ki onunla başa çıkamayacak :

"Allah senin belanı versin, var ne halin varsa gör," dedi, hızla geriye döndü, arkasına bir daha bakmadan yürüdü gitti Menekşeye aşağı.

Selim balıkçı da Yeşilköye yürürken asfalttan geçen bir taksiyi durdurdu, bindi, Yeşilköy Rum kilisesinin önünde indi. Kör Mustafa buralarda bir köşk almıştı. Köşkü Selim balıkçı iyi biliyordu, eski sahibi Osmanlı paşası Nuri Paşaya çok balık getirmişti. Nuri Paşa su gibi para harcayan eli açık bir insandı. Kör Mustafa köşkü Nuri Paşanın kumarcı oğlu Hüsam Beyden almıştı.

Az sonra büyük bahçesinde ulu çınarlar, yelken dallı fıstıkçamları, sedirler olan köşke geldi. Köşkün bahçesinin demir parmaklıkları, demir kapısı yeşile boyanmıştı, türbe gibi. Hay Kör Mustafa, Mustafa diye geçirdi içinden. Bu da bir başka biçim Halim Bey Veziroğluydu. Bu da tıpkı Halim Bey Veziroğlu gibi silah, eroin, esrar kaçakçılığı yapmış, sonra arsa alım satımına başlamış, ondan sonra da apartmanlar, hanlar yaptırmış, daha sonra da fabrikalar açmış, oteller kurmuş, fabrikalara ortak olmuştu. Her oğlu bir fabrikanın başındaydı, en küçük oğlu da o namılı oteli işletiyordu. Otel viski, sigara kaçakçılığı işine yarıyordu deniz kıyısında olduğundan... Selim balıkçı, ikircikli, elini zile götürürken, dikkat köpek var, yazısını okudu. Gene içinden gülerek, hay Kör Mustafa hay, geçti. Zili çaldı, ak ceketli, uzun boylu, yüzünde büyük bir Halep çıbanı olan bir garson koşarak geldi :

"Ne istiyorsun ağa?" diye sordu.

Selim balıkçı sıkılarak :

"Burası Mustafanın köşkü mü?" diye sordu.

"Mustafa Beyin," dedi garson çabucak.

"Ben Selim balıkçıyım, onu görmek istiyorum."

"Ne için göreceksin?"

Selim balıkçı bir süre düşündü kaldı.

"Ben," dedi, "o Mustafa Beyin eski bir arkadaşım."

"Dur burada."

"Ben onu çok eskiden tanıırım... Selim balıkçı de ona."

"Olur olur," dedi uzun boylu garson, köşke girdi, girmesiyle çıkması bir oldu. "Gel," dedi, elini köşke doğru salladı.

Selim kapıyı bir türlü açamıyordu. Garson koşarak geldi kapıyı ona açtı.

Kapıda ikircikli durdu, paspasta uzun uzun ayaklarını sildi, şapkasını çıkardı eline aldı, saygılıca bir tavır takındı.

Garson :

"Ne duruyorsun öyle balıkçı, gir," dedi.

Selim balıkçı ezilip büzülerek içeriye adımını attı, karşı merdivenden yaldızlı ropdöşambrını giymiş Mustafa iniyordu. Saçları apak olmuş, gözleri daha bir şaşılıyıp sol gözü iyice çukura girmiş, alnı daha kırışmış, esmer yüzünün kırışıkları derinleşmiş, at dudağı gibi olan altdudağı biraz daha kalınlaşarak sarkmış.

Kapının eşiğinde durup kalmış Selime merdivenleri inerken şaşkın bakıyordu. Merdivenleri indi geldi, Selimin yanında durdu, birden :

"Vay, Selim balıkçı sen misin," diye onu kucakladı. "Gel yukarı, gel içeriye... Seni de ölmeden bu gözler görecek miydi? Gel odama, hoş gelmiş sefalar getirmişsin."

Onu öyle kucaklamış, yukarı bağıriyordu :

"Bak hanım, kim geldi köşkümüze, kim, kim, kim?"

Hanım yukardan sesleniyordu :

"Kim?"

"Bak kim gelmiş köşkümüze, kim!"

Hanım koşarak merdivenlerden aşağı inerken, şaşkınlığını saklayamadan :

"Ayyy, ay ay, Selim balıkçı Bey. Selim, Selim, Selim balıkçı Bey..." Elini uzattı, balıkçının elini sıktı : "Hoş geldiniz sefalar getirdiniz efendim," dedi. "Sizi, sizin komşuluğunuzu ne ben, ne de Mustafa Bey hiç unuttur muyuz? Mustafa Bey her gün akşam sabah hep sizi anar, nerelerde şu has komşumuz Selim balıkçı Bey, diye... Yaa, öyle..."

Selim balıkçı Mustafa Beyin kolunda merdivenleri çıkarken, hanım da mutfağa koştu :

"Bir kahve yapayım Selim balıkçı Beyimize, gene eskisi gibi kendi elimlen... Kendi, kendi elimlen..."

Kadın çok şişmanlamış eski güzelliğini yitirmiş ama, cana yakınlığından bir şey eksilmemişti.

Oda bir salon kadar büyüktü, yerde boydan boya mavi çiçekli ipek halılar seriliydi. Koltuklar, safi altın yaldızla bezenmiş, yeşil kadife kaplanmış, insanın içine oturduğunda beline kadar yumuşak kuştüyüne gömüldüğü koltuklardı. Her yerde, yaldızlı küçük büyük masaların üstünde, yaldızlı konsolların içinde kesme kristal sigaralıklar, şamdanlar, şekerlikler, daha bilmem nelikler yanıp söniyorlardı. Büyük güller işlenmiş bir gül ağacı dolabın içinde de altın fincan, bardak zarfları, en iyi kuyumcu elinden çıkmış, oya gibi işlenmiş... Koskocaman, bir alan kadar olan odanın tavanından da ışıklar saçarak yüzlerce kristalden oluşmuş bir saray avizesi sarkıyordu.

Mustafa Bey Selime en görkemli koltuğu gösterdi :

"Otur," dedi, "bu koltuk benim koltuğumdur, benden başka da bu koltuğa şimdiye kadar kimse oturamamıştır. İçindeki kuştüyü Japonyadan, gül ağacından mobilyası Hindistandan, Hindistanda Lahuri şal yaparlar, kadifesi de Çini Maçinden gelmiştir. Rahat otur canım Selim balıkçı, sen rahat otur."

Selim balıkçı hiç de rahat oturmuyordu. Şapkası elinde, elleri dizlerinin üstünde, koltuğun ucuna ilişmiş, gergin, gözleri Mustafa Beyde, ulan altı üstü bir Kör Mustafa, ne olmuş böyle köşkü sarayı olmuşsa, hep hırsızlık kaçakçılık, ulan Kör Mustafa, diye düşünüyor, düşündükçe daha da gerginleşerek öyle ilişmiş, dizlerini sıkı sıkıya birbirine kavuşturmuş, dudaklarında acı, donmuş kalmış bir gülümsemeyle oturuyordu.

Mustafa Bey kalender, babacan :

"Şöyle rahat otur canım, öyle ilişme, bu ev senin, senin eski arkadaşın Kör Mustafanın. Silah kaçakçısı, mendebur Kör Mustafanın..." Kör Mustafanın derken sonsuz bir mutlulukla ağzı kulaklarına vararak konuşuyordu. Yerinden kalktı, koltuğa ilişmiş kalmış Selim balıkçıyı koltuğun içine çekti : "Ha şöyle," dedi. "Şöyle rahat."

Yerine oturdu. Kendinden, oğullarından, bu köşkü nasıl yok pahasına o kumarcı paşa oğlundan birkaç milyona aldığından, eski günlerden, memleketinden nasıl aç yoksul, bedeninde de sınırdan aldığı beş kurşun yarasıyla nasıl İstanbula geldiğinden konuşmaya başladı.

"Aklında mı Selim balıkçım, Ağam, gecekonduyu yaparken nasıl yardım ettin bize, aklında mı? Suyumuz yoktu su verdin, ekmeğimiz aşımız yoktu bizi doyurdun, en güzel balıkları tuttun bize. Sen olma-

san biz o kış ölürdük. Aklında mı, o günlerde de, gene böyle hiç konuşmazdın. Aklında mı gecekonduyu yıkmaya gelen polisler şöyle bir baktın da, polisler hemen yüz geri ettiler de kaçtılar gittiler. Bizim oğlan var ya, hani memlekette doğan en güzel oğlan, sen yalnız çocuklarla gülerek, bol bol konuşurdun, o çok büyük adam oldu, İstanbul sanayicilerinin birincisi, başı, buraya her zaman geldiğinde seni anar, övünür seninle daha, dünyaya metelik vermeyen Selim balıkçı amca gün akşam oluncaya kadar benimle konuşurdu, der. Bir görsem de onu, ellerinden öpsem, der. Şimdi ben büyüdüm Selim balıkçı amca benimle de konuşmaz, der. Aklında mı Selim balıkçı, aklında mı? Yunus balığı kırımında sana kız gibi bir Alaman filintası vermiş de parasını hiç istememiştin, aklında mı kardeş, aklında mı?"

Selim balıkçı koltuğun ortasında küçücük kalmış, yumulmuş, dudaklarında uzak, belki şu denizlerin ötesinde, yalnız bir gülümsemeyle gülümsüyordu. Kadın elindeki gümüş tepside büyük, altın zarflı üç tane tüten fincanla, tüterken evin içini güzel bir kahve kokusuyla doldurarak geldi.

"Hoş geldin, hoş geldin Selim balıkçı Beyimiz... Bize ne mutlu ki bizi unutmadınız."

Kahveyi Selim balıkçıya tuttu, Selim balıkçı birden kendini unutup çözüldü, kahveye uzandı, aldı, dudaklarına götürdü yavaşça küçücük bir yudum aldı. Kadın sonra kocasına uzattı kahveyi, sonra da gümüş tepsiyi masanın üstüne koyup kendi kahvesini de aldı, karşıya geçti, bir koltuğa gömüldü, ayak ayak üstüne attı kahvesini höpürdetti, o da kocası gibi konuşmaya başladı. Konuştukları sözcüğü sözcüğüne kocasının konuşmalarının tıpkısıydı.

Kadın sözünü bitirmeden Mustafa aldı sözü, o sözünü bitirmeden kadın gene aldı sözü. Böyle böyle sözü birbirinin ağzından kapa kapa, kendilerinden, İstanbul sosyetesinden, bu sümüklü kabaklardan, işe yaramaz, yavşak, bilgisiz, yaşamdan habersiz insanlardan bıktıklarından, yarış atlarından, evlerine gelen şairlerden, onların ne kadar içkici olduklarından, televizyondan, evlerine gelen film yıldızlarından, milyoner kişilerden, bu donlarını bağlayamayan kişilerin nasıl servet üstüne servet yığdıklarını bir türlü anlayamadıklarından, daha Selim balıkçının anlayamadığı bir sürü şeylerden söz ettiler. Selim balıkçının ne istemeye geldiği hiç akıllarına gelmiyordu. Selim balıkçı

bir iki kere koltuğunda kımıldayacak oldu, Mustafa Bey :

"Rica ederim Selim balıkçı Ağam, daha ne kadar oturdunuz ki..." diye yakındı.

Karısı da kocasını yalnız bırakmadı, somurtup nazlanarak :

"Daha ne kadar oldu ki geleli Sayın Selim balıkçı Beyimiz, biz sizin yabancınız mıyız? Hele bir çocuklar duysalar sizin buraya geldiğinizi, sevinçlerinden, kıskançlıklarından çıldırırlar... Biz çok sıkılıyoruz efendim bu kocaman köşkte çok, sıkıntıdan ölüyoruz. Mustafayla o Menekşedeki gecekondumuzu ağlayarak arıyoruz. Biz bu salhanede yalnızlıktan delireceğiz efendim, çıldıracağız. Çocuklar fabrikatör oldular, başlarını kaşıyacak zamanları yok, bize nasıl uğrasınlar fıkaracıklar. Mustafa diyor ki, keşki eski günler gibi, gecekondudaki gibi olabilesek, aah... Oturun, oturun biraz daha... Mustafa Bey çok seviyecek azıcık daha oturursanız efendim," diye ona yalvardı.

Kalktı, fincanları topladı, bir genç kız gibi kalçasını sallayarak gene mutfağa kahve pişirmeye gitti.

Mustafa Bey çok şişmanlamış, ağzı da bir hayli çarpılmıştı.

"Memleketten akrabalar da bize gelmiyorlar artık. Darılttık onları. Çok kızgın bizim akrabalarımız, alıngan... Biz onlara ne yaptık ki... Buraya gelenlere elimden gelen iyiliği yaptım, ne hacetleri varsa gördüm. Doktorlara bile telefon ettim. Ama gene de ayaklarını kestiler bizden. Menekşede gecekonduda iken evimiz dolup taşıyordu." Akrabalarını, memleketlilerini, tanıdıklarını, komşularını durmadan acı acı çekiştiriyordu.

"Dünya değişti Selim balıkçı Beyim kardeşim. İnsan çok değişti bu devirde. Bir gözünden ötekine fayda yok. İnsanlar, dünya durmadan öyle değişiyor ki, dünü, dünkü adamı bugün mümkünü yok tanımıyorsun. Ben oğullarımı, kızımı, torunlarımı tanıyamıyorum, ciğerparelerimi. Her şey her gün benden uzak, bana yabancılaşıyor. Şaşırdım kaldım, şu koskocaman dünya ortasında, elim ayağım kesildi. Gençliğimde kurşun yağmuru altında Suriye sınırında mayın tarlalarında, mayınlar üstünden yürüye yürüye afyon kaçırdım, o günler, o ölüm, yoksulluk günleri, Menekşe günleri burnumda tütüyor. Oğullarım benim oğullarım mı tanıyamıyorum. Uzak, yabancı, başka, sosyete... Hepsi de bana düşman. Anaları duymasın, fırsatını bulsalar benim gözlerimi oycak, beni öldürecekler..."

Onları bu hale getirmek için K r Mustafa kaç insanın kanına elini bulamıştı, kaç ocağı s nd rm ş, hanumanlar yıkmıştı... Bunu  yle açık açık söylemiyordu ya, konuşmalarından her Şey anlaşılıyordu.

Sonunda derinden içini çekerek, yüzü acılamış :

"Benim hiç kimsem yok Selim balıkçı Bey kardeşim. Ben burada h d d k kuşu gibi tek başımayım. Ben burada kuyunun dibindeki taş gibiyim. Ben burada Sayın Selim balıkçı Bey arkadaşım işte böyleyim," dedi. " l me kurban olayım, böyle kimsesiz, işsiz güçsüz, kök-söz, dalsız budaksız, yolsuz belsiz bir ormanda kalmış gibi, orman da yok, kuyunun dibindeki taş gibi, dünya kadar malın olsa ne fayda... Ah  l m aaah..."

Kadın ikinci kahveyi getirdi, Mustafa Beyin ağlamaklı yüzünü, Selim balıkçının  z lm şl ğ n  görünce :

"Gene mi?" diye kocasına sordu. "Bir adam geçmesin eline, o eski ağıdını söylersin ha söylersin. Kuş kuşken yuvadan uçurur yavru-larını bir daha göremez. Kuşların da memleketleri, akrabaları olmaz. Kuş kuşken..."

"Ben kuş değilim, insanım Hanım," diye inledi Mustafa Bey. "Kuş başka insan başka..."

Neredeyse ağlayacaktı. Hemen kahveyi aldı, üst üste h p rde-tmeye başladı. Kadın havayı yumuşatmak için konuşmaya başladı. İstan-buldan, mobilyalarından, artistlerden, denizden, oğullarının yatla-rından, üçer milyonluk otomobillerinden söz açtı, derken sonunda o da yalnızlık konusuna, oğullarının, bütün dünyanın kendilerine d ş-man oluşuna geldi dayandı. Gözlerinden de iki damla yaş yanakların-dan aşağı s z ld , ta çenesinin altına aktı.

"Gönül diyor ki, bunu Mustafa Beylen her gün konuşuyoruz, bı-rak İstanbulu, evi barkı, bu köşkü, çocukları, köye ko git. Geğdiğimiz gibi."

"Varsın sıcak olsun," diye bağırdı Mustafa Bey.

"Sıcak adam öldürmez," dedi kadın.

"Oralardaki insanlar ölüyorlar mı?" diye sordu Mustafa Bey. "Be-nim ninem yüz yaşını aşkın, kuzudişini bile çıkardı. Benim oğlanların hepsinden sağlam."

'Selim balıkçı kahvesini bitirmiş kalkmaya davranıyordu ki, Mus-tafa Beyin birden aklına geldi, yumuşak, utangaç :

"Bir hacet için mi gelmiştin?" diye balıkçıya sordu.

Selim balıkçı telaşlandı, ayağa kalktı, bir iki adım attı merdivene doğru, Mustafa Bey onu kolundan yakaladı :

"Göndermem seni, hacetini söylemeden seni bu evden çıkar-mam. Sen benim bu dünyada kalmış tek kardaşımsın. Bu Kör Musta-fa elden ayaktan düşse de senin iyiliklerini unutmuyor mu? Söyle."

Gözlerini onun gözlerinin içine dikmiş, Kör Mustafanın o eski ustura gibi gözleriyle ışıltılı, inatçı bakıyordu. Kıpık gözü daha çok parlıyordu.

Selim balıkçı kıvrandı, edemedi, sonra birden aklına düşmüşçesi-ne :

"Bir... bir... bir tabanca," dedi, ağzı kuruyarak. Belki aklına ta-banca bu anda düşmüştü, bir şey söylemek için söyleyivermişti.

Mustafa içten, dostlukla, ağız dolusu güldü.

"Ben o işi bırakalı çok oldu, keşki bırakmasaydım, keşki bir çar-pışmada işimin başında öldürülseydim, böyle kocayıp da köpeklere maskara olmasaydım, çocuklarımın bile aşağıladığı bir insan olmasay-dım... Bıraktım ya, kendi nagant tabancamı sana veriyorum. O be-nim gözüm gibidir, onu memleketten getirmiştin. Haftada bir onu yağlarım, kız gibi bakarım. Ne güzel, tabancamı sana veriyorum... Hanım, tabancamı getir."

Kadın zaten konuşmayı duymuş, tabancayı getirmeye öbür odaya koşmuştu.

Çok güzel, yepyeni bir deri kılıf içinde fişekliklerle birlikte taban-cayı getirdi Mustafa Beye verdi, Mustafa Bey de onu Selim balıkçının beline çabuk çabuk bağladı, fişekliği de kuşattı :

"Ne güzel, ne güzel," dedi.

Koluna girdi balıkçının, merdivenleri indiler. Selim balıkçı odaya girdiğinden bu yana balık ve deniz kokuyordu. Mustafa Bey de far-kında olmadan kendinden geçerek bu insan kokusuyla karışmış koku-yu içine çekiyordu.

Selim balıkçı kulakları uğuldayarak, başı dönerek köşkten ayrıldı, bir hoş olmuş hüzünlenmişti. Evine nasıl geldiğini bilemedi. Yemek yemeden, su içmeden kendini yatağına atıp uyudu.

Sabahleyin erkenden deniz ağarır ağarmaz kalktı, iskeleye indi, gün doğuncaya kadar tekneyi, motoru temizledi, ağları onardı. Çok

sevinçliydi, mutluluğundan neredeyse uçacaktı. İki de birde de belindeki tabancaya bakıyordu. Teknenin içinde ayağa kalktı, küçük bir dalga tekneyi salladı. Selim balıkçı dalgalı denizde kendisini dengelemeye çok alıştı. Tekneden tahta iskeleye bir delikanlı çevikliğiyle atladı. Her nedense atlarken Zeyneli, gazetelerin Zeynel için yazdıklarını düşündü. Şaşkınlık içinde kalıyordu Zeyneli, gazeteleri düşündükçe. İstasyona geldi, treni çok beklemedi, bindi.

Halim Bey Veziroğlunun bürosunun kapısında çok iriyarı, beli tabancalı üç kişi vardı. Selim balıkçıyla eskiden beri tanışıyorlardı. Onu bekletmeden Halim Beyin yanına aldılar. Selim balıkçı içeri girince, başını masasına eğmiş çalışmakta olan adam, başını ağır ağır kaldırdı, Selim balıkçıyla göz göze geldiler, Halim Beyin gözleri birden inanılmaz bir korkuyla büyüdü, yüzü anında kül kesildi, ellerini masaya dayadı usulca ayağa kalktı, titrek, korku dolu bir sesle :

"Buyurun Selim balıkçı Bey arkadaşım," dedi, gülümsemeye çalışıyor bir türlü beceremiyordu. "Buyurun efendim, öyle ayakta durmayın, rica ederim arkadaşım."

Birden gözleri şimşeklendi, yanına yönüne, ayaktaki adamına baktı, bu öfkesi anında geçip eski haline döndü, gene öyle büyümüş gözleri fıldır fıldır, korku içinde...

Biraz kendini toparlayınca :

"Anladım," dedi, "anladım, parayı denkleştirdiniz, değil mi? Denkleştirmediyse bile ben arsanızı, ne kadar paranız varsa o kadarına size veriyorum. Beni başla arkadaşım, seni biraz yordum. Bu arsa senin, sen oraya yedi tane zeytin diktin. Her dirhemi bir altın, her taşı, her ağacı altın bu arsanın. Hayırlı olsun. Güzel güzel evler yaptır. Senin yerinde eğer başkası olmuş olsaydı, babam, kardeşim olsaydı ben bu arsanın bir karışını ona vermezdim. Mademki sen bu kadar sevdiğin bu arsayı... Para yanında mı?"

"Yok!"

"Yarın getirin, ne kadar olursa olsun size tapusunu vereceğim. Efendim, çünkü bu arsaların fiyatı gün be gün artıyor. Bu yıl yüz lirasaydı, ertesi yıl on bin lira, öbürsü yıl yirmi beş bin... Düşündüm ki bu gidişle siz bu arsayı kıyamete kadar alamayacaksınız, ben de çok düşündüm, benim o kadar çok arsam var ki, bu da, ne kadar parası varsa o kadar Selim Bey balıkçının olsun. Hayırlı kademli, çok çok

hayırlı olsun efendim. Kurduğunuz evde mutluluk, kıvanç, sevinç içinde yaşayın Selim Bey balıkçı kardeşim..."

Selim balıkçı mosmor kesilmiş, koltuğun içine yığılmış kalmış, şaşkınlık içinde gözlerini kirpiştiriyor, ne yapacağını bilemiyor, ellerinin parmaklarını sıkıyor, boyuna konuşan Halim Bey Veziroğlunu yarı duyuyor, alnında boncuk boncuk terler habire de terliyordu. Şuradan bir kendini dışarı atabilse, başka bir şey düşünmüyordu.

Selim balıkçı epeyi bir süre sonra ellerini koltuğunun kenarlarına dayayarak ayağa kalktı, sallanıyordu. Halim Bey Veziroğlunun masasına doğru iki adım attı, dudakları titriyordu, boğuk bir sesle :

"Sağ ol Beyim," dedi. "Bu iyiliğinin altından nasıl kalkacağım?"

Halim Beyin elini sıkı mı sıkmadı mı, ayrılırken o ne dedi, yoksa bir şey demedi mi, hiçbir şey yok aklında. Yalpalayarak odadan ayrıldı.

Doğru Mahmuda gitti. Mahmut onun yüzünü görünce korktu, hasta gibiydi.

"Öldürdün mü?" diye sordu.

"Yok."

"Ya ne oldu?"

"Bir şey olmadı. Arsayı verdi bana Veziroğlu."

"İyi ya..."

"Ben o arsayı istemiyorum ki artık. Ben ne yapacağım Çengelköydeki arsayı, değil mi? Ben buradan ayrılamam ki... Benim yurdum yuvam, denizim burası. Ben Zeki Beyin arsasını alacağım. Hem Zeki Beyin arsasındaki çınarlar da daha büyük... Hem de bütün Marmara ayağının altında. Ama ne söyleyeceğim şimdi Halim Bey Veziroğluna?"

Mahmut sevinçle güldü.

"Parayı verdin mi?"

"Vermedim."

"Bir daha ona uğramazsın, olur biter."

"Beklemez mi Halim Bey Veziroğlu beni?"

"Beklemez. Canına minnet."

Lodos bütün hızıyla esiyor, denizin ötesindeki dağları ta buraya kadar getiriyordu. Dalgalar minare boyu ak köpükten yükselip kıyıları da, yalılarda, kıyı yollarında, caddelerinde patlayıp darmadağın oluyordu. Usuldan da bir yavaşlayıp bir çoğalarak, kurşun kubbeleri parlatarak bir yağmur yağıyordu. Lodos denizi altüst ediyordu. Denizde küçük olsun, büyük olsun hiç gemi yoktu. Şehir Hatları vapurları bile kolaylıkla karşıya geçemiyorlardı.

Lodos tanyerinin ışımasından bu yana ağır ağır yavaşladı, dindi. Yağmur da durdu. Lekesiz ıslıl ıslıl bir gün doğdu. Minareler, kurşun kubbeler ipiledi, yunmuş arınmış...

Zeynelle Dursun Kemalın cıvıvı çıkmıştı. Bu gece limana demirli bir vapura bir yolunu bulup geçmişler, uyuyup uyanarak, bacanın dibinde, ıslanıp kuruyarak uyumuşlardı. Sirkeciye, eskiden serseri çocukların en güzel uyudukları yerlerden birisi de vapurların sıcacık baca yöreleriydi. Hem oralarda bekçiler onları kolay bulamıyorlar, bulan gemicilerse halden anlayıp çocukları hiç olmazsa gece yarısı vapurdan kıyıya çıkarmıyor, denize atmıyorlardı. Vapurda uyumak çocuklar için bir mutluluktu. Zeynelle Dursun Kemal, rahat, bol düşlü, bol yağmurlu, sıcacık bir uyku uyumuşlardı bacalarda bir gece. Zeynel Sirkeciye düştüğü ilk yıllarda da böyle limana demir atmış bir geminin baca altında öteki serseri arkadaşlarıyla uyumaya hazırlanırken vapurda birden denizi sallayan, vapuru bir indirip bir kaldıran bir patlama olmuş, sonra ambardan göğe minare boyu yalımlar fıskırmış, güvertelerde, ambarlarda insanlara karışmış öküzler, inekler, boğalar, mandalar, atlar inanılmaz seslerle bağrışarak İstanbulu, Boğazı, limanı birbirlerine katmışlardı. Zeynelle çocuklar uzun bir süre vapurun üstünde, yalımların ortasında hiçbir şey yapmadan orada bir yalım hortumuna tutulmuşçasına dönüp durmuşlardı, böğüren öküz, kişneyen

at, bağırان insan, anıran eşek, öten horoz sesleri arasında... Yalınlar, İstanbul, vapurlar, sular, ışıklar, mandalar, atlar, eşekler, horozlar birbirlerine girmişler, karman çorman olmuşlardı.

Zeynel bu sabah çok iyiydi, azıcık bir şeyler düşünebiliyordu. Hüseyin Huriyi sabaha kadar uyumuş uyanmış düşünde görmüştü, polislerin önünde, elinde tabanca, durmadan Zeynele benzer insanların üstüne kurşun yağdırıyorlardı. Islaklık onu buz gibi sarmışken, bir yanını da bacanın sıcağı ısıtmış kurutmuşken sağından soluna dönerken bağırarak kurşun yağmuru altında uyanıyordu. Uyuyor, gene düşlere dalıyor, kurşun sesleri, cam şangırtıları, kanadı yalınlarda kavrulup yanan binlerce horozun acı ötüşleri arasında uyanıyordu. Martılar giriyorlardı yanan Boğazdan yükselen yalınların içine, kıpkırmızı, kanatları tüyleri billur kırmızısında balkıyarak göğe ağıyorlar, Kız Kulesinin üstüne çığlık çığlığa yağıyorlardı.

Uyanınca, uzun uzun gerinerek yumruklarıyla gözlerini ovuşturdu. Tatlı bir uyuşukluğun, mutluluğun içindeydi. Ayağa fırlamasıyla merdivene koşması bir oldu. Bu gece bu vapurda uyumakla çok tehlikeli bir iş yapmışlardı. Bu uzak sefer yolcu vapurları polisle fıkır fıkır kaynardı. Nasıl, neden, ne zaman girmişlerdi buraya, bilmiyordu. Hayal meyal bir şeyler, on beş, yirmi polisin önünde, tabancası elinde, ateşe hazır Hüseyin Hurinin dört bir yanlarını sardığını anımsıyor. Nasıl yarmışlardı kuşatmayı, orası da hiç aklında değil. Bir ara Dursun Kemali de yitirmişti, Dursun Kemal gelip onu nerede buldu, buraya ne zaman geldiler, hiç hiç anımsamıyor. Sıcak bacanın dibinde kıvrılmış yatmışken üstüne yağmur yağdığını, karmakarışık düşler gördüğünü, Topal Hasanın yarı beline kadar Ahırkapı feneri önünde denize girdiğini, kendi boyunca bir kıpkırmızı barbunya yakaladığını, balığın çırpındığını, Topal Hasanı alıp ta Marmaraya çekip götürdüğünü, yanan martıları, şangır şangır, çok polis gördüğünü anımsıyor. Bir de kılıç kesmez, yoğun, göz gözü görmez bir karanlığı, gözleri körmüşçesine karanlıkta döndüğünü, üstüne kum gibi, küçücük yalın yalın kurşunların döküldüğünü anımsar gibi oluyordu.

Merdiveni indi, yukarıya, Tophane çeşmesinden yana olan demir parmaklıklı kapıya koştu. Daha çok erkendi, ortada kim kimsecik yoktu. Merdivenlerden inerken de kimseyi görmemişti. Bir taksi bulsa da atlayıp Topal Hasana bir ulaşabilse kurtulmuştu. Elindeki torbala-

rını sıkı sıkıya tutuyordu. O gün bugündür torbaları elinden bir kerecik bile olsun bırakmamıştı, uykuda bile, başına torbalarını yastık etmiş uyurken bile. Artık, o gün bugündür gazete almaktan da korkuyordu. Gazeteleri öylesine bir merak ediyor, ama alıp okumaktan da ödü kopuyor, gazetelere dokunursa başına büyük bir felaketin geleceğini sanıyordu. Arkasına döndü, az ötede Dursun Kemal durmuş kendisine hayranlıkla, sevgiyle pırıl pırıl gözlerle bakıyordu, mutlu, gülümseyen... Zeynelin de içini sıcacık bir sevgi, bir mutluluk, bir sevinç sarıverdi. Birden de sevinci acıya dönüşüverdi, "vay fıkara Dursun Kemal, kardeşim," dedi sıcacık, candan, yürekten, "anasını da babası öldürdü, hem de altmış bıçak saplayarak, memelerini, orasını keserek... Kim bilir ne kadar yüreği yanıyordur onun, için için kan ağlıyordur."

Ona yaklaştı, önce usulca saçlarını okşadı, sonra da sol kolunu onun boynuna doladı başını göğsüne çekti, usuldan sallandı, gözleri yaşla doldu, boğazına bir şey gelip tıkanı, hemen bu anda da kurşunlarla delik deşik olmuş, kıvrılıp kan içinde donmuş kendi ölüsü geldi gözlerinin önüne, kendinden geçti, büyümüş gözlerle sağına soluna bakındı, Tophane çeşmesinin orada bir taksi gördü, Dursun Kemali bırakıp ona koştı :

"Boş musun?" diye sordu.

"Boşum," dedi şoför.

"Bizi Kumkapıya, yok yok, Ahırkapıya..."

Şoför bu ıslak insanlara bir tuhaf baktı ya, aklına hiçbir şey gelmedi. İçinden, garibanlar, diye geçirdi.

Ahırkapıda taksiden inip kıyıya vardılar, kayalıklara oturup karşıyı seyre daldılar.

"Daha çok erken," dedi Zeynel. "Yağmur da durdu. Şimdi güneş doğarsa kurutur bizi."

"Ben o kadar ıslanmadım," dedi Dursun Kemal. "Orada bir branda bezi bulup üstüme çektim. Uyudum, kalıp gibi."

"Ben de," dedi Zeynel.

"Gelir mi Topal Hasan amca şimdi?" diye sordu Dursun Kemal.

"Gelir," dedi güvenle Zeynel. "O bize söyledi. Tam altmış yıldır her lodos sonu buraya gelir, buradan Menekşeye kadar bütün kıyıyı tararmış. Onun gözleri bu yaşta bile şahin gözleri. İğnenin deliğinden dünyayı görür. Şimdi, az sonra gelir."

Topal Hasan, bir de Sarı Hidayet, Topkapılı Cemal, Kasımpaşalı Hüsnü, bunlar hep kırk yıldır lodosçuluk ederler. Her lodos sonu rüzgar denizin altını üstüne getirdikten, deniz dibinin kumunu, çakılını, yosununu, kabuğunu, taşını alıp kıyıya döktükten sonra lodosçulara gün doğar. Daha gün ağarırken, denizin altı apaydınlık olur, dışardan daha ışıklı, ışıklar yansyarak birkaç misli çoğalır ve lodosçuların şahin gözleri işe yarayacak öteberileri seçmekte güçlük çekmez.

Lodosçuluk İstanbul şehrinde kadim zanaattır, helal ekmektir. Ta Bizanstan beri sürüp gelir. Topal Hasan has balıkçıdır, usta balıkçıdır ya, onun asıl gönlü lodosçuluktur. O lodosçu doğmuş lodosçu ölecektir. Böyle günlerde lodosçular çok sevinçli, daha deniz ağarmadan yataklarından çıkar, dualarını okur, denizin yolunu tutarlar. Umutları büyüktür. Ve her lodos patladığında sevinçlerine, umutlarına ölçü olmaz. Bu deniz İstanbul lodosçularına her lodos sonu neler vermemiştir ki... Kaşıkçı elması var ya, ondan daha büyük, görkemli, daha parlak, bin bir rengeyle yanıp dönen başka bir taş yoktur bu dünyada. İşte bu taşı surların dibindeki denizde, çakıl taşlarının arasında bir gün deniz ağarırken bir İstanbul lodosçusu bulmuş, bir tahta kaşığa değişmiştir. Olsun varsın, bir tahta kaşığa değişmiş olsun lodosçu, ne olacak, böyle bir taşı bulmuş ya... O gün bugündür İstanbul lodosçuları tepeden tırnağa umut kesilip bu taşı, bu taştan daha büyük başka bir taşı ararlar, bulacaklardır da... Deniz sonsuz, deniz gani, cömert, deniz bereketlidir. İstanbul lodosçuları deniz ağarırken ta baldırlarına kadar çemrenerek, soğuk, kesen aydınlık suya girerler ve şahin gözleri suyun dibindeki en küçük bir ışıltıyı bile kaçırmaz.

Bizans, Osmanlı, Rus altınları, altın külçeler, zümrüt, yaküt, elmas, inciler bulmuşlardır bu kıyılarda lodosçular. Bilezik, gerdanlık, kemer, yüzükler bulurlar... Akla gelmedik takılar, paralar, öteberiler bulurlar.

Şimdi lodosçular da çağa uydular, artık soğuk, buz gibi deniz onların canlarını yakmıyor, bacaklarını ustura gibi kesmiyor. Onlar artık soğuk geçirmez lastik çizmeler giyiyorlar baldırlarına kadar gelen. Bir Topal Hasan alışamadı bu şeytan işi lastik çizmelere. O gene eskisi gibi gene çıplak ayaklarla, dizine kadar çemrenmiş giriyor denize... Herkes biliyor bu güzel evini nasıl aldığını Topal Hasanın. Topal Hasan da yadsımıyor ki, herkese, her önüne gelene övünerek anlatıyor

evini nasıl aldığını.

"Deniz çok aydınlıktı, güneş nerdeyse doğdu doğacak. Güneş doğdu doğacakken ne kadar ışığı varsa hepsini denizin dibine gönderir. Denizin dibi dışardan bin misli daha aydınlık olur. Deniz, ışık, ışığa kesmiş su, çakıl taşları kırılarak yansır. Bir de bu sıralar denizin altında ne varsa ışıkla büyür, çakıl taşı, altın, elmas, balık, kum, inci, yakut, mercan... Bir keresinde bir baktım, ötemde, yüz elli adım ilerimde denizin on bir kulaç altında kıpkırmızı bir ateş yanıp sönüyor. Ya Allahım, hay süphanallah, dedim, bu tanyerinin alacasında bu da ne iştir, dedim. Ya Allah, hay süphanallah, dedim, öyle parlayan bir kırmızı ki parlayan ok gibi ta bana kadar geliyor, denizde kırılıyor, kırılıyor kırmızı, ocaktan çıkmış bir demir kırmızısı yanıyor denizin altında... Koşarak vardım oraya, yüzerek, uçarak atıldım kırmızının üstüne, eğildim aldım, hay kurban olduğum Allah, uçtum sevincimden, başparmağım büyüklüğünde bir yakut! Bizim o zamanlar bir Hayk Ustamız vardı, doğru, yalan söylemez, lodosçuların başı, Kapalıçarşıda antikacı, aldım onu, öyle bacakları çemrek, iki avucumun içinde, yanan köz gibi tutarak ona götürdüm. Gel, dedi Hayk Usta, gel Hasan. Bu bir servet, dedi, hemen kasayı açtı, paraları saydı saydı bitmedi. Git, dedi, bu parayla önce kendine bir ev al, ilk olarak. İnsanın başını sokacağı bir evi olmalı. Ben de onun sözünü dinledim, işte bu evi aldım. Allah bin bereket versin verimli, cömert denize..."

Topal Hasan çok altın, çok altın yüzük, çok inci de bulmuştu bundan önce. Birkaç da heykel buldu Topal Hasan, değerli, antika. Yazık ki o zamana kadar Hayk Usta ölmüştü. Öteki insafsız Kapalıçarşı esnafı bu değerli bulgularını onun elinden yok pahasına aldılar. Aldılar ya Topal Hasan da her parçanın parasıyla birkaç yıl bol bol bolamadı Kumkapıda, Beyoğlunda gönlünce yaşadı.

Zeynel de bir ara lodosçuluğa merak sardı, sabahları erken uyanıp yarı beline kadar denize girdi, ama yapamadı, deniz ustura gibi onun zayıf bedenini biçti. Bir keresinde onu mosmor kesilmiş yarı baygın denizden çıkardılar da o on beş gün ölümle kalım arasında pençeleşerek canını zor kurtardı. Zeynel işte o zaman tanıdı Topal Hasanı. Ve ondan sabrın, sonsuza kadar sabretmenin ne demek olduğunu öğrendi. Sabrı ve sonsuz umut etmeyi öğrendi. Topal Hasan her lodos sonunun sabahı daha deniz ağarmadan bir sevinç kasırgası, çi-

çekli bir bahar ağacı gibi tepeden tırnağa umut açarak, topal bacağı bile topallamayarak, denizin ona kıpkırmızı bir kocaman yakutu, Kaşıkçı elmasından üç kere daha büyük bir elması getirdiğine bütün yüreğiyle inanarak denize koşar, iliklerine kadar kıvançtan titreyerek denize girer, aydınlık suyun dibini, bir güneş parçası gibi denizi ta ötele-re kadar aydınlatacak, denizin dibini ışığa boğacak elması, denizi kırmızı, ışıktan bir billura dönüştürecek yakutu arardı. Kendini bildi bileli her lodos sonu Topal Hasan için deniz uçsuz bucaksız bir umut, bir sevinç, bir kıvançtı. Aradıklarını bulamadığında da, bacakları soğuktan kesilmiş, mosmor olmuş Topal Hasan akşamları Yanakinin meyhanesine eli boş olsa da sevincinden, kıvancından, umudundan hiçbir şey yitirmeden dönerdi. Döner : "Haydi, bir tek daha atalım," diye başlardı. "Haydi, ölmüş Hayk Ustanın şerefine. Denizdeki bütün barbunyanların, altınların, elmasların, yakutların şerefine bir tek daha atalım. Haydi bir tek daha..." En sonunda da : "Denizin şerefine, denizin, İstanbulun şerefine," diye bitirirdi. "Bir tek daha atalım."

Topal Hasan onları çok bekletmedi, usulca Ahırkapı fenerinin karşısındaki çimento merdivenden kıyıya indi, ayakkabısını, pantolonunu, donunu çıkardı, pantolonunun paçalarını bağladı, her paçaya bir ayakkabısını koydu, boynuna geçirdi, ayakkabılar, pantolonunun bağlı paçası sırtında sallandılar. Kabuğu soyulmuş uzun sırığını eline aldı, yönünü güneybatıya döndü, yürümeye başladı. Zeynelle Dursun Kemal de ayağa kalkıp kıyı boyunca kayaların, çakıl taşlarının, kumların üstünden onunla birlikte yürümeye başladılar.

Topal Hasan gözlerini denizden hiç ayırmadan dalmış başını almış gidiyordu. Kulakları, gözü, burnu, saçları, elleri ayaklarıyla, kanıyla bakıyordu denizin dibine. Aramanın, alacakaranlığın, üstü buğulu denizin güzelliğinin, suyun dibinden kaynaklı ışığın tadını tadarak, mest, kendinden geçmiş, bacaklarında soğuğu duymadan yürüyordu.

Böyle böyle yürüyerek Kumkapıyı geçtiler. Topal Hasan arada, yüzü sevinçten ışıyarak eğilip denizden bir şeyler alıyor, durup aldığı şeye hayran, uzun uzun bakıyordu.

Boğazda çok büyük bir tanker tutuşmuştu. Ta Anadolukavağı önlerinde. Bu bir petrol tankeri idi. Tankerde birden yalımlar patlamış, tayfaların bir kısmı hemen denize atlamış, atlayamayan beş kişi de yanıp kül olmuştu. Tanker bir anda bir yalım dağına dönmüş, Bo-

ğazın her iki yanındaki yalıları, evleri, apartmanları, ağaçları, ağaçlara asılı ağırları, demirli gemileri, iskeleleri, renk renk koca karınlı Laz takalarını kırmızı ışığa boğmuş, ortalığı gündüz gibi ışıtmıştı. Boğazın akar suları da, Boğaz da bir yalım seliyle doldurulmuşçasına yalım akıyordu. Başiboş kalmış geminin birkaç minare boyu yükselen yalıları arada bir de koparak, bölük bölük geceye karışıyor, gemi akıntılarda anafora tutulmuşçana dönüp duruyordu.

İstanbul korku içindeydi, Boğazın suları yalım akıyordu, bir koskocaman ateş dağı da yalımlar fışkırtarak gecenin içinde İstanbulun üstüne yürüyordu. Kıyılardaki yalılar, evler, apartmanlar boşalmışlardı. İstanbul halkı da kıyılara, iskelelere, alanlara dökülmüşler bu gelen yalım dağı korkuyla seyreyliyorlardı. Kim bilir içi petrol dolu bu yalım dağı hangi kıyıya yanaşıp, bütün İstanbulu sarsarak, depreme uğratarak patlayacak, suları, evleri, otelleri, apartmanlarıyla bu koskocaman şehri yakacaktı. Tanker ağır ağır akarıktan tam Çubuklu önüne geldi, Çubukluda petrol depoları vardı kıyıda binlerce tonluk, tanker oraya bir yanaşırca, kıyıdaki depolar da ateş alınca, işte o zaman dünyanın altı üstüne gelir, İstanbulun Asya yakası tepeden tırnağa yanardı. Herkes soluğunu tutmuş bekliyordu. Tanker aktı aktı, tam Çubuklu koyuna girecekken, başka bir akıntıya kapılıp, Yeniköye doğru akmaya başladı. Yeniköyde eski ulu çınarlar, eski, tarihi, çok güzel, her birisi bir saray yavrusu yalılar vardı. Yalılara bir bindirirse tanker bütün Yeniköy bir anda tutuşur yanar kül olurdu. Dondurmacı İskenderin önü bir ana baba günüydü. Herkes korkuyla, biraz da çok derinde kalmış bir sevinçle ortalığı bir yalım seline boğmuş gelen tankeri seyreyliyordu. Gök de kıpkızıl kesilmişti. Bir yalım dalgası çalkanarak kıyıları dövüyordu. Büyük gölgeler, kırmızı ışıklar şehrin sokaklarını, caddelerini, alanlarını doldurmuş, dev insan, dev ağaç, dev vapurlar koşturuyorlardı İstanbulun içinde karmakarış bir baştan bir başa...

Yeniköye gelirken yalım dağı, yalımları daha çoğaltarak, uzayarak, sünüp koparak Boğazın orta bir yerinde durdu, öyle durup yanmaya başladı. Karanlık Boğaz suları yanarak kırmızı yalımdan dalgalanarak hızla Marmaraya akıyordu.

Deniz ağardı, Selimiyenin üstünden, Çamlıca tepesinden bir hoş ince ışık, yeşil pembe arası patladı patlayacak, ak bulutların arkasına

dolmuş, bulutları şişirmiş, az sonra önündeki bütün engeli, göğü yararak bu yana bir sel gibi akacak... Topal Hasan yarı aydınlık, ışığını dipten alan suyun içinde öne eğilmiş, denizden bir parça gibi yürüyor. Zeynelle Dursun Kemal de kıyıda, ayaklarının ucuna basmamacasına, lodosun getirdiklerini ürkütmek istemeyerek ilerliyorlardı. Gözlerini de suya dikmişler, Topal Hasanın her devinimini izliyorlardı.

Bütün İstanbul Boğazda bir geminin yandığını duyunca ayaklandı. Arabalar, otobüsler, insan dolu kamyonlar, görülmemiş bir eğlenceye koşarcana Boğaza, kıyıları doluştular. Boğazın sokakları, caddeleeri, iskeleleri, alanları insan almıyordu.

Bir tankerin Boğazda yandığı, üstelik denizin de yandığı Menekşede de duyuldu. Menekşeliler de bir kamyon tutup ikinci gece Marmaradan yanan gemiye ulaştılar. Zeyneli Menekşede Boğaza giden kamyonu Topal Hasan bindirmişti, kamyonun içinde de, Beşiktaşta gelip durduklarında da onun elini hiç bırakmamıştı. Beşiktaşta, yanan Boğaz sularının üstünde, Kız Kulesinin yöresinde dev insan, dev köpek, dev gemi gölgeleri birbirlerine dolanarak, yanan geminin yalımlarıyla eğilip bükülerek, sonsuz bir halaya başlamışlardı. Zeynel, eli Topal Hasanın sıcağı elinde, kamyonun içinde, tıkiş tıkiş insanların ayaklarının dibinde, büzüşmüş, bir topacık olmuş kalmıştı. Kaynaşan ateş dağından kopan yalımlar denizden üstlerine üstlerine akıyordu. Zeynel bir daha başını kaldırıp da yanan tankere bakamamış, ama düşünde yanan yalım dağıyla istediğı gibi oynamıştı. Tanker süzülerek yöresine, göğre, denize parça parça, ulu kuşlar gibi yalımlar fişkırtarak Boğazdan usul usul akarak, ortalığı gündüz gibi ıştırarak akmış gitmiş Marmaranın ortasında durmuştu kıvılcımlanarak, orada son hızla dönerek, gözün ancak görebildiğı bir hızla kendi yöresinde bir topacık gibi uğunarak bir yalım direğı gibi göğün tam ortasına kadar burgulanarak, sönerek tükenmişti. Bu yalnız Zeynelin de düşü değildi. Yalım gemisinin burgulanarak göğre ağdığını, çekilip gittiğini Topal Hasan da, Zeynel de, öteki balıkçılar da söylemişlerdi. Bunu Zeynelen başka da bütün Menekşeliler görmüşlerdi.

Topal Hasan birden duddu. Denizin yüzü kar yağmış gibi beyazdı, elini beline koydu, martılar onun üstündeydiler, tam onun tepesinde, onunla birlikte, ne bir adım geri ne bir adım ileri tam üstünde uçuşuyorlardı, onlar da havada tam Hasanın üstünde kanatlarını bir

iyice gerip göğüslerini esen ince yele verip durdular. Topal Hasan gözlerini denize dikmiş bakıyordu. Zeynelle Dursun Kemal de durdular baktılar. Topal Hasanın birden koşarak, bütün giyitleriyle denize dalmasıyla çıkması bir oldu. Telaşla bir elindekine, bir sağa sola, bir arkaya öne, denize, sonra elindekine bakındı, torbasının ağzını açtı elindekini içine koydu. Pantolonunu üstünden aldı iyice sıktı, üstündeki gömleğini de çıkardı sıktı, bir an düşündü, gömleği giyse mi diye, giymedi, atletini de çıkardı, onu da sıktı, gene bir an düşündü, pantolonu, giyitlerini sol kolunun üstüne attı, öyle çıplak, yukarı, Yedikuleye doğru gene yürüdü.

Arada bir torbasını açıyor içindekini oradan çıkarıp avucuna alıyor, bir iyice ağzı kulaklarına vararak güldükten sonra elindeki torbaya koyup torbanın ağzını iyice büzüp yürüyordu.

Dursun Kemal usulcana Zeynelin koluna yapıştı :

"Bak abi," dedi. Zeynel onun dediği yere baktı, caddenin öte geçesinde bir mavi polis otobüsü duruyordu. "Otur," dedi Zeynel Dursuna, "otur." Kendisi de kayalıkların arasına, yarın dibine çöktü. Orada onlar bir topak olup taşların, yarın duldasında yok olurlarken Topal Hasan denizde yukarılara yukarılara usulca kayıyordu.

Uzakta, Büyükkadanın oralarda denizde bir ışık patladığını gördüler. Işık hemen patladı söndü ve Zeynel ürperdi.

Limandaki gemide çok adam yandı. Bir adam lombozdan başını çıkarmış, öyle kalakalmış, başı dışarda gövdesi içerde, gözleri de sonuna kadar açılmış, ağzı da bir tuhaf çarpılmış. Zeynel bu başı görünce korkudan ne yapacağını bilememiş, başın önünde bir koşudur gidip gelmişti, yere düşünceye kadar.

Zeynelle çocuklar, yeni gelen vapurun bacasının altına daha yerleşmemişlerdi yangın patladığında. Vapura binmeleri de kolay olmamıştı. Gemiye binmeden önce limanda büyük sandıkların arasında, şahmerdanın duldasında bir süre beklemişlerdi. Vapurdan vinçle, kabinlerinin altından çiftler kolan atarak öküzler, mandalar, atlar, eşekler, inekler, boğalar indiriliyorlardı. Kocaman tavuk kafeslerinin içinde de yüzlerce tavuk birden gıdaklıyordu. Koyunlar keçiler de vapur limana yanaşır yanaşmaz dışarı çıkarılmışlardı. Çobanlar şahmerdanların arasında sürüyü dolaştırıyorlardı. Çocuklar, elinde büyük bir defter tutan yaşlı bir adamın arkasından hiç kimsenin gözüne çarpmadan merdi-

venlerden vapurun içine süzöldüler, oradan da doğruca bacanın altına gittiler. Böylesine, yolcu gemilerinin bacasının dibinde uyumak onlar için gerçek bir maceraydı. Üstelik de rahattı. Kuştüyü yatakta yatar gibi buralarda uyunurdu. Yarın da bu baca dibini Sirkeci'deki serseri arkadaşlarına ballandıra ballandıra anlatacaklardı.

Bacanın dibine oturmuşlar konuşuyorlardı ki, birden uzun bir yalımın patlarcasına göğe sündüğünü gördüler. Yalım bir anda bütün vapuru sardı. Birden bütün limanda korkunç, kulakları sağır eden bir gürültü patladı yalımla birlikte. Vapurun içindeki insanlar bağırışmaya, öküzler, inekler, boğalar, mandalar hep bir ağızdan böğürmeye, atlar kişnemeye, eşekler anırmaya başladı. Limandaki bütün vapurlar da hep birden düdüklerini yalımın patlamasıyla birlikte çalmaya başlamışlardı. Önde Zeynel, arkada öteki çocuklar, yanlarında da küçük bir köpek yalımların ortasında, vapurun güvertesinde oradan oraya deli gibi koşuşturup duruyor, denize atlamayı akıl etmiyorlardı. Sonunda nasılsa merdivenleri buldular, küçük köpek orada havlayarak, çırpınarak yalımların ortasında kaldı. Limanda vapurdan indirilmiş yüz kadar manda, otuz kırk kadar inek, öküz, yüz elli kadar at, eşek gürültüden patırtıdan, patlamalardan, yalımlardan ürkererek limandan üst üste, birbirlerini ezerek çıktılar. Delirmişlerdi. Bir anda koşarak, gecenin karanlığında şehre dağıldılar. Mandalar çıldırmışlardı, şehrin caddelerinde koşuşturuyor, önlerine gelen insana, özellikle içlerinde manken bulunan vitrinlere saldırıyorlardı. Şangır diye dükkan, banka, mağaza vitrinleri durmadan aşağı iniyor, şangırtıyı duyan, yaralanan mandalar daha kuduruyor, önüne gelen ışığa, karartıya, cama, kapıya saldırıyorlardı. Bütün şehri dehşet bir şangırtı almıştı. Beyoğlu caddesinde insanlar, mandalar, atlar, boğalar birbirlerine karışmışlar oraya buraya can havliyle koşuşturuyorlardı. Az sonra bütün Beyoğlu mandalara, atlara, öküzlere, boğalara kaldı. Biraz sonra da polisler, bekçiler, askerler yetiştiler Beyoğluna, silahlar üst üste bir savaştaymışçasına patladı, dünyayı yankılayan, yankılandıkça büyüyen bir cayırtı aldı. Mandalar öküzler böğürerek, kanlar içinde, kanlarını vitrinleri parçalanmış mağazalara, bankalara fıskırtarak, atlarsa acı acı son bir kişnemeyle kişneyerek yere yıkılıyorlardı. Gün atıp insanlar sokağa çıkınca Beyoğlundaki vurulup yan yana yatmış kan içinde, kanları Tünelden Yüksekaldırıma, Şişhaneye doğru akmış öküzler, mandalar, atlar gör-

düler. Beyoğlu bomba atılmış bir savaş şehrine dönmüştü. Zeyneli ölmüş iki mandanın yanı başına kaskatı kesilip oturmuş kalmış buldular.

Küçükçekmece mezbahasında, mezbaha köprüünün altında kasabanın kıyısındadır, yatırmışlar çok iri, çok güçlü bir manda boğasını kesiyorlardı. Manda, bıçak boynunu yarıya kadar kesmiş, ümüğüne ulaşmışken birden sonsuz bir güçle, ayaklarındaki ipi sökerek, insanları, eli bıçaklı kasabı silkerek, savurarak ayağa fırladı, boynundan oluk gibi boşanan kanı fişkirtarak Menekşeye doğru koşmaya başladı. Kesilmiş boynunu dik tutamıyordu. Kesik boyun yarı yarıya öbür yana, kesilmemiş yere yatmıştı. Bir manda gibi değil, at gibi koşuyordu. Kanlar geçtiği yere kıvılcımlanarak saçılıyordu. Menekşe kahvesinde oturanlar ayağa kalktılar, bu tepeden tırnağa kana bulanmış, kan saçarak, bir heybet gibi gelen mandanın önünden kaçarak çil yavrusu gibi dağıldılar. Mandanın önünü otomobiller, iki kamyon kesmişti. Hayvan orada plajın önündeki alanda gene kanını fişkirtarak kendi yöresinde döndü, sonra da aldı başını vurdu denize, denizi kana bulayarak yüzerek uzaklaştı. Arkadan eli bıçaklı kasaplar geldiler, motorlara bindiler, ilerde yüzerek kaçan mandayı yakaladılar, boynuzlarına bir ip takıp kıyıya çektiler. Mandanın ayağı yere değer değmez gene cellatlarının ellerinden kurtuldu, plajın önündeki alanda gene kendi yöresinde dönmeye başladı. Bu sırada İhsan güneşe gelince menevişlenen tabancasını çekti, mandanın alınına çok yakından üç el ateş etti. Manda olduğu yere çököverdi. İhsan namlusu dumanlanan tabancasını beline sokarken Zeynelin plaj köprüsünün üstünden bir çığlık atarak, oraya, köprü korkuluğunun altına yığılıp kaskatı kesildiği görüldü. Tortop olup kenetlenmiş çocuğu uğraştılar uğraştılar, ilaçlarla ovdular, türlü tütsüler koklattılar ama akşam ezanına kadar açamadılar.

Gün doğdu, denize vurdu, dalgalardan önce kıyıya ışık halkaları üst üste geliyor, kıyının kayalıklarında kırılıyordu. Topal Hasanın üstünde kanatlarını germiş uçan martıların, yukarda gelip giden küçük, ak bulutların upuzun gölgeleri, gün vurmuş suyun dibindeki çakıl taşlarının üstüne düşüyordu. Ve Topal Hasan suyun içinde ayakları kocamanlaşarak, kırılarak, kendinden uzaklaşarak yürüyordu. Sonra durdu, kıyıyı araştırdı, yanda kayalıkların üstündeki Zeynelle Dursun Kemali gene görmeyerek kıyıya baktı, az daha yürüdü, döndü kıyıya gel-

di, düz bir kaya seçip üstüne oturdu, pantolonunun içinden ayakkabısını çıkardı önündeki kayanın üstüne koydu, gömleğini, atletini de yandaki kayaya serdi, torbasının ağzını açtı, denizde bulduklarını gülererek seyretmeye başladı. Usuldan titriyordu. Zeynelle Dursun Kemal geldiler onun tam karşısına oturdular. Topal Hasanın göğsünün kılları bembeyazdı, kolları da ipincecikti, kaburga kemikleri de sayılıyordu. Zorla, hırıltıyla, derin derin soluk alıp veriyordu. Zeynel ona acıdı.

Zeynel öksürdü. Arkasından Dursun Kemal de öksürdü. Birkaç kere daha öksürdüler. Sonunda Topal Hasan başını kaldırdı onları gördü, hiç şaşırmadı :

"Ne o Zeynel yavrum, sen misin?" diye sordu.

"Benim Hasan amca," dedi Zeynel.

"Vah vah," diye içini çekti Topal Hasan. "Yahu bu polisler de seni çok arıyorlar. İyi ki eve uğramadın, o gün bugündür ev sarılı, kuş uçurtmuyorlar. Kumkapıdan da kuş uçurtmuyorlar, önlerine geleni Zeynel diye alıp götürüyorlar."

"Beni öldürecekler, çok öldürecekler Hasan amca," diye inledi Zeynel. "Yüz kurşun sıkacaklar da kafama, kafamı parça parça edecekler. Hep kafama sıkacaklar kurşunu."

"Yaaa, seni öldürecekler," dedi Topal Hasan, çok düşünceli.

Zeynel yerinden fırladı geldi onun eline sarıldı :

"Beni öldürtme ne olursun Hasan amca," diye ona yalvardı.

"Vah vah yavrum, ne gelir ki Hasan amcanın elinden, ne gelir ki..." diye yakındı Topal Hasan.

Zeynel titreyerek durmadan :

"Beni öldürtme, beni verme polislere," diyor, başka söz söylemiyordu.

Zeynel durmadan, "beni öldürtme" sözcüklerini yineliyor, Topal Hasan da yumulmuş, yüzü kararmış, başını önüne eğmiş, dalmış gitmiş düşünüyordu. Belki de artık Zeynelin sözlerini duymuyordu.

Neden sonradır ki Topal Hasan başını kaldırdı, gözlerini Zeynel dikti, azıcık yüzü açıldı, gülümser gibi oldu :

"Zeynel," dedi, "beni dinle, sen bu gece Selim balıkçıya git, kurtarırsa o kurtarır ölümden seni."

"O beni polise verir, o beni öldürür," diye gene yalvarmasını sür-

dürdü Zeynel.

"Bak yavrum," dedi şefkatle, yumuşacık Topal Hasan, "beni iyi dinle, sen bu gece, hiç kimseye gözükmeyen, bak yavrum Zeynelim duyduğuma göre Menekşeyi de polisler sarmışlar, oradan da kuş uçurtmuyorlarmış, hiç kimseye gözükmeyen, keşki o boku yiyip o adamı öldürmeseydin, neyse geçmiş geçmiştir, sen gene Selim balıkçıya git, beni Hasan amcam gönderdi de. O da seni alsın, teknesine bindirsin, Limnide bizim Vasili vardı, Samatyalı, yiğit oğlandır, buradan Limniye kaçtı. Seni ona teslim etsin. Benden Selim balıkçıya selam söyle... Selim balıkçı olmaz derse, gene gel bana, buraya, iki gün sonra seni burada beklerim, eğer Selim balıkçı yok derse..."

"Yok der, yok der, o beni polise verir. O beni, beni öldürür. Onun tabancası var... Basınca, gözlerime... Yüz kurşun sıkar, boynumu kırar, bir eline geçersen."

"Sus," diye bağırdı Topal Hasan öfkeli, buyurucu, "Suuus, o kimseyi öldürmez. Ona de ki, Vasili de... Biz ta buradan Limniye kadar balık avlamaya giderdik. Bir mercanları olurdu Limninin her birisi üç okka... Kırmızı. Çok kırmızı. Kırmızısı denize... Sen git Selime, Vasiliye alsın götürsün seni. Selim balıkçıya de ki, Hasan amcam, bana seni öldürecekler dedi diye söyle. Seni kurtarsın. Vasili, unutma, adı Samatyalı balıkçı Vasili. Bizim arkadaşımız, kardeşten ileri kardeşimiz."

"Beni öldürecekler, beni kurtar, Selim balıkçı da..."

Topal Hasan gene öfkeyle bağırdı :

"Suuuus köpek sus!" dedi. "O ne biçim söz senin ağzından çıkan, Selim balıkçı için! Susss köppek!"

İstanbulun bütün otomobilleri farlarını yakmışlar, geniş bir halka olmuşlar, üst üste binmişler, ortalık kıyamet ışık, polisler panzerlerin önünde, çıplak tabancaları ellerinde Zeynelle Dursun Kemalın üstüne yürüyorlar, ağır, temkinli, öfkeli. Şehir Hattı vapurlarının ışıldıkları da denizden fişkırıp Zeynelle Kemalın üstüne çevrilmişler. Vapur düdüklere, kornalar ötüyorlar durmadan... Zeynel kısılmış orta yerde, sağı solu, önü arkası polisler, otomobiller... Halka gittikçe daralıyor. Kendine yanmıyor Zeynel, Dursun Kemalı, bu sabı çocuğu da öldürecekler. O da yapışmış Zeynele öldür Allah kopmuyor. Kırmızı, mor, sarı, yeşil neon ışıklar da dökülüyor alana, Zeynelin üstüne, Zeynel gözlerini açamıyor, kör edici bir ışık ortasında, elleriyle yüzünü kapatmış ortada dönüp duruyor. O yana koşuyor Zeynel, polisler, otomobiller, bu yana koşuyor polisler otomobiller. Kalın bir ışık duvarına çarpıp çarpıp yere düşüyorlar. Deli gibi koşuyor, nereye koştuğunu bilmeden Zeynel, her yer ışık, kendisine bir sığınacak karanlık delik bulmak için dili bir karış dışarda, koşuyor koşuyor, üstünde ışıklar, ortasında dönüyor kıyamet ışık tufanının... Bir kalabalık arıyor sığınacak, keskin ışık gözlerini yakıyor, kör ediyor. Halkanın ortasında bir kör gibi yordamlayarak, kollarını açmış araştırarak, yürüyor, koşuyor, kendi yöresinde dönüyor, uğunuyor, alanın ortasına yıkılıyor, birden ışıklar sönüyor, ortalık kurşun geçmez bir karanlığa giriyor. Ne şehir ışıkları, ne farlar, ne, ne vapur ışıldıkları, İstanbul karanlık.

"Gel," diyor Zeynel, "gel Dursun, şu aradan sızıp kendimizi kurtaralım."

Oradan usulcana sızıp Yemiş İskelesine geliyorlar. Sonra sebze pazarına. Yerde lahana, pırasa, portakal, karnabahar kabukları. Çürük portakallar, mandalinalar serilmiş caddelere kaldırımlara, Halicin kıyısında kale duvarı gibi yığılmış meyve sandıkları, dükkanlar, mağaza-

lar, eski zaman kantarları, basküller, sırtı semerli hamallar, bir dağ gibi yığılmış lahanalar, karnabaharlar, portakal, mandalina, elma, armut, muz öbekleri, tepelerce, boş, dolu sandıklar öbek öbek, tepelerce... Dopdolu hangarlar, Halicin yüzü buradan ta karşıya kadar pırasa, lahana, kabuk, çürük portakallar, çamur. Haliç dalgalanmayı unutmuş bir çamurdan su. Otomobiller, farlar üst üste, yerden gökten, vapur ışıldakları, vapur düdükları, bir elma öbeğinde... Bir kavak boyu yağmışlar, hamallar boyunlarında kirli mendilleri öbeğin tepesine kadar çıkıp yüklerini oraya boşaltıyorlar. Elmalar tepeden eteğe, yere kadar akıyor, yuvarlanıyor. Elma kokuyor ortalık, taze taze kereviz, acı mersin dalı, meyvesi kokuyor.

Dursun Kemal ışığın altında uyuyor. Dudaklarını sündürerek, rahat, saf, çocuksu uykusunda...

Zeynel ayağa kalktı, yöreyi kolaçan etti, bütün hamallar, sırtlarını semerlerine dayamış uyumuşlardı, Zeynel ayaklarına basmamaya çabalayarak aralarından geçti, koyu bir ter kokusu burnunun direğini sızlattı. Her gün tonlarca yükü sırtlarında taşıyan bu kişiler daha ter fişkırıyorlardı.

Mandalina sandıklarının ortasında uyuyorlardı. Haliçte karanlıkta bir kayık küreklerini şapırdatarak yukarıya gidiyordu.

Uyuyan Dursun Kemal ışık içindeydi. Uyurken sağ avurdunu şişiriyordu. Zeynel onun yanına diz çöktü, uzun uzun baktı ona. Dünyada bir tek bu çocuğu sevdiğini belli belirsiz düşündü, içini sıcacık, yumuşacık, sevgiden de, dostluktan da, şefkatten de öte, tatlı, başka, derin kadife gibi bir duygu sardı. Dursun Kemal'in ince, hüzünlü yüzü uzamış, donuk ışığın altında... Şu dünyada sarılacak başka kimsesi kalmamış, Zeynelden başka, Zeynelin de bu dünyada ondan başka kimsesi yok. Günlerdir Zeynelle birlikte ölümden kaçıyor, polisi görünce deli oluyor. Zeynel tamı tamına böyle mi düşündü Dursun Kemal'in güzel, güneşten yanmış, uykuda bile korku dolu yüzünü seyrederken, belki tam böyle değil, ama bundan daha derin, sıcacık, ılık ılık, içi şimdye kadar hiç tadamadığı bir sevgiyle dolup, belki hiç düşünmedi, yalnızca sezdi.

Elini korkarak, ürpererek onun başına uzattı, okşadı :

"Ananı da öldürdü baban... Seni de öldürecek, gitme onun yanına, biliyorum gitmezsin. O senin baban bir canavar, bir insan azgını,"

diye söylendi.

O çok boyalı gazetede ki, bir boydan bir boya uzanmış Zühre Paşalının çırılçıplak fotoğrafı geldi gözlerinin önüne. Kesilmiş dilim dilim memeleri kan içindeydi. Kabarmış kalçaları hala güzeldi. Karnı, göğsü delik deşikti. Yattığı karyolanın çarşafını kırmızıya boyayarak kanı akmış yere göllenmişti. Zeynelin burnuna yataktan keskin, delirtici bir kadın kokusu geldi, delikanlı bir hoş oldu.

Zeynel içini çekti, daha inceden, içi dolup taşarak çocuğun başını okşuyordu.

İşte kendisi de gidiyordu, ne olacaktı bu çocuğun hali?

Torbanın birisini açtı, oradan birkaç tane para destesi çıkardı, Dursun Kemalın pantolon cebine tepıştirdi. O çok akıllıdır, diye düşündü, eğildi onu saçlarından, alnından, yüzünden öptü, elini tuttu sıcacık, içi acıyla dolarak sıktı, doğruldu, ışık arkadan geliyordu, gölgesi Dursun Kemalın üstüne düştü. Zeynel döndü, gözleri yaş içinde kalmıştı, deniz kıyısında yürüdü Yemiş İskelesine geldi, orada durdu, kendini zorladı, orada demirlemiş kaldı, bir adım ileriye atamıyordu. Dursunu almadan nasıl gidebilirdi. Selim balıkçı, sen yetmiyormuşsun gibi bir de bu veledi zinayı sardın başıma, haydi def ol demez miydi, bir de o gurbet ellerde ne yapardı Dursun? Ama onu bir türlü de bırakıp gidemiyordu. Dursundan ayrılıp buraya gelince içini dehşet bir korku sarmıştı. Onsuz, yalnız, edemiyordu. Bu çocuk da tek başına edemeyecekti. Birbirlerine dayanmışlar, ikisi birbirlerine güvence olmuşlardı. Koşarak geriye döndü, Dursun daha öyle olduğu gibi uyuyordu. Eğildi, "Dursun Kemal," dedi, birden kendine gelip doğruldu, bu çocukla mümkünü yok Selim balıkçı onu hiçbir yere götüremezdi, hemen gene yüz geri edip gene Yemiş İskelesine kadar koştu. Gene orada durdu, Halicin kıyısına bir taş gibi kıpırtısız dikildi. Ne ileri gidebiliyor, ne geriye dönebiliyordu. Korku onu yükselen bir su gibi dört bir yandan sarıyordu. Gölgesi karanlık Halicin sularına düşüyordu. Gecede martılar uçuşuyorlardı. Zeynel Çelik bir türlü yerinden kıpırdamıyordu, çakılmış kalmıştı. Uzaktan, denize inip kalkan martıların arkasından üç adam karartısı geliyordu bu yana doğru, martıların sarmaş dolaş, bir döngüde savrulurak, dönen kuşlar kasırgası içinde arada bir yiterek, alçalarak yükselerek, kimi koşarak, kimi yürüyerek, uzayıp kısalarak, eğilip kalkarak ilerliyorlardı. Martıların kalabalığına

çarparak, sonra martı duvarını yararak geliyorlardı. Üç kişi üstlerinde, yanlarında yörelerinde uçuşan martılarıyla geldiler, Zeynelin yanı başında durdular, onu dört bir yandan aralarına aldılar. Otomobiller, insanlar, kanat kanada uçuşan martılarla kuşattılar, Zeynel soluk alamaz oldu. Sonra hiçbir şey olmadan martılarla adamlar, otomobiller çekildiler gittiler. Martıların kanat seslerinden başka hiçbir ses kalmadı gecedede. Adamlarla martıların karartıları uçuşarak yeniden Zeynele döndüler, Zeynel gene martılarla adamların ortasında sıkıştı kaldı, gene soluk alamadı. Onu dört yandan sert bir ışık duvarı da sıkıştırıyordu.

Uzaklaştılar gittiler geldiler, Zeynelin başına ak martı karartıları yağdı. Gidip gelmeler iyice sıklaştı hızlandı. En sonunda martıların, adamların gidip gelmelerinin ortasında dönmeye başladı Zeynel... Dönüyor, çırpınıyor, adamların, martıların çemberinden bir türlü kurtulamıyor, sağa sola çırpınıp duruyordu. Sonra hemen bu sırada Galata köprüsünde uzun uzun bir vapur düdüğü çaldı :

"Bu, bu, bu Zeynel Çelik bu," diye sesler geldi vapurdan kulağına, martıların kanatları da şapırdadı arkasından. "Yakalayın, yakalayın işte budur bu, Zeynel Çelik bu! Gangster, cani, kan içici, banka soyucu, kana susamış Zeynel Çelik bu..." diye bağırdı sonra da bütün vapur kalabalığı.

Zeynel bir sıçradı martı duvarını, kendisini kuşatmış insan karartılarını yardı, sağa koştu, soluğunu Unkapanı köprüsünde aldı, bir taksi duruyordu caddenin öbür yanında, asfaltı geçti, şoför uyuyordu uyandırdı :

"Çek," dedi, "Menekşeye çek!"

Şoför otomobili çalıştırdı. Zeynel köprüden ayrılırken arkasına dönüp baktı. Halicin üstünden neon ışıklara bir ok gibi girip çıkan, girip çıkarken de parlayan yüzlerce martıyı gördü. O üç adamın kararı da asfalttan bu yana uzayıp kısılarak, düşüp kalkarak sünmüş, üst üste fır fır düdüğü çalarak geliyorlardı.

Arabayı Florya demiryolu köprüsünün orada durdurdu, indi, Belediye Başkanlığı köşkünün önünden geçerek Menekşe asfaltını buldu. Üşüdü biraz. Denizden bir motorun pat patı geliyordu, burnunun dibindeymiş gibi. Karanlıkta Selim balıkçının evini bulmakta güçlük çekmedi. Evin küçücük bahçesine girer girmez de onu tepeden tırnağa bir korku sardı, geriye dönüp kaçmak istedi, yapamadı, kapıya gitti,

birkaç kez çalamadı, evi bir kedi yumuşaklığıyla dolandı, geldi küçük bahçede durdu, orada ne yapacağını bilmez, ortada dikildi kaldı. İlerde yanan istasyon lambalarının aydınlığına kanatlarında telaş martılar giriyor, martılar çıkıyorlardı. Tetikte, kulağı kirişte, Selim balıkçı kapıyı açar açmaz... Ne yapacağını bileniyordu, ya alıp başını yatacak, ya da varıp onun ellerine sarılacaktı. Uzun bir süre yerinden kıımıldamadan orada ikircik içinde durdu, cikileyen geceyi, denizden geçen teknelerin pat patlarını dinledi. Martılar ışığın içine bir dökülüyorlar, bir çıkıyorlardı. Işıldakları ta uzaklarda, denizin ucunda alçaktan uçarak, denizi bir boydan bir boya aydınlatarak gelen uçaklar gürültüyle Yeşilköye arka arkaya iniyorlardı. Ayakta uyuyordu, düşle hayal arasında, gerçekte düş karmakarış kafasından bir sürü düşünceler geçiyordu. Ve farlarını yakmış İstanbulun bütün otomobilleri onun üstüne yürüyorlardı, önlerinde tabancalarını çekmiş polislerle... Martılar renk renk neon ışıkların içine giriyor çıkıyorlar, uzun karartılar, ellerinde otomatik silahlar, önlerinde Hüseyin Huriyle Dursun Kemal boyları kavak kadar uzayarak üstüne üstüne geliyorlar, onu bir duvara sıkıştırıyorlar, uzaktan yağlı kementler atıyorlardı onu yakalamak için. Yağlı kementler havada şaklıyordu. Trenler, vapurlar, uçaklar bekçi düdükleriyle, azgın, Beyoğlunun bütün mağazalarının vitrinlerini kocaman boynuzlarıyla kıran çangal boynuzlu kan içinde mandalar üstüne yürüyorlardı. Taksim alanında polisler azgın mandaları duvara sıkıştırmışlar kurşunluyorlardı. Bütün şehri, geceyi cam şangırtıları doldurmuştu. Durmadan kırılan camlar şangır şungur, parça parça Taksim alanına yağıyor, polisler yalım içinde yanarak koşan mandaları kurşunluyorlardı.

Evin eşiğine, akşamsefası çiçeği kümesinin sağına, sırtını kapıya dayayarak oturdu, oturur oturmaz da taş gibi uyudu. Bıçak soksan uyanmazdı.

Kapının açılmasıyla yana devrilmesi bir oldu, sonra kendi kendine doğruldu, başını duvara dayayıp hemen yeniden uyudu. Selim balıkçı içeriye koşup ışığı açtı, Zeynel oraya büzülmüş, sırtının yarısı duvarda, başı önüne düşmüş uyuyordu. Yanında da ağzına kadar dolu olduğu belli üç kocaman torba. Selim balıkçı ne yapacağını bir süre düşünerek onun başucunda dikildi kaldı. Hiçbir şey yapamazdı. Onu polise teslim edemezdi, saklayamazdı da... Menekşeli onun Zeyneli

sakladığını bir duymasın külünü havaya savururlardı. Işığı korkuyla hemen söndürdü, Zeynelin üstüne eğildi :

"Zeynel, yavrum Zeynel," dedi. Zeynel bir, hıı, sesi çıkardı.

"Zeynel, Zeynel..." Birden Zeynelin evini yaktığı aklına geldi, ona bir tekme savurdu : "Kalk ulan köpoğlu köpek," dedi, "kalk!"

Zeynel ağır ağır duvara tutunarak kalktı, sonra olduğu yere cansızmışçasına sağıldı kaldı.

Selim balıkçı hemencecik de acıdı ona, bu küçücük çocuğa uykusunda attığı tekmeye pişman oldu, önüne diz çöktü, gittikçe de, ya bir komşu onu burada görmüşse, görüp hemen polise gitmişse, şimdi ekipler yoldaysa, onu burada yakalarlarsa, ya hemencecik burada öldürürlerse, Zeyneli yakalamazlar, öldürürler, onu yakalamak ne polisin, ne de gazetelerin işine gelir, onu, varsa da polise Emniyet Müdürlüğü'nün içinde teslim olsa vururlar, götürür ölüsünü bir boş arsaya atar, onunla birkaç saatlik bir çarpışmadan sonra onu öldürürler, ölünün başına sabahleyin gün doğmadan gazeteciler çokuşup polisle tek başına saatlerce çarpışarak can veren bu gangsterin destanını yazarlar, korktu, telaşlandı :

"Zeynel, Zeynel," diye usulca seslenerek onu sarstı. "Zeynel, yavrum, bak polisler geliyorlar. Bak Zeynel, çok polis, çok çok polis, uyan be yavrum." Onu sertçe sarstı : "Deli misin be oğul!" dedi. "Sen aklını mı oynattın, kalk!"

Zeynel uyanır gibi oldu, karanlıkta gözlerini açıp sağa sola bakındı :

"Polis mi?" diye sordu.

"Polis, polis," dedi onu bir iyice sarsarak Selim balıkçı. "Polis ya, polis geliyor, öldürecekler seni."

"Öl...dürecek...ler be...ni..." dedi gene gitti Zeynel.

"Hay Allah," dedi Selim balıkçı. "Zeynel, yavrum, çok polis geliyor. Menekşe kahvesi polis dolu. Senin ne işin var buralarda? Seni hemen vururlar, kalk, uyan."

Gene sarsmaya başladı Zeyneli. Daha sert sarsmaya kıyamıyordu. Şu zavallı çocuğa çok acımişti. Bu mu işlemişti bunca cinayetleri, bu mu soymuştu bankaları? Selim balıkçı buna bir türlü inanamıyordu. İhsanı vurduğunu gözüyle görmese ona da inanamayacaktı.

Gene korkuya kapıldı, onun burada, kendi evinde öldürülmesini

istemiyordu. Bütün mahalleli artık yıllarca, o Selim balıkçı mı parmak kadar çocuğu, Zeyneli polise gammazlayan o alçağı mı, diyecekler, zevkleneceklerdi. Bu düşünce onu bir iyice allak bullak etti, eli ayağına dolaştı :

"Kalk kalk," diye Zeyneli tuttu ayağa kaldırdı dikti. "Kalk yavrum kalk, polisler... Her yanımızı polisler sardı kalk..."

"Polisler mi?" diye sordu Zeynel, sorar sormaz da eğildi yerdeki torbalarını kaptığı gibi aldı istasyona aşağı yatırdı, elektrik direğinin altına gelince orada biraz durdu, gözlerini kirpiştirerek istasyon yapısına baktı tanımaya çalıştı, hemen geriye dönüp koşmaya başladı, geldi, açık kapıdan içeriye kendisini kaptı koyverdi, içerde bir şangırtı koptu, Zeynel dışarıya fırladı, Selim balıkçının yöresinde birkaç kez döndü, gene açık kapıdan içeriye daldı, Selim balıkçı da arkasından kapıyı tuttu :

"Dur," dedi, "dur Zeynel."

Zeynel dışarıya çıkmak için çırpınırken :

"Beni öldürüyorlar, öldürüyorlar, polis sardı beni, öldürüyorlar."

Güçlü kollarıyla Selim balıkçı onu omuzlarından kavradı :

"Suss," dedi, "duyacaklar, suss!"

"Polisler," dedi Zeynel.

"Gel içeri," dedi Selim balıkçı, onu omzundan bir eliyle kavramıştı, öteki eliyle de ışığı yaktı. Zeynelin gözleri dışarı uğramış, yüzü gerilmiş, dudakları mosmor olmuştu. Saçı alnına düşmüş, darmadağın alnını örtüyordu. Dışarı uğramış gözleri fıldır fıldır dönüyordu yuvalarında, kirpişerek.

Selim balıkçı gülümsedi, onu yatıştırmak için de sıcak, yumuşak bir sesle :

"Hele gel otur Zeynel, yavrum. Uykudan şimdi uyandın. Ne var ne yok, sana bir çay yapayım."

Zeynelin dişleri kenetlenmiş, gözleri fıldır fıldır, kızarmış yuvalarında... Zeynel alıp yatırmaya hazır.

"Kendine gel yavrum, şimdilik buralarda polis falan yok..."

Uzunca, böyle sıcacık konuştuktan sonra Selim balıkçı onu yatıştırıp masaya oturttu, Aygaz ocağını yaktı hemencecik ona bir ıhlamur kaydattı. Zeynel fıldır fıldır, korku dolu gözlerle hem önündeki su bardağından ıhlamurunu içiyor, hem de kuşkuyla dönüp dönüp kapı-

ya bakıyor, gittikçe yumuşuyor, yatışıyor, çözülüyordu. Birkaç bardak ıhlamuru üst üste içtikten sonra artık kapıya öyle korku dolu gözlerle bakmaz oldu.

Selim balıkçı gene gülererek, onu ürkütmemeye çalışarak :

"Eee, Zeynel Çelik söyle bakalım, ne var ne yok?" diye sordu.

Zeynel yayına basılmış gibi hemen Selim balıkçının üstüne atılıp onun ellerine sarıldı :

"Öldürüyorlar, beni kurtar," dedi. "İstanbul hep polis, hepsi de beni öldürüyorlar, beni kurtar." Bu elini bırakıp ötekini, öteki elini bırakıp berikini öpüyordu. "Hasan amca dedi ki, seni, seni bu İstanbul'dan bir tek Selim amca kurtarır, dedi. Seni, dedi, alsın götürsün Vasiliye, Samatyalı Vasiliye... Bak çok da para var, üç torba... Üç torba... Çok. Beni öldürüyorlar... Vur emri... Herkes polis... Herkes beni... Hasan amca... Vasili..."

"Dur," dedi, "dur evladım. Topal Hasan da senin gibi deli. Vasili öldü mü sağ mı, kaç yıl oldu ben onu görmeyeli, belki on beş yıl... Kim bilir, belki ölmüştür."

"Sağ," diye bağırdı Zeynel. "Çok para..."

"Yapamam," dedi Selim balıkçı. "Seni Yunan adalarına götürmem. Daha şuraya varmadan, hele Çanakkaleyi geçerken şıp der seni yakalarlar, götürmem."

"Gece gideriz."

"Gece daha iyi yakalarlar."

"Vasili..."

Uzun uzun konuştular, Selim balıkçı kızdı, sövdü, bağırdı, yumuşadı, ona yalvardı, motorunun eskidiğini, teknesinin Egenin dalgalarına dayanamayacağını, Yunanistanda kendisini hapsedeceklerini, orada çok düşmanı olduğunu dilinde tüy biterek ona anlattı. Beriki onu dinlemiyordu bile. "Beni öldürdüler, beni kurtar," diyordu biteviye. "Beni kurtar, beni öldürdüler."

Baktı ki Selim balıkçı olacak gibi değil, gün de neredeyse ışıyacak, hemen ayağa fırladı :

"Haydi Zeynel," dedi, "tamam. Ben denize gidiyorum. Seni hiçbir yere götürmem... Beni de senin yüzünden polisler kovalıyor." Zeyneli elinden tutup dışarı çıkardı, kapıyı kilitledi : "Sen de burada durma," dedi. "Menekşe ağzına kadar polisle dolu. Nereye gidersen

polis. Hele bizim ev gözaltında. Bir daha da buraya, Menekşeye hiç gelme."

Onu orada bıraktı, hızla aşağıya yürüdü, istasyon köprüsünün altından geçip iskeleye geldi, teknesine atladı motoru çalıştırdı, denize açıldı, sonuna kadar gazı açtı. Bir canavardan kaçarcasına korkuyla Zeynelden kaçıyor. Hayırsızadanın önüne gelince motorun gazını kesti, sıkışmış fıkara diye düşündü. Öldürecekler onu, belki de şu anda öldürmüşlerdir bile. Ya elindeki ağzına kadar dolu torbalar, sarılmış torbalara sıkı sıkıya, hiç bırakmıyor. O torbalar parayla dolu olacak. O torbalar, derken Zeyneli düşünmemeye çalıştı.

Hayırsızadanın kayalıkları bugün mosmordu, güneşte pul pul parlıyor, her ince dalgayla birlikte halka halka gelen ışığı yansıtıyordu. Kıyıdaki ak çakıl taşları, küçük balıklar kırılan, pul pul yansıyan aydınlık bir güneş içindeydi.

Selim balıkçı oltasını denize saldı ya, bugün canı hiçbir şey yapmak istemiyordu. Oltayı geri çekti, parlak zokayı elinde tuttu düşündü kaldı. Kendi kendine bile söylemekten utandığı, ama her şeye karşın da düşüncesinden atamadığı bir şeyi başı dönerek, düşüncenin vazgeçilmez mutluluğuna, düşünme kendini kapıp koyvererek düşünüyordu. Bu düşünceden kurtulmak için şu denizin ortasında kendisine yapmadığını komadı. Işıklarını fora etmiş büyük ak bir yolcu gemisi ağarmış denizin üstünden bir martı gibi süzülerek geldi geçti. Sabahın içinden, tanyerinin ışıklarının ortasından aktı, ışıklarının alacakaranlığın denizine boşaltarak... Pespembe bulutlar iniyordu adaların üstüne bir yanları sırmalanıp ışığa batarak, bir yanları da mavilemiş.

Birkaç balık tuttu burada Selim balıkçı, beğenmedi martılara attı. O her balığı attıkça bir martı sürüsü uçan balığın ardınca, bir top olup denize kendilerini kapıp koyveriyorlardı. Bu oyun hoşuna gitti. Balık tutmayı sürdürdü. Her tuttuğu balığı da büyük olsun küçük olsun ta göğe martılara fırlatıyordu. Bazı atık martılar oldukları yerden yıldırım gibi çıkıyorlar, balık daha denize düşmeden havada kapıyorlar, ağızlarında balık, Burgazadasına, Büyükadaya, Hëybeliye doğru bir ok gibi uçup gidiyorlardı.

Selim balıkçı balık tutup havaya attıkça martılar üst üste balığa doğru saldırıyor, içlerinden birisi balığı ya havada, ya denizde kaptığı gibi kaçıyor, balığın düştüğü yerde öteki martılar bir süre üst üste alt

alta çırpınıp duruyor, kimi de gaga gagaya, kanat kanada bir kocaman yumak olup dövüşüyorlardı.

Teknenin yöresinde gittikçe martılar çoğalıyor, Zeytinburnundan, Adalardan, Yalovadan balığın kokusunu alıp geliyorlar, alıp geliyorlardı. Selim balıkçı onlara balık yetiştirmek için durmadan çaparisini denize sallıyor, yedi sekiz istavriti birden çekiyor, arka arkaya var gücüyle balıkları havaya fırlatıyor, sonra da ayakta duruyor gökte üst üste martıların kanatları savrulurken bir tek balık için birbirlerinin gözlerini oymalarını seyreyliyordu.

Akşam olup gün kavuşuncaya kadar Selim balıkçı martıların bir harmanı ortasında kaldı. Az ilerdeki Hayırsızadayı buradan göremiyordu balıkçı, martılar arayı doldurmuşlar, bir duvar örmüşlerdi. Deniz, ada, gök, hep martıya kesmişti. Kanat şapırtıları doldurmuştu geceyi.

Adaların, İstanbulun, Yassıadanın ışıkları yandı. Selim balıkçı motorunu çalıştırdı. Gecenin içinde yanında yöresinde, üstünde kaynaşan martıların kanat şapırtıları, yola düştü martı duvarını yararak. Kulağı motorun pat patında, İstanbula hiç gitmek istemiyor ya, ne yapsın, içinde bir acı, bir kötülüğün olacağını sezinliyor. Menekşeye gitmeyebilir, onun gidecek başka yeri mi yok... Ama merak ediyor. İçi alıp alıp veriyor. Ya yakalamış, ya vurmuşlarsa Zeyneli, garibanı, kendi kendine gülümsedi, gangsteri, gangster Zeynel Çeliği?

Teknesi gece yarısına doğru Menekşe deresine girdi, kahvenin ışıkları yanıyordu daha, ortalık sessizdi, kimsecikler yoktu alanda. Demek ki hiçbir şey olmamıştı. Tekneyi kıyıya bağlayıp yere atladı, doğru kahveye daldı. Kahve doluydu, üç polis köşede kendi kendilerine kağıt oynuyorlardı. Ortalığa göz gezdirdi şöyle bir, hiçbir olağanüstülük yoktu, birden içindeki merakın yerini onu bir kuş gibi yeynilten bir sevinç aldı. Hemen yukarıya evine koştu, bir solukta demiryolunu geçti, küçücük bahçeye girdi. Bu bahçenin ağaçları yarı yarıya yanmış, yarısı kömür karası, yarısı da yeşil kalmıştı. İlk yanık ağacın dibinde durur durmaz, içindeki sevinci öfkeye dönüştü. Zeynel orada, eşikteydi, yumulmuş bir topak karartıydı.

"Daha sen burada mısın, burada mısın, git git, git elimi kana bulama benim. Şimdi polise haber veririm." Önüne kadar geldi, üstüne eğildi, öfkeden dili diline dolaşıyordu : "Giiit buradan... Hem evimi

yak, hem beni öldürmeye gel... Giiit! Polise, şimdi hemen polise..."

"Polis beni hemen öldürür," diye inledi Zeynel.

"Öldürür ya, öldürür, sen hemen kalk git."

"Hiçbir yere gidemem," diye duyulur duyulmaz söyledi Zeynel.

"Her yer polis, beni arıyorlar. Bütün İstanbul polis... Vasili."

"Vasili, Vasili," diye bağırarak oradan, kollarını çırpa çırpa ayırdı Selim balıkçı, istasyona vardı, sonra gerisin geri döndü, gene çıkıştı Zeynele : "Söyle söyle, o topal bacağına sıçtığımın Topal Hasanına, Topal Hasan Altınbükene söyle, Vasili öldü, öldü! Herkese sordum, Vasili ölmüş, anladın mı? O Yunan adasındaki Samatyalı Vasili ölmüş, Limnideki..."

Zeynelen çit çıkmadı.

Selim balıkçı Menekşe istasyonu ile gecekondu arasında kan ter içinde mekik dokudu sabaha kadar, Zeynele yalvardı, polise gideceğim, dedi, tabancasını çekti, onun alınına dayadı, Zeynel ne bir tek söz söylüyor, ne en küçük bir davranışta bulunuyor, orada eşikte yumulup bir topak olmuş, taş kesilmiş duruyordu.

Gün ışıdıkça Selim deliye dönüyordu. Ya şimdi birisi bunu burada görecekt olursa, polise haber verirse... Herkes, burada Zeyneli kim görürse polise haber verirdi, bir çocuk bile görse.

Selim ne yapacağını bilemez, ortada dönüp duruyordu, bir öfke, bir korku, bir acı kasırgasına tutulmuş. Sonunda :

"Ben gidiyorum polise," dedi. "Şimdi sen ne halin varsa gör, az sonra polisler buradalar."

Zeynel kendinden hiç umulmaz, soğukkanlı :

"Git polise," dedi usulca. "Senden bu beklenirdi zaten."

"Ben gidiyorum," dedi Selim. "Ben başımı alıp gidiyorum. Sen burada ne halin varsa gör."

İskeleye indi, hasta gibiydi. Bütün bedeni ağrıyordu, motora bindi, denize açıldı. Yeşilköyden benzin aldı, Boğazın yolunu tuttu, Rumelikavağına gidecekti, orada balıkçı reisi Kısacık Hasan eski arkadaşydı, birkaç gün onda kalacaktı. Hem Hasan Reisi özlemişti de... Rumelikavağının ulu çınarlarını da özlemişti. Çınarların altında midyeciler elleri kan içinde kalarak midye ayıklarlardı.

Kısacık Hasan onu eskisinden de daha dostça karşıladı, sevincinden ne yapacağını bilemedi, onu balıkla, rakıyla, Karadeniz yemekle-

riyle konukladı. Yöresinde özlem gideren bir çocuk sevinciyle döndü durdu. Ama Selim balıkçının yüzünü güldüremedi. Hasan Reis bunun sebebini ona birkaç kere soracak oldu, Selim balıkçı salt ona şöyle bir baktı, başkaca bir karşılık vermedi.

Her sabah daha gözünü açar açmaz gazetelere saldırıyor, gazeteleri okudukça asılmış yüzü, çılgına dönmüş gözleri yavaş yavaş değişiyor, neden sonradır ki kendine gelen Selim balıkçı elindeki gazeteleri bir yana bırakıyor, ayağa kalkıyor, çınarın altında düşünerek, başı yerde, kendi kendine konuşarak volta atıyordu.

Dördüncü günün akşamı onu bir telaş aldı, eli ayağı, başı gövdesi, gözleri, saçları, bedeni, her bir parçası ayrı ayrı bir telaşta ürperdiler. Hasan Reise allahısız marladık bile demeye fırsat bulamadan teknesine atladı, ver elini Menekşe, sürdü.

İstasyonun köprüsünün altından geçip yukarıya tırmanırken, az daha merakından yüreği duruyordu. Soluk almadan bir hızda gecekondusunu buldu, ortalık alacakaranlıktı, deniz ağardı ağaracak, suların aydınlığı buraya kadar vuruyordu. Eşikte, bıraktığı yerde Zeynelin karartısını öyle tortop görünce içi tarifsiz bir sevinçle doldu, pır pır etti, apaydınlık.

"Zeynel!" Sesi yumuşacık, şefkatliydi. "Benim, Selim balıkçı amca." Anahtarı elleri titreyerek kilide soktu, kapıyı açtı : "Gir içeriye," dedi. "Vasiliye gideceğiz, Limni adasına, Yunanistana..."

Dursun Kemal Alceylan bir gürültüyle sıçrayarak uyandı, ayağa kalktı, gözlerini yumruklarıyla ovuşturarak, uykulu, doğru denizin kıyısına gitti, pantolonunun düğmelerini çözdü, denize uzun uzun çövdürdü. Düğmeleri iliklerken elleri birbirine dolanarak :

"Zeynel abi, Zeynel abi," diye bağırdı. Elma, portakal, mandalina, karnabahar, lahana, kırmızıturp, maydanoz, pırasa öbeklerinin arasından koşuşturmaya başladı, ona buna, üst üste yığılmış dolu, boş meyve sandıklarına çarparak, devirerek : "Zeynel abi! Zeynel abi neredesin, nereye gittin?" umarsız sordu.

Böyle deli gibi bağıırıp koşarak birkaç kere sebze halini dolaştı. Baktı ki Zeynel abiden ses seda yok, birden umutsuzluğa kapılıp iki eli umarsız yanlarına düştü, ortada dikildi kaldı. Kafası çalışmıyor, hiçbir şey düşünemiyordu. Yanından yönünden, boylarınca sandığı üst üste koyup yüklenmiş uzun kara bıyıklı, uzamış esmer yüzlü, damarları şişip boyunları sünmüş, gözleri dışarıya uğramış hamallar geçiyorlar, "değmesin, değmesin," diye bağıırarak kendilerine yol açıyorlardı, ağır yüklerinin altında iki büklüm. Dursun Kemal ortada durmuş gelip geçen insanlara, yüzlerinde bir şeyler arayarak bakıyordu.

Uzun boylu, kırış kırış uzun boyunlu, pantolonu buruş buruş, çizgili gömlekli, uzun kara paltolu adamın önünde durdu, adam ilkin irkildi, sonra da gülümseyerek sordu :

"Bir şey mi istedin yavrum?"

"Zeynel abiyi gördün mü, şimdi buradaydı Zeynel abi... Ben uyurken... Elinde üç torbası vardı," dedi Dursun Kemal çabuk çabuk.

Adam şaşırmış, daha gülümseyerek, boynunu az daha sündürüp çocuğa doğru eğilerek :

"Öyle bir insanı tanımıyorum," dedi.

Dursun Kemal koşarak ondan ayrıldı, başka birisini yakaladı :

"Zeynel abi, Zeynel abi, buradan geçti mi, elinde üç tane çuval kadar torba..."

"Görmemişim oni," dedi adam koyu bir Laz ağzıyla. "Oni ben tanımayrum."

Bir dükkancıya sordu, bir kadına, bir Belediye memuruna, güzel bir kıza, birkaç hamala sordu.

"Zeynel abi, Zeynel abi, ben uyurken... Elinde üç torba... Dolu, kocaman... Buradan geçti mi?"

Hal gittikçe kalabalıklaşıyor, Dursun her gördüğü yumuşak yüzden bir umutla Zeyneli soruyordu. Öğleye kadar, bin bir ayak olmuş halde aşağı yukarı Zeyneli sormadık kimseyi bırakmadı. Kimse onu görmemişti, gittiği yeri de bilmiyorlardı. Gene umarsız ortada kaldı. Her baktığı yüzden bir umar bekliyordu. Tavansız, yüksek çatılı, bir hangardan birkaç misli daha büyük yapının içi uğulduyordu. Pazarlık edenler, tartışanlar, sövüşenler, dert anlatmaya çalışanlar, gülüşenler, kucaklaşanlar, el sıkışıp ayrılanlar, alışveriş edenler, öbeklere çuval çuval meyve dolduranlar, gidenler gelenler, koşuşturananlar, para sayanlar, halin içi sonsuz bir devinmedeydi. Bu devinmenin de ortasında umarsız, Zeynelin kendini bırakıp gittiğine hiç inanmamış çocuk bekliyordu. Çocuk, ahacık, Zeynel abi şu gelen adamın arkasından çıkacak diye, yüreği hop ederek dört göz olmuş bekliyordu.

Zayıf, avurdu avurduna geçmiş, kırçıl sakalı bir parmak uzamış, uzun ak bıyıklarının ucu sigaradan sararmış, yırtık ceketli, çizgili pantolonu soba borusu gibi olmuş, hüzünlü üç köşe gözleri ağlamaklı, küçücük, akı görünmeyen kapkara... Üst üste yığılı boş sandıklara sırtını dayamış, üstü çerçöpten gözükmeyen Halice dalmış bakıyor, somurarak, çökmüş avurtları daha da çökerek elindeki yarıya gelmiş sigarasını çömelmiş içiyordu. Yüzü acı içindeydi. Dursun Kemal hemen gidip onun yanına çömeldi.

"Sen," dedi adama, "Zeynel abiyi tanıyor musun, dün gece ikimiz de şurada uyuduk. O beni bırakıp kaçmaz. Ne oldu ona, nereye gitti, sabahtan beri arıyorum onu bulamadım. Elinde üç tane kocaman çuval kadar torbası var, içleri de dolu. Sen gördün mü onu, nereye gitti? Polisler mi geldi gece, ben duymadım mı, sabaha kadar kurşun sıktılar mı, Zeynel abi beni bırakıp gitmezdi, onu öldürdüler mi,

kanı aktı mı, ben her yere baktım, asfalta da baktım hiçbir yerde bir kan izi de göremedim. Sen burada mı hamalcılık edersin, onu gece yakaladılar, ellerine kelepçe taktılar mı, Hüseyin Huri polislerin önünde miydi, onun öldürüldüğünü kim söyler bana, yakalandığını sen görmedin mi, burada onun yakalandığını kimin gördüğünü biliyor musun amca?"

Adam başını kaldırdı, sigarasından bir duman çektikten sonra :

"Kim bu Zeynel?" diye merakla sordu.

Dursun Kemal önce telaşlandı, şaşırды, Halice baktı, inip kalkan martıları gördü.

"Zeynel abiyi mi soruyorsun, o mu, o balıkçıdır," dedi. "Onun üstüne balıkçı ne bu köprüde, ne de öteki köprüde var... Üç saatte var ya, Zeynel abi, otuz tane palamut çekti denizden, öteki, şu Galata köprüsünden."

"Vay babooo," diye şaştı hamal. "Çok iyi balıkçı imiş Zeynel ha!"

"Üstüne yok onun," diye coştı Dursun Kemal. "Sen onu tanıyorsun, gördün değil mi?"

"Görmemişim."

"Dün şurada, işte... Nah orada... Uyuduk, şu boş sandıkların arasında, muşambanın üstünde... Gelecek değil mi?"

"Gelecek," dedi hamal.

Dursun sevindi.

"Gelecek, gelecek ya," diyerek ayağa kalktı. Teker teker insanların yüzüne bakarak yeniden aramaya başladı. İnce bıyıklı bıçkın bir tombalacı onu bir köşeye sıkıştırıp bir tokat aşk edinceye kadar ortalıkta dolaştı durdu böyle :

"Benimle çalışacaksın."

"Benim işim var abi."

"Ne işin var köpek?"

Tombalacı kulağına yapışmıştı.

"Kulağını koparayım mı, karnını da doyururum. Şurada erkete duracak, şu kapıda, gelen polisleri bana haber vereceksin. On beş lira da veririm."

"Benim işim var abi."

"Ne işin var be piç kurusu?"

"Zeynel abiyi arıyorum."

"Senin de, Zeynel abinin anasını ulan..."

Elini bir daha kaldırdı tombalacı, Dursun Kemal eğildi, tombalacıdan kurtulup kaçtı.

"Şimdi Zeynel abi gelirse sen görürsün, sen!" dedi. "Karnını kurşunla doldurur. Benim Zeynel abim kim, biliyor musun sen hırpo, gangster Zeynel Çelik."

Tombalacı orada düşünceli durmuş kalmıştı. Dursun Kemal de ona Zeynel Çeliği söylediğine bin pişman, hemen oradan uzaklaşmış, halin önünü, kaldırımları, caddeyi doldurmuş, yük indirilen bindirilen, mavi, kırmızı, turuncu, sarı, kırmızı, karoserileri çiçekli, tekerlekleri çamura batmış, üst üste binmiş kamyonların arasına kaymıştı.

Vay be, tombalacı Zeynel Çelik adını duyunca ne de korkmuştu...

Dursun Kemal kamyonların arasından Mısır Çarşısına çıkarken eski güvenine az bir süre için de olsa kavuşmuştu. Gangster Zeynel Çeliği kimse öldüremezdi, gangster Zeynel Çelik tilki gibi kurnaz değil miydi, gazeteler böyle yazmıyorlar mıydı, balık gibi polislerin elinden, en sıkıştığı anda bile kayıp kaçmıyor muydu, göz açıp kapayıncaya kadar yöresini sarmış bir bölük polisin içinden sıyrılıp çıkmıyor muydu, onu kimse yakalayamazdı. Damdan dama, duvardan duvara sıçırıyor, en nişancı polis bile onu vuramıyordu, nişancı polisi büyük bir ustalikle şaşırtıp canını kurtarmıyor muydu?

Ha şimdi, ha birazdan karşılaşırız Zeynel abiyle diye düşünerek, her insanın yüzüne uzun bakarak Dursun Eminönüne geldi, kalabalığın içine daldı, baktı araştırdı, oradan Çiçekpazarına uğradı, tavşanın burnuna elini değdirirken aklına geldi, pantolonunun cebi kabarıktı, elini soktu, dopdolu, yumuşak, kağıt desteler geldi eline, bir desteyi tuttu çıkardı baktı, hemencecik de desteyi cebine soktu, Kapalıçarşının içinden Mahmutpaşaya geçti, hana geldi, biliyordu, solda bomboş bir oda vardı, kapısını usulca aralayıp içeriye girdi, bir sandalyeye oturdu, küçük pencereden ışık giriyordu, sandalyeyi ışığın altına çekti, cebindeki paraları çıkardı, korktu, gitti kapıyı arkadan sürgüledi, şimdi rahattı, paraları saymaya başladı. Amma da çok para, diye düşünüyordu. Bu parayla neler neler alınmazdı. Bir de Zeynel abinin daha önce verdiği paralar, o da koynundaydı. Ne kadar da çok para... Paracıklarını dürdü, oradan aldığı bir gazete kağıdına güzelce sardı, koy-

nuna sokup yerleştirdi, dışarıya ıktı. Mahmutpaşa arşısı yavaş yavaş yükünü alıyor, tezgahlar kuruluyor, mallar cadde boyunca sokaklara, han önlerine, kaldırımlara seriliyordu.

Dursun Kemal ustasını çok özlemişti, sıcacık sesini, yumuşak, sevgi dolu uysal gözlerini, hünerli güzel ellerini, apak, yıldı yıldı eden sakalını. Usta acaba anasının öldürüldüğünü de gazetelerden okumuş muydu, bunca olaydan sonra ona nasıl giderdi de Adem Ustanın yüzüne nasıl bakardı, bir de bir çok istiyordu ki ona gitmeyi, anasını, babasının öldürüldüğünü, hem de kendi gözleri önünde, bunu ona söylemeyi... Babası kocaman hançeri çekmiş anasına durmadan hançer şrrken, kendisi gözlerini yumup bağırımıştı olanca sesiyle, babası kanlı hançerle üstüne yürümüş, onu da öldürmeye, Dursun Kemal de kaçmıştı. Babası ta Yıldız Parkına kadar onu kovalamış, Dursun Kemal de gecenin karanlığında ağaçların arasına girmiş yitmişti.

Çok polis gelmişti eve, anası upuzun yatıyordu kan içinde. Komiser ona sormuştu, "Zeyneli sen mi getirdin eve?" Dursun Kemal çok korkmuş, "ben getirdim," demişti. Komşular da tanıklık etmiş, "o gangsteri eve bu uğursuz ocuk getirdi," demişlerdi. "Getirdi de gl gibi anasını ldrtti." Herkes böyle söylemişti. Herkes de Zeyneli, anasını bıaklarken görmüştü, hem de şu gözleriyle.

Dursun Kemal komisere dedi ki, "komser efendim," dedi, "anamı Zeynel öldürmedi, babam öldürdü, işte ben iki gözümle gördüm. Beni de öldürüyordu kaçtım, Yıldız Parkının duvarını atlayıp saklandım. Zeynel öldürmedi anamı, hem neden öldürsün ki?" Bunu duyan komiser ona bir tokat aşk etti ki, destekli. Komiser yle güçlüydü ki Dursun Kemal yere kapaklandı. Kalktığında ağzından burnundan kan geliyordu. Oradaki tanık kadınlar, adamlar üstüne atıldılar, "pis oğlan, yalancı, katil oğlan," diye. st başı kan oldu, polisler onu kalabalığın elinden almasa, mahalleli onu öldürüyordu. O, ellerinden kurtulup kaçarken, daha arkasından bağırıyorlardı, "pis oğlan, ahlaksız oğlan, anasının pezevengi oğlan..." diye.

şimdi Emniyet Müdürlüğüne gitse, "anamı babam öldürdü," dese kim inanır ki, kimse. Bir de polisler onu gebertinceye kadar döverler. Onlar hep, polisler, mahalleli anasını babasının değil de, nedense, Zeynelin öldürmesini istiyorlar. Ama Zeynel öldürmedi ki, kendi gözleriyle gördü. Böyle düşünerek, ayakları aldı onu sebze hali-

ne, kalabalığı yara yara dün geceki uyudukları yere götürdü. Boyunları sünmüş hamallar arka arkaya sıralanmışlar, sırtlarına üst üste konmuş dolu meyve sandıklarını taşıyorlardı gene, uzun kara, kumral bıyıkları tere batmış, alınları da kırıksık içinde kalmış, boyun damarları da parmak parmak şişmiş. Dursun Kemal onları izlemeye başladı, hamallık yüklerini götürüp ileriye, Unkapanı köprüsünden o yana denizin kıyısına üst üste koyuyorlardı. Yüklerini indirdikten sonra da çoğunlukla kırmızı mendillerini omuzlarından alıp yüzlerini gözlerini bir iyice siliyor, varıp duvarın dibine çömelerek ceplerinden çıkardıkları tabakalarını açıp bir sigara tellendiriyor, fosurdatarak içiyorlardı. Dursun Kemal en uca çömelmiş, tabakasını çıkarmış, dalgın denize bakan kumral saçları alınına dökülmüş, uzun bıyıklı, kalın dudaklı, uzun, soluk yüzlü hamalı gözüne kestirdi, ona usulca yaklaştı, adam çakmağını çıkarmış sigarasını yakıyordu, "abi," dedi çekinerek, ürkmüş, "sen Zeynel abiyi bugün burada gördün mü hiç?" Gözlerinin içine de gözlerini dikip sorusunun karşılığını bekledi. Adam bir elinde çakmağı, bir elinde dudaklarına götürmekte olduğu sigarası şöyle bir an durdu düşündü, başını salladı, bulamadı. Soru dolu gözlerle :

"Hangi Zeynel?" diye sordu.

Dursun Kemal çabuk çabuk :

"Zeynel abi," dedi, "hani balıkçı Zeynel abi var ya, dün gece..."

Hamal daha düşünerek :

"Böyle birisini tanımıyorum, görmedim," dedi, sigarasını ağzına götürüp çakmağı çaktı. Sonra da döndü, duvarın dibine sıralanıp çömelmiş sigara içen öteki hamallara sordu : "İçinizde Zeyneli, balıkçı Zeyneli bilen, gören var mı?"

Onlar da bir süre düşündüler :

"Yok, yok," dediler sonra da.

Dursun Kemal ayaklarını sürüyerek, dün gece uyudukları yere geldi baktı, üstünde yattıkları gazeteler, eski muşamba orada öylece duruyorlardı. Halin içinde dehşet bir uğultu başlamıştı. Baş döndü bir an, kendini dışarıya attı, Yemiş İskelesine doğru yönünü bilmeden, dalgın yürüdü, başını kaldırınca iskelede geçenlerde gördüğü polisleri gördü, gene polisin birisi götünü kaşıyor, öteki denize tükürüyor, öbür ikisi de el kol sallayarak tartışıyorlardı. Bir an durdu, sonra polislerin üstüne yüreklice yürüdü, geldi karşılarında durdu :

"Polis abiler," dedi sesi titreyerek, "Zeynel abiyi gördünüz mü?" Arkasından da hemen ekledi, "balıkçı Zeynel abiyi... Anamı var ya, Zeynel abi değil, babam öldürdü."

Daha polisler toparlanmadan Galata köprüsü yönüne aldı yatırdı kalabalığa girdi, gözden yitti.

Vapurlara girdi çıktı, dolmuş motorlarında bir şeyler arandı, Sirkeci istasyonuna gitti, Hüseyin Huriyi gördü, onun yanına yaklaşmadı, üç dört çocukla istasyon yapısının ardında barbut atıyordu bağırarak. Bir simit aldı, içinde bir şeyi yitirmiş de, hep hemen buluverecekmiş duygusuyla, Zeynel abi karşısına çıkacakmış sevinciyle dolaşıyordu.

Bisiklet, motosiklet satan bir dükkana girdi, bir yarış bisikletini beğendi, Beşiktaşta bankacının oğlu Oktay abinin böyle bir bisikleti vardı, Oktay bisikletine binince uçuyor, yel gibi akıyordu. Oktay abi yakında Balkan bisiklet şampiyonu olacaktı. Kızlar Oktay abiye, formasına bayılıyorlardı, bisikleti okşadı, yanına gelen satıcıya :

"Bu bisiklet kaç?" dedi.

Satıcı ona kuşkuyla baktı :

"Çok pahalı," dedi. "Sen alamazsın."

"Benim çok param var," diye ağzından kaçırdı Dursun Kemal.

"Kim verdi?" diye yapay bir sevecenlikle sordu satıcı.

Dursun Kemal durdu biraz, durduğunun kendine neye mal olacağını anladı, gülerek :

"Kim verecek," dedi, "elbette babam. Benim babam gemici."

Adam daha kuşkuyla bakıyordu ona, bisikletin fiyatını söyledi.

Dursun Kemal :

"İyi," dedi, bisikleti baştan sona tekerleklerine, pedalına, fenerine kadar yoklayarak. "Güzel. Şimdi ben eve gideyim de parayı alıp geleyim. Daha ucuza vermez misiniz?"

"Biraz daha ikramda bulunuruz," dedi satıcı bıyık altından gülerrek.

Mağazadan çıkınca içini bir boşluk aldı Dursun Kemal. Ne yapacağını, nereye gideceğini, Zeyneli nerede arayacağını bilemiyordu. İçindeki sıkıntı da gittikçe büyüyordu. İnsanların yüzüne baka baka köprüyü dört kere gitti geldi. Sebze haline, uyudukları yere, hamallara da birkaç kere gitti geldi, Zeynel ortalarda yoktu. Nereye gitmişti aca-

ba? Onu bırakamazdı, nereye giderse onu da birlikte götürcekti, biliyordu Dursun Kemal, ama işte yoktu ortada, yitip gitmişti. O son günlerde bir hoş olmuştu, bastığı yeri bilmiyordu, sersem sepet bir şey... Belki de işemeye kalkmış deniz kıyısına, işemiş, sonra dönmüş, bir yerlere yürümüş, orada Dursun Kemali unutmuştu. Şimdi de belki Harem İskelesinde onu arıyor arıyor bulamıyordu. Belki de kereste fabrikasına, kalafattaki Laz takalarına, surlara, sigara fabrikasına, Topkapıya, orada İstanbulun en kalabalık pazarı kurulur, ellerinde torbalarıyla, şimdi kalabalığın içinde yitmiş, Dursun Kemal Alceylanı burada yitirdim diye, insanların yüzlerinden gözlerini ayırmadan, her yüzü Dursunun yüzüne benzeterek kuşku, korku, ağa düşmüş bir ispinozun gözleri gibi gözleri fıldır fıldır dolaşıyordu.

Bir takanın üstüne vardı oturdu, acıktığını anladı, aşağıya indi, gözüne muz satan bir arabalı satıcı ilişti, yanına vardı.

"Bir kilo muz," dedi.

Muzcu muzdu tarttı, Dursun Kemal ona bir ellilik uzattı, arabacı paranın üstünü verdi. Kemal gene eski yerine takaya gitti, muzları soyup yiyerek, denize sarkıtığı ayağını sallayarak muzları bitirdi. İçindeki korku acı gibi bir şey olmuştu, yüreği yanıyordu. Anasını, babasını, Zeyneli de hiç anımsamak istemiyordu. Ama Zeynel şu anda, şuradan, şu takanın ambarından başını çıkarıverse sevincinden aklını kaçırdı. Yerinden sıçradı kalktı, umutla, elleri uçarak, eski takanın ambar kapağını kaldırdı, başını delikten içeriye sokarak baktı, içerisi karanlık, katran, çam, çürümüş deniz kokuyordu.

"Zeynel abi, Zeynel abi, ben Dursun Kemalim, sen orada mısın, orada mısın?"

Birkaç kere daha seslendi ambarın karanlığına, hiçbir ses seda gelmedi oradan. Umutsuzluğa, karanlığa gömüldü, ambardan başını çıkarıp ayağa kalktı. Karşıda Yemiş İskelesinde polisler daha öyle tartışıp götlerini kaşıyor, denize tükürüyorlardı.

Mısır Çarşısının arkasına gitti, orada bir bilyeci mağazasında çuval çuval bilyeler satılırdı, renk renk, boy boy, koskoca bir vitrin boydan boya bilyelerle doldurulmuştu. Mağazanın ortasında da Dursun Kemal boyundan da daha aşkın bir kocaman öbek bilye vardı. Vitrindeki bilyelere güneş vurunca bilyelerin bin bir rengi eberkuşağı gibi oynatarak karşı duvara vuruyor, nakışlıyor, çarşıdan geçen insan-

ların yüzleri de bir ışık cümbüşü içinde kalıyordu, renk renk.

"Yüz elli tane bilye istiyorum," dedi Dursun Kemal kasılarak. Satıcıya boylarını gösterdi. "Şundan, şundan, on tane de şundan..." Renkleri de teker teker gösteriyor, satıcı da üçer üçer sayarak cam bilyeleri bir naylon torbaya dolduruyordu. Parayı verdi bilyelerini aldı, ıslık çalarak, her şeyi unutmuş Mısır Çarşısına daldı. Bir pastırmacıdan pastırma, kapıdaki simitçiden simit aldı, Yeni Caminin merdivenlerine oturup yiyecekleri yemeye koyuldu. Bir yandan yiyor, bir yandan da simitleri ufalayarak güvercinlere atıyordu. Her ne istediye oluyordu. Ömründe Oktay abinin bisikleti gibi bisiklet istemişti, işte alıyordu. Pastırmayla simidi de ne kadar severdi, işte oturmuş tek başına güvercinlerle birlikte yiyor, bilyelere bak bilyelere, yüz türlü renk içinde sevinçle ışyarak dönüyorlardı. İçine ağı gibi bir acı çöktü, anası, paramparça bedeni, babası hançeri saplarken yalvarmaları, attığı çığlıklar gözünün önüne geldi, lokması boğazında tıkanıp kaldı. Ardından da Zeynel abiyi düşündü, o da nereye gitmişti, onu böyle tek başına buralarda bırakıp? Elindeki simidi, kağıt içindeki pastırmayı merdivenin üstüne bıraktı, öldürseler bir lokma daha yutamazdı, kalktı, kendi yöresinde döndü, elleri yanlarına düşmüş, bağırarak ağlamak, kendini kaldırıp kaldırıp yere çalmamak için dişlerini sıktı, gerildi, içindeki acı uğundu, yerdeki simidi aldı ufaladı ufaladı merdivenlere döktü. Az ilerisinden güvercinlere tekme atarak uzun boylu, kara gömleklili esmer, sıırım gibi bir tombalacı geçiyordu, tombalacının üstüne atılmasıyla parmaklarını onun boynuna geçirmesi bir oldu. Güçlü tombalacı silkiniyor silkiniyor onun elinden kurtulamıyordu. Gözleri dışarı uğramış, silkinerek, ellerini yana açmış, gelip geçenlerden kurtarmalarını bekliyordu. Birkaç güçlü adam yetişip tombalacının boynunu Dursun Kemalın ellerinden kurtardılar.

Şaşkınlık içindeki tombalacı :

"Ben ona bir şey yapmadım ki, yapmadım ki," diyor, sersemlemiş, yere saçılmış Amerikan sigaralarını topluyordu.

Dört beş kişi Dursun Kemali tutmuşlar tepinen çocuğu zor zapt ediyor, ayaklarını yerden kesmişler onu caminin denizden yönüne götürüyorlardı.

İyice yorulmuş Dursun Kemal merdivenlere oturmuş körük gibi soluyordu. Bilyelerinin de bir kısmı yere dökülmüştü. Biraz sonra

oturduğu yerden kalktı, bilyelerini toplamaya gitti. O az önceki simit aldığı delikanlı gelmiş merdivenlere dağılmış olan bilyeleri toplamış, önlüğüne koymuştu :

"Al kardeş," dedi. "Amma da yiğit adammışsın be! Yiyordun az daha yetişmeseler koskocaman adamı. Al, hepsini topladım."

Naylon torbaya ikisi birden bilyeleri doldurdular.

"Vay anam vay," diyerek daha hayranlıkla bakıyordu Dursun Kemal simitçi. "Vay anam vay, herif, koskocaman, sigaralarını toplar toplamaz arkasına bakmadan kaçtı."

Dursun Kemal sevgiyle ona baktı :

"Güvercinleri tekmeliyordu, bu fıkara kuşlar ona ne yapmışlardı ki, değil mi," diye gülümseyerek sordu.

Simitçi :

"Gördüm," dedi, "hergelenin yaptığını."

"Ben de onlara simit veriyordum."

Gene :

"Gördüm," dedi simitçi, elini uzatıp onun karmakarışık saçlarını okşadı.

Dursun Kemal ona yaklaştı, eliyle kulağını bana yaklaştırmak için işaretini yaptı, simitçi eğildi, kulağını onun ağzına yaklaştırdı:

Dursun Kemal :

"Sen," dedi usulca, "buralarda hiç Zeynel abiyi gördün mü?"

Simitçi kulağını onun ağzından çekti, soru dolu gözlerle baktı :

"Kim bu Zeynel abi?" dedi.

Dursun Kemal onu omzundan tutup aşağıya eğdi, ağzını kulağına dayayıp :

"Zeynel Çelik," dedi, "gangster Zeynel Çelik abi. O benim anamı öldürmedi, benim anamı babam öldürdü. Ben Zeynel Çeliğin çetesiyim."

"Doğru mu?"

"Doğru tabii," dedi Dursun Kemal. "Benim iki tane de tabancam var."

Simitçi gülmeye başladı, Dursun Kemal ona şaşkınlıkla baktı. Öteki güldükçe gülüyor, onun saçlarını okşuyor, gene gülüyordu. Dursun Kemal orada öyle bıraktı, tablasının başına gidip bağırmaya başladı : "Simit taze, elinizi yakıyor, yakıyor ha yakıyor, kıtır kıtır,

Hasanpaşa fırınının simidi, Hasanpaşa!"

Dursun Kemal onun arkasından hınçla ayağını yere vurdu :

"Ahmak," dedi, "yakında tabancalarımı görürsün. Hem de çift...

Hem de polis tabancası... Sersem simitçi!"

Eminönü üstgeçidinin merdivenlerini koşarcana çıktı, köprüye vardı, köprünün üstü gene tıkanmış, otomobiller hep birden korna çalıyorlardı. Boğaz köprüsünün oralarından uzunca bir vapur düdüğü sesi de geldi. Dursun Kemal köprünün üstündeki bin bir ayak kalabalığı yarararak aşağıya indi, oltacının önünde durdu, yaşlı genç bir sürü balıkçı köprünün korkuluklarına dayanmışlar, oltalarını denize sarkıtmışlardı. Renk renk naylon leğenlerde balıklar oynayıyordu. İki balıkçı köprüye yanaşmışlar kızarttıkları keskin yağ kokulu balıklarını bağırarak satıyorlardı. Balıkçılar köprünün öteki ucuna balıklarını geniş naylon leğenlerde sergilemişler, isteyene canlı canlı naylon torbalara doldurup veriyorlardı. Oltacılar boyuna denizden balık çekiyorlardı, oltasız seyirci çocuklar da iç çekerek, hayranlıkla onları seyrediyorlardı. Her oltacının yanında yöresinde birkaç tane de gözünü denizden ayırmayan seyirci vardı. Oltaya takılmış çıkan balıklara kendileri tutmuşçasına seviniyorlar, ava bütün yüreklerince katılıyorlardı.

Dursun Kemal bilyelerini yere koyup oltacıdan seçe seçe bir oltayla büyük bir mantara sarılmış uzun bir de mavi naylon ip aldı, oltayı hemen orada fırfıra, fırfırı da ipe bağladı usta ellerle. Yemciye gitti bir konserve kutusu da yem aldı, yemi oltaya geçirip denize saldı. Oltayı saldıktan az sonra balık vurdu, çocuk çabuk çabuk çekti, oltasının ucunda kocaman bir balık çırpınıyordu. Balığı sol eliyle tutmuş oltadan ayırırken, bir çocukla göz göze geldi. Çocuğun gözleri sevinç içinde gülüyordu.

"Bir naylon leğen alayım mı abi?" diye sordu çocuk, ona sokularak, candan, yumuşacık.

"Tut şu oltayı," dedi Dursun Kemal. "Balık vurursa çek."

Elindeki kanayarak çırpınan balıkla köprünün altına gitti, pembe bir leğen aldı, daha elinde çırpınıp duran balığı içine koydu, çocuğun yanına geldi :

"Ver o elindeki oltayı da şu kovayla su çek denizden," dedi.

Çocuk koştu, naylon yeşil kovanın ipini tuttu denize indirdi doldurup çekti, leğene boşalttı, balık suyu görünce bir çırpındı sonra ra-

hat leğenin içine dönerek yüzdü.

Çocuk durmuş hayran, sevinç dolu yemyeşil gözlerle bir Dursun Kemale bir leğende yüzen balığa bakıyordu.

Dursun Kemal oltası denize daldıktan biraz sonra sağ kolunu havaya fırlatıp ipi hızla çekmeye başladı :

"Bu sefer çok büyük, çok," dedi, gülüyordu. Çocuk da onunla birlikte apak dişlerini göstererek güldü. Denizden çıkar çıkmaz sağa sola hızla çırpınan balık gerçekten kocaman bir palamuttu, sırtı lacivert. Elleri kan içinde kalarak, onu da oltadan aldı Dursun Kemal, leğene koydu, balık sersemliğini ağır ağır atarak yüzdü.

"Suyunu yenile," dedi Dursun Kemal çocuğa.

Çocuk hemen kovayı denize indirip sağa sola çırparak doldurdu, çekti, leğenin suyunu denize döktükten sonra taze suyla yeniden doldurdu, balıklar leğenin içinde pembeleşerek daha canlı döndüler.

Çocuğun saçları kıvrır kıvrırdı. Yüzü, özellikle burnu çiller içindeydi. Saçları kınalanmış gibi kırmızıydı. Pantolonunun paçası dizlerine kadardı, hem de tiftik tiftik olmuş rengini yitirmişti. Gömleği maviydi. Beline palaska kadar bir kemer takmıştı, tunç tokaları parlayan... Ayakları da yalındı, kir içindeydi. Sevinçten taşıyordu. Durmadan, ağzı burnu, elleri ayakları, saçları gözleriyle gülüyordu. Dursun Kemale yanaştı :

"Abi be," dedi, "sen amma da iyi bir balıkçısın yahu. Burada senin gibi üst üste balık tutan bir balıkçı daha yok." İyice yaklaştı Dursun Kemale, kolu onun koluna değdi : "Ah," dedi, "ben de böyle bir balıkçı olabilsem. Bir oltam olsa, bir balık tutsam, tıpkı senin gibi oltamı salsam, balık çeksem, oltamı salsam..."

Dursun Kemal döndü, ona baktı, oltanın ipini sol eline geçirdi, büyük bir adam tavrıyla elini uzattı, çocuğun saçını okşadı :

"Senin adın ne?" diye sesi sevgiyle dolarak sordu.

Çocuk :

"Ahmet benim adım abi," dedi.

"Benimki de Dursun Kemal."

Ahmet dudaklarını yalayarak :

"Ne güzel," dedi.

Dursun Kemal onu küçücük, insana hasret kalmış, ayağının altında kuyruk sallayan bir köpeğe benzetti. Ahmet taşan bir devinek

içinde yerinde duramıyor, sevinerek onun yöresinde dönüyordu. Ahmedin sevinci usuldan ona da geçiyordu. Dursunun içinde de bir aydınlık gittikçe büyüyordu ya, o bunun farkında değildi.

"Senin anan baban var mı?" diye sordu Ahmede kendiliğinden, düşünmeksizin Dursun Kemal.

"Yok," dedi Ahmet burnunu kaşıyarak.

"Ne olmuşlar?"

Ahmet on yaşında gösteriyordu.

"Hiiiç," dedi.

"Nasıl hiç?"

"Aldırma be abi," dedi Ahmet sıkılarak. Bu sefer ensesini kaşdı.

"Kaçmışlar."

"Vay be, kaçmışlar ha..."

"Kaçtılar ya," diye Ahmet, çabuk çabuk anlatmaya başladı. Hem ak dişlerini göstererek candan, içten gülüyor, hem de bir başkasının hikayesini anlatırcasına söylüyordu. "Babam çok içiyordu, hep ağlayarak, sallanarak eve geliyordu. Annemi de dövüyordu. Bizim komşu Tuncer abi var ya, anneme var ya aşık olmuş. Babam da annemi çok dövdü. Ağladı yaaa... Annemlen Tuncer abi kaçtılar. Annem beni öptü, korkma Ahmedim, dedi. Seni de Tuncer abi gelecek, kaçırarak. Babam da içti, ağladı. Bir tabanca aldı, bir de kocaman, ama çok büyük bıçak aldı, Tuncer abiyle annemi öldürmeye gitti. Ben de evde bekledim bekledim, Zehra teyze bana ekmek verdi, yedim ekmeği, Tuncer abimi bekledim. Tuncer abi de gelmedi, babam da, Zehra teyze de bana hiç ekmek vermedi, sen git, ben kendi çocuklarımı doyuramıyorum, dedi. Ben de buraya geldim."

"Nerede yatıyorsun?"

"İstasyonda vagonların içinde."

"İyi," dedi Dursun Kemal. "Öyleyse çok iyi."

Bir balık daha çekti, Ahmet ellerini çırparak, zıplayarak bir sevinç çığılığı kopardı :

"Abi," dedi, "ne olursun, balığı ben alayım oltadan."

Dursun Kemal :

"Al," dedi.

Ahmet balığı oltadan kolayca çekti aldı, nasıl dercesine de Dursun Kemale baktı.

"İyi, iyi," dedi Dursun Kemal, oltayı denize indirdi.

"Ben burada bekliyorum Tuncer abimi. Babam onu öldürmediyse gelecek. Burada bana balıkçı abiler balık veriyorlar, ekmek de veriyorlar. Ben de balıkları satıyorum. Bazı da çorba içiyorum kendime, çorbayı var ya..." Köprünün altındaki aşçıyı gösterdi. "İşte o Hacı amca veriyor bana, sıcak. Tuncer abim gelecek, değil mi?"

Eğildi alttan yukarı Dursun Kemalın gözlerinin içine umutla baktı.

Dursun Kemal güvenli bir sesle, kesin :

"Gelecek," dedi.

"Ben de biliyorum," dedi Ahmet. "Yoksa..."

Köprünün üstlerinden her bir yanı sarsarak otomobiller, ağır otobüsler, kamyonlar geçiyordu. Az ilerdeki köprü altı kahvesi nargile içen göbekli, başını yukarı kaldırıp dalmış gitmiş sapsarı yüzlü, uyuşuk uyuşuk oturan epeysi emekli adamlarla dolmuştu. Köprüye vapurlar yanaşp, bir insan kalabalığını oraya döküp, başka üst üste bir insan kalabalığını alıp gidiyorlardı, bacalarından kapkara dumanlar savurarak.

Ahmet çocuk bir sevinç şavkı gibi her balık tutuluşunda sevinç çığlıkları atarak yöresinde dolanıp duruyordu Dursun Kemalın. Dursun Kemalın de yüzü asıldıkça asılıyor, Ahmet bundan hiçbir şey anlamıyor, onu güldürmek, onu sevindirmek için neler, ne şaklabanlıklar yapmıyordu. Dursun Kemal artık ne tutulan balığa, ne elindeki oltaya bakıyordu. İçine kapanmış daldıkça dalıyordu.

Halice, Karaköye, Boğaza bir sis inceden iniyor, köprünün kalabalığı arttıkça artıyor, kalabalık onları korkuluklara sıkıştırıyordu. Leğen ağzına kadar balıkla dolmuştu. Kemal artık elindeki oltayla ilgilenmiyor, gözlerini merdivenlere dikmiş bakıyordu, her insanın yüzünü kafasına çizerek.

Sağa döndü, sola döndü, kalabalığa baktı :

"Gelmeyecek, gelmeyecek," diye yumruklarını sıktı. Yüzü gerilmiş, başkalaşmış, dudağı titreyerek, "gelmeyecek, gelmeyecek," diye inledi.

Oltanın ipi elinden boşalmış, mantar yere, gelip giden ayaklarının altına düşmüş akıyordu. Ahmet :

"İp, olta gidiyor abi!" diye atıldı, ipi yakaladı. Dursuna vermek

istedi, o almadı.

"Senin olsun," dedi, dolmuştu. "Benim var ya, benim anamı babam öldürdü. Her yerini, benim gözümün önünde bıçakladı, anam yalvardı, babamın ayaklarını öptü. Gazetelerde okudun, değil mi? Babam deli gibi olmuştu, anamın her yerine bıçak saplıyordu. O da bağırıyordu. Babam her bıçağı saplayışta ölüyordu. Kan fışkırdı çok... Odanın içi, duvar kanla doldu. Babam bıçağı sapladıkça anam kendisini duvardan duvara vuruyordu. Duvarlar kan oldu. Karyola yatak, her yer kan oldu. Ben kaçtım, babam beni de öldürecekti. Sonra babam polisleri getirdi eve, polislere ağlayarak dedi ki karımı gangster Zeynel Çelik öldürdü. Zeynel Çelik öldürmedi ki... Zeynel Çeliğin anamı öldürdüğüne sen inanmıyorsun değil mi Ahmet?"

"İnanmıyorum."

"İşte Zeynel abi de beni bıraktı gitti, buraya gelecekti gelmedi."

"Gelir," dedi Ahmet.

"Gelmez o, gelmeyecek, gelmeyecek," dedi boşandı Dursun Kemal. "Ah anacığım, yüreğim yanıyor, yüreğim yanıyor," diye ağlıyor, korkuluğun soğuk demirine alnını dayamış ağladıkça ağlıyordu. Ahmet de onun ağdına kendini kaptırmış, oltaya vurmuş, takılmış balığı çekmeyi unutmuş ağlıyordu.

İki çocuk böylece orada, başları köprüünün korkuluğunda ağlayarak ne kadar kaldılar, ne onlar bunun farkındaydılar, ne bir kimse onların farkına vardı.

Önce Dursun Kemal başını kaldırdı demirden, sonra Ahmet, göz göze geldiler, gözleri yaş içindeydi, kıpkırmızı olmuş şişmiştiler. Birden kucaklaştılar, Dursun Kemal Ahmed'i kucağına almış sıkıyordu, ninni söyler gibi onu şefkatle sallıyordu kucağında.

"Dur," dedi Dursun Kemal, "ağlama Ahmet."

"Olur abi ağlamam," dedi Ahmet yaş içinde kalmış gözleri, yüzüyle gülerek. Hem bir yandan sevince boğulmuş, içten gülüyor, hem de ağlıyordu.

"Al bu olta senin olsun."

"Sahi mi?"

"Bak, bu bilyeleri de sana veriyorum."

Ahmet ona öyle durmuş, bir büyücüye bakar gibi bakıyordu.

"Benim çok param da var."

Elini pantolonunun cebine soktu, oradan bir koca tomar para ı-kardı, tomardan yüzlük ellilik, onluk seçti epeyce :

"Al," dedi, "bunlar senin olsun."

Ahmet donmuş kalmış, tıkanmış, yüzü sapsarı kesilmış, gözlerini bu tansık adamın yüzünden ayıramıyor, bir Şeyler söylemeye çalışıyor, konuşamıyordu.

Dursun Kemal :

"ek," diye bağırdı, "ek, olta gidiyor."

Ahmet, her Şeyi unutup ipe asıldı, çabuk çabuk var gücüyle ek-meye başladı, koskocaman bir balık çıktı suyun yüzüne. Ahmet balığı çekti, oltadan aldı, dolmuş leğene koydu, balık çırpındı. Gz göze gel-diler, o anda da gülmeye başladılar. Oradan geçen kalabalık, iki çocu-ėun karşı karşıya geçip sevinçten dolup taşarak uzun bir süre güldük-lerine tanık oldular.

Zeynel gün ışıyınca kadar gözlerini kırpmadı. Sabaha kadar Vasiliyi, gideceği yerleri, Yunanistanı, Almanyayı düşündü. Bundan sonra dünya onun için karanlık bir ormandı, yolu izi belli olmayan. Ama çok parası vardı, giderdi Almanyada kendine bir iş bulur çalışır, orada evlenir, çocukları olurdu. Af çıkınca da memlekete geri dönerdi. Bir tekne alırdı radarlı, koskocaman, büyük karınlı, turuncu mavi boyalı bir balıkçı teknesi, balık avına çıkardı, on sekiz tane tayfası olurdu, o tayfalar ona hep Zeynel Reis derler, nerede görseler ayağa kalkarlar, saygıda bulunurlardı. Kurtulmuştu artık, ölmeyecekti. Az sonra yola çıkıyorlardı. Yaman adamdı şu Selim balıkçı, yürekli, mert, güçlü adamdı. Ona güvenilirdi. Çok cimri, çok paragözdü ama, iyi adamdı. Teknesine konmak için en yakın arkadaşı Hristoyu denizde öldürmüştü. Bunu Menekşede, Kumkapıda bilmeyen var mı, bilirler de Selim balıkçının yüzüne karşı söyleyemezler. Fatma abladan başka bu köyde herkes Selim balıkçıdan korkar. Topal Hasan da çok sayar Selim balıkçıyı, ona güvenir. Selim balıkçı gençliğinde fişek gibiymiş, bir kadına vurulmuş da böyle sessiz, böyle dimdik kalmış. Geceleri ay ışığında kıyıya oturur kadını beklermiş. Balıkçılar çoğu kez o kadını sayıklarken rastlamışlar ona, dalıp gider, etini kessen haberi olmazmış. Beklediği kadın bir sarışınmış. Onun yolunu bekler, yıllar yılı her şeyi, yemez içmez onun için biriktirmiş. Bir de denizkızı sevmiş, balıkçılar denizkızını öldürünce bu da, Selim balıkçı da aklını oynatmış, yitmiş gitmiş, yıllarca Menekşede, Kumkapıda, İstanbulda gözükmemiş. Nereye gittiğini kimsecikler bilmemiş. Sonunda denizkızını öldüreni bulmuş, onun derisini yüzmüş, gözlerini oymuş, parça parça keserek öldürmüş de yüreği soğumamış. Denizkızından da yedi çocuğu olmuş üçü oğlan, dördü kız. Selim balıkçı oğlanları almış ya Adapazarına götürmüş, ya da Uzunyaylaya anasının, kardeşlerinin yanına. Ço-

cuklar, deniz kokusu alınca doğruca suya kayıyorlarmış. Anaları denizkızı değil mi? Denizsiz, kayalık, bozkır bir yermiş Uzunyayla, denizin adının sanının duyulmadığı. Kızlar anaları gibi olmuşlar, kaymışlar, uzun sarı saçlarıyla, gün gibi şırlayan, denize akmışlar, karışmışlar gitmişler.

Zeynelin bu hikayeyi hiçbir zaman aklı kesmemişti ya, ne bilsin, ama denizkızlarının var olduğunu ta çocukluğundan, kayalıklı, ormanlıklı köyünden biliyordu, onların insanlara sevdalandığını da biliyordu, o zamanlar anlatmışlardı. Burada da Selim balıkçıyla denizkızının sevdasını herkes, çocuklar bile anlatıyorlardı. Hem onları sevişirken Topal Hasan, Nuri Reis, balıkçı Cano, İlya Reis, Uzun Ali de görmüştü. Bütün Kumkapı da görmüştü. Selim balıkçının Hristoyu Yassıada önlerinde başına demirle vura vura, onu bağırta bağırta öldürdüğünü de herkes görmüştü. Selim balıkçı Hristoyu öldürmüş, gülererek bu dünyadan bir gavur eksildi, demiş, onu bir çuvala koymuş, bir de boğazına kocaman bir taş bağlamış, yallah denizin dibine, güle güle arkadaşım Hristo, demiş, yeter bu kadar yaşadığın, esmer bacaklı Rum kızlarıyla oynadığın, demiş. Dursun Kemal gelse de Selim balıkçıya tayfa yazılsa mıydı, Selim balıkçı onu aç bırakır mı, payını verir miydi, kızınca Dursun Kemalın başına vura vura öldürür müydü? Şimdi Dursun Kemal, onsuz, anası boğazlanmış, İstanbulun ortasında yapayalnız, tek başına ne yapacaktı, Hüseyin Huri onu yakalar da polise teslim eder miydi, Dursun Kemal Yeni Caminin zulasına sakladıkları polis tabancalarını unutmuş muydu, uyanıp onu bulamayınca ne yapmıştı acaba, şimdi koskoca şehre düşmüş onu arıyor muydu, nelerde arıyordu acaba, çok mu kızmıştı, deniz yanıyor muydu limanda, mandalar yalımların içine girip çıkıyor, yanan vitrinlerin camları paramparça tuz buz, bütün İstanbulun üstüne şangırr, diye yağmur gibi, dolu gibi dökülüyor muydu? Parayı çuvala dolduran vezneci kızın elleri amma da titriyordu ha! Parayı çuvala doldurup bitirince de bayılıvermişti. Polisler de nasıl korkuyorlardı. İstese hepsini donlarına kadar soyar, onları çırlıçıplak Beyoğlu çarşısına sürebilirdi. Çıplak polisler, mandalar, kişneyen atlar, şangırdayarak yalımların içine dökülen vitrin camları... Kırılan vitrin camlarının her bir parçasında koşuşan atlar, böğüren öküzler, mandalar, düdük çalan çırlıçıplak polisler... Suçlulardan korkan, suçsuzları toparlayıp karakola götüreren polisler,

yalımlar, üst üste böğüren kapkara mandalar, kırmızı boğalar, kişneyen şaha kalkmış atlar, çırılçıplak polisler, eli coplu, tabancalı, üstlerine yalımla birlikte şangırdayarak cam parçaları yağıyor, cam parçalarında batan, yangın gemileri, hooorrr diye suların yarılarak yuttuğu... Boğazda yanan geminin üstünde bir kartal uçuyor, kartal bir yanan gemiye, bir yanan gemiden Ayasofyaya süzülerek, uzun kanatlarını bir iyice germiş mekik dokuyor, bir yalımın ortasına giriyor, bir yıldırım gibi kayarak oradan çıkıyor. Dönüyor, bir yalım hortumuna kaptırmış kendini, kanatları esen poyrazda savrulup yelpazeleniyor, uçuyor, kırılıyor, dağılıyor, İhsan hançerini çekmiş durmadan sokup sokup çekiyor, kan kan kan fışkırıyor... Selim balıkçı beni öldürür mü ki Hristo gibi... Öldürmez, benim kız gibi teknem yok ki Selim balıkçının göz diktiği... Öldürür o, öldürür... Herkesi öldürür... Öldürür mü ki?

Yataktan çıktı, dışarda küçük bahçede dolandı. İçi sevinçten dolup taşıyordu. Selim balıkçının teknesinin karartısı iskelede sallanıp duruyordu. Balıkçı dün çok benzin almıştı. Depoyu doldurmuş, altı büyük bidon da benzini atmıştı başaltına... Gideceklerdi. Ölümünden kurtulmanın sevincinde, deliliğinde kanatlanmış uçuyordu Zeynel... İçi pır pır, esen yelde kanatları... Kandan, ölümden, iğrenmeden, utançtan, delilikten arınmış kaçıyordu. Şu Vasili nasıl adamdı acaba, Limni adası neredeydi?

İçeriye giriyor, bahçeye çıkıyor, şu aşağıda sallanan tekneye bir an önce binip buradan ayrılmaktan başka bir şey düşünmüyor, uyan Selim balıkçıyı uyandırmaktan korkarak türküler söylüyor, ıslıklar çalıyordu.

Yeşilköy havaalanına ilk uçak gürültüsüyle inince artık sabrı kalmadı, içindeki sevinçle korku çarpışmaya başladı, ya şimdi polisler gelirse, ya evi sarmışlarsa, ya denizde onları arkalarına düşüp yakalarlarsa... Karanlık yoldan üstlerine koşarak birtakım adamların geldiklerini gördü, içeriye kaçtı, dili tutulmuştu. "Aah," dedi kendi kendine, "aaah, yaktın beni Selim balıkçı, aaah!" Hemen gitti, deli bir çırpınmayla onu uyandırdı : "Balıkçı balıkçı, Selim amca, bak gün ağarıyor, geldiler."

Selim balıkçı yavaşça başını kaldırdı :

"Kim?" diye sordu.

"Polisler," dedi Zeynel usulca.

Selim balıkçı hemen dışarıya fırladı, sonra hemencecik de geriye döndü.

"Kimse yok," dedi. "Onlar balıkçı, denize çıkıyorlar." Işığı yaktı. "Haydi biz de hazırlanalım."

Büyücek bir bavul almıştı dün Beyoğlundan.

"Şu bavulu ver."

Zeynel kapının yanında duran bavulu aldı Selim balıkçının önüne koydu. Balıkçı yepyeni kahverengi bavulu açtı, bavul iki katlıydı.

"Şuraya paraları doldururuz. Gurbet elde senin çok işine yarar bu paralar. Getir torbaları."

Zeynel gitti karyolanın altındaki torbaları çekti oradan getirdi. Selim balıkçı torbaları açıp para destelerini teker teker özenle alt bölmeye yerleştirmeye başladı.

"Gazetelerin yazdığı kadar mı?" diye de Zeynele sordu.

Zeynel :

"Bilmem," dedi. "Çok para."

Zeynel ayakta durmuş Selim balıkçının paraları bavula yerleştiren ellerine gözlerini kırpmadan hayranlıkla bakıyor, yüzü utangaç, derin bir şeyler düşünüyordu dalmış gitmiş.

Selim balıkçı iki torbayı boşaltıp bavula sıraladıktan sonradır ki Zeynel üçüncü torbayı kaptı :

"Selim amca," dedi, yalvararak ona baktı. "Selim amca..." dedi durdu, yüzü yalına kesti, sesi utanmış titriyordu. "Selim amca, o paralar bana yeter. Ben Alamanyada da çalışacağım zaten, bu para sende kalsın..."

Selim parayı istemedi. Alırsın almazsın diye aralarında bir cebelleşme başladı.

Zeynel :

"Sen bu parayı almazsan ben de Vasilinin adasına gitmem," diyordu. "Gitmem, burada polisler beni görürler, kurşunla delik deşik ederler beni Selim balıkçı amca," diyordu.

"Alamam ben bu parayı, seni para için götürmüyorum," diyordu Selim de. "Sen al bu parayı da Vasiliye ver. O seni Alamanyaya geçirsin... Sana pasaport alsın... Sana para çok gerek."

"Bana burada da para gerek. Alamanyadan dönünce... Af çıkınca... Benim o zaman üstelik Zeynel olduğumu kim bilir?"

"Bak, vakit geçiyor, gün ışıdı ışıyacak."

Uzun bir süre daha tartıştılar, Selim balıkçı baktı ki olacak gibi değil. "Dur öyleyse şunu saklayım da geleyim."

Torbayı aldı çabucak dışarıya çıktı, bir yarım saat sonra geldi. Zeynel o gelinceye kadar heyecanından, korkusundan bayılacak gibi olmuş, belki yüz kere kapıya çıkıp dışarıya yola, denize, ışıkları sönmüş istasyona bakmış bakmış içeriye girmişti.

Balıkçı alt bölmeyi kapatıp, üst bölmeye dün bavulla birlikte aldığı Zeynelin iç çamaşırlarını, giyitlerini, ayakkabısını, çoraplarını, üç de kravat almıştı, onları da yerleştirdi bavulu kapattı, kilitledi :

"Haydi," dedi.

Deniz yeni yeni ağarıyordu, ortalık sütlimandı. Balıkçılar birer ikişer denize açılıyorlardı.

Selim motoru çalıştırdı, dümeni de aşağıya, Silivri yönüne kırdı, Zeynel :

"Aşağıya, motorun içine yatayım mı?"

"Yok," dedi Selim balıkçı, "yatma!"

"Ya görürlerse?"

"Görmezler," dedi Selim. "Sen benim şimdi tayfamsın. Şöyle arkama, dümenin yanına otur rahat, korkma."

"Korkmuyorum," dedi Zeynel dişleri birbirine vurarak. "Sen aç gazı, aç gazı, buradan çabuk uzaklaşalım. Şimdi belki polisler izimizdeler... Onların motorları bizimkinden çok hızlı değil mi?"

"Çok hızlı," dedi Selim balıkçı.

"Yetişirler mi?"

"Bizi bulamazlar."

"Sen gene gazı..."

Selim balıkçı sonuna kadar gazı açtı. Arkada küpeşteye yapışmış Zeynel dişleri birbirine vurarak zangırdıyordu.

Büyükçekmece önlerinde gün doğdu. Selim balıkçı gazı kesti, normale indirdi. Şimdi düz, dalgasız denizde akıp gidiyorlardı. Zeynelin yüzüne bakınca içi sızladı. Delikanlının gözleri dışarıya uğramış koskocaman açılmış, rengi de yemyeşil olmuştu. Onun bu halini görmemişlikten geldi :

"Şimdi bir ateş yakıp bir çay kaynatayım sana, Zeynelime, oğluma, bir güzel kahvaltı yapalım birlikte, karnımızı doyuralım. Birkaç

gün sonra Çanakkaledeyiz. Kıyı kıyı, geceleri de gideriz... Sonra seni Vasiliye teslim ederim..."

Motoru daha da yavaşlatıp tekneye birkaç tahta parçası koydu tutuşturdu, uzun kulplu çaydanlığa bir naylon bidondan su doldurdu, ocağa vurdu.

Su kaynayınca bir tutam çay aldı çaydanlığa attı. Parmakları uzundu. Biraz sonra fokurdayan çaydanlıktaki çay mis gibi koktu. Selim balıkçı motoru stop etti. Tekne denizde başıboş yavaşça sallanarak kendi hızıyla ilerledi, bir süre sonra da durdu. Karşı kıyıda horozlar üst üste ötüşüyorlar, köpekler ürüşüyorlardı. Horoz sesleri Zeyneli kendine getirdi : "Kurtulduk," dedi usulcana. Selim balıkçı ona sevgiyle bakıp, "yaaa," dedi. Başaltının kapağını açtı, bir naylon masa örtüsü çıkardı, iri pembe güllü, arka güverteye serdi. Peynir, ekmek, zeytin çıkardı. İki pembe kulplu maşrapaya çayı doldurdu, "yiyelim," dedi, ekmekten büyük bir parça koparıp ağzına attı, höpürdeterek çayını üstüne içti. Çayın şekerini az buldu, iki şeker daha attı.

"Daha ister misin?" diye sordu Selim balıkçı.

"İsterim," dedi Zeynel.

Kahvaltıyı bitirdikten sonra Selim balıkçı motoru çalıştırdı, bir hayli de yol verdi. Tekne denizi yarararak gidiyordu. Teknenin üstünde martılar, üstlerinde kanatlarını germiş uçuşuyorlar, Menekşeden beri onlarla birlikte böyle geliyorlardı. Yanlarından, daha ışığını söndürmemiş, arka arkaya üç tane büyük yolcu gemisi geçti. Zeynel geminin birisinde yan yana dizilmiş polisleri gördü, yüreği hop etti. Gemi üstlerine geliyordu. Az sonra yanlarından gelip hızla geçti, dalgası da tekneyi bir o yana bir bu yana epey bir süre salladı.

Selim balıkçı önde dümene yaslanmış kıpırdamadan duruyor, arada bir de başını kaldırıp üstlerinde kanadını germiş uçuşan martılara bakıyordu. Bazı bazı yolda ağlarını atmış balıkçı teknelerine rastlıyorlardı.

Mavi sular akıyordu, karmakarış, mavi, turuncu, yeşil, kırmızı, yalım karışığı, polisler, reçine kokuyordu ambarın içi, öteden tütün, Haliç, yosun, çamur kokusu geliyordu. Polisler düdükle çalarak koşuyorlardı. İhsanın başı çimentonun çukurundaydı, Süleymanın gözleri büyümüş, ağzı açık kalmıştı, Remzi, Özcan sövüyorlardı karanlıkta birisine. Motorları bozulmuş, ışısız, yağmurlu, kapkaranlık bir gecenin

içinde, altlarındaki denizi görmeyerek ıslanarak çalkanıyorlardı, soğuktan kaskatı kesilmişler donuyorlardı. Dalgalar azıttıkça azıtıyor, tekneyi ceviz kabuğu gibi sallıyordu, birbirlerine sokulmuş küpeşteye yapışmışlardı. Doğunun batının, güneyin kuzeyin neresi olduğunu bilmiyorlardı. Karanlığa hiçbir yerden en küçük bir ışık sızılmıyordu. Zeynel çok korkmuştu. Batıyorlardı. Dalgalar teknelerini kaldırıp kaldırıp vuruyordu denize. Su alıyordu tekne, dizlerine kadar su içinde kalmışlardı. Durmadan elham okuyordu Zeynel, sağlığında babası öğretmişti ona, sıkıştığında oku, diyerek. Küpeşteye sıkı sıkıya sarılmış, Zeynel gene elham okuyordu epeyden beri, ağzı kıpır kıpır, boynunu uzatmış, yüzünün kanı çekilmiş. Niye almak istemedi o kadar parayı bu cimri Selim balıkçı, diye düşünüyordu. Almadı ki, şimdi, az sonra gün batınca beni öldürüp paranın hepsini birden alsın diye. Selim balıkçı çok cimridir, Hristoyu nasıl öldürdü, bu tekne için, sonra Kumkapılı Kör Artini vurdu beş altın için, ölüsüne taş bağlayıp götürdü denizin ortasına attı. Kel Dursun Reisi o öldürmedi mi, kafasına maver kurşunuyla koskocaman bir kara delik açmadı mı, Kel Dursun Reis kurşunu yiyince, denizin ortasında, can havliyle havaya sıçrayıp denize düşmedi mi öküzler gibi böğürerek, deniz kıpkızıl kana bulanmadı mı, Selim balıkçı onun kanayan ölüsünü denizden çıkarıp teknesine almadı mı, sonra boğazına otuz kiloluk bir mermer taşı bağlayıp denizin dibine atmadı mı? Yalan, denizkızının öcünü almak için Kel Dursun Reisi öldürdü Selim balıkçı, diyorlar. Yalan, Selim balıkçı Kel Dursunu parası için öldürdü. Bir bavul parası vardı Kel Dursunun, cimri Selim balıkçı, kurnaz, denizde sıkıştırdı onu, bastı kurşunu kel kafasına, dağıttı kafasını, parça parça un ufak oldu Kel Dursunun kafası, denize dağıldı, balıklar yuttular parçalarını. Yaaa, Selim balıkçı, o zamanlar, Karadenizin öbür yanından adamlar, kadınlar, çocuklar, kendilerini denize atıyorlarmış, ellerinde bavul bavul paralar, buraya, İstanbula kaçıyorlarmış. Selim balıkçı orada, o kıyılardan topluyormuş kaçakları, teknesine alıp getiriyormuş denizin ortasına, sizi Vasiliye götürüyorum diye, denizin ortasında basıyormuş kurşunu kafalarına, koskocaman delikler açıyormuş kafalarında, kaçaklar göğe fırlıyormuş kurşunu yiyince, denize dökülüyorlarmış, bağıryorlarmış seslerini kimse duymuyormuş. Selim balıkçı boğazlarına taş bağlıyor onları atıyormuş Karadenizin dibine, bavul bavul paralarını alıyormuş, sonra

gene dönüyormuş Odesa limanına, yaaa, gene adamları gece, karanlıkta, yağmurlu, göz gözü görmez, ıslak bıldırcınlar düşerken kıyıya ıslak, ağır kanatları yorulmuş, Selim balıkçı gene basıyormuş kurşunu...

"Mavzerin var mı Usta, şimdi, burada?"

"Ne mavzeri Zeynel?"

"Hani sen... Kel Dursun Reis..."

"Sattım... Satalı çok oldu Zeynel."

Zeynelin içi rahatladı. Sevindi. Vasili... Vasili...

"Vasili nasıl bir adam Selim amca?"

"Vasili mi, hah, Vasili iyi adamdır. Samatyalıdır. Bu İstanbulda bir Topal Hasan, bir Vasili en iyi barbuniciydi. Kafa dengiydi, her balık dönüşü kafayı çekerdik Yanakide. O çakırkeyif olunca alırdı buzikisini eline, başlardı çalmaya eski, dedesinden bellediği Anadolu havalarını... Yaman adamdı. Çorbacının kızına tutuldu. Çorbacı dedi ki, ben, dedi, vermem ona kız mız, o Karamanlıya, o Anadolu Çingenesine... Böyle bir söz söylenir mi hiç Vasiliye, Vasili o zamanlar kılıç ağzı gibi bir delikanlı. Bir gece evini ateşe verdi çorbacının, gör işte nasıl olurmuş Anadolu Çingenesi, al sana... Öldürecekti çorbacıyı, yakacak, kurşunlayacaktı çoluk çocuk, biz önüne geçtik Vasilinin, elini tuttuk, Vasili öldü de arkadaşlarını kırmazdı, bizi kırmadı, öldürmedi çorbacıyı, burnunu kanatmadı familyasının, bizi kırmadı. Sadece kızı tuttu elinden aldı götürdü Topalın evine. O gece ben, bir de kız, bir de Vasili, bir de Topal Hasan bindik benim bu tekneye açıldık denize, benim motor o zaman gıcır gıcır, daha Hristo kayıplara karışmamış, sen de üç gün, ben söyleyim dört gün, tuttuk Yunan adasını Limniyi, Vasilinin orada akrabaları var, bizi bir ağırladılar, balla börekle, sakız rakısıylan, vay babam vay, vay günler... Ondan sonra biz başımız sıkıştıkça atladık teknelere, ver elini Vasili. Vasili orada çok zengin oldu. Vasilinin adada çok akrabası var, bir Anadolu oymağı, onlar hep Türkçe konuşurlar. Vasilinin altı tane, birer vapur radarlı teknesi var. Saray gibi de evi var, dokuz çocuğu var. Vasili Limninin padişahı. Burada kalsaydı ne olurdu Vasili yani, oralar, adalar iyidir, bizim gibi baldırı çıplak olur kalırdı, çurçur balıkçısı... Şimdi seni Vasiliye götürüyorum. Belki ona tayfa durursun, çok paran var senin, milyondan da çok, belki bir tekne alırsın paranın onda birini verip,

balıkçılık yaparsın. O adada çok da Türk var, serserilik yapmayıp evlenirsin. Biz de, belli olmaz, bir gün geliriz sana konukluk ederiz Topal Hasanla. Çocukların olur belki de... Karın bizi konuklar. Adanın insanları hep Anadoludan gitmedir, Müslüman, ya da Hıristiyan, konukseverdir. Bir lokma ekmekleri varsa sana verirler... İstersen de Almanyaya gidersin. Parana sahip ol, Almanyada ucuza bozdurma... İşçilerle arkadaş ol, onlar Türk parası alıp evlerine yolluyorlar. Sen onlara Türk parası ver, yerine mark al... Senin burada kimsen yok. Markları da bankaya koy..."

Selim balıkçı açılmış, durmadan konuş ha konuş ediyordu. O konuştuğça Zeynelin içindeki kuşku büyüdükçe büyüyor, korkuya dönüşüyor, yoğunlaşıyordu.

Niye bu kadar çok konuşuyor? İkisi de birden Vasiliyi kaçırdılar, denizin ortasına getirdiler, Topal Hasan Vasilinin elini tuttu, Selim balıkçı onun kafaşına bir kurşun sıktı, Vasili fırladı denize düştü, başında karanlık delik açıldı, deniz kan köpürdü, Vasilinin ölüsünü denizden aldılar, kız ölünün üstüne kapandı, her yanı ıslandı kan oldu. Topalla Selim kızı ondan zorlan ayırdılar, boğazına otuz kiloluk bir mermer taşı bağladılar, denizin dibine gönderdiler Vasilinin ölüsünü. Kızı aldılar, kız onlara çok yalvardı. Kız çok güzeldi, tıpkı Zühre Paşalıya benziyordu, büyük memeleri sıcacıktı, dayanamadılar, kızı çırılçıplak soydular, bir o geçti ırzına, bir o geçti. Topal Hasan Selim kızın üstündeyken onlara hiç bakmıyordu. Selim balıkçı kızın memelerini ısıırıyordu. Sonra gece olunca kızın kafasına Selim balıkçı bir kurşun sıktı, kızın başında bir delik açıldı, kapkaranlık, kanı fişkırıldı, denize sıçradı, kan köpürdü. Kızı denizden aldılar, boğazına otuz kilo mermer taşı bağladılar, denizin dibine attılar. Selim balıkçı Topal Hasan sabah olunca birbirlerinin yüzüne bakamadılar, birbirlerinden utandılar yaptıkları işten dolayı. Sonra yıllarca hiç birbirlerinin yüzüne bakamadılar. Daha yeni barıştular, iki üç yıl önce, Menekşe kahvesinde onları zorla İlya barıştırdı. Geçmiş geçmiştir, dediler, sarılıp öpüştüler. Vasiliyi öldürmedilerse neden geçmiş geçmiştir dediler? Sonra da Selim balıkçı Topal Hasana gitti, sen, dedi, bana gönder o evine gelen Zeyneli, söyle ona, seni Selim balıkçı kurtaracak, de... Bir yerlerden kalabalık martı sesleri kesilip dinmeden, motorun pat patını da aşarak buraya kadar geliyordu. Gönder bana... Ben alırım onu denize açılı-

rım, yolda, tepesine tabancamla bir kurşun deliği açarım, denize fırlar, kan fişkirir, boğazına otuz kiloluk mermeri bağlar, onu denizin dibine gönderirim, parasını da paylaşırsız. İyi değil mi, iyi... O da can atıyor zaten benimle gelmeye, polisten ödü kopuyor.

Zeynel başa geçti, Selim balıkçının gözlerinin içine baktı baktı, Selim dalmış gitmişti, "yok," diye sevindi, "yok." Teknenin de içini, başaltını, kıçaltını iyice aradı taradı, mermer taş da, başka hiçbir taş da yoktu. Buna da çok sevindi. Beni doğru Vasiliye götürüyor, dedi, içi ışıdı. Sonra Vasiliyi öldürdüler, çorbacının kızının da ırzına geçtiler, bunu da Kumkapıda herkes biliyor, diye inatla düşündü.

"Ne arıyorsun oralarda Zeynel?" diye yumuşacık, tatlı bir sesle sordu Selim balıkçı.

"Hiç... Tekneye bakıyorum," dedi Zeynel, bozuk bir sesle.

"Güzel bir tekne," dedi Selim balıkçı, "bugünlerde artık böyle tekneyi Ayvansarayda bile yapamıyorlar, bunca yıldır azıcık su bile almadı. Taş gibi tekne."

Hristonun teknesi, diye düşündü Zeynel. Sonra tabancam var, diye düşündü. Ben de onu vururum. Ben onu daha önce vururum.

"Senin tabancan var, değil mi Selim amca, kocaman bir tabancan... Sen onunla herkesi öldürürsün, öyle mi?"

"Vardı tabancam ama, geçen gün götürdüm sahibine geri verdim, Kör Mustafaya," dedi. "Ben ne yapayım tabancayı, benim elim var." Kocaman ellerini gösterdi Zeynele, Zeynel ürperdi.

Beni bu ellerle bir tutarsa, diye düşündü, bu ellerle, eziverir. Koskocaman bir adam. Boğazımı bir sıkıverirse, canımı alıverir. Kel Durusun Reisin de boğazına yapışmış, bunu da herkes görmüş. Sıkılmış sıkılmış, adamın gözleri dışarıya fırlamış, boğulmuş, mosmor kesilmiş, dili bir karış dışarıya çıkmış, mosmor, ölmüş. Vasiliyi de öyle öldürmüş.

"Vasili nasıl bir adamdı, yani senin gibi kocaman mıydı Selim amca?"

"Kocamandı, bir kolları vardı, nah benim kolumun iki misli, elleri kürek gibiydi. O hiç motor kullanmaz, kürek çekerdi. Küreği bizim motorlardan hızlı çekerdi. Evi yanarken çorbacıyı boğazından tutmuş boğuyordu. Ellerini çorbacının boğazından çözünceye kadar canım çıktı. Yiğit insandı, iyi çocuktu, dosttu, kardeşti Vasili... Aaah Vasili."

Demek Vasili var, Vasiliyi öldürmemiş. O kadar kocaman adamı nasıl öldürür, değil mi?

"Vasilinin tabancası da var mıydı?"

"Olmaz olur mu, Vasili delikanlıydı delikanlı. O çifte tabanca taşırdı. Ben sevmem tabancayı, taşımam."

Üstelik Vasilinin tabancası da varmış. İyi, iyi, bütün bedenini bir sevinç dalgası sardı, kendi kendine gülmeye başladı. Sevinci birkaç saat sürdü.

Gün yıkılmış gitmiş, vakit öğleyi geçmişti. Teknelerinin pat patı düzenli bir saat gibi işliyor, Menekşeden çıktıkları gibi üstlerinde martılar uçuyor, ak bulutlar gündeğuya doğru denizi pare pare gölgeleyerek akıyorlardı.

Selim balıkçı motorun yolunu kesti.

"Acıktım be Zeynelcik," dedi. "Bir yemek yiyelim. Vakıt öğleyi çoktan geçti."

Hemen başaltını açtı, gene naylon pembe güllü örtüyü çıkardı, arka güverteye serdi, helva, peynir, zeytin çıkardı, su bidonundan maşrapalara su doldurdu :

"Buyur ağan," dedi. "Buyur Zeynelcik. Seni polisler öldürdüler diye ödüm koptu. Burada, Marmarada hiçbir tehlike yok. Çanakkale Boğazını bir geçersek... Amaaan be Zeynelcik, seni kim tanır Çanakkalede!" Güldü : "Gazetelerde senin yerine başka bir adamın resmini bastılar bıyıklı. Buyur ye."

Yemeğe başladılar. Selim balıkçı Zeynelin gözlerini görünce donakaldı, şaşaladı, elleri titredi :

"Ne oldu sana öyle Zeynel?" dedi. "Korkma Çanakkaleden, oradan yağ gibi sıyrılırız. Sen orasını bana bırak. Bir şey olmaz evelallah, deli misin sen, buyur ye yemeğini. Hiç korkma, seni sağ salim Vasiliye teslim edeceğim... Milyarın olsa Vasili yüzüne bakmaz, cömert oğlandır. Onun yanında milyonun bir cıgara kağıdı kadar hükmü yoktur. Sen iyi kurtardın paçayı."

Zeynel gözlerini ona dikmiş, hem ondan gözlerini hiç ayırmıyor, hem de ellerinden habersiz yemeğini yiyor, delicesine düşüncelere kaptırmış kendini, başını almış gidiyordu.

Ben onu öldürüyordum, diye düşünüyordu. Evini de yaktım. Onu öldürecektim de ilk fırsatta... Bütün bunları Selim balıkçı bil-

mez mi, cin gibidir o. Topal Hasanla birlikte kurdular bu tuzağı bana, ben de bal gibi düştüm. Tuh bana, eşşek kafa... Manyak.

Sofrada ekmek, zeytin, peynir, helva, hiçbir şey kalmadı, eline ne geçerse Zeynel farkında olmadan ağızına atıyor, üstüne de maşrapa maşrapa su içiyordu.

Selim boşalmış sofrayı kaldırdı denize silkti, dürdü büktü başaltına koydu. Zeynel hiçbir şeyin farkında değildi. Bu tuzaktan nasıl kurtulacağını düşünüyor, Selim balıkçıya, onun iri bedenine, kocaman ellerine baktıkça korkudan korkuya düşüyor, korkunç bir karanlığa batıyordu.

Selim balıkçı gene başa, ön dümene geçti, motora yol verdi. Üstlerinde martılar iniyor çıkıyorlardı. Yanlarından şilepler geçip gidiyorlardı Çanakkaleye, İstanbula.

Selim arkasını döndü gülerek, Zeynelin yüzünü görünce korkuya kapıldı :

"Ne oluyor sana böyle Zeynel?" diye bağırdı.

Zeynel yerinden kalktı, bavula koştu, aldı, Selim balıkçının önüne attı :

"Al hepsi senin olsun," dedi. "Öldürme, boğma, boğma beni. Vasili gibi, Dursun Reis, Hristo gibi yapma beni. Öldürme, öldürme, öldürme beni..."

Koluna yapıştı, zangır zangır titriyordu.

Selimin eli motorun yolunu kesti, motorun sesi azalınca konuşmaya, onu kandırmaya, inandırmaya çalıştı. Onu niçin öldürsündü? Canından korktuğu için öldürecekse, isteseydi onu o gece, evini yaktığı gece, isteseydi onu evine geldiğinde öldürürdü. İsteseydi İhsanı öldürdüğünde onun elini kolunu bağlar polise verirdi. Evini yakmıştı ama Selim onu anlıyordu. Bundan sonraysa, Zeynel onu öldüremezdi. Ta ikindiye kadar, motoru ağır ağır sürerek, onu öldürmeyeceğine inandırmaya çalıştı.

"Bilirsin seni çok severim ben. Onun için de bunca yolu, tehlikeyi göze alarak seni ta Yunan adalarına götürüyorum."

Bu kadar söze, kanıtla Zeynel inanmıştı.

"Demek beni öldürmeye götürmüyorsun ha?"

"Sen deli misin, seni niye öldüreyim Zeynelim, çocuğum, yavrum?"

Zeynel sevindi, gülerek, kahkahalar atarak arka güverteye atladı.

"Yaşasın," diye bağırdı, "polisten, öldürülmekten kurtulduk. Bas Selim amca bas gaza... Sana Alamanyadan Mercedes araba getireceğim, bas gaza da şu Çanakkale Boğazını bir an önce geçelim, bir an önce..."

Oynak bir İstanbul türküsü tutturdı. O bitince arkasından bir Laz horon türküsü, o bitince Çorum halayını söyledi. Selim balıkçı, köpoğlusunun amma da güzel sesi var, diye düşündü. Velakin çok korkmuş, korku onu delirtmiş, sakınmalı bu gece ondan, ya kendisini denize atar, ya da beni öldürür, diye de korktu.

Ne de çok türkü biliyordu Zeynel...

Söyledi söyledi, birden kirp diye kesti. Gözleri Selim balıkçının ellerine takılıp kalmıştı. Eller boğazındaydı. Topal Hasanla ikisi bir olup çökmüşlerdi başına Vasilinin, onu öldürmüşler denize atmışlardı. Bir bavul da parasını almışlar, çorbacının kızının da... İşte böyle sözlerle de kandırmışlardı onu.

Sessizlik uzun sürdü. Korkutucuydu. Sessizlikte daha da kuruyordu Zeynel. Onu uğraştırmalıydı.

"Zeynel," dedi Selim balıkçı.

Zeynel korkuyla yerinden fırladı.

Selim balıkçı gülerek :

"O Beşiktaş işi doğru mu, sen mi öldürdün kadını?"

Zeynel dolup taşıyordu, fırsatını bulmuştu :

"Ben," dedi. "Ben öldürdüm, ben," dedi çabuk çabuk. "Ben..."

O benim sevgilimdi. İhlamur köşkünün içine kaçırdım onu. Hep İhlamur köşküne götürdüm. Bir gün bir baktım, başkası var... Ben, dedim, ben Zeynel Çeliğim, seni nasıl? Memelerini kestim önce..."

Bundan sonra gazetenin yazdığını anlattı, bire beş katarak.

Selim balıkçı şaşkınlıkla ağzı açık kalmış, şaşkınlıktan şaşkınlığa düşerek dinliyordu onu, dinliyor, gittikçe de Zeynelden korkmaya başlıyordu. Tabancasını bir elinden alabilse gerisi kolaydı. Durup dururken de elinden tabancasını almak olmazdı, bu daha çok kudurturdu delikanlıyı.

"Ya Bebek cinayeti?"

"Takip ettim onları. Floryadan tanıyordum. Çok zenginlerdi. Villalarının önünde bekledim, arabaları geldi kapıda durdu, ben he-

men kapıyı açtım selam durdum, adam çıkardı bana yirmi lira verdi, güldü bana. Merhaba, dedi, yürüdü villaya doğru, ben de arkasından gittim. İçeri girdiler, ben de girdim. Girer girmez arkamdan kapattım kapıyı, çektim tabancamı, adam üstüme atıldı. Senin iki mislin, elleri de senin ellerinin iki misli bir adamdı, adam ben daha tabancayı çeker çekmez üstüme atıldı, tabancalı elime vurdu, tabanca elimden kaydı, öteye, uzağa düştü. Ben adamın gırtlığına sarıldım, sıktım sıktım... Adamın karısı villanın içinde oradan oraya koşuyor, deli gibi dizlerini dövüyordu. Sıktım, sıktım, adamın boğazını sıktım, adam senin iki mislindi, genç, elleri nah bu kadar, senin ellerin onun ellerinin yanında çocuk oynacağı kalır, bir baktım adam çözüldü, bir baktım, ölmüş. Tabancamı yerden aldım..."

Anlattıkça heyecanlanıyor kendinden geçiyor, kendinden geçtikçe gazetelerin yazdığına bire beş katarak anlatıyordu.

"Ya polisler?"

Başı dönüyordu Zeynelin. Durmadan anlatıyordu. Boyuna kocaman elli adamı boğuyordu. Kocaman elli adamların boğazlarına bir sarılıyor, adamlar daha ellerini oynatmadan kıkırdayıp kalıyordu.

"Benim ellerim mengene gibi, mengene, mengene gibi," diyor-du, ellerini açıp durmadan Selim balıkçıya gösteriyordu.

"Bankayı?"

"Bankayı mı? Bir bekçi vardı bankada, senin iki mislin, ellerinin yanında senin ellerin çocuk gibi kalır."

Artık ne dediğini kendi de duymuyordu, ağzından hep kocaman elli adamlar sözcüğü dökülüyordu. İhsan adamı bıçaklıyordu. Topal Hasan balıkların karnını yarıyordu elleri kan içinde kalarak, başı dönüyordu Zeynelin. Ağzı, dili kurumuştü. Su içmeyi akıl edemiyordu. Köpüklenmiş sular, martılar, yolcu gemileri apak, vinçleri uzun şilepler, hem de sarı ağaçlar gibi, yanlarından yönlerinden geçiyordu. Karanlık gece, dağlara dinamit, bomba atıyorlar, üst üste yüzlerce kurşun sıkıyorlar, dağlar sallanarak gümbürdüyor, kuşlar, kırmızı kanatlı kartallar uçuşuyor gecenin içinde. Yağmur yağıyor, gözleri fıldır fıldır, korku içinde bildircinlar düşüyor yağlı, koyu geceye. Babası anası kan içinde, boğazlanmışlar. Kardeşleri de kan içinde. Su, kan köpürmüş, mavi, kırmızı akıyor. Vasili yalvarıyor, öldürme beni, öldürme, öldürme, Selim.

"Surlara sakladım parayı, hani oraya, büyük kapının oradaki mezarlığın içinde bir oda var ya, kemerli, surun altına giden, işte oraya... Bir adam, baktım bir bir, bir adam, senin kadar, senin iki mislin... Sarıldım boğazına... Senin ne işin var paramın yanında... Elleri kocaman..."

Açılmış kocaman eller, sular, martılar, surlar, polisler, yalımlar, mandalar, kartallar, başı lombozdan çıkıp öyle kalmış, gözleri pörtlek, gerisi geminin içinde yanmış adam, şangırdayan camlar, Taksim alanı, ortallığı kurşuna tutmuş polisler, bağırarak asfalta düşen bir tuhaf boyunlu, kocaman elli hayvanlar...

"Adam boynumdan yakaladı, ben de tabancamı..."

Selim balıkçı tetikteydi, anında geri döndü, döner dönmez de kendini teknenin dibine motorun yanına attı, patlayan tabancanın kurşunu boşa gitti. Selim balıkçı alttan uzanıp Zeynelin bileğini kavradı, ayağa kalktı, kolaylıkla bileği büküp tabancayı aldı :

"Tuh," dedi gülerek, "sersem oğlan az daha beni öldürecektin."

Vakit ikindiyi çoktan geçmişti. Tabancayı iç cebine soktu, motora biraz daha yol verdi. Çok kızınıştı ama, belli etmemeye çalışıyordu.

Zeynelse arkaya, dümenin sağ yanına oturmuş, orada öyle kalmıştı. Bir şeyleri anımsıyor, kafasından kırık dökük bir şeyler hayal meyal geçiyordu. Her şey şimdi onun kafasında küçük küçük kırıntılar, abartılardı. Nedense hep içinde bir şeyi, bilmediği bir şeyleri bekliyordu. Gözünü batmakta olan güneşe dikmişti. Güneş kıpkırmızıydı, az sonra bir eflatun rengine dönüşecek, bulutların içinden geçen uçaklar, arkalarında ak, ipiltili yollar bırakarak birer altın damlası gibi gün ışığının ortasında balkıyacaktı.

Zeynel hiçbir şeyi görmüyor, duymuyor, gerildikçe geriliyor, bekliyordu.

Güneş neredeyse batacağı, yarısı denizin ardına inmiş, bir kısmını da bir mor bulut örtmüştü, karanlık sulara indi incek, gölgeler karanlık...

Zeynel birden Selimin üstüne atıldı, iki eli onun boğazına kenetlendi, Selimin dümendeki eli yekeyi sonuna kadar sağa çevirdi, tekne kendi yöresinde dönmeye başladı. Yukardaki martılar çığlık çığlığa teknenin üstüne inip inip kalkıyorlardı. Selim ne yapacağını bilmez, gittikçe soluğu kesilerek, silkinip elleriyle Zeynelin kollarına yapışmış

çırpınıyor, onun mengene gibi boynunu kısırmış ellerinden kendini kurtaramıyordu. Silkindi, çırpındı, Zeyneli teknenin sağına soluna can havliyle çarptı, tekne devrilecekmiş gibi oldu, yalpaladı, Selim bir türlü kurtulamadı. Ölümle pençeleşiyordu ki, onun da elleri ötekinin boğazını buldular.

Selim balıkçı korkunç elleriyle Zeynelin boğazını sıktıkça ötekinin elleri çözüldü, sıktıkça çözüldü. Selim balıkçı kendinden geçti, sıktıkça sıkıyor, silkinip kurtulmaya çalışıyordu. Bu cebelleşme epey bir zaman böyle sürdü, sonra Zeynelin elleri çözüldüler, delikanlı teknenin içine sağıldı. Selim balıkçı ellerini onun boğazından o aşağı sağılırken söktü, delikanlı cansız tahtaların üstüne uzandı. Adam bir süre orada, dönen teknenin içinde hiçbir şey yapamadan elleri yanlarına düşmüş dikildi kaldı. Sonra azıcık toparlanıp kendine gelince eğildi Zeynelin bileğini tuttu. Zeynel soğumaya başlamıştı bile, elini uzatıp delikanlının açık gözlerini kapattı.

Gün batmış, yerinde koyu bir eflatunla karışık kızılıtlar kalmıştı. Deniz de ışıklı bir mordaydı.

Selim balıkçı aşağı yukarı hiç evinden çıkmıyordu. İstasyonun oralarda bir sefer gözükmüş, onda da Mahmutla karşılaşınca alelacele kaçıp gecekondusuna sığınmıştı. Ekmeğini, yiyeceklerini ne zaman, nereden alıyor bunu da kimsecikler bilmiyordu. Belki geceleri, belki alacakaranlıkta Menekşeden bir kedi gibi kayarak, Yeşilköye, İstanbulla iniyor, kendisine gereksinmelerini alıyordu. Plaj köprüsünün altına bağlı teknesinin içindeki ağıları, oltaları, paraketeleri darmadağındı. Şimdiye kadar hiç kimse Selim balıkçının teknesinin içini böyle karmakarış görmemişti. Teknenin güvertesindeki ekme kırıntılarına martılar, serçeler iniyorlardı, bu olacak gibi değildi.

Aradan günler geçti, kimse Selim balıkçıyı ortalıkta görmüyordu, ne kimse ona ne olduğunu soruyor, ne de kimse onunla ilgileniyordu. Unutmuş gitmiş bir halleri vardı.

Bir gün Selim balıkçının kahveye inmesi, başını kaldırıp kimse-nin yüzüne bakmadan doğru teknesine gidip düzeltmeye, karmakarış ağlarını onarmaya başlaması herkesi sevindirdi. Selim balıkçı işini görürken, bu hali kimsenin gözünden kaçmadı, ağlarını örerken bir ke-recik olsun kimsenin yüzüne bakmadı. Başu hep önünde, yüzü kederli, yüz çizgileri derinleşip karanlıklaşmış, utangaç, teknesinin içinde oturarak, orada kendine, elindeki işi bitince işler uydurarak akşama kadar kaldı. Akşam olunca, gene başu önünde, gene utançtan yerin dibine batarak gecekondusuna çekildi gitti.

Tek başına Florya yollarında, Kızılayın kamping yerlerinde, derme çatma, bin bir renge boyanmış, tahtadan, suntadan, ambalaj sandıklarından, kontrplaktan yapılmış gecekondu yazlıklarının arasında bir süre dolaştı durdu, yanına bir adam, bir tanıdık, bir çocuk gelince ondan kaçarak, yüzünü kaçırarak, gözlerine bakamayarak.

Selim balıkçıyla birkaç kez ben de karşılaştım bu sıralarda, beni

görünce birden olduğu yerde durdu, bir ikircik geçirdi, bekledi başı yerde, sonra hemencecik arkasına döndü karşı yöne gittikçe hızlanarak yürüdü, Belediye plajının köşesini dönerken de başını arkaya çevirip bana baktıktan sonra da gözden yitti. Bir keresinde de Beyoğlundaki karşılaştık, beni görür görmez kalabalığın arasına girdi saklandı gözden yitti. Ben de onu hiç görmemiş gibi yaptım. İki kez de onu gece yarısından sonra bizim evin önünden geçerken, benim pencereye bakarken yakaladım. Karşıda durmuş, başını kaldırmış bir tuhaf benim odanın penceresine bakıyordu.

Utangaç, ürkek, korkmuş bir çocuğun gözleri gibiydi Selim balıkçının gözleri. Zayıflamış, uzun boynu daha da uzamış, kırışık içinde kalmış, gür bıyıkları iyice düşmüş, gözlerinin rengi solmuştu. Hepsini birkaç günlük sakalla dolaşıyordu, bu, Selimde hiç görülmemiş bir hal değildi. Boynuna da kırmızı bir mendil bağlamış, hiç çıkarmıyordu.

İnsana, böceğe, kuşa, yılan, ağaca, herhangi bir canlıya, kendi tenine dokunmaya çekiniyor, korkuyor, utanıyordu. O gün bugündür aynaya da bakmamıştı, oysaki Selim balıkçı aynada kendisine bakmayı çok severdi. En sevdiği, en yakışıklı, görkemli, cana yakın bulduğu kendi yüzüydü. Ona göre Allah böyle hoş, güzel bir yüzü hiçbir zaman yaratmamıştı. O yüzden insanlar onu çekemezler, o yüzden bütün insanlar ona düşman olmuşlardı. Bu kadar yakışıklı, görkemli olmasaydı insanlar onu niçin kıskanıp, ona böylesine düşman olsunlardı. Özellikle işte bundan dolayı kendi yüzüne bakamıyordu. Hele ellerine hiç bakamıyordu. Ağ örerken, bir iş görürken ellerini görmemek için ne gerekirse yapıyor, bazı bazı dalıp ellerini görünce ateşler içinde kalıyordu ürpererek. Ellerini o günden sonra hiçbir insana göstermemişti. Buradan, bu insanlardan, dünyadan kaçıp kurtulmak, acılardan, deliliklerden, utançlardan arınmak, her şeyi unutmak... Unutmak mümkün olamıyordu. Unutmamak da mümkün olamıyordu. Hep, her sabah, her akşam, her an aklında, utancından yerin dibine batarak... Bir iğrenç duygusu da gelmiş çökmüştü yüreğine, kapkaranlık. Zeyneli boğarken bir kan damlası da akmış gelmiş elinin üstüne düşmüştü. İşte bu sıcak sıvı iğrendiriyordu onu. Aklına düştükçe öğürerek kusacağı geliyor, içi altüst oluyordu.

Kendi kendisiyle durmadan bir tartışmadaydı. Kendi kendisiyle giriştiği tartışmayı herkes duyuyor gibi geliyordu ona. Zeyneli öldü-

rürken herkes onu görmüştü. Görmüşlerdi ya, kimse bunu onun yüzüne söylemiyordu. Biliyorlardı. Bilmeseler böyle durup kurnaz kurnaz yüzüne bakarlar mıydı? Herkes onu zavallı Zeyneli beş on kuruşu için öldürdü diye aşağılıyordu. Herkesle birlikte Selim balıkçı da kendisini aşağılıyordu.

Bir sabah dehşet bir sevinçle, içi dolup taşarak uyandı, ne yapacağını bilemiyor, kanat takmış uçuyordu. Artık ona her şey güzel geliyordu. O şimdiye kadar öğrendiği, zorla yanına yaklaştığı teknesine koştu. Teknesi ilk günkü bindiği gibiydi. Öyle boyası taze, ağları ıslıl ıslıl, motorunun yaıldızlı yeşil boyası göz alıcı. Kahveye vardı, herkes ona sevgiyle, dostlukla, hoşgörülle baktı. Herkesin yüzünde bir sevinç, kıvanç, mutluluk... Herkes teknesini doldurmuş, inanılmaz volilerden dönmenin verimli bahtiyarlığında idi. Selimin içinden varıp herkesi teker teker kucaklayıp, terli kokularını içine çekerek boyunlarından öpmek isteği geçiyordu. Bu istek çıldırtıyordu onu. Ama ne derlerdi? Böyle bir yakınlığı, sıcaklığı ondan hiç beklemezler şaşar kalırlardı. İçinden takla atmak, oynamak, Beyoğluna çıkıp sonuna kadar içmek, denize açılıp gazı sonuna kadar açmak, yirmi dört saat durmadan şu alanda Lezginka oynamak geçiyordu.

Herkesin teker teker gözlerinin içine bakıyordu gözlerini sonuna kadar açmış, diri, canlı, fıldır fıldır gözlerle, gözbebeklerinin ortasına bakıyordu gülerek, bir şeyler arayarak, sevinci andan ana artarak...

Kahveden çıktı, teknesine gitti, ağlarını elledi, ekmek kırıklarını süpürdü, teknedeki indi, bir çocuğu gördü, onu yerden aldı, ta başının üstünde tutarak şakalaştı, yere indirdi, hep gülüyordu ağzı kulaklarına vararak, cebinden paralar çıkardı çocuğun cebine doldurdu. Bu, Menekşelilerin onda hiç alışmadıkları bir davranıştı. Ama şaşmadılar. Selim balıkçı uzun Çerkes türküleri söyleyerek Floryaya doğru yürüdü gitti. Sesini plajların oralardan bile duyular.

Beyoğluna çıktı, Çiçekpazarında, caddede herkesin gözlerinin içine bakarak dolaştı. İçmek aklına gelmiyor değildi, içerse büyüünün bozulacağından korkuyordu, içmedi. Bu sevinci yitirmesin, içindeki bu umutlu, kıvançlı, sevdalı büyü bozulmasın diye elinden gelen her şeyi yapıyor, sevincinin üstüne titriyor, eski yaptığı hiçbir şeyi yapmıyordu. Anadan şimdi, yepyeni doğmuş gibiydi. Zeynel de aklının köşesinden geçmiyordu.

Bir sevinç kasırgasına tutulmuş, İstanbul şehrinde güneşin, denizin, insan yüzlerinin gözlerinin, kalabalığının, mankenlerinin, bütün ışıklarını fora etmiş Boğaz vapurlarının, martıların, vitrinlerin, vitrinlerdeki oyuncakların, boy boy billur kadehlerin, aydınlık içinde kalmış yüz yıllık çınarların, bir ışık tufanına girip çıkarak, gülerek, Lezginka oynayarak, türkü söyleyerek, otomobillerin binlerce, üstüne tutulmuş farlarının önünde oraya buraya yalpalayarak, arasından akarak, ayaklarının üstüne basmadan oradan oraya kayarak Selim balıkçı dolaşıyordu.

Ortada kimse kalmamıştı. Taksim alanında diz boyu çöpler, çöplere üşüşmüş kediler, yüzlerce, dövüşerek, çöpleri paylaşamayarak, birbirlerinin gözlerini pençeleyerek, atlayarak, çöplüğün bir ucundan bir ucuna sünerek, sarı, turuncu, kara, tekir, ak kediler oymağı ortada tek başlarına bir yaşam kavgasındaydılar, Taksim alanının tek ayakta kalmış canlılığı, canıydılar. Bir de Selim dikilmiş kalmıştı ortada, büyük otellerden sızan ışıkların ortasında, yemyeşilinde, yeşil çimenlerin üstünde. İçindeki sevinci yavaş yavaş iğne batırılmış pembe bir balon gibi sönüyor, Selim korkuyla, yılgınlıkla, elinden kayıp giden erişilmez bir büyüünün bozulmasının telaşında bu olan biteni can çekişen bir ölüyü seyredencesine seyrediyordu. Birden ölüyor gibi oldu, bu elinden kayıp giden canı gibiydi, giderse diye paniğe kapıldı, yürüdü, yöresinde döndü, kaçanı yakalamak, kurtulmak, ulaşmak için direndi. Yüreği çarpıyordu göğsünü döverek, bir taksiye atladı, bir doktora, bir arkadaşa, bir canlıya gitmeliydi, daha içindeki son sevinç kırıntıları da bitmeden... Uzun yıllardan bu yana ilk olarak taksiye biniyordu. Bu, içindeki sevinç akıp gitmesini bir an kesti. Az sonra alıştı taksiye de... "Menekşeye," dedi.

Eve geldiğinde bitkindi. Korkunç bir utanç içinde gene kıvranıyordu. Şoföre para verirken ellerini görmüştü. Beyoğlunu dolaşırken kendi yüzünü bile görmüştü, sevinç içinde utanmaz bir çiçek gibi açmış. Utanmaz, iğrenç... Kendini yatağına attı, her şey olduğu gibi gözlerinin önünden geçiyor, her sözü olduğu gibi, şu anda söyleniyor-muşçasına duyuyordu.

Sen öldürdün, yalan, sen öldürdün onu. İstesen öldürmezdin, diye içinden bağıırıyordu. Parasına konmak için öldürdün. Sana sığınmış adamı öldürdün. Korkuttun çocuğu, korkunca ne yapacağını bile-

rek öldürdün...

Bazı ikircikleniyordu, ya ben öldürmediysem... Bazı da düpedüz kendini haklı çıkarıyor, düpedüz çocuğu kendinin öldürmediğini kendine kandırıcı kanıtlarla tanıtıyordu.

Ben öldürmedim onu, ben öldürmedim, diye bağıriyordu içinden kimi kez de... Yani öldürdüysem ne oldu, diyordu bazen de... Şu dünyadan bir mikrop eksildi. O da İhsanı, Bebektekileri, Beşiktaşta ki kadını, Unkapanındaki lise öğrencisini öldürdü. Daha kim bilir kimi öldürdü. Daha kim bilir kimleri öldürecek ti.

Bu dala sıkı sıkıya sarılmış, İstanbuldaki işlenmiş en korkunç cinayetleri Zeynele mal ediyordu. Zeyneli Vasiliye götürmüş olsaydı, yanılıp yazılıp onu da, karısını da kızlarını da öldürürdü. Alamanyaya kadar gider, oradaki işçileri de öldürür, kızlarının kadınlarının ırzına geçerdi. O bir deliydi, bir insan kasabı, bir canavardı.

Oysaki Selim balıkçı, Zeynelin İhsandan başka kimseyi öldürdüğüne inanmamıştı. Şimdi artık hepsine, gazetelerin yazdıklarına, yazmadıklarına da inanıyordu. O bir hasta vampirdi.

Bütün bunlara bir an için inanıyor, sonra birden gene utanç karanlığına düşüyor, ellerine bakamıyordu.

Sabaha kadar uyuyamadı, küçük bahçede dolandı, kıvrandı durdu. Karşıdaki ay ışığı vurmuş, ışıklarla donanmış vapurların geçtiği denizden de utanıyor bakamıyordu. Adam öldürdüğünden utanmıyordu. Herkes adam öldürüyordu, öldürmüştü. Savaşlarda milyonlarca insan milyonlarca insanı öldürmüştü, kılı kıpırdamadan. Selim balıkçı da şu anda kılı kıpırdamadan bir sürü insanı öldürebilirdi. Örneğin İhsanı öldürür hem de tüyü oynamaz, gider mezarının başında rakı içer, Lezginka oynardı. Ya bu çocuk, umarsız, kimsesiz, korkudan bir yaprak gibi titreyen, canını getirip sana teslim etmiş, güvenip, korkudan ölecek, dünyadaki tek sığınak seni bularak, sana gelmiş... İflah etmez bir kendini aşağılamada... Hiçbir sebep onu bu aşağılamadan kurtaramıyordu, Zeynelin canavarlığı, öldürdüğü insanların sürüsü, kan içiciliği, daha öldürecek i adamların sayısı... Hiçbirisi...

Gün doğarken içeriye koştu, kırmızı mendili aldı boynuna sardı, morarmış boynunu doğan günden saklama içgüdüleriyle. Ellerini de cebine soktu, taş gibi orada, küçük bahçesinin içinde dikilmiş kaldı bir süre.

Günlerce uyku uyumadı, yatağına giremedi, yerdeki karıncadan, sudaki balıktan, gökteki kuştan, doğan gündən, akan yıldızdan utan-
dı. İnsanların içine çıkamadı, ellerini ceplerinden çekemedi, boynun-
daki kırmızı mendili çözemedi, köprünün altındaki dereye bağlanmış
teknesine bakamadı, utancından büzülerek, bir karınca kadar kalarak,
belki de gözlerini kapatarak, uzak tarlalardan giderek, bir insanla kar-
şılaşınca yerin dibine geçerek, uzun bir süre kendine gelemeyerek, Ye-
şilköyde gözlerinin bozuk olduğuna, insanları ancak bir gölge gibi
gördüğüne inandığı bakkala giderek alışverişini yaptı, yediği yemekten
utanarak, ölmeyecek kadar yemek yedi, bir parça ekmek, bir parça
zeytin, peynir... Zeynelin paralarına el sürmedi.

Sonra birden, sanki o insan bu sevinç içindeki Selim değilmiş,
derin bir uykudan, bir karabasandan sıyrılmış gibi uyanarak, silkinip
çıkarak, tepeden tırnağına sevinç keserek, bir çocuk sevinci içinde güle-
rek, uçarak, bir kıvanç, mutluluk kaynağı gibi şakiyip akarak, bir ışık
gibi şırlayarak, insanların içine bütün sıcaklığı, insanlığı, dostluğuyla
karışarak Menekşeye, Beyoğluna düşüyordu, her şeyi unutmuş.

Bazı günler öylesine kendisini aşığılıyordu ki, ne yapacağını bile-
miyor, içindeki küçümsemeye dayanamıyor, küçük bahçede taflanla-
rın arasına yatıp kıvranıyor, inliyor, dişleriyle kolunu ısırıyor, saçları-
nı, bıyıklarını yoluyordu. Bazı günler de sevinçten dolup taşarak uç-
uyor, ne yapacağını bilemiyor, içindeki sevincin sürüp gitmesi için Al-
laha yalvarıyor, bu sevinci yitirmemek için çırpınıyor, yitirmeyim der-
ken, bir de bakmış bir sonsuz boşluğa düşüveriyordu.

Böyle sevinçli sabahlardan birinde, dünya bir güzellik ışığında
yunmuş arınmış balkırken, Selim balıkçı Leon Ustaya koştı :

"Leon Usta, Leon Usta, hazır ol evi yapmaya başlayacağız," dedi.
"Haydi, haydi uyan Leon Usta, uyan arkadaşım. Uyan da şu benim
evi üç aya varmadan bitirelim."

Selim balıkçının sevinci Leon Ustayı da bir anda sardı, yataktan
çıktı :

"Dur hele dur Selim balıkçı," dedi. "Dur hele dur. Ne oldu sana
böyle sabah sabah? Dur hele dur."

Dışardaki, ağacın gövdesindeki musluğa gitti, köpürterek yüzünü
sabunladı, bol suyla başını yüzünü, ensesini yıkadı, kurulandı, "dur
hele dur," diyerek Selim balıkçının dikildiği yere geldi, Selim orada

durmuş, gemini geven, sabırsız, eşinen bir ata benziyordu. Elini uzattı onun elini sıktı.

"Söyle yahu, bu sabah bu ne iş böyle?" dedi.

"Benim eve başlayacağız, hemen yarın... Hemen, hemen şimdi Zeki Beye gidiyorum. O arsayı alacağım, ulu çınarın altına."

"Olur, olur," dedi Leon Usta. "Ben hazırım. İki elim kanda da olsa, gel dediğin an bırakır gelirim. Sözüm söz," diye bağırdı sevinç dolu bir sesle. "Benim sözüm söz Selim balıkçı."

Selim balıkçı onu kucakladı :

"Yarın sabah gün ışımadan," dedi.

"Gün ışımadan," diye yineledi Leon Usta.

Uçarak marangozun kapısını çaldı, marangoz uyanmış çayını içiyordu. Selim balıkçı bir çırpıda işi ona da anlattı. Balıkçının sevinci onu da sardı.

"Yarın, gün ışımadan," diye yineledi marangoz.

Bundan sonra bir çırpıda öteki ustaları dolaştı Selim balıkçı. Bir sevinç fırtınası gibi esti evlerde, herkesi kendi rüzgarına aldı.

"Yarın erkenden, gün ışımadan."

"Gün ışımadan," diye seslendiler arkasından.

Doğru Zeki Beye gitti. Zeki Bey buralardan bir kız sevmiş, bu arsayı o kız için almıştı. Buraya güzel bir köşk yaptıracaktı, kız balıkçı Cemale kaçınca, bu sevda arsası öyle kalakalmıştı. Bu eski bahçeyi yaban otları, böğürtlenler, çalılar, dikenler sarmıştı. Arsa uzun bir meyille demiryoluna iniyordu. Deniz yüz kulaç kadar ilerdeydi. Bahçe, ne zaman dikildiği bilinmeyen, kalın gövdeleri yer yer çürüyüp kovuklanmış iri çitlembik ağaçlarıyla çevriliydi. Bahçenin tam ortasında da üçgen biçiminde dikilmiş üç tane dalları birbirine girmiş çınar ağacı vardı. Çınarların dalları üst üste kuş yuvalarıyla doluydu. Ağaçların altından başlayarak aşağı kadar inen bir temel duvarı.üç dört karış yükseliyordu. Selim balıkçı bu arsaya hiçbir şey dikmemişti. Ne bir ağaç, ne de bir gül çalısı. Buna hayıflanıyordu ya, şimdi hayıflanmanın sırası değildi.

Zeki Bey evdeydi. Saçları apaktı, güre, kıvrıkcık. Posbıyıkları sigara dumanından sararmıştı.

"Sen kimsin?" diye ağır, temkinli sordu Zeki Bey.

Selim balıkçı kendini tanıttı.

"İyi tanıyorum seni Selim balıkçı," dedi Zeki Bey.

"Ben unuttun beni sanıyordum Bey."

"Seni unuttur muyum hiç Selim balıkçı," dedi Zeki Bey. "Seni bir tanıyan kişi, seni bir ömür boyu hiç unuttur mu, hiç konuşmasan da, selam vermesen de, insanın yüzüne bakmasan da..."

Selim balıkçı bir çırpıda, kıvançlı, mutlu, rahat ona derdini anlattı. O konuştuğu sürece Zeki Bey içini çekti. Uzun yıllardan bu yana sevinmeyi, coşmayı, gülmeyi, sevmeyi unutmuş Zeki Bey coştı, güldü :

"Var git Selim balıkçı arsayı verdim sana... Bu arsa beni gönendirmedir. Seni gönendirir inşallah. Var git arsa senin, ne istersen yap..."

Selim balıkçı koynundan büyük bir para destesi çıkarıp :

"Al bunu, al Bey," dedi.

"Ne zahmet," dedi Zeki Bey parayı alırken. "Tapusunu birkaç gün içinde sana yollarım, avukatla..."

"Olur, olur, olur Bey..." dedi Selim elleri titreyerek, dili diline dolaşarak... "Yarın sabah gün ışımadan, gün ışımadan..."

"İnşallah, inşallah, hayırlı kademli olsun, bahtiyar olasın evinde," dedi Zeki Bey, gözleri yaşardı.

Selim balıkçı arsaya giderken içinden habire yineliyordu, "yarın sabah gün ışımadan, gün ışımadan."

Bahçeye girdi, ortadaki ulu çınarın birisine sırtını verip denize karşı oturdu. Buradan Büyükkada, Burgaz, Kınalı, Heybeli, Hayırsızada yanındaymış gibi gözüküyordu. Burnuna ılık bir deniz kokusu geldi.

Sabah erkenden bahçede Leon Usta buldu onu, sırtını çınara vermiş öylece uyumuş kalmış. Selim balıkçı sıçrayarak uyanı.

Öğleye kadar bahçeye Karsın, Erzurumun, Vanın, Erzincanın yapı işçileri, Kurtuluşun, Kumkapının Ermeni, Fatihin Müslüman ustaları, Laz kalfalar, marangozlar, marangoz çırakları doldular. Hemen temeller kazılmaya başlandı. Zaten yıllardan bu yana buradaki ustaların, işçilerin birçoğu evin ıncığını cıncığını, yatak odasının, oturma, dinlenme odasının, balkonun, ocağın, mutfağın yerini ezbere biliyorlardı. Hiç kimse de Selimin bu evi yaptıracığına inanmamıştı. Gene de herkes bu evin Yeşilköydeki Selman Beyin evinin tıpkısı olacağını

biliyordu. Selman Bey bir kadına sevdalanmış, yıllarca ortadan yitip gitmiş, kimse onun imini timini bulamamış, namı nişanı ortadan silinmiş, bir gün Yeşilköylüler bakmışlar ki, Selman Bey dönmüş, altında otomobiller, yanında şoförler, uşaklar, şimdiki evinin bulunduğu arsayı almış, arsanın ortasında uzun kavak ağaçları varmış. Selman Bey kavak ağaçlarına hiç dokunmamış. Oraya kavak ağaçlarının yanına evi yapmaya koyulmuş, tek katlı ev birkaç ay içinde tamamlanmış. Herkes sanmış ki, Selman Bey eski sevdalandığı kadınla evlenecek, evi onun için yaptırıyor. Kadın da, çok güzel bir kadınmış, Selman Beyin yolunu yıllar yılı, elini hiçbir erkeğin eline değdirmeden beklemiş. Oysaki ev tamamlanıp döşendikten sonradır ki Selman on sekiz yaşında esmer güzeli ceylan gibi bir kızla Hiltonda dillere destan bir düğünle evlenivermiş. Onun yoluna saçlarını süpürge edip bekleyen güzel sevgili de ortadan yitmiş gitmiş.

Kamyonlar kum, çakıl, çimento, demir, kereste taşıdılar durmadan... Selim balıkçı su gibi para akıtıyor, oradan oraya gün batıncaya kadar koşuşturuyordu. Üstü başı kum, çimento, toz topraktı. Oradaki işçilerden ayırt edilemiyordu.

Ev her şeyiyle, boyası cilası, bahçesi, bahçesine dikilmiş yeni ağaçları, çiçekleri gülleriyle beş buçuk ayda bitti. Bittiği gün de Selim balıkçı işçileri, ustaları, yediden yetmişe bütün Menekşeyi bir şölene çağırdı.

Sabahtan bütün balıkçılarla birlikte Selim denize açılmış, livarlar dolusu balık tutmuşlardı.

Eski dalyanın ağzına kumsalın üstüne bir ateş yaktılar, tepeleme köz oldu çakıl taşlarının üstü. Uzun bir masa donatıldı kıyıda, sayısız sandalyeler... Herkes çatalını bıçağını, tabağını, bir kısmı da sandalyelerini, masalarını birlikte getirmişlerdi. Kamyon dolusu ekmekler yığıldı uzun masaya... Bir harman yeri büyüklüğündeki közlerin bir yanında balıklar, bir yanında da kuzular, etler kızartılıyor, mor şaraplar içiliyordu. Şölen ta geceye kadar sürdü. Herkes kıvanç içinde kıyıda Menekşeye, evlerine döndü, artık Selim balıkçının yeni yaptırdığı saraydan başka bir şey konuşulmuyordu.

Evin yapılması bitince balıkçı da bir süre yorulur gibi oldu. Elleri

yanlarına düşmüş, evin içine giriyor, oda oda dolaşüyor, dışarıya çıkıp bu yandaki çınarın altına oturup gövdeye sırtını dayıyor, gözlerini ayırmadan evi seyrediyor, yorulunca kalkıyor evin dört bir yanını dolaşıyor, gene içeriye giriyor, teker teker, evin her bir şeyisini, pencerelerini, camlarını, bacasını, kapılarını; cilalı tahtalarını elleriyle okşuyor, seviniyor, kederleniyor, coşuyor, umutlanıyor, durmadan da gülümsüyordu. Böylece evinin yöresini dolaşmaları, tahtaları, duvarları okşamaları gece yarısına kadar sürüyor, gece olunca da uykudan başı önüne düşerek, gecekondusuna gidip uyuyor, sabahleyin de erken uyanıp büyük özlemle, sevinçle evine koşuyor, açgözlülükle hemen anahtarı kapının kilidine sokup açıyor, gene evin içinde gözleriyle, elleriyle okşayarak evi dolaşıyor, sonra da çınarın dibine geçiyor, hayran, gözlerini kırpmadan, sarayını bıkmadan usanmadan seyreyliyordu.

Menekşeliler :

"Aşık oldu bu yaştan sonra evine Selim balıkçı, köpoğlusunu," diyorlardı.

"Yemeden içmeden gün akşama kadar seyrediyor."

"Yunus balığına sevdalandığı gibi..."

"Bu sefer de eve sevdalandı."

"Hay Selim balıkçı hay..."

"Bir tahtası eksik..."

"Bu kadar parayı da nereden buldu?"

"Bunca yıl yemedi içmedi."

"Bari içine girse de bir gececik uyusa..."

"Zeynel Çelik gelip de yakmadan önce..."

"Zeynel Çelik ona bırakır mı hiç!"

"Zeynel Çelik onu da, evini de yakacak."

"Daha dün görmüşler Zeynel Çeliği..."

"Daha dün Menekşede..."

"Dalyanın yanındaki evlerde..."

"On beş kişi kadarlarmış."

"Hem de bombalı."

"Hem de mitralyözlü."

"Vay vay, ne güzel yakacak yepyeni..."

"Gıcır gıcır evi Zeynel Çelik!"

"Bırakır mı?"

"O da tokatlar mı koskocaman gangster Zeynel Çeliği..."

"İstanbulu titretmiş bir adama var da sen tokat vur!"

"Bırakır mı bunu senin yanına Zeynel Çelik?"

"Bırakmaz..."

Bütün bunlar da olduğu gibi Selim balıkçının kulağına geliyordu. Selim balıkçıysa evinden başka bütün dünyayla ilişkisini kesmişti çoktan. Evini seyrettikçe seyrediyor, ona bakmaya bir türlü doyamıyordu. Çınarın dibinde oturmaktan beli yorulunca kalkıyor, çapayı, küreği, makası alıyor, başlıyordu kazmaya, budamaya, düzeltmeye. Az bir süre içinde bahçe İtalyanın surlardaki bahçesinden getirilmiş güller, yıldız çiçekleri, sarı, pembe, kırmızı yabangülleri, mine çiçekleri, iri gelincikler, mor menekşeler, yalım kırmızısında ateş çiçekleriyle doldu. Bereketli, iri, sağlıklı çiçekler bir cennet bahçesi gibi çöktü oturdu Menekşenin yamacına, denizden yansıyan ışıpta ipileyerek... Ağaçlar da toparlandı, güzelleşti bakılıp budanınca... Baharda bahçenin ağılı boyunca dikili şeftaliler, kirazlar, vişneler, ağır kokulu, katmer çiçeklerini bu bahar daha bir gür açacaklar, üstlerine sıvamacasına sarıca, kırmızı, mor yanardöner arılar, bacakları, karınları tüylü balarıları çokuşacaklardı. Oğul verir gibi uğultuları ta asfalttan geçerken duyulacaktı.

Selim balıkçı bu sefer de, mutlu bir çalışmanın yorgunluğunda karşı tepeye geçiyor, sabahlardan akşamlara kadar oradan eviyle birlikte bahçesine bakıyordu yemeyi içmeyi unutarak...

Sonunda evin bomboş olduğu gelince aklına telaşlandı. Mobilyaları alınca, evin içini doldurunca sanki bir büyü gerçekleşecekti.

İstanbulu indi, mobilyacı mobilyacı dolaştı, beğenmedi. Böylece gitti geldi şehre, sonunda mor kadifeden, yaldızlı bir koltuk takımını, konsolu, dolapları, yatak odası takımını, tuvalet masası, boy aynası, avizeleri, sandalyeleri, sedefli tablalarıyla beğendi, hemen eve taşıttı. Evi biraz da Kör Mustafa Beyin evini andırıyordu. Öteberiler eve yerleşince, Selim balıkçı da evin içinin Kör Mustafanın evinin içine benzediğinin farkına varınca, "olsun," dedi, "yiğit adamdır Mustafa. Varsın benzesin. Böylesi daha iyi."

Menekşeliler akın akın evi, bahçeyi, mobilyaları, billur avizeleri görmeye geliyorlardı. Selim balıkçı her gelene büyük bir alçakgönüllülikle önlerinde eğilerek kapıyı açıyor, onları önden eve buyur ediyor,

hiç konuşmadan gülümseyerek önlerine düşüyor, koltukları, pembe ipekliden, iki kişilik ceviz karyolanın üstüne serilmiş yorganı, kadını bekleyen üstü birtakım işlemeli şişelerle doldurulmuş, türlü kokular saçılan ceviz tuvalet masasını gösteriyordu.

Ev bitti, bahçe bitti, mobilyalar da geldi, Selim balıkçı bütün bunları seyretmekten de bıktı. Ev bitince beklediği büyüün gerçekleşeceğini sanıyordu. Uzun bir süre gecekondusundan eve, evden gecekondusuna gitti geldi, hiç farkında olmadan gerçekleşecek, çözülecek büyüü bekledi. Denize bakıyor, yüreği ağzında, denizden geleceği bekliyordu. İstasyonda her tren duruşunda ayağa fırlıyor, sırtında bir sevinçle, umutla karışık ürpertiler dolaşıyordu soğuk soğuk... Az ilerdeki asfaltta duran bir otomobil, denizden geçen ak bir vapur onu irkiliyordu.

Her gün, her sabah, her gece bilmeden görmeden, bütün bedeniyle bir bekleme kesilerek bekliyordu. Oraya, yabangülleri sardığı bahçe kapısının önüne bir taş gibi oturup bekliyordu, beklediğinden habersiz.

Sonra evi bıraktı, deniz kıyısına dadandı, sabahtan akşama kadar Floryadan Yeşilköye gitti geldi gözlerini denizden ayırmadan, bir vapur geçince yüreği koparcasına atarak... Bir süre sonra deniz kıyısından da bıktı.

Bir eve giriyor çıkıyor, bir bahçeye bakıyor, bir istasyonda saatlerce oturuyor, bir deniz kıyısına iniyordu. Kimseyle konuşmuyor, ortalıkta dört dönüyordu.

Bir gün bomboş, tutamaksız kaldı. Ne yapacağını bilemedi, dünya kapkaranlık kesildi, içi, bedeni uyuşup kalmıştı. Ne yapacağını bilemeden plaj köprüsünün altındaki dereye koştu, teknesini çözdü, motorunu çalıştırdı, denize açıldı. Marmaranın üstü boyuna kapanıyordu, kuzeyden, doğudan, batıdan yığılışarak, kabararak koyu bulutlar kaynayarak geliyorlar denizin üstünde birbirlerine giriyorlardı. Şimşekler çakmaya başladı tam ortada, ışıkları ta denize inerek, üst üste.

Hayırsızadanın ucundan balıkçıların kulağına bir el silah sesi geldi, aldırmadılar. Bir süre sonra teknelerini oraya sürünce Selim balıkçının teknesini orada, Hayırsızadanın günbatıdaki burnunun üç yüz kulaç ötesinde başıboş sallanır gördüler. Hemen yanına vardılar, Se-

lim balıkçı ağzı yukarı yatmış, sağ eli denize sarkmış kan içindeydi. Kurşun göğsünden girmiş, boynundan, eski yaranın az altından, kasları parçalayarak çıkmıştı. Yokladılar, ölmemişti, son hızla onu aldılar Menekşeye götürdüler. Özkanların damadı Emin Efendi Cerrahpaşada pansumancıydı, bir otomobile koyup Selim balıkçıyı Cerrahpaşaya yatırdılar.

Dursun Kemal Ahmedî Beyoğluna götürdü, mağaza mağaza doluşıp kendilerine ayakkabılar, giyitler, donlar gömlekler, pardösüler aldılar. O kadar çok paraları vardı ki... Bu parayı nereden bulduğunu Dursun Kemal Ahmedin kulağına gizlice söylemişti. Eğer paraları bitecek olursa Zeynel abi gene onlara para verirdi. Dursun Kemal Zeynel Çeliği yitirmişti ya, onun yakında izini bulacaktı. Çünkü onun saklandığı bütün yerleri teker teker biliyordu. Kendilerine birer de yarış bisikleti almışlar Yüksekaldırıdaki Ermeni bisikletçiden, ucuzuna... Dursun Kemal bir gece korkarak, bir sansar gibi sinerek Ahmedî kendi evlerine de götürmüştü. Ne iyi ki evde Dursunun babası yoktu. Şimdi evde kalıyorlardı. Gece yarısından sonra, herkes uykuya varıp sokaktan el ayak çekilince eve giriyorlar, daha gün ışımadan evden çıkıyorlardı. Mahalleli onların eve gelip gittiklerini biliyor, bazen birisi, bazen ötekisi kapının önündeki mermer masanın üstüne yiyecekler bırakıyordu. O gün bugündür, babası bir daha eve uğramamıştı. Bunu bir gece yarısı sokakta rastladığı körkütük sarhoş, avurdu avurduna geçmiş Çingene Hüsamdan öğrenmişti. Sarhoş Çingene Hüsam onu yakalamış, bir araba laf etmişti, sokağın ortasında yaylanarak. Onun anasını Zeynel değil, babası öldürmüştü. Bunu da bütün mahalleli biliyordu. Biliyorlar da allahsızlık ediyorlardı. Bu mahalleli hep çürümüş, yozlaşmış, insanlıktan çıkmıştı. Allah huzurunda yalan söylüyorlardı, salt sağlığında paşa kızı Zühreyi kıskandıklarından. Güzelliğini, iri memelerini, diri kalçalarını, paşa babasının duvarda asılı resmini, kapının önündeki işlemeli mermer masayı kıskanıyorlardı. Zühre hanımın babası öyle uydurma paşalardan değil, omuzlarında birer kilo sırma olan gerçek paşalardandı..

Elektrik lambasının altında, elini kolunu ağzına götürerek, saçla-

rını çekerek konuşuyor, geniş geniş yaylanarak sallanıyordu.

Dursun Kemalle Ahmet o gece Çingenenin elinden zor kurtulmuşlar, eve sığınmışlardı.

Eve kapıdan giriyorlar, kapıyı iyicene arkadan sürmeliyorlardı. Eğer Dursunun babası eve gelecek olursa, hazırlıklıydılar, arka pence-reden bahçeye, oradan da Yıldız Sarayının arkasına, tamam. Dursunun babası değil, uçan kuş bile yakalayamazdı onları. Bisikletleri bile evin arkasında, bahçe duvarıyla evin aralığında, böğürtlen çalılıklarının altındaydı. Kırk gün kalsa orada kimse göremez, çalamazdı bisikletlerini.

Bir gece gidip Yeni Caminin içindeki zuladan tabancaları, fişeklikleri almışlardı. Dursun Kemal fişeklikleri atıp fişekleri nohut gibi cebine doldurmuştu. Ahmet de öyle... Çünkü Zeynel abi böyle yapmıştı. Pardösüleri bol, uzundu, ayak bileklerine kadar geliyordu. Bundan dolayı da koltuklarının altına bin bir güçlkle bağladıkları tabancaları kimsecikler çakamıyordu. Ne de olsa koskocaman polis tabancalarıydı, ağırdı, rahatsız ediyordu onları ya, olsun, tabancalı olmak hoşlarına gidiyordu. Her gün de gazeteleri alıp Zeynel Çeliğin maceralarını bir polisiye film seyrederek gibi izliyorlardı. Ahmedin okuryazarlığı kıttı, ancak heceleyerek okuyabiliyordu. Bu yüzden ona gazetelerdeki Zeynel Çeliğin yazılarını Dursun okuyordu baştan sona kadar. O, sadece Zeynel Çeliğin gazetelerdeki boy boy eli tabancalı, koskocaman palabıyıklı, gözlerini ayırmış yiyecekmiş gibi bakan resimlerine bakıyor, içinden, bunu Dursuna hiç söylemiyordu, Zeynel Çelikten çok korkuyordu. Onun için de onunla hiç karşılaşmak istemiyor, elinden geldiğince kurnazlıkla, çaktırmadan Dursun Kemali onu aramaktan caydırmaya çalışıyordu. Ama bu Dursun Kemal var ya, çok inatçıydı, kafasına takmıştı bir kere, ne edip eyleyecek Zeynel Çeliği bulacaktı. Her gün de İstanbul kazan onlar kepçe, bisikletle, yer uzaksa otobüsle, dolmuşla, trenle, vapurla Zeynel Çelik abilerini arıyorlardı. Dursun Kemal hiç umudunu yitirmiyordu, bir gün Zeynel Çeliği bulacaktı. Değil mi ki onu polis yakalayamamış, öldürememişti.

İnsanlara güvenli, tepeden bakıyorlardı.

"Sen Zeynel Çeliğin adını duydun mu?"

"Duyduk yani, ne olacak?"

"Ne mi olacak?"

"Yaaa, demek ne olacak öyle mi?"

"Zeynel Çelik benim abim."

"Ne olacak yani?"

"Bir duyarsa senin bize yaptığını..."

"Kulağını keser senin."

Nerede, ne zaman sıkıştırlarsa tavırları buydu. Adamlar ya lahavle çekip yollarına gidiyorlar, ya da direniyorlardı. Direnenlerin vay haline, iki bela taşla, küfürle saldırıyorlar, adamı diklendiğine de dikleneceğine de bin pişman ediyorlardı. Sataştıkları adamın birisi baskın çıkıp ne Zeynel abiyi sayıp, ne de taşlardan, küfürlerden yılıp üstlerine yürüyünce tabana kuvvet, pardösüleri bacaklarına dolanarak alıyor yarıyorlardı.

Bazı da köprüde balık tutuyorlardı. Paralarını tutumlu kullanıyorlar, çok balık tutmuşlarsa bir kısmını yemek için ayırıp gerisini satıyorlardı.

Dursun Kemalse Ustasını, o yumuşacık, sevgi dolu adamı, işini, renkleri çok özlemişti ya, bir türlü ona gidemiyordu. Yarın, yarın ona gideceğim diye akşamdan yemin ediyor, sabah olunca da vazgeçiyordu. Varınca Usta ona sormayacak mıydı, nerde kalın Dursun Kemal yavrum, demeyecek miydi? Anasının ölümünü, gazetedeki çıplak, kan içindeki resmini görmemiş miydi, görmediyse de duymamış mıydı, vah vah yavrum Kemal, şu senin de başına gelenler, diye ona acımayacak mıydı, nasıl bakacaktı Ustanın yüzüne? O Adem Usta ki melek gibi adamdır, karıncaya basmaktan korkar...

Arada bir de Dursun Kemal endişeleniyordu, şu gariban Ahmedin hali ne olacaktı, böyle işsiz güçsüz şu İstanbul şehrinde sürünecekler miydi? Zeynel abiyi bir kere, bir daha görebilseydi, ona bir şey söyleyecekti, o kadar. Ondan sonra da bu serseri yaşamını bırakacaktı. Adem Ustaya Ahmed'i götürse almaz mıydı, ona o değilcikten birkaç kere kuma, bir kere de kağıda renkli resim çizdirmişti, çocuğun eli bayağı bu işe yatkındı. Tek başına olsa neyse ne, şimdi bir de Ahmet çıkmıştı başına. Bu çocuğu böyle ortada bırakamazdı ki...

Usta bir de onun gangster Zeynel Çelikle dolaştığını bir duymuşsa, o duymasa bile çakardı, ya bir çakmışsa... O her şeyi görür bilirdi. Ona Bursalı yazarı Adem Usta demişler. Çakmışsa hiçbir şey söylemez, güzel, sıcak, sevgi dolu gözleriyle bir kerecik bakar, işte ondan

sonra dayanabilirsen dayan, insanı bin ton bir pres altındaymış gibi ezer bitirirdi. Adem Ustanın böyle bir adam olduğunu yalnız Dursun Kemal bilmiyordu ki, onun bu huyunu handakilerin hepsi söylüyorlardı. Ya Dursun Kemal, Ahmedi elinden tutup Adem Ustaya götürdüğünde ya böyle bir bakışla karşılaşırsa o zaman ne yapardı Dursun Kemal, kahrından ölmez miydi? Ah birisi olsa da onu elinden tutsa da Ustasına götürseydi, ne olurdu, Ustasının elini öpüp, Ahmedi ona gösterse, bu da benim kardeşim Ahmet deseydi...

Sarıyer güzelini, boynundan, memelerinden kurşunlanmış Sultansuyundaki ormanın içinde bulmuşlardı. Cani gangster Zeynel Çelik kızın ırzına geçmek istemiş, kız da buna razı gelmeyince aralarında bir kavga başlamış, cani gangster kızla başa çıkamayınca onu kurşunlamış, huyu gereğince kızın memelerini, çiftleşme yerini kesmişti. Doktor raporları, kızın cani gangster tarafından kirletildiğini göstermekteydi.

Ve gazetelerde Zeynel Çeliğin bu sefer de başka başka, çocukluk, gençlik resimleri. Çocukluk resminin belinde de kocaman bir tabanca... Gençlik resimleri sağdan, soldan, önden çekilmiş, hep tabancalı.

Zeynel Çeliğin yeni cinayeti... Azılı katil, Üsküdar Bağlarbaşında tek başına yaşayan bir dul kadını parasına tamaen ırzına geçtikten sonra boğarak öldürmüştü.

Gangster Zeynel Çelik bu sefer de yalılara dadandı. Boğazın en eski tarihi yalılarında Canfedazade Zülfü Paşanın yalısını ateşe verdi. İtfaiye yetişinceye kadar yalı, içinde oturan Canfedazade ahfadından Gülfeza Hanımefendiyle birlikte yandı kül oldu. İçinde birçok değerli tablo ve tarihi eşya bulunan yalıdan hiçbir şey kurtarılamadı.

Polis, gangster cani Zeynel Çeliği adım adım izliyor. Cani gangster polis tarafından çembere alınmış durumda. Gangsterin nerede olduğu, ne yaptığı biliniyor. Fakat kaçıp kurtulmasın diye gangsterin yeri açıklanmıyor. Gangster cani Zeynel Çelik pek yakında sığındığı yerde, ölü ya da diri ele geçirilecek. Çelik yelekli, otomatik uzun menzilli silahlarla donatılmış polis, gangster Zeynel Çeliğin bulunduğu yerin etrafında mevzilenmiş durumdadır.

İstanbul şehri bu korkunç canavar, gangster cani Zeynel Çelik yüzünden korku içindedir.

Gazeteler hep böyleydi ya, Menekşede korku başını alıp gitmişti.

Kimsenin gözüne uyku girmiyor, kimsenin ağzını bıçaklar açmıyordu. Hıncı Selim balıkçının denizde, güpegündüz vurulmasından sonra... Zeynel Çelik hastaneye haber göndermişti, ne yaparsanız yapın, isterseniz yılanın deliğine koyun, kuşun kanadının altına saklayın onu, ben Selim balıkçıyı nerede olursa olsun bulacak öldüreceğim. İsterse- nizi hastaneyi bir alay askerle, polisle gece gündüz çevirin, onu gene öldüreceğim. Hastanede Selim balıkçının başını bir bölük candarmayla polis bekliyormuş.

"Hiç kimse bu sallabaş çocuktan bunu beklemezdi."

"Şimdi dokuz kişi olmuşlar."

"Beyoğlunun bütün haracını alıyorlarmış."

"Sarıyer güzeli de Sarıyer güzeliymiş ha..."

"Kötürüm kadına acıdım."

"Kaçamamış fıkara."

"Çıkarsaydı da Zeynel o fıkara kötürüm kadını, öyle yaksaydı sarayı. Kül etseydi."

"Ne bilsin o kocaman yalının neresinde olduğunu o kötürümün."

"Bilmez mi?"

"Sen o yalıları gördün mü?"

"İçine tüm Menekşe, hepimiz girsek kayboluruz, o kadar büyük."

"Durup dururken Zeynel neden yakmış yalıyı?"

"Zeynel yakmamış."

"Ya kim yakmış?"

"Zeynele para vermişler."

"Kimler?"

"Kimler olacak, yalının şimdiki sahipleri! Zeynel, demişler, yak şu yalıyı, içindeki kötürümle birlikte... Çünküleyim kötürüm sattır- mıyormuş o yalıyı... Çünküleyim ki o yalının çoğu o kadınınmış, belki de hepsi..."

"Zeynel dökmüş gazı, basmış kibriti."

"İtfaiye gelmiş söndürecek..."

"Zeynel çekmiş tabancayı, ortalığı bir taramış..."

"Hiç umar mıydınız bunu Zeynelden, sallabaştan, sümüklü- den..."

"Suuus, yerin kulağı var."

Zeynel dün üç kez polislerle çatışmaya girmiş kaçmayı başarmıştır.

Sabıka dosyasında suç yazacak yer kalmayan Zeynel Çelik çetesi sten tabancalarla mücehhezdir.

Menekşede kabadayı Sarı İhsanı öldürerek kaçan gangster Zeynel Çelik dün Karagümrükte cinayet masası dedektifleri tarafından bir apartmanın alt katında sıkıştırılmıştır, uzun süren bir çatışmadan sonra gangster kaçmış izini kaybettirmiştir. Gangsterin kaçmasını onun bankaları soyarak yardım ettiği fakir halk sağlamıştır.

Polisten alınan bilgiye göre, Emniyet Müdürlüğündeki sabıka dosyası dolup taşan gangster sayısız suçun failidir. Kurbanlarını milyonerlerden ve güzel kız ve kadınlardan seçen gangster son olarak Karaköy Caddesinde armatör Osman Mozikoğlunu Mercedes marka otomobilinin içinde silahıyla tarayarak öldürmüştür. Milyoner işadamı Mozikoğlu yalnız başından yirmi kurşun yemiştir. Olaydan sonra suç aleti sten tabancayla Tophaneye doğru kaçan suçlu gangster Zeynel Çelik, Tophane Çeşmesinin önünde polislerle çarpışmaya tutuşmuş, uzun bir çarpışmadan sonra üç polisi muhtelif yerlerinden yaralayarak gene izini kaybettirmiştir. Hakkında Birinci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gıyabi tutuklama kararı verilen ve gene hakkında vur emri olan gangster Zeynel Çeliğin muhtelif ve sayılamayacak suçları vardır. Beyoğlunda karakolu beş yandaşıyla sebepsiz basarak Emniyet Amirini de yaralayan gangsteri polisler her an izlemektedirler. Birkaç kez Acıçeşme karakolu polis memurları, birkaç kez de Asayiş Şubesi polis memurları tarafından kısıvrak sarılarak, kısırılarak yakalanmaya çalışılan bu azılı gangster gözünü kırpmadan polislere yaylım ateşi açmış ve kaçmayı başarmıştır. Zeynel Çeliğin Karagümrükteki apartmanda kaldığını öğrenen Cinayet Masası dedektifleri önceki gece yarısı belirtilen yere baskın yapmışlar, silah seslerine uyanan mahalle halkının taş yağmuruyla karşılaşmışlardır. Taş yağmurundan yaralanan, kan revan içinde kalan polisler hiçbir yeri göremez hale gelmişler, gangsteri tam sarmış kısırmışken ellerinden kaçırmışlardır. Mahalle halkından da otuz altı kişi bu taş yağmurunda taşla yaralanmış, yaralılar Gureba hastanesinde tedavi altına alınmışlardır. Mahalle halkından da bu cani gangsteri kaçıran, polislerle taşla, sopayla, otomatik silahlarla saldıran

iki yüz kırk yedi kişi gözaltına alınarak haklarında takibata girifilmiŒtir. Gangster Zeynel Çelik kaçarken sağa sola saldırmıŒ, pusudaki polis memuru Atalay Soğanı ensesinden ağır yaralayarak yere yıkmıŒtır. Polis memuru Soğanın durumu ağırdır ve ciddiyyetini korumaktadır. Bütün fakir mahallelerin halklarınca korunan, saklanan bu azgın gangsterin, kan içici caninin daha ne kadar kan dökeceği belli değildir. Polis tekmiliyle alarında olup bu azılı katili gene bir yerlerde sıkıŒtırmak durumundadır. Polis İstanbul halkından bu azgın, azgın olduğu kadar tehlikeli, tehlikeli olduğu kadar sapık, her önüne geleni, kadın, kız, candarma, polis, zengin fakir dinlemeden, yaylım ateŒine tutan bu gözü dönmüŒ katile karŒı dikkatli bulunmasını istemiŒtir. Dikkat, her an ölümlle karŒı karŒıyasınız. Dün de Fenerbahçeyle KalamıŒ arasındaki kıyıda kayalıklara vurmuŒ bir genç kız cesedi bulunmuŒtur. Kızın boğularak öldürüldüğü ve bu cinayetin failinin de gangster Zeynel Çelik olduğu sanılıyor.

İstanbul korku içindeydi ve herkes, her Œeyi bırakmıŒ azılı gangster Zeynel Çeliği konuŒuyordu. Büyük bir gereksinme olmadıkça, özellikle geceleri kimse sokağa çıkamıyordu. On altı kiŒilik çetesiyile gangster Zeynel Çelik çoğunlukla geceleri İstanbulu kasıp kavuruyor, hanumanlar söndürüyordu. Halkın tuttuğu bu kan içici gangsterin aşırı sol bir gizli kuruluŒtan güç aldığı da sanılıyordu.

Birkaç gün sonra gazetelerin yazı iŒleri müdürlerine Emniyet Müdürlüğünden telefon ediliyor, çok gizli kalması koŒuluyla onlara değerli bir haber iletiliyordu : Polis, gangster Zeynel Çeliğin yerini kesinlikle saptamıŒtı. Büyük bir operasyona giriŒecekti. Foto muhabirlerini, röportaj yazarlarını gönderebilirler miydi? Merak etmesinlerdi, bu sefer gangster polisin elinden kurtulamayacaktı. Çelik yelekli, otomatik uzun menzilli silahlarla donatılmıŒ polis bu çatıŒmada göz yaŒartıcı bombalarla birlikte sis bombaları da kullanacaktı. Polis artık bu sefer, arkadaşlarını çırılçıplak soyan, yaralayan, öldüren bu ele avuca sığmaz gangsterden öcünü alacaktı. ArkadaŒlarının acısından dolayı kinle dolan polis artık bu iŒin sonunu getirmeye azimliydi. Polis, gangsteri gördüğü yerde, ihtar etmeden ateŒ açacaktı. Çünkü gangster her zaman bir ihtarlık sürede yakayı sıyırmıŒtı.

İkinciye doğru polislerle gazeteciler, güle eğlene, alayı vala ile Unkapanında, Cibali sigara fabrikasının önündeki mahallenin daracık

bir sokağında yeni yapılmış üç katlı bir apartmanı sarmak üzere, mahalle, apartman dün gecedeki beri sayısı ne kadar olduğu bilinmeyen polisler zaten sarılmıştı, oraya yakın uzak sokaklar, caddeler tutulmuş, kuş uçurtmuyorlardı, yola çıktılar. Gazeteciler, sağ yanında geniş dallı ulu bir çınar olan, sarılmış apartmanın tam karşısına düşen bir apartmanın üst katına çıkarıldılar. Buradan her şeyi daha iyi görecekler ve daha iyi fotoğraf çekeceklerdi.

Hiç satışı olmayan küçük akşam gazeteleri erken çıkmışlar, satıcı çocuklar ortalığı birbirine katarak, Cağaloğlu yokuşundan aşağı yel gibi, ellerindeki gazeteleri savurarak bağırarak koşuyorlardı.

Yazıyor, yazıyor, Unkapanında kısıtılan gangster Zeynel Çeliği yazıyor! Yazıyor, yazıyor, şu anda başlayan polislerle gangsterlerin çarpışmasını yazıyor... Yazıyor yazıyor, gangster Zeynel Çelik bu kuşatmadan da kurtulacak mı? Yazıyor yazıyor, Zeynel Çeliği kuşatan çelik yelekli polisler özel yetiştirilmiş polislerdir. Yazıyor yazıyor, bu sefer Zeynel Çeliğin bu çemberi yararak kurtulmasının zor olduğunu yazıyor...

Dursun Kemalle Ahmet yukardan bağırarak kendilerine doğru gelen gazeteci çocuğun birisinden bir gazeteyi kapıp doğru Unkapanına yollandılar, yolda bir dolmuş bulup atladılar. Sonsuz heyecanlıydılar, körük gibi ikisi iki yerden soluyorlardı.

Şoför merak edip sordu :

"Ne var, ne oldu çocuklar?"

"Sardılar," dedi Dursun Kemal soluğu taşarak.

"Kıstırdılar," dedi Ahmet soluğu taşarak.

"Kimi?" diye merakla sordu şoför.

"Bak, gazete yazıyor," diye gazeteyi gösterdi Dursun Kemal.

"Zeynel abiyi."

"Zeynel abi bizim abimiz olur," dedi Ahmet.

"Bizi nolursun Cibali fabrikasının önüne atıver," dedi Dursun Kemal.

"Paradan ne haber?" dedi şoför.

"Alacağın para olsun," dedi Dursun Kemal.

"Bizde para çok," dedi Ahmet. "Zey..."

Onun ağzını kapattı Dursun Kemal. Şoför bunun farkına varmadı.

Cıbalı sigara fabrikasının önündeki sokakta indiler, sağa sola bakındılar. Bir polis kışındaki tabancasını eliyle tutmuş koşuşturuyordu, onun arkasına düştüler.

"Zeynel abi bunların hepsini..." dedi Ahmet.

"Evelallah hepsini hizaya getirir," dedi Dursun Kemal.

Çınarın bulunduğu sokağın başına geldiklerinde polis birden be-
lindeki tabancasını çekip kendini yere attı. Polisin kendini yere atmasıyla da sağdan soldan bir cayırtı koptu. Bir adam iki üç kere bu cayırtının arasından "yandım anam," diye bağırdı, kimse aldırmadı bu sese. Az sonra cayırtı kesilince çelik yelekli polisler ellerinde otomatik tüfeklerle apartmana doğru atıldılar, içeriye girdiler, onlar içeriye girer girmez de gene bir cayırtı koptu. Hemen de sustu. Bir anda da sokak polisler, gazeteciler ve halkla doldu.

Çelik yelekli polislerden ikisi gangsteri ellerinden tutmuşlar, daha, başından, boynundan, karnından, bacaklarından kanayan ölüyü sürükleyerek, başını tangır tungur taşlara vurarak apartmandan çıkarmışlar, çınarın altındaki ak parkeleri aşınmış alana getiriyorlardı.

"Çekilin, çekilin, çekilin..."

Polisler bir yandan da halkı copluyorlardı, gazetecilerin de durmadan flaşları yanıp söniyordu.

"Çekilin, çekilin, çekilin!"

Gangster upuzun serilmiş yatıyordu, yanına altı otuz beşlik bir küçücük tabanca atılmıştı. Başı kazınmış gibiydi, kılsızdı. Her bir yanı kan içindeydi. Üç köşe gözleri açık kalmıştı. Yüzü upuzundu ve sapsarıydı. Yüzünü örtmüş kanın altından gülümsüyordu. Çok uzun boylu, badem bıyıklı, ipincecik, omuzları daracık, bacakları beline oranla daha uzun, kamburumsu bir kişiydi bu adam.

Sokağın ucunda, polisin ardında yattıkları yerden apartmanda kurşun seslerinin kesilmesiyle, "temizlediler," sözünü duyunca çocukların ikisi iki yerden ağlamaya başladılar. Sonra kalktılar, karşı incir ağacının altındaki duvara geçtiler oturdular, birbirlerine bakmadan orada duvarın üstünde kalakaldılar. Çınarın altındaki ölünün yöresini kadın erkek, asker polis, çoluk çocuk kalabalığı doldurdukça dolduruyor, her kafadan bir ses çıkıyor, uğultu buradan fabrikaya, Unkapanı caddesine, papazın bahçesine taştıkça taşıyordu.

"Aaaah," dedi Dursun Kemal, "öldürdüler Zeynel abimi, ben ne

yapacağım şimdi?"

"Ben ne yapacağım?" diye ona öykündü Ahmet. "Aaaah..."

"Yazık," dedi Dursun Kemal gözleri yaş içinde.

"Yazık," dedi Ahmet.

İki çocuk burada, daracık sokağın ucunda, incir ağacının altında, yıkık bahçe duvarının taşlarının üstünde birbirlerine sokulup birbirlerinin derin acılarını paylaştılar. Ortalık yavaş yavaş açılır kalabalık çekilirken uyuşmuş, gözleri kan çanağına dönmüş ayağa kalktılar ürkek adımlarla, korkarak, içleri kan ağlayarak gangsterin ölüsünün upuzun yattığı çınarın altına yürüdüler. Ak, aşınmış, tozlu parkelerin üstünden kan yol almış, gangsterin ölüsünden çınarın altına kadar akmıştı.

Dursun Kemal geldi ölünün başı ucunda durdu, Ahmet de geldi onun yanına dikildi. Dursun Kemalın şaşkın gözleri fal taşı gibi açıldı birden, ölünün üstüne eğildi baktı baktı, yüzü gittikçe ışıyordu, Ahmede döndü sevinç içinde :

"O değil, o değil, vallahi billahi o değil," dedi. "Bu adam Zeynel abi değil. Bu adam öteki Zeynel abi de değil. Hani gazetelerde fotoğrafları çıkan... Bu adam hiç kimse değil... Allooşşş, yaşadık!"

Çocuklar az ileriye, çınarın soluna, kepenkleri kapalı dükkanın önüne çekildiler, karşı karşıya geçip gülmeye başladılar. El çırpıyorlar, eğilip kalkıyorlar, ölünün başucuna varıyorlar, durup ona bakıyorlar uzun uzun, ellerini bellerine koyup koyveriyorlardı makarayı...

Oradan geçenler iki çocuğu ölünün başucunda uzun süre bir sevinç kasırgasına tutulmuş dehşet bir gülmede uğunurken gördüler.

Selim balıkçı yağmurlu bir sabah Menekşeye koşarak geldi. Bir şaşkınlık, bir dehşet içindeydi. Gözleri de pörtlemişti. Yağmur altında yordamlayarak yürüyor, küçücük alanda bir uyargezer gibi dolanıyor; hiç kimseyi, hiçbir şeyi görmeden bir deniz kıyısına gidiyor, bir köprüye çıkıyor, bir kıyıya çekilmiş sandalların, teknelerin arasına giriyor, bir teknesinin yanına varıp motoruna görmeden uzun uzun bakıyordu. Yarası da durmadan kanıyordu. Sargı bezleri kızıl kana batmıştı.

Yağmur gittikçe hızlanıyor, denizin yüzünü dövüyor, çopurlaştırıyordu. Kahvenin önündeki kalabalık da gittikçe çoğalıyordu.

"Yarası kanıyor," dedi Özkan.

"Bir hoş olmuş bu adam," dedi İbo Efendi. "Başında bir iş var bunun.."

"Hali kötü bunun," dedi İlya.

"İflah olmaz bu," dedi yaşlı Topal Kadri. "Bakın yarasından da oluk gibi kan geliyor."

"Oluk gibi," dedi Muharrem. "Manda gibi kanıyor balıkçı Selim."

"Bir çay söyleyelim," dedi Nuri Reis, "şu deli adama."

"Oturt sandalyeye oturtabilirsen bu delirmiş de çay söyle," dedi Laz Ekrem.

"Alanda dönüp duruyor."

"Uğunuyor."

"Delirmiş."

"Bakınsana sırtındaki pijamaya..."

"Hastaneden kaçmış."

"Çıldırılmış."

"Birisini öldürmüş."

"Kudurmuş."

"Otursa..."

"Bir sıcak çay içse..."

"Kendinden geçmiş."

"Yarası bir havakırsa..."

"Kurtlanırsa..."

"Bu yara iflah etmez onu öldürür."

Kimse varıp da Selim balıkçının yanına, "gel Selim balıkçı, otur da bir çay iç şurada," diyemiyor, öteki de alanda, deniz kıyısında, teknelerin arasında, yolda, köprüde, kumlukta durmadan, gittikçe de hızlanarak, yağmur altında yürü ha yürü, dolan ha dolan ediyordu. Baş önündeydi, yağmurun bile farkında değildi, içine yumulmuş gitmişti.

"Selim balıkçı bir çay iç otur da..."

"Sıcak."

"Yaran kanıyor."

"Yağmur yağıyor."

Islak pijama üstüne yapışmıştı. Bir deri bir kemik, kemiklerini say. Ayakları yalındı. Saçı karmakarış dökülmüş, alınına, boynuna kulaklarına yapışmıştı. Gırtlak kemiği yumruk gibi dışarıya fırlamıştı.

Yıldızpoyraz esiyor, çıvgınlar denizi kırbaçlıyordu. Islak çiçek yaprakları uçuşuyordu yağmurda, ağır.

Emin Efendi alanda duran otomobilden telaş içinde inip doğru Selim balıkçıya koştu :

"Öleceksin, öleceksin, kan yitirmekten öleceksin," diye koluna yapıştı. Selim balıkçı aldırmadı, yürümesini sürdürdü, Emin Efendiyi kolunda sürükleyerek. "Öleceksin, kan kaybından öleceksin, dur!" Selim balıkçı durmuyordu. Kahvedekilere dönen Emin Efendi, "gelin," diye bağırdı, "gelin de şunu durduralım. Hastaneden kaçtı. Yarası kanıyor bakın. Çabuk gelin, kan kaybından ölecek." Kahveden dört beş adam ayağa kalktı, alana geldiler. Selim balıkçı denizin içine yürüdü, yarı beline kadar suya girdi. Yağan yağmur suyun yüzünü çopurluyordu. Orada kıyıda suyun içinde dikildi kaldı bir süre, sonra derinlere yürüdü, sağdan soldan çıvgınlar fışkırtıyordu. Sargı bezleri yağmur içinde gittikçe kızarıyor, kan sularla birlikte göğsünden bedenine aşağı akıyordu.

"Gel Selim, öleceksin."

Selim duymuyor, plaj duvarının yanından içeriye içeriye yürü-

yordu. Sular göğsünü aşmıştı.

"Ne duruyorsunuz," diye bağırdı Emin Efendi kıyıda durmuş kalmış delikanlılara. "Soyunun, varın onu alın getirin. Ölecek. Yarası ıslandı, Selim artık iflah olmaz, ölecek."

"Belki ölmek istiyor, yakasını bırakın adamın," dedi İbo Efendi.

"Ölmek istemiyor," diye bağırdı Emin Efendi. "O kendinde değil."

Delikanlılar soyunup denize girdiler, Selim balıkçıya ulaşip kollarına yapıştılar, kıyıya çektiler.

Emin Efendi, Selimi denizden getiren delikanlılara, "siz çekilin," dedi usulca. Delikanlılar çekildiler, Emin Efendi onların yerine sallanan adamın koluna girdi. Martı gazinosunun önüne yürüdüler, demiryolu köprüsünün altından geçip gecekonduya geldiler. Mahallenin kalabalığı da arkalarından gelmiş bahçe ağlının dışında durmuştu. Kalabalık gittikçe de çoğalıyordu. Yağmur veriştiriyordu. Kalabalık ıslanabildiği kadar ıslanmış, yağmuru çoktan unutmuştu. Büyülenmiş, kendinden geçmiş Selim balıkçının bu hali onlara da geçmişti.

Emin Efendi :

"Birinizde balıkçının gecekondusunun anahtarı var mı?" diye kalabalığa sordu.

Orada bahçe kapısının eşiğinde duran Fatma abla : "Bende var," diye karşılık verdi.

"Aç öyleyse kapıyı!"

Fatma abla geldi, rahatlıkla, kendi evinin kapısını açarcana Selim balıkçının gecekondusunun kapısını açtı.

Emin Efendi Selim balıkçıyı içeriye soktu. Onlarla birlikte Fatma ablayla birkaç kişi de içeriye girdiler.

"Bir ateş yak şuraya, ocağa Fatma abla," dedi Emin Efendi. "Arkayı da dön, ben de bu adamı soyup yatağına yatırayım."

Fatma abla ocağı yakarken o da Selim balıkçıyı soydu, bir eski bavuldan aldığı yırtık havluyla çıplak adamı kuruladı. Yarasından daha kan sızıyordu, onu da sildi, gene o eski kocaman bavuldan aldığı iç çamaşırlarını giydirdi, kalabalığa döndü :

"Bu adam ölecek," dedi içini çekerek. "Ben hemen bir doktor getirmeliyim. Sen bir çay yap ona Fatma abla, ben gelinceye kadar. Yarası kanıyor. Belki kurtarırız balıkçıyı."

Zayıf, kurumuş kalmış bir adamdı.

Dışarıya çıkınca Menekşeliler onun yöresini sardılar. Merakla onun yüzüne baktılar, Selim balıkçı üstüne ondan birkaç söz beklediler.

"Onu hastaneye götürür götürmez," dedi Emin Efendi, "doktorlar onu ameliyata aldılar, bedenindeki kurşunu çıkardılar. Kurşun çok derine işlemişti, ameliyat uzun sürdü. Doktorlar bana gözün aydın Emin, dediler, hastan kurtuldu, geçmiş olsun. Ben de sağ olasınız doktor beylerim, dedim. Siz sağ olasınız. Sevindim. Sabah oldu, birden Selim balıkçının koğuşundan bir gürültü duydum, ne ola ki derken, oraya giderken, Selim balıkçıyı koridorlarda koşarken gördüm, vardım koluna yapıştım, şöyle bir bana baktı, gözleri pörtlemiş, deli deli ışıklanmış bana bir baktı, sonra da beni kolundan uzağa fırlattı, vardım duvara yapıştım. Yarası kanıyordu, arkasından yetişemedim. Bağırđım. Öteki hastabakıcılar da geldiler, onu hastanenin bahçesinde kovalamaya başladılar. Gözleri dışarıya uğramış, yabanlamış, önüne geleni yere yıkıyordu. Sonunda bahçe duvarını atlamayı akıl etti, bir atlayışta öbür yana düştü, yarası kanıyordu. Ben de ne olduğunu kimseden öğrenemedim, zaten de kimse ne olduğunu bilmiyordu. Yabanıl yaralı bir at gibi şaha kalkmıştı hastanenin içinde Selim balıkçı. Ben de arkasından buraya geldim işte. Yarası kanıyor. İyi bakın ona kaçmasın."

"Sen git doktora," diye bağırđı içerden Fatma abla, "bunun yarası çok kanıyor."

"Gidiyorum, gidiyorum," diye acele etti Emin Efendi.

"Taksiyle git doktora, taksi parasını, doktor parasını ben veririm," diye arkasından bağırđı Fatma abla, eşikliğe çıkmıştı.

"Olur," dedi Emin Efendi, "hemen gidiyorum."

Az sonra, daha kalabalık dağılmamıştı bile, gecekonduunun önünde bir taksi durdu, içinden Menekşelilerin çok yakından tanıdıkları Doktor Orhan Suna çıktı, elinde koskocaman çantasıyla. Arkasından da Emin Efendi indi. Çabucak eve girdiler.

Selim balıkçının iyileşmesi uzun sürdü. Fatma abla, öteki Menekşeli kadınlar, erkekler hastalığı süresince ona çocuklarına bakarcasına baktılar, ona şefkat, sevgi, dostluk gösterdiler. Sağlığı yerindeyken ona yapmadıklarını bırakmamış bu insanlar, hastalanınca nasıl da de-

gişmişlerdi. Şimdiye kadar onu kötüleyenler, aşağılayıp kuyusunu kazanlar, ona candan sarılmışlar, iyileşmesi için elbirliği etmişlerdi. Deniz en iyi balıklarını, meyvelerin, sebzelerin turfandasını, yoğurdun en tazesini, balın, kaymağın en iyisini ona getiriyorlardı.

Doktor Orhan Suna Bey de hastasını bırakmadı, gün ikindi, her gün hastasına damlıyor, yarasını temizliyor, sarıyordu.

Fatma abla hastalığı süresince kocaman adamı çocuğu gibi soyup, su ıltıp onu belki on kere ova ova yıkayıp arıttı.

Selim balıkçı iyileşip ayağa kalkınca, dal gibi incelmşti, ayakta dururken, yürürken sallanyordu, bir iki ay insan içine çıkmadı. Yaptırdığı köşküne de bir kere olsun dönüp bakmadı. Köşkü, köşkün bahçesini mahalleli koruyordu. Köşkün bahçesine Belediye Parklar bahçivani Sülü Yürek bakıyordu. Parklarda ne kadar değerli çiçek varsa bahçeye taşıymıştı. Bakımlı bahçe çiçekten dolup taşmıştı. Belki de İstanbulun en güzel bahçesi olmuştu. Bu köşk artık Selim balıkçının olmaktan çıkmıştı. Köşk ve bahçe artık mahallelinindi. Menekşeliler köşkleriyle övünüyorlar, ona gözleri gibi bakıyorlardı. Bir de Selim balıkçı şu inadını bir kırsa da, varsa köşküne bir otursaydı, Menekşelilerin mutluluğuna sınır olmayacaktı.

Sessiz Selim balıkçı dalgın, kimseye bir tek söz etmeden, gülümsemeden kahveye gidiyor, kahveden kumluğa yürüyor, Florya plajlarının içini dolaşıyor, Yeşilköye varıyor, Çekmeceye uğruyor arada bir, sonra gidiyor gecekonduşuna kapanıyor, ortalıkta birkaç gün gözüküyor, sonra gene bir gün dalgın, başı önünde, yüzü solgun, gözlerinin feri kaçmış, bitkin kahvede boy gösteriyordu.

Selim balıkçı en çok yağmurlu günleri seviyordu. Yağmurlu havalarda durmadan, başını kuşlar gibi göğe dikerek, kıyıda sabahlardan akşamlara kadar su içine batıp çıkarak dolaşyordu. Yağışlı günler Selim balıkçının bayramıydı. Böylesi günlerde, sıırıslık kahveye geldiğinde yüzünde incecikten bir gülümsemenin dolaştığı, insanların yüzlerine göz ucuyla da olsa baktığı seziliyordu.

Selim balıkçının kendisine gelmesi, bir sabah varıp teknesinin içine oturup ağlarını onarmaya başlamasıyla başladı. Onun hastalığı süresince balıkçılar teknesine de, ağlarına da gözleri gibi bakmışlardı, hele Capon teknenin yanından hiç ayrılmamış, tekneyi tepeden tırnağa eski rengine yeniden boyamış, güneşten bozarmış tahtaları cilala-

mış, motoru temizlemiş, yağlamıştı.

Selim balıkçı gün uzakta, batıda denizin üstüne inerken motorunu çalıştırdı, bir buçuk mil kadar içeriye sürdü, geriye döndü, karaya çıktığında yüzü gülüyordu.

Bundan sonra da Selim balıkçıda inanılmaz bir değişme oldu. Önüne gelen herkesle konuşuyor, her eve girip çıkıyor, herkesin derdini soruyor, hastayla sayrıyla uğraşiyor, parası olmayana para veriyor, başka bir derdi olanın derdine yetişiyor, sabahlardan akşamlara kadar, o ev senin, bu insan benim Menekşede dört dönüyordu. Kendini unutmuş, Menekşeye kendini kapıp koyvermiş, burasıyla bütünleşmişti. O eski adam anılarında bile kalmamış, utangaç, çekingen, bencil yüreğinin bir karanlık köşesinde, belki de bir daha hiç ortaya çıkmamasıyla yitip gitmişti.

Sonsuz, sınır tanımaz bir cömertlikle de parasını savuruyordu. Menekşenin balıkçı, fabrika işçisi, çımacı, serseri, tayfa, ırgat bütün gençlerini her akşam başına topluyor, otomobillere doluşuyorlar Beyoğluna çıkıyorlar, Beyoğlunda, Çiçekpazarında sabahlara kadar vur patlasın, çal oynasın... Sabaha karşı Beyoğlundan dönüp denizin kıyısında ateş yakıyor, sabaha kadar türkü söyleyip, saz çalarak oynuyor, nara atıyorlardı. Deniz sefaları da yapıyorlardı. Menekşenin o ilk kurulduğu cömert, bolluklu yıllarını yaşıyorlardı. Gene kıyıda tepeleme, harmanlama ateşler yanıyor, gene ateşlere balıklar atılıyor, gene çocuklar bir kocaman ekmeğin içine balıklar koyup ağızlarının kıyısından yağlar sıza sıza balık ekmek yiyorlardı. Selimle birlikte teknil Menekşenin de yüzü gülüyordu. Menekşe her gün, her gece bir bayram, bir sevinç, bir mutluluk yaşıyordu. Kıyılar kızarmış, insanı hep acıktıran balıkla, balık yağlarıyla, bir hoş deniz kokusuyla kokuyordu.

Menekşedeki bu mutluluk rüzgan kesilmeden esiyordu. Selim balıkçının dudaklarındaki gülümseme bir an olsun eksilmiyordu. Onunla birlikte Menekşeli de yediden yetmişe gülüyor, onunla birlikte hep birden, ona uyararak kumsalda; denizin kokusuna bürünerek, kuş gibi yeyni Lezginka oynuyorlardı. Selim balıkçı, aşağı yukarı iki güne bir Çiçekpazarının akordeoncularını Menekşeye getiriyordu.

Selim balıkçının işleri bunlarla da bitmiyordu. Balıkçı bir gün on bir çocuklu, bir türlü iki yakası bir araya gelmeyen Laz Mustafaya televizyon onarıcısı Sabih Turnanın yedi buçuk metrelik yepyeni tekne-

sini içindeki motoruyla birlikte satın alıverdi, hem de üç yüz kulaçlık bir tekir ağıyla... Laz Mustafa bunu öğrenir öğrenmez koşarak denizin kıyısına gitti, orada, denizin kıyısında, ne yapacağını bilemez, uğunarak, bir oraya, bir buraya koştu durdu, sonra da yere diz çöküp suyu öpmeye başladı. Bir denizi, bir toprağı öpüyordu.

Sonra Selim balıkçı gelinlik kızlara çeyizlik, delikanlılara düğünlük verdi. Fatma ablaya bir trikotaj makinesi aldı, Hasanın da gecekonduğunu onarttı. Müslüm Ağanın teknesini boyatıp içine de yepyeni bir yatak attı, çünkü Müslüm Ağa kırk yıldır teknenin içinde yatar, evi barkı, varı yoğu teknesiydi. Kim ne isterse, Selim balıkçı yerine getiriyordu. Menekşe böylesine bir bolluğu şimdiye kadar görmemişti. Önüne gelen çocuğu, kız erkek, donatıyordu. Menekşe, Menekşe oldu olalı böyle bir sıcaklığı, insanca kaynaşmayı da bilmemişti. Böyle bir sevgiyi Menekşeliler analarından, babalarından, kardeşlerinden, sevgililerinden görmemişlerdi. Selim balıkçı bir sevgi kaynağı kesilmiş Menekşenin üstüne gürül gürül akıyordu.

"Bu ne kadar çok para!"

"Bitip tükenmiyor."

"Yıllar yılı yemedi içmedi..."

"Biriktirdi."

"Şu denizin bütün balığını yakaladı sattı."

"Sattı da biriktirdi."

"Şimdi de dağıtıyor."

"Güzel güzel de dağıtıyor."

"Evine bakmadı bile."

"Hastaneden döndü döneli..."

"Başını çevirip de, bu evi ben yaptırdım, demedi bile..."

"Selim balıkçı evine küsmüş."

"Köşküne küsmüş."

"O ölmüş."

"Denizkızı balık olmuş."

"Yedi denizlere kaçmış."

"Yedi denizler ötesinden gelince sarı saçlı denizkızı..."

"Selim balıkçı da..."

"Selim balıkçı bir gece denizden alacakmış sarı saçlı denizkızını, sarı saçları gün ışığı gibi şırlamış, getirecekmiş onu eve, çiçekler arasın-

dan geçirip köşkün altın anahtarını eline verecekmiş, aç kapıyı deniz-kızı..."

"Aç kapıyı denizkızı, denizkızı, aç kapıyı diyecekmiş."

"Denizkızı da başını alıp gidince yedi denizler arkasına..."

"Bu işin aslını Emin Efendi biliyor ya, ağzını açıp da kimseye bir şey söylemiyor."

"Sır küpü."

"Niçin kaçtı hastaneden?"

"Niye ıslandı yağmurda?"

"Kan içinde..."

"Niye girdi denize?"

"Kim için?"

"Niye deli oldu?"

"Denizde onu kim vurdu?"

"Denizkızı niye onu bıraktı da gitti?"

"Denizkızı nereye gitti?"

"Niye ağladı hastalığında sabahlara kadar?"

"Kimi sayıkladı?"

"O, o değildi, o, o değildi..."

"Bir ay, iki ay sabahlara kadar sayıkladığı hep bu sözler değil miydi?"

"O, o değildi dediği kimdi?"

"Kimdi o?"

"O kimdi?"

"Birini bekledi Selim balıkçı."

"Kırk yıl birisini bekledi."

"Her şeyi onun için yaptı."

"Gelmedi."

"Kırk yıl, her gün gözleyi gözleyi gözleri dört oldu da o gelmedi."

"O gelmeyince de..."

Bir gün, belki altı ay, belki bir yıl sonra Selim balıkçı fırtınası an-sızın durdu. Ne geceleri deniz kıyısında ateşler, ne cümbüşler, ne Me-nekşedeki her günlük düğün bayram havası, ne oyunlar, şölenler, içki-ler, bağırmalar çağırmalar, ne sevinçler, çınlayan gülüşler, sanki bu

Menekşeden hiçbir zaman hiçbir Selim balıkçı geçmemişti. Ortalık öyle bomboş, hüzünlü, kimsiz kimsesiz kalıvermişti. Güz yaprakları sarı, denizin kıyısındaki tozlu asfaltın üstünde uçuşuyorlardı. Asfalttan toza çamura bulanmış, boyları çatlayıp dökülmüş, pası ortaya çıkmış, Nuhu Nebiden kalma, günde ancak birkaç otomobil geçiyordu. Kamyonlar, gezginci satıcılar, her köşe başını tutmuş manavlar, karpuz kavun sergencileri, üst üste, otomobillerle karman çorman olmuş, plajlara, asfalt yola serilmiş, denizi doldurmuş insanlar ortadan silinmiş, yok olmuş yitmiş gitmişlerdi Selim balıkçıyla birlikte. Selim balıkçı gidince tüm Menekşe insanı, balığı, kayığı plajlarıyla bir boşluğa düşmüştü.

Kimse de Selim balıkçının adını anmıyordu. Bu adama ne oldu, bu adam nereye gitti, kimsecikler de, Fatma abla bile sormuyordu. Sanki burada, Menekşede Selim balıkçı adında birisi hiç yaşamamış, daha düne kadar şu denizin kıyısında, şu suyun, şu kumların, şu çakıl taşlarının, yosunların dili olsa da söyleseler, yeri göğü birbirine katıp teknil Menekşe, Çekmece, Cennet Mahallesi delikanlılarıyla Lezginka oynamamış, kafayı çekmemiş, nara atmamış, sanki tekneler dolusu balık getirip şu kıyıdaki harman harman közlerin üstüne sermemiş, yediden yetmişe bu kıyıların teknil insanına görkemli şölenler vermemişti.

Balıkçının evinin kapısının açıldığını da bundan sonra kimse görmemişti. Kimsecikler de, bir kere olsun onun evine başını çevirip bakmamıştı ya...

Bahçıvan Sülü Yürek gene eskisi gibi Selim balıkçının köşküne, köşkün bahçesine gözü gibi bakıyordu. Bütün Menekşeyle birlikte köşkün her çiçeğinin üstüne titriyordu. Bahçe gittikçe güzelleşiyor, görkemleşiyor, katmer çiçekler, güller çoğalıyor, yılın her gününde bir başka renk, bir başka kokuyla açıyorlardı. Sülü Yürek kendini öylesine köşkün bahçesine vermişti ki, asıl işini unutmuştu. Bu sebepten de işinden, üstelik de emekliliğinden oldu. Ne olursa olsun Sülü Yürek kıvançlı, mutluydu. İşinden olması ona o kadar koymadı. İşte işi vardı ya, hem de ne güzel işi. İstanbulun bütün bahçıvanları, bahçeleri, parkları bu bahçe için çalışıyordu. Sülü Yürek bir bahçede, bir parkta bir gün yeni bir çiçek görmeyegörsün, ertesi gün o çiçek Selim balıkçının bahçesinde bütün görkemiyle açıyordu. Ve Menekşeliler bahçe

duvarının önüne sıralanıp hayranlıkla, her akşam, her sabah, bu büyü-
lü tansığı seyreliyorlardı. Bu bahçe şu İstanbul kurulduğundan bu
yana vardı ve Menekşelilere bir mutluluk kaynağı olarkten verilmişti.
Bu güzelim köşk de öyle... Selim balıkçı mı? Belki de bir zamanlar
öyle bir adam, sarı saçlı denizkızının sevdalısı, delimsek birisi, buraya,
şu Menekşeye uğramış geçip gitmiş, imi timi bellisiz olmuştu. Belki
de öyle bir adam hiç uğramamıştı Menekşeye.

Aylar sonra Selim balıkçı gene öyle sallanarak, uzamış, azıcık da
süzülmüş bir yüzle, çemrek kollarının sarı, yarısı ağarmış, kıvırcık kil-
ları yıldırdayarak Menekşeye girdi, kahveye geldi, bir an ikircikten
sonra altına bir sandalye çekip oturdu. Ardından da bir çay söyledi.

Hiçbir şey olmamış, Selim balıkçı hiçbir yere gitmemiş, az önce,
bu sabah çıktığı denizden dönmüş gibiydi. Oradakiler bundan dolayı
İbo Efendinin bastonunu üç kere yere vurduktan sonra, utangaç, yere
bakıp gülümseyerek, "hoş geldin Selim balıkçı," demesine şaşıp kaldı-
lar.

Selim balıkçının artık dünyadan tüm elini eteğini çekmiş bir hali
vardı. Dalgın, düşünceli, kendi kendine, tek başına dolaşiyor, kıyıda
kumların üstünde, elleri yanlarına sarkmış, uzamış, başı önünde bir
gidip bir geliyor, burnunun ucunu görmüyordu. Bazı da denizin içine
kendini kapıp koyveriyor, soğuk su dizlerine çıktıktan sonradır ki an-
cak kendisine gelip aynı ağırlıkla, hiçbir şey olmamış gibi kıyıya, kum-
lara dönüyordu.

Denizin kıyısında, Florya düzlüğünde, kurumuş ulu kavağın yö-
relerinde durmadan dolaşması birkaç gün sürdü. Köşküne, deredeki
teknesine bu süre içinde bir kere olsun şöyle bir dönüp de bakamadı.
Sonra gecekonduşuna girdi, kendini yüzükoyun yatağına attı, kıpırtı-
sız, orada öyle kalakaldı. Dalgadan dalgaya düşüyor, uyuşmuş bedeni
canını yitirmiş, en küçük bir kıpırtıdan bile habersiz, yarı düşte, yarı
uykuda, kendini unutmuş, bir boşluğun içine düşmüş, dönüyordu.

Denizin çok derinlerine gün vurdu. Bakır rengine boğuldu orta-
lık. Balıklar, pavuryalar, ıstakozlar som bakıra kesti. Mavi su bakırdan
dalgalandı. Pembe mor güneş, denizle göğün birleştiğı yerde gerilmiş
öyle durdu kaldı. Pembe mor bulutlar denizi de morlayarak oradan

oraya akıyorlardı. Suyun dibi sırmalandı. Bakır ipiltisi Marmaranın tekmi dibini aldı. Bakır ipiltilerinin üstüne testekerlek, pembe mor bir güneş oturdu, güneş denizin dibine kadar inmiş, göğün yarısını kaplamıştı. Altın mermiler gibi uçaklar aktı güneşin ortasından pembe mor ışılarak, balkıyarak, dönerek, dönüp uğunarak... Uçaklar bir denize, bakıra, bir güneşe, bir bulutlara daldılar çıktılar.

Üniversitenin önü kan gölüydü. Uçaklar girdiler çıktılar kan gölüne. Büyük bir gürültüyle bir bomba düştü kalabalığın ortasına, bir yalım fışkırdı, sündü. Kalabalık birden açılır gibi oldu, sonra da hemen bir anda baş başa, kapkara yumuldu. Bir toz duman, bağırtılar çığırtılar, arkasından kurşun sesleri... Kan içinde insanlar, yatmış polisler uyandılar, hastane arabaları... Kan gölü, insanlar battılar çıktılar kan gölüne... Uçaklar girdiler çıktılar kan gölüne çelik morluğunda... Pembe mor güneş, çelik ışınları yayarak kana vurdu. Kanın içine ardardına bombalar düştü. Genç bir kızın gözü akmıştı. Kendi yöresinde dönüyordu durmadan. Yedi ölü, çok yaralı, yedi ölü... Çok çok yaralı... Ankarada bir bebeyi kurşunladılar anasının kucağında... Kadın, kucağında kanayan bebese kan içinde kalarak, apartmanların arasından bağırarak koşuyordu. Kızılal alanına geldi, insanlar bin bir ayaktı, kadın bağılıyor, koşuyor, kendi yöresinde dönüyordu. Sonra, nedense kucağındaki bebese kaldırımın üstüne koydu, yöresinde dönerek ağıt söylemeye başladı...

Selim balıkçının bedeni arada sırada azıcık kıpırıyor, cana geliyordu. O da hemen kalkıyor, dışarıya çıkıyor, bir uyurgezer yalnızlığında, arabaların arasından Çekmeceye kadar gidiyor, ezilmediğine şaşarak, bir lokantaya giriyor, yemek yediğinin farkına varmadan karnını doyuruyor, Florya düzlüğüne ayakları onu alıp götürüyor, yukardan uzak denizi seyreyliyordu. Marmaranın büyüklüğünü ömründe ilk olarakta görerek... Ağaçlara, kuşlara, insanlara bakıyordu, onları şimdiye kadar hiç görmemiş gibi... Bitkisel bir yaşamdaydı. Dünyada her bir şeyle ilişkisini kesmiş, koklamayı, duymayı, acımayı, sevmeyi her şeyi unutmuş gitmişti. Boşluktan da beter bir boşluğun içine düşmüştü. Dünya ıssızlıkta, yalnızlıkta çın çın ötüyordu. Bir tek şaşma düşüncesi bağılıyordu onu dünyaya, olan bitene... Şu, kuşların on bin yıllık yığınak yerlerine, şu sarı dikenlerin üstlerine, kurumuş ulu kavağın, gövdelerinin içi boşalmış çitlembik ağaçlarının yörelerine çimen-

to yığınları apartmanlar, evler döşeniyordu. Ya bu güz, o küçücük, binlerce, on binlerce kuş buraya gelince ne olacaktı, nereye konacaklardı, en çok da buna şaşıyordu. Gözleri büyümüş, göğe, ağaçlara, işçilerin karıncalar gibi çalıştıkları yarım yapılara, denize, gökten gelip geçen uçaklara, insanlara, gazetelere, okuduğunu hiç anlamadığını sanarak, şaşkınlıktan şaşkınlığa düşerek bakıyor, sonra da uyuşmuş, uyur-gezer, gün ışığının farkında olmadan, ayakları ayaklarına dolanarak gecekondusuna giriyor, yatağına yüzükoyun kapanıyor, uykuyla uyanıklık arası, gündüzden geceye kayarak, karadan denizin dibine, denizin dibinden kuşların arasına gidip gelerek bir karabasanda çırpınıyor, boşluğa sarılmış kayıyordu... Bir mitralyözle, Murat marka bir otomobilden üstüne otomatik tüfeklerle, ağızlarından yalımlar fişkırtarak ateş ediyorlardı. Ayaklarının dibine insanlar, kan içinde bağırarak düşüyorlar, sonra da bir kan gölünün içinde, kanları köpürterek yitip gidiyorlardı. Bir delikanlı geliyor pörtlemiş gözleriyle, titreyerek menegene parmaklarıyla boğazına sarılıyor, o çırpınıyor çırpınıyor, boğazını mengene parmaklardan kurtaramıyor, ter içinde kalıyor, can havliyle dışarıya fırlıyor, geceye, denize dalıyor, ıpslak ter içinde, bir elektrik lambasının yeşil ışığında büzülerek, korkuya yumulmuş soluklanıyordu.

Bütün şehir, insanlar, ağaçlar, sular, balıklar, herkes, otomobiller, minareler, kuşlar, gözleri ardına kadar açılmış korku içinde oradan oraya kaçıyorlar, üst üste, birbirlerini ezerek, sığınacak bir yer arayarak, Floryayla Menekşe arasındaki, deniz kıyısında giden kirli, ekşimiş karpuz, kavun artıkları kokan, çürümüş deniz, çürümüş toprak, lağım, çürümüş gök kokan asfalta doluyorlar, Süleymaniye camisinin içini, avlusunu üst üste soluk alamaz doldurmuşlar, korkudan bir tek ürperti olarak üstlerine atılacak bombayı, yağacak yalım kusan kurşunları bekliyorlardı. Otobüsler geçiyordu tıklım tıklım, içlerinde birbirlerine sokulmuş insanlar, gözleri delirmiş. Bir Murat marka otomobilden üstlerine kurşunlar yağıyordu. Kulakları sağır eden çığlıklar karışıyordu bomba, kurşun seslerine. Bütün şehir delirmiş, yediden yetmişe, birbirlerini ezerek oradan oraya durmadan kaçıyorlardı. Ve birden şehir bomboş kalıyordu. Ortalıkta bir tek insan, otomobil, otobüs, tren yok. Şehirde yalnız kediler, köpekler, çöp tenekelerinde... Köpekler kuyruklarını sırtlarına kıvrımışlar boş caddelerde sere serpe

dolaşıyorlar. Kediler ürperip, tüyleri diken diken kamburlarını çıkar-
mışlar, duvar üstlerinde, damlarda bekliyorlardı. Denizler de bom-
boş kalmıştı. En küçük bir tekne, kayık, vapur ortalıkta dolaşmıyor-
du. Ne bir uçak geçiyordu gökten, ne de bir kuş uçuyordu şehrin üs-
tünden... Birden elleri otomatik tüfekli adamlar çıkıyorlardı ortaya,
kapkara giyitliydimler, yüzleri gerilmişti, elleri kan içindeydi. Köpek
dişleri uzun, apak hırılıyorlardı. Gözleri üç köşeydi. Eli tüfekli adamlar-
ın arkasından başka kara giyitli adamlar çıktılar ortaya, omuzlarında
ağızlarına kadar dolu çuvalar vardı, çuvaları Eminönü alanına döktü-
ler, bir tepe gibi Yeni Caminin önüne kitapları yığıdılar, teneke teneke
benzin taşıdılar, bir benzin seline boğdular ortalığı, ateşlediler. Yalım-
lar caminin minarelerine kadar yükseldi, otomatik tüfekli adamlar,
ötekiler, daha bir sürü kara giyitli adamlar yalımlara karışarak, yabancı
çığlıklar attılar, döndüler yalımların yöresinde, yanmış kağıtlar savrul-
dular göğe, denize, boş, yalnız duvarlara, göğe yapıştılar. Yanmış ka-
ğıtlar bomboş şehri kapkara eylediler. Köpek sürüleri şehrin caddeleri-
ni doldurmuşlar hırlaşıyorlardı. Binlerce kedi kamburlarını çıkarmış-
lar, tüyleri diken diken, köpeklerin üstlerine atılmaya, gözlerini çıkar-
maya hazır bekliyorlardı, süreyi unutmuşlar, donmuşlar kalmışlar
gibi.

Kara giyitliler kamyonlarla, mitralyözlerle, kitaplarla gene geldi-
ler. Arka arkaya kızgın, köpürmüş geliyorlar, kitapları yığıp ateşe veri-
yorlar, kedileri köpekleri kurşunluyorlardı. Bir anda yangın yerine
dönmüş şehrin caddeleri kedi, köpek ölüleriyle doldu. Kedi köpek
kanlarına yarı yanmış kağıtlar düştü, savrulurken... Kara giyitli adamlar
çektiler gittiler. Mor güneş günbatıya, denizin üstüne çekilmiş, bütün
denizi kaplamış, gerilmiş kalmıştı. Güneş gittikçe maviliyor, içine bin-
lerce çelik ışıltısında mermiler gibi uçarak düşüyordu, arkalarında mor
pembe bulutlar bırakarak.

Binlerce olta indi denizin dibine, ortalığı milyonlarca ipiltiye bo-
ğarak... Mor güneş denizin dibine oturmuş öyle duruyordu. Denizin
dibi bakır rengiydi. Bakırın üstünde milyonlarca olta, ucunda öyle
durmuş kalmış güneş, ışığı bakıra, oltalara vurmuş. Balıklar kaynaşı-
yordu oltaların yöresinde, binlercesi takılıyor, binlercesi kaçıyorlardı.
Kaçanlar yukardan inen binlerce oltaya gene takılıyorlardı. Selim ba-
lıkçı denizin dibinde ter içindeydi. Başını kadırınca Halim Bey Vezni-

roğluyla göz göze geliyordu. Boyuna gökten ışıklar saçarak, gözleri kör edercesine balkıyarak oltalar iniyordu denizin dibine... Binlerce, milyonlarca balık çırpınıyordu oltaların ucunda... Kanlı yunuslar, kara giyitliler durmadan kurşun yağdırıyorlardı yunusların üstüne, balıkların tepelerinde kapkara delikler açıyorlar, kara deliklerden denizin içine oluk oluk kanlar fişkırıyordu yüzlerce, binlerce musluktan. Yunusların kimisi kurşunu yiyince bir iki metre göğe fırlıyor, boğazlanan bebeler gibi çığırarak, denizin dibine düşüyorlardı. Kimisi de suyun dibinde değirmentaşları gibi suları, kanlı köpükleri fişkirtarak dönüyorlardı var hızlarıyla, yay gibi olarak, bir halkaya dönüşerek... Eli mitralyözlü kara giyitliler durmadan ateş ediyorlardı yunuslara, şehrin caddelerindeki akıp giden içi tıklım tıklım dolu otobüslere... Oltalar, balıklar, tıklım tıklım dolu otobüsler, bütün şehri ağzına kadar doldurmuş, tıkanmış otomobiller, üst üste insanlar, minareler, fabrika bacaları, kan akan deniz, mor güneş, bakıra dönüşmüş deniz dibi birbirlerine girmişler, karman çorman olmuşlardı. Uğultular, çığlıklar geliyordu şehirden... Boğazlanan çocukların sesleri doldurmuştu denizin dibini. Suyun yüzü karpuz kabukları, kedi, köpek, insan, balık, otomobil, yarı yanmış kitap ölüleriyle kaplanmıştı. Vapurlar işleyemiyordu, yaramıyordu çürümüşlüğü... Selim balıkçı kaçıyordu, soluk soluğaydı, hırılıyordu, boğuluyordu. Arkasından gelen adamın güçlü eli onu yakaladı, durdurdu.

"Dur Selim, Selim balıkçı. Dur kaçma!"

"Sen kimsin?" diye bağırdı Selim balıkçı.

Orada suyun dibinde göğe gerilmiş mor güneş öyle duruyordu. Üstündeki ipiltili milyonlarca oltasıyla... Oltalar balık bekliyorlardı, balıklarsa denizin kuytusunu doldurmuşlar, üst üste dağlar gibi yığılmışlar, korkudan gözleri pörtlemiş mor oltalara bakıyorlardı. Milyonlarca çelik morunda gözleri kör edercesine parlayan mor oltalara.

"Dur Selim, seni günlerdir aylardır Halim Bey Veziroğlu arıyor, yana yana... Sen çok gerekmişsin ona... Beni de, beni de istiyor... Daha çok balıkçı, eski usta balıkçı istiyor Boğazdan, Menekşeden, Bandırmadan, Karadenizden... Dur Selim balıkçı dur, delirme... Eski balıkçılık öldü. Sana arsarı da verecek... Sana çok şey verecek. Bana dedi ki Selim balıkçıyı bana bulun. Bu işin hakkından, gelse gelse Selim balıkçı gelir. İş var Halim Bey Veziroğlunda... Avrupadan

adamlar, balıkçı reisleri gelmişler ona. Halim Bey Veziroğlu Selim balıkçı diyor da başka bir şey demiyor, seni istiyor. Dur Selim balıkçı dur!"

"Sen kimsin?"

"Dur Selim balıkçı dur! Beni tanımadın mı, dur!"

"Sen kimsin?"

"Dur Selim balıkçı dur. Ben Mahmudum, dur!"

Denizin altı bakır kızılıtısında dönüyor, balıklar, oltalar çelik ışıltısında, yakalanmış balıklar, denizin dibine bir ağı yeşili çöküyor, dur Selim balıkçı dur, minareler, camiler, fabrikalar, üst üste otomobiller, kanayan çığlık çığığa otobüsler doldurmuşlar denizin altını, oltalarda milyonlarca balıklar, çırpınıyorlar, dur Selim balıkçı dur, yunuslar oluk oluk kanıyor, değirmen taşları gibi kanlı köpükler fişkırtarak durmadan, son hızda uğunarak dönüyorlar, dur Selim balıkçı dur, balıklar boşanıyorlar, sevinç içinde, oltaları almışlar kaçıyorlar, binlerce ağı yırtmışlar, gökten üst üste bulutlar örneği ağlar iniyor denizin dibine, dur Selim balıkçı dur. Balıklar, balıkçılar ağları yırtıyorlar, paramparça, un ufak ediyorlar, dur.

"Halim Bey Veziroğlu bir gemi almış Avrupadan, beş, on gemi, gemi değil fabrika... Avrupadan balıkçı reisleri getirmişler. Vapur denizleri yutuyor. Denizlerin iliğini kurutuyor."

Vapurlarda göz göz radarlar var. Vapurların gözleri denizlerin tekmi diplerini tarıyor. Dur hele Selim balıkçı dur! Dur be dur. Her bir radar bin, on bin, bir milyon insan gözü gücünde. Nerede, hangi kuytuda, hangi kulaçta balık var, ayan beyan radarlar görüyor. Balıklar denizin dibinde kara bulutlar gibi çırpınıyorlar üst üste. Vapurların milyonlarca yeşil, ışıltılı, ustura, keskin gözleri balık sürülerinin üstünde, dur Selim balıkçı dur, dur oğlum dur... Vapurlar kocaman ağlarını açmışlar, balıklar sürüyle giriyorlar vapurların ağzından, öte yandan konserve kutuları olarak çıkıyorlar. Milyon gözlü gemiler yutuyorlar, sömürüyorlar denizleri... Konserve kutuları, boyalı, parlak, her birisinin üstünde bir balık resmi... Gemiler balık yutuyor, denizleri yutuyor, konserve kutuları kusuyor, kutular tepelerce yığılıyor kıyıya. Kamyonlar, trenler, vapurlar konserve kutuları taşıyorlar dünyanın uzak ülkelerine... Dur Selim dur! Marmarada tekne yok, balıkçı yok, olta yok, kayık yok. Denizler bomboş, bomboş! Dur Selim balık-

çı dur! Binlerce gözlü konserve gemileri, denizler öldürülmüş. İliği kurutulmuş, kanı boşaltılmış denizlerin, dur Selim balıkçı dur!

"Söyle Mahmut!"

"Seni arıyor Halim Bey Veziroğlu. Seni istiyor. Olmaz demiş Veziroğlu, ben demiş yalnız bizim balıkçılara, başta da Selim balıkçıya güvenirim. Bu denizlerin altını üstünü, bütün taşları, balık yuvalarını, yığınaklarını yalnız bizim balıkçılar bilir, başta da Selim balıkçı..."

Halim Bey Veziroğlu bu gemileri boşuna almadı. Boşuna Fransa'ya, İtalyaya, Adalara boşuna saraylar yaptırmadı. Dünyanın bütün zenginleri, silah tüccarları, otomobil fabrikatörleri, afyon kaçakçıları, özel, kendi uçaklarıyla uçarak boşuna Halim Bey Veziroğlunun ayağına gelmiyorlar. Halim Bey Veziroğlu bu sabah biner uçağına bir saat sonra onu Onassis, bizim Akşehirden, Manisadan olur Aristoteles, onun adı Aristotalestir, Amerikan Cumhurbaşkanı'nın karısıyla evlenir o, evlenmiştir hem de, onu Akrep adasında karşılar. Tavlaya bayılır Onassisoğlu. İki tek tavlata atarlar ikisi, dünya zengini. Sonra viski içip iş konuşurlar... Dünyayı tavlata oynarlarken yönetirler, ikisi... Dünyanın öteki zenginleri de gelirler Akrep adasına, onların iki tek tavlalarını seyrederek, akıl alırlar ikisinden. Viski içer giderler. Bu ikisi, Halim Bey Veziroğluya Onassisoğlu, Manisalı, Anadolu toprağından ikisi de... Dünyanın kışına parmak atmışlardır ikisi de... Dur Selim balıkçı dur! Dur da şöyle bir fikir et! İsterlerse, bu ikisi dünyayı aç bırakırlar, dünyanın varını yoğunu toplayıp. İsterlerse, bu ikisi, dünyayı ganimete boğarlar. Günde uçaklar dolusu adamlar gelirler Avrupadan, Amerikadan, tüccarlar, konuşurlar. Bu dünyayı iki kişi yönetir, ikisi de aç çıplak Anadolu köylüsü, feleğin çemberinden geçmiş, çekirdekten yetişmiş, dallarını bütün dünyanın üstüne salıvermişler.

"Seni istiyor Veziroğlu."

"Gidemem."

"Sen mi?"

"Ben."

"Dur Selim balıkçı dur! O Veziroğludur, sen ağzınla kuş tutsan, denizler ejderhası olsan, seni kulağından tuttuğı gibi huzuruna götürürler."

"Gidemem."

"Veziroğlunun bir gözleri var, çelik gibi... Sana bir baksın, oldu-

ğun yerde çivilenir kalırsın."

"Gidemem."

"Sen gideme, bak adamları geldiler, az sonra onun huzurundasın. Sen mi gidemezsin onun huzuruna? Onun huzuruna İran Şahı, Suud Kralı, Amerikan Başkanı bile gelir, hem de seve seve. Hem de Vehbi Koç gelir. Bak nasıl gidersin!"

Dur Selim balıkçı dur. Denizlerin altı uzun, uçsuz bucaksız bir ova, düz, sonsuz, bakır rengi. Güneş durmuş batıda, yarısı göğün üst ucunda, yarısı denizin altında gerilmiş. Uçaklar, vapurlar, trenler düşmüş içine uçuyorlar, pembe mor, ışığını, mavisini, turuncu sırmasını ağır ağır dağıtıyor, denize, dağlara... Bakır ışıltısına boğulmuş denizin dibi... Milyonlarca yeşil, ışıklı radar gözün ışıltısında. Deniz dibi ışıltıya boğulmuş. Balıklar gözleri yiyorlar, denizin altındaki tarlada. Milyonlarca balık milyonlarca yeşil ışık gözünü yutuyor balıklar, sevinç içinde kaçıyorlar, yeşil, yeşil, yeşil ışığa keserek, bakır ışıltısına katılarak, kızılaşarak, yıldırdayarak... Oltaları da yutuyorlar... Milyonlarca sarkmış olta ışıltılı, denizin dibi ışığa boğulmuş. Yeşil gözler, oltalar, bakır denizin dibindeki sonsuz ovada, balıklar, ışık fişkırtarak karman çorman olmuşlar. Halim Bey Veziroğlu denizin dibinde. Hilton Otelinde. Sekiz tane sarı saçlı kız...

"O değildi. Sarı saç o değildi. Vallahi billahi o değildi."

Kızın bir tanesi ona... benziyor mu? Sarı saçlarını denizin dibinde omuzlarına dökmüş, yalp yalp ediyor. Bu balık o balık, bu yunus o, konuşuyor onunla. Bu yunus, sarı lepiska saçlı. Halim Beyle Veziroğlu tavla oynuyor balıklarla, sarı saçlarla... Bütün balıklar yığılmışlar Halim Bey Veziroğlunun yöresine, üst üste halka olmuşlar... Elpençe divan durmuşlar, ağlıyorlar. Sarı saçlılar ağlıyorlar...

Denizin yüzünde köpek ölüleri, kedi, insan, bebe, balık ölüleri... Vapurlar leşleri yaramıyor. Veziroğlu yürü! Yürü Veziroğlu. Başta Veziroğlu, adamları, kara giyitliler, durmuşlar Eminönü alanına, denizi, otobüsleri, minareleri, balıkları, köpekleri, kedileri, yunusları tarıyorlar mitralyözlerle. Eminönü alanı yalım içinde, silah sesleri kulakları sağır ediyor, köprüler, camiler, minareler, vapurlar, Kız Kulesi, Galata Kulesi çatırdıyor, bütün İstanbul dev bir çatırtıda. Çatırtılar, uğultu, kurşun sesleri, bomba patlamaları kulakları sağır ediyor. Kara giyitliler durmuşlar alana, başlarında Veziroğlu emir veriyor, ötekiler bebelerin,

insanların üstüne ateş açıyorlar. Kan içinde insanlar düşüyor, ortalık çığlık çığlığa, İstanbul çatırdıyor. Kurşunu yiyen insanların kimisi göğe fırlayıp dehşet bir çığlıkla yere, çimentoların üstüne düşüyorlar, oluk oluk kanıyorlar, kanları denize akıyor. İnsanlar oraya buraya kaçıyorlar, korkmuşlar, gözleri pörtlemiş, birbirlerini ezerek, insanların kimisi de kurşunu yiyince yerde, kendi yörelerinde yay gibi kıvrılıp değirmen taşları gibi kan fışkırtarak yöreye, Yeni Cami merdivenlerine, dönüyorlar...

Önce balıklar, oltaları, gözleri yutmuş balıklar geldiler, dünyayı ışığa boğarak, üst üste, denizin kıyısına yığılışarak, sonra köpekler kediler, kanlı yunuslar, atlar, insanlar geldiler, İstanbul, evler, apartmanlar, camiler gözükmedi kalabalıktan... Kara giyitlilerin yöresinde halka oldular, onlar durmadan kurşun yağdırıyorlardı yöreye, yalımlanarak. Yörelerindeki halka daralıyordu. Onlar durmadan kurşun, yalım yağdırıyorlardı, insanların, atların, köpeklerin, kedilerin, kanlı yunusların, yeşil ışıktan milyonlarca balığın üstüne... Kara giyitliler geldi, Yeni Caminin duvarının dibine kümelendiler, korkudan gözleri pörtlemiş, iki büklüm olmuşlar, zangır zangır titriyorlar. Hem kurşun yağdırıyor, hem zangırdıyorlar. Zangır zangır zangırdıyorlar. Kalabalık ilerliyor, gözleri daha çok pörtlüyor kara giyitlilerin. Dur Selim balıkçı dur! Ve kalabalık ayaklarının altına alıyor kara giyitlileri. Üzüm çiğner gibi çiğniyorlar, balıklar, kanlı yunuslar, atlar, kediler köpekler, öfkeden delirmiş insanlar çiğniyorlar kara giyitlileri. Ortalık birden açılıyor. Yerde yalnız tüfekler kalıyor, kırık, paramparça... Bir de yanmış, savrulan kitap yaprakları... Boşluk sessizlik. Sonra bir anda cad-deleri, yolları, köprüleri zınkazınk otomobiller, otobüsler, kamyonlar, gene insanlar dolduruyor, iğne atsan yere düşmez. Kara giyitlilerin tozu bile kalmamış. Yerde mitralyöz parçaları...

"Gideceksin Selim balıkçı," diyorlar Menekşedeki balıkçılar, "bizim hepimiz de gideceğiz Halim Bey Veziroğlunun konserve gemilerine. Senin haberin yok, bu Menekşeyi buradan kaldırıyorlar. Buraya, Menekşenin yerine, şu Çekmece deresinin üstüne lağım deposu yapıyor Belediye. Denize kusacaklar lağımaları... Yarın öbür gün buldozeler gelecek, evlerimizi, ağaçlarımızı yerle bir edecekler, al işte kağıtları... Hükümet karar vermiş."

"Çek başımızı da kurtulalım buradan."

"Belki bize bir lokma ekmek verir Halim Bey Veziroğlu. Biz gitmezsek Yunanistandan balıkçı getirecekmiş gemilerine... İtalyadan."

"Başka çaremiz yok."

"Halim Bey Veziroğluna tayfa olmaktan başka çaremiz yok."

"Yok, Selim balıkçı."

"Çek başı Selim balıkçı."

"Konserve gemilerinin gözlerinden senin gözlerin daha iyi görür denizlerin dibini."

"Halim Bey Veziroğlu böyle söylemiş."

"Selim balıkçı olmazsa bu iş olmaz, demiş."

"Dur Selim balıkçı, dur!"

"Haydi kalk Selim balıkçı."

"Gün bugündür silkin."

"Bir iyilik daha yap bize."

"Hiç başka çaremiz kalmadı."

"Umarsız kaldık."

"Halim Bey Veziroğluna tayfa yazılmaktan başka çaremiz yok."

"Umarınız..."

"Oğlunu öldürdük ayağına düştük Selim balıkçı."

"Çok para verecek bize Halim Bey Veziroğlu."

"Öldürme onu."

"Veziroğlunu kimse öldüremez."

"Kara giyitli komandoları var ardında, komando!"

"Öldüremezsın onu."

"Yanına bile yaklaşamazsın onun."

"Boyun eğmekten başka çaremiz yok."

"Yok, Selim balıkçı."

"Bizi kırma!"

"Sen bu denizlerin birinci reisi olursun."

"Bu çürük çarık teknelerle bir tek balık ardında ölene dek ömür tüketeteçimize..."

"Bineriz konserve gemisine..."

"On sekiz mil gidiyor her birisi."

"Denizler kadar büyük ağlar..."

"İner balıkların üstüne..."

"Çeker makineler..."

"On ton, on beş ton..."

"Kırk ton birden..."

"Pırıl pırıl..."

"Ne kış, ne yaz, ne soğukta donar, ne sıcakta yanarsın..."

"Pırıl pırıl vapurun içi..."

"Vapurun içi konserve fabrikası..."

"Ben gördüm öyle bir vapuru Ruslarda..."

"İçinde beyaz giyitli, sarı saçlı, dünya güzeli hemşireler bilem var..."

"Doktorlar var, hastalanan balıkçılar için."

"Dur Selim balıkçı dur, ben Mahmudum, dur azıcık."

Denizin dibi yeşili kusmuş bakır, ağı. Balık ölüleri denizin yüzüne vurmuş. Denizin yüzü balık ölülerinden sütbeyaz... Deniz çalkanmayı unutmuş, ağır, toprak gibi, otsuz ağaçsız, çiçeksiz, şehir...

Buldozerler yürüyor Menekşenin üstüne, gölle denizi bağlayan derenin üstüne... Dereyi dolduruyorlar cüruflla... Evleri yıkıyorlar, toz duman altında kalıyor Menekşe, deniz, kadınlar ağlaşıyorlar, elleri koyunlarında...

Selim balıkçıyı Kör Mustafanın karısı karşılıyor çığlık çığlığa, köşkünün avlu kapısında, balıkçıya sarılıyor. Kapıda ak ceketli garsonlar, birisi bir yanda, ötekisi öte yanda durmuşlar, put gibi, dudaklarında bir alaylı gülümseme...

"Mustafa öldü Selim balıkçım, Mustafa öldü. İçerde yatıyor Selim ağam, içerde yatıyor."

Kadın ona sarılmış ağıt yakıyor. Ortalık yalnızlığa gömülmüş. Mustafanın ölüsü altın kaplama bir karyolanın üstünde. Karyola bir alan kadar büyük. Ölü ak patiskaların üstünde yatıyor, elleri karnının üstünde. Kravatı kırmızı, parlıyor. Kırıxık içindeki uzamış yüzü som sarı. Sol kör gözünün yeri bir iyice çukurda, delik gibi. Öteki kapalı gözü pörtlemişçesine duruyor sarkmış yüzünde, bir elma gibi...

"Öldü Mustafam öldü."

Lacivert giyitinin yakasına kocaman bir kırmızı mendil sokulu.

"Ölüsü it ölüsü gibi... İşte şurada kalakalmış, Mustafam. Elsiz aşiretsiz, kimsiz kimsesiz, yapayalnız Mustafam."

Kocaman köşkün ortasında, servetin samanının içinde, altının sırtmanın ışıltısında. Oğulları, gelinleri, fabrikaları, torunları, kimsesiz.

Çölde... Çölün ortasında ölüsü, üstünde kartallar, akbabalar dönüyor, ötüşerek. Yatmış Mustafa, yapayalnız.

Orada, köyde, çölde ölseydi, kanlı ölüsü... Şimdi kalabalık, şimdi köyün bütün kadınları, şimdi bütün köy çığlık çığlığa ağıt yakarlardı. Yiğitler yigidi Mustafa. Kartal gibi Mustafa...

Ölüm zor İstanbulda, yapayalnız.

"Oğulları bile gelmediler başına. Gelinleri, torunları bile gelmedi. Üç gündür dört dönüyorum Selim balıkçı, yapayalnız Mustafamın başında, yapayalnız. Ölüm ölümden beter balıkçım."

Uzanmış yatıyor, parmağında şövalye yüzüğü.

"Şimdi duysaydı köylüleri, ta buraya kadar gelirlerdi, Mustafanın ölüsüne..."

Kır saçları alınına dökülmüş, terlemiş, yorulmuş, ince dudakları öfkeden kıvrılmış, dünyaya, ölüme, ölüm yalnızlığında küsmüş Mustafa... Oğullarına verdi her şeyini, torunlarına. Üç gündür bekliyor ölüsü. Cenevrede bekliyor oğulları, gelemediler, gelmediler. Telgraflar çekildi. Beklesin ölü denildi. Koku ölüsü Mustafanın, kolonya kokuları içinde. Şişe şişe kolonya serpildi eve. Ölü bekler mi?

"Beklesin ölüsü Mustafanın."

Cenevre gölünde. Orada göl var, orada. Mustafanın oğulları, gelinleri, torunları yaylaya çıkarlar oraya. Mustafa öldü, yaylaları bozuldu zavallıların. Ölecek sıra mı, ölüsü beklesin Mustafanın, beklesin.

"Bu tabancayı sana vasiyet etti Mustafa, som altın. Selim balıkçıya kalsın, dedi. Ağıt yakamıyorum Mustafaya. Ağıtsız giden Mustafam. Ağıt yakmaya utanıyorum. Keşki gelmeseydik buraya. Keşki aç ölseydik orada, köyde, çölde, Menekşede... Keşki Selim balıkçım."

Kırmızı kanatlı bir kartal uçuyordu Yeşilköyün üstünde. Martılar konmuştu köşkün bahçesine, bembeyaz, duvarın üstüne. Yapayalnız kadın köşkün içinde, kokmuş ölünün yöresinde yapayalnız dönüyordu.

Halim Bey Veziroğlu maroken koltuklu aydınlık odasının içinde bir baştan bir başa yürüyordu, parmaklarında ışıldayan yüzükler, pantolonu kılıç gibi ütülenmiş, göz altları torba torba sarkmış, kendine güvenmiş, dediğim dedik :

"Kabul mü Selim balıkçı?"

Uyukluyor gibi, öfkesiz.

"Menekşeyi kaldıracaklar oradan... Kalkacak Menekşe. Yerine turistik otel yapacaklar. Menekşe bir cennet, orayı hiç bırakırlar mı çarık çürük beş balıkçıya... İş veriyorum size, iş. Açlıktan ölmeyeceksiniz. Menekşeyi bırakamayız size."

Gülerken göbeği hopluyor. Adamlar giriyor çıkıyor odaya, genç kızlar giriyorlar çıkıyorlar. Herkes Halim Bey Veziroğlunun karşısında iki büklüm, el pençe divan.

"Ben her istediğimi yaptım, yaparım Selim balıkçı. Sen benim gemilerimde çalışacaksın. Arsayı da sana verdim gitti. Sonra yavaş yavaş maaşından keserim. İçine de köşk yaptırısın."

Sesi çınıyor Halim Bey Veziroğlunun.

Menekşe sevinç içinde. Buldozerler işliyor. Alinin gecekondu-sunu bir anda aldı kepçeler, götürdüler denizin kıyısına yığdılar.

Menekşe derin uykusunda, Selim balıkçı öfkede. Gidiyor geliyor Veziroğlunun yanına. Konuşuyor. Denizleri, balıkları, bakır suları, oltaları anlatıyor. Durmadan durmadan söylüyor.

"Dur Selim balıkçı dur! Olmaz! O bizim gözbebeğimiz, o bizim ekmeğimiz."

Mahmut, Selim balıkçıya sarılmış titriyor yalvarıyordu :

"Dur Selim, dur Selim balıkçı dur! Seni onun yanına yaklaştırmazlar. Sen onun, Halim Bey Veziroğlunun tırnağını bile göremezsin. Onun başında yüz silahlı adamı var, turnayı gözünden vurur. Aklını başına topla. Başına iş açma, dur!"

Yağmur yağıyor, sabahtan beri Selim balıkçı yağmurun altında gidip geliyordu, düşünmeyi unutmuştu. Bir küçük kuş dolaşıyordu yağmurun altında vıcırdayarak, köşkünün bahçesine konuyordu. Selim balıkçı kuşun ardından köşküne gitti. Çiçeklere baktı, kapıyı açtı köşke girdi. Şaşkın, büyümüş gözlerle her şeye bir bir baktı. Köşkünü, bahçeyi, teker teker çiçekleri, köşkün içini, içerdeki öteberileri gözlerinin içine nakşetti.

Martılar denize inmişlerdi yağmurda, dalgalara oturmuşlar sallanıyorlardı. Altın kaplama tabancayı doldurdu, beline soktu. Aşağıda, Menekşede gürültüyle buldozerler işliyor, her kepçede bir gecekonduyu kaldırıyorlardı. Menekşeliler sevinçle, yöreye halkalanmışlar, yağmur altında çalışan, evlerini yıkan buldozerleri seyreyliyorlardı.

Kapıda ızbandut gibi kara bıyıklı iki adam duruyordu, ikisi de

kara giyidi, çatık kaşlı, gülmeyi unutmuş, çatık yüzlü.

"Halim Bey Veziroğlunu görmek istiyorum."

"Sen kimsin?"

"Ben bir balıkçıyım. Halim Bey Veziroğlunu görmek istiyorum."

Yalının büyük avlu kapısı camiye inen sokağa açılıyordu. Bahçede yüzyıllık ıhlamur, çınar, fıstıkçamı ağaçları dallarını ta Boğazın üstüne kadar uzatmışlardı. Ahşap yapıya çakıl taşlarıyla renk renk döşenip nakışlanmış bir yoldan gidiliyordu. Yolun iki kıyısı da yalım kırmızısı ateşçiçekleriyle donatılmıştı. Yalı vişneçürüğüne boyanmış, küçük koyu bir baştan bir başa tutmuştu. İki katlıydı.

"Bir balıkçıymış, Beyle konuşmak istiyormuş."

"Ne istiyormuş, ne istiyormuş?"

Halim Bey Veziroğlu pencereden Selim balıkçıyı gördü, bir ikerik geçirdi, biraz bekledi, uzun uzun Selim balıkçıyı süzdü :

"Gelsin," dedi.

Selim balıkçının bacakları titredi.

Halim Bey Veziroğlu büyük bir masaya oturmuş onu bekliyordu. Masanın üstünde kocaman bir baş fotoğrafı vardı, altın çerçeveye konmuş.

"Dur Selim balıkçı, dur!"

Selim balıkçı Kör Mustafanın ona vasiyet ettiği tabancayı çekti, soğukkanlı, elleri titremeden tetiğe çöktü. Halim Bey Veziroğlu tabancayı görünce ne korktu, ne de şaşırды, yüzü öyle bozulmadan kaldı. Tabanca ardı ardına üç kere ateş aldı, Veziroğlu sessiz masanın ardına sandalyeden sarkıverdi.

Karanlık kavuştuğunda Selim balıkçı sığındığı yalının altındaki kemerli kayık iskelesinde evden gelen hayuhuyu dinliyor, korkuyu unutmuş bekliyordu. Gece yarısına doğru ortalıktan el ayak çekilince yerinden ayrıldı, dışarıya çıktı, elini kolunu sallaya sallaya bahçeyi geçti, kapıya yöneldi. Artık orayı kimsenin beklemediğini biliyordu. Şimdi polisler İstanbulu altüst ediyorlardır, diye düşündü Selim balıkçı, gülümsedi. İstanbul ustası balıkçı, yağdan kıl çekercesine sabaha karşı Menekşeye geldi. Mahmut kıyıda onu bekliyordu, teknesinin küpeştesine oturmuş.

"Dur Selim balıkçı, dur!" dedi. "Yaktın bizi, yaktın bizi, yaktın Menekşeyi. İncir diktin ocağımıza... Bak, her yer polis dolu, bak!"

Daha deniz ağarmamıştı. Selim balıkçı yöreyi dinledi, ortalıkta çıt yoktu, polis falan göremedi. Teknesinin motorunu çalıştırdı :

"İn," dedi Mahmuda. "Ben gidiyorum."

"İnmiyorum," dedi Mahmut. "Az sonra polis arkamızdan ulaşır."

"İn," dedi Selim.

"Seninle geliyorum," dedi Mahmut. "Seni yalnız bırakamam."

"İn aşağıya," dedi Selim.

Mahmut direndi.

Selim tabancayı çekti :

"İn," dedi. "İn... Bana bir dostluk göstereceksen polisi şaşırt.

Çoluk çocuğun var senin, in!"

Mahmut indi tekneden, balıkçı motoru çalıştırdı, ağır ağır denize yol aldı, gün açılırken geldi Hayırsızada kayalıklarının bir mil açığında durdu. Ortalık sütlimandı. Sağdan soldan da hızla kara bulutlar birikişiyordu Marmaranın üstünde. Yığılışıp kaynaşıyorlardı. Biraz sonra arka arkaya gökler gürlendi. Şimşekler gökyüzünden denize kadar durmadan, göğü parça parça bölerek durmadan akınmaya başladılar, karanlık denizde çakararak. Bir şimşek geldi kayalıklara vurup dört parçaya bölündü, bir parçası Hayırsızadayı bir kuşak gibi bir baştan bir başa sardı, dolandı, ada ıpslak, karanlık ışılarak göğe yükseldi, indi.

Selim balıkçı teknesinin arka güvertesine dikilmiş özlemle moraran denizi, çakan, balkıyan ışıkları, sıcak yağmur yelini, kaynaşan bulutları, en ince ayrıntılarıyla dünyayı seyrediyor, denizin altında kayan balıkları, yosunları, böcekleri, kokuları, arıları, milyonlarca tonla ağır ağır sallanan suyu, suyun her damlasını, her damlada birikmiş milyarlarca ışığın ipiltelerini kanıyla görüyordu. Dünya, Selim balıkçının şimdiye kadar duyamadığı bir kıyametin kaynaşmasını yaşıyordu. Selim balıkçı bu kıyametin, kaynaşmanın, karışıklığın ortasında yok olmuş, bir boşlukta sallanarak, ne sevinçli, ne de kederli, durmuş kalmış, işte öylesine bir boşluk olmuş, kendisini boşluğun sonsuzluğuna kapmış koyvermişti.

Birden Selim balıkçının boşluğunda, karanlığında, denizin üstünde, akan şimşeklerin arasında bir tansık patladı. Balıkçı gözlerini üst üste kirpiştiriyor, ötede gerçekleşen büyüye, tansığa bir türlü inanamıyordu. Yumruklarıyla gözlerini ovuşturup ovuşturup bakıyor, inanamıyor, bir daha bir daha bakıyordu. Karşıdan kendisine doğru,

yer yer denize vurmuş gün ışıklarının, Hayırsızadanın üstünde habire çakan şimşeklerin arasından, denizin yumuşak, mor, mavi, yeşil, ipiltilli dalgalarının arasına dalıp çıkarak, havada geniş, mavi ışıktan yaylar çizerek, som çelik mavisi kıvılcımlar fişkirtarak, savurarak bir yunus balığı sürüsü, bir sevinç ışığı olmuş balkıyarak bu yana geliyordu. Uzun yıllardır Marmarada balıkçı bir yunus sürüsünü ilk olaraktan görüyordu. Balıkları görmesiyle birlikte içinde bir sevinç ışığı patladı, onu mest, sarhoş aldı uçurdu. Teknenin arka güvertesinde duruyordu, bacakları titredi, olduğu yere diz çöktü. Bir güneşe, bir yunuslara baktı. Güneş bulutların ardında pespembe, mosmor, gökle deniz arasına koskocaman gerilmişti. Gülümsedi. Deniz, gökyüzü, bulutlar, balkıyan şimşekler şakıdı. Menekşeden yöne bir göz attı, Menekşe, İstanbul, kubbeler, minareler bir ışık sisinin ardında kalmıştı.

"Ben ne yapayım ben şimdi ben?" dedi.

İçindeki dehşet sevinçle birden ayağa fırlayıp bağırdı :

"O değildi, o değildi, o değildi. O, o olamaz. O değildi."

Yunuslar ona doğru koşarak, atlayarak, havada yaylar çizerek, sevinç içinde kıvılcımlanarak, denizi yarıp geliyorlardı.

Dünya apaydınlıktı ve deniz koskocaman, mavi, terütaze, dibinden ışık verilmişçesine yumuşacık bir sevinç çiçeği olup açmıştı.

Yayımlayan: Anadolu Yayıncılık A.Ş.
Kapak: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası

Yaşar Kemal

Deniz Küstü

Yaşar Kemal'in İstanbul'u anlatan romanı Deniz Küstü ilk olarak 1978'de yayımlandı.

İnsanları, ağaçları, suları, balıkları, otomobilleri, minareleri, kuşlarıyla bütün bir kent dokusu ve bu dokunun cürüyüşü...

"Çağımızda örnekleri pek bol olmayan güçlü ve soluklu yazarlardan biri."

(The Gazette, Kanada)

"Yaşar Kemal'in sanatı küçük kulislerin, klikleşmelerin ve günlük moda akımların dışında çizgisini sürdürüyor. Panait Istrati, Maksim Gorki, Jean Giono çapında bir yazar olmanın sağladığı gücün verdiği güvenle..."

*Gerard Mordillat
(Libération, Fransa)*

"Yaşar Kemal'in dili zengin ve dinamik, çizdiği sahneler çok güçlü."

*Curt Bladh
(Skanska Dagbladet, İsveç)*